

Print cu ord. # Invenet. № 59 / 974
52186. din 10 Sept 1924
ROMANIA

LEGEA NOTARILOR

al Minst. Justitie -
EDIȚIA DIN 1914

DUPA EDIȚIA OFICIALA

CU JURISPRUDENȚA SENATULUI OCĂRMUITOR ȘI CU ANEXE

TRADUSĂ DIN RUSEȘTE

DE

IOAN NĂDEJDE

JURISCONSULT DE DR. RUSESC ȘI DIRECTOR AL BIUROULUI DE TRADUCERI LA ÎNN. CURTE DE CASAȚIE

EDIȚIA MINISTERULUI DE JUSTIȚIE

Fora
CARTEA ROMÂNEASCĂ

Inst. de Arte Grafice CAROL GÖBL, S-r I. St. Rasidescu
16, Str. Paris (fostă. Doamnei), 16

1921

Biblioteca Centrală a Universității

RECIE

Cota

286.955

Inventar

783.689

3/19/96

LEGEA NOTARIATULUI

(EDIȚIA DIN 1914, tipografia statului Petrograd)

PARTEA ÎNTÂIA

Organizarea Notariatului

CAPITOLUL I-iu

Notarii numirea și obligațiile lor.

1. Conducerea afacerilor de notariat, supt privegherea Tribunalelor, se încredințează Notarilor și Primilor Notari cari conduc Arhivele de Notariat. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 1.

Notă. Ministrul Justiției are drept a prescrie regule provizorii în privința organizării interne și a procedărei de urmat în Arhivele notariale și în biourourile notarilor. 1867 Iunie 27 (44678) art. 5 — Comp. 1867 Noem. 3 (45135). Regule provizorii pentru aplicarea Legei Not.

Expunere, aplicabilă în localitățile arătate la punctul 1 nota 1 din art. 1 din Intocmirea instituțiilor judecătorești.

Expunere, aplicabilă în localitățile arătate la punctul 2 nota 1 de la art. 1 din Intocmirea instituțiilor judecătorești.

2. In orașele, orașelele, posadele (sloboziile) și satele, în cari nu se află de loc no-

2a. In acele orașe, orașele și posade (slobozii) și sate, în cari sau nu se află de loc notar,

Expunere, aplicabilă în localitățile arătate la punctul 1 nota 1 din art. 1 din Intocmirea instituțiilor judecătorești.

tar, sau deși s'a dat hotărâre să fie, dar în funcția aceasta nu este nime (art. 7), atestarea declarării actelor după regulile din această lege, se încredințează Judecătorilor de pace locali. 1912. Iun. 15 (Col. leg. 1003) C. art. 2; 1913 Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg., II.

Expunere, aplicabilă în localitățile arătate la punctul 2 nota 1 de la art. 1 din Intocmirea instituțiilor judecătorești.

sau deși s'a dat hotărâre să fie, dar în această funcție nu este nime (art. 7), atestarea declarării actelor, după regulile din această lege, se încredințează judecătorilor orășenești, iar în orașele capitale de ținut, coprinse în alcătuirea ocolurilor teritoriale, — membrilor ținutali ai Tribunalului regional. 1896. Ian. 22 (12464). — Comp. 1866. Apr. 14 (43186) Leg., art. 2; 1889 Iul. 12 (6196) Regule, art. 4, 19; 1890 Iun. 13 (6943) I, art. 2.

Nota 1. În ținuturile Velico-Ustiug, Nicolsc, Solivăcegod, Iarensc, Ustisăisolisc, Velisc și Totemsc, din gubernia Vologdei, în acele orașe, orășele, posade și sate, unde nu sunt notari, îndeplinirea tuturor îndatoririlor acestora, date lor de lege, se încredințează judecătorilor de oraș, iar în capitalele de ținut, coprinse în complexul ocoalelor teritoriale, — membrului ținutal al Tribunalului regional. 1910 Martie 21 (33216) art. 2, nota 1.

Nota 2. În gubernia Arhanghelului, deasemenea în guberniile și oblastile Sârdariei, Samarcandei, Ferganului, Semirecenscului, Transcaspici, Acmolinseului, Semipalatinscului, Uralului și Turgaiului, în acele orașe, orășele, posade și sate, unde nu sunt notari, îndeplinirea tuturor îndatoririlor puse de lege asupra acestora, se încredințează judecătorilor de pace locali. 1911 Iun. 3. (35432) IV, art. 2, nota 2.

3. Notari se numesc în cele două Capitale ale Imperiului, în capitalele de gubernie și de ținut, iar la nevoe și în ținuturi. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 3.

4. Numărul notarilor, ținându-se seamă de împrejurări și de numărul locuitorilor fiecărei localități, se statornicește printr'o listă specială, care se compune de Ministerul de Justiție, în înțelegere cu Ministerele de Interne, de Comerț și de Industrie. *Tot acolo* art. 4; 1905 Oct. 27. (26851) art. 1.

Notă. La înțelegerea în privința chestiilor arătate în acest articol (4), pentru oblastia armatei Donului, va trebui să ia parte și Ministerul de Războiu. 1873 Mart. 20 (52034).

5. Notari pot fi numai supușii ruși, majori, necondemnați de justiție sau prin hotărâri ale corporațiilor și cari nu ocupă nici o slujbă alta nici la Stat, nici la vre-o corporație. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 5.

6. În slujba de notar pot fi numite și persoanele, cari după Statutul pentru numirea în slujbele Statului, nu au drept a intra în acestea, dacă înse vor îndeplini celealalte condiții arătate în această Lege. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 6.

7. Dacă nu vor fi destule persoane cari să dorească a fi Notari în acele localități, unde această slujbă se va găsi de neapărată trebuință, prin înțelegere între Miniștrii Justiției, Comerțului, Industriei și Internelor, în funcție se vor numi vremelnice, de Guvern, în modul arătat în articolele 15 și 16, fixând în cazurile, când se va găsi de nevoe, răsplătirea corespunzătoare. *Tot acolo*, art. 7; 1905 Oct. 27 (26851) art. 1.

Notă. În caz de lipsă de persoane doritoare a fi notari în acele localități din Transcaucazia, unde această slujbă se va găsi de nevoe, Ministrul Justiției, după propunerea Tribunalelor regionale, încredințează împlinirea slujbei de Notar, judecătorilor de pace locali. 1867 Dec. 9 (45260) art. 11; 1883 Apr. 26 (1522) Intocmirea instit. jud art. 154.

8. Cel ce dorește a fi Notar este dator pentru a asigura despăgubirile ce s'ar cuveni din pricina neîndeplinirii corecte a actelor slujbei sale, să depue caucie la Tribunalul regional. Mărirea acesteia o hotărăște, ținând seamă de împrejurările locale, Ministrul de Just. în înțelegere cu Min. de Interne și cu Min. de Finanțe. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 8.

Notă. La înțelegerea asupra chestiilor numite în acest art. (8), pentru țara armatei Donului, trebuie să ia parte și Ministerul de Războiu. 1873 Martie 20 (52034).

9. La cauția depusă pe baza articolului precedent (8) se mai adaogă, conform art. 210, o parte din plata primită de Notar pentru îndeplinirea slujbei sale. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 9.

10. Judecătorii de pace cari îndeplinesc slujba de Notari, cum și slujbașii, numiți vremelnicește să facă atare slujbă (art. 7), nu depun cauție (art. 8, 9). *Tot acolo*, art. 10.

11. Notarul, a cărui garanție a fost întrebuințată, în total sau în parte, pentru a plăti despăgubiri de pe urma funcției lui, se înlătură din slujbă vremelnic, prin hotărârea Tribunalului regional, pân ce va depune din nou sau își va completa cauția. *Tot acolo*, art. 11.

12. Notarul, care nu depune din nou cauția sau nu completează, în curs de *șase luni* cauția de mai înainte pân la suma hotărâtă, se depărtează din slujbă. *Tot acolo*, art. 12.

13. După moartea unui Notar și în general în caz de-a eși din slujbă, întreaga cauție depusă și partea ce i s'a mai adăogit la ea din taxele notariale i se dă lui sau moștenitorilor lui prin hotărârea Tribunalului regional, și anume nu înainte de-a fi trecut *șase luni* după publicația făcută în Gazeta gubernială locală prin care se face chemare persoanelor, cari ar avea de făcut ceva pretenții la vre-o plată de plătit lor din această cauție. *Tot acolo*, art. 13.

14. După plata pretențiilor făcute în modul stabilit, rămașița din cauție, în caz de insolvabilitate a Notarului, se întrebuințează după cererea creditorilor pentru acoperirea datoriilor lui; dar urmărirea cauției nu împiedecă răspunderea Notarului cu toată averea sa. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 14.

15. Funcția de Notar nu se încredințează celui ce dorește s'o ocupe, fără să fi fost mai întâiu supus la examen de către Președintele Tribunalului regional, de Primul Notar și de Procuror, în privința înțelegerei actelor și a cunoștinței formelor lucrărilor notariale și a legilor necesare pentru îndeplinirea acestei slujbe. *Tot acolo*, art. 15.

16. Notarii se numesc și se depărtează din slujbă de către Primul președintele Curței de Apel, după raportul Tribunalului

regional, și intră în slujbă după ce depun jurământ în ședință publică a Tribunalului regional (Intocmirea Instituțiilor Judecătorești, art. 303, anexa IV, formularul II). Liberarea din slujbă fără ca notarii să fi cerut aceasta, se face numai prin judecată sau în modul arătat în articolul 59¹ din această lege. 1887 Apr. 24 (4370) I, art. 16.

17. Notarii se consideră ca în slujba Statului, fiind asimilați cu clasa *a opta* prin funcția lor; dar nu au drepturile de a înainta în cin și de-a căpăta pensie de pe urma acestei profesii. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 17.

18. Notarii, numiți de Guvern (art. 7), se folosesc de drepturile slujbei deopotrivă cu ajutorii de secretar (grefier N. Trad.) de la Trib. regional. *Tot acolò*, art. 18.

19. Notarilor nu li se îngăduie să exercite profesia de avocat. *Tot acolò*, art. 19.

20. Notarii atârnă de acele Tribunale regionale, în circumscripția cărora se află localitatea unde își au reședința, și își exercită obligațiile date asupra-le de această lege, supt privegherea acestor Tribunale. *Tot acolò*, art. 20.

21. Notarii îndeplinesc obligațiile lor profesionale numai în marginile circumscripției aceluși Tribunal, supt autoritatea căruia stau. Actul, făcut de ei în altă circumscripție, nu are puterea de act notarial. *Tot acolò*, art. 21.

22. În hotarele circumscripției lor, Notarii își împlinesc obligațiile slujbei lor față de toate persoanele, cari li se adresează, chiar dacă locul unde locuiesc acestea se află în afară de circumscripția Tribunalului. *Tot acolò*, art. 22.

23. În privința tuturor afacerilor încredințate lui și cu privire la actele și documentele aflătoare la el în păstrare, Notarul este dator a păstra taină, afară de'n cazurile arătate de lege. Călcarea acestei datorii îl supune la răspundere potrivit articolului 423 din Codul pedepselor (ed. 1885). *Tot acolò*, art. 23.

24. Notarul are, pentru a o pune pe actele date de el, o pecete cu herbul guberniei și cu înscriere în prejur: «Pecetea Notarului *cutare* (numele și familia), *din cutare loc*, (numele orașului sau ținutului)». *Tot acolò*, art. 24.

25. Intipărirea pecetei și un exemplar de iscălitura fiecărui Notar se păstrează în arhiva locală notarială, pentru a se

compară cu cele de pe duplicatele liberate de el de pe acte. 1866 Apr. 14 (43186), Leg. art. 25.

26. Notarul este obligat a țineă :

1) Un registru pentru arătarea în general a tuturor actelor făcute de el, a protestelor și a atestărilor și deasemenea și a tuturor obligațiilor de împrumut și a contractelor declarate la el;

2) *Două* condici de acte pentru trecut în ele în întregime actele făcute în formă notarială (art 76 și urm.); una din aceste condici este menită pentru actele privitoare la averile nemișcătoare, iar alta—pentru toate celealalte ;

3) O condică pentru a trece toate taxele luate de el (art. 193 și urm.) ;

4) Un indice general alfabetic al tuturor actelor făcute de el și al tuturor atestărilor;

5) Lista tuturor documentelor, aflătoare la el în păstrare (a);

6) Indice alfabetic al persoanelor, cari au fost declarate insolvabile, sau asupra cărora s'au înființat tutelele sau curatelele arătate în Codul Civil (ed. 1914, art. 374¹ și nota 374² și nota) și în Codul pentru preîntâmpinarea și desființarea crimelor ed. 1890, art. 150), conducându-se de publicațiile arătate în legi și în Codul de procedură comercială (ed. 1903, art. 532, nota). În acest indice se trec: a) profesia sau cinul, numele, patronimia, familia sau porecla persoanei incapabile de drepturi; b) pricina mărgerii capacității ei; c) numele institutiei care a făcut publicația; d) anul și numărul Buletinului Senatului, unde este tipărită publicația (Cod civ. art. 374¹ și nota., 374² și nota.; Codul preîntâmpinării crimelor, art. 150; Codul proc. com., art. 532, notă; Codul de Proc. civ. art. 1400, nota 1, anexa III; art. 8), de-azemenea anul și numărul colecției de legi și de dispoziții ale Guvernului, unde s'a publicat Prea Înaltul ordin pentru înființarea tutelei sau curatelei asupra majorilor, și anul și numărul Buletinului Senatului, unde s'a publicat încetarea tutelei sau curatelei sau închiderea dosarului unei insolvabilități (Cod. civ. art. 374¹ și nota, 374² și nota; Codul pentru preîntâmpinarea crimelor, art. 150; Proc. com., art. 532, notă) cu arătarea naturei insolvabilității (b), și

7) O condică pentru actele de protest al cambiilor (c).

(a) 1866 Apr. 14. (43186) Leg., art 26—(b) 1889 Iun. 26

(6131) IV, art. 6.—(c) 1902 Maiu 27 (21504), părerea Cons. de Stat, XI.

Notă. Formularul indicelui de la punctul 6 din acest articol (26) se fixează de Ministrul Justiției. 1889 Iun, 26 (6131) IV, art. 9.

27) Registrele notariale și condicile lor se fac de însuși Notarul și i se încredințează cu șnur, cu pecetea și vizat pe fie-care față de secretarul Tribunalului regional și cu iscălitura unui membru al Tribunalului. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 27.

Notă. Notarul, înainte de-a intra în slujbă e obligat a pregăti indicele arătat la punctul 6 din articolul precedent (26) pe timpul trecut. Notarul poate primi din arhiva notarială indicele predecesorului său, dar trebuie să-l controleze cu indicele arhivei notariale. 1889 Iun. 26 (6131) IV, art. 7.

28. Registrele Notarilor trebuie să fie de format identic, fețele lor se împart în câte *cinci* coloane, în cari se trec:

- 1) numărul dosarelor, plecând de la începutul fiecărui an;
- 2) ziua, luna și anul când s'a făcut sau s'a atestat actul;
- 3) numele, patronimia, familia, profesia și locuința persoanelor pentru cari s'au făcut actele, s'au atestat, ori s'a făcut protest;

4) arătarea coprinsului actului și a taxei plătite pentru facerea lui, și

5) chitanța persoanelor cărora s'a dat duplicate din condica de acte sau atestare, cu înscrierea numelui, patronimiei, familiei, profesiei sau stărei sociale a celor ce le-au primit. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 28.

29. Condicele de acte ale Notarilor trebuie să fie de-ase-menea de-aceiași format. Pentru fiecare pagină din ele se plătește de Notari o taxă hotărâtă. *Tot acolo*, art. 29.

30. Numărul foilor pentru condica de acte nu este fixat. Foile, socotind pentru fiecare *două* pagine (fețe), trebuie să fie lungi de *zece* verșoci și late de *opt* verșoci. Pe fiecare foaie se hotărăște o colonă pentru arătarea duplicatelor sau còpiilor (art. 127). *Tot acolo*, art. 30.

Notă. Numărul rândurilor pe fiecare față și celelalte amănunte, privitoare la această chestie, trebuie fixate de Ministrul Justiției, după înțelegere cu Ministrul de Finanțe. *Tot acolo*, art. 30, notă.

31. În registre locurile albe trebuie să fie umplute cu linii, iar îndreptările și adausele peste rânduri, dacă nu au fost arătate cu iscălitura persoanelor, cari dau iscălitură pentru primirea duplicatului, se privesc ca nevalabile. *Tot acolo*, art. 31.

32. Condicele pentru trecut taxele se alcătuesc și se țin după regulile generale pentru condicele de contabilitate. *Tot acolo*, art. 32.

33. Notarii sunt datori să păstreze actele și condicele lor, cum și pecetea, într'un loc apărat și să aibă îngrijire de-a le păstra nestricate. *Tot acolo*, art. 33.

34. După trecerea *unui an* dela timpul când s'a încheiat condica de acte, Notarul este dator a o depune, cu registrul și cu toate accesoriile ei, la arhiva locală notarială, arătând pri'ntr'o notiță cu mâna sa chiar, la sfârșitul condicei, numărul de acte coprinse în ea, iar la registru numărul de articole. *Tot acolo*, art. 34.

35. Notițele arătate în art. 34 se certifică de Primul Notar, care adeverește adevărul lor prin iscălitura sa și depune condicile și registrele spre păstrare în arhiva notarială. *Tot acolo*, art. 35.

36. Condicile notarilor pentru trecerea taxelor se supun spre control la autoritățile competente conform regulilor generale despre contabilitate și pentru darea de seamă de veniturile Statului. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 36.

37. Notarii sunt datori a se afla în fiecă zi la biuroul lor nu mai puțin timp de cât șase ceasuri fixate cu aprobarea Tribunalul regional, despre cari ceasuri se anunță pentru știința tuturor. *Tot acolo*, art. 37.

38. Notarii nu trebuie să lipsească din locul reședinței lor fără învoirea cuvenită, în același chip ca și toate persoanele în funcție. *Tot acolo* art. 37.

39. Concediu se dă Notarului de Președintele Tribunalului regional, numai după ce numește altă persoană de încredere, spre a împlini îndatoririle Notarului, după recomandarea proprie a acestuia, observându-se condițiile, arătate în articolele 8, 14, 19 și 25, și cu răspunderea materială a Notarului pentru faptele celui care va avea a-i ținea locul. *Tot acolo*, art. 39.

40. Regulele arătate în articolul precedent (39) se observă și

în caz de boală grea sau îndelungată a Notarului. *Tot acolo* art. 40.

41. După moartea Notarului, după liberarea lui din slujbă sau după depărtarea lui din ea, condicele lui și registrele, actele și pecetea se iau de în dată de judecătorul de pace local sau de judecătorul orășenesc și se predau cu inventar la Arhiva Notarială, iar pecetea lui se pilește cruciș. *Tot acolo*, art. 41; 1891 Iun. 3. (7776).

CAPITOLUL al II-lea.

Arhivele Notariale și primii Notari.

42. Arhivă notarială, supt conducerea Primului Notar, se înființează pe lângă fie-care Tribunal regional, pentru păstrarea condicelor de acte întărite, de popriri și desființări de popriri de asemenea și a condicelor, registrelor, actelor, documentelor, pecetilor și iscăliturilor Notarilor și persoanelor, cari le țin locul. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 42.

43. Primul Notar, aflându-se în slujba Statului, se egalează, cu privire la drepturile slujbei și a privilegiilor și în privința modului numirii și liberărei din slujbă, cu membrii Tribunalului regional. *Tot acolo*, art. 43; 1908 Iul. 3 (30655) I, VIII; listă.

Notă. În Gubernia Arhânghelsc, de asemenea în ținuturile (oblastiile) Iacutskului, Amurului, Uralului și Semipalatinskului, îndeplinirea obligațiilor Primului Notar se încredințează unuia din membrii Tribunalului, după alegerea adunării generale a Tribunalului, 1911 Maiu 26 (35304) I, art. 43, notă.

43¹. Pe lângă primii Notari ai unor Tribunale regionale s'au înființat funcțiile de ajutor al Primului Notar. Acești ajutoari, fiind priviți ca în slujba Statului, se egalează, în privința salariului, drepturilor și privilegiilor ca slujbaş, cum și în a numirii și liberărei din slujbă, cu secretarii Tribunalelor regionale. 1888 Dech. 5 (5611) IV, art. 43¹; 1890 Noem. 6 (7161) I; 1891 Dech. 24 (8186); 1894 Ian. 25 (10262) I; Dech. 20 (11157); 1895 Iun. 5 (11799); 1897 Maiu 5 (14050) I; 1898 Mart. 2 (15097) II; 1900 Iun. 10 (18795) I; 1901 Dech. 25 (20900) ștat; 1903 Noem. 22 (23551); 1908

Dech. 21 (31309) I p. 14; 1909 Apr. 11 (31688) III; 1910 Iun. 10 (33694) II, III.—Comp. 1870 Fevr. 24 (48060) Ştat supl.

Notă. Ministrul Justiţiei are drept, în caz de nevoie, a schimba repartizarea numărului total de ajutori ai Primilor Notari fixat prin ştate. Despre aceste schimbări Ministrul Justiţiei înştiinţează prealabil pe Senatul ocârmuitor, spre a face publicarea cuvenită. 1910 Iun. 10 (33694) II, art. 43¹, notă.

44. Împlinirea vremelnică a obligaţiilor de Prim Notar, în caz de boală sau lipsă ale acestuia, se dă sau secretarului, sau altui funcţionar al Tribunalului regional, după găsirea cu cale a Preşedintelui acestuia, iar în acele oraşe, unde se află înfiinţată slujba de ajutor al Primului Notar,—se încredinţează, în cazurile numite, ajutorilor de Prim Notari. 1888 Dech. 5 (5611) IV, art. 44; 1890 Noem. 6 (7161) I; 1891 Dech. 24 (8186); 1894 Ian. 25 (10262) I; Dech. 20 (11157); 1895 Iun. 5 (11799); 1897 Maiu 5 (14050) I; 1898 Martie 2 (15097) II; 1900 Iun. 10 (18795) I; 1901 Dech. 25 (20900) ştat; 1903 Noem. 22 (23551); 1908 Dech. 21 (31309) I p. 14; 1909 Apr. 11 (31686) III; 1910 Iun. 10 (33694), II, III. — Comp. 1870 Fevr. 24 (48060), ştat supl.

45. Primul Notar are, spre a o pune unde se cuvine, o pecete a Arhivei cu herbul Guberniei şi cu inscripţie în jur: „a cutărei (*arătând oraşul în care se află Arhiva*) Arhive Notariale“. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 45.

46. Un exemplar de iscălitură şi o întipăritură de pe pecetea fiecărui Prim Notar, de asemenea şi de iscălitura ajutorului de Prim Notar, trebuie să se comunice, pentru caz de a fi nevoie de comparat, la toate Arhivele Notariale, cum şi la Tipografia Senatului în Petrograd. 1869 Ian. 27 (46695) I, art. 46; 1914 Aug. 18 (Col. leg. 2284). Prea înaltă Poruncă.

47. Primul Notar este dator a ţineă afară de Condiţiile pentru opriri şi pentru desfiinţările lor cu privire la proprietăţile nemişcătoare ale regiunii judecătoreşti în care se află el:

1) registru de duplicatele şi copiile ordinare liberate din condicele de acte întărite şi de acte ordinare, cum şi copii de pe actele ce se păstrează în arhivă;

2) condice de acte întărite (*crepostnăia cnighi*);

3) registre de daravere relative la imobile şi indicele cuvenite la aceste registre;

4) condici în cari să se treacă taxele încasate de el;

5) jurnal despre toate daraverele ce au avut loc la el (a), și
6) un registru special pentru înscrierea moșiilor prefăcute
în fideicomise vremelnice (b).

(a) 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 47 — (b) 1899 Maiu
25 (16949) Leg. art. 20.

48. Registrele pentru duplicate și copii ordinare se țin
după regulile despre registrele Notarilor. 1866 Apr. 14
(43186) Leg., art. 48.

49. Registrele se pregătesc de Primul Notar însuși și i se
dau cu șnur, pecete și vizate pe fiecare foaie de secretarul
Tribunalului regional și cu iscălitura unui membru al Tri-
bunalului regional. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 49.

50. Condicele de acte întărite și registrele pentru daraverele imobilelor trebuie să fie deosebite pentru fiecare ținut și pentru fiecare oraș, aflătoare în regiunea judeciare.
Tot acolo art. 50.

51. Pentru orașele și ținuturile întinse sau cu mulți locuitori, condicele de întărituri și registrele de daravere ale imobilelor, se pot alcătui, după hotărârea adunării generale a tuturor secțiilor Tribunalului regional, în parte pentru fiecare secție a orașului sau pentru fiecare stan¹⁾ al ținutului sau câte o condică pentru câteva secții ale orașului sau câte-vă stane ale ținutului. 1887. Apr. 24 (4371).

52. Condicele de întăriri se alcătuiesc din duplicate întărite de Primul Notar de pe actele din condica de acte a Notarului, cu privire la proprietățile nemișcătoare: 1911 Maiu 24 (35263) I. A. art. 52.

52¹. Condicele de întărire se alcătuiesc în parte *pe fiecare an*, iar actele întărite în cursul anului se coase, după șirul întăririi, în caete, cari după împlinirea *anului*, se leagă de formează condică, împreună cu două indice alfabetice, unul după numele proprietăților și altul după familia proprietarilor. Pe foaia slobodă, adăugită la sfârșitul condicei, se arată, supt iscălitura primului Notar, atât câtimea fețelor condicei, cât și numărul actelor întărite coprinse în ea. 1911 Maiu 24 (35263) I. B. art. 52¹.

¹⁾ Ținutul din punct de vedere polițienesc se împarte în *stane*; din punct de vedere administrativ în *voloste* (ce-vă intermediar între plasă și comună). Nota Trad.

Notă. Condicele ce se formează *pe fiecare an* se consideră numai ca părți din Condica de întărituri a anilor trecuți și viitori. *Tot acolă*, art. 52¹, *notă*.

52². Condiciile arătate în articolul precedent (52¹) se pot despărți, având în vederea grosimea lor, în mai multe tomuri pe *jumătăți* sau pe *treimi* de an. *Tot acolă*, art. 52².

52³. Condiciile de întăriri se leagă chiar în localul Arhivei Notariale, supt privegherea Primului Notar sau a ajutorului lui. *Tot acolă*, art. 52³.

53. În registrul de daravere ale imobilelor, făcut în forma arătată de Ministrul Justiției, se fixează pentru fiecare proprietate nemișcătoare o foaie anume, pe care se arată:

1) numele sau numărul proprietății și numele proprietarului;

2) arătarea felului actului întărit, însemnând timpul când s'a întărit, numărul și fețele din Condica întăriturilor, și

3) mărgenirile dreptului de proprietate și desființarea acestor mărgeniri, arătând timpul când s'au înființat sau desființat, și numărul și paginile lor în condicele de întărituri sau în cele de opriri și desființări de popriri. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 53; 1912 Iun. 15 (Col. leg. 1003) B. V. art. 1431; 1913 Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg., XV, B., art. 4.

Notă. O foaie specială în registrul daraverelor imobilelor se deschide de asemenea și pentru orice drept de-a construi pe un pământ al altui proprietar, ca pentru o proprietate separată. 1912. Iun. 23 (Col. leg. 1147) I. art. 26.

54. Foile din registrul daraverelor imobilelor, în cari se află trecute proprietățile nemișcătoare, osebit fiecare, după ce se unesc apoi la un loc, se încheie cu notarea cuvenită și arătând fața din registrul în care s'a trecut proprietatea în forma ei nouă. Aceeași regulă se observă și la împărțirea unei proprietăți în mai multe părți deosebite de pe urma unui partaj sau în urma înstrăinării a unor părți din ea. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 34.

55. Pentru fiecare registru de daravere ale imobilelor se fac *trei* indici:

întâiul, în care proprietățile nemișcătoare din ținut, trecute în registru, se așează pe alfabet, după numele lor, iar proprietățile orășenești, după numere, arătând fețele din registru unde se vorbește de ele;

al doilea — listă alfabetică a proprietarilor cu aceeași indicație a fețelor;

al treilea — lista alfabetică a persoanelor sau instituțiilor în folosul cărora s'au făcut adnotări în registru cu privire la oareși cari mărgeniri ale dreptului de proprietate, de asemenea cu arătarea fețelor din registru. *Tot acolò*, art. 55

56. Condicele pentru trecerea taxelor încasate de Primii Notari le țin ei potrivit regulilor generale de contabilitate și de darea de seamă pentru veniturile Statului. *Tot acolò*, art. 56.

CAPITOLUL al III-lea

Privegherea asupra Notarilor, Primilor Notari și a ajutorilor lor, și răspunderea acestora.

57. Privegherea asupra modului cum își fac datoria Notării, Primii Notari și ajutorii lor se face după regulile generale din Întocmirea instituțiilor judecătorești (art. 249, 249 a și urm.). 1869 Ian. 27 (46695) I, art. 57.

58. Condicile și dosarele Notarilor și ale celor cari împlinesc slujba acestora, deasemenea condicele Primilor Notari, pot fi examinate în ori ce vreme, după găsirea cu cale a Tribunalului regional respectiv, de către persoanele pe cari acesta le va însărcina. Tribunalul regional poate însărcina cu controlul condicelor și dosarelor Notarilor, în hotarele ținutului respectiv, pe judecătorul de pace, iar în localitățile, în cari este în vigoare regulamentul administratorilor judecători (al zemskii-nacialnicilor) și unde legea de la 15 Iunie 1912 pentru reforma judecăților locale nu s'a introdus în totul (Col. leg. 1003),—membrului ținutal al Tribunalului regional. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 58; 1889 Iul. 12 (6196) Regule art. 35; 1913 Iun. 26 (Col. Leg. 1194) leg. II; Leg. art. 5.

59. Pentru neîngrijire și abuzuri în slujbă, Notarii, Primii Notari și ajutorii lor se supun la răspundere potrivit art. 261—290 și 292 din Întocmirea instituțiilor judecătorești și după art. 1066—1123 din Procedura penală. 1887 Apr. 24 (4370) I, art. 59.

59¹. În caz de a se descoperi atari omisiuni ori fapte ale

Notarului în timpul slujbei, cari dovedesc că nu corespunde situației ce ocupă sau că a arătat neîngrijire de îndatoririle sale, de-asemena în caz de fapte în afară de slujbă, dar necompatibile cu demnitatea profesiei, protivnice moralității sau de natură vrednică de mustrare, — datele privitoare la atare soi de fapte se supun de Președintele sau Procurorul Tribunalului regional spre a fi examinate de Tribunal, care, după ce va cere sau ascultă lămuririle Notarului, pune concluzii în ședință dispozitivă președată de președintele Tribunalului în privința chestiei: dacă mai poate rămâne Notarul în funcția ce ocupă și, tot odată, în cazuri cari nu sufăr întârziere, de îndată ia măsuri de conservare a averii particulare încredințată Notarului (art. 41, 58). Această încheere a Tribunalului, împreună cu toate datele avute cu privire la purtarea Notarului, se trimite Primului Președinte al Curței de Apel. De aceasta atărnă, dacă găsește de nevoie a depărta din slujbă pe Notar fără cererea lui. Hotărârea luată de Președinte pe bazele arătate nu este supusă la vre-o cale de atac, dar despre împrejurările cari au motivat depărtarea Notarului, Primul Președinte raportează de îndată Ministrului de Justiție. 1887 Apr. 24 (4370) II, art. 59¹.

Notă. În privința pedepselor disciplinare și a distituirii Notarilor și Primilor Notari vezi: *Intocmirea instituțiilor judecătorești* (ruse) tradusă în editura Ministrului de Justiție. Nota Trad.

60. Jalbele în potriva purtării necorecte a Notarilor și a Primilor Notari în îndeplinirea îndatoririlor lor, precum și jalbele în potriva refuzului lor de a-și face datoriile, se dau la acel Tribunal regional, de care atărnă ei. 1866, Apr. 14 (43186) leg., art. 60.

60¹. Modul arătat în articolul precedent (60) în privința dărei plângerilor în potriva Primilor Notari se aplică și la jalbele contra ajutorilor lor în timpul când aceștia le țin iocul, în caz de boală ori lipsă, ori când ei îndeplinesc această slujbă însărcinați fiind pri'ntr'o hotărâre a Tribunalului regional (art. 155, notă). În alte cazuri jalbele împotriva faptelor ajutorului se dau chiar la Primul Notar. 1910 Iunie 10 (33694) I, art. 60¹.

61. Termenul pentru datul jalbelor în potriva faptelor Notarilor se fixează la *două săptămâni* de la refuzul Notarului

ori de la data când a făcut acea faptă, împotriva căreia se dă jalba. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 61.

62. Jalbele în potriva Primilor Notari se dau chiar lor, cu obligație de-a le înainta, nu mai târziu de cât *în șapte zile* de la data prezentării lor, însoțindu-le de explicații, la Tribunalul regional, care, dacă găsește de nevoie, înștiințează de primirea jalbei pe cealaltă parte, care a participat la facerea actului, hotărând ziua ședinței în care se va cerceta jalba. *Tot acolo*, art. 62.

63. Hotărârile Tribunalelor regionale în privința jalbelor când s'a refuzat a se face un act, pot fi atacate la Curtea de Apel în termenul hotărât de art. 61. Dacă înse prin hotărârea Tribunalului s'a aprobat fapta Notarului care-a făcut un act ori l'a atestat, atunci pentru a combate puterea acestor acte sau atestări, trebuie să se facă proces la instanța competentă. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 63.

64. Acțiunea pentru despăgubire dela Notar din pricina pagubelor pricinuite de el se dau la acel Tribunal regional de care atârnă Notarul. *Tot acolo*, art. 64.

Notă. Nu se cere autorizație specială pentru a porni proces de despăgubire contra Notarului. *Tot acolo*, art. 64, notă.

PARTEA A DOUA

Cercul și modul activității Notarilor.

CAPITOLUL I-*iu*

Regule generale.

65. Cercul activității Notarilor se mărginește:

1) la facerea a orice fel de acte pentru cei ce doresc, afară de cele oprite anume de lege (vezi art. 81 și nota 1 și 2; 82);

2) la liberare de duplicate din condica de acte și de copii de pe acte;

3) în atestarea că s'au declarat acte felurite, proteste și în general în facerea atestărilor în cazurile arătate de articolul 128 din această lege;

689687

4) în primirea spre păstrare a documentelor prezentate de persoane particulare (a), și

5) în alcătuire de proiecte de împărțire a moștenirilor în cazurile arătate de lege (Proc. civ. art. 1412, 1415) (b).

(a) 1866 Apr. 14 (43186) leg., art. 65; 1868 Ian. 16 (45400) III; Noem. 25 (46480) art. 2.— (b) 1866 Apr. 14 (43187) art. 1412, 1415.

66. Actele pot fi făcute, după găsirea cu cale a părților, sau în mod casnic sau în cel notarial (sau declarător), afară de actele pentru mutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate asupra proprietăților nemiscătoare, cari, supt pedeapsă de nulitate, în caz contrar, a înseși contractelor și învoelilor, trebuie să se facă totdeauna la Notar și să fie apoi prefăcute în acte întărite (crepostnâie) potrivit articolului 157 din această lege. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 66.

Nota 1. Facerea actelor prin cari se stabilesc drepturi asupra averii nemiscătoare de către Notari și întărirea lor de către Primii notari, în în țara Carsului, afară de orașul Cars și de coloniile Ardahanului, Cagazmanului, Oltului și în țara Batumului, afară de orașul Batum și coloniile Artvinului și Ardanicului, se îngăduie, până la dispoziție nouă, numai dacă se va înfățișa pentru adevărul dreptului de proprietate asupra proprietății, un act întărit pe baza legii rusești. 1884 Oct. 26 (2467) Reglem. Comit. de Min. I; 1903 Mart. 17 (22663) I; 1910 Apr. 11 (33340).

Nota 2. La facerea actelor de întărire cu prilejul prefacerii unei moșii în fidei-comis vremelnice se observă de asemenea regulile speciale, arătate în Cod. civ. (ed. 1914, art. 493^{1a}—493^{2a}). 1899 Maiu 25 (16949) Leg., art. 16—20.

Nota 3. Prin regulamentul Consiliului militar s'a arătat, că vânzarea nemiscătoarelor în regiunile armatelor căzăcești, până la valoarea de *cinci sute* de ruble, se pot, după dorința părților contractante, sau face în modul general — adică prin acte de vânzare-cumpărare întărite de Primul Notar, sau prin trecerea învoelilor sau contractelor în condica ținută pentru acestea de administrația Stanițelor. 1910 Maiu 2 (33413) Regul. Cons. Milit.

67. În toate actele și atestările, făcute de Notar, trebuie să se arate:

1) anul, luna și ziua, iar, când se cere, și ceasul când s'a făcut;

2) numele, patronimia, familia și domiciliul Notarului, și

3) iscălitura lui. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 67.

68. Pe duplicatele, date de Notar, pe copii și atestări se pune pecetea Notarului și se înseamnă numărul, supt

care sunt trecute în registru actele sau atestările, și vremea liberărei. *Tot acolò*, art. 68.

69. Duplicatele, copiile și atestările, scrise pe mai multe foi, trebuie să fie șnuruite, numerotate pe fețe și vizate pe foi de către Notar. *Tot acolò*, art. 69.

70. Iscăliturile pe acte și pe atestări și chitanțele persoanelor cari au primit duplicate, copii sau atestări, pot fi atât în limba rusească, precum și în orice limbă alta, dar cu traducere, în cazul din urmă, în rusește. *Tot acolò*, art. 70.

71. Traducerea iscăliturii, făcută dintr'o limbă streină, se confirmă de Notar, iar dacă el, neștiind acea limbă, întâmpină din această pricină greutate, atunci se confirmă de-o persoană străină, cunoscută lui și care știe acea limbă. Iscălitura acestui din urmă se certifică de Notar. *Tot acolò*, art. 71.

72. La arătarea persoanelor atât în acte și atestări, cum și în iscălituri, trebuie să se dea numele, patronimiile, familiile, profesiile și domiciliul lor, în cât să nu fie îndoială cu privința la identitatea lor. *Tot acolò*, art. 72.

73. Identitatea persoanelor necunoscute Notarului, cari iau parte la facerea actului sau la atestarea lui, trebuie să se adeverească de către două persoane cunoscute Notarului, vrednice de crezare, neînlăturând dela aceasta pe rudele sau servitorii persoanei necunoscute Notarului. Constatarea identității trebuie să se arate în act sau în atestare. 1866 Apr. 14 (43188) Leg., art. 73.

74. Dacă identitatea unei persoane care a luat parte la act va fi cu neputință a se face prin mijlocul arătat în articolul precedent (73), Notarul spune acest lucru în act sau în atestare, arătând ce dovezi sau informații altele a avut în vedere la stabilirea identității. *Tot acolò*, art. 74.

75. Notarul este oprit, supt pedeapsă de nulitate, a face un act sau a-l atesta din partea sa sau pentru sine sau pe numele femeii sale sau a rudelor sale ori ale femeii, în linie dreaptă fără limită în privința gradului, iar în liniile colaterale—pentru rudele de sânge din cele dîntăiu *patru*,—iar—pentru cele prin încuscrire (alianță),—din cele dîntăiu *trei* grade, deasemenea și pentru persoanele cari se află supt tu-

tela sa, pentru cei cari l-au înfiat sau pe cari i-a înfiat. *Tot acolò, art. 75.*

76. Dispozițiile separate, în folosul Notarului sau al persoanelor arătate în articolul precedent (75), coprinse în actele făcute ori atestate de Notar, se privesc ca nule, dar actele înseși sau atestările își păstrează puterea. *Tot acolò, art. 76.*

77. Actele și atestările, pentru cari, afară de regulele sus arătate, s'au stabilit regule speciale în Codul civil și formalități anumite, trebuie să se facă observându-se cu exactitate acele forme. *Tot acolò, art. 77.*

78. Puterea actelor notariale se fixează în Procedura civilă. *Tot acolò, art. 78.*

CAPITOLUL al II-lea

Modul facerei actelor notariale, a duplicatelor din còdicele de acte și còpiilor de pe acte.

I. Modul facerei actelor notariale.

79. Actele, făcute de Notar, se numesc notariale. iar cele întărite de Primul Notar — acte întărite. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 79; 1889 Dec. 29 (6483), Regule art. 141.

80. Notarul trebuie să comunice facerea ori căruia act, la care participarea Prim-Notarului este obligatorie, Primului Notar al acelei circumscripții judecătorești, supt priveghearea căreia se află proprietatea nemișcătoare cu pricina, înaintându-i copie atestată de pe numitul act. 1911 Maiu 24 (35263) I, A. art. 80.

81. Actele de stare civilă, cum și actele oficiale și de hotărnicie, sunt supuse la regule speciale, arătate în Corpul de legi, la locul respectiv. Modul facerei testamentelor se fixează în Codul civil (ed. 1914, art. 1036 și urm.). 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 81.

Notă 1. Regulele acestei legi nu se aplică:

1) la învoelele și contractele, declarate la administrațiile volostelor, cari se pot face și conform art. 109 și 110 (după Contin. din 1912) din Legea generală despre țerani (Anexa specială la Legea stărilor sociale, ed. 1902, cartea I), și

2) la învoelele și contractele persoanelor cari stau supt prive-

ghere carantinară. *Tot acolo*, art. 81, notă; 1869 Apr. 5 (46935); 1881 Dech. 28 (575) Uc. imp., art. 1—3; leg. art. 1—16; 1883 Fevr. 8 (1373).

Notă 2. Regulele, speciale pentru facerea:

1) actelor asupra proprietăților nemiscătoare, dobândite pân la 19 Fevruarie 1861 de foștii țerani iobagi pe numele boierilor lor (a), și

2) actelor de cumpărare de bună voe sau de adjudecare asupra proprietăților, răscumpărate de țeranii eșiți din iobăgie, de la boieri (b), deasemenea și pentru scrisurile de stăpânire asupra pământului, date obștiilor, satești alcătuite din foști țerani ai Statului (c),—

se află arătate în Anexa la Legea despre stările sociale.

Regulele speciale pentru modul facerei actelor întărite pentru cumpărarea de loturi de pământ dobândite cu ajutorul Băncii funciare țeranești, de- asemenea, modul facerei actelor de cumpărare de la persoane de origină nerusă în cele nouă gubernii apusene de către nobilii creditari de origine rusă, cu ajutorul Băncii de Stat funciare nobiliare—se află date în Statutul creditelor (d). Actele asupra pământului și a bucăților ce aduc redevență, a căror valoare nu e mai mare de *cinci sute* de ruble, vândute de administrația apanajelor către obștiile satești și la persoane a parte din clasa țerănească, se fac cu observarea unor regule special edictate pentru aceasta și cari se dau în anexă (e). Cu privire la modul facerei actelor privitoare la proprietățile nemiscătoare înstrăinate în orașele Tarscoe Selo, Peterhof și Gateina, de administrațiile palatului în proprietate individuală, fără plată, se observă regulele date în anexă la această lege (f).

(a) 1861 Fevr. 19 (36657), art. 32, anexă: art. 8.—(b) 1861 Fevr. 19 (36659) art. 5, nota 2; 6, 23—26, 109, 110; 1862 Ian. 19 (37888).—(c) 1866 Noem. 24 (43888); 1867 Martie 31 (44418); Maiu 16 (44590) art. 7; 1871 Martie 8 (49335).—(d) 1894 Iun. 6 (10775); 1895 Noem. 27 (12195) statut, art. 68—73.—(e) 1887 Martie 4 (4270).—(f) 1883 Apr. 26 (1524) I, art. 1—5; II.

82. Actele supușilor ruși, peste graniță, în campanie și pe corăbii se fac după regulele arătate în articolele 911—915 Codul civil (ed. 1914) și în art. 218 Proc. com. (ed. 1903). 1866 Apr. 14 (43186) art. 82.

83. Notarul e dator, pe lângă a se încredința despre identitatea persoanelor ce iau parte la facerea unui act, sau despre identitatea procuratorilor lor, a se încredința de asemenea dacă acei în numele cărora și pentru cari face actul, au capacitatea juridică legală. *Tot acolo*, art. 83.

84. La facerea oricărui act notarial trebuie neapărat să fie față *doi* marturi, cari să ateste facerea lui în adevăr. Ei pot atesta și identitatea persoanelor cari încheie actul. 1866 Apr. 14 (43186) art. 84.

85. La facerea actelor de cumpărare a unei proprietăți nemîșcătoare se cer *trei* marturi. *Tot acolo*, art. 85.

86. Marturi la facerea actelor pot fi numai persoane majore cari știu carte și sunt cunoscute Notarului personal sau a căror identitate se dovedește prin certificate vrednice de crezare. *Tot acolo*, art. 86.

87. Supt pedeapsa pierderii puterii de acte notariale, la facerea actelor nu pot fi marturi:

- 1) orbii, surzii, muții, lipsiții de minte sau eșii din minți;
 - 2) cei cari nu știu limba rusească;
 - 3) persoanele, în folosul cărora să ia prin actul însuși vre-o dispoziție, de-asemena nici persoanele cari stau cu acestea sau cu cele cari sunt părți în act, sau cu Notarul însuși, în legăturile arătate în art. 75;
 - 4) slujbașii din biuroul Notarului și slugile atât ale lui, cât și ale slujbașilor din biuroul lui, și
 - 5) cei lipsiți de drepturilor de stare socială sau civilă, sau cari au fost supuse la pedepse deacelea cari sunt împreunate cu pierderea dreptului de-a fi martur. *Tot acolo*, art. 87.
88. Cei ce doresc a face un act sau înfățișează gata un proiect de act, sau, pentru alcătuirea acestuia arată Notarului coprinsul și condițiilor actului ce-și propun a face. *Tot acolo*, art. 88.

89. Notarul, examinând condițiile sau proiectul, este dator a întrebă părțile, dacă în adevăr, de bună voe, doresc a-l face și dacă îi pricep înțelesul și însemnătatea. *Tot acolo* art. 89.

90. Actele, a căror facere este oprită de lege, sau acele în coprinsul cărora se află ceva protivnic legilor, cari garantează ordinea de guvernământ, moralitatea publică sau cinstea unor persoane particulare, Notarul nu le poate admite spre a le face. *Tot acolo*, art. 90.

90¹. În caz de vânzare sau de ipotecare a unui lot, stăpânului căruia poate i s'a dat un împrumut, potrivit art. 107¹² (după Cont. 1912) din legea gospodăriei rurale, spre a-și organiza gospodăria și a o îmbunătăți, Notarul, înainte de-a-i face actul, este dator a face cercetare despre aceasta la comisia pentru organizarea rurală, dacă asupra lotului cu pricina se află în adevăr datorie atâta asupra acelui împrumutului, și să aducă la cunoștința părților coprinsul cercetărei

apoi, la caz de a se afla întârzieri de plată la ratele a celui împrumut, Notarul nu va face actul pân ce mai întâiu nu se vor plăti acele rămășițe. 1912 Iun. 16 (Col. leg. 1109). Regule art. 8.

91. La facerea unui act, în care este parte o persoană, care nu știe rusește și care face declarațiile într'o limbă necunoscută Notarului, trebuie să se întrebuițeze un traducător. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 91.

92. În proiectul de act, după ce se arată cele prescrise în art. 67 (p. 1, 2), de asemenea și marturii (art. 84—87) și chipul cum s'a încredințat de identitatea atât a acestor din urmă, cât și a părților ce încheie actul (art. 73, 74), se arată însuși coprinsul actului și se fixează cui trebuie să se dea duplicatul de pe act după condica de acte. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 92.

93. În proiectul de act trebuie să se arate cu precizie toate documentele, prezentate la facerea lui, precum: procu-
rele, certificatele de identitate și altele, arătând dacă au fost prezentate în original ori în copii. *Tot acolò*, art. 93.

Notă. La facerea actelor pentru dreptul de-a construi pe pământ străin, notarul este obligat a deșteptă luarea aminte a părților asupra regulilor, arătate în art. 542¹⁹ din Codul civil (ed. 1914), despre care lucru să noteze și în textul actului. Iar la facerea actelor pe un pământ care este ipotecat sau propit, Notarul este dator a trage luarea aminte a părților de-așemenea asupra regulii arătate în art. 542¹² din același Cod, și să reproducă regula asta în textul actului. 1912 Iun. 23 (Col. leg. 1147) I, art. 12, 19.

94. Inseși documentele sau copii atestate de pe ele, se păstrează la Notar, arătând pe ele anul, luna, ziua și numărul actului, de care atârnă. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 94.

95. Proiectul de act, Notarul îl cetește părților, arătându-le și câtimea taxelor ce se cuvine pentru acesta. *Tot acolò*, art. 95.

96. După ce părțile se declară înțelese asupra coprinsului actului și după ce plătesc taxele, se trece proiectul în condica de acte. *Tot acolò*, art. 96.

97. Actele trebuie să fie scrise în limba rusească, și pe lângă aceasta în monedă rusească și în măsuri și greutate rusești, sau adăogând prefacerea în acestea, dacă, după do-

rința părților, actul se încheie în monedă, greutate și măsuri străine. *Tot acolò*, art. 97.

98. Actele cu iscălituri în limbă străină se scriu în condica de acte cu traducerea acestor iscălituri în limba ru-sească. *Tot acolò*, art. 98.

99. Actele trebuie să fie scrise ceteș, iar toate sumele din ele, datele, numerele și termenele trebuie arătate măcar o singură dată în litere. *Tot acolò*, art. 99.

100. Locuri albe, îndreptări și scurtări nu se îngăduie altfel decât notându-le la sfârșitul actului, cu iscălitura părților ce au luat parte la act. *Tot acolò*, art. 100.

101. Albiturile trebuie să fie umplute cu linii, iar îndreptările să fie așa făcute, în cât ce s'a scris greșit sau de prisos, să fie tăiat cu o linia suptire. *Tot acolò*, art. 101.

102. Neobservarea regulilor stabilite în cele două articole precedente (100, 101) iau actului puterea notarială. *Tot acolò*, art. 102.

103. Răsături în acte nu se îngăduie, supt pedeapsă de nulitate a tot ce e scris pe locul ras și de trimiterea Notarului, dacă ștersetura s'a făcut din vina lui, în judecată criminală. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 103.

104. După trecerea actului în condică, se cetește din nou părților, sau îl cetesc chiar ele de față cu marturii. *Tot acolò*, art. 104.

105. Persoanele cari iau parte la facerea actului, de-ase-menea cele cari l'au cetit sau au ascultat coprinsul lui, după dorința lor, chiar fără de marturi, trebuie, când se iscălește actul, să declare marturilor, că l'au cetit sau li s'a cetit; ceeace trebuie să se pomenească și în actul însuși. *Tot acolò*, art. 105.

106. Prezența marturilor, independent de dorința părților, este obligatoare nu numai la arătarea condițiilor, dar și chiar la cetirea acelu act, la care sunt părți surzi, muți, orbi sau surdomuți. *Tot acolò*, art. 106.

107. Surdul, care știe ceti, trebuie să cetească el însuși actul și să declare, dacă se potrivește coprinsul acestuia în totul cu voința sa, ceeace se arată și în acel act, înaintea iscăliturii. *Tot acolò*, art. 107.

108. La facerea unui act în numele unui mut sau pentru un mut care nu știe carte, afară de marturii obișnuiți, se

mai chiamă o persoană, în care el are încredere și care poate a se înțelege cu el prin semne. Această persoană poate să fie și în legături de sânge sau de cuscrie cu surdul, dar trebuie să împlinească toate celelalte condiții, cerute dela marturi. *Tot acolò*, art. 108.

109. Notarul trebuie să se încredințeze prin întrebări, cari nu sunt privitoare la obiectul actului ce se face, dacă surdul analfabet pricepe semnele ce i se fac. *Tot acolò*, art. 109.

110. Mutul sau surdomutul cari știu carte, care dă actul sau cărui i se dă, trebuie, la cetirea actului, să scrie pe el cu mâna lui chiar, că l'a cetit și este deplin învoit cu cu-prinsul lui. *Tot acolò*, art. 110.

111. La facerea unui act în numele unui mut ori pentru un mut sau surdomut neștiutor de carte, afară de persoana, care știe a se înțelege cu el prin semne, trebuie să se mai cheme încă și altă persoană care știe semnele și care să poată sluji de martor (art. 86, 87), chiar dacă de altfel ar fi rudă de sânge sau înscris cu mutul sau surdomutul. *Tot acolò*, art. 111.

112. După cetirea actului în modul arătat în articolele precedente, se iscălește actul în condica de acte de cei ce au fost părți la facerea lui, cum și de marturi, și apoi — de Notar. *Tot acolò*, art. 112.

113. Cel care a încheiat un act, dacă nu poate să-l iscălească, fiind că nu știe carte sau din alte pricini, poate îm-puternici să iscălească pentru el altă persoană, ceeace se constată în iscălitura marturilor. *Tot acolò*, art. 113.

114. Actele în numele persoanelor, cari nu au puțința, din pricină de boală sau din alte pricini vrednice de luat în seamă, a se înfățișă în biuroul Notarului, are acesta drept a le face și la ele acasă, în afară de ceasurile, hotărâte pen-tru a se află neapărat la biurou (art. 37), observând înse toate regulile mai sus prescrie. 1866 Aprilie '14 (43318) Leg. art. 114.

II. Despre duplicatele din condica de acte și despre copille actelor notariale.

115. Duplicatul unui act făcut se dă cu observarea regulilor, arătate în articolele 67—72, 99—103 și celor ce urmează mai jos. *Tot acolò*, art. 115.

116. Notarul poate da duplicat numai acelui, cărui i s'a dat în act dreptul a-l primi, sau procuratorilor lor, moștenitorilor și în general persoanelor, la cari au trecut drepturile lui, îndată ce vor înfățișa dovezi legale despre aceasta. *Tot acolò*, art. 116.

117. Persoanelor nearătate în articolul precedent (116), nu li se dau duplicate, altfel decât după o hotărâre judecătorească. *Tot acolò*, art. 117.

118. Duplicatul al doilea și cele următoare ale acestor acte, ale căror duplicate prime s'au dat părților ce-au luat parte la facerea lor, se învoește notarului a le da numai după cererea persoanelor, determinate în act. *Tot acolò*, art. 118.

119. De pe actele, de pe cari duplicat s'a dat numai unei părți, duplicatul al doilea și următoarele se pot da numai ori cu învoirea părții celeilalte, care a luat parte la facerea actului, sau cu hotărâre judecătorească, dată după citarea acelei părți și după ascultarea ei dacă se va prozentă la termenul hotărât. *Tot acolò*, art. 119.

120. În duplicatul dat în temeiul unei hotărâri judecătorești sau unor persoane, ne arătate în act, trebuie să se arate sau hotărârea judecătorească sau dovezile dreptului de a primi acel duplicat. *Tot acolò*, art. 120.

121. Duplicatul din condica de acte este de opotrivă cu originalul, afară din acele cazuri, când legea cere anume să se înfățișeze actul original. *Tot acolò*, art. 121.

122. Còpii de pe actele trecute în condicele notariale de acte, Notarul nu poate da nimănui altuia, de cât de acelorași persoane, de cari actele sunt făcute, sau procuratorilor lor, moștenitorilor lor și în general acelor la cari au trecut drepturile lor. *Tot acolò*, art. 122.

123. Notarul nu poate îngădui pe nime altul străin să ia informații din actele trecute în condicele notariale. *Tot acolò*, art. 123.

Notă. Indicele alfabetice, arătate la punctul 6 din art. 26, se pun la îndemâna celor ce doresc, spre a le cercetă, și rezumate din acestea se dau celor ce cer. 1889 Iunie 26 (6131) IV, art. 8.

124. Excepții la cele stabilite în articolele precedente (122,123) se îngăduie:

1) pentru persoanele din ramul judecătoresc, după ce dau din parte-le dovadă că rezumatele sau copiile le sunt neapărate pentru îndeplinirea obligațiilor slujbei lor, și pentru persoanele din ramura administrativă, după ce și acestea vor aduce aceeași dovadă și după ce vor primi autorizație de la Tribunalul regional, și

2) pentru persoanele particulare, după ce vor consimți la aceasta părțile, sau când dreptul de-a căpăta extrase sau copii li se va fi dat prin hotărâre judecătorească. 1889 Fevr. 6 (5762) art. 124.

Notă. Notarii sunt datori a comunica Băncei ee Stat, biurourilor și sucursalelor ei, informație *lunară* despre câte și ce poliți s'au înregistrat sau prolestat la ei, de-asemeni, ce obligații și pe ce sumă. *Tot acolò*, art. 124, notă.

125. Conformitatea duplicatelor și còpiilor se certifică de Notari cu observarea procedurii arătate în articolele 67 și 68. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 125.

126. Liberarea fiecărui duplicat sau copie se notează în condica de acte, arătând anume cui s'a dat. *Tot acolò* art. 126.

127. Persoanele, cari au primit duplicate sau copii, trebuie să dea chitanță de primire în registrul Notarului. *Tot acolò*, art. 127.

CAPITOLUL III

Despre facerea atestărilor.

I. Regulele generale.

128. Notarii pot, după dorința celor ce se adresează lor, să atesteze:

- 1) conformitatea unei còpii;
- 2) identitatea iscăliturilor;
- 3) timpul când documentele sau prezentat la Notar;
- 4) faptul că anumite persoane se află în viață;
- 5) notificările facute de o parte, alteia;

6) înfățișarea la declarării procuvelor, a obligațiilor de împrumut: în privința scrierii și a termenului (Cod. civ. ed. din 1914, art. 2036, 2056) și a contractelor: pentru închiriere de proprietăți nemișcătoare (vezi art. 160), a celor despre închiriere personală (locație de opere), despre antreprize și felurite soiuri de proteste, și

7) actele de împăcare și petițiile pentru împăcare cum și actele de arbitraj (Proc. civ. art. 1359, 1361, 1374). 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 128; 1868 Noem. 25 (46480) art. 1. Comp. 1782 Apr. 8 (15379) art. 179, 187; 1800 Dech. 19 (19692) p. II, art. 4. p. 3; 7, 30.

Notă În ținuturile Sâr-Darîiei, Samarcandei, Ferhanului, Semirecencului, Transcaspiiei, Aemolinscului, Semipalatinscului, Uralului și Turgaiului atestarea punerii degetului, a identității celui ce face o declarație de acte, a notificărilor postale și a imputernicirilor de a da petiții pentru altul se face de asemenea și de către funcționarii locali polițieniști. 1898 Iunie 2 (15493) Regule provizorii art. 50, notă; 1899 Fevr. 15 (16490) I.

129. Atestările se trec în registrele Notarilor în modul, arătat în art. 28. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 129.

130. La facerea atestărilor Notarii trebuie să se conducă de regulele arătate în articolele 90, 99—101 și 103. *Tot acolò*, art. 130.

131. La protestarea cambiilor Notarii se călăuzesc de regulele, arătate în Legea cambiilor. *Tot acolò*, art. 131.

II. Atestarea conformității còpiilor.

132. La legalizarea conformității còpiilor cu documentele înfățișate Notarului, el este obligat a confruntă copia cu originalul și a arată în atestare, de cine i s'a înfățișat documentul acela, de pe care s'a luat copia, deasemenea dacă s'a luat copia de pe original sau de pe altă copie, și dacă în original ori în copia primitivă au fost ștersături, adaose, cuvinte șterse sau alte particularități. *Tot acolò*, art. 132.

III. Atestarea identității iscăliturilor.

133. Pentru atestarea identității iscăliturilor de pe actul, făcut nu la notar, se cere, ca ele să se facă în prezența lui

sau să fie recunoscute în fața Notarului de către cei cari s'au iscălit. *Tot acolò*, art. 133.

134. Identitatea persoanelor, necunoscute Notarului, trebuie să se constate în modul stabilit în articolele 72 și 73, arătându-se aceasta în atestare. *Tot acolò*, art. 134.

135. Atestarea identității iscăliturii se face chiar pe documentul scris. *Tot acolò*, art. 135.

IV. Atestarea timpului când s'au înfățișat documentele.

136. Atestarea timpului când s'a înfățișat un document la Notar se face de el chiar pe document, arătând persoanele, cari i l'au înfățișat. *Tot acolò*, art. 136.

137. Notarului i se dă voe să primească spre a trece în condica de acte, și orice alte hârtii, după dorința celui ce le înfățișează, dacă acestea nu sunt prin copriusul lor contrare legilor (art. 90). *Tot acolò*, art. 137.

138. Insemnarea Notarului pe hârtie înapoiată celui ce-a înfățișat'o, atestă numai că ea, după dorința înfățișătorului, a fost trecută în ziua determinată în condica de acte. *Tot acolò*, art. 138.

V. Atestarea aflărei în viață a unor persoane.

139. Pentru a atestă aflarea în viață a unei persoane Notarul este dator mai întâiu a se încredința, că persoana despre care se cere atestarea, se află în adevăr în viață, iar dacă lui însuși această persoană nu-i este personal cunoscută, atunci să se încredințeze și despre identitatea ei în modul arătat în articolele 73 și 74. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 139.

140. În certificările date pe această bază (art. 139), trebuie să se arate timpul, când Notarul s'a convins de aflarea în viață a persoanei, și modul, întrebuițat spre a se convinge de identitatea ei. *Tot acolò*, art. 140.

VI. Atestarea facerei unei notificări de-o parte, alteia.

141. Notarul are voe a primi însărcinarea de-a face din partea unei persoane către alta o notificare, de pildă, din partea proprietarului unei case către chiriaș că nu-i mai

dă locuința cu chirie, din partea creditorului către datornicul în baza unei obligații, că îi cere plata datoriei și altele, dacă atare notificare are a sluji pentru atingerea unui scop neprotivnic legii. *Tot acolò*, art. 141.

142. Notarul dă adeverință că notificarea s'a făcut atât părții, care i-a dat însărcinare a o face, cât și părții protivnice, când aceasta cere. *Tot acolò*, art. 142.

143. În atestarea notarului se arată numele amânduror părților, deasemenea locul, data, luna și anul, iar în caz de a se cere, și ceasul când s'a făcut notificarea, cum și conținutul acesteia. *Tot acolò*, art. 143.

144. Întâmpinarea părții protivnice în contra notificărei se trece în atestare numai atunci, când această parte sau cere ea însăși acest lucru, sau consimte la aceasta și întărește această consimțire prin iscălitura sa. *Tot acolò*, art. 144.

145. Despre lipsa persoanei, căreia urmează a i se face notificare de Notar, sau despre refuzul ei de-a primi, din pricină de boală sau din altă pricină legală, pe Notar, acesta, după dorința celui care i-a dat însărcinarea, dă cuvenita dovadă. *Tot acolò*, art. 145.

VII. Atestarea actelor declarate.

146. Atestarea declarării obligațiilor de împrumut, a contractelor și a feluritelor feluri de proteste o face Notarul chiar pe însuși actul, arătând persoanele, cari l'au prezentat. *Tot acolò*, art. 146.

147. La atestarea declarării actelor, notarii sunt datorici a se convinge despre identitatea și capacitatea juridică a celor ce iau parte la facerea atestărei. (art. 72 — 74, 83, 89). *Tot acolò*, art. 147.

CAPITOLUL al IV-lea

Despre documentele primite de Notari spre păstrare.

148. Notarii au drept a primi spre păstrare, față de marfuri, documente, înscrisuri și orice fel de hârtii, chiar și în pachete pecetluite. 1866. Apr. 14. (43186) Leg. art. 148.

149. Despre primirea unui document spre păstrare, notarul dă celui ce l'a prezentat chitanță cu iscălitura sa și

cu iscălitura celor ce au fost marturi la primire și notează despre aceasta în registrul său. *Tot acolò*, art. 149.

150. După dorința celui ce prezintă documentul, Notarul este dator, în loc de-a da o chitanță, să închee despre primirea documentului spre păstrare un act notarial, trecând în acest act și însuși documentul, iar dacă a fost prezentat în pachet pecetluit, atunci făcând descrierea formei externe a pachetului și a pecetilor. *Tot acolò*, art. 150.

151. Documentul, primit spre păstrare, nu se înapoiază altfel de cât la înfățișarea chitanței sau a duplicatului, sau în urma unei hotărâri judecătorești. *Tot acolò*, art. 151.

152. Cel care primește documentul îndărăt iscălește pentru aceasta Notarului în registru față de doi marturi. *Tot acolò*, art. 152.

153. Înfațișătorul chitanței sau duplicatului documentului, dacă este necunoscut Notarului, trebuie să înfățișeze dovada legală a dreptul de-a primi documentul. *Tot acolò*, art. 153.

PARTEA A TREIA

Cercul și modul activității Primilor Notari

CAPITOLUL I-ii

Cercul activității Primilor Notari

154. Primul Notar are căderea:

- 1) de a administra Arhiva notarială;
- 2) de a da duplicate după condicele de acte ce se păstrează în această arhivă, copii de pe actele notariale și de pe documentele anexate pe lângă ele, de asemenea înapoierea a orice fel de documente date spre păstrare în arhivă;
- 3) întărirea actelor privitoare la proprietățile nemișcătoare, afiătoare în acea circumscripție judecătorească, în care se află arhiva, de asemenea și ținerea condicele de acte întărite, a registrelor daraverelor relative la imobile și a indicelor (a);
- 4) liberarea de certificate pe proprietățile ce se oferă ca ipotecă (Leg. Antreprizelor Statului, ed. 1900, art. 66; Statutul creditului ed. 1903, partea IV, art. 88, 89, 91; partea a VI,

art. 55 și nota I; partea XI, art. 129, p. I, după Contin. 1912) sau pentru cele menite a fi prefăcute în fidei-comise (Cod. civ. ed. 1914. art. 478 p. 2). (b);

5) Obligația de-a alcătui din actele de popriri sau desfințări de popriri intrate la el, deasemenea și din actele popririlor puse sau deslințate de el, colecții locale de acte de poprire și de desfințări de popriri, cu observarea regulilor și a formularelor anexate aci (c);

6) obligațiile, arătate în articolul 26 p. 6 și în notele de la art. 27 și 123 (d), și

7) obligațiile arătate în art. 123 din Regulamentul organizării agrare (ed. 1912) (e).

(a) 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 154 p. 1—3.—(b) 1867 Noem. 27 (45214) art. 1; Comp. 1862 Fevr. 6 (37950) Leg. art. 107; 1884 Ian. 24 (1980); 1885 Iun. 3 (3016) Leg. art. 28 și nota; 1887 Maiu 26 (4491); 1894 Iun. 6 (10767) Statut. art. 88, 89, 91.—(c) 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 11, 17.—(d) 1889 Iun. 26 (6131) IV, art. 6.—(e) 1911 Maiu 29 (35370) Leg. art. 123. Comp. *Tot acolò*, Leg. X, art. 2.

Nota 1. Primul Notar are deasemenea obligația de a comunica Oficiului Gubernial și Oficiului Gubernial pentru daraverele țerânești, informațiile arătate în art. 24 din Regulam. răscumpărărilor (Anexă specială la Legea stărilor sociale ed. din 1902, cartea a II-a), despre proprietățile, în cari se face răscumpărare de ugodii țerânești. Aceste informații Primii Notari sunt datorii a le da după cererea Oficiului Gubernial și a Oficiului Gubernial pentru daraverele țerânești, fără nici o tăragănare, și numai târziude cât în cursul *lunei*. 1867 Noem. 27 (45214) art. 2—5; 1889 Iul. 12 (6196) Leg. art. 112.

Nota 2. Primii Notari dau tuturor celor ce cer informații scrise atât din condicele de popriri locale, cât și din colecțiile de acte de popriri, cu privire la opririle ce sunt pe proprietăți. 1889 Iun. 26 (6113) I, art. 42; 1897 Dech. 29 (14835) IV.

155. Obligațiile Primului Notar în privința administrării Arhivei Notariale stau în privigherea asupra păstrării și ținerei în regulă a condicelor, dosarelor și documentelor. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 155.

Notă. Ajutorii Primilor Notari au datoria de-a conlucra cu acești din urmă la administrarea arhivei, la expediarea treburilor și la păstrarea condicelor, dosarelor și documentelor, potrivit instrucției ce se dă de Ministrul Justiției. Dar întărirea și notarea actelor întărite și liberarea certificatelor pentru punerea proprietăților ca ipotecă, de asemenea și liberarea de duplicate și copii (art. 154 p 2), se îndeplinesc

de ajutorii de Primi Notari numai în timp cât țin locul de Prim Notar la întâmplare de boală sau de lipsă a acestui din urmă și când îndeplinesc funcția de Prim Notar din însărcinare dată din partea Tribunalului regional, când acest lucru se găsește neapărat de nevoie. În acest din urmă caz de Tribunal atârână să determine mai de aproape obiectele sau marginile competenței Primului Notar și ale ajutorului lui. 1910 Iun. 10 (33694) I, art. 155, notă.

156. Duplicatale și copiile se fac și se dau de Primul Notar, după aceleași reguli, ca și de Notar. 1866. Apr. 14 (43186) Leg. art. 156.

CAPITOLUL al II-lea

Despre întărirea actelor privitoare la proprietățile nemiscătoare.

157. Actele notariale, cari stabilesc drepturi asupra unei proprietăți nemiscătoare, se prefac prin întărirea lor de Primul Notar al acelei circumscripții, în care se află proprietatea, în acte întărite. 1866 Apr. 14 (43186) Regl. art. 157.

158. Primului Notar i se dă însărcinarea de-a întări actele următoare, cari stabilesc strămutarea dreptului de proprietate ce avem asupra unei averi nemiscătoare :

- 1) actele de cumpărătoare;
- 2) zapisele de danie;
- 3) înscrisurile de zestre și de partaj parțial sau total de ascendent;
- 4) actele de împărțire prin cari o proprietate comună trece în proprietatea unuia din copărtași, sau se împarte între coproprietari în părți;
- 5) învoelele de împăcare și toate acele învoiuri, în baza cărora una din părți cedează celelalte dreptul de proprietate, și
- 6) în genere toate actele despre proprietățile nemiscătoare, cari după legile civile trebuie să se facă în formă de acte întărite. *Tot acolo*, art. 158.

Notă. Actele de vânzare sau de trecere prin alte mijloace oneroase a caselor și a altor construcții, făcute pe loturi de pământ date în arendă veșnică, aflătoare în orașele și orașelele din guberniile Vilnei, Vitebscului, Voliniei, Grodnului, Chievlui, Covenului, Minscului, Moghilevlui și Podoliei, iar în gubernia Basarabiei — deasemenea și a pometelor, trebuie să se facă în forma de acte întărite, deși odată cu cedarea acestora nu se cedează și proprietatea asupra pământului pe care se află. 1912 Dec. 24 (Col. leg. 1913, 7) art. 4.

159. Primul Notar este însărcinat a întări actele și a trece în registrul de daravere ale imobilelor notițe despre mărge-nirea dreptului de proprietate asupra proprietăților nemișcă-toare, constând:

1) în împovărarea proprietății cu o ipotecă (zalog, garan-ție) (a);

2) în cedarea de către proprietar, în folosul unei persoane străine sau în folosul altei proprietăți nemișcătoare, a drep-tului de stăpânire pe viață și de folosință, răscumpărarea de ugodii sau de servituți (prestații, servituți, Cod. civ. ed. 1914, art. 432, 433), și în stabilirea dreptului de-a construi pe o proprietate străină. (Cod. civ. art. 542²⁰) (b);

3) în oprirea de-a înstrăina proprietatea (c)—(a) 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 159 p. 1.— (b) *Tot acolò*, art. 159 p. 2; 1912 Iun. 23 (Col. leg. 1147) I, art. 26.— (c) 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 159 p. 3.

160. Contractele de locațiune a unor proprietăți și a dărei lor în exploatare pot fi făcute sau în modul casnic (privat), sau în cel notarial, sau în al actelor întărite, cu aplicarea regulilor arătate în articolele 1701—1703 Cod. civ. (ed. 1914). 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 160.

161. Pentru întărirea unui act notarial, duplicatul din con-dica de acte trebuie să se înfățișeze Primului Notar al acelei circumscripții judecătorești în care se află proprietatea, în termen de *un an* din ziua trecerei actului în condică, de către părți, sau, în urma însărcinării date de ele, de Notarul, care a făcut actul, sau de unul din Notarii locali din acel oraș, unde se află arhiva notarială, sau printr'un procurator. Numitele duplicate pot fi trimise Primului Notar prin poștă. 1910 Iunie 10. (33713) I, art. 161.

Notă. În ținuturile Velico-Ustiug, Velisc, Nicolsc, Solivăicegod, To-temsc, Iarensc și Usti-Săsolișc, din gubernia Vologda, în guberniile și în țerile Transcaucaziei, în gubernia Arhanghelului, în guberniile și țerile Siberiei, deasemenea în țerile Sărdariei, Samarcandei, Fer-ganului, Semirecenscului, Transcaspiei, Acmolinscului, Semipalatin-scului, Uralului și Turgaiului, se dă voie funcționarilor cari țin loc de Notari a trimite prin poștă duplicatele actelor, cari au nevoie de întărirea Primilor Notari: în gubernia Arhanghelului și în țerile Iacutskului, Amurului, Uralului și Semipalatinșcului — la membrul Tribu-nalului regional care împlinește slujba de Prim Notar, iar în celelalte localități numite — la Primul Notar. 1910 Iun. 10 (33713) II, art. 161, notă; 1911 Maiu 26 (35304) I; II; Iun. 3 (35432) IV.

162. Insărcinarea dată Notarului de a prezenta duplicatul din condica de acte spre întărire, deasemenea și de-a primi de la Primul Notar duplicat din condica actelor întărite (art. 171), — se poate da pe însuși duplicatul din condica de acte. 1910 Iunie 10 (33713) I, art. 162.

163. S'a desființat. (1910 Iunie 10 (33713) III).

164. După primirea duplicatului, Primul Notar trece despre aceasta în jurnalul său, cu arătarea zilei, luni și anului intrării, cum și a persoanei de la care s'a primit. 1910 Iun. 10 (33713) I art. 164.

165. De identitatea duplicatului primit Primul Notar se încredințează prin compararea iscăliturii și a peceteii Notarului care l'a dat cu iscălitura și cu întipărirea pecetei, cari se păstrează în arhivă. *Tot acolò*, art. 165.

166. Identitatea iscăliturii și pecetei de pe duplicatul dat de un Notar, sau de o persoană care îndeplinește funcția de Notar, aflați în altă circumscripție judecătorească, trebuie să fie certificată de Primul Notar al acelei circumscripții; pentru acest sfârșit duplicatele pot fi trimise la Primul Notar, și primite îndărăt, prin poștă. *Tot acolò*, art. 166.

167. La întărirea duplicatului Primul Notar este obligat a se încredința:

- 1) că legile civile nu opresc facerea și întărirea actului, și
- 2) că proprietatea arătată în duplicatul prezentat este cu adevărat a părții, care o înstrăinează sau consimte la mărgenirea dreptului său de proprietate. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 167.

168. Spre a se încredința că proprietatea este a părții, care o înstrăinează, Primul Notar este dator să se informeze din condicele de acte întărite, de propiri și de rădicări de popriri, deasemenea din registrele de daravere ale imobilelor și din indicele de la aceste condici și registre, sau să ceară înfățișarea altor dovezi că proprietatea este a părții, potrivit regulilor arătate în Codul civil. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 168.

168¹. Pentru toate actele înfățișate spre întărire la Primii Notari de pe lângă Tribunalele regionale și privitoare la strămutarea dreptului de proprietate asupra proprietăților nemiscătoare, Primul notar se adresează la Agrimensorul local al guberniei, ca să dea neîntârziat informații despre locul unde se află proprietatea arătată în actul făcut după planurile mă-

surătoarei generale sau speciale. Informațiile primite astfel, se arată de Primul notar:

1) într-o inscripție specială deasupra duplicatului principal al actului, cu iscălitura sa, arătând data, luna și anul, și

2) în registrul de daravere ale imobilelor. Neprimirea informațiilor cerute de la Agrimensorul gubernial nu trebuie să fie pricină de-a refuza sau de-a întârziă întărirea actelor notariale de către Primii Notari, cari trebuie să fie prefăcute în întărite. 1876 Apr. 15 (55791).

169. Primul notar, încredințându-se că duplicatul îndeplinește cerințele articolelor 89 și 167, face pe duplicat, după vărsarea la casierie a taxelor cuvenite, inscripția de întărire, adaugă duplicatul în condica de acte întărite și face însemnare despre aceasta în registrul de daravere ale imobilelor (art. 177, p. 2). 1911 Maiu 24 (35263) I, A. art. 169.

170. Copia actului făcut de Notar (art. 80), deasemenea toate anexele de pe lângă duplicat, — rămân spre păstrare în Arhiva Notarială. *Tot acolò*, art. 170.

171. Pe baza actului alăturat în condica de acte întărite, Primul notar dă părților duplicate după aceleași reguli, după cari se dau din condicele de acte (art. 115—121), arătând numărul și pagina din condica de acte întărite și cu inscripția despre timpul întăririi actului conform formularului stabilit. *Tot acolò*, art. 172.

172. Duplicatele actelor din condica de întărituri și copiile actelor întărite, dacă persoana în drept nu se prezintă la Arhiva notarială, din pricină de boală sau din alte pricini vrednice de ținut în seamă, i se pot trimite a casă. În acest caz se trimite a casă și registrul (art. 47, p. 1) ca să dea în el chitanță de primire. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 172.

172¹. Duplicatele actelor întărite pot fi trimise de Primii Notari, prin poștă, persoanelor, căror li s'a dat în act dreptul de-a le primi sau procuratorilor lor, sau moștenitorilor, dacă aceștia vor face cerere. În acest caz se adaugă în registrul (art. 47, p. 1) recipisa poștală. 1910 Iunie 10 (33713) II, art. 172¹.

173. Celui ce-a înfățișat duplicatul, Primul notar îi aduce la cunoștință piedecile legale ce întâmpină întărirea actului după procedura întăriturii, ca să ia măsuri spre a înlătura aceste piedeci. Această înștiințare, când înfățișarea

duplicatului se face personal, se dă din viu graiu cu adevărat în jurnal, iar în caz de-a se fi trimis duplicatul prin poştă, în scris prin poştă. 1910 Iunie 10 (33713) I, art. 173.

174. Despre sosirea duplicatului şi despre pricinelor refuzului său de a-l întări, Primul Notar face notare în jurnalul său. *Tot acolo*, art. 174.

175. Cei cari au înfăţişat duplicatul pot cere dela Primul Notar extras din jurnal despre refuzul de a-l întări. *Tot acolo*, art. 175.

176. Cel nemulţumit are drept a se adresa cu prezentarea acestui extras la Tribunalul regional, pe baza regulilor, arătate în articolele 60—63. 1866 Aprilie 14 (43186) Leg., art. 176.

177. După întărirea actului despre strămutarea dreptului de proprietate asupra unei averi nemişcătoare, se trec în registrul de daravere ale imobilelor :

1) numele, patronimia şi familia dobânditorului, şi, după dorinţă, spre şi mai exactă determinare a personalităţii acestuia, profesia şi domiciliul, şi

2) felul actului, în puterea căruia dreptul de proprietate a trecut la dobânditor, arătând timpul când s'a făcut întărirea acestui act şi numărul şi pagina lui în condica de întărituri. *Tot acolo*, art. 177.

178. Actele, cari mărgenesc dreptul de proprietate, după întărirea lor de către Primul Notar, se notează în registrul de daravere ale imobilelor. *Tot acolo*, art. 178.

178¹. Primul Notar, îndată după trecerea actului despre strămutarea dreptului de proprietate asupra unei proprietăţi nemişcătoare, în registrul daraverelor imobilelor, comunică despre această strămutare, spre ştiinţă, Consiliului de zemstvă sau orăşenesc (sau instituţiei care ţine locul acestei din urmă), după locul aflării proprietăţii, arătând cu precizie atât însăşi proprietatea, cât şi familia şi profesia stăpânului de mai înainte şi ale stăpânului celui nou. În guberniile unde nu sunt instituţii zemstviale, Primul Notar comunică numitele informaţii, în loc de Consiliului zemstvei, Curţii financiare. 1882 Dec. 21 (1259) art. 3.

179. Publicaţia despre coprinsul actului de strămutare sau de mărgenire a dreptului de proprietate asupra proprietăţilor nemişcătoare, Primul Notar, după trecerea actului în

registrul de daravere ale imobilelor, o trimite la Tipografia Senatului, ca să se tipărească, în modul stabilit, în Buletinul Senatului. 1866. Apr. 14 (43186) Leg. art. 179.

Notă. Despre strămutarea dreptului de proprietate nu se fac publicații, când se înființează și se schimbă în modul arătat în Legea organizației agrare. 1911 Maiu 29 (35370) leg., V. art. 2.

180. *exclus.* (Comp. 1912 Iunie 15 (Col. leg. 1003) B. V. art. 1431; 1913 Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg., XV, B. art. 4).

181. În registrul daraverelor imobilelor se notează în modul statornicit în Codul civil, actele făcute și întărite pentru prefacerea unei proprietăți în fidei-comis și documentele privitoare la o proprietate, vândută la mezat, de asemenea și certificările făcute, pe baza legilor de hotărnicie, atestarea transacțiilor făcute prin bună înțelegere. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 181; 1868 Ian. 16 (45400) I, art. 7; 1912 Iun. 15 (Col. leg. 1003) B. V. art. 1431; 1913 Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg., XV, B. art. 4.

182. Însemnările în registrul de daravere ale imobilelor despre mărgenirea dreptului de proprietate asupra proprietății înstrăinate nu sunt piedecă la întărirea actului de strămutare a acestui drept, dacă mărgenirea nu sta chiar într-o oprire de-a înstrăina. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 182.

183. Actele mai nouă de mărgenire a dreptului de proprietate se întăresc de Primul Notar și însemnările despre aceste mărgeniri se trec în registrul daraverelor imobilelor, fără a cere pentru aceasta consimțământul persoanelor, în folosul cărora se află de mai înainte mărgeniri, dacă de altfel drepturile acestor persoane nu se calcă prin mărgenirile mai nouă. *Tot acolo*, art. 183.

184. În registrul daraverelor imobilelor, când se trec însemnări după actele cari mărgenesc dreptul de proprietate, și de pe popririi, trebuie să se arate:

1) felul garanțării stabilite și mărimea acesteia, când suma este fixată,

2) anul, luna și data, în care actul despre aceasta s'a făcut, și

3) numărul și pagina lui în condica de întărituri. *Tot acolo*, art. 184.

185. La asigurarea pagubelor, ce-ar putea să aibă loc în

viitor și în toate celelalte cazuri, când mărimea asigurării stabilite nu poate fi arătată cu precizie, se trece în registru suma cea mai mare, pentru care, după arătarea părților, proprietatea ar trebui să răspundă. *Tot așa*, art. 185.

186. Actele, în cari nu se arată precis în ce stă mărginirea dreptului de proprietate, nu se primesc de loc la întărire, și în registru nu se face de pe ele nici un fel de însemnare. *Tot acolò*, art. 186.

187. Anularea însemnărilor despre garanție și alte mărginiri ale dreptului de proprietate se poate face sau în urma unor articole de desființare, sau cu învoirea celui, în al cărui folos a fost trecută în registru ipoteca sau altă mărgenire, sau după hotărârea Tribunalului. *Tot acolò*, art. 187.

188. Despre anularea însemnărilor, Primul Notar notează în jurnalul său, arătând tot o dată, în registrul daraverelor imobilelor, în șir cu însemnarea de anulare a dreptului, anul, luna și data anulărei, și acel act sau hotărâre judecătorească, în puterea căroră s'a anulat însemnarea, iar actul însuși îl trece în condica de întărituri. *Tot acolò*, art. 188.

189. Toate însemnările în registrul despre zăloage și alte asigurări asupra unei proprietăți nemîșcătoare, vîndută mai apoi prin mezat, exceptând pe cele cari trec asupra noului proprietar, se anulează. *Tot acolò*, art. 189.

190. După cererea proprietarului unei proprietăți, Primul Notar este obligat a-i da din condica de întărituri și din registrul daraverelor imobilelor toate extrasele privitoare la proprietatea lui. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 190.

191. Extrasele, privitoare la o proprietate nemîșcătoare (art. 190), coprind în ele toate însemnările fără excepție, trecute până la acel timp în registru, și trebuie să fie atestate de Primul Notar, și cu punerea pecetei sale. *Tot acolò*, art. 191.

192. Persoanele, în folosul căroră sunt în registrul daraverelor imobilelor însemnări în folosul lor pentru asigurarea pretențiilor asupra vre-unei proprietăți nemîșcătoare, au drept a primi din el informații și extrase, dar persoanelor străine li se dă voe să ia de acestea, numai cu învoirea proprietarului proprietății, sau în modul arătat în articolele 122—124. *Tot acolò*, art. 192.

CAPITOLUL al III-lea

Liberarea de certificate despre proprietățile ce se pun zălog sau se prefac în fideicomise.

192¹. Certificatele privitoare la proprietăți, oferite ca zălog sau menite a fi prefăcute în fideicomise (art. 154, p. 4) se dau, după cererea persoanelor particulare, din Arhiva Notarială, aflătoare pe lângă Tribunalul regional, al locul unde este proprietatea, cu observarea regulilor despre taxele de timbru și în modul arătat în articolele 167, 168, 172, 190, 191 și 217, cu arătarea în ele a tuturor științele cerute de lege. 1867 Noem. 27 (45214) art. 2; 1874 Apr. 17 (53379).

Notă. Regulele despre certificatele pentru zălogiri sunt date în anexă.

192². Pentru a căpăta informații despre rămășițele de dări și despre urmăriri, deasemenea despre felul și câtimea pământului și despre calitatea și câtimea de loturi înfundate, cuprinse în proprietate, Primii notari intră în legătură nemijlocită cu instituțiile, la cari se află aceste științi, sau se raportează la administrațiile guberniale, cari în atare caz sunt datoare a adună aceste științi dela instituțiile respective și a le trimite la Arhiva notarială. 1867 Noem. 27 (45214) art. 3.

192³. Primul Notar, după ce liberează certificat că proprietatea este curată, face despre aceasta însemnarea cuvenită în registrul de daravere ale imobilelor și comunică spre tipărire la Tipografia Senatului, întocmai după prescrierile articolelor 178 și 179. *Tot acolò*, art. 4.

192⁴. Cu privire la punerea de poprire asupra unei proprietăți, după ce-a fost primită ca zălog, și relativ la ridicarea proprierei, după încetarea pricinelor acesteia, Primul Notar îndeplinește toate obligațiile desființatelor Curți ale tribunalului civil, făcând și însemnările cuvenite în registrul de daravere ale imobilelor. *Tot acolò*, art. 4 notă.

PARTEA A PATRA

Despre cheltueile notariale.

CAPITOLUL I-*u*

Despre cheltueile notariale în general.

193. Cheltueile notariale sunt:

- 1) taxele Statului de pe acte;
- 2) darea dela actele notariale, după locul facerii lor;
- 3) plata notarilor pentru facerea actelor și pentru atestare și liberarea de duplicate și copii;
- 4) plata pentru duplicatele și copiile, date din Arhivele notariale, și
- 5) plata pentru liberarea de duplicate și informații din condicele de întărituri și din registrele de daravere ale imobilelor. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 193.

194. Toate cheltueile notariale, dacă pentru plata lor nu s'a făcut vre-o învoială deosebită, cad asupra fiecărei din părțile contractante în părți egale. *Articolul*, art. 194.

CAPITOLUL al II-lea

Despre dările Statului dela acte.

1. Taxele de timbru.

195. Pentru un duplicat, dat de Notar, de Prim Notar sau de persoanele cari sunt în locul acestora, într'un exemplar, se cere o hârtie de timbru după prețul obiectului actului, pe baza Statutelor despre dări. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 195.

Notă. Plata taxei de timbru a duplicatelor din condicele de întărituri, când le liberează Primii Notari pe baza art. 171, afară de'n chipurile arătate în articolul 115 din Statutele despre dări (ed. 1903), se mai poate face, în totul sau în parte, vărsând bani numărătoare la casieria Statului odată cu plata celorlalte taxe, arătate în art. 169. 1913 Martie 14 (Col. leg. 519).

196. Când se dau părților câteva duplicate, se scrie numai unul din ele pe hârtia de timbru cuvenită, iar celelalte plătesc numai taxa simplă de timbru, însemnând persoana, cărei s'a dat exemplarul principal, și felul hârtiei timbrate. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 196; 1874 Apr. 17 (53379).

197. Duplicatele din condicele de acte, supuse la întărirea Primului Notar, se scriu cu observarea regulilor despre taxa timbrului. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 197; 1874 Apr. 17. (53379).

198. Copiile în general, cum și atestările cari nu se fac pe însuși actul, trebuie să fie scrise cu observarea regulilor despre taxa timbrului. 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 198; 1874 Apr. 17 (53379).

Notă. Copiile de pe actele făcute de Notar, trimise de ele la Primul Notar (art. 80), sunt scutite de taxa de timbru. 1911 Maiu 24, (35263) I. B, art. 198, notă.

II. Despre taxele pe actele întărite.

199. La întărirea actelor întărite în general se ia o taxă specială de *trei* ruble de fiecare act. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 199.

Notă. Excepțiile de la plata taxei pe act arătată în acest art. 199 se determină în Statutele despre dări.

200. La întărirea actelor cari stabilesc o strămutare a proprietății asupra proprietăților nemiscătoare, se iau, afară de darea pe act, și darea de pe actele de întărire după regulile din Statutele dărilor. *Tot acolo*, art. 200.

CAPITOLUL al III-lea

Despre taxele de la actele notariale după locul facerii lor.

201. Dela toate obligațiile și contractele, făcute de Notari, cât și de la cele ce li se prezintă spre atestare sau spre protestare, se ia, afară de sus arătatele taxe, o taxă pentru venitul aceluia oraș sau târgușor al Fiscului, unde documentul s'a făcut sau s'a înfățișat, iar în caz de a se face afară din oraș sau afară din vre-un târgușor al Fiscului—pentru venitul zemstvei ținutale sau instituției ce-i corespunde acesteia și care are îngrijire pentru preîntâmpinarea și stângerea focurilor în ținut. La darea arătată nu sunt supuse acele obligații și contractate cari au fost scutite prin lege de această taxă sau au plătit de mai înainte această taxă. 1911 Apr. 24 (35091) art. 201.

Notă. Autoritățile și funcționarii, cari fac acte întărite, nu trebuie să întărească actele de vânzare și documentele despre pământurile

supuse la dări în folosul capitalului de ajutor al armatei Donului, fără a avea mai întâiu adeverință din partea administrației armatei țerei Donului, că proprietatea vândută a fost curățată de taxele stabilite în folosul capitalului de ajutorare, plătind armatei suma capitalizată, în locul acestor dări. Aplicarea acestei reguli se întinde asupra armatei căzăcești a Orenburgului. Datoria de a priveghia în această privință se impune Administrației economice militare a armatei. Consiliului Militar i se dă dreptul de-a întinde aplicarea acestei reguli și la celelalte armate căzăcești. 1874 Oct. 28 (53992) art. 2; 1887 Noem. 10 (4787).

201^a. Invoelele de bună voe pentru a lăsa fără hotare între ele proprietăți comune și cu loturi înfundate (Legea hotărânicilor, ed. din 1893, art. 776) se fac și se întăresc fără a se lua taxă pentru locul unde se face actul. 1868 Ian. 16 (45400) III.

202. Procurele necomerciale și actele, întărite de Primul Notar, nu sunt impuse la taxa stabilită prin art. 201 în folosul orașelor, posadelor, târgușoarelor sau volostelor, exceptând pe acele din aceste acte, dela cari luarea acestei taxe este anume hotărâtă de lege. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 202.

203. Mărirea taxei stabilite prin art. 201 se fixează la o sumă egală cu mărirea taxei de timbru, cuvenită dela obligațiile și contractele numite în acest articol. 1900 Iun. 10 (18782) Păr. Cons. de Stat, VIII, art. 203.

204. Dela înscrisurile de împrumut, dela gajurile pe averi mișcătoare și dela alte obligații de datorie de orice fel se ia, la facerea sau la prezentarea lor la atestare, după ce au fost scrise, numai jumătate de taxă, iar cealaltă jumătate se ia numai la prezentarea lor la termen pentru protest sau la prezentarea spre a se face urmărirea. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 204.

205. Dela cambiile declarate și dela obligațiile pentru datorii se ia taxa întreagă la protest sau la prezentarea lor pentru a se face urmărirea. *Tot acolò*, art. 205.

206. Pân la vărsarea taxei, Notarul nu este dator a da duplicat. *Tot acolò*, art. 206.

207. Taxa stabilită în art. 201 întră: în orașe și târguri ale Statului — la masa comună a veniturilor locale; iar în orașelele împărătești și în posade, precum și în sate, — la măsurile pentru lupta împotriva focului în ținut. 1911 Apr. 24. (35091), art. 207.

CAPITOLUL al IV-lea

Despre plata Notarilor și Primilor notari.

I. Plata Notarilor.

208. Pentru orice lucrare în slujba lor, făcută de notari sau de persoanele cari sunt în locul lor, li se dă drept, ca, pe lângă sus arătatele dări și taxe, să ia plată în folosul lor, după bună înțelegere cu părțile cari li se adresează sau, dacă atare înțelegere nu are loc, atunci după tariful special. 1866 Apr. 14 (43186) Leg., art. 208.

Notă. Copiile de pe actele făcute de Notar, trimise de el la Primul Notar (art. 80), se fac fără plată. 1911 Maiu 24 (35263) I. B., art. 208, notă.

209. Tariful pentru lucrările funcționale ale Notarilor se hotărăște, după înțelegere între Ministerul Justiției cu Ministerul de Interne și cu cel de Finanțe, pe cale legislativă, cu Prea înaltă întărire. 1866 Apr. 14 (43186) art. 209.

Notă. În anul 1867 s'a întărit un tarif provizoriu pentru plata Notarilor și a celor cari le țin locul. 1867, Iun. 27 (41770).

210. Când venitul *anual*, de la plata după tariful arătat în articolul precedent (209), al notarului, care se află într'un oraș capitală a țerei sau într'un oraș capitală de gubernie, trece peste *două mii patru sute* de ruble, iar în orașele capitală de ținut sau în ținut — *de-o mie două sute* de ruble, atunci, din suma cuvenită Notarului după acest tarif, afară de cătimea sus arătată ca plată a Notarului pentru lucrările făcute de el, *o treime* se întrebuințează la sporirea garanției date de el, până ce această garanție va ajunge în capitalele țerei la *douăzeci și cinci de mii* de ruble, în capitalele de gubernie — la *cincisprezece mii*, iar în capitalele de ținut sau în cele din ținuturi — la *zece mii* de ruble. 1866 Apr. 14. (43186) Leg., art. 210.

211. Cei cari cer dela Notar facerea unui act sau atestarea lui sunt răspunzători față de Notar pentru plată toți pentru unul și unul pentru toți. *Tot acolò*, art. 211.

212. Notarul are drept a cere plata ce i se cuvine îndată după ce-a făcut lucrarea (art. 208); a da înse duplicate, copii și atestări nu este obligat înaintea de-a fi primit plata. *Tot acolò*, art. 212.

213. Pentru facerea unui act, care nu s'a realizat din pricini neatârătoare de Notar, acesta primeşte plata *pe jumătate* din ceeace i s'ar fi cuvenit în cazul când actul s'ar fi realizat. *Tot acolò*, art. 215.

214. Pentru facerea actelor, cari se dovedesc nevalabile din vina notarului, deasemenea şi pentru atestarea nelegală de duplicate şi copii, el, după cererea celui ce-a plătit, este obligat a înapoiă banii ce i s'au plătit, independent de răspunderea pentru pagubă, după reclamaţie, când această pagubă se va stabili în modul determinat. *Tot acolò*, art. 214.

215. Certele ce pot să se ište în privinţa cătimei plăteii ce se cuvine Notarului se judecă definitiv de Tribunalul regional, de care atâră. *Tot acolò*, art. 215.

216. Cătimea plăteii pentru o lucrare, necoprinsă în tarif, se fixează, prin comparaţie cu materiile coprinse în tarif şi după munca cheltuită de Notar. *Tot acolò*, art. 216.

II. Despre plata Primului Notar.

217. Pentru liberarea din Arhiva notarială a duplicate, a copii şi alte hârtii, şi pentru punerea peceteii pe ele, se ia plată după aceleaşi reguli şi în aceeaşi mărime, ca şi dela hârtiile felurite, liberate de Tribunalul regional. *Tot acolò*, art. 217.

217¹. De plata taxelor de cancelarie, ce se iau conform articolului precedent (217), se scutesc:

1) actele întărite şi de ipotecă, făcute de ţerani şi de agricultorii din alte clase, cari prin felul lor de traiu nu se deosebesc de ţerani, pentru loturile de pământ, dobândite dela Banca agrară ţerănească sau cu ajutorul ei, sau dobândite din pământurile libere ale Statului sau din cele fideicomisare, din maiorate, din feude şi din proprietăţile clerului;

2) actele date la ţerani separat pe loturi din pământul nadelului¹⁾ sau pe loturi de ferme sau foarte mici, la împărţea pământurilor din nadel¹⁾ ori la împărţea pământului dobândit de-o asociaţie de ţerani, sau la separarea părţilor ce se cuvin d'nt'r'un pământ membrilor unei tovărăşii;

3) actele, făcute cu prilejul acordărei de împrumuturi de către Banca agrară ţerănească, pe loturi cumpărate fără ajutorul Băncei (a);

¹⁾ Nadelul este pământul dat ţeranilor clăcaşi în puterea legii de la 1861. Nota Trad.

4) actele întărite pe loturi din pământul-nadelul¹⁾, formând proprietate a țăranilor individuali. (Anexă specială la Legea stărilor sociale, Cartea I-a, art. 37⁴, după Contin. din 1912, și 37⁵, după Contin. 1912) (b), și

5) duplicatele, copiile și alte hârtii, date de Primii Notari proprietarilor de proprietăți formate sau schimbate de Organizarea agrară (Leg. Organizărei agrare) (c)

a) 1909 Maiu 24 (31911) art. 1.—(b) 1910 Iun. 14 (33743) art. 55.—(c) 1911 Maiu 29 (35370) leg., V, art. 2.

217². Ușurarea stabilită prin art. 217¹ se întinde și asupra altor cazuri, neprevăzute în el, de cumpărături de loturi de pământ de către țărani sau agricultori din alte clase, cari prin felul lor de viață nu se deosebesc de țărani, când cătinea pământului cumpărat, împreună cu pământul-nadel ce avea cumpărătorul sau cu cel ce-a mai fost dobândit înaintea vreme, nu trece peste normele stabilite în art. 63 din Statutul Băncei agrare țărești. (Statutul Creditului. Partea a VII-a, ed. din 1912). 1909 Maiu 24 (31911) art. 4.

Notă. Inscrierea provizorie a pământului în cătine mai mare, dobândit de țărani, în puterea acestui articol (217²) și a notei dela articolul 4 din anexa 1 dela articolul 154 (p. 5), fără plată de taxe și dări, în guberniile Olonețului și Arhanghelului (fără ținutul Șencurscului), în ținuturile Batumului, Carsului și Daghestanului, în regiunea Suhomului din gubernia Cutaiului și în regiunea Zacatalui din gub. Tiflisului, de asemenea în guberniile și ținuturile Rusiei asiatice, se află în anexă la nota 3 (după Contin. din 1912) la articolul 67 din Statutele dărilor. 1910 Noem. 3 (34326) Regulam. Cons. de Min.

PARTEA A CINCEA

Despre ramura notarială în guberniile regiunii judiciare a Varșoviei și în gubernia Holmului.

218. Regulele din această lege (vezi Intocmirea instituțiilor judecătorești, art. 1. notă 1, p. 2) se întind în regiunea judeciară a Varșoviei cu schimbările arătate în art. 219 și următoarele. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 1.

¹⁾ Nadelul este pământul dat țăranilor olăcași în puterea legii de la 1861. Nota Trad.

218¹. In gubernia Holmului, care atárnă de regiunea judeciară a Chievului, se observă regulele ramurei notariale ca în guberniile din regiunea judeciară a Varșoviei.—Vezi 1912 Iun. 23 (Col. leg. 1120) XI.

219. Administrarea ramurei notariale, supt privigherea instanțelor judecătorești, se încredințează Notarilor, cari se află pe lângă cancelariile ipotecare ale Tribunalurilor regionale și ale judecătorilor de pace. Iar funcția de Primi Notari nu se înființează. 1875. Fevr. 19 (54401) Regule, art. 3.

220. Judecătorilor de pace în acele orașe unde nu sunt Notari, și judecătorilor comunale, li se dă atestarea:

- 1) actelor particulare la învoeli de preț pân la *cinci sute* de ruble;
- 2) a procurilor arătate la punctul 2 din articolul 248a din Codul de procedură civilă, și
- 3) a înscrisurilor și a petițiilor de împăcare, cum și a înscrisurilor de arbitraj arătate în articolele 1359, 1361 și 1374 din același Cod. *Tot acolò*, art. 3.

Notă. Actele particulare arătate în acest articol (220), prezentate pentru atestare la judecătorii de pace și la judecătoriile comunale, pot fi făcute, afară de'n limba rusă, și în limba întrebuintată de poporul local, dar cu condiție ca la întâmplare de-a se iscă din pricina acestui act vre-o examinare judecătorească și prezentarea lui înaintea instanței judecătorești, atunci să se prezinte odată cu actul original și traducerea lui în limba rusă legalizată. 1876 Iun. 17 (5615) art. 3.

221. Nu pot fi atestate la Judecătorii de pace și la judecătoriile comunale:

- 1) actele despre strămutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate asupra proprietăților nemiscătoare;
 - 2) actele, privitoare la drepturile de stare civilă;
 - 3) Contractele, privitoare la raporturile patrimoniale între soți;
 - 4) daniile;
 - 5) testamentele publice sau cele secrete, și
 - 6) învoelile, privitoare la drepturi, garantate prin ipotecă.
- 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 4.

Notă. Judecătorii de pace, pe lângă cari se află secții ținutale ipotecare, fac atestarea duplicatelor din condicele de stare civilă, de asemenea îndeplinesc lucrările prescrise de lege cu privire la comu-

nicarea către funcționarii respectivi a actelor de stare civilă cu privire la moartea peste graniță a originarilor din Regatul polon sau în timpul când se aflau în slujbă militară. Revizuirea extraordinară anuală a condicelor de stare civilă în unele parohii, pe baza legiurilor în vigoare în această materie, atât pe anul curgător, cât și pe anii trecuți, se dă președinților congreselor judecătorilor de pace (a). Lucrările date pe baza acestei note judecătorilor de pace, pe lângă cari se află secții ținutale ipotecare, se dau în orașul Varșovia președintelui congresului local al judecătorilor orășenești (b).

a) 1876 Aug. 6 (56286) art. 2; 1894 Maiu 30 (10682); 1901 Iun. 4 (20239) art. 1, 2—(b) 1878 Oct. 23 (58944); 1901 Iun. 4 (20239) art. 1, 2.

222. Pentru Notarii, de la cari, înainte de introducerea acestei legi, s'a luat, pe baza regulilor în vigoare în Regatul polon, garanție ipotecară, aceasta poate țineă locul garanției bănești, dacă în privința mărimii ei corespunde cu acea garanție, care se va stabili pe baza articolului 8 din această lege. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 5.

223. Judecătorii de pace, membrii judecătoriilor comunale și funcționarii, numiți vremelnic pentru îndeplinirea funcției de Notari, nu dau garanții. *Tot acolo*, art. 6.

224. În cazurile, arătate în articolul 13, Tribunalul regional după cererea Notarului liberat din slujbă sau a moștenitorilor lui, ia măsuri pentru publicarea în gazeta locală că, dacă în curs de șase luni de la data publicației, nime nu va arată pretenții, cari să aibă a fi plătite din garanția ipotecară dată de Notar, atunci articolele despre această asigurare se vor exclude din condica ipotecelor. Dacă, după trecerea acestui termen, atare cerere nu se va face sau dacă se va și face, dar din partea Notarului sau a urmașilor lui se va face dovadă de achitarea acelei pretenții, atunci, după hotărârea Tribunalului, articolele de asigurare se vor exclude din condicele ipotecare. *Tot acolo*, art. 7.

225. Funcția de Notar se dă celui ce o cere să o ocupe numai după un examen făcut de Președintele Tribunalului regional, de Procuror și de unul din Notarii, ce se află pe lângă Cancelaria ipotecară a Tribunalului regional, asupra priceperii de-a face legal actele și asupra științei formularelor expedieri de afaceri notariale și a legilor neapărate pentru îndeplinirea acestei slujbe. *Tot acolo*, art. 8.

226. a fost desființat (1887 Apr. 24 (4370) III).

227. Intipăritura pecetei și un exemplar de iscălitura fie

cărui Notar se păstrează în cancelariile locale ipotecare, în cele ținutale și în cele guberniale. 1875 Fevr. 19 (54401), Regule, art. 10.

228. Notarul este dator a ține:

1) un registru pentru însemnarea în genere a tuturor actelor făcute de el, a protestelor și a atestărilor;

2) o condică pentru a trece taxele luate de el;

3) un indice general alfabetic al tuturor actelor făcute de el și al tuturor atestărilor;

4) lista tuturor documentelor aflătoare la el spre păstrare, și

5) lista tuturor persoanelor în general, cari sunt cunoscute ca aflătoare supt poprire legală, precum și al persoanelor a căror capacitate este mărgenită prin numirea pentru ei a unui consiliu judeciar (art. 499 Codul civil din anul 1825). Lista aceasta trebuie să fie afișată în biurou la loc lesne de văzut. 1875 Fevr, 19 (54401) Regule, art. 11.

229. Registrele notariale le face însuși Notarul și i se dau cu șnur, cu pecete și cu viza pe foi a secretarului secției ipotecare respective și cu iscălitura unui membru al Tribunalului regional, sau a judecătorului de pace, după competență. *Tot acolò*, art. 12.

230. Actele notariale se scriu pe foi separate, pe hârtia de timbru stabilită, și nu se trec în condică de acte. *Tot acolò*, art. 13.

231. După trecerea fiecărui an, Notarul e dator a întruni în șir cronologic toate actele notariale făcute de el, cu anexele cuvenite la fiecare din ele, într'un caet sau mai multe după numărul și volumul actelor; fiecare din aceste caete se vizează și se șnurește de Notar, cu punerea pecetei, și apoi împreună cu registrul se depun la arhiva ipotecelor. La sfârșitul caetului se arată cu mână proprie și în scris numărul actelor coprinse în el, iar în registru—numărul articolelor. *Tot acolò*, art. 14.

232. Arătatele în art. precedent (231) inscripții se adevăresc de secretarul secției ipotecare, care, după ce certifică exactitatea lor prin iscălitura sa, lasă documentele notariale intrate, condicele și registrele în păstrare la Arhiva ipotecară. *Tot ocolò*, art. 15.

233. După moartea Notarului, liberarea lui din slujbă sau

depărtarea din funcție, actele lui, condicele, registrele și pecetea se iau de îndată de secretarul secției ipotecare. Actele luate, registrele, condicele și pecetea se dau, observându-se regulile arătate în art. 231, cu inventar, la Arhiva ipotecară, iar pecetea se pilește în cruciș. *Tot acolò*, art. 16.

234. Arhivele notariale se unesc cu Arhivele ipotecare aflătoare pe lângă secțiile ipotecare (ținutale și guberniale). Administrația Arhivei ipotecare și notariale se dă secretarului secției ipotecare. *Tot acolò*, art. 17, 34.

Notă. Primul președinte al Curței de Apel din Varșovia are dreptul de-a încredința păstrarea temporară a Arhivelor notariale la Notarii numiți din nou, îndatorindu-i pe aceștia a da duplicate și copii de pe actele notariale aflătoare în păstrarea lor. 1876 Iul. 1 (56152).

235. Secretarul secției ipotecare se folosește pentru a o pune unde trebuie, de pecetea secției ipotecare. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 18.

236. Un exemplar de iscălitura fiecărui secretar de secție ipotecară trebuie să se comunice, pentru caz de comparație, la toate arhivele ipotecare și notariale. *Tot acolò*, art. 19.

237. Secretarul secției ipotecare este obligat a țineă un registru de duplicatele liberate de el de pe actele păstrate în Arhivă și de copiile de pe ele. Registrul se ține după regulile privitoare la registrele pentru Notari. *Tot acolò*, art. 20.

238. Registrele le face însuși secretarul secției ipotecare și i se dau de la secție cu șnur, pecete, viză pe foi și cu iscălitura unui membru al Tribunalului regional, sau a judecătorului de pace, după competență. *Tot acolò*, art. 21.

239. Articolele 50—55 din această lege nu se aplică în regiunea judeciară a Varșovei. *Tot acolò*, art. 22.

240. Cercul de activitate al notarilor se mărginește:

- 1) la facerea a orice fel de acte pentru cei ce arată atare dorință, afară de cele anume excluse dela aceasta de legi;
- 2) în liberarea de duplicate de pe acte și de copii de pe ele;
- 4) în facerea de atestări;
- 4) în primirea spre păstrare a documentelor depuse de persoane particulare, și
- 5) în facerea de lucrări, arătate în Capul IV partea a II-a din Cartea V din Codul de procedură civilă. *Tot acolò*, art. 23.

241. Actele pot fi făcute, după găsirea cu cale a părților, în modul casnic (privat) ori în cel notarial, afară de cele despre strămutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate asupra averilor nemîșcătoare, cari, supt pedeapsă de nulitate a înseși contractelor și transacțiilor, trebuie să fie făcut în totdeauna prin notari. *Tot acolò*, art. 24.

242. Notarul este oprit a face acte sau atestări, afară din cazurile, arătate în articolul 75, deasemenea nici în numele sau pe numele persoanelor, aflătoare supt curatela sa, sau cărora a fost numit el, prin hotărâre judecătorească a le fi consilier judeciar. *Tot acotò*, art. 25.

243. Actele, pentru cari, afară de regulile arătate în această lege, s'au statornicit în Codul civil și în alte legi în vigoare în guberniile din regiunea judeciară a Varșovei, reguli și forme speciale, trebuie să se facă observându-se cu precizieune acelea. *Tot acolò*, art. 26.

244. Actele făcute de Notari, se numesc acte oficiale (actes authentiques) sau notariale. *Tot acolò*, art. 27.

245. Actele se fac de unul sau doi notari, conform regulilor, arătate în legile locale civile și în Codul comercial. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 28.

246. Doi notari, cari se află în gradele de înrudire, arătate în articolul 75 din această lege, nu pot face unul și același act. *Tot acolò*, art. 29.

247. La aplicarea articolelor 83, 90 și 243 cu privire la executarea actelor în guberniile cari nu fac parte din regiunea judeciară a Varșovei, de- asemenea și în acele cazuri, când la facerea unui act ia parte un locuitor din numitele gubernii, Notarii sunt datori a țineă seamă și legile civile generale aflătoare în vigoare în Imperiu. *Tot acolò*, art. 30.

248. Cazurile, în cari, la facerea unui act notarial se cer mai mult de doi marturi, sunt arătate în Codul civil local. *Tot acolò*, art. 31.

249. Persoanelor, cari redactează acte notariale în circumscripția judeciară a Varșoviei, li se dă dreptul de-a primi, afară de textul rusesc (art. 97), redactarea lui în limba întrebuintată de populația locală, pe răspunderea Notarului pentru exactitatea traducerei și cu adaosul, că în orice caz textul rusesc se socotește a fi originalul. 1876 Iun. 17 (56105) art. 4.

250. La aplicarea articolul 114 al acestei legi se observă

regulele, arătate în articolele 124 și 126 din Instrucția ipotecară dela 18 (30) Iunie 1819. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 32.

251. La protestarea cambiilor Notarul se conduce de regulele arătate în Codul comercial local. *Tot acolò*, art. 33.

252. Procedarea la secțiile ipotecare din gubernie și din regiune se supune regulelor în vigoare în această materie, cu aplicarea lor după arătările Procedurei civile, așa cum se arată în partea a II-a a Cărței a V-a din Codul de procedură civilă. *Tot acolò*, art. 242.

253. Secretarul Secției ipotecare are:

1) administrarea arhivei ipotecare și notariale (art. 234), și
2) liberarea de duplicate de pe actele notariale, de copii de pe ele și de pe documentele alăturate la ele, deasemenea înapoierea a orice fel de documente, date la arhivă spre păstrare. *Tot acolò*, art. 34.

254. Obligația secretarului Secției notariale în privința administrării Arhivei notariale stă în privegherea asupra păstrării și ținerii în regulă a actelor aflătoare în ea, a condictelor și documentelor. *Tot acolò*, art. 35.

255. Duplicatele și copiile se fac și se dau de Secretarul Secției ipotecare după aceleași regule, ca și cele pentru Notari. *Tot acolò*, art. 36.

256. Actele despre strămutarea și mărgenirea dreptului de proprietate asupra averii nemișcătoare neipotecate, făcute de alți Notari și nu de Secția ipotecară competentă a locului unde se află proprietatea, ca să capete puterea cuvenită, trebuie să fie înfățișate spre întărire la Președintele Tribunalului regional local. Iar actele, privitoare la o proprietate nemișcătoare, cari se află supt aplicarea prea înaltului ucaz dela 19 Fevruarie (2 Martie) 1864, sau în general acele cari nu trec de mărimea unei *uvoloce*, se fac de judecătorul de pace, pe lângă care se află secție ipotecară. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 37.

257. Actele numite în articolul precedent (256) se trimit, în termen de un *an*, din ziua facerei lor, de părți sau, după însărcinarea lor, de Notar, sau prin procurator. Actele numite pot fi trimise președintelui Tribunalului regional sau judecătorului de pace și primite dela ei îndărăt prin poștă. 1910 Iunie 10 (33713) I, art. 257.

258. După întărirea actului de către președinte sau de către judecătorul de pace, se ia de pe el copie în cancelaria ipotecară și se dă spre păstrare în Arhivă. 1875 Fevr. 19 (54401) Leg., art. 39.

259. Duplicatele date de notari de pe actele cari au a fi executate în alte părți ale Imperiului, trebuie să fie prefăcute în acte întărite și se supun pentru certificarea identității lor, la președintele Tribunalului regional. Numitele duplicate pot fi trimise președintelui Tribunalului regional și primite de la el îndărăt prin poștă. 1910 Iunie 10 (33713) I, art. 259.

260. Despre identitatea duplicatului înfățișat președintelui Tribunalului regional, aceasta se încredințează prin compararea pecetei și a iscăliturii Notarului care l'a liberat cu iscălitura și cu întipăriturii pecetei, cari se păstrează în Cancelaria ipotecară. *Tot acolo*, art. 260.

261. Certificarea identității iscăliturii persoanelor, căror le este încredințată facerea sau atestarea actelor în întinderea regiunii judeciare a Curței de Apel a Varșoviei (art. 218—220), în cazurile când aceste acte au a fi executate peste graniță, se face de Președinții Tribunalelor regionale și de ai congreselor judecătorilor de pace din regiunea numitei Curți, după competență; iar identitatea iscăliturii președintelui Tribunalului sau congresului se certifică de cancelaria guvernatorului general al Varșoviei. 1877 Noem. 12 (57866); 1909 Iunie 17 (32143) II.

262. Cheltueile notariale sunt:

- 1) taxa de timbru și dările pe actele de întărire și acea de trei ruble către cancelarie la facerea actelor (a);
- 2) darea pe actele notariale pentru locul unde se fac;
- 3) plata notarilor pentru facerea actelor și atestarea lor și pentru liberarea de duplicate și copii, și
- 4) plata pentru duplicatele și copiile de pe actele de ipotecă, cari se păstrează în temeiul articolului 232, în arhivele ipotecare. (b). (a) 1893 Iun. 8 (9756) IV; 1900 Iunie 10 (18782) Statut.— (b) 1875. Fevr. 19 (54401) Regule, art. 42.

263. Cheltueile notariale pentru facerea actelor, cari au a se executa în guberniile cari nu fac parte din regiunea judecătorească a Varșoviei, se determină pe baza regulilor

generale din această lege. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 43.

264. Taxele Statului dela actele făcute în chip notarial, se iau după regulele din Statutele taxelor. *Tot acolò*, art. 44; 1884 Maiu 1 (2187).

Notă. Aplicarea regulamentului prea înalt întărit dela 15 Iunie 1882 (972) despre taxe în Imperiu dela proprietățile, cari se strămută prin moduri neoneroase se aplică și la guberniile Regatului polon. 1884 Maiu 1 (2187) VI.

265. Taxa dela actele notariale după locul facerei lor se ia pe baza legilor în vigoare în guberniile regiunii judeciare a Varșoviei. 1870 Dech. 11 (49002); 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 45.

266. Notarii, la facerea actelor pentru dobândirea sau cedarea de drepturi, de la cari se ia o taxă specială în folosul Statului, sunt obligați a priveghia, ca taxa aceasta să fie depusă în modul stabilit, de persoanele în numele cărora sau pe numele cărora se fac aceste acte. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 46.

267. Pentru fiecare lucrare în slujba lor, Notarii sau persoanele cari le țin locul, au drept ca, în afară de taxele sus arătate, să ia plată în folosul lor după un tarif special, stabilit pe câte *trei ani* în modul arătat în articolul 209. Invoelele pentru plată mai mare încheiate supt ori-ce formă, se consideră ca nule. *Tot acolò*, art. 47; 1876 Aug. 6 (56287), anexă.

268. Prescripțiile în vigoare în guberniile regiunii Varșoviei înaintea de introducerea legilor judecătorești cu privire la obligațiile Notarilor, nedesființate prin regulele din această lege sau cari nu sunt în contradicere cu ele, își păstrează puterea. 1875 Fevr. 19 (54401) Regule, art. 48.

269. Cu privire la modul de trecere în condicele ipotecare a actelor notariale rămân în vigoare legiurile actuale în această materie. *Tot acolò*, art. 49.

270. La aplicarea articolelor acestei Legi, în cari s'au făcut trimiteri la Colecția de legi ale Imperiului, se iau în considerație dispozițiile corespunzătoare ale legilor locale, în vigoare în guberniile regiunii judecătorești a Varșoviei. *Tot acolò*, art. 50.

PARTEA A ȘASEA

Despre ramura notarială în guberniile baltice.

271. Toate actele notariale în guberniile baltice se fac pe baza acestei legi (Vezi: Intocmirea instituțiilor judecătorești, art. 1, nota 1, p. 2) și a regulilor arătate în articolele de mai jos. 1889 Iul. 9 (6189) Regule, art. 93.

272. La aplicarea articolelor acestei legi, în cari se fac trimiteri la colecția de legi ale Imperiului, neaplicate în guberniile baltice, se observă dispozițiile corespunzătoare din legiurile locale. 1889 Iul. 9 (6188) Regl. 1, A art. 361.

273. Regulele din această lege, cari privesc săvârșirea și întărirea actelor asupra averii nemiscătoare, se înlocuiesc prin dispozițiile, cuprinse în articolul 302 și următoarele. *Tot acolo*, art. 362.

274. Pe lângă Tribunalele regionale ale guberniilor baltice nu se înființează funcțiile de Prim notar, iar arhivele notariale se împreună cu arhivele Secțiilor de întărituri. În aceste arhive se păstrează întipărituri de pe pecetile și exemplare de iscăliturile tuturor notarilor, aflători în regiunea Tribunalului regional local. *Tot acolo*, art. 34, 363.

275. Obligațiile date Primilor notari prin punctele 1 și 2 din articolul 154 se împlinesc după regulele, arătate în articolele 47 (p. 1), 48, 155 și 156, de Secretarul Secției de întărituri, în regiunea căreia se află biurul notarului, înse:

1) registrul arătat la punctul 1 din articolul 47 se face de însuși secretarul și se înzestrează cu șnur, cu pecete, cu viză pe fețe și cu iscălitura Șefului Secției de întărituri;

2) secretarul se folosește, spre a o pune unde se cuvine, de pecetea Secției de întărituri, și

3) plata pentru liberarea hârtiilor, arătate la punctul 2 din articolul 154, și pentru punerea pecetiei pe ele se ia după tariful pentru încasarea taxelor de cancelarie ale Secției de întărituri (art. 369, p. 2, anexă: p. 7, 9), *Tot acolo*, art. 364.

276. La examenul persoanelor doritoare de a ocupa funcția de Notar, Primului Notar îi ține locul Șeful Secției de întărituri. *Tot acolo*, art. 365.

277. Notarul este obligat a țineă *numai* o condică de acte,

în care se trec toate actele, făcute notarial. (art. 279, 280), *Tot acolo*, art. 366.

278. Cercul de activitate al notarilor se mărginește:

1) la facerea oricărui fel de acte, afară de cele pe cari legea le exceptează;

2) în liberarea de duplicate din condica de acte și de copii de pe acte;

3) în facerea de atestări;

4) în primirea spre păstrare a documentelor depuse de persoane particulare, deasemenea și a testamentelor, și

5) în facere de proiecte de împărțeală a moștenirilor în cazurile arătate de lege (Proc. civ. art. 2026). 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A. art. 367.

279. Actele, între acestea și actele pentru avere nemișcătoare, pot fi făcute, după găsirea cu cale a părților, casnic (privat) sau notarial, afară de actele numite la punctele 1-3 din art. 280, cari trebuie făcute la notari, supt pedeapsă de a fi nule în caz contrar. *Tot acolo*, art. 368.

280. Trebuie făcute notarial (art. 279):

1) în gubernia Curlandei daniile pe-o sumă mai mare de *șaptezeci și cinci* de ruble (Col. legiuirilor locale, partea III, art. 4473, după Contin. din 1912);

2) în orașele guberniei Livonia: a) testamentele; b) contractele de căsătorie, și c) contractele pentru numirea de moștenitor (Col. legiuirilor locale, p. III art. 2996, p. 5), și

3) contractele pentru egalarea drepturilor copiilor din felurite căsătorii (Col. legiuirilor locale p. III, art. 2514, după Contin. din 1912; 2996 p. 1).

Actele de împăcare în privința alimentelor lăsate prin testament pe viitor (Col. legiuirilor locale, Partea III, art. 3602), contractele de căsătorie, când nu trebuie pe baza acestui articol (280 p. 2, b) să se facă la Notar, dacă trebuie să aibă putere și față de persoane străine (Col. legilor locale Partea III, art. 38, după Contin. pe 1912) și, în orașele guberniei Estlanda, contractele pentru numire de moștenitor (Col. legiuirilor locale, Partea III, art. 2488, după Contin. 1912) se înfățișează la Notari. *Tot acolo*, art. 369.

Nota 1. În cazurile, când după legiuirile locale se cere întărirea unei inwoeli de către instituția tutelară, Notarul nu pășește la facerea sau la atestarea actului pân ce nu i se înfățișează cei ce iau parte

la învoială, consimțământul instituției tutelare competente pentru aceasta. *Tot acolò*, art. 369, nota 1.

Nota 2. În cazurile, arătate în art. 38 (după Contin. din 1912), Partea a III-a din Col. legiurilor locale, contractele de căsătorie, după cererea părților, se publică de către Tribunalele regionale prin mijlocul înserării lor odată în Buletinul Senatului (Proc. civ., art. 295) și de *trei ori* în gazeta locală gubernială. Afară de aceasta, înștiințarea publicată se bate în ușile Tribunalului și se afișează în biroul Notarului care a făcut contractul sau l'a atestat. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A, art. 369, nota 2; 1912 Mart. 23 (Col. leg. 534) I; VI, art. 295; X.

281. Notarul este oprit a face acte sau a le atestă, afară de 'n cazurile arătate în articolul 75, deasemenea nici în numele nici pe numele persoanelor, care se află în curatela lui. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A., art. 370.

282. Actele, făcute și atestate de Notar, se numesc acte publice sau notariale. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I, A, art. 371.

283. La aplicarea articolului 83, deasemenea și la a lui 90, în privința actelor, cari au a fi executate nu în guberniile baltice, Notarii trebuie să aibă în vedere legile civile, în vigoare la locul unde au a fi executate. *Tot acolò* art. 372.

284. Marturii, la facerea actelor notariale, trebuie să fie de preferință de parte bărbătească și numai când nu sunt de aceștia, se îngăduie să fie marturi și de partea femească. *Tot acolò*, art. 373.

285. Persoanele cari închee acte notariale în guberniile baltice, au drept să primească, afară de textul *rusesc*, alcătuirea actului în una din limbile întrebuintate *rusesc* populația locală, cu răspunderea Notarului pentru *exemplu* de popor *aduceri* și cu adaosul, că în orice caz se privește ca original textul rusesc. *Tot acolò*, art. 374.

285¹. Taxele de întărire și ale cancelariei de pe acte și taxele de timbru se încasează de Notari pe baza regulilor din Statutul dărilor. 1893 Iunie 8 (9756) V; 1900 Iunie 10 (18782) Statut.

1. Regulele despre organizarea instituțiilor de întărituri în guberniile baltice.

286. Pentru administrarea ramurei ipotecare, pe lângă Congresele de judecători de pace sunt Secții de întărituri. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I A, art. 35.

Notă. Ministrul Justiției, după înțelegere cu Ministrul Treburilor din Lăuntru și cu al Finanțelor, are dreptul, după cererea consiliilor comunale orășenești, a înființa secții de întărituri, anume pentru nemișcătoarele orășenești, în acele orașe, cari nu vor fi hotărâte a fi reședință stabilă de Congrese ale judecătorilor de pace, dacă cheltuecele cerute pentru întreținerea acestor secții se vor lua asupra-le de numitele consilii orășenești făcându-se permanent cheltueala din mijloacele orașului. Administrarea acestor Secții de întărituri o dă Ministrul Justiției unuia din judecătorii de pace locali. *Tot acolò*, art. 35, notă.

287. Competența fiecărei Secții de întărituri se întinde asupra regiunii Congresului local judecătoresc. În caz de a se deschide o Secție specială de întărituri pentru un oraș lângă judecătorul de pace local, competența acestei secții se mărginește la hotarele pământului orașului. *Tot acolò*, art. 36.

288. Secția de întărituri se compune din șef, secretar și funcționarii cancelariei. În congresele de pace din Riga-Volmar și Revel-Hapsal se numește secretarului și un ajutor. În Secțiile de întărituri, deschise în orașe, cari au un număr neînsemnat de imobile, funcția de secretar poate să nu se înființeze. *Tot acolò*, art. 37.

289. Șeful secției de întărituri de pe lângă un congres de pace este președintele congresului. În congresul de pace din Riga-Volmar obligațiile de șef al acestei secții se dau unui anume judecător de pace. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A. art. 38.

290. Șeful secției de întărituri, în îndeplinirea vremnică a funcției de șef se dă unui judecător de pace, numit de congresul judecătorilor de pace. *Tot acolò*, art. 39.

291. Funcțiile de secretari ai secțiilor de întărituri și ale ajutoarelor lor se ocupă de persoane din numărul acelor, cari împlinesc condițiile, arătate în articolele 200, 201 și 211 din Intocmirea Instituțiilor judecătorești. Funcția de Secretar se dă celor ce o doresc numai după un examen făcut de Președintele tribunalului regional, de către șeful secției de întărituri și de procurorul Tribunalului regional asupra cunoștințelor privitoare la formele procedurii notariale și celei de întărituri, cum și despre legile neapărat trebuitoare spre a putea îndeplini această funcție, deasemenea și despre puțința de-a înțelege bine actele notariale. De acest examen

se scutesc persoanele cari au slujit nu mai puțin de *trei ani* în funcția de ajutor de secretar al unei secții de întărituri. *Tot acolò*, art. 40.

292. Secretarii secțiilor de întărituri se numesc și se liberează de Ministrul Justiției, după recomandarea șefilor acestor Secții, iar ajutorii de secretari la secțiile de întărituri din regiunile congreselor de judecători din Riga-Volmar și din Revel-Hapsal, — de către șefii secțiilor. *Tot acolò*, art. 41.

293. În caz de moarte, boală, liberare sau depărtare din slujbă a secretarului unei secții de întărituri, îndeplinirea temporară a obligațiilor acestuia se dă, după dispoziția președintelui congresului de pace, secretarului congresului sau unuia din candidații la slujbă în ramul judecătoresc, trimiși să facă practică la secția de întărituri. (Intocmierea instituțiilor judecătorești art. 588), iar în secțiile de întărituri de pe lângă congresele de pace din Riga-Volmar și Revel-Hapsal — ajutorilor de secretari ai acestor secții. *Tot acolò*, art. 42; 1891 Dec. 24 (8188).

294. Secretarii secțiilor de întărituri și ajutorii lor depun jurământ în ședință publică, după formularul stabilit, dat aci în anexă. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A, art. 43.

295. Secretarii secțiilor de întărituri au drept, fără a depune garanție, să facă, supt privegherea mai de aproape a șefului secției, lucrări de notariat, cu privire la actele, cari au a fi întărite în aceste secții de întărituri, pe lângă cari acești secretari se află. *Tot acolò*, art. 44.

296. Funcționarii de cancelarie cari se află pe lângă secțiile de întărituri se numesc și se liberează de șefii acestor secții. *Tot acolò*, art. 45.

297. Pe lângă fiecare Secție de întărituri se înființează o arhivă anume, pe care o administrează secretarul secției, supt privegherea mai de aproape a șefului. În secțiile de întărituri, înființate pe lângă judecătorii de pace, unde nu va fi slujbă osebită de secretar, administrația arhivei o au înșiși judecătorii de pace. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I. A. art. 46.

298. Secțiile de întărituri au pecete cu desemnul herbului gubernial și cu inscripție împrejur: «Secția de întărituri a cutărui Congres de pace» sau «a cutărui oraș». Intipăritura

peceței, cum și un exemplar de iscălitură a șefilor și secretarilor secțiilor de întărituri, ale ajutoarelor de secretar și ale persoanelor, cari împlinesc vremelnice slujba de șefi și de secretari, trebuie să se comunice, pentru caz de comparare, tuturor secțiilor de întărituri din guberniile Livoniei, Estlandei și Curlandei, deasemenea și la toate arhivele notariale din Imperiu, la arhivele ipotecare din regiunea judeciară a Varșoviei și la tipografia din Petrograd a Senatului. *Tot acolò*, art. 47; 1914 Aug. 18 (Col. leg. 2284) Prea înaltă poruncă.

299. Regulele, cu privire la ordinea interioară și la lucrările de cancelarie în Secțiile de întărituri și în arhivele ce se află pe lângă ele, se hotărăsc prin instrucțiile congreselor de pace, în al căror cerc sunt înființate aceste secții. 1899 Iul. 9 (6188) Leg. I, A. art. 48.

300. Secțiile de întărituri sunt supuse, după regula generală, la privegherea Congreselor de pace, în al căror cerc sunt înființate. La aceste congrese se dau plângerile în potrivă măsurilor și lucrărilor nelegale ale șefilor secțiilor de întărituri; iar plângerile împotriva faptelor secretarilor și a ajutorilor lor se dau la șefii acestor secții. *Tot acolò*, art. 49.

301. Despăgubiri pentru pagube, pricinuite prin lucrări nelegale, prin omisiuni sau prin trăgăneala funcționarilor secțiilor de întărituri, se urmăresc în modul arătat în articolele 1331—1336 din Codul de Proc. civ. *Tot acolò*, art. 50.

II. Regule vremelnice în privința modului de-a face dosarele de daravere ale imobilelor.

302. Pân' la reformarea generală a legii privitoare la întărirea drepturilor asupra averilor nemîșcătoare, ținerea condicelor judecătorești sau publice stabilite acuma (Cal. legiurilor locale. Partea III, art. 3002) se urmează după regulele, arătate în articolele 303—369. Modul întăririi contractelor de cumpărare a loturilor arendate țerănești se fixează în articolele 370—377. *Tot acolò*, art. 362, anexă (VIII); art. 1.

Notă. Prin regulele de față se înlocuiesc dispozițiile speciale acum în vigoare în felurite localități ale guberniilor baltice cu privire la modul ținerei condicelor publice și la solemnitatea ce trebuie observată la întărirea actelor, privitoare la averea nemîșcătoare, dease-

menea și articolele 3008 și 3009 din partea a III-a din Col. legiurilor locale și articolele 75—77 din Regulamentul despre țerani în gubernia Livoniei din 13 Noemvrie 1860. Toate celelalte dispoziții pentru întărirea actelor asupra averii nemișcătoare, aflătoare în legiurile civile ale numitelor gubernii, deasemenea și regulile din statutele instituțiilor locale de credit, își păstrează puterea și pe viitor. *Tot acolò*, art. 1, notă.

1) Despre condicele de întărituri.

303. Condicele publice stabilite pentru întărirea drepturilor asupra averii nemișcătoare (Col. legiurilor locale, Partea III, art. 3002, notă) se numesc condici de întărituri. 1889. Iul. 9 (6188) Leg. I, A, art. 362, anexă (VIII); art. 2.

304. Condicele de întărituri se alcătuiesc din actele și documentele originale, pe baza cărora s'a făcut întărirea drepturilor asupra unei averi nemișcătoare, împreună cu copiile atestate ale hotărârilor privitoare la întărirea primei constituirii sau de garantarea pomenitelor drepturi cum și a schimbărilor sau stângerei lor cari au avut loc mai pe urmă (art. 355). *Tot acolò*, art. 3.

Nota 1. Drepturile asupra unei averi nemișcătoare, cari nu sunt supuse întăririi obligatoare prin trecerea lor în condicele de întărituri (Col. legiurilor locale, Partea III, art. 3004, nota 2, pot fi trecute în aceste condici după dorința persoanelor, cari au acele drepturi. *Tot acolò*, art. 3, nota 1.

Nota 2. Supt numele de garantare a drepturilor se 'ntelege întărirea asupra unei averi nemișcătoare a relațiilor juridice, arătate în articolul 316. *Tot acolò*, nota. 2.

305. Condicele de întărituri se fac pe fiecare an în deosebi, pentru aceasta actele întărite în cursul *unui an* și documentele se coase, după rândul întăririi lor, în caete, cari, după trecerea *anului*, se leagă supt formă de condică, împreună cu două indice alfabetice, făcute după numele nemișcătoarelor și după familiile proprietarilor. *Tot acolò*, art. 4.

Notă. Condicele cari se alcătuiesc pe fiecare an se consideră numai ca părți din condica de întărituri de pe anii de mai înainte vreme și de pe anii ce urmează. *Tot acolo*, art. 4, notă.

306. Condicele de întărituri se țin conform clasificărei acum admise a condicelor publice și registrelor lor după felul ne-

mișcătoarelor, deasemenea pe regiuni ipotecare și pe subdiviziunile lor, de aceea în cazurile când o regiune veche ipotecară se împarte între mai multe secții de întărituri, fie care din aceste secții ține condici a parte pentru partea ce i-a venit din regiune veche ipotecară. *Tot acolò*, art. 5.

307. În condicele de întărituri se trec numai întăririle asupra acelor nemișcătoare, cari se află în regiunea uneia și aceleiași secții de întărituri. Iar pentru nemișcătoarele, cari sunt dependente ale altuia, condica de întărituri se ține în acea secție, de care atarnă nemișcătorul principal, chiar dacă aceste nemișcătoare s'ar află în regiunile altor secții de întărituri. *Tot acolò*, art. 6.

308. Afară de condicile de întărituri arătate în articolele 305 și 306, se ține un registru separat al acestor condici după formularul stabilit pe baza articolelor 320—323. *Tot acolò*, art. 7.

309. În registrul condicelor de întărituri (art. 308) fiecare imobil, care nu este dependența altuia, își are partidă deosebită. În caz de stabilirea dreptului de folosință asupra întregului imobil cu drepturi de proprietate, se păstrează pentru imobil partida lui veche; iar dacă în atare folosință s'a dat numai o parte din imobil, atunci pentru această parte se deschide partidă nouă. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I. A, art. 362, anexă (VIII): art. 8.

310. Imobilul, pentru care se ține partidă separată în registru (art. 309), răspunde pentru drepturile cari îl împovărează în toată întinderea în care acest imobil este determinat în partida registrului. Această regulă nu se întinde la cazurile:

1) când numitele drepturi au ca obiect numai partea unuia din coproprietarii unui nemișcător (Col. legiuirilor locale, Partea. III, art. 1358), și

2) când aceste drepturi s'au stabilit numai asupra unei părți determinate a imobilului. În aceste cazuri se cere, înse, ca chiar în înseși actele și documentele, pe baza cărora s'au întărit numitele drepturi, să fi fost arătat, că aste drepturi privesc nu imobilul întreg, ci numai o parte din imobil sau o fracție din parte. Stabilirea de drepturi ipotecare asupra unei părți din imobil sau asupra unei fracții de parte, care este a unia din copărtașii la proprietatea comună

(Col. legiurilor locale, Partea III, art. 1358), nu se admite. *Tot acolo*, art. 9.

311. La împărțirea unui imobil în mai multe imobile de sine stătătoare, de-a semenea și la despărțirea din imobil a unei părți sau a unei dependențe, cu scop de a le uni cu alt imobil (art. 312), toate drepturile ipotecare și altele cari împovărează imobilul urmează a se ține în seamă în întregime asupra fiecărei din imobilele ce se formează sau asupra părților și dependențelor ce s'au despărțit din imobil, afară de 'n cazurile următoare:

1) când aceste drepturi nu au de obiect acele părți din imobil, din cari s'a făcut un imobil nou sau cari au fost despărțite. (art. 310, p 2), și

2) când persoanele, cari au acele drepturi pomenite, s'au învoit a liberă aceste părți din imobil de răspundere pentru aceste drepturi. *Tot acolo*, art. 10.

312. Intrunirea în unul a câtorvă imobile ale unuia și aceluiași proprietar, pentru cari s'au fost ținut partide deosebite în registru (art. 309), se admite:

1) când imobilele întrunite se află în una și aceeași secție de întărituri, și

2) când numai unul din imobile întrunite este împovărat cu drepturi ipotecare sau altele, sau când toate imobilele întrunite sunt împovărate cu unele și aceleași drepturi, sau când între persoanele, cari au drepturile ce împovărează în parte pe fiecare din imobile, s'a stabilit înțelegere cu privire la rangul drepturilor lor.

Pentru a alătură la un imobil o parte sau dependență despărțită din altul (art. 311), se cere numai existența condițiilor arătate în punctul 2 din acest articol. *Tot acolo*, art. 11.

313. Dacă unele și aceleași drepturi ipotecare sau altele s'au stabilit asupra câtorvă imobile de sine stătătoare (art. 309), atunci aceste drepturi se trec în întregimea lor, în partida din registru, destinată pentru fiecare imobil. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I, A., art. 362, anexă (VIII): art. 12.

314. Fiecare partidă din registru (art. 39) capătă un număr special (numărul întăriturei), ce fusese atribuit imobilului în registrele condicilor vechi publice, cari se păstrează pen-

tru imobil și în caz de a se încheie una din partidele deschise înainte vreme. *Tot acolò*, art. 13.

315. In partidele registrului (art. 309) se trec toate raporturile juridice și drepturile stabilite asupra imobilului cum și asigurările, cum și toate schimbările și stângerile acestor drepturi și asigurări. *Tot acolò*, art. 14.

316. In partidele registrului (art. 309) se trec înscrieri de două feluri: articole (stații) și adnotări. Articol se chiamă toate înscrierile despre rapoartele juridice și drepturile întărite asupra imobilului, deasemenea schimbările și stângerile acestor inscripții. Ca adnotări se trec:

1) declararea că proprietarul imobilului este datornic insolvabil (Proc. civ. art. 1899, anexă: art. 3);

2) deschiderea unei urmăriri asupra imobilului;

3) hotăririle judecătorești pentru garantarea reclamațiilor;

4) reclamațiile autorităților și persoanelor administrative, coror legea le-a dat calitatea de nelitigioase (Proc. civ. art. 1, nota 1), pân la înlocuirea acestor adnotări prin articole;

5) facerea de plângeri în potriua hotărârilor șefilor secțiilor de întărituri (art. 365, 367) — pân la hotărârea asupra acestor plângeri în modul stabilit, și

6) cu învoirea proprietarului imobilului, ori ce-ar putea fi trecut supt forma de articole, — pân la înlăturarea piedecilor, cari fac oprirea definitivă cu neputință. *Tot acolò*, art. 15.

317. Adnotarea, arătată la punctul 1 din articolul precedent (316), împiedecă întărirea ori căror drepturi, ori în ce chip ar fi ele constituite (de bună voe sau silit), iar adnotările, prevăzute la punctul 2, cum și cele dela punctul 3, dacă hotărârea judecătorească pentru asigurarea reclamației a urmat după o contestare privitoare la dreptul de proprietate (întreg sau parte) asupra imobilului, împiedecă întărirea a ori căror drepturi de bună voe constituite de proprietar asupra imobilului. In toate celelalte cazuri adnotările nu fac piedecă la facerea de întăriri nouă, dar păstrează asupra dreptului asigurat rangul de preferință după timpul când s'a făcut adnotarea față de acei dobânditori ai proprietății, ale căror drepturi au fost întărite după arătele adnotări. *Tot acolò*, art. 16.

318. Fiecare partidă din registru (art. 309) constă din titlu (*en tête*) și din patru părți (art. 319—323). *Tot acolo*, art. 17.

319. În titlu se arată, după numărul de întăritură (art. 314):

1) numele immobilului, dacă îl are, și

2) locul unde se află imobilul. 1889 Iul. 9 (6188) regl. I. A., art. 362, anexă (VIII): art. 18.

320. În partea *întăia* a partidei se arată:

1) în colona *întăia*: a) din ce constă imobilul; b) dependențele lui; c) servituțile și redevențele rurale în folosul immobilului; d) toate bucățile ce se adaog din nou la imobil, și e) întinderea immobilului, a dependențelor lui și a bucăților ce s'au alipit la el;

2) în a *două* colonă: a) bucățile despărțite din imobil, prin vânzare și cedare în stăpânire ereditară cu redevență, cu arătarea întinderii lor, și b) desființarea redevențelor rurale și servituților trecute în colona *întăia*. *Tot acolo*, art. 19.

321. În a *doua* parte a partidei se arată:

1) în *întăia* colonă: a) proprietarul immobilului (proprietarul direct și persoana care se folosește de *întregul* imobil cu drepturi de proprietar); b) baza stăpânirii, și c) suma cu care a dobândit imobilul, dacă este arătată în actele de strămutare a acesteia. Afară de aceasta, în acele localități, unde este comunitate de averi între soți, se arată, dacă imobilul intră în alcătuirea comunității sau formează o proprietate separată a proprietarului;

2) în a *doua* colonă: a) adnotările numite în punctele 1 și 2 din articolul 316, deasemenea adnotările, arătate la punctul 3 din același articol, dacă ele au în vedere asigurarea dreptului de proprietate (deplin sau parte din el); b) oprirea de a înstrăina proprietatea făcută prin contract sau prin testament (Col. de leg. locale. Partea III, art. 959; c) înființarea de fidei-comis creditar asupra immobilului (Col. de leg. locale Partea III, art. 2339), d) contractele despre numire de urmaș, cu privire la un imobil (Col. leg. locale Partea III, art. 2487, 2494, notă), în numărul acestora și contractele de succesiune pentru neam (Col. leg. locale Partea III, art. 2508); e) înființarea asupra immobilului a unui fidei-comis al neamului (Col. de legi locale Partea III, art. 2539, și f) schimbările, privitoare la înscrierile obiectelor arătate în punctele a-e., de-aseamenea și

desființarea acestor schimbări și chiar a înscrierilor din colona de față. *Tot acolò*, art. 20.

322. În *a treia* parte a partidei se trec:

1) în *întâia* colonă: a) drepturile reale cari împovărează immobilul, afară de cele numite în punctul 2 din articolul 321 și în articolul 323, și b) adnotările, arătate în punctele 3, 5 și 6 din articolul 316, dacă garantează sarcini constituite (p. a);

2) în *a doua* colonă—schimbările, cari privesc sarcinile immobilului, arătate în colona *întâia*, deasemenea și desființarea acestor schimbări, a înseși sarcinilor și adnotărilor. *Tot acolò*, art. 21.

323. În partea *a patra* a partidei se trec:

1) în *întâia* colonă: a) drepturile ipotecare, garantate prin immobil; b) adnotările arătate la punctul 4 din articolul 316 punctul 4, și e) adnotările, arătate în punctele 3, 5 și 6 din același articol, dacă ele garantează stabilirea de drepturi ipotecare;

2) în *a doua* colonă—suma, pân la care se întinde dreptul ipotecar sau adnotarea;

3) în *a treia* colonă—toate schimbările afară de cele arătate la punctul 1 din acest articol (323), cu privire la înscrierile din *întâia* colonă, deasemenea și desființarea acestor schimbări;

4) în colona *a patra*: a) stângerea deplină sau în parte a drepturilor ipotecare, și b) desființarea adnotărilor, cari garantează pretenții bănești (p. 1, b și c), și

5) în *a cincea* colonă—suma, pentru care dreptul ipotecar a fost stâns sau adnotarea desființată. 1889 Iul. 9 (6188) Leg., I. A, art. 362, anexă (VIII): art. 22.

324. Fiecare înscriere în partida din registru trebuie să fie alcătuită:

1) din text (art. 325), și

2) din arătarea anului condiceii de întărituri și al jurnalului, și numărul, supt care s'a trecut în jurnal cererea de facere a înscrierii (art. 348). Supt înscriere se pune anul, luna și data când s'a făcut înscrierea; înscrierea se iscălește de șeful Secției de întărituri și se vizează de secretar. *Tot acolò*, art. 23.

325. Textul înscrierii trebuie să coprinză:

1) arătarea actului, în temeiului căruia s'a făcut întărirea (a), și

2) arătarea dreptului întărit, a coprinsului acestuia și a particularităților lui esențiale, iar, în particular, în inscripțiile despre drepturile ipotecare și în cele pentru asigurarea unor pretenții bănești (art. 323) trebuie să se arate: a) baza dreptului ipotecar și a pretenției înscrise; b) creditorul sau persoana, în folosul căreia s'a făcut adnotarea; c) suma capetelor arătată în monedă rusească, pân la care se întinde dreptul ipotecar sau pretenția înscrisă; d) mărimea procentelor și clauza penală convențională, deasemenă termenele plătei acestora, și e) datornicul, în cazurile când dreptul ipotecar sau pretenția înscrisă privește nu imobilul întreg, ci numai partea care este a uneia din persoanele, cari stăpânesc indiviz imobilul. (b). (a) *Tot acolò*, art. 24 p. 1—(b) *Tot acolò*, art. 24 p. 2; 1899 Iun. 7 (17120) statut, art. 3.

326. La trecerea în registrele condicelor de întărituri a înscrierilor despre drepturi, cari sunt ale mai multor persoane, indiviz, partea fiecăruia din ele trebuie să fie determinată exact, afară de'n cazurile, când aceste persoane sunt liberate prin lege de-a-și împărți dreptul comun (Col. leg. locale Partea III, art. 1822—1824, 2677 și altele). Dacă din actele și documentele, pe baza cărora se face înscrierea, nu se arată, în ce proporție dreptul se 'mparte între copărtași, atunci în înscriere se arată că dreptul îl au în părți egale. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I. A. art. 362, anexă (VIII): art. 25.

327. Tuturor înscrierilor li se dă un număr curent după șirul trecerei înscrierii (în fiecare colonă a parte.) *Tot acolò*, art. 26.

328. Nu se îngăduie răsături în înscrieri. Dacă se ivește nevoie de-a scoate sau de a adăogi în înscriere, și această îndreptare se face conform cu o hotărârea trecută în jurnalul de întărire relativ la procedura întăririi (art. 353), atunci despre aceasta se vorbește în subscrierea șefului secției de întărituri (art. 321), sau, dacă s'a descoperit greșeala după ce înscrierea a fost subscrisă, atunci într'o înscriere nouă. Această din urmă se trece fără o hotărâre nouă, iar înscrierea cea nouă se face după formularul arătat în articolul 324, și în ea se arată, că ea înlocuește înscrierea de mai înainte. Indreptări

în înscriere, neconforme cu hotărârile despre facerea întăriturei, nu se îngăduie decât în modul arătat în articolele 365 și 368. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I. A., art. 362, anexă (VIII): art. 27.

329. Fiecare registru al condicelor de întărituri (art. 308) se înzestrează cu *două* indice alfabetice, din care unul se face după familiile proprietarilor, iar altul după numirile imobilelor. *Tot acolò*, art. 28.

330. Pentru fiecare partidă din registru (art. 309) se face un dosar special (dosar de întărituri), care coprinde:

1) copia acestei partide, și

2) copii ale tuturor documentelor și hârtiilor coprinse în condicele de întărituri și cari se rapoartă la partidă, deasemenea și paragrafele din condica actelor declarate (art. 345) și din jurnalul de întărituri (art. 348). *Tot acolò*, art. 29.

331. Condicele de întărituri, registrele și dosarele trebuie să se ție statornic în Arhiva Secției de întărituri și nu se pot trimite afară din ea la cererea autorităților administrative sau a persoanelor în funcții. *Tot acolò*, art. 30.

332. Oricine este în drept a cercetă registrele condicelor de întărituri și a scoate din ele științele neapărate pentru informații. Pentru cercetarea înse a condicelor și dosarelor de întărituri, deasemenea și pentru primirea de informații din condicele de întărituri, din dosare și din registre și pentru copii de pe documentele și hârtiile coprinse în condicele de întărituri, persoanelor particulare afară de stăpânul imobilului respectiv și de persoanele, cari au drepturi asupra lui, li se îngăduie numai cu autorizarea șefului Secției de întărituri. Această autorizație se dă numai după ce se capătă încredințare că numitele persoane au într-adevăr nevoie de-a cercetă condicele și dosarele de întărituri și de-a primi copii, sau extrase din condicele de întărituri, din dosare și din registre. *Tot acolò*, art. 31.

333. Funcționarii instituțiilor respective de control, cum și toate persoanele în funcție ale altor departamente, când au nevoie în daraverele slujbei lor, pot să cerceteze condicele de întărituri, dosarele și registrele. *Tot acolò*, art. 33.

335. Proprietarului imobilului i se dau, după cererea lui, ca să le depue la instituțiile de credit, certificate de credit, cari trebuie să coprinză în ele informații depline de-

spre starea reală a immobilului în vremea liberărei acestor certificate, cu privire la mărgenirile ce a suferit proprietarul în dreptul de-a dispune de el, despre drepturile, cari împovărează immobilul, despre drepturile ipotecare și despre asigurările în immobil făcute prin adnotări. 1889 Iulie 9 6188) Leg. I. A., art. 362, anexa (VIII): art. 34.

2) despre alcătuirea dosarelor de întărituri

336. Secțiile de întărituri pășesc la facerea a ori-ce fel de întărituri, afară de cazurile, prevăzute în aceste reguli, numai după declarațiile proprietarilor imobilelor și ale persoanelor, cari au dobândit sau înstrăinat drepturi asupra acestora, sau după cererile autorităților judecătorești sau ale autorităților administrative și ale funcționarilor. *Tot acolò*, art. 35.

337. Imputernicirea dată altei persoane de-a face cererea să i se facă o întărire trebuie să se arate expres, în procura atestată de Notar; iar dacă împuternicirea e dată Notarului care a făcut actul, pe care se razimă cererea, sau dacă împuternicirea a fost arătată chiar în act, atunci nu se cere procură deosebită. *Tot acolò*, art. 36.

338. Cererile pentru facerea de întărituri (art. 336) se fac verbal sau în scris. Cererile în scris se pot trimite prin poștă. *Tot acolò*, art. 37.

339. Persoanele particulare, cari se adresează la o secție de întărituri cu cereri de a se face întărituri, trebuie să-și dovedească identitatea; ele mai trebuie să dovedească și capacitatea lor juridică, exceptând cazul când odată cu cererea înfățișează și actul notarial făcut cu participarea petiționarului, în calitate de parte contractantă, sau când cererea se face pe baza unei hotărâri judecătorești, dată în procesul petiționarului. Identitatea și capacitatea juridică ale petiționarului trebuie să se dovedească:

1) dacă s'a făcut cererea în scris,—pe însăși cererea în chip notarial, și

2) dacă sa făcut petiția din viu graiu,—de către secretarul secției de întărituri trecând cererea în condica de declarații (art. 345). *Tot acolò*, art. 38.

340. Odată cu cererea de-a se face o întărire (art. 338) trebuie să se înfățișeze:

1) toate actele și documentele, prin cari se confirmă drepturile cari urmează să fie întărite, sau informațiile de trecut în condicele de întărituri (art. 341—343);

2) dovada consimțământului persoanei împotriva căreia se îndreaptă întărirea, exceptând acele cazuri, când întărirea privește drepturi, stabilite prin lege sau prin hotărâri judecătorești, sau când se cere a se trece în condică adnotările arătate la punctele 1—5 din articolul 316, de asemenea dovadă despre consimțământul terțiului, necesar după lege spre a face întărirea, dacă nu s'a arătat consimțământul acestor persoane chiar în act sau document, și

3) dările, arătate la punctul 1 din articolul 369. 1889. Iulie 9 (6188) Leg. I. A, art. 362, anexă (VIII): art. 39.

Notă. Taxele pentru întărituri și cele de trei ruble pe act ale cancelariei la facerea actelor de strămutare a dreptului de proprietate nemișcătoare după regulile din Statutele despre dări: 1893 Iun. 8 (9756) VI

340¹. În localități din gubernia Livoniei, în cari, pe baza legilor speciale, (Legea Prestațiilor rurale, art. 328, nota 4, anexă după Contin. din 1912), s'a făcut prețuirea proprietăților nemișcătoare pentru punerea dărilor funciare, la facerea întăriturilor, privitoare la proprietăți rurale și ținând:

1) la împărțirea imobilului, pentru care s'a ținut o parțidă aparte în registrul condicelor de întărituri, în mai multe imobile de sine stătătoare (art. 311);

2) la despărțirea dintr'un imobil de sine stătător a unei părți sau a unei dependențe, cu scop de-a o uni cu alt imobil de sine stătător (art. 311);

3) la unirea într'unul a mai multor imobile ale unuia și aceluiași proprietar (art. 312), și

4) la stabilirea dreptului de folosință cu drepturi de proprietate asupra unei părți de imobil (art. 309),

— afară de anexele, arătate în articolul precedent (340), trebuie să se înfățișeze planuri amănunțite ale imobilelor ce urmează a fi întărite, a căror exactitate trebuie să fie adeverită de Secția cadastrală a Colegiului respectiv al landratului, și adeverință dată de numitul colegiu în privința mărimii și valori imobilelor ce trebuie întărite. 1911 Maiu 29 (35363) art. 340¹.

341. Actele și documentele arătate la punctul 1 al articolului 340, trebuie să fie înfățișate în original, afară de cazurile următoare:

- 1) când contractul, pe care se bazează cererea pentru facerea întăriturei, este săvârșit prin notar, și
- 2) când actul sau documentul, pe care se bazează cererea, se află în condicele altei Secții de întărituri.

În cazul întâiu se înfățișează duplicatul din condica de acte, iar în al doilea copia legalizată de Secretarul acelei secții de întărituri, în ale cărei condici se află actul original sau documentul. Când actul original sau documentul se află în condicele acelei Secții de întărituri, la care se face cererea de întăritură, sau dacă este alăturat pe lângă altă petiție, privitoare la același immobil, atunci e de-ajuns să se trimită la actul original sau la documentul original arătând condica de întărituri, în care se află sau petiția, cu care a fost înfățișat. Pe lângă cererile pentru întărire de drepturi pe baza unei hotărâri judecătorești, de-asemena pentru trecerea adnotărilor, arătate la punctul 3 din art. 316, se înfățișează și foaea executivă. Dacă asigurarea unei reclamații a avut loc după încheerea președintelui tribunalului, atunci pentru trecerea adnotărilor se cere copie de pe încheere. (Cod. proc. civ. art. 1831) 1889. Iul. 9 (6188) Regl. I. A. art. 362, anexă (VIII): art. 40.

342. Actele și documentele, făcute sau atestate peste graniță, la tribunal sau la notar, pot sluji ca bază pentru a face întărituri, numai când identitatea iscăliturilor de pe act și dreptul autorității colegiale sau al notarului de-a face ori de a atestă actul sau documentul sunt certificate de-o Legație, misiune sau consulat al Rusiei. 1889 Iul. 9 (6188) regl. I. A, art. 362, anexă (VIII): art. 41.

343. Actele și documentele, scrise nu în limba rusească, trebuie să fie înfățișate împreună cu traducerea în rusește, legalizată de un traducător jurat, de un Notar sau de Secretarul unei Secții de întărituri. *Tot acolo*, art. 42.

344. Consimțământul neapărat trebuitor al persoanei în potriua cărei se îndreaptă întăritura, sau a terțiului (art. 340 p. 2) se certifică:

- 1) dacă trebuie să fie dată de-o instituție administrativă—

prin mărturie, dată de această instituție sau printr'o comunicare adresată nemijlocit Secției de întărituri, și

2) dacă trebuie să fie dată de o persoană particulară, — printr'un act notarial sau printr'un act înfățișat la legalizare, sau prin iscălireă petiției pentru întărire de către acea persoană, al cărei consimțământ se cere, înse atât indentitatea iscăliturii acelei persoane, cât și identitatea ei și capacitatea juridică trebuie să fie dovedite după procedura notarială.

Când cererea de facere a întăriturii are loc din viu graiu, atunci consimțământul trebuie să se declare la prezentarea cererii înseși, înse persoana al cărei consimțământ se cere trebuie să-și dovedească identitatea și capacitatea juridică în același mod, ca și petiționarul. (art. 339). *Tot acolò*, art. 43.

345. Petițiile verbale se trec de către Secretarul secției de întărituri, îndată după facerea lor, în condica de declarații, arătând timpul facerii petiției (art. 346) și actele, documentele și taxele prezentate odată cu petiția (art. 340). Articolul trecut în condica de declarații se cetește petiționarului și se iscălește de acesta și de Secretar; dacă petiționarul, fiind că nu știe carte sau din alta pricină, nu poate iscăli articolul, atunci se însemnează despre aceasta în condica de declarații și articolul, în fața petiționarului, se iscălește de șeful secției de întărituri și se vizează de Secretar. Dacă persoana, în potriua căreia este îndreptată întărirea sau terțiul au arătat consimțământul neapărat trebuitor pentru facerea întăririi chiar la facerea cererii înseși (art. 344), atunci despre aceasta se notează în condica de declarații, și articolul acesta trebuie să fie iscălit și de persoanele numite. *Tot acolò*. art. 44.

346. Pe cererile și petițiile scrise pentru facere de întărituri secretarul secției de întărituri înseamnă timpul (anul, luna și ziua) întrării lor. *Tot acolò*, art. 45.

347. Despre primirea somațiilor și petițiilor de-a face întărituri Secretarul dă, după cererea persoanelor, cari le fac, adeverință, în care arată:

- 1) timpul când a înțrat petiția (art. 345, 346);
 - 2) persoana, care a făcut petiția;
 - 3) imobilul, pe care îl privește petiția, și
 - 4) actele, documentele și taxele înfățișate cu petiția.
- 1889
Iul. 9 (6188) Leg. I, A, art. 362, anexă (VIII): art. 46.

348. Orice cerere care intră la secția de întărituri pentru facere de întărituri și orice petiție pentru acest lucru se trece de Secretarul Secției de întărituri, cu iscălitura sa, de îndată, în jurnalul de întărituri supt un număr deosebit după vremea intrării lor (art. 345, 346). *Tot acolò*, art. 47

349. Somațiile și petițiile, făcute Secției de întărituri, personal sau prin procuratori, în cursul uneia și aceleiași zile de-asemena cererile și petițiile, primite prin poștă în un-și aceeași zi, se socot ca intrate în același timp. *Tot acolò*, art. 48.

350. Somațiile și petițiile pentru facere de întărituri se cercetează de șeful secției de întărituri nu mai târziu de cât în ședința ce urmează după intrarea lor. Șirul examinării cererilor și petițiilor se fixează numai și numai prin șirul trecerii lor în jurnalul de întărituri (art. 348). *Tot acolò*, art. 49.

351. Șeful secției de întărituri examinează Somațiile și petițiile pentru facere de întăriri pe baza datelor, coprinse în înseși somațiile și petițiile și în actele și documentele alăturate pe lângă ele, fără a intra în relații cu alte instituții sau cu persoane particulare spre a lua lămuriri. Inse, pân la darea hotărârei asupra somațiilor sau petițiilor pentru faceri de întăriri (art. 353), se dă autorizație persoanelor cari le-au formulat să facă orice fel de lămuriri, cari să aibă de scop a complectă științele neîndesulătoare din somații sau petiții, deasemenea pot înfățișa acte, documente și taxe nedate. Aceste lămuriri pot fi din viu graiu sau scrise și se trec în jurnalul întăririlor, iar cele din viu graiu în condica de declarații, afară de cazul când lămuririle din viu graiu se dau în timpul cercetării cererilor sau petițiilor, în atare caz ele se trec de șeful Secției de întărituri, observând regulile, arătate în articolul 345, de-a dreptul în jurnalul de întărituri (art. 348). Nu se primesc schimbări, cari să mărească Somațiile sau petițiile primitive. *Tot acolò*, art. 50.

352. La examinare somațiilor și petițiilor pentru facere de întărire (art. 351), Șeful Secției de întărituri este obligat a se încredința numai:

1) dacă sunt somațiile sau petițiile conforme cu regulile coprinse în articolele, 336, 337 și 339—344;

2) dacă alte drepturi ce s'au trecut mai înainte în condicile de întărituri nu sunt piedecă la întărirea cerută;

3) dacă dreptul pentru a cărui întărire s'au făcut somații sau petiții, face parte din numărul celor cari se pot trece în condicile de întărituri, și

4) dacă documentele și actele, pe cari se razimă somația sau petiția de a se face întărirea, nu coprink în ele nimic vădit protivnic legilor. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I. A. art. 362, anexă (VIII): art 51.

353. Asupra fiecărei somații sau petiții de-a se face o întărire, Șeful Secției de întărituri dă o hotărâre osebită, care se trece de îndată în jurnalul întăririlor (art. 348) și se iscălește arătând anul, luna și data, când s'a dat hotărârea (art. 354). Prin deciziunea Șefului Secției de întărituri se rostește primirea somațiilor ori petițiilor, sau se lasă acestea fără urmare. Decizii de suspendare a întăririi pân ce se vor înlătura piedicile întâlnite, nu se îngăduie; înse, dacă somațiile ori petițiile se pot primi numai în parte, atunci Șeful secției de întărituri hotărăște facerea întăririi numai pân la acea mărime, pentru care se poate primi, respingând somația sau petiția pentru prisos. *Tot acolo*, art. 52.

354. In deciziunile pentru lăsarea fără urmare a somațiilor sau petițiilor pentru făcut o întărire sau când se lasă fără urmare o parte din ele (art. 353), trebuie arătate motivele, pentru cari întărirea nu se poate primi. Deciziunile pentru facerea întăriturei trebuie să coprinză în ele:

1) arătarea condicei de întărituri, în care se pune actul original sau documentul (art. 304, 361), de-asemena registrul (art. 308), partida (art. 309), partea și colona (art. 320—323), în cari trebuie să se facă trecerea;

2) textul înscrierii, care trebuie trecută (art. 325), și

3) dacă din mai multe somații sau cereri, privitoare la unul și același immobil, unele au a se bucura de preferință față de altele, sau dacă s'a făcut declarație de întărire definitivă a dreptului pentru care se făcuse numai adnotare (art. 316, 317), — arătarea rangului adnotărei. *Tot acolo*, art. 53.

355. Indată după sfârșitul ședinței, copia de pe hotărârea Șefului secției de întărituri, prin care s'a hotărât facerea întăririi (art. 354), se scrie cu iscălitura șefului și cu viza

Secretarului pe actul original sau pe documentul întărit prin această hotărâre. Dacă înse prin întărire nu s'a înființat un drept nou, pân atunci neaflător în condicele de întărire, ci numai s'a schimbat întru câtvă sau stins un drept întărit de mai înaintea, atunci copia de pe hotărâre se scrie pe acel act sau document, pe baza căruia s'a făcut întărirea primitivă a dreptului arătat. *Tot acolo*, art. 54.

356. Inscririle în registru se fac de Secretarul secției de întărituri nu mai târziu de cât în ziua de ședință care urmează după ce s'a dat hotărârea și se iscălesc de Șeful secției de întărituri toate odată în una și aceeași zi. *Tot acolo*, art. 55.

357. Hotărârea Șefului secției de întărituri (art. 353) de în dată o comunică el persoanelor particulare, cari au făcut cerere de întărire, dacă se află de față la darea hotărârei, despre care lucru Șeful face însemnare în jurnalul de întărituri. Dacă persoanele numite nu au fost de față la darea hotărârei, atunci hotărârile, prin cari petiția de facere a întăririi sau o parte din această petiție au fost lăsate fără curs, li se comunică nu mai târziu decât în ziua următoare de ședință pri'ntr'un avis, în care se arată hotărârea trecută în jurnalul de întărituri; despre hotărârile, prin cari, s'a primit facerea întăririi conform petiției nu se comunică. După dorința persoanelor, cari au dat petiție să se facă o întărire se dau copii de pe sentință îndată după închiderea ședinței. Autorităților administrative și funcționarilor cari au cerut să se facă o întărire, li se comunică nu mai târziu decât ziua de ședință următoare, copie de pe hotărârea luată. 1889 Iulie 9 6188) Leg. I, A, art. 362, anexă, (VIII): art. 56.

358. Avizurile numite în articolul precedent (357) se trimit la locul unde locuiesc persoanele cari au făcut petiții pentru facerea de întărituri la secția de întărituri. Persoanele, cari nu au arătat adevărat locul unde locuiesc sau cari nu au înștiințat despre schimbarea locuinței, nu pot să se apere că nu au avut cunoștință de înștiințările trimise lor la adresa dată. Trimiterea înștiințărilor se notează în jurnalul de întărituri, arătând cui anume și când au fost trimise. *Tot acolo*, art. 57.

359. În caz de-a lăsa cererile și petițiile pentru facere de întărituri fără urmare, actele, documentele și taxele depuse se

înnapoiază petiționarului, și se ia chitanță de la el. Această chitanță, precum și însăși petiția sau raportul autorității judecătorești sau administrative sau al unui funcționar se adaog la dosarul de întărire al imobilului respectiv. *Tot acolo*, art. 58.

360. Despre facerea întăririi prin care s'a constituit un drept nou, care nu mai eră trecut în condicele de întărituri, se dă personal petiționarului, sau fiecăruia din petiționari, dacă snt mai mulți, sau, după dorința lor, li se trimite prin poștă actul întărit, conștând:

1) din copia acelu act sau document, pe baza cărui s'a făcut întărirea, și

2) din inscripția de întărire făcută pe el; în această din urmă se reproduce din cuvânt în cuvânt actul, arătând condica de întărituri, în care s'a alăturat actul original sau documentul, de-asemena registrul și partida, în cari actul a fost trecut.

Dacă s'a dat actul întărit la mai multe persoane, atunci pe fiecare exemplar se înseamnă numărul de exemplare, în cari s'a dat actul întărit, și se arată cui s'au dat celelalte exemplare. 1910 lun. 10 (33713) I, art. 360.

361. Pentru scrierea actelor întărite (art. 360), persoanele, cari au făcut petiție pentru facerea întăririi, înfățișează copii de pe documentele, cari trebue întărite, atestate de Notar. Dacă aste copii nu au fost înfățișate de persoanele numite pân la darea hotărârei Șeful secției de întărituri, atunci acestea se fac pe socoteala acestor persoane în cancelaria secției de întărituri și se legalizează de secretar. Originalele actelor și documentelor, duplicatele după condicele de acte și copiile actelor și documentelor (art. 340—343), pe cari se bazează cererea de întărire, se adaog în condicele de întărituri (art. 304). 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I. A., art. 362, anexă (VIII): art. 60.

362. Dacă prin întărire numai se schimbă sau se desființează în parte dreptul, întărit mai de mult, atunci actul întărit, liberat la întărirea primitivă, se înzestrează cu adnotare nouă (art. 360, p. 2), în care se arată numai coprinsul hotărârei arătat în punctul 2 al articolului 354. Dacă întărirea este privitoare la cedarea unei părți din cererea, pentru care s'a dat un act întărit, atunci înscrierea se face pe acest act;

persoanei, care a dobândit o parte din pretenție, i se dă personal sau, după dorința ei, i se trimite prin poștă copia actului întărit cu aceeași adnotare. Dacă toată pretenția se cedează de creditor la mai multe persoane în părți, atunci fiecărei din aceste persoane i se dă copie de pe actul întărit; iar originalul actului întărit se lasă în dosarul întăriturii. Cu privire la facere copiei de pe actele întărite se observă regula, arătată în articolul precedent (361). 1910 Iun. 10 (33713) I, art. 362.

363. Trecerea în condică a întăririlor, cari nimicesc drepturile stabilite (art. 360), cum și a tuturor adnotărilor în general (art. 316 p. 1—6), se adeverește prin darea de copii de pe hotărârea Șefului secției de întărituri (art. 357); actul de întărit liberat după întărirea primitivă se alătură la dosarul întăriturii. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A, art. 362 anexă (VIII): art. 62.

364. Actele întărite arătate în articolele 360—363, copiile de pe ele și copiile de pe hotărârile șefului secției de întărituri se dau, înscriserile se fac și înștiințările se trimit numai după plata tuturor dărilor arătate în articolul 369. *Tot acolo*, art. 63.

364¹. În localitățile guberniei Livoniei, în cari, pe baza unor reguli speciale, (Statutul prestațiilor rurale, art. 328, nota 4 anexă, după Contin. 1912), s'a făcut prețuirea proprietăților nemișcătoare spre a se pune pe ele dările funciare, șefii secțiilor de întărituri comunică despre facerea întăririlor arătate în articolul 340, de îndată, secției cadastrale a colegiului landratului competent, arătând alcătuirea și întinderea imobilului, cu privire la care s'au făcut întăririle pomenite. (art. 320, p. 1, a, b, d, e și p. 2, a). 1911 Maiu 29 (35363) art. 364¹.

365. Persoana, care a dat petiție să se facă o întărire, poate ataca hotărârea șefului secției de întărituri, sau dacă prin această hotărâre s'a respins facerea întăririi, sau dacă, deși s'a admis facerea acesteia, dar nu în întinderea cerută și nu în chipul cum s'a indicat în petiție. Toate celelalte persoane pot contesta întărirea numai pe cale de proces. 1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A, art. 362, anexă (VIII): art. 64.

366. Jalbele în potriiva hotărârilor Șefului secției de întărituri (art. 365), cum și în potriiva faptelor nelegale ale a-

cestuia și în potriva refuzului lui de a-și împlini îndatoririle, se dau cu observarea modului și termenului, stabilite pentru datul jalbelor contra hotărârilor pregătitoare. *Tot acolò*, art. 65.

367. Datul jalbelor în potriva hotărârilor Șefului secției de întărituri se trece după cererea persoanei care a dat jalba, în registrul condicelor de întărituri. (art. 316. p. 5). *Tot acolò*, art. 66.

368. Dacă, după darea hotărârei cu privire la întărire (art. 353, 354), se descopere o greșală în acea hotărâre, atunci Secția de întărituri trebuie, și fără de reclamații sau jalbe din partea persoanelor interesate (art. 365), a păși la îndreptarea acestei greșeli prin o hotărâre nouă, care se dă după chemarea persoanelor, în folosul și în potriva cărora s'a fost dat hotărârea cea greșită. Hotărârea cea nouă nu are nici o urmare pentru persoanele, ale căror drepturi au fost întărite până la data acestei hotărâri, exceptând cazul, când s'ar dovedi pe cale judecătorească reaua lor credință la declarația pentru facerea întăririi. *Tot acolò*, art. 67.

369. La facerea procedurii de întărituri se iau:

1) taxele arătate în articolul 3012 Partea III din Col. leg. locale, și

2) taxele de cancelarie după tariful dat în anexă. *Tot acolò*, art. 68.

3) Despre modul întăririi contractelor de cumpărare de țerani a loturi arendate.

370. Contractele de cumpărare a loturilor țerânești arendate se întăresc în modul, arătat mai sus, în articolul 303—369, cu observarea regulilor speciale arătate mai jos. *Tot acolò*, art. 62.

Nota 1. Regulele de față înlocuiesc dispozițiile de procedura specială în vigoare în guberniile Livoniei, Estlandei și Curlandei cu privire la modul întăririi (corroborăției) contractelor de cumpărare a loturilor țărânești arendate, fără să se atingă de regulamentele locale țărânești și de legiurile complimentare ale acestora pentru modul de-a face și de-a atestă aceste contracte, *Tot acolò*, art. 69, nota I.

Nota 2. Regulele de față nu se aplică în cazurile;

1) când lotul vândut a fost de mai înainte despărțit de răspunderea ipotecară pentru moșia principală;

2) când lotul țărănesc arendat a fost cumpărat de proprietarul nobil spre a-l uni la moșia sa, și

3) când la vânzarea pământului țărănesc (supus la prestații), odată cu ferma, cea mai mare parte din lotul vândut este alcătuit din pământ de fermă. *Tot acolò*, art. 69, nota 2.

Notă 3. Regulele de față se păzesc în insule Oesel de asemenea la întărirea contractelor de cumpărare asupra a părți separate din pământ de ferme, când părțile se dobândesc ca proprietate de țărani. 1889 Iulie 9 (6188) leg. I. A, art. 362, anexă (VIII): art. 69, nota 3.

371. Pe lângă petițiile pentru întărirea contractelor de cumpărătură pe loturi de pământ arendate țărănești se alătură:

1) partea din plată din prețul cumpărării ce trebuie să se dea după învoială înaintea de întărirea contractului, în bani numărătoare sau în hârtii aducătoare de procente, sau chitanța de primirea acestei sume spre păstrare la o instituție de credit, prin ajutorul căreia se face cumpărătura;

2) planul lotului de cumpărat, cu subscrierea amânduror părților contractante, atestată în modul stabilit, alăturând descrierea lotului făcută de agrimensur, și

3) în localitățile, unde sunt făcute condici cadastrale, duplicat din aceste condici, arătând mărimea și valoarea lotului ce se vinde. *Tot acolò*, art. 70.

Nota 1. Arvuna ce trebuie primită de vânzător asupra sumei de cumpărare se va alătură de asemenea pe lângă petiția pentru întărirea contractului. *Tot acolò*, art. 70, nota 1.

Nota 2. Partea din prețul cumpărării care s'a depus spre păstrare se socotește până la întărirea contractului ca proprietate a cumpărătorului. *Tot acolò*, art. 70, nota 2.

Nota 3. Prețul cumpărării se varsă sau la Secția de întărituri sau la instituția de credit cu ajutorul căreia se face cumpărătura, iar pe insula Oesel, la secția specială de pe lângă casieria nobiliară, pentru primirea și plățirea la cei în drept a ratelor cumpărăturilor. *Tot acolò*, art. 78, nota 3.

Nota 4. Dacă prețul cumpărării sau parte din ea trebuie, conform condițiilor contractului, să se plătească, înaintea de întărirea vânzării, în părți, atunci aceste rate, îndată după sosirea termenului lor, se depun la acea instituție, unde se păstrează cealaltă parte din prețul cumpărăturii (nota 3). *Tot acolò*, art. 70, nota 4.

372. În gubernia Curlandei, înaintea de facerea petiției pentru întărirea contractelor de cumpărare de loturi țărănești pentru ferme, trebuie să se treacă dreptul de proprietate al vânzătorului asupra proprietății principale în Con-

dica de întărituri, dacă acest drept n'a fost până atunci trecut. (Col. de legiuiri locale partea III-a art. 2736). *Tot acolo*, art. 71.

373. Șeful secției de întărituri pășește la întărirea contractului de cumpărătură asupra unui lot stăpânit în arendă țărănesc și la separarea acestui lot de răspunderea ipotecară a proprietății principale, numai:

1) dacă i s'a înfățișat certificat că persoanele cari au notate în Condicele de întărituri drepturi asupra proprietății principale, consimt la separarea lotului ce se vinde, de răspunderea ipotecară a acestei moșii, și

2) dacă proprietatea principală este pusă ipotecă la societatea de credit locală nobiliară,—și dacă astă societate a înștiințat pe Șeful secției de întărituri că ea, după cererea cumpărătorului, admite pe acest din urmă ca datornic al ei și roagă să se treacă asupra acestuia partea corespunzătoare din datoria creditară a proprietății principale, lotului cumpărat sau dacă vânzătorul a înfățișat certificat dat de societate că, plătindu-i-se sau asigurându-i-se toată partea corespunzătoare lotului vândut din datoria ce apasă proprietatea principală, societatea nu mai are nici o pretenție asupra lotului vândut. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I, A, art. 362, anexă (VIII): art. 72.

374. După primirea petiției pentru întărirea contractului de cumpărătoare, șeful secției de întărituri, dacă face cerere una din părțile contractante, înștiințează Tribunalul regional să cheme pe creditorii ipotecari și persoanele, cari au de făcut contestații sau întâmpinări la vânzare. *Tot acolo*, art. 73.

375. Chemarea de care se vorbește în articolul precedent, se face după regulile generale privitoare la modul chemării, arătate în Codul de procedură civilă (art. 2054 și urm.), înse:

1) în anunțuri trebuie să se arate cu precizie atât proprietatea, din care se înstrăinează un lot, cât și lotul de înstrăinat și prețul cu care se cumpără;

2) termenul chemării se fixează totdeauna la șase luni;

3) anunțurile se publică în modul arătat în regulile generale pentru chemări în guberniile Livoniei și Estoniei, și în gazetele guberniale locale, și

4) dacă între vânzător și persoana, care face contestație sau împotrivire la vânzare, nu se ajunge la înțelegere, se dă termen de *trei luni*, din ziua facerii contestației sau întâmpinării la Tribunalul regional, ca să înfățișeze la secția

de întărituri hotărârea Tribunalului prin care să se suspende întărirea contractului până la judecarea contestației. *Tot acolo*, art. 74; 1892 Febr. 17 (8344); 1904 Febr. 9 (24024).

376. Dacă s'a făcut chemarea (art. 374, 375), atunci afară de condițiile arătate în articolul 373, se cer:

1) prezentarea certificatului dela Tribunalul competent, că nu s'au făcut întâmpinare sau contestații în potriva vânzării sau că întâmpinările și contestațiile făcute au fost înlăturate, sau

2) trecerea termenului de *trei luni* arătat la punctul 4 din articolul precedent (375) fără să se înfățișeze hotărârea Tribunalului pentru suspendarea întăririi. 1889 Iulie 9 (6188) leg. I, A, art. 362, anexă (VIII): art. 75.

377. După întărirea contractului (art. 373, 376), Șeful secției de întărituri trimite copie de pe actul de întărire la acea instituție de credit, prin al căreia ajutor s'a făcut cumpărătura, și comunică despre întărire instituției, care administrează condicele cadastrale. *Tot acolo*, art. 76.

ANEXE

Anexă la art. 81. nota 2

I. Regulele pentru facerea actelor despre pământuri sau loturi aducătoare de redevență, când valoarea lor nu e peste cincisute de ruble și sunt vândute de administrația apanajelor către obștii satești și la persoane izolate făcând parte din categoria sătenilor.

1. Actele pentru pământuri și loturi aducătoare de redevență, a căror valoare nu trece de *cinci sute* de ruble, când sunt vândute de administrația apanajelor la obștii satești ori la persoane izolate făcând parte din categoria sătenilor, se fac pe baza acestei Legi, cu observarea următoarelor regule (art. 2—14 din această anexă). 1887 Martie 4 (4270).

2. Pentru vânzarea arătatelor proprietăți se fac acte notariale și se menționează apoi în dosarele de întărituri (art. 181 din această lege). Aceste acte nu se întăresc de Primul Notar. *Tot acolò*, art. 1.

3. Obligațiile vânzătorului se îndeplinesc de Administrația centrală a apanajelor sau de funcționarul împuternicit al Administrației apanajelor. *Tot acolò*, art. 2; 1892 Dechemvrie 26 (9197).

4. Despre facerea actului pe ugodiiile vândute arătate în art. 3 din această anexă, instituția sau persoana împuternicită de ea înștiințează pe Notar, trimițind declararea condițiilor iscălită de cumpărător, cu cari s'a învoit a dobândi averea de vânzare. Dacă sunt analfabeți, declarațiile astea le iscălesc pentru ei alte persoane în cari au încredere. 1887 Martie 4 (4270) art. 3.

5. După comunicarea arătată în articolul 4 din această anexă documentul se face de Notar în termen *de trei zile*, și se dă vânzătorului, luând de la el chitanță de primire, în registrul notarial. *Tot acolò*, art. 4.

6. După primirea documentului de către vânzător, cumpărătorul îi varsă prețul cu care s'au învoit pentru averea înstrăinată și cheltueele cuvenite pentru facerea actului notarial, primind pentru aceasta chitanță cuvenită. *Tot acolò*, art. 5.

7. În termen *de trei zile* dela data plăței acseteia (art. 6 din această anexă) vânzătorul trimite documentul de vânzare la Notarul tribunalului regional, în a cărui regiune se află imobilul vândut. *Tot acolò*, art. 6.

8. Primul Notar înseamnă documentul în registrul dosarelor de întărire, conform articolului 181 din această lege, făcând chiar pe document inscripție despre vremea acestei adnotări, înapoiază documentul la vânzător în termen de *două săptămâni*. 1887 Mart. 4 (4270) art. 7.

9. Documentul făcut în modul stabilit și notat în registrul dosarelor de întărire are putere de document de vânzare întărit. *Tot acolò*, art. 8.

10. Cheltueele notariale cu săvârșirea documentului (art. 193 din această lege) se calculează la cătimea stabilită pentru actele de cumpărare întărite și se plătesc de vânzător, iar cumpărătorul le înapoiază. Întru aceasta se păzesc regulile chipului de-a se primi și cheltui sumele, cari intra la instanțele ordinare judecătorești, deasemenea comptabilitatea și darea de seamă pentru aceste sume. (Intocmirea instituțiilor judecătorești art. 183^a). *Tot acolò*, art. 9.

11. Vânzătorul, primind de la primul Notar actul, îl trimite la judecătorul de pace al locului unde se află proprietatea, sau în localitățile, în cari este în aplicare regulamentul administratorilor rurali de ocoale și nu s'a aplicat în întregime legea din 15 Iunie 1912 pentru reorganizarea judecătoriilor locale (Col. leg. 1003),—judecătorului de pace sau administratorului rural judecător, să-l dea cumpărătorului și să 'l pue pe cumpărător în posesia bunului cumpărat, netrebuind întru aceasta foae executivă de punere în posesie. *Tot acolò*, art. 10; 1891 Fevr. 25 (7496) art. 1; 1913 Iunie 20 (Col. leg. 1194) leg. II; Regulament, art. 7 p. 1.

12. Chitanța cumpărătorului de primirea documentului se trimite vânzătorului. 1887 Martie 4 (4270) art. 11.

13. În caz de neputință de-a da cumpărătorului documentul, din pricină lipsei acestuia sau din alte pricini vrednice de luat în seamă, judecătorul de pace, iar în localitățile, în care este în vigoare regulamentul administratorilor rurali de ocol și nu s'a introdus în întregime legea dela 15 Iunie 1912 pentru reformarea judecătoriilor locale (Col. leg. 1003),—judecătorul de pace sau administratorul rural de ocol, suspendând punerea în posesie, dă documentul la administrația locală a volostei pentru păstrare pân ce îl va cere cumpărătorul. *Tot acolò*, art. 12; 1891 Fevr. 25 (7496) art. 1; 1913 Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg., II; Lege., art. 7 p. 1.

14. Despre încredințarea documentului la administrația volostei, judecătorul de pace, iar în localitățile, în care este în aplicare regulamentul administratorilor rurali de ocol și nu s'a pus în totul în lucrare în întregime legea de la 15 Iunie 1912 despre reorganizarea judecătoriilor locale (Col. leg. 1003),—judecătorul de pace sau administratorul rural de ocol înștiințează pe vânzător. 1887 Martie 4 (4270) art. 13; 1891 Fevr. 25 (7496) art. 1; 1913 Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg., II; leg., art. 7 p. 1.

II. Regulele cu privire la facerea documentelor pentru averi nemiscătoare în orașele Țarscoe Sele, Peterhof și Gatsina, înstrăinate de administrațiile palatului în proprietate particulară fără plată

1. În privința modului facerii actelor pe proprietăți nemiscătoare în orașele Țarscoe Selo, Peterhof și Gatsina, înstrăinate de administrațiile palatului în proprietate particulară, fără plată, se păzesc regulele, arătate în articolele de mai jos din această lege. 1883 Apr. 26 (1524) l.

2. După ce a eșit porunca de a se întări în proprietate particulară o proprietate nemiscătoare, după ce dobânditorul a împlinit toate condițiile hotărâte prin ordonanțele pentru făcutul de construcții particulare în numitele orașe și pentru împrumuturile din capitalul orașenesc, merit a fi dat cu împrumuturi, administrația respectivă a palatului comunică unuia din Notarii locali, după arătarea însuși a dobânditorului, copie

de pe dispoziția cu privire la cedarea numitei proprietăți, arătând cu precizie atât această proprietate cât și profesia, numele și familia dobânditorului și condițiile, cu cari proprietatea se înstrăinează din administrația palatului. *Tot acolò*, art. 1.

3. După ce primește această înștiințare, Notarul face documentul în termen *de trei zile*. *Tot acolò*, art. 2.

4. Duplicatul principal și toate cele ce se mai dau de pe act se scriu cu paza regulilor despre taxa timbrului. *Tot acolò*, art. 3.

5. Duplicatul se dă dobânditorului fără să plătească taxele pentru întăriri. *Tot acolò*, art. 4.

6. Duplicatul de pe document, dat pe această bază se înfățișează Primului Notar ca să-l noteze în registrul dosarelor de întăriri. *Tot acolò*, art. 5.

7. Persoanele cari pân la 26 Aprilie 1883 au primit documente dela administrațiile palatelor pe imobilele dobândite de ele dela aceste instituții în orașele departamentului Ministerului Curței împărătești, au drept a înfățișa aceste documente la Primul Notar al Tribunalului regional din Petrograd, ca să le noteze în registrul dosarelor de întăriri în modul stabilit. *Tot acolò*, II; 1914 Aug. 18 (Col. leg. 2284) Prea înalt. poruncă.

Anexă la articolul 154, p. 5.

1. Regulele ce trebuie păzite la punerea și la ridicarea de propiri pe proprietăți.

1. Proprire pe scrisurile de cumpărare întărite și pe actele de ipotecă ale unei proprietăți nemișcătoare se face în daraverile nelitigioase, după cererea instanțelor administrative; iar în daraverile litigioase după hotărârea judecăței. 1775 Noem. 7 (14,392) art. 98; 1800 Apr. 30 (19402); 1822 Mart. 27 (28983) art. 1.

2. Paragrafele opritoare și liberătoare cari intră la Primul Notar, cum și cele privitoare la opririle, puse și ridicate de însuși Primul Notar, se fac cu observarea regulilor ce urmează mai jos (art. 3 și urm.). 1889 Iunie 26 (6131) I, art. 11.

3) Paragrafele opritoare și liberatoare se trimit în *două* exemplare la Primul notar al locului unde se află proprietatea. Dacă proprietatea se află în mai multe ținuturi, atunci articolele opritoare sau liberatoare se trimit la Primii Notari competenți în câte *două* exemplare pentru fiecare ținut. 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 14.

4) Instanțele judecătorești și cele administrative și persoanele, cari dau hotărâre legală pentru punerea unei opriri, trebuie să păzească următoarele regule (a):

1) Să nu amestece în un singur articol opriri pe obiecte felurite și deosebite, ci fiecare oprire pe fiecare obiect în parte, precum: pe fiecare înscris de împrumut, de ipotecă, pe certificatul de zălogirea al unei proprietăți, — să se facă în câte un articol separat (b). Dacă s'a făcut o singură ipotecă asupra mai multor proprietăți separate, arătând ce parte din datorie se garantează în fiecare din proprietăți (Cod. civ. ed. 1914, art. 1644), atunci pentru fiecare proprietate se face un articol opritor a parte (c).

2) La popririle, puse pe proprietățile nemișcătoare, case, băi de comerț și construcții de fabrici, ipotecate la instituții de credit ale Statului, sau aflându-se zălogite pentru a garanta daravere cu Statul sau pentru obligații bănești cu persoane particulare, și puse din nou zălog la instituții particulare sau la persoane particulare, să se arate și popririle de mai înainte (d).

3) În fiecă articol popritor trebuie neapărat să se arate lămurit cinul sau profesia, numele, patronimia și familia stăpânului proprietății pe care se face poprire (sau ale moștenitorilor lui), locul unde se află cu slujba, dacă este în slujbă, proprietatea pe care se pune poprire, cererea în baza căreia se face poprirea, și suma pretinsă, dacă se asigură o plată bănească (e). În articolul despre o poprire, pusă spre a asigură un capital și procente, trebuie să se arate mărimea procentelor și timpul de când se numără. Dacă atare arătare lipsește, oprirea garantează procente în mărimea declarată din ziua când s'a scris articolul de oprire de către Primul Notar, iar dacă a fost trimis, atunci din ziua primirii lui la arhiva notarială (f). Articolele popritoare se scriu în todeauna limpede, preciz și cetet, în deosebi numele, patronimiile și familiile stăpânilor, de asemenea nu-

mele satelor și locurilor pustii, iar sumele poprite se scriu nu în cifre, ci în litere (g).

4) Familia stăpânilor proprietăților în articolele trimise trebuie subliniate sau tras linie supt ele și aceste familii, fără nume și patronimii, să se mai pue afară la o parte, lângă înseși articolele de poprire, în acea formă neschimbată, cum trebuie să fie trecute în alfabet (h).

5) Pentru fiecare articol propitor se plătește *trei ruble*, adică *o rublă cincizeci de capeice* pentru punerea poprirei și *o rublă cincizeci de capeice* pentru ridicarea mai apoi a poprirei. Acești bani se iau de la reclamant sau de la acea proprietate, din vina proprietarului căreia s'a pricinuit poprirea (i). Punerea de poprire pe nadelurile țărănești, răscumpărate cu împrumuturi menite răscumpărei și date de Stat, de asemenea și punerea și ridicarea de poprire pe pământul din nadel care intră zălog la Banca agrară țărănească, se fac fără plată (j).

a) 1775 Noem. 7 (14392) art. 98; 1829 Martie 21 (2759) art. 1; 1857 Dec. 9 (32535); 1869 Apr. 7 (46941) art. 1; 1889 Iunie 26 (6131) I, art. 9, 17, 28; II. (b), 1822 Martie 27 (28983) art. 1; 1824 Fevr. 12 (29786); 1825 Dec. 19 (8); 1829 Martie 21 (2759) art. 2, extrase art. 5; 1831 Fevr. 18 (4370) art. 3 p. 1; 1889 Iunie 26 (6131) I, art. 9, 1, 28; II. — (c) 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 12. — (d) 1862 Fevr. 12 (37970) III, art. 4; 1863 Noemvr. 11 (40259); 1881 Dec. 28 (575) — (e) 1822 Martie 27 (28983) art. 1; 1824 Fevr. 12 (29786); 1825 Dec. 19 (8); 1829 Martie 21 (2759) art. 2, extrase art. 5; 1831 Fevr. 18 (4370) art. 3 p. 1; 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 1—8, 15 — (f) 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 13. — (g) 1846 Ian. 19 (19634); 1857 Dec. 9 (32535). — (h) 1807 Maiu 21 (22530); 1813 Fevr. 6 (25332). — (i) 1821 Dec. 28 (28850) art. 2; 1822 Martie 27 (28983) art. 3; 1824 Martie 10 (29834); 1825 Fevr. 17 (30235) art. 3, 10; Dec. 19 (8); 1828 Maiu 22 (248); 1839 Maiu 10 (12327); 1840 Fevr. 21 (13198); 1845 Ian. 2 (18581); 1857 Dec. 9 (32535); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 10. — (j). 1862 Aug. 9 (38560); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 17, 28; II; 1912 Iul. 5 (Col. leg. 1448) art. 13.

Notă. Actele, arătate în articolul 217^a din această lege, se scutesc de taxa stabilită la punctul 5 din acest articol (4) pentru punerea și ridicarea poprirei. Această ușurare se întinde și asupra altor cazuri de

cumpărări de către țerani a bucăți de pământ sau de către agricultori de altă clasă cari nu se deosebesc prin modul lor de viață de țerani și cari nu sunt prevăzute în arătatul art. (217¹), când cătimea pământului cumpărat, împreună cu pământul din nadel sau cumpărat mai înainte vreme, nu trece de norma admisă pentru pământurile nadel împărțite la țerani prin articolul 63 din statutul Băncii agrare țărănești (Statutul Creditului, partea a VII-a din 1912) — Vezi art. 217², notă, din această lege. 1909 Maiu 24 (31911) art. 1, 4; 1910 Iun. 14 (33743) art. 55; 1911 Maiu 29 (35370) leg. V, art. 2.

5. Când în cererea de poprire se va fi făcut o greșeală, din pricina căreia ajunge cu neputință de executat suma adjudecată, atunci urmărirea se 'ndreaptă asupra celor vinovați de acea greșeală. 1800 Apr. 30 (19402); 1812 Noem. 30 (25281); 1830 Maiu 3 (3650); Iul. 2 (3772).

6. Nu trebuie să se ceară poprire pentru cazul unei urmăriri ce s'ar putea deschide, prevăzând și că la caz de insolabilitate a cutărei persoane, se va urmări dela asistenți, afară dacă se va fi dat o poruncă prea înaltă despre aceasta. 1831 Fevr. 18 (4370) art. 3 p. 2.

7. Poprirea se pune după cătimea și proporția urmăririi. 1797 Aug. 17 (18098); 1800 Dec. 19 (19692) p. II, art. 57; 1817 Sept. 3 (27041); 1828 Iul. 11 (2150) art. 3; 1831 Fevr. 18 (4370); 1832 Iun. 25 (5464) § 2.

8. Dacă la examinarea mai depe urmă a chestiei, poprirea pusă se găsește neproporționată cu cătimea urmăririi ce cade asupra proprietății, atunci, atât pentru întinderea mai departe a poprirei în cazul când este neîndestulătoare, cum și pentru micșorare la caz de-a fi prea mare, se dă hotărâre legală de către aceeași instanță, de competența căreia este, care hotărâre se pune în aplicare în modul stabilit pentru aceasta. 1828 Iul. 11 (2150) art. 4.

9. Orice autoritate sau persoană judecătorească sau administrativă, calculează și hotărăște, după statutul telegrafopostal, suma garanției ce trebuie plătită pentru suma trimisă de cineva Primului notar și convenită pentru punerea unei propiri (art. 4 din această anexă, p. 5), și ia pentru fiecare poprire de acest fel banii garanției a parte. Articolele opritoare trebuie să fie trimise fără nici o amânare; iar când se'ntâmplă mai multe odată, încât fără nici o întârziere se pot toate trimite împreună pri'ntr'un singur raport și într'o singură copertă, atunci acest lucru nu este oprit. 1824 Martie

10 (29834); 1834 Dec. 12 (7651); 1840 Apr. 29 (13426); 1843 Iun. 30 (16992); 1857 Dec. 9 (32535); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 10, 17, 27, 28; II; 1905 Iun. 16 (26438) I, art. 22.

10. Deasupra articolelor propitoare cari se trimit la Primul notar se scrie pe margine: *Poprire*. Aceeași inscripție se pune și pe înseși plicurile. 1822 Martie 27 (28983) art. 2; 1837 Iun. 3 (10304) § 11; 1845 Ian. 2 (18580) art. 3 p. 33; (18581); 1857 Dec. 9 (32525); 1869 Apr. 7 (46941) art. 1; 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11, 17, 27, 28; II.

11. Inscrierile propitoare arătate în articolele precedente se fac după formularele stabilite (anexa II), de membrii instanțelor, cari pun poprire, supt răspunderea lor personală pentru exactitatea alcătuirii lor și se iscălesc de un membru și de secretarul acelei instanțe. 1846 Ian. 19 (19634); 1857 Dec. 9 (32535); 1880 Mai 19 (60955) art. 2; 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 11, 15-17, 27, 28; II.

12. Primul notar înapoiază înscrierea propitoare spre a fi schimbată în următoarele cazuri:

1) dacă în ea nu se arată:

a) cinul sau profesia, numele, patronimia sau familia proprietarului, pe-a cărui proprietate se face proprire;

b) proprietatea pe care trebuie să se facă proprire;

c) pretenția pentru asigurarea căreia se face propirea;

d) suma pretenției, dacă se asigură o pretenție bănească și

2) dacă suma pretinsă s'a arătat nu în seris, ci cu cifre. 1889 Iunie 26 (6131) I, art. 15.

13. Propirea se schimbă, când proprietatea nemișcătoare pe care este pusă, trece pe cale legală la un proprietar nou. 1821 Dech. 28 (28850) art. 1; 1822 Martie 27 (28983) art. 1, 7; 1829 Martie 21 (2759) formularul E; 1857 Maiu 14 (31842).

14. Despre atare schimbare de stăpânire (art. 13 din această anexă) trebuie să se facă un articol după formularul stabilit pentru aceasta (anexa II, formularul 5) și cu paza aceleiași procedări, care s'a arătat mai sus în privința punerii popririlor, arătând în ce an și în ce articol se află poprirea pe proprietatea stăpânului fost înaintea. 1821 Dech. 28 (28850) art. 1; 1822 Martie 27 (28983) art. 1, 7; 1829 Martie 21 (2759) formularul E; 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11, 17, 27, 28, 38, 41; II.

15. Când Primul Notar dă cuivă certificat că proprietatea

fi este slobodă, trebuie ca de îndată să pună asupra ei propire după formularul stabilit (anexa II, formularul 2) cu explicare, că această propire se pune dela cutare zi, lună și an, supt cutare număr. Când înse, după ce s'au dat bani pe această proprietate sau după ce-a fost primită ca zălog, Primul Notar primește înștiințare despre acest lucru, atunci face articolul propitor după formularul stabilit (anexa II, formularul 3, 4) cu explicare, că propirea pusă la cutare vreme și supt cutare număr se socotește făcută de cutare autoritate pentru că s'au dat bani împrumut, sau pentru că imobilul s'a pus zălog la cutare sau cutare antrepriză sau furnitură. 1825 Fevr. 17 (30235) art. 8; 1829 Martie 21 (2759) art. 1; 1857 Dec. 9 (32535); 1858 Dech. 18 (33919); 1866 Apr. 14 (43186) Leg. art. 156; 1867 Noem. 27 (45214); 1868 Iun. 30 (46061) art. 3; 1869 Apr. 7 (46941) art. 1; 1871 Iun. 23 (49750) Uc. imp., art. 4; 1888 Dech. 12 (5630) părerea Cons. de Stat. VII, VIII; 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11, 17, 27; II; III, art. 1.

16. Când cel care a luat certificat că proprietatea sa este slobodă (art. 15 din această anexă) nu ia nici bani cu împrumut pe moșia sa, nici nu o pune zălog, iar apoi dorește, să se desființeze proprierea de pe proprietate sa, atunci Primul Notar face articolul care ridică poprirea numai după ce i se înapoiază certificatul dat. 1825 Fevr. 17 (30235) art. 8; 1857 Dech. 9 (32535); 1867 Noem. 27 (45214) art. 4, notă; 1868 Iun. 30 (46061) art. 1; 1871 Iun. 23 (49750) Uc. imp. art. 4; 1888 Dech. 12 (5630) părerea Cons. de Stat. VII, VIII; 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 17, 27, 28; II; III, art. 1.

17. După nimicirea pricinei, pentru care s'a făcut propire asupra unei proprietăți nemișcătoare, aceasta propire se desființează. 1821 Dech. 28 (28850); 1822 Martie 27 (28983); 1829 Martie 21 (2759); 1857 Dech. 9 (32535); 1869 Apr. 7 (46941) art. 1.

18. La ridicarea propirei, pentru fiecare articol opritor se face un articol desființător special. Inscripția desființătoare arată: cinul sau profesia, numele, patronimia și familia proprietarului proprietății liberate de poprire, de asemenea anul și numărul inscripției propitoare, dacă astă din urmă a fost trecută în condicile locale pentru propiri, sau numărul și anul după colecția respectivă de inscripții propitoare, dacă propirea a fost pusă după 1 Ian. 1890. Inscripțiile des-

ființătoare, cari nu îndeplinesc cerințele arătate, se 'nnapoiază pe dată de către Primul Notar, spre a se preface cum trebuie. 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 16, 28, 41; 1897 Dec. 29 (14835) IV.

19. Inscriptiile propitoare și desființătoare de propiri cari sosesc la Primul Notar, precum și inscriptiile de propiri puse și ridicate chiar de el însuși, se clasifică pe orașele și județele, cari intră în regiunea notarială, și formează pe oraș și ținuturi colecții speciale locale, pe fiecare an, de inscriptii propitoare și de inscriptii desființătoare de propiri. 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 17.

20. Toate inscriptiile, cari intră în una și aceeași colecție, se înzestrează cu număr curent după șirul intrării lor în colecție, pe fiecare an în parte. Fiecare colecție, după trecere de un an, se leagă într'un tom deosebit. *Tot acolò*, art. 18.

21. Pentru fiecare colecție de inscriptii propitoare și desființătoare de propiri (art. 19 din această anexă) Primul Notar ține pe fiecare an un indice alfabetic general de familiile proprietarilor de averi nemișcătoare. În alfabet (indice alfabetic N. Trad) în dreptul familiei proprietarilor, se'nseamnă numerele inscriptiilor propitoare și ale celor desființătoare de propiri după colecțiile respective, arătând anul, la care se rapoartă inscripția. *Tot acolò*, art. 19.

22. În caz de rădicare a propirei, după care inscripția propitoare a fost trecută în colecția locală de inscriptii propitoare, Primul Notar face pe ea însemnare că s'a desființat. Despre facerea adnotărei Primul Notar arată în inscripția prin care desființează propirea. 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 20.

23. În caz de ridicare a unei propiri parțiale, care a fost trecută în condicele propitoare, Primul notar face în condica respectivă, la paragraful propitor corespunzător, însemnare despre desființarea propirei. Despre facerea însemnării Primul notar arată în paragraful desființător de propire. *Tot acolò*, art. 21, 28, 41; 1897 Dec. 29 (14835) IV.

24. Despre vremea primirei paragrafelor propitoare și desființătoare de propiri, arătând supt ce număr și în ce an fiecare paragraf a fost trecut în colecția respectivă, Primul Notar de îndată înștiințează instituțiile, de la cari aceste paragrafe au fost trimise. Despre vremea înscrierii paragrafelor

propitoare și desființătoare de propiri și despre numerele paragrafelor în colecție, Primul notar înștiințează și în cazurile când propirile se pun și se desființează de el însuși, după cererea autorităților colegiale sau a persoanelor în slujbă. 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 22.

25. Pe actele date de Primul notar, precum și pe duplicatele acestor acte, dacă pe act s'a pus propire, se înseamnă anul și numărul, relativ la paragraful propitor după colecția locală. *Tot acolò*, art. 23.

26. Ale doilea exemplare din paragrafele propitoare și desființătoare de propiri, atât ale celor cari intra în arhiva notarială cât și ale celor puse și desființate de însuși Primul notar, se trimit spre păstrare la instituțiile arătate pentru acest scop de Ministrul Justiției. Tot odată Primul notar înseamnă la fiecare paragraf numărul supt care a fost trecut în Colecția respectivă de paragrafe propitoare și desființătoare de propiri. *Tot acolò*, art. 24.

27. Paragrafele propitoare pentru toate propirile puse întâiași dată, dacă se rapoartă la o proprietate trecută în registrul de daravere ale imobilelor și la proprietarul arătat în acesta sau la cel de la care acesta a moștenit, se notează în registrul numit, arătând supt ce număr paragrafele propitoare de cari e vorba, au fost trecute în acea colecție. Paragrafele desființătoare de propiri trecute în registrul daraverelor imobilelor se notează de asemenea în registru. *Tot acolò*, art. 25.

28. Toate paragrafele propitoare și desființătoare de propiri, atât cele ce intra la Primul notar, cât și cele ce se fac de el pentru cele puse sau desființate de dânsul însuși, se trec într'un registru special, făcut după formular aprobat de Ministrul Justiției. *Tot acolò*, art. 26.

II. Formulare pentru propriirile și desființările de propiri pe bunurile nemișcătoare.

No. 1.

Formular de paragraf propitor.

De către cutare autoritate colegială la 12 Noemvrie 19...,
cu No. 2593.

Bulâighin Se pune propire pe proprietatea nemișcătoare a negustorului din Moscova Terentie Andreev *Bulâighin*, aflătoare în cutare loc (se arată gubernia, ținutul, satul, casa, prăvălia, fabricile și altele), pentru neplata către orășeanca din Riga, Pelaghia Procofieva, a cambiei emisă la 19.... Iunie 15, pentru una mie de ruble cu procente (arată mărimea procentului și timpul de când acestea se socotesc).

Iscălitura membrului

Viza Secretarului

Sau

Se face propire pe averea nemișcătoare, la data reclamației, și anume:

Zimin: 1. a Locotenentului în rezervă Paul Gavrilov *Zimin*.

Zimin: 2. a Secretarului gubernial Ivan Gavrilov *Zimin*.

Sobolevscaia; 3. a Secretăresei guberniale Alexandra Gavrilova *Sobolevscaia*, și

Zimina: 4. a Domnișoarei Lucheria Gavrilova *Zimina*.

Pentru neplata de către ei la falimentul fostului negustor din Moscova Pavel Moraș pe baza înscrisului de împrumut, dat în 19.... Dechemvrie 15, la ordinul Maiorului general Bogdan Feodorovici Lindener, cu garanția lor, a Ziminilor și a Sobolevscaî, pentru două mii de ruble.

Iscălitura Membrului

Viza Secretarului

Notă 1. Pentru fiecare act înfățișat spre a se face urmărire și pentru fiecare pretenție separată, trebuie să se scrie câte un paragraf propitor deosebit. — 2) În toate cazurile, în general, când într'un paragraf unic trebuie să se coprinză propire pe mai multe persoane, se despart neapărat cu numerotație, cum s'a arătat mai sus.

No. 2.

Formular de paragrafe propitoare, de pe cari se dau certificatele pentru zălogire.

Dela cutare Tribunal, 9 Septemvrie 19..., cu No. 26452.

Nosarjevschii. Pe baza certificatului dat la 31 August 19..., cu No. 1002, pe moșia colonelului și cavaler Adam Antonov *Nosarjevschii*, se face propire pe proprietatea *cutare* aflătoare în *cuture* gubernie, *cutare* ținut, în care sunt atâtea desiatine (dacă pământul este măsurat).

Iscălitura membrului.

Viza secretarului.

Notă. 1) Pentru fiecare proprietate dată ca zălog se scrie un paragraf deosebit. 2) Neapărat trebuie să se arate dela ce dată și cu ce număr s'a dat certificatul. 1822 Martie 27 (28983) art. 3; 1839 Maiu 10 (12327); 1840 Fevr. 21 (13198)—Comp. 1861 Fevr. 19 (36657) art. 1; (36661) art. 2 p. 1; (36674) I; 1867 Noemv. 27 (45214); 1881 Maiu 5 (127) părerea cons. de Stat, I; leg. art. 3; Dech. 28 (575); 1883 Fevr. 8 (1373); 1888 Iun. 14 (5352); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11 15, 17, 28; Dech. 18 (6453); 1890 Dech. 10 (7271); 1892 Dech. 7 (9128); 1912 Dech 20 (Col. leg. 2302).

No. 3.

Formular de anunț pentru propiri complimentare.

Dela cutare Tribunal

8 Ianuarie 19..., cu No. 36529.

Nosarjevschii (1) { După certificatul dat la 31 August 19... cu No. 1002, pe moșia colonelului și cavaler Adam Antonov *Nosarjevschii*, se consideră ca supt proprie *cutare* moșie, aflătoare în *cutare* gubernie, cu *atâtea* desiatine de pământ (dacă moșia este măsurată).

1) Aceasta s'a luat din formularul cu No. 2 și cuprinde propirea veche.

- (2) { Iar după ce s'a prezentat certificatul la
zalog, oprirea se consideră: 1-iu, pe toată
proprietatea (sau pe cutare parte din ea) fă-
cută de *cutare* instituție de credit pe bani
dați împrumut; al 2-lea, pe toată moșia (sau
(3) { pe cutare parte din ea) din partea *cutărei*
administrației financiare a Statului pentru *cutare*
antrepriză sau furnitură; al 3-lea....

După aceea:

Jos arătatul paragraf, trecut în *cutare* con-
dică de propiri sau în *cutare* colecție de pa-
ragrafe propriitoare, se anulează:

Nosarjevschii 19.... No. 36, paragraful 9540, a lui Adam
(4) Antonov *Nosarjevschii*.

Iscălitura membrului.

Viza secretarului.

2) Aceasta este adaos la cea di'nainte.

3) Încă un adaos.

4) Această desființare de poprire este aceeași cu cea arătată în for-
mularul No. 2.

Notă. 1) Dacă după ce s'au dat certificate complementare pentru
zalogire, proprietatea a mai intrat ca zalog încă de câteva ori, atunci
la fiecare dată, complectând propirea prin adăogirea unui paragraf
nou, cea de mai înainte se anulează cu totul. — 2) Autoritatea ad-
ministrativă sau financiară, primind proprietatea ca zalog după cer-
tificatul Primului notar sau după certificatul de adaos la zalogire,
comunică propirea Primului notar care a dat certificatul. — 3) Deoarece
acest paragraf împreună cu desființarea paragrafului precedent co-
prinde numai o propire, de aceea pentru punerea ei se plătește *una*
rublă și cinci zeci de copeice.

1822 Martie 27 (28983) art. 3; 1839 Maiu 10 (12327); 1840 Fevr. 21
(13198). — Comp. 1860 Maiu 31 (35847) Uc. imp. art. 2; 1861 Fevr. 19
(36657) art. 1; (36661) art. 2 p. 1; (36674) I; 1867 Noem. 27 (45214)
art. 4, notă; 1881 Dech. 28 (575); 1883 Fevr. 8 (1373); 1888 Iun. 14
(5352); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11, 15-17, 28; II, 1889 Dech. 18
(6453); 1890 Dech. 10 (7271); 1892 Martie 16 (8428) I, art. 3, 4; II;
Dech. 7 (9128); 1912 Dech. 20 (Col. leg. 2302).

No. 4.

Formular de modificare a unui paragraf propitor.

Dela cutare Tribunal....

3 Martie 19.... cu No. 3152.

Nosârjevschii { In baza certificatului dat la 31 August 19....
cu No. 1002, pe proprietatea colonelului și
cavaler Adam Antonov *Nosarjevschii*, se con-
sideră supt propire moșia cutare aflătoare în
cutare gubernie, *cutare* ținut, în care sunt
(1) { *atâtea* desiatine (dacă moșia a fost măsurată)
După înfățișarea certificatului la zălog, pro-
pirea se consideră I-iu, pe cutare parte din
ea, în folosul *cutărei* instituții de credit pentru
datoria de 00 ruble ce a mai rămas; al 2-lea....

Apoi:

Jos arătatul paragraf, trecut în *cutare* con-
dică de propire (sau în *cutare* colecție de
parăgrafe propitoare) se anulează.

Nosarjevschii. Anul 19.... No. 48, paragraful 11520, al lui
(2) Adam Antonov *Nosarjevschii*.

Iscălitura membrului.

Contrasemnătura secretarului.

1882 Martie 27 (28983) art. 3; 1839 Maiu 10 (12327); 1840
Fevr. 21 (13198).— Comp. 1860 Maiu 31 (35847) Uc. Imp.,
art. 2; 1861 Fevr. 19 (36657) art. 1; (36661) art. 2 p. 1;
(36674) I; 1881 Dech. 28 (575); 1883 Fevr. 8 (1373); 1888
Iun. 14 (5352); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11, 15—17; II;
Dech. 18 (6453); 1890 Dech. 10 (7271); 1892 Dech. 7 (9128);
1912 Dech. 20 (Col. Leg. 2302).

(1) Schimbare în cătimea zălogului și a sumei — Comp. cu formu-
larul de la No. 3.

(2) Această anulare de paragraf este cea arătată în formularul cu
No. 3.

No. 5.

Formular de paragraf propitor în urma schimbărei stăpânului proprietății.

Dela cutare Tribunal

9 Martie 19... cu No. 316.

Iacutin Se face proprire pe proprietatea colonelului Alexandru Filippov *Iacutin*, aflătoare în *cutare* gubernie, în *cu'are* ținut, numindu-se în *cutare* chip, în care sunt *atâtea* desiatine (dacă moșia este măsurată); în urma trecerei asupra ei (din *cutare* caz) a proprirei făcută în *cutare* an, asupra fostului stăpân al acestei moșii pentru *cutare* proces sau urmărire.

Apoi:

Jos arătatul paragraf, trecut în *cutare* Condiță de proprire (sau în *cutare* colecție de paragrafe opri-toare), se anulează:

*Familia fostu- NB. Aci se arată paragraful vechiu după
lui proprietar:* formularul No. 6.

Iscălitura membrului

Contrasemnarea secretarului.

Notă. 1) Pentru acest paragraf, care coprinde schimbarea de proprietar, trebuie să se ia *una rublă cinci zeci de copeice*. 2) Dacă asupra stăpânului celui nou se strămută mai multe propiri deosebite, atunci pentru fiecare caz trebuie să se facă un paragraf deosebit socotind *una rublă cincizeci de copeice* pentru fiecare.—3) La trecerea asupra stăpânului nou a propirilor făcute pe temeiul certificatului dat fostului stăpân de către Primul Notar, paragraful pentru schimbarea de stăpân se face după formularul dela No. 3; 4) La trecerea la un nou stăpân a unei părți din proprietatea aflătoare supt propire, se fac paragrafele de o dată: întâiu, pe numele stăpânului nou, pentru strămutarea propirei asupra lui; al doilea, pentru partea cealaltă din moșie, rămasă supt propire pe numele stăpânului anterior, și, al treilea, despre anu-larea paragrafului vechiu.

1822 Martie 27 (28983) art. 3; 1839 Maiu 10 (12327); 1840 Fevr. 21 (13198).—Comp. 1861 Fevr. 19 (36657) art. 1; (36661) art. 2 p. 1; (36674) I; 1881 Dech. 28 (575); 1883 Fevr. 8 (1373); 1881 Iun. 14 (5352); 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 9, 11, 15—17, 27; 28; II; Dech. 18 (6453); 1890 Dech. 10 (7271); 1892 Dech. 7 (9128); 1912 Dech. 20 (Col. de legi. 2202).

No. 6.

Formular de paragraf desființator de propire.

«De la tribunalul regional din Petrograd la 5 Aprilie 19.., No. 117. Primului Notar al numitului Tribunal. Propirea, pusă pe moșia locotenentului în retragere Ivan Petrov Semenov și trecută în colecția de paragrafe propitoare a ținutului Gdovsc pe anul 1888 supt No. 311, după hotărârea Tribunalului regional din Petrograd, din 3 Aprilie acest an, s'a anulat. (Iscălitura membrului și contrasemnarea Secretarială. Locul pecetei)» 1889 Iun. 26 (6131) I, art. 16, notă; 1914 Aug. 18 (Col. leg. 2284) Prea înaltă poruncă.

No. 7.

Formular de adresă.

Dela *cutare* administrație gubernială către *cutare* Prim Notar.

Administrația gubernială, trimițând prin aceasta *atâtea* paragrafe, fiecare pe foae deosebită, spre a se face propiri pe proprietăți nemișcătoare, și alăturând banii cuveniți pentru fiecare paragraf, întotul *atâtea* ruble, roagă, ca pe baza acestor paragrafe să se facă sus arătata propire.

Iscălitura Consilierului
Contrasemnătura Secretarului

Luna, data,
anul și numărul
după condica de
eșiri.

{ Notă. Luna, ata, anul și numărul trebuie să fie puse și la paragrafele, alăturate pe lângă adresă, deasemenea și pe registrul inșeși paragrafelor.

(La formularul No. 7).

Registru pe lângă adresa cutărei instanțe către cutare Prim Notar 19.... Aprilie.... No... de paragrafele trimise		
Numărul paragrafelor		Ce sume se trimit
		Ruble
1	A.	00
2	B.	00
3	C.	00
4	D. } (1)	00
5	D. }	00
6	E.	00
7	F.	00
Total . . .		00

Iscălitura membrului.

Notă. La paragrafele desființătoare de propiri trebuie să se arate: când anume și pentru ce număr de ridicare de propire s'au depus banii cuvenți.

Anexă la articolul 192¹, notă.

Regulele privitoare la certificatele de zăloage.

1. Certificatele de zalogire pot fi înfățișate la administrațiile financiare și la instituțiile de credit (de stat, a societăți sau particulare) pentru garantarea contractelor, a plătei ratelor, a unui credit ce este să se deschiză, a împrumuturi și altele, numai în curs de *un an* din ziua liberării lor. Certificatele cari nu vor fi fost înfățișate în curgere de un an se declară nevalabile. 1892 Martie 16 (8428) art. 1.

2. Certificatul pentru zalogire, liberat cu arătarea în el a instituției, pentru care este menit certificatul, nu poate să fie primit nici la vre-o altă instituție, pentru zalogirea

1) Dacă se întâmplă persoane cu aceeași familie, atunci se arată spre a se putea deosebi paragrafele unul de altul, profesiile lor sau literele începătoare ale numelui sau patronimiei.

proprietății. Astfel de mărgenire se poate face după cererea proprietarului și în cazurile când nu este arată de lege. *Tot acolò*, art. 2.

3. Primind o moșie ca asigurare în baza unui certificat de zalogire, administrația financiară sau instituția de credit este datoare a înștiința pe Primul Notar care l'a dat sau instanței colegiale care îi țin locul, în baza cărui certificat, și pentru a garanta ce anume, pentru ce sumă, de la cine, care și ce proprietate s'a primit ca zalog; la împrumuturi se arată termenul împrumutului și mărimea procentului. Pe baza acestei înștiințări Primul Notar sau autoritatea colegială care îi ține locul pune propire, în care afară de sus arătatele științi, arată și administrația financiară sau instituția de credit care a primit ca zalog proprietatea, de asemenea și paragraful, prin care s'a pus propire la liberarea certificatului de zalogire. 1892 Martie 16 (8428) I, art. 3.

4. Când proprietatea, aflătoare ca zalog, în baza certificatului pentru zalogire, după lege, poate fi primită ca zalog de o administrație financiară sau de o instituție de credit pentru partea rămasă slobodă din suma la cât a fost prețuită, atunci Primul Notar respectiv sau autoritatea colegială care îi ține locul, dă pentru această proprietate certificat suplimentar de zalogire, păzind toate regulile prescrise pentru liberarea certificatului primitiv și punând o propire nouă, pe această proprietate. Certificatul de zalogire suplimentar se numește, *al doilea, al treilea*, și așa mai departe după șirul liberării, și în privința înfățișării la zalog se supune la aplicarea regulilor, stabilite în articolele precedente (1—3.) din această lege relative la certificatul de zalogire prim. *Tot acolò*, art. 4.

Notă. Liberarea de copii de pe certificatele de zalogire pentru a pune proprietatea zalog pentru suma liberă din prețuirea ei s'a desființat. *Tot acolò*, art. II.

5. Pentru a primi certificat suplimentar de zalogire trebuie să se înfățișeze Primului Notar sau autorității colegiale care îl înlocuește, copie de pe certificatul de zalogire, în baza cărui proprietatea stă zalog. Copia de pe certificat trebuie să fie certificată de instituția, la care proprietatea a fost primită zalog în baza acestui certificat. Pe copie și pe însuși

certificatul se face de numita instituție o înscriere arătând: de la cine, spre a garanta ce anume și pentru ce sumă se află zalog proprietatea, de asemenea, că mai departe acest certificat nu poate sluji spre a garanta obligații nouă sau pentru a mări suma zalogului. *Tot acolò*, I, art. 5.

6. Dacă de instituția, la care a fost primit certificatul, s'a mai dat de pe el o copie în modul stabilit în articolul 64 din legea antreprizelor și furniturile la Stat (ed. din 1900) și în Col. dispozițiilor militare (Cartea a XVIII-lea ed. din 1907 art. 77), atunci despre aceasta se înseamnă în inscripția de care se vorbește în articolul precedent (5) pe certificat și pe copie, și în atare caz ca să primească certificatul adițional trebuie să se înfățișeze Primului Notar sau autorității colegiale, care va ține locul de notar, asemenea și copie de pe copia certificatului, liberată păzindu-se regulile stabilite în articolul precedent (5). *Tot acolò*, art. 6.

7. La caz de a se vinde proprietatea la vânzare publică, suma, pentru a cărei asigurare proprietatea s'a primit zalog în baza unui certificat de zalogire adițional, se plătește din banii intrați de pe proprietate, rămași după acoperirea plăților, arătate în articolul 1163 din Proc. civilă și în articolul 282 (după Contin. din 1913) din Regulamentul urmăririlor pentru daraverile nelitigioase ale Visteriei, de preferință față de alte datorii, excluzind numai pe acele din ele, cari au fost garantate prin proprieire sau zalog asupra proprietății, după ce s'a pus asupra acestei din urmă propire în baza certificatului de zalogire adițional. 1892 Martie 16 (8428) I, art. 7.

8. În caz de pierdere a unui certificat adițional pentru zalogire, în baza căruia nu s'a făcut zalog sau dacă zalogul pus s'a isprăvit, proprietarul proprietății este în drept a se adresa la Primul Notar sau la autoritatea colegială care îi ține loc cu cerere de a desființa propirea făcută, pe baza liberării certificatului. *Tot acolò*, art. 8.

9. În caz de pierdere a certificatului de zalogire, dat cu arătarea în el a instituției, pentru care acesta este menit (art. 2 din această anexă), oprirea pusă la liberarea numelui certificat de Primul notar sau de autoritatea colegială care îi ține loc, dacă proprietarul proprietății înfățișează certificat dela instituția numită în el, că proprietatea nu s'a

pus zălog la ea și că certificatul nu se află la această instituție. Când certificatul pierdut a fost dat spre a pune o proprietate zălog la o administrație financiară, atunci propirea nu se desființează până ce nu trece termenul de *un an* din ziua liberării certificatului. *Tot acolo*, art. 9.

10. La pierderea unui certificat de zălogit, dat fără a se arăta în el instituția pentru care e menit, după ce se dă cerere (art. 8 din această anexă), se fac cercetări la popriri, în regisrele dosarelor de popriri și în dosarele arhivei notariale sau ale instituției de întărituri, și dacă nu este vreo piedecă la primirea cererei, atunci Primul notar sau autoritatea colegială care îi ține locul, publică în Buletinul Senatului și în Mesajerul Guvernului despre pierderea adusă la cunoștința a certificatului de zălogire și despre înțrarea cererei de ridicare a propirei. *Tot acolo*, art. 10.

11. Dacă nu s'a făcut vreo împotrăvire la desființarea propirei, atunci, după trecere de *un an* dela cea din urmă publicație și de *doi ani* dela datul certificatului și după ce se ia din nou informația pomenită în articolul precedent (10) că lipsesc piedeci la rădicarea propirei, poprirea se desființează de Primul notar sau de autoritatea colegială care îi ține locul. *Tot acolo*, art. 11.

Anexă la art. 294

Formular de jurământ pentru slujba de secretar și de ajutor de secretar la secția întăriturilor.

Făgăduesc și jur lui Dumnezeu Atotputernicul, înaintea sfintei lui Evanghelii și a de viață datătoarei cruci a Domnului, să păstrez credință Maestăței sale Imperiale Domnului Împărat Autocrat al tuturor Rusiilor, a împlini cu sfințenie legile Împărăției, a păstră neatrinse documentele și condicele încredințate mie și a lucra în toate conform îndatoririi ce mi s'a dat, amintindu-mi că pentru tot va trebui să dau răspuns înaintea legii și înaintea lui Dumnezeu la înfricoșatul lui județ. Spre adevărarea acestora sărut cuvântul și Crucea Mântuitorului meu. Amin. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I, A, art. 43, anexă.

Anexă la articolul 369 p. 2.

Tarif pentru luarea taxelor de cancelarie de către secțiile de întărituri.

1) Pentru deschiderea unei partide nouă de întărituri	5 r.	c.
2) Pentru liberarea unui act întărit	3 »	»
3) Pentru a da un certificat pentru credit	3 »	»
4) Pentru facerea unei inscripții de întărire	1 » 50	»
5) Pentru datul unei copii de pe actul de întărire	1 » 50	»
6) Pentru datul unei copii de pe hotărâre în cazul prevăzut la art. 363 din această lege	1 » 50	»
7) Pentru datul a orice fel de copii sau de informații pe coală		» 40 »
8) Pentru cercetarea fiecărei condici de întărituri a fiecărui dosar de întărituri și a fiecărei partide din condicele de întărituri		» 30 »
9) Pentru pusul pecetei		» 25 »

Nota 1. La hotărârea taxei pentru datul copiilor și informațiilor (p. 7) *două zeci și cinci* de rânduri se socot ca față (pagină) de filă, pentru o coală neplină se dă plată ca pentru una întrează, dacă s'au scris mai mult de *două* fețe; iar dacă nu s'au scris mai mult de *două* fețe, atunci se iau *trei zeci* de copeici.

Nota 2. Pecetea se pune pe toate actele întărite, pe copiile de pe ele, pe inscripțiile de întărire, pe certificatele de credit și pe hărțile date, pe baza articolului 332 din această lege, de asemenea pe copiile de pe hotărârile șefului secțiilor de întărituri. 1889 Iulie 9 (6188) Leg. I, A, art. 362, anexă (VIII): art. 68 p. 2, anexă.

Nota 3. Taxele de cancelarie, luate pe baza acestui tarif de către secțiile de întărituri, întreținute pe socoteala Statului, se varsă la veniturile Statului, iar cele luate de secțiile de întărituri întreținute pe cheltuiala orașelor, la veniturile orașelor. 1890, Dech. 17 (7289) II.

Nota 4. Țeranii din guberniile baltice, cari nu stăpânesc cu drept de proprietate peste *două zeci* de desiatine, sunt scutiți de plata taxelor de cancelarie, arătate la punctele 1 și 2 din acest tarif.

1) La răscumpărarea sau cumpărarea de *întâiași* dată a vre unui loc arendat cu redevență pentru o casă țerănească, aflător pe o moșie particulară sau a Statului.

2) La răscumpărarea sau la cumpărarea completătoare a unui pământ de fermă pân la proporția de *douăzeci de desiatine* și

3) La darea de obligații ipotecare pentru asigurarea părții neplătite din suma cu care s'a făcut cumpărătura la contractele arătate la punctele 1 și 2.

Țeranii cari s'au folosit odată de ușurarea arătată la punctul 1, nu se scutesc de plata taxelor de cancelarie în cazurile prevăzute la

punctul 2, și d'impotrivă. Obligațiile ipotecare arătate la punctul 3, date prin contracte, nescutite de plata taxelor de cancelarie, nu se folosesc nici de această ușurare. 1905 Fevr. 28 (25899).

Nota 5. De plata taxei de cancelarie, arătată în acest tarif, se scutesc: actele întărite și ipotecare pe pământuri, dobândite prin împrumut făcut dela Banca agrară țerânească sau cu păstrarea asupra pământului dobândit a unui împrumut dat de aceasta mai înainte vreme, chiar dacă învoiala ar privi nu tot pământul împovărat de împrumut, ci numai o parte sau un lot din el; apoi actele de întărire a pământurilor asupra Băncei, după ce nu s'au putut realiza vânzările și despre vânzarea de către Bancă a pământurilor rămase ei, de asemenea actele de cumpărături de pământ de către Bancă pe socoteala sa și de vânzare de către ea a acestor pământuri. 1906 Apr. 22 (27787) art. 1.

Nota 6. De plata taxei de cancelarie arătată în acest tarif, se scutesc de asemenea actele arătate în articolul 217¹ din această lege. Această ușurare se întinde și asupra altor cazuri neprevăzute în arătatul articol (217¹), în caz de cumpărare de către țerani sau de către agricultori din alte stări, cari înse prin modul lor de viață nu se descesc în nimic de țerani, a unor loturi de pământ, când cătimea pământului cumpărat, împreună cu cel de nadel, ce mai are dobânditorul, sau cu pământul dobândit mai înainte, nu trece peste norma pământului țerănesc, stabilită în articolul 63 din Statutul băncei rurale țerănești (Statutul creditului, partea VII, ed. din 1912). 1909 Maiu 24. (31911) art. 1, 4.

Nota 7. Taxele de cancelarie arătate în această anexă, nu se urmăresc în daraverele pentru reformarea sau schimbarea stăpânirilor rurale în modul arătat de regulamentul pentru organizarea agrară. 1911 Maiu 29 (35370) leg. V, art. 2.

Nota 8 La pertractarea daraverelor ce se nasc pe baza regulilor dela 6 Iunie 1912 pentru răscumpărarea pământului țerănesc pe moșiile dăruite prin prea înaltă miluire nobilimei din guberniile baltice. (Col. leg. 964) și la întărirea loturilor scoase în vânzare de proprietarii lor, părțile se scutesc de plata taxelor de cancelarie arătate la punctele 1, 2 și 9 din acest tarif. 1912 Iun. 6 (col. leg. 964) Regule, art. 31.

JURISPRUDENȚA

și alte lămuriri privitoare la Legea Notarilor

PARTEA I-a.

CAP. I-ii.

La art. 1.

În regulile fundamentale prea înalt întărite la 29 Sept. 1862 pentru reorganizarea ramurei judecătorești se coprink următoarele principii pentru organizarea notariatului și face-rea actelor în general:

1. Notarii sunt pe lângă instituțiile judecătorești.
2. Judecătorii de pace, afară de materiile arătate în Codul de procedură civilă și penală, sunt însărcinați, acolo unde nu sunt notari și *cu atestarea actelor declarate*.
3. Notarii îngrijesc supt privegherea *instituțiilor judecătorești*, facerea actelor privitoare la cedarea și dobândirea proprietăților și la felurite obligații.
4. Tratarea daraverelor de acest fel (după procedura conservatoare) se *deosebește de procedura litigioasă* și are re-gule special stabilite pentru ea.

Art. 1 s'a alcătuit în conformitate cu principiile sus ară-tate. În legătură cu el stau articolele 57 și 60 (pg. 262). Vezi explicațiile la art 20.

La art. 2.

Neîngăduirea ca judecătorii de pace să facă acte privi-toare la proprietățile nemișcătoare nu face greutate persea-nelor particulare, având în vedere ocupațiile numeroase — și

fără de aceasta — ale judecătorilor de pace, facerea actelor întărite le-ar răpi din timpul trebuitor pentru aducerea la îndeplinire a celorlalte obligații ale lor. De aceea cercul de autoritate al judecătorilor de pace s'a mărginit numai la atestarea actelor declarate (pg. 266).

1) În localitățile, unde s'au introdus numai judecătorii de pace, iar Legea Notarilor nu s'a aplicat, obligația de a atestă actele rămâne în seama administrațiilor polițienești și *după desființarea* consiliilor generale ale acestora (90/32 Dec. dep. de cas. unite).

2). Pe temeiul Legei prea Imm. întărite la 5 Aug. 1878, facerea și liberarea documentelor țărănești pe baza unor contracte întărite, se încredințează judecătorilor de pace locali, cu îndatorire pentru judecătorii locali să dea de știre Primului notar pentru fiecare din aceste lucrări ca să facă adnotările corespunzătoare în registrul de daravere ale imobilelor (81/20 Dec. dep. de Cas. unite).

3. Judecătorii de pace din acele regiuni, în cari nu s'a introdus Legea Notarilor, sunt datori a atestă *proiectele de învoială* arătate în art. 19 din Statutul Băncei țărănești pentru cumpărare de pământ (83/31 Dec. dep. de Cas. unite).

4. Obligația de a atestă *registrele* notariale ale judecătorilor de pace o au *Congresele de pace*, și nu Tribunalele regionale; judecătorii de pace nu sunt puși pentru îndeplinirea obligațiilor date lor de Legea Notarilor, supt controlul Tribunalului regional sau a Curței de Apel (84/29 Dec. dep. de Cas. unite).

5. Condicele, ce trebuie să ție judecătorii de pace din ținuturile Nordestice ale guberniei *Vologdă*, conform art. 26 din Legea Notarilor, afară de alte condicii ce se află în general la judecătorii de pace, au a fi atestate nu de Congresele de pace, ci de Tribunalul regional (86/10 Dec. dep. de cas. unite).

6. În guberniile baltice judecătorii de pace nu pot face lucrări notariale în caz de boală a notarului local, nici când notarul, pe baza art. 75 din Legea Notarilor, întâmpină greutăți legale la îndeplinirea lucrărilor notariale. (95/16 Dec. dep. de Cas. unite).

7. În fiecare din localitățile arătate în art. 2, întru cât nu se

află în ele notar, judecătorul de pace local are drept desăvârșit de-a face atestarea actelor declarate, chiar dacă în capitala guberniei sau ținutului, în coprinsul căruia se află localitatea, va fi și fiind deschis un biurou notarial. (Circulara Min. Just. 30 Martie 1868 No. 120).

8. Pe baza art. 114 din Leg. Not., judecătorii de pace au drept a face lucrări notariale afară din cancelariile lor. (Circ. Min. Just. 20 Iul. 1870, No. 223).

Vezi art. 1-9 din Regulele provizorii.

La art. 3.

Vezi expl. dela art. 6.

La art. 4.

Fixarea garanțiilor ce au a depune notarii vezi-o în anexa, Vezi pg. 219. Numărul notarilor trebuie neapărat să fie hotărât pentru fiecare localitate, căci înmulțirea fără margene a notarilor, afară de îngreueri la controlul lucrărilor lor, le-ar micșora veniturile și nu ar da garanție îndestulătoare că nu s'ar depărtă dela această slujbă multe elemente folositoare și cinstite. (pg. 281).

La art. 5

După proiectul din 1863 Notarii erau opriti a face vreun *comerț*, ca meserie, dar această propunere nu s'a admis, de oarece nu s'a luat în considerație în privința judecătorilor, procurorilor și advocaților la discuția Intocmirilor judiciare. (pg. 287).

1. Notarii nu pot intra nu numai în partidele și societățile ori asociațiile, cari urmăresc atari scopuri politice, în cât participarea în acestea este oprită de lege supt pedeapsă, dar nici în acelea cari în programe sau în manifestări ale activității lor dau pe față tendința de a luptă împotriva Guvernului sau îndeamnă la atare luptă pe locuitori. (06/22 Dec. dep. de Cas. unite și Circulare Min. Just. din 12 Oct. 1906, No. 46605).

2. Notarii nu pot fi trecuți în listele de *jurați*. (art. 85. Org. Instit. jud.)

3. Notarii, aleși la Duma Statului, nu pot să păstreze funcția de Notari. (07/33 Dec. dep. de Cas. unite).

4. Cu funcția de Notar este compatibilă cea de *traducător jurat*. (art. 422 Intocm. instit. jud.)

5. Persoanele, cari au slujba de Notari, pot fi în același

timp membri curatori în Consiliile Stabilimentelor de învățământ comercial. (Art. 11 din Regulamentul acestor instituții prea înalt întărit la 14 Apr. 1896. Regulamentul acestor stabilimente de învățământ) (Dec. dep. de Cas. unite. 05/30).

6. Este oprit notarilor a *asocia biurourile* lor și a lucra pe baze comerciale. (Col. de leg. 1869, No. 58).

La art. 6.

Persoanele, cari fac parte din *clasele de jos*, pot fi numite în slujba de notari fără a căpăta liberarea, în modul stabilit, (art. 550 și 724 t IX) din obștia respectivă și *pe cât timp* vor fi în slujbă se socot eșiți din acele obștii și capătă bilete de locuit dela superiorii lor erarhici. (89/28 Dec. dep. de Cas. unite).

La art. 7.

Cu scop de a înlătură cheltueli de prisos, nu s'a arătat chiar în această lege cătînea salarului persoanelor, ce vor fi numite Notari de către guvern, dar s'a arătat numai că li se hotărăște salar numai când acest lucru se va *găsi* de nevoie. (pg. 279).

După art. 10 din Regulele provizorii, în caz de a se ivi o vacanță la slujba de notar, Tribunalul regional face publicație înștiințând pe doritorii de-a lua această slujbă, iar pân'atunci, dacă în localitatea unde e Tribunalul, nu se află alt Notar, înștiințează pe Min. de Justiție pentru ocuparea vremelnică a celui loc potrivit art. 7 din Legea Notarilor.

La art. 9.

Având în vedere puțința a felurite abuzuri din partea Notarilor, în legătură cu facerea și păstrarea de către ei a acte de mare valoare, în cea mai mare parte din State, cu scop de a înlătură atari abuzuri și a feri pe particulari de pagube, se cere dela Notari garanție corespunzătoare mai mult sau mai puțin însemnătăței acestor acte. Dar impunerea de garanții însemnate, în deosebi chiar la numirea Notarilor în slujbă, la noi. nu este cu puțință. De-aceea cel puțin e de nevoie să se ia măsuri de-a spori aceste garanții cu trecerea timpului. Ar da mijloc pentru atingerea acestui scop veniturile încasate de Notari și de-aceea ar trebui, ca, îndată ce aceste venituri, vor fi ajuns la o mărime hotărâtă de Guvern, o treime din venitul, primit de Notar, peste acea mărime, să se verse pentru sporirea garanției pîn ce aceasta

va ajunge în cele două capitale ale Țerei la 25000 de ruble, în orașele capitale de gubernii, la 15000 de ruble; iar în capitalele de ținuturi și în ținuturi pân la 10000 de ruble. Suma hotărâtă pentru complectarea garanției trebuie să se socoată proprietate a Notarului, dar totodată, ca garanție, care să poată sluji la acoperirea despăgubirilor, la cari ar putea fi osândit pentru călcarea datoriilor lui notariale. Această sumă trebuie păstrată atâta vreme cât Notarul va fi în slujbă, și după aceea pân ce va trece vremea hotărâtă de Legea notariatului pentru a se înapoia notarului garanția, după eșirea lui din slujbă. Atare măsură ar fi cea mai bună spre a înființa și la noi Notariatul pe temeliile cele mai solide și pentru a-i înălța însemnătatea, și tot odată ar asigura viitorul Notariilor și familiilor lor în cazul când își încetează îndeletnicirea după muncă onorabilă și conștiințioasă. Dar cu scop de-a nu da Notarilor, prin aceasta, puțința ca nepedepsiți să poată a nu-și plăti datoriile, e de nevoie, ca, odată cu admiterea regulei arătate, a mai admite și alta, care s'a luat în cele mai multe State europene și anume, ca: Notarul, declarat de judecată nesolvabil, din acea clipă să piarză dreptul de-a și împlini slujba de Notar și ca, după achitarea tuturor urmăririlor ce-ar putea fi asupra lui, fiind că și-a călcat aceste îndatoriri, partea rămasă din garanție să se întrebuințeze pentru plata datoriilor lui către alții creditori.

Conform cu aceste concluzii, s'a hotărât:

1) De oarece în baza regulilor caselor, garanțiile puse de Notari nu pot rămâne la Tribunalul regional, de-aceea se dă împuternicire Ministrului Justiției, în înțelegere cu Ministrul de Interne și cu Controlorul de Stat, să hotărească regulele pentru păstrarea acestor garanții.

2) Spre a înlătura orice nedumerire, se lămurește chiar prin Lege (art. 14), că urmărirea garanției nu desființează răspunderea Notarului cu toată averea sa. Pentru acest motiv s'au făcut articolele 8—14 (regul. 282). Vezi explicațiile la art. 14 p 2 și 64 p 12 (despre garanții).

Regulele păstrării, mărimei și complectării garanțiilor se află în anexe.

La art. 11.

Dacă se întrebuințează garanția, în totul sau în parte,

pentru plata condamnărilor suferite de Notar, ar fi fost primejdios a îngădui Notarului, chiar pentru cel mai scurt timp a îndeplini slujba, căci în acest termen el poate săvârși o faptă nelegală, și despăgubirea, la care ar fi osândit, nu ar fi de-ajuns garantată (pag. 283). Vezi explicațiile la art. 14 p 2.

La art. 13.

Publicațiile cu privire la moartea Notarului sau la eșirea lui din slujbă se fac în Gazeta guberniei *pe datorie*, urmărindu-se banii cuveniți dela acele persoane, căroră, după hotărârea Tribunalului regional, va trebui dată cheazășia. (Ucazul departamentului I-ii de Casație de la 24 Martie 1882). Vezi explicațiile la art. 14.

La art. 14.

1) Închiderea procesului pornit la Tribunalul regional cu privire la insolabilitatea Notarului, în urma înțelegerii lui cu creditorul, nu poate sluji de motiv spre a lăsa fără curs cererea Tribunalului regional pentru depărtarea Notarului din slujbă în baza art. 296 din Intocmirea Instiuițiilor judecătorești, dacă din raportul Tribunalului se vedește că Notarul a fost pus supt sechestru pentru neplata datoriilor încă mai înainte de-a fi avut loc încetarea procesului pentru insolabilitate (80/35 Dec. dep. Cas. unite).

2) După înțelesul articolelor 8, 9, 11, 12 și 13 din Legea Notarilor, garanția Notarului este un capital bănesc, în tot timpul cât va fi Notarul în slujbă și în cursul unui termen determinat și după eșirea din ea, menit *excluziv la asigurarea despăgubirilor în caz de-a săvârși Notarul în slujba lui fapte nelegale*. Cât timp se urmează activitatea funcțională a Notarului, acest capital nu este supus la nici o urmărire străină. Dacă am îngădui puțința ca garanția să se cheltuească și pentru orice alte urmări, ar fi ceva de neînlăturat depărtarea Notarului din slujbă nu numai în cazul arătat de art. 11, dar și ori de câte ori garanția s'ar micșora din pricina vre unei condamnări, de vreme ce îndeplinirea obligațiilor notariale fără de garanție s'au cu garanția ne-deplină nu se poate îngădui. Garanția Notarului este o valoare, păstrată la Tribunal și scoasă de supt libera dispoziție a Notarului. Dar nu este în situația sumei de bani, pomenită în art. 1079 din Codul proc. civ. Creditorii Notarului, câtă

vreme este în ființă acest rost al garanției, nu au putința a se folosi de procedura arătată în art 1079. Această putință, se înfățișează numai când garanția capătă rostul de sumă de bani, *care trebuie dată Notarului*, adică, după încetarea activității lui funcționale, ori din ce pricină ar fi, și după ce trece termenul special (art. 13). Până la realizarea acestei putinți, creditorii pot fi plătiți din procentele dela capitalul chezășiei și mai pot să-și asigure asupra acestuia sumele ce au de luat, punând sequestru pe garanție (92/8 Dec. dep. Cas. unite).

3) Hotărârea adunării generale a Curței de Apel, dată în ședință dispozitivă asupra plângerei contra hotărârei adunării generale a Tribunalului regional în chestia de-a se da din chezeșia fostului Notar suma hotărâtă pentru îndestularea pretențiilor, admise printr'o hotărâre a Tribunalului penal, nu este supusă la controlul Casației (Dec. Dep. civ. de Cas. din 10 Octombrie 1906 în procesul lui Stats). Vezi expl. la art. 9 și 64 p. 12.

La art. 15.

1) La orice vacanție ce s'ar deschide trebuie să se facă publicație. Iar când e să se hotărască cine poate fi primit la examen, trebuie să se călăuzească de prescripțiile legii, și nu de alte considerații. La examen trebuie să fie primit ori cine, care îndeplinește cerințele legii. Față de cei neprimiți la examen trebuie să se dea o hotărâre, arătând motivele de respingere, ca să dea celor nemulțumiți de hotărâre, putința de-a-și apăra drepturile. (81/15 Dec. dep. Cas. unite).

2) Art. 15 cere neapărat ca fie-ce persoană fără excepție, dacă dorește să ia slujba de Notar, să nu fie numită fără de examen. De-aceea a scuti de atare examen, prescris de lege pentru toți cei ce doresc a lua slujba de Notari, pe acei cari au fost înaintea de aceasta în slujbă judecătorească și cari îndeplinesc cerințele art. 202—211 din Intocmirea instituțiilor judecătorești, nu are nici o bază legală. (1900/33 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 16.

Notarii pot fi înlăturați vremelnice din slujbă în timpul cât sunt supuși la instrucția preventivă, când sunt trimiși înaintea judecăței; depărtarea se face, potrivit art. 1092 din

Cod. Proc. pen., printr-o hotărâre a Curței de Apel. (74/45, 83/20 Dec. dep. Cas. unite).

Vezi explicațiile la art. 41.

La art. 17.

Numărarea Notarilor între slujbașii Statului este în general de folos, fiind că, dându-le respect și drept însemnat de protecție, de-o potrivă ca și celorlalți funcționari ai Statului în potriva ultrajului, insultei și violențelor în timpul când își îndeplinesc slujba de Notari, prin aceasta se vor atrage la funcția de notari oameni de seamă. (pag. 286).

1. Notarii se folosesc de toate drepturile generale ale slujbașilor Statului, de clasa a 8-a, afară numai de dreptul la pensie și de înaintare în grad (în cinuri). Notarii au dreptul de-a primi *ordinul* sfântului *Vladimir* după 35 de ani de slujbă (85/21 Dec. dep. Cas. unite).

2. Pentru trimiterea oricăror pachete, Notarii trebuie să plătească *taxele postale* (Circulara Min. Just. din 25 Aprilie 1868 No. 6096).

Vezi explicațiile la art. 37. (serbători, protest).

La art. 19.

Pe baza art. 355 din «Intocmirea Instanțelor judecătorești», nu se primesc între advocați persoane cari se află în slujbă la Stat sau în slujbe publice. De aceea a îngădui Notarilor să fie advocați ar fi contrar acestei legi. Pe de altă parte, advocații sunt datori a lua asupra-și apărarea acuzaților în daravere penale după însărcinarea ce le dă Președintele Tribunalului, iar în daravere civile sunt datori a lua apărarea împrieinaților, după însărcinarea ce le da Consiliul advocaților. Apoi ei au drept a urmă stăruințele lor într'un proces ce-au primit, și în afară de hotarele regiunii judeciare, în care se află. Dacă slujba de Notar ar putea fi împreună cu cea de avocat, atunci Notarii ar constitui în corporația advocaților o clasă specială de oameni, cari ar avea dreptul a se folosi de toate privilegiile amânduror slujbelor, fără a purta deplin sarcinile nici uneia din ele, Notarul ar căpăta puțința de a scăpa de împlinirea datoriei sale directe, arătând că este însărcinat a apăra un proces, iar de obligația de-a îndeplini rolul de apărător în daravere penale și civile ce i s'ar impune, arătând ocupațiile ce are ca Notar. Se poate aștepta pe lângă aceasta, ca, din pricina

interesului personal și pentru a păstra pentru sine numai lucruri aducătoare de câștig, fiecare Notar să îmbrățișeze profesia de avocat și slujba din urmă, mai ales în locurile cu puțini locuitori, s'ar preface într'un monopol și o meserie, ceea ce s'a stăruit mereu a se împiedeca prin legiuirea privitoare la avocați. Nu se poate să nu stăruim pe lângă aceasta asupra încurcăturai extraordinare ce-ur urmă pentru acești Notari - avocați supuși la instanțe judecătorești diferite. Notarul este judiciabil exclusiv de Tribunalul regional, în regiunea căruia se află, e supus privegherei acestuia și numai prin hotărârea acestuia poate fi tras la răspundere disciplinară, iar trimiterea lui în judecată atârnă de Curtea de Apel. Dar același Notar, în calitate de avocat, trebuie să se înscrie la Curtea de Apel și va fi supus la urmărire disciplinară și trimitere înaintea judecăței după hotărârea Consiliului de Avocați. Având în vedere nepotrivirea acestei duble judecibilități și în deosebi a abuzurilor, cari pot izvoră din împreunarea într'o singură persoană a două atari slujbe, ale căror obligații se află între ele în opoziție, de-aceea propunerea de-a opri pe Notari de-a fi avocați s'a păstrat fără modificare (pag. 287).

1. Notarii nu pot să-și ia asupra-și obligațiile de avocat, adică *este oprită cu totul cumularea asupra aceleiași persoane a rolului de avocat și de Notar*. Dar articolul 19 nu poate fi înțeles că ar fi întăturând absolut pe Notari de-a lua asupra-le împlinirea cutărei sau cutărei obligații, care intră în cercul de activitate a avocaților, și între acestea și obligația de-a stăru pentru alții în daraveri litigioase, de oarece Notarii nu fac parte din numărul acelor persoane, cari prin art. 246 Proc. civ. sunt cu desăvârșire oprite a face advocatură (77/290, 75/888).

2. Notarii nu pot lua asupra-și profesia de *apărător*, nici a apăra în daravere penale persoane străine, afări de apărarea membrilor celor mai de aproape din familia lor, după art. 246 Proc. civ. (84/46 Dec. 7 dep. Cas. unite, 80/20 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 20.

1. Pentru Notari sunt *obligatorii* instrucțiunile relative la modul de-a lucra, date lor de Tribunalele regionale de cari atârnă. Lucrările făcute de Notar conform acestor instrucții,

chiar dacă mai pe urmă s'ar dovedi, neconforme cu înțelesul adevărat al legii, — nu pot fi motiv de-a urmări pe Notar pentru despăgubiri. Înștiințarea explicativă făcută Notarului de Tribunalul regional asupra vre unei chestii notariale, deși nu supt formă de circulară și fără indicația «pentru informație și călăuzire», dar supt forma de răspuns asupra unei daravere anumite, este obligatorie pentru Notar nu numai cu privire la cazul pentru care a fost dată, ci și pentru toate daraverele de același fel. (80/21).

2. Notarii stau supt privegherea și inspecția Tribunalelor regionale, de cari atârnă și cărora sunt supuși. Aceste Tribunale au dreptul a le da instrucțiile cuvenite, a le cere informații și raporturi urgente. De asemenea Notarii, cum și toate persoanele ce se află în alcătuirea Tribunalelor, sunt supuși *privegherei Președinților* în limitele arătate de art. 251 din Intocmirea Instituțiilor judecătorești (82/10 Dep. pen.).

3. Vinovăția Notarului de-a fi întrebuintat cu intenție expresii insultătoare pentru Tribunalul regional, în lămuririle date Curței de Apel, constituie călcarea datoriei de supunere și cade supt partea I-a a art. 394 din Codul pedepselor (79/48 dep. pen.).

Vezi explicațiile dela art. 57 și 64.

La art. 21.

Vezi explicațiile. art. 219 p. 2.

La art. 22.

1. Notarii nu fac acte, cari trebuie să fie întărite de Primii Notari, relativ la proprietățile nemișcătoare, aflătoare în localități unde încă *nu s'a pus în aplicare Legea Notarilor* (art. 24 din Regulele provizorii).

2. Asupra imobilelor cari în parte se află într'o localitate unde încă *nu s'a introdus* Legea Notarilor, iar altă parte în regiunea unde această Lege *s'a introdus*, actele se fac și se întăresc numai în regiunea din urmă, după regulele din numita Lege, înse se trece în registrul actelor întărite numai acea parte a proprietății, care se află în regiunea Tribunalului, pe lângă care este Arhivă notarială (art. 8 din Regulele prov. pentru punerea în aplicare a Legei Notarilor).

3. Cazurile de *împărțeală* a acelor *proprietăți*, din cari una se află în întregime într'o localitate unde nu s'a in-

introdus Legea Notarilor, iar *alte* în regiuni unde Legea s'a introdus, nu au fost categoric rezolvate de Regulele notariale, dar din combinarea art. 24 cu art. 78 e vădit, că nici în art. 8 din Regulele pentru punerea în lucrare a Legii Notarilor nici în alte regule, despre Notariat, nu se află oprirea de-a face acte de împărțeală cu privire la atari proprietăți la daraverile întăriturilor, după regulele din partea a III-a, Cartea 2, tomal X partea I-a (74/594).

La art. 23.

Vezi articolele 123 și 124.

La art. 25.

După ce Notarul a fost întărit în slujbă, este dator ca de îndată să întâișeze la Arhiva notarială, așezate pe o singură foae: împărțitura pecetei și un exemplar de iscălitură, arătând locul unde i se află biouroul. (art. 11 din Regulele provizorii).

La art. 26.

Punctul 6 din art. 26 obligă pe Notari a țineă listă alfabetică de persoanele asupra cărora s'a înființat tutelă pentru răsipă, cu scop de-a li se da Notarilor puțința de-a împlini obligațiile impuse lor de art. 83 și 90 din Legea Notarilor: de-a se încredința de capacitatea juridică a persoanelor, cari vor a face acte (95/58).

Pentru ușurință practică, actele, privitoare la averile nemiseătoare, se trec în într'o condică separată, deosebit, de toate celealalte. Indicele alfabetice ale actelor făcute de Notari se fac pentru a ușură aflarea informațiilor, pe un timp mai mult sau mai puțin îndelungat (pag. 289).

Vezi explicațiile la art. 83 p. 16.

La art. 27.

Modul arătat aci s'a stabilit pentru a garanta mai mult trecerea actelor Notariale în condici și în registre (pag. 289).

La art. 28.

Spre a evita luatul de taxe prea mari de la cei ce fac învoeli la Notari, punctul 4 din acest articol este complectat prin aceea că în rubrica a patra a registrului trebuie trecut nu numai coprinsul actului, dar și câtimea taxei plătite pentru facerea lui, în cât acei ce încheie actul, dând declarația scrisă conf. p. 5 din același articol, să poată vedea, dacă s'a luat de la ei sumele, ce se cuvenea să ia (pag. 289).

1. Pe baza art. 28 p. 5, Notarul nu trebuie să libereze documentele înainte de-a se fi trecut *declarația de primire* a primitorului în condică sau registru (87/31 Dep. pen.).

2. Când actul este iscălit de părți și declarat la Notar, atunci faptul că una din părți nu a primit copie de pe act și lipsa, prin urmare, a *declarației de primire* în registru, nu poate, prin sine însăși, să facă să fie actul *nevalabil*. (77/354).

3. Actul atestat de notar, după rugăciunea părților, rămas *neprimit* de la el, lipsind din această pricină, declarația de primire în registru, se consideră totuși ca un act atestat (79/151).

La art. 30.

În Codul de Proc. civ. este regula, că în hărțile, eșite din Tribunal, trebuie să fie pe fie care față un număr de determinat de rânduri și anume 25. Această regulă s'a găsit folositor a se aplica și la actele făcute la Notari, atât din punctul de vedere al comodității practice, cât și pentru mai mare precizare a venitului din taxa timbrului în deobște. De aceea art. 30 s'a complectat cu o notă corespunzătoare acestui scop în general, iar dezvoltarea acestei regale în amănunte s'a lăsat Ministrului de Justiție și celui de Finanțe (pag. 29.).

La art. 31.

Neîngăduirea ca în condicele notariale să fie albituri și adaose printre rânduri fără a fi notate este tot atât de însemnată ca și pentru registre, și răsaturile atât în unele cât și în celealalte, cu scopul de a înlătura falsificările, nu trebuie să se admită în nici un caz. (pag. 290).

1. Faptul că art. 31 tace despre «îndreptări» nu dă motiv de a scoate încheerea, că Notarul are drept a lăsa fără a le notă atari îndreptări, ci trebuie să recunoaștem, că, pe baza acestui articol, Notarul e obligat a arăta în notiță toate schimbările sau greșalele ce s'au furișat în bucată (87/31 Dep. pen. Cas.)

2. Dacă la inspectarea biuroului de Notari se găsesc nefăcute adnotările pentru anularea unui act care nu s'a realizat ori dacă albiturile nu sunt umplute cu linii în articolele din registru, ci atari complectări s'au făcut pe urmă, această împrejurare, având în vedere că este o călcare neîndoioasă

a art. 31 din Legea Notarilor și a art. 38 din Regulele provizorii, nu scapă pe Notar de răspunderea ce-i impune legea (87/31 Dep. pen. Cas.).

Vezi expl. la art. 100.

La art. 34.

Condicele și registrele se depun la Arhiva Notarială cu raport special și cu inventar în două exemplare, din cari unul se înapoiază Notarului, cu declarația pe el a Primului Notar c'a primit Condicele și Registrele cu anexele lor (art. 14 din Regulele proviz.).

1. Notarul după art. 34 este dator a încheia cu iscălitura sa Condicele de acte și registrele de îndată după împlinirea anului, pe care, i-au fost date acestea; dar neobservarea acestei regule nu poate fi privită ca *omisiune* atât de mare, în cât să atragă pedeapsă penală, de oarece redactarea articolului 34 dă loc la interpretări diferite (87/31 Dep. pen. Cas.).

2. *Termenul de un an* se hotărăște numai pentru prezentarea Condicelor în Arhivă, dar de aci nu urmează de loc că Notarul are drept a țineă condicele de acte în biuroul său *fără a le fi încheiat cu notiță iscălită de el*. În adevăr, Legea nu poate permite ca un document într'asă grad de însemnat, cum e condica Notarului, să stea în biuroul acestui din urmă, fără notiță încheetoare și a da loc la felurite abuzuri (87/31 Dep. pen. Cas.).

3. Notița încheetoare trebuie să fie făcută de îndată după trecerea în Condică *a celui din urmă act sau document*. Acest înțeles îl are în art. 34 vorba «sfârșirea condicei», și de la acest moment trebuie să se numere și sorocul de un an pentru depunerea Condicei la Arhiva Notarială. (87/31 Dep. pen. Cas.).

La art. 36.

Notarilor li s'a încredințat obligația foarte importantă de-a primi și vărsa la visterie unul din veniturile de căpetenie ale Statului, încasat de la taxele pentru întărituri și de la cele de cancelarie. Notarii vor avea de-asemena influență însemnată asupra întrărei exacte a unei părți din taxele de timbru. Venitul de la taxele pe întărituri și de la taxele de cancelarie înaintea vreme se primeau prin mijlocirea instanțelor judecătorești și se aflau supt control sever. Inere-

diținând primirea acestui venit și vărsarea lui la visterie—Notarilor, aceștia nu puteau fi lăsați fără supravegherea cuvenită și fără controlul Ministerului de Finanțe. Din aceste considerente s'a dat însărcinare Ministrului de Justiție a alcătui, în înțelegere cu Ministrul de Finanțe și cu Controlorul de Stat: 1) regulile pentru facerea și revizuirea condicelor în cari să se treacă taxele și 2) regulile de răspundere pentru nevărsarea la vreme de către Notari și Primii Notari, a taxelor încasate de ei pe baza acestei Legi (pag. 292).

Regulele alcătuite pe acest temei, în înțelegere cu Ministrul de Interne, între acestea și cele pentru revizia și atestarea condicelor în cari se trec taxele încasate, cele pentru darea de socoteală de către Notari și despre vărsarea acestor venituri, s'au publicat în Colecția de legi de la 10 Aprilie 1867 supt No. 322. (Vezi în anexe).

La art. 37.

Pe baza art. 25 din Codul pentru preîntâmpinarea și desființarea infracțiunilor, instanțele judecătorești nu lucrează în zilele de serbători, nici în cursul săptămânei Paștelor, după Calendarul pravoslavnic. În această privință nu s'a făcut excepție pentru instanțele judecătorești din Regatul Poloniei. Aceste reguli s'au aplicat și la Notari, cari (art. 17 și 218) se consideră ca în slujba Statului și deci trebuie să fie scutiți de slujbă în cursul săptămânei Paștelor după Calendarul pravoslavnic. De aceea în Regatul polon, ziua protestului unei cambii se amână, dacă se nimerește să cadă în zilele 4—7 din săptămâna sfântă după calendarul pravoslavnic (96/92).

La art. 39.

Notarul nu trebuie să lipsească în concediu fără învoirea cuvenită. De aceea Notarii sunt datori, la caz de de-a cere concediu, să arate persoana, ce s'ar putea însărcina cu îndeplinirea obligațiilor de Notar pe timpul concediului, și care consimte la aceasta. Dacă se va găsi cu putință a primi candidatul propus de Notar, la îndeplinirea slujbei acestuia, atunci chiar prin aceasta se înlătură nevoea de a însărcina cu această înlocuire pe slujbașii arătați în proiectul din 1863. (pag. 293).

În caz de concediu sau boală a Notarului, persoana care trebuie să-l înlocuească (art. 39 și 40) va fi arătată pri'ntr'o

petiție specială adresată președintelui Tribunalului regional, alăturând declarația acestei persoane că se 'nvoește a îndeplini slujba Notarului (art. 12 din Regulele vremelnice).

1. Autorizând concediul Notarului sau refuzându-i-l, președintele Tribunalului lucrează în marginile autorității date lui pentru administrarea Tribunalului și în daraverele de administrare a tribunalului, nu pot avea loc jalbe după regula instanțelor judeciare. De aceea faptele nelegale ale funcționarului în administrația instanțelor judeciare, încredințată lui de lege, pot fi atacate numai pe calea disciplinară, adică înaintea ședințelor întrunite ale departamentului I-ii de Casație al Senatului ocârmuitor. (82/21 Dec. dep. Cas. unite).

2. În Corpul de legi nu s'a arătat modul cum s'ar putea aduce în judecata Curței de Apel deciziunile luate de Președintele Tribunalului regional asupra cererei unui Notar supus lui, cu privire la acordarea de concediu. Art. 39 obligă pe președinte a autoriza concediul Notarului numai când acesta va fi propus o persoană capabilă de a-l înlocui și vrednică de încredere, *dar hotărârea în privința gradului de încredere* ce acea persoană merită este lăsată la chibzueala și conștiința președintelui. Prin urmare, președintele, consimțind a primi pe înlocuitorul propus a împlini obligațiile de Notar sau refuzându-l, lucrează în marginile autorității date lui, conform art. 717 T. III, ed. 1876. Faptele lui în această materie nu pot fi atacate pe calea obicinuită la instanțele judecătorești și, numai în caz de a avea caracter penal, sunt supuse la judecata celei mai înalte autorități judecătorești, după procedarea arătată în art. 1091 Cod. proc. pen. ed. 1876. (78/49 Dec. dep. Cas. unite)

3. Nu este bază legală pentru încheerea, că Notarii, pentru că și-au lungit concediul mai mult de 4 luni, ar putea fi urmăriți în modul arătat de art. 1308 Cod. ped., înaintea Tribunalului penal, atât, fiindcă fapta prelungirii concediului, după natura și caracterul ei, nu poate fi socotită ca de-o potrivă cu lipsirea samavolnică de la slujbă, cât și fiindcă, acest articol, supunând pe Notari la pedepse disciplinare numai dacă și-au prelungit concediul mai mult de cât cu patru luni, nu pomeneste nimic despre o prelungire mai mică. Art. 39 din Legea Notariatului garantează în totul mersul

normal al lucrărilor în biouroul notarial și în lipsa Notarului, și prin urmare neîntoarcerea lui la post din concediu ce i s'a acordat, nu aduce după ea urmări vătămătoare pentru slujbă, ceea ce are loc când lipsește de la slujbă un funcționar aflător în slujba Statului și care funcționar primește salariu, iar îndeplinirea slujbei lui o pune șeful în sarcina altui funcționar. Aceste considerații explică deplin, pe de o parte, lipsa în lege a vre unei pedepse pentru neîntoarcerea Notarului din concediu cu întârziere mai mică de patru luni, iar pe de altă parte, — că atare abatere a unui funcționar îi aduce oprire din leafă pe tot timpul peste concediu, pe baza articolului 415 de Cod. ped. Acest articol înseamnă nu se poate aplica Notarilor, afară din pricinile sus arătate, și pentru că Notarii nu primesc salariu. Iată de ce Notarii, dacă lipsesc de la slujbă, după ce li s'a isprăvit concediul, *întârziind mai puțin de patru luni*, fără motive legale, nu sunt trași la răspundere pe calea penală, fiindcă legea nu prevede nici o pedeapsă. Dar această împrejurare nu scutește pe Notari de răspundere pe cale disciplinară, ca pentru neîngrijire în îndeplinirea slujbei, abatere prevăzută în *art. 410 Cod. ped.* de oarece, fiind priviți ca aflători în slujba Statului, Notarii sunt supuși acestui articol ca și toți ceilalți slujbași. (84/28 Dec. dep. cas. unite).

4. Pentru daunele pricinuite cui-vă de persoanele cari țin locul Notarilor, (art. 39 Legea Notariatului) împingându-l prin informații date într'adins fals, la încheierea unui act neprielnic, — răspunde Notarul. (98/14).

La art. 40.

Art. 229 din «Intocm. Inst. judecătorești» nu exclude aplicarea articolului 571 T. III din Statutul slujbelor civile, la membrii departamentului judeciar, dar cu condiția, ca neîndeplinirea obligațiilor slujbei din pricină de boală (e vorba de eștii din minte) să nu treacă peste un an și patru luni (86/30 Dec. dep. cas. unite).

La art. 41.

În proiectul din 1863 art. 41 era redactat în forma următoare. «În caz de moarte a Notarului, sau de depărtare a lui din slujbă, condicele lui, registrele, actele și pecetea i se iau, după ordinul Tribunalului regional competent, prin unul din membrii acestui Tribunal, sau prin judecătorul de pace

și se depun în Arhiva Notarială, Pecetea lui se pilește «cruciș». Dar regula aceasta nu s'a admis, deoarece, dacă spre a lua condicele, registrele, actele și altele ar fi trebuit să se aștepte ordinul Tribunalului regional, care poate să se afle la mare depărtare, pân la ridicarea lor ar fi putut trece vreme nu puțină, în cursul căreia s'ar fi putut face întrebuințare rea de documentele sus pomenite (pag. 293).

Odată cu măsura înlăturării unui Notar din slujbă sau cu liberarea lui din aceasta, se dă de știre judecătorului de pace local al localității unde se află biouroul notarial și acesta îndeplinește îndatoririle impuse lui de art. 41 (Regul. proviz. art. 13). Vezi art. 7—9 din Regulele provizorii și explicațiile de la art. 16.

1. Persoanele din ramul judecătoresc, între cari se numără și notarii, *pot fi înlăturați vremelnic din slujbă*, nu numai când sunt trimise înaintea judecăței, dar și când se hotărăște în potriva lor instrucție preventivă. Odată cu înlăturarea Notarului din slujbă, trebuie luate de la el condicele, registrele, actele și pecetea prin judecătorul de pace local și a le predă cu inventar la Arhiva notarială, numai atunci când Notarul, conform art. 39, nu propune pentru îndeplinirea slujbei sale o persoană vrednică de încredere; dar pecetea lui nu se pilește pân ce nu ese din slujbă sau nu e depărtat definitiv. Dacă înse Notarul fiind înlăturat din slujbă, pe timpul cât va dură instrucția și judecata, dă, potrivit art. 39 o persoană vrednică de încredere, care să împlinească slujba, atunci condicele, registrele, actele și pecetea lui nu se iau, ci se lasă în îngrijirea persoanei numită pentru împlinirea slujbei de Notar. Depărtarea Notarului din slujbă se face prin hotărâre a Curței de Apel, potrivit art. 1080 din Codul de Proc. pen. (74/45 Dec. dep. Cas. unite).

2. Deși art. 41 nu pomeneste despre cazuri când are loc *înlăturarea vremelnică din slujbă* a Notarului, dar regula dată în el, trebuie să se aplice și în cazurile prevăzute de art. 13 din Regulele vremelnice editate în 1867 până ce se vor face instrucții pentru arhivele și biourourile notariale. Aplicarea art. 41 la cazurile când se închide un biou notarial se îndreptățește și de înțelesul exact al acestei legi, care, însărcinând cu ridicarea condicelor, actelor și pecetei de la Notar, pe judecătorul de pace local, are în vedere în-

plinirea grabnică a acestei prescripții cu scop de-a împiedeca puțința unui abuz cu numitele documente, iar primejdia abuzului se poate întâlni atât în caz de închidere definitivă a biuroului notarial, cât și în cazul unei încetări vremelnice a lucrării acestuia (83/18 Dec. dep. Cas. unite).

CAP. AL II-lea

La art. 42.

După proiectul din 1863 Arhive notariale și capi ai acestora se înființează pe lângă fiecare Tribunal regional. Deși mai apoi s'a ivit ideea de-a le înființa în fiecare ținut pe lângă Congresele judecătorilor de pace, dar examinarea atentivă a foloaselor și nefoloaselor înființării de arhive pe lângă Tribunalele regionale și ale înființării lor pe lângă Congresele judecătorești, a arătat că nu este cu puțință, pe deoparte, a micșora garantarea săvârșirii corecte a actelor privitoare la proprietățile nemișcătoare, iar, pe de altă parte,—a mări fără o nevoie neapărată cheltuețele Statului, care, socotindu-se, pe lângă cheltuețele Primilor Notari pentru întreținerea arhivelor notariale și a scriitorilor trebuitori, ar ajunge la un milion de ruble pe an. (pag. 301).

La art. 43.

1. Primii Notari nu pot fi membri în partidele, societățile și grupările cari urmăresc scopuri politice (06/22 Dec. dep. Cas. unite).

2. Admiterea cererii primului Notar de a i se da întreținere pe timpul unei boli a lui, mai îndelungată de patru luni, dar mai scurtă de un an, arărnă nu de președintele Tribunalului, ci de Adunarea generală a secțiilor acestui Tribunal. (p. 4, art. 16) din «Intocmirea instituțiilor judecătorești»). Având a da hotărâre asupra a atari cereri a slujbașilor judecătorești în general, spre a li se da întreținere pe timpul, cât nu și-au putut împlini slujba din pricină de boală, adunările generale sunt datoare, în fiecare caz concret, a se încredința: a) dacă boala a fost grea, în cât nu i-a dat voe slujbașului să vie la slujbă, și b) dacă nu s'a prelungit mai mult de un an. Dacă persoanele în slujbă în ramura judecătorească, au a fi supuse la oprire de leafă pentru că și-au lungit concediul, fără motive legitime (art.

415 Cod. ped.), la această pedeapsă se supun pe cale *disciplinară* (p. 4 art. 262 «Intocmirea instituțiilor judecătorești»), exceptând cazurile judecătorilor (între cari se numără și Primii Notari—art. 41 «Intocmirea etc.»), cari pe calea aceasta sunt supuși numni la avertisment (art. 264 din «Intocmirea etc.»), iar la oprire din leafa pot fi condamnați nu mai de judecata penală (75/59 Dec. dep. Cas. unite).

Vezi expl. la art. 40, 57, p. 19 și 20 art. 64, cum și art. 66 și 67 din Regulele provizorii.

La art. 43.

Ajutorii Primilor Notari nu pot lua parte nu numai în partidele, societățile și grupările cari urmăresc scopuri politice, când participarea în acestea este oprită de lege supt amenințare de pedepse, dar nici în acelea, cari în programe și alte manifestații ale activității lor, dau pe față tendință spre luptă în potruva guvernului sau cari îndeamnă la atare luptă pe locuitori (06/22 Dec. dep. Cas. unite și Circulara Ministrului de Justiție. 12 Octomvrie 1906 No. 46605).

La art. 44.

Stabilirea de regule amănunțite cu privire la primirea cât și la predarea Arhivei Notariale, cum și a sumelor bănești, a pecetei și a lucrărilor în curs, în caz de-a părăsi primul Notar slujba din felurite pricini (liberare din slujbă, primirea altei însărcinări, boală, concediu), fiind obiect al instrucțiilor instanțelor judecătorești, este de competența Tribunalului regional după procedura arătată în art. 169 «Intocmirea instituțiilor judecătorești» (86/19 Dec. dep. de Cas. unite).

La art. 46.

Primii Notari trebuie să trimită exemplare de iscălitura lor și întipăritura pecetei lor la Arhivele ipotecare din regiunea Curței de Apel din Varșovia (Circulara Ministrului de Justiție. 12 Oct. 1877).

În ziua deschiderii unei Arhive notariale se depun în ea câte un exemplar de iscălitură și de întipăritură a pecetei de la Primii Notari ai celorlalte Arhive Notariale. (art. 54 din Regulele provizorii).

La art. 47.

Complectare (după Contin. din 1906). Pentru trecerea moșiilor prefăcute în fideicomise vremelnice, Primul notar e

dator a țineă un registru osebit. 1898 Maiu 25 (16949) Leg. art. 20.

Vezi art. 56, 58—61 și 65 din Regulele provizorii.

La art. 49.

Vezi art. 55 din Regulele provizorii.

La art. 53.

În registrul de daraveri, proprietățile separate, deși ar fi ale *una și aceleiași* persoane, trebuie trecute fiecare a parte pe-o foaie specială (Circulara Ministrului de Justiție 1878 No. 1124). (Vezi la anexe formularul registrului de daraveri ale imobilelor).

La art. 56.

Contabilitatea trebuie să se prezinte la revizia Curței de Control la timpul său, în termenul hotărât, și toate cererile și informațiile, ce-ar eși trebuitoare din revizuirea socotelor, trebuie date, pe cât cu putință, fără amânare. (Circulara Min. Just. 1888 No. 23801).

Vezi art. 62—64 din Regulele provizorii.

La art. 57.

1. *Privilegherea* asupra tuturor persoanelor, cari fac parte din Tribunalele regionale și cari se află pe lângă acestea, o au înseși Tribunalele regionale, iar președintele Tribunalului nu are drept să procedeze personal la examinarea ocupațiilor Primului notar (68/230 Dep. pen.).

2. Despre toate *lipsurile* bănești găsite asupra Primilor notari, instituțiile de control trebuie să înștiințeze Tribunalul regional competent, care mai departe în privința acestei comunicări, procedează întocmai pe baza anexei la art. 25 t. II, după Contin. din 1863, și art. 372, 373 (După Contin. pe 1906 art. 372 s'a desființat, iar art. 373 s'a complectat) și urm. din Statutul contabilității (Col. leg. 1875 No. 71).

3. În privința Primilor notari, a notarilor și judecătorilor de pace cari împlinesc slujba de notari, Controlorul de Stat nu este lipsit de dreptul de-a determina *natura actelor* făcute sau atestate și a face calculul *lipsurilor* în caz de-a fi fost jignite interesele fiscoiului. (79/47 Dec. dep. Cas. unite).

4. Urmăririle de la Primii notari și de la judecătorii de pace cari împlinesc slujba de notar a lipsurilor constate de Control pentru rămășiți din dări la facerea sau atestarea actelor, trebuie să se facă în acel chip, ce s'a statornicit

pentru membrii Tribunalelor regionale și judecătorii de pace, și anume: urmărirea lipsurilor cari dau bănuială că se datoresc unui gând rău, se cercetează pe cale *penală*; iar lipsurile, neînsoțite de fapte protivnice legilor, cari să ceară urmărirea pe cale penală, se urmăresc de justiția *civilă*, după ce se capătă *autorizația* instanței judecătorești competente, pentru intentarea de acțiune înaintea acelei instanțe (79/49 Dec. dep. Cas. unite și Ucazul circular de la 2 Apr. 1881).

5, Revizia comptabilității Notarilor, numiți în orașele fără ținut și în târgurile din guberniile apusene, trebuie să se facă după aceleași reguli, ce s'au statornicit pentru notarii din aceleași orașe și târguri în celelalte gubernii ale Imperiului, unde s'a introdus Leg. Not. (91/21 Dec. dep. Cas. unite).

Vezi expl. la art. 20 p. 2 (priveghere), art. 64 p. 17—20 (lipsuri) și art. 65 p. 2 (modul stărei în comunicație).

La art. 58.

Vezi expl. art. 2 p. 5 și art. 57 p. 1.

La art. 59.

În proiectul de la 1863 răspunderea Notarilor pentru omisiuni și abuzuri în slujbă se determină pe baza art. 505—514 Cod. ped., adică după regulile despre crimele și delictele funcționarilor de la daraverile de întărituri și ale notarilor. Trimiterea la Cod. ped. s'a găsit de prisos, de oarece nu poate fi îndoială că notarii, pentru fapte protivnice legii, prevăzute în Cod. ped., trebuie să fie supuși la pedepsele prevăzute în Cod. ped. În Legea Not. s'a arătat numai modul urmăririi notarilor, cum și pedepsele pentru omisiunile și abuzurile lor în slujbă, și în această privință li s'au aplicat regulile generale ale răspunderii funcționarilor din ramul judecătoresc, determinate în «Intocmirea instituțiilor judecătorești». (pg. 304).

1. Pentru călcarea regulilor Legei Notariatului prevăzută în art. 102 și urm. din Legea timbrului (acuma 164 și 182 Legea timbrului ed. 1903) notarii sunt supuși la urmărire penală sau civilă, și anume: a) pe calea penală, când aceste călcări s'au descoperit înainte de împlinirea prescripției penale, stabilită în art. 158 Cod. ped., și b) pe cale civilă, când numitele călcări s'au descoperit după împlinirea prescripției penale, dar nu înainte de împlinirea prescripției de zece ani,

arătată în art. 111 din Legea timbrului (azi art. 179 din Legea timbrului din 1903), cu care prilej reclamațiile pentru urmările bănești de la ei în privința călcării Legei timbrului se intentează fără nici o autorizație specială premergătoare (89/12 Dec. dep. Cas. unite).

2. Urmărirea despăgubirilor fiscului și a amenzei bănești pentru călcarea Legei timbrului, descoperite după trecerea vremii prescripției penale, trebuie să se facă de la notari — în modul arătat de art. 64 și notă din Leg. Not., iar de la Primii Not., — în modul arătat de art. 1331—1336 din Cod. proc. civ. (89/12 Dec. dep. Cas. unite).

3. Cu înființarea notarilor pe lângă Tribunalele regionale asupra lor a trecut răspunderea, arătată în art. 461, 1300—1311 Cod. ped. (79/18 Dep. pen., 87/27 Dep. pen.).

4. Faptele unui notar, făcute de el nu în virtutea *obligăției sale directe*, ci în baza unui drept dat lui, în puterea încrederei osebite ce i s'a arătat, în temeiul stărei lui de funcționar, sunt fapte făcute în exercițiul slujbei de notar, și abuzurile făptuite în atari lucrări alcătuiesc infracțiuni în timpul slujbei (86/5, 72/1146, 74/264 Dep. pen.).

5. De aceea Notarul, căruia o persoană particulară i-a dat bani să plătească dările de la Primul Notar, dacă *și-a însușit* acești bani, va fi supus judecăței ca pentru infracție în exercițiul slujbei, deși împlinirea acestor însărcinări nu cade în obligația Notarilor (74/264 Dep. pen.).

6. *Hotărârile* Curței de Apel cu prilejul *examinării faptelor* Notarilor, examinare făcută în ședință dispozitivă, nu pot fi atacate în Casație, fiind că atare hotărâre, pe baza riguroasă a art. 59 din Leg. Not. și a art. 274 din Intocmirea Instituțiilor judecătorești, este în căderea Curței și nu constituie nici hotărâre în fondul procesului, nici chiar o încheiere că trebuie pornită procedura disciplinară (78/65).

7. *Persoana particulară*, învinuită împreună cu Notarul, poate fi dată în *judecata* Curței de Apel odată *cu Notarul*, (78/66 Dep. pen.).

8. Notarii se supun la urmărire bănească independent de faptul dacă lipsa la taxele timbrului se datorește unei intenții rele ori unei greșeli (79/47 Dec. dep. Cas. unite și Ucazul circular 19 Apr. 1881).

9. *Scriitorii de la arhiva Notarială* sunt în totul supuși

Primului Notar, iar pentru omisiuni sau abuzuri făptuite în lucrările încredințate lor, sunt trași la răspundere după lege (art. 67 din Regulele provizorii).

10. Având a constată dacă există o infracțiune în exercițiul slujbei, trebuie să se ia drept călăuz considerarea nu a naturei persoanelor vinovate, ci a naturei faptei săvârșite. De aceea cei cari îndeplinesc o slujbă cu tocmeală (năimire), atât în privința răspunderii, cât și a procedurii trimiterii lor în judecată, trebuie să se egaleze cu cei numiți în slujbă de guvern. (Dec. dep. Cas. unite 16 Sept. 1871 și 3 Iunie 1872). De aceea, de pildă, șeful cancelariei judecătorești de pace, pentru abaterile prevăzute de art. 377—379 și 381 din Codul ped., este supus la răspundere pe cale penală pentru infracții în slujbă, și se dau judecăței după deciziunea Curței de Apel. (83/23 Dec. dep. cas. unite).

11. Cel ce împlinește slujba de Notar se dă judecăței pentru infracții în slujba aceasta, după hotărârea Dep. civil al Curței de Apel (72/1 Dec. Dep. Cas. unite).

Vezi expl. la p. 3 art. 39 și art. 64.

La art. 59¹.

Instituțiile tutelare sunt în drept, pe baza art. 256 din Cod. civ. a refuza întărirea în slujba de tutor a unei persoane, ale cărei fapte în slujba lui de Notar, s'au dovedit conform art. 59¹ Leg. Not. necuviincioase și necorespunzătoare cu demnitatea slujbei de Notar (95/50).

CAP. AL III-lea

La art. 60.

1. Notarul nu poate să se plângă că i s'a refuzat întărirea unui act de ipotecă, de oarece prin acest refuz drepturile sale civile nu se pot socoti întru nimic vătămate și fiindcă el nu are plenipotență pentru aceasta. (90/105).

2. Plângerile în potriiva faptelor *Primilor Notari* pot fi introduse de mandatarii numai dacă ăștia au *dreptul de-a stăruî înaintea instanțelor judecătorești*, adică sau de avocați, sau de procuratori cari îndeplinesc condițiile arătate în art. 389, 406¹ și următoarele din «Intocmirea instituțiilor judecătorești» (84/134).

3. *In cele din urmă deciziuni s'a explicat, di'mpotrivă,*

că Legea Notarilor nu are în vedere a obliga persoanele, cari au nevoie a-și asigura drepturile pe cale notarială, de-a se adresa în acest scop la avocați, chiar și în localitățile, unde numărul acestora după tablou ar fi îndestulător, până când lucrările Notarilor provoacă numai datul de plângeri în potriua lor, iar nu intentarea de acțiuni, și că orice persoană, legal împuternicită de-a face anumite lucrări, cari intră în sfera de activitate a Notarilor, are și dreptul de-a înlătura piedicile ce întâmpină întru aceasta, dând plângere la Tribunal, dacă înse în procură i s'a dat dreptul de a se plânge astfel. Prin urmare, cel împuternicit a face un act de vânzare poate, și fără să aibă certificat că poate stărui în justiție în daraveri străine, introduce plângere la Tribunal în potriua hotărârei Primului Notar că refuză întărirea actului de cumpărare. (89/56).

4. Persoanele particulare, nemulțumite de hotărârile Notarilor, primilor Notari, membrilor permanenți ai Congreselor de pace, membrilor ținutali ai Tribunalelor regionale și ale Tribunalelor regionale în privința taxelor ce li se cer pentru întărire sau de cătimea acestora urmărită asupra lor, pot da plângere în potriua acestor hotărâri numai pe calea ordinară a judecăței (04/15 Dec. dep. de Cas. unite).

5. Oficiul *gubernial pentru daraverele țărești*, adresându-se Tribunalelor regionale cu cererea, ca Tribunalul să ordone Primului Notar a aduce la îndeplinire cererea Oficiului gubernial pentru anularea unui act de proprietate dat pe numele unui țeran, lucrează nu în calitate de administrație financiară, apărătoare a intereselor visteriei, ci ca instituție de Stat, însărcinată cu îndeplinirea unor funcții determinate la liberarea de documente de proprietate țărilor, cari și-au răscumpărat nadelul. Prin urmare la Oficiul gubernial pentru daraverele țărești *nu se pot aplica* regulile privitoare la *plângerile* în potriua lucrărilor Primilor Notari, și Tribunalul regional este obligat a examina adresa Oficiului gubernial (79/23 Dec. dep. de Cas. unite).

6. Actele, făcute după prescripțiile Oficiului gubernial pentru daraverele țărești, se rectifică și se anulează de acest oficiu, pe baza anexei de la art. 109 din Regulamentul pentru răscumpărare, iar actele, făcute fără amestecul Oficiului, — pe baza Legei Notarilor și a Proc. civ. respectându-se obli-

gațiile stabilite pentru administrațiile fiscale (93/7 Dec. dep. Cas. unite și 01/5 Dep. civ.).

Vezi expl. la art. 208 p. 3 și 181 p. 7.

La art. 61.

Persoana, care nu s'a plâns în potriiva refuzului Notarului de-a face un act, nu poate mai pe urmă cere despăgubire pentru daune, bazându-se pe nelegalitatea refuzului (76/127).

La art. 62.

Pe baza articolelor 51—53 și 102 din Regulele provizorii, plângerile contra Notarilor și Primilor Notari se scriu pe hârtie timbrată. Pentru primirea plângerei, după cererea petiționarului, se dă chitanță, arătând în ea data introducerii plângerei, iar dacă plângerea nu a fost înaintată (de Notar sau Prim Notar) în termenul stabilit, atunci se dă plângere de-adreptul la Tribunalul regional.

Legea nu cere, ca, pe lângă toate plângerile în potriiva Notarului sau Primului Notar, să se alătore copie. Dacă Tribunalul găsește de nevoie a se da de știre părții celeialalte și, pe lângă plângere nu se află alăturată copie, atunci nu se dă curs plângerei pân ce nu se depune copie. Dacă petiționarul nu cunoaște unde locuște persoana ale cărei interese atârnă de rezolvarea plângerei, nu este nevoie să fie chemată prin publicație. (84/106).

Vezi explic. la art. 66.

La art. 63.

1. Persoana, care crede, că prin hotărârea Tribunalului regional de-a se liberă de către Primul Notar, celui în drept, au act de cumpărare, i s'au jignit drepturile sale de creditor al vânzătorului, nu are drept a face la Curtea de Apel plângere particulară, ci spre a combate puterea actului de cumpărare, trebuie să se plângă la Tribunalul competent. (84/120).

2. Recurs în Casație în potriiva hotărârilor date de instanțele judecătorești asupra plângerilor contra Primilor Notari pentru c'au refuzat a întări niște acte notariale privitoare la proprietăți nemișcătoare, arătând tot odată modul legiuit de a le face,—nu se primește. (70/644).

La art. 64.

Pentru a începe acțiune civilă în potriiva unui Notar, cerând despăgubire a daunelor pricinuite prin faptele lui, nu este ne-

voe de făcut mai întâiu cerere specială pentru autorizarea de-a urmări pentru despăgubiri, cum se cere, în baza art 1331 din Codul de proc. civ., când e vorba de alți funcționari judeciari. În acest caz, s'ar fi convenit a da atare cerere către același Tribunal regional, la care urmează a se porni acțiunea însași și asta ar fi numai o târăgănare de prisos a procesului (pag. 305).

1. Notarii, chiar prin funcția lor, au datoria de-a lămuri persoanelor particulare însemnătatea lucrărilor ce fac, ceea ce s'a spus de-a dreptul cu privire la acte (art. 89). De aceea Notarul poate fi tras la răspundere bănească pentru c'a făcut o lucrare, care, fiind că el n'a observat cerințele legii, se va declara nulă, dacă se dovedește, că consimțământul persoanei ce s'a adresat la el și care eră necunoscătoare de legi, a fost dat din pricină că Notarul a omis a-i desluși, cum eră obligat, rostul sau chiar de-dreptul prin aceea c'a făcut pe petiționar să capete o convingere greșită în privința însemnătăței actului ce voiă să facă. (90/108).

2. *Răspunderea Notarului* pentru pagubele pricinuite prin fapta lui i se impune nu pe baza prescripției generale din art. 684, ci pe baza situației lui de funcționar, care conduce ramură notarială. În această a lui calitate a cere de la el despăgubiri, conform art. 1339 din Codul civ., se poate în cazul când face fapte nelegale sau pătimăse în funcție, cu această deosebire față de ceilalți membri ai romului judecătoresc, că, pe baza notei de la articolul 64 din Legea Notarilor, nu se cere o procedură prealabilă, conform articolelor 1332—1335 din Proc. civilă, spre a începe în potrivă Notarului proces de despăgubire și că se desleagă de odată această chestie cu cea pentru despăgubirile înseși. De aci rezultă și deosebirea acestei răspunderei față de cea determinată de articolul 684. În baza acestui articol fiecare răspunde pentru daunele și pagubele pricinuite cuiva prin fapt sau prin omisiune, deși această faptă sau omisiune nu ar constitui nici crimă nici delict, iar funcționarii ramurei judecătorești, între aceștia și Notarul, dacă nu vor fi trași la răspundere personală pe cale penală, răspund după reclamațiile persoanelor particulare numai pentru pagube, cari, pe baza articolului 1391 din Proc. civ. au provenit din fapte nelegale sau pătimăse (94/16).

3. Nici art. 8, nici 64 nu coprimd în ele indicații cari să dea deslegare la întrebarea: în ce împrejurări anume are a răspunde Notarul bănește cu garanția; dar această chestie trebuie să se deslege ținând în seamă de caracterul și marginile obligațiilor, impuse Notarilor (vezi explicațiile la art. 83). Este vădit, că în acele cazuri, când le este categoric oprit a face anume acte, nu începe îndoială, că Notarul are răspundere bănească față de persoanele particulare, dacă nu se supune la această prescripție. *Dar în privința chestiei capacității juridice la facerea actelor, starea necomplectă a legii poate pînă la un punct îndreptăți atât îndoiala dacă actul ce părțile își propun a face se află ori ba supt prevederile articolului relativ la capacitatea juridică specială, precum și părerea că actul cu pricina este din acele pentru care se cere numai capacitatea juridică ordinară.* Dacă divergența de păreri între organele puterii judecătorești, chemate a hotărî chestiile litigioase între împričinați, nu atrage nici un fel de urmări pentru judecata a cărei părere a fost găsită netemeinică în privința aplicării legii, atunci notarul, în competența căruia nu cad chestiile litigioase de drept, nu poate fi pus în condiții mai aspre *întru cât e vorba de principerea înțelesului legilor*, și să se supue la răspundere bănească, și anume în proporție cu suma pentru care s'au făcut actul, numai pentru aceea că el nu a aplicat legea cu înțelesul ce-i dau instanțele judecătorești, cari au judecat sau contestația relativă chiar la acest act, sau procesul intentat notarului pe baza art. 64. Prescripțiile Legei Notarilor, menite a apăra interesele persoanelor particulare, au în vedere mai ales *faptele de rea credință* ale notarilor și părțile înseși cari iau parte la facerea actului, când acestea au deplină capacitate juridică, pot lua măsuri de a-și apăra interesele, întru cât acestea atîrnă de înțelegerea adevărată a acelor drepturi ce dă, în baza legii, actul se vor să facă (81/28).

4. Când oprirea de-a face un fel de acte este exprimată categoric în lege, atunci nu începe îndoială că notarul, nesupunându-se prescripției categorice a legii, are a răspunde față de persoanele particulare pentru pagubele ce le-a pricinuit prin fapta lui nelegală. Inse dacă legea prezintă așa îndoieli, în cât e nevoie de interpretare pentru a găsi înțe-

lesul ei adevărat, atunci simpla interpretare greșită nu poate da bază spre a aruncă asupra notarului răspunderea, după cum nici judecătorii nu răspund pentru interpretarea greșită a unei legi nelămurite și îndoelnice (81/28).

5. Lucrările făcute de Notar, conform instrucțiilor date lui de Tribunalul regional, nu pot atrage după ele răspundere, chiar dacă lămuririle astea n'ar fi conforme cu legea (80/21).

6. Faptele notarului, făcute de el nu direct ca funcționar, ci pe baza unui drept ce i s'a dat, pe temeiul încrederei deosebite, ce i se arată în virtutea situației lui de slujbaş, sunt fapte săvârșite în calitate de notar și abuzurile ce și-a permis se consideră ca infracții făptuite în exercițiul funcțiunii. (72/1146 Dec. dep. pen. Cas., 74/264 Dep. pen. Cas., 86/5 Dep. pen. Cas.).

7. Urmăriri în potriva garanției notarului se pot porni numai în cazul, arătat în art. 14 din Legea Notarilor (92/8 Dec. dep. Cas. unite).

8. Înfățișarea la întărire de către Notari a unui act notarial este faptă în exercițiul funcției și prin urmare pagubele ce-ar eși de-aice, pricinuite de notar întru aducerea la îndeplinire a însărcinării date lui, pot da naștere la urmărirea garanției (83/111).

9. *Refuzul* unui notar de-a face un anume act, *dacă nu s'a făcut plângere împotriva refuzului*, nu poate da loc la cerere de despăgubiri pricinuite prin aceasta, chiar dacă s'ar arată ca refuzul a fost nelegal. (76/127).

10. În chestia răspunderei notarului pentru atestarea unui act *de clauză penală*, când persoana, care s'a obligat la ea, a lucrat în temeiul unei procuri, fără a avea împuternicire categorică de-a asigura învoială prin clauză penală, Senatul a hotărât-o în chipuri protivnice, și anume:

a) Încheerea unei obligații *cu clauză penală* de un mandatar nu poate să se subînțeleagă în împuternicirea de-a încheia contractul, dacă nu s'a dat această autorizație exprimând-o categoric (71/161, 175, 322, 72/504, 78/218, 80/33, 82/36, 01/31).

b) Părerea contrară acesteia s'a susținut în Deciz. 70/976.

c) Răspunderea notarului pentru c'a făptuit o călcare de lege prin conivență cu voința unei persoane particulare nu

se poate înlătura numai prin aceea că nelegalitatea îngăduită eră conformă cu voința și dorința contractantului (91/8).

d) Nu se poate referi nici la buna credință nici la nebăgarea de seamă în cazul unei lucrări a notarului, care, bazându-se pe-o hotărâre mai veche a Senatului (70/976) și, scăpând din vedere hotărârile mai nouă, a autentificat un contract, băgând în el clauză penală, fără să fi avut de la mandant autorizație expresă prin procură. Răspunderea notarului nu se poate condiționa de împrejurarea, că atare contract autentificat a trecut prin act de cesiune altei persoane, care n'a putut la timp să ia parte direct și să se apere de greșeli la autentificarea contractului. Notarul răspunde față de aceste persoane pentru pagubele pricinuite lor în exercițiul slujbei sale, în aceleași limite, ca și față de persoanele, de la cari au trecut la ei drepturile (94/16).
Vezi expl. la art. 89 p. 2.

11. Nerespectarea regulilor stabilite în lege pentru atestarea actelor poate sluji ca bază unei cereri de despăgubiri de la notar pentru pagube, deși declararea actului după lege nu ar fi fost cerută neapărat pentru a fi actul valabil. (75/175).

12. Dacă notarul va fi afirmat la atestare legalitatea unui mijloc întrebuintat, pe care legea nu l'îngăduie, atunci el nu poate fi scutit de răspunderea urmărilor neprielnice pentru persoanele particulare din cauza acestei fapte nelegale a lui. (75/175).

13. Dacă notarul a observat regulile prescrise de lege pentru constatarea capacității juridice a persoanei, care face actul, atunci el nu răspunde de pagube, deși mai apoi s'a aflat, că persoana aceea nu avea capacitatea juridică și dacă obligația dată de ea s'a dovedit nevalabilă (72/1234).

14. Pagubele, pricinuite de notar întru îndeplinirea însărcinării ce i s'a dat de-a înfățișa la întărire un act notarial, se pot urmări din garanția depusă de el pe baza art. 8 din Legea Notariatului. (83/111).

15. Notarul, refuzând a face un act de ipotecă asupra unei case, aflătoare pe pământul unui oraș, și făcând un zapis de împrumut cu gaj asupra aceleiași case, ca lucru mișcător, nu poate fi supus la răspundere, dacă creditorul nu va primi toată suma dată de el ca împrumut. Dacă cre-

ditorul a crezut nelegal refuzul notarului de-o face actul de ipotecă pe casa datornicului, putea să se plângă în potrive notarului în modul arătat de art. 60—63 dar, *neplângându-se la timp împotriva faptei notarului*, și învoindu-se *de bună voie*, a face *în loc de act de ipotecă, alt contract*, chiar prin aceasta, s'a supus la toate urmările acestui contract și nu mai are drept a trage pe cine-vă la răspundere pe cale civilă pentru urmările păgubitoare ale contractului. (76/127), Vezi expl. la art. 61.

16. În lege nu sunt expres opriți tutorii a încheia contracte de împrumut în numele pupilului, de-aceia dezlegarea acestei chestii de către notar în sens afirmativ — nu dă drept a-l trage la răspundere (81/28).

17. Faptul de-a face protestul unei cambii fără a o fi înfățișat platnicului, a cărui locuință era cunoscută notarului, este fapt făcut în potrive prescripției categorice a legii (90/108).

18. Notarul, lăsând neprotestată cambia ce i s'a trimis, răspunde în caz de insolvabilitate a datornicului pentru pagubele suferite din această pricină de deținătorul cambiei (77/127).

19. Notarul, care a pricinuit *pagube* unei persoane particulare, poate fi condamnat la despăgubire *independent* de tragerea lui la *răspundere personală* și neașteptând rezolvarea chestiei răspunderii personale, — nu pe baza art. 677, dar pe-a art. 684 t. X p. I (77/127).

20. În procesele de despăgubire pentru pagube, notarii sunt în totul egalați cu persoanele particulare, cu această deosebire, că procesul în potrive notarului, neținând seamă de valoarea acțiunii, se intentează la Tribunalul regional, supt a cărui autoritate stă notarul. — Legea *nu cere, ca fapta* notarului, care a dat prilej acțiunii, *să fie mai întâi declarată nelegală pe cale disciplinară*; judecarea acțiunii civile, intentată contra notarului, poate fi pusă în atârnare de examinarea faptei lui numai în cazul când reclamația rezultă din fapte, cari sunt de competență instanțelor penale, cum s'a stabilit și în privința persoanelor particulare prin art. 8 din Proc. civ. (78/114).

21. Având în vedere aceasta, pentru a condamna pe Notar la plata de despăgubiri, fiind-că a procedat nelegal la con-

statarea identității cui-vă nu este nevoie ca în prealabil să fie declarat *conform procedurii penale* răspunzător (71/105) și nici de examinarea faptei lui după procedura disciplinară (78/114).

22. În baza art. 8, 11 și 13 din Legea Not. și a jurisprudenței stabilite, garanțiile notarilor se află sub administrarea Tribunalului regional de care atârnă locul unde notarul își exercită slujba. Reclamațiile de despăgubire asupra notarului pentru pagubele ce-a pricinuit prin fapta sa, se dau conform articolului 64, la același Tribunal regional. Neîndoios, că Tribunalul regional, *judecând atare reclamație*, poate *acorda plata din garanția* notarului. Iar dacă în hotărârea dată asupra reclamației, această chestie a rămas nerezolvată, atunci, hotărârea hestiei dacă despăgubirea la care notarul a fost condamnat, se rapoartă la fapte săvârșite în exercitiul funcției și dacă plata are a se face din garanție, este obligat a o lămuri Tribunalul care administrează garanția. Acest lucru se vede atât din articolele citate mai sus din Legea Notariatului cum și îndeosebi din art. 14, care stabilește că rămășița din garanție se întrebuintează (firește de Tribunalul regional, cum ese din comparația cu art. 13) la plata datoriilor particulare ale notarului, numai după ce au fost mai întâiu plătite condamnările pentru fapte în exercitiul funcției. Piedecă la împlinirea acestei obligații nu pot sluji împrejurările arătate de Curte (în cazul de față): 1) că în sentința Tribunalului regional nu s'a determinat *natura faptei*, care-a slujit de bază la condamnarea notarului D., și 2) că, având în vedere că s'a pornit procesul pentru declararea insolvabilității Notarului D., și deci plata pretențiilor lui M. cu preferință față de ceilalți creditori, din garanția notarului, nu poate avea loc înaintea de-a se recunoaște notarul ca vinovat de delapidare prin o sentință a judecății penale. Determinarea *naturei* faptei lui D. (adică, dacă este ea delapidare sau altă infracție penală), afară de aceea că ese din competența Tribunalului civil, nu are nici o însemnătate pentru hotărârea chestiei plătei sumei ce e condamnat a plăti, din garanție, de oarece pentru aceasta e de nevoie numai a se stabili că fapta notarului a fost făcută în exercitiul funcțiunei și că a pricinuit pagubă persoanei particulare. *Dar condamnarea prealabilă a nota-*

rului printr'o sentință a Tribunalului regional *nu este de loc cerută de lege* spre a îndrepta urmărirea asupra garanției lui. Uneori acest lucru este chiar cu neputință, ca, de pildă, în cazurile, prevăzute de art. 16 din Proc. pen. În special, în procesele pentru delapidare, chestia dacă suma la care e condamnat se poate plăti din garanție, d'împotrivă, este de neapărată nevoie pentru a ști cum trebuie pornită acțiunea penală în potriua fostului notar, de oarece atât mărimea despăgubirei, în baza articolului 351, cum și însăși instanța competentă de-a-l judecă atârnă de faptul dacă e acoperită din garanție înaintea de judecată. În sfârșit, pornirea acțiunii pentru declararea insolabilității notarului D. nu are nici o însemnătate în chestia plății despăgubirilor din garanție, având în vedere art. 14 din Legea Not., de oarece pe temeiul acestuia, numai ceea ce rămâne din garanție, după plata urmărilor pentru pagubele făcute în exercițiul funcțiunii, se poate întrebuiți la plata datoriilor lui particulare (88/45).

23. Procesele relative la învinuirea *de fapte înșelătoare (pedepsite de Codul pedepselor)*, a căror urmare a fost facerea de acte întărite sau în general de acte notariale, pot fi supuse nemijlocit la examinare pe cale penală. Instanța penală poate de asemenea fi competentă și în privința chestiei declarării nevalabilității actelor numite mai sus, când se constituie înaintea acestei instanțe o parte civilă (82/39 Dec dep. de Cas. unite).

24. *Răspunderea materială a notarului pentru pagube*, pricinuite prin faptul facerii — din cauza nebagărei lui de seamă — a unui act în numele unei persoane lipsite de capacitatea juridică —, *nu* poate fi pusă în atârnare de gradul de *solvabilitate* a persoanei pomenite, adică în dependență de chestia, de-ar fi putut creditorul să-și încaseze de la ea banii, dacă ar fi fost valabil actul (70/893).

25. De aceea răspunderea notarului pentru daune, pricinuite prin facerea nelegală a unui act de împrumut în numele unui nevrâstnic, nu poate fi pusă în atârnare de gradul de solvabilitate a celui ce-a dat obligația (70/1212).

26. Pentru facerea sau declararea unei obligații de datorie din partea unei persoane fără capacitate juridică, notarul răspunde numai după ce mai întâiu se va fi adresat

cererea de plată la datornicul nemijlocit și acesta nu a plătit (87/23).

27. Primii notari pentru că au călcat legea taxelor pot fi trași la răspundere numai pe cale penală sau prin constituire de parte civilă. (79 No. 47; 89 No. 12 Dec. dep. de Cas. unite).

28. Administrația publică orășenească nu este în drept a pune, pe cale disciplinară, asupra notarilor obligația de a plăti (dificiturile) *lipsurile* și pagubele pricinuite de notari veniturilor orășenești prin luarea de taxe neexacte cuvenite locului unde actele se încheie, ci abaterile se pot urmări numai pe calea judecătorească ordinară. (Instrucția circulară de la 31 Martie 1881 și Dec. dep. de Cas. unite 79/46).

29. Întâii și nemijlociții plătitori ai taxelor orășenești trebuie să fie persoanele, cari au luat parte la contract. Omissionile *notarului* la încasarea acestei taxe, nu liberează pe contractanți de datoria plății, de oarece ei și nu notarul au tras folos din neplată sau din plata neîndestulătoare (88/21).

30. Persoanele particulare, nemulțumite de hotărârile notarilor, Primilor Notari, membrilor permanenți ai congreselor de pace, membrilor ținutali ai Tribunalelelor regionale și Tribunalelelor regionale cu privire la achitarea taxelor pentru înțărături, pot cere reformarea acestor hotărâri numai prin plângere la instanțele judeciare competente. Cererea de-a se înapoia aceste taxe, din pricina unor împrejurări nouă ce s'au ivit, trebuie să se dea în chipul stabilit pentru darea cererilor de revizuire a hotărârilor, cari au căpătat putere legală (04/15 Dec. dep. Cas. unite).

Notă. Prin această deciziune s'a desființat interpretarea dată prin Dec. dep. Cas. unite 88/26.)

31. Deciziunile date asupra acestor plângeri sunt obligatorii pentru instituțiile administrative (79/47, 88/26, 04/39 Dec. dep. Cas. unite).

32. Hotărârile instanțelor judecătorești asupra aceste materii pot fi atacate la cea mai înaltă instanță atât de persoanele particulare cât și de administrațiile fiscale (87/72; 89/37; 91/15; 92/49; 04/39 Dec. dep. de Cas. unite).

33. Contestățiile relative la mărimea taxelor pentru înțărături, luate de Primii Notari, sunt supuse la examenul in-

stanțelor judecătorești, dar nu la al instituțiilor administrative financiare. (97 No. 15, 16 și 04 No. 39 Dec. dep. Cas. unite).

34. Instituțiile de Control nu sunt în drept a trage la răspundere pe funcționarii ramurei judecătorești pentru *lipsuri* cari nu trec peste 7 ruble 50 de copeice; (Instrucție circulară de la 19 Apr. 1881) de oarece aceste lipsuri, în baza art. 872 din Legea generală a contabilității, rămân neurmărite (79/47 Dec. dep. Cas. unite).

35. Hotărârile Notarilor și Primilor Notari în privința cimei taxelor fixate de ei, se pot ataca pe cale judecătorească ordinară atât de persoanele particulare cât și de Curțile financiare. (92/42 dep. civ., 04 No. 15 și 39 Dec. dep. de Cas. unite).

36. Înainte de-a se fi stabilit de judecată faptul că nu s'au încasat de Notari îndestulărilor taxele, Curțile financiare nu sunt în drept a pași la urmărirea acestor lipsuri, bazându-se numai pe încherile curței de Control. (04/39).

37. Descoperind *rămășiți de la taxele de întărituri*, Curțile de Control trebuie să comunice descoperirile făcute cu prilejul revizuirii, instituțiilor de contabilitate sau persoanei, care, în caz de-a găsi acele descoperiri întemeiate, trebuie să ia măsuri ca persoanele particulare cari au luat parte la contract să plătească aste lipsuri. Dacă, înse, pe călea aceasta nu se vor putea încasa aceste lipsuri de la persoanele particulare, numitele urmăriri trebuie îndreptate de către Curțile de Control în potriva funcționarilor vinovați de aceste lipsuri și anume fie pe calea penală, fie pe cea civilă, ținând seamă dacă lipsa cu pricină atrage după ea sau nu bănuială de rea credință. În cazurile când funcționarii vinovați de lipsuri au făcut fapte păgubitoare visteriei, deși nelegale, dar cari nu deșteaptă bănuiala de rea credință, dacă *acopăr* de bună voie aceste pagube, *nu mai trebuie să se pornească în potriva lor acțiune*. (Circ. Ministrului Justiției 1887 No. 15601).

Vezi expl. la art. 57 pp. 2—4, 59 p. 1, 134 p. 2, 161, 201 și 214.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL I-ii

La art. 65.

Cercul de activitate, atribuită Notarilor, trebuie să cuprindă două feluri de lucrări, cu totul deosebite între ele și neatârnat unul de altul, și anume:

1) partea notarială în înțelesul strâmt, constând în facerea de tot felul de acte și atestări, și 2) așa zisa parte relativă la întărituri, având de obiect întărirea actelor de cedare a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale asupra proprietăților nemișcătoare. Partea a doua, la noi, după Codul din 1857, nu a fost încredințată Notarilor, ba chiar au fost și oprite a face atari acte (Cod. civ. art. 841, 843, 845). De altfel și în privința părții notariale ocupațiile lor stăteau mai mult în atestarea așa ziselor acte declarate, în protestarea cambiilor și în traducerea în rusește a felurite acte (Cod. civ. art. 841 și 842), cât despre facerea actelor propriu zis notariale și despre celealalte, a trebuit să se stabilească în proiect regule aproape cu desăvârșire nouă.

În proiectele din 1863 și 1866 nu s'a vorbit de atestare de către Notar a actelor declarate, arătate în art. 1534, 2036 și 2056, t. X p. I Cod. civ. Dar la examinarea de la urmă s'a găsit de folos a completa în acest înțeles articolul 65 și cele cari stau în legătură cu el și cari determină cercul de activitate a notarilor (pag. 306).

1. Lucrând nu de-a dreptul în puterea obligațiilor sale, notarul, pentru toate abuzurile făcute în această privință, răspunde *ca funcționar* de călcarea încrederei deosebite, ce i se arată de pe urma acelor însușiri, cari sunt inerente notarului (72/1146 Dep. pen.).

2. În art. 65 nu se pomeneste despre dreptul notarului *a sta în comuni alie* cu autoritățile colegiale pentru *desființarea popririlor* făcute de ele pe averile persoanelor particulare; fapte de acest fel alcătuiesc infracția prevăzută de art. 338 și 343 din Codul ped. (78/5 Dec. dep. Cas. unite).

3. Articolul 65 enumeră numai cele mai însemnate din obligațiile atribuite Notarilor, dar nu le înșiră pe toate (83/111).

4. Faptul că art. 65 nu arată că se poate ca Notarul să

primească plăți pentru cambii, nu poate duce la negarea pentru notari a dreptului de-a face acest lucru. Dîmpotrivă, notarii *sunt obligați a primi plăți*, altfel nu ar fi pentru ce să se arate notarului (art. 128 și 131 Leg. Notarilor, art. 23 din Regulele provizorii și art. 613 din t. XI Legea cambiilor), în ce monede și pe ce curs se pot face plățile. Dacă Notarul la protest este obligat a cere plata și a face protest numai în cazul când nu i se plătește, atunci dacă i se oferă plata pe cambie, Notarul nu este în drept a o refuza (89/18).
 Vezi expl. la art. 141 p. 1 și 148 pp. 1—3.

La art. 66.

1. *Dreptul de proprietate* asupra averilor *nemișcătoare* se poate cedă numai prin act *întărit* (exceptând numai testamentul). Acest drept nu se poate cedă, de pildă, prin mijlocul unei declarații pe actul de cumpărare; recunoașterea dreptului de proprietate asupra unor averi nemiscătoare făcută într'un act casnic este neobligatoare pentru contractant și nu poate înlocui actul de întăritură (75/375, 79/56). Regulele privitoare la obligativitatea facerii unui act întărit spre a strămută dreptul de proprietat asupra unei averi nemiscătoare—nu se poate ocoli încheind atari acte prin cari, în realitate, se ascunde cedarea dreptului de proprietate: de aceea contractul de cedare a unui pământ în folosință *fără sfârșit*—este nul (75/538).

2. Drepturile asupra unei averi nemiscătoare se fixează prin acte întărite, și greșeala făcută în actul de punere n posesie asupra acestei proprietăți în privința numirei proprietarului ei nu poate atinge dreptul acestui din urmă (07/61).

3. Dreptul de proprietate asupra unei proprietăți, cumpărată la vânzare publică silită, se dobândește de cumpărător din momentul primirei actului întărit (97/98).

4. *Băncile agrare*, în cazurile, când, pe baza Statutului lor, opresc pentru ele o proprietate nemiscătoare ipotecată la ele, după ce vânzarea publică nu se poate realiza — de asemenea sunt datoare a-și face act întărit: ele nu pot face de la sine vânzarea unei atari proprietăți, înlăturând facerea actului de strămutare a dreptului de proprietate către Bancă (79/188, 80/139, 83/50).

5. «Candicele de inventare (opise)», alcătuite de fostul de-

partament al apanajelor, pentru proprietățile nemișcătoare, transformate din proprietăți ale Statului în apanaje ale familiei Imperiale, sunt deopotrivă cu actele întărite. (Dec. adunării generale a Dep. Cas. de la 31 Martie 1908 după propunerea Ober-Procurorului).

6. Duplicatale din aceste Condiții, alcătuite și atestate de departamentul apanajelor, se consideră ca dovadă a dreptului acestui departament asupra nemișcătoarelor trecute în zisele cărți (Dec. Adm. gen. a Cas. 31 Martie 1908 după propunerea Ober-Procurorului).

7. Având în vedere art. 1503 t. X, p. I, administrațiile publice orășenești nu au drept a înstrăina prin licitația loturile lor de pământ trecute pe plan (06/8 Dec. dep. cas. unite).

8. *Prin prea înalta încuviințare* de-a se primi *afierosirea* unei proprietăți nu se săvârșește însăși trecerea dreptului de proprietate la donatar și întărirea dreptului de proprietate ce face după regula comună (87/80).

9. Casele și orice fel de construcții, deși făcute pe pământ străin (particular, comunal ori al statului) se consideră ca avere nemișcătoare (69/475, 70/669, 71/272, 72/1258, 76/352, 79/219, 226, 81/113 și altele). Pentru a cedă *dreptul de stăpânire* asupra unei case, construită pe pământ străin, nu se cere act întărit (78/276, 99/26 și 1902/20).

10. Avere nemișcătoare sunt numai acele construcții cari sunt menite la dărâmare și ridicare de pe loc, fără drept de-a stăpâni pământul (73/444, 1180, 76/127, 77/149, 79/219, 226 : 80/192, 81/113, 86/79 și altele), sau cele făcute vremelnic pe un pământ străin, fiind menite la dărâmare și luare de-acolo (68/561, 72/1258). Așa de pildă, o barată-prăvălie ce se poartă de ici colo, după însăși natura ei, este avere mișcătoare (75/703). Prin *ipotecă asupra construcțiilor* făcute *pe pământ străin*, creditorul ipotecar dobândește numai dreptul de-a cere vânzarea spre a fi luate de-acolo, ca avere mișcătoare, de-aceia și zălogirea trebuie făcută ca asupra unei averi mișcătoare (1901/6). Vezi anexa No. 46, expl. p. 2 la art. 1668 și p. 3 la art. 1671 Cod. civ.

10 a. Clădirea făcută pe pământ străin poate fi vândută la vânzare publică în calitate de avere mișcătoare fără să fi fost mai întâiu despărțită de pământ (08/68).

11. În general, deosebirea între proprietăți nemișcătoare și mișcătoare este din chiar natura lor, care condiționează puțința de-a le strămuta din loc fără a-și pierde integritatea sau forma. De aceea o casă, deși menită a fi dărmată pentru a fi luată, rămâne tot nemișcătoare, câtă vreme stă solid pe pământ și în acea formă, care corespunde înțelesului de casă întreagă, și nu este încă prefăcută în adunătură de material (74/515, 81/113).

12. *Construcțiile* fac parte din pământ și se socot proprietate nemișcătoare numai până când se află în legătură cu pământul. După nimicirea acestei legături, când construcția, după ce se ia de-acolo, prefăcută numai în material de construcție, nu mai este nemișcătoare și nu mai constituie o dependență a pământului (92/54).

13. În general, vânzarea sau ipotecarea unor dependențe ale unui imobil, fără a fi fost prealabil separate, nu este în stare a constitui asupra acestor dependențe *un drept real*, adică un drept pe baza căruia dobânditorul lor ar putea, pe cale legală, a le întoarce în stăpânirea sa, ori unde s'ar afla (81/113, 80/192, 79/219 și altele).

14. De oarece mișcătoarele declarate în articolul 389 t. X p. 1 *dependență* ca accesorii ale unei proprietăți nemișcătoare, se consideră ca un obiect, care nu poate fi pus independent în circulație civilă, atunci orice act făcut cu privire la atare proprietate, ca ne stabilind asupra acestor accesorii, un drept real, trebuie considerat ca nelegal și ca neavând putere legală (78/216). Iar dacă o fabrică sau uzină se află instalată într-o clădire străină, atunci apartamentele acestor stabilimente se consideră nu ca proprietate nemișcătoare, ci ca un complex de mașii și instrumente, menite pentru o anumită procedură, și în atare caz pot fi obiectul unei proprietăți neatâr-nate de clădire, în care sunt așezate (77/175). Mașinile, află-toare în fabrici și uzine fără vre-o legătură cu producerea, pot fi, în calitatea lor de proprietate mobilă de sine stă-tătoare, se pot vinde și pune liber în gaj, în chipul sta-bilit pentru proprietățile mobiliare (77/167).

15. Nu se cere act întărit pentru a cedă altei persoane un pământ orășenesc, cumpărat *supt condiția de-a construi* pe el, dacă stăpânul care cedează această proprietate, el însuși n'a primit asupra ei document, împlinind condiția de-a

construi. Pentru cedarea unui atare pământ către altul cineva este de nevoie o înțelegere contractuală, care se poate exprima într-o cerere făcută instituției însărcinate cu cedarea de locuri virane orășenești spre a face pe ele clădiri. De oare-ce prin lege nu s'a stabilit nici o formă specială cu privire la *cedarea* de către cei ce au în stăpânire pământuri orășenești, a *drepturilor* lor asupra acestor pământuri, dacă stăpânitorii n'au primit încă documentele și pământurile pot fi luate de la ei, din pricină că nu au îndeplinit condiția de-a construi. Dar înțelegerea contractuală trebuie să fie *arătată precis*; trebuie să se lămurească în ce întindere se înstrăinează dreptul, dacă astă cedare este fără plată sau o convenție bilaterală, adică în care există două obligații correlative și neîmplinirea obligației luată de una din părți dând celeialte părți dreptul de-a cere executarea obligației sau rezilierea contractului sau despăgubiri (83/42).

16. Investirea cu forma de act întărit și cu plata de taxe pentru întăritură, se cere la trecerea de la o persoană la alta numai a acelor *loturi aducătoare de redevență*, orășenești sau ale Statului, împreună cu *clădirile* durate pe ele, cari se cedează de orașe ori de Stat în *folosință ereditară*, fiind nemărginită în privința timpului, adică stăpânire vecinică asupra clădirilor făcute pe atare pământ și care din această pricină dă motiv de-a egală înstrăinarea lor cu modul existent pentru cedarea dreptului de proprietate asupra imobilelor. Dar acest mod nu se poate întinde la *cedarea de loturi*, date numai pe *termen*, durata cărei cedări, ori cât de lungă ar fi ea, înlătură vecinicia stăpânirii nu numai asupra acestor loturi, dar și asupra clădirilor construite pe ele (81/47 Dec. dep. Cas. unite).

17. Nu se cere facerea unui act întărit pentru vânzarea unui *drum de șine* de folosință particulară, construit pe pământ străin, luat cu arendă, cedând la vânzarea drumului de șini și dreptul de-a se folosi de pământul pe care acest drum este așezat (1901/89).

18. În orașele și târgurile împărătești trecerea stăpânirii pe case și construcții cu cari împreună nu se cedează și dreptul de proprietate asupra pământului, se poate face prin act casnic (82/114).

19. Insuși faptul schimbării numelui unei localități, pe

cale legală, *din sat în oraș*, după ce-a consimțit la această adunarea sătească printr'o hotărâre, operează dobândirea de către oraș a dreptului de proprietate asupra acelei proprietăți care mai înaintea eră proprietate comună a satului, pre-făcut apoi în oraș. În acest caz, în realitate stăpânul proprietății *nu s'a schimbat*, ci numai *numele* lui i s'a schimbat, deci nu este *înstrăinare* de proprietate în înțelesul de cedare către altă persoană a dreptului asupra averii. De aceea, pentru recunoașterea orașului că are dreptul de proprietate asupra acestei averi, *nu se cere* facerea vre-unui *act întărit* către oraș, de înstrăinarea unei atari averi (83/65).

20. *Cedarea de către proprietarii țăranilor* a dreptului de proprietate asupra *pământului* răscumpărat de ei trebuie să se facă prin acte întărite. (79/357).

21. La vânzarea loturilor casnice din pământul nadel, aflătoare în proprietatea stăpânitorilor lor, trebuie să se observe aceeași procedură a actelor întărite, stabilită în genere pentru valabilitatea strămutării dreptului de proprietate pe averi nemișcătoare, de-aceia proprietarii nu pot înstrăina numitele loturi altfel decât prin acte întărite (04/7 Dec. dep. de cas. unite; 06/12 Dec. dep. cas. unite și a Dep. civ. de cas. 06/91).

22. La *împărțea* (partajul) unei proprietăți *între țăranii*, care nu este nadel țăranesc, se aplică legea comună (87/7 Dec. dep. Cas. Unite).

23. *Esirea din indiviziunea* asupra unor loturi de pământ aflătoare în proprietate comună *țăranescă* spre a trece în proprietate individuală se face prin hotărârea adunării sătești, luată cu observarea condițiunilor și formalităților determinate; pentru atare împărțire nu se cere act de împărțea (86/58, 90).

24. Actul prin care proprietarul cedează *dreptul de servitute* trebuie să se facă prin act întărit, de pildă dreptul de-a alătură un zăgaz (83/119), dreptul la întinderea de pământ de supt drumul de fier (85/86) și altele.

25. Dacă în zapisul *de făgăduință de vânzare* se va pune condiția că cel ce făgăduiește a vinde pier de dreptul de-a înstrăina altuia proprietatea pân ce nu va trece termenul fixat, sau dacă s'a pus condiția de-a se înființa *opriri*, atunci atate zapis trebuie să se facă în formă notarială și să se întărească de primul Notar (art. 23 din Regulele provizorii).

În general înse zăpisiul de promisiune de vânzare se poate face și în formă casnică (71/1198, 76/362).

26. Contractele de *arendă*, menționate în art. 1703 t. X p. I, se fac în formă notarială și se supun la întărirea Primului Notar (în cazurile prevăzute de acel articol N. Trad.) (art. 23 Regulele provizorii).

27. *Inscrisurile ulitocinii*¹⁾ nu fac parte din actele cari trebuie să se facă în forma de acte întărite (75/926). Facerea de act întărit nu se cere nici pe urmă, când cel ce-a primit act întărit a realizat dreptul dobândit (76/450). Iar moștenitorul, care își realizează dreptul său dobândit prin înscris ulitocinii, nu poate mai pe urmă să transmită prin act de acest fel averea ce-a dobândit, în baza unui atare act, ci trebuie să facă neapărat act întărit după dreptul comun (76/447). Prin zăpise ulitocinice se poate ceda sau numai dreptul întreg asupra unei moșteniri deschise, ci și dreptul asupra unei părți indivize într'un imobil (78/192, 79/301 și 355).

1) *Notă Trad.* ulitocinaia zăpisi este un act scris prin care moștenitorul cedează altcuiva dreptul său asupra unei moșteniri deschise. Vezi Cod. civ. rus la acest cuvânt și la locurile unde trimite indicele.

28. Deși pădurea este o dependență a imobilului (art. 387), totuși *vânzarea unei păduri spre tăiat*, fără a vinde și pământul, este contract despre avere mișcătoare și pentru valabilitatea lui nu se cere a se face act întărit (74/375).

29. *Pădurea*, vândută spre tăiere, se consideră ca avere mișcătoare nu în momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, ci în momentul tăiatului ei; pân la sosirea acestui moment, pădurea continuă a fi o dependență a pământului și proprietate nedespărțită de el, iar cumpărătorul nu are încă *drept real* asupra ei; el poate cere numai să fie lăsat să o taie (75/997, 78/216, 80/265, 82/59, 87/109, 90/109). Cu toate acestea legea dă mijloc de-a întări atare fel de contracte asupra unei proprietăți (art. 159 p. 3 din Legea Notariatului). Punerea de propire asupra proprietății și trecerea în registrul actelor întărite a însemnării că s'a făcut atare mărgenire a dreptului de proprietate privitor la această avere, dă contractului caracterul *real* și atunci este obligator pentru persoanele cari ar dobândi drepturi reale asupra ei. (82/59, 86/52, 90/109).

30. Dacă pământul, pe care se află pădurea cumpărată spre tăiere, dar încă netăiată, a trecut pe bază legală, la altă persoană, atunci la acea persoană trece și pădurea, ca dependentă a pământului, și prin urmare și toate drepturile și obligațiile contractuale cu privire la vânzarea pădurei (80/265). Pădurea, deși vândută spre tăiere, dar încă netăiată, poate fi ipotecată împreună cu pământul de către proprietar, și, în asemenea caz, în virtutea ipotecei, deținătorul ipotecei, cu toate că este la mijloc un contract de vânzare a pădurei, capătă asupra acesteia drept real (82/59).

31. Contractul prin care se săvârșește nu vânzarea însuși pământului, ci numai dreptul de folosință pe acesta sau dreptul de-a separa produsele pământului, cari cresc pe suprafața lui, nu poate fi considerat ca un contract de vânzare a unui imobil, și împrejurarea că la data facerii contractului, produsele pământului nu erau încă despărțite de sol, nu prefăce contractul de vânzare a accesoriilor neseperate de pământ în contract devânzare a unui imobil (74/426). Astfel vânzarea pădurei spre tăiere sau a ierbeii spre cosit este contract de vânzare-cumpărare de avere mobilă (68/229, 71/1193, 74/426, 843, 75/997 și altele).

32. *Pădurile* pot fi privite în două chipuri ca dependente sau parte d'nr'o avere nemișcătoare sau ca venit de la moșie. Dacă pe moșie s'a introdus exploatarea legală silvică, cu tăieri de parchete anuale, sau dacă moșia este de așa natură, în cât tăiatul pădurei este venitul de căpetenie și exclusiv, și pe fiecare an se taie câtimea, care, față cu întinderea totală a pădurei, corespunde venitului obicnuit al moșiei, atunci, când atare pădure se vinde spre tăiat, contractul privitor la această vânzare trebuie să se numere între contractele *de arendă*, iar dacă lipsesc aceste condiții, între cele de vânzare-cumpărare. (80/151).

33. Contractul de vânzare a recoltei viitoare, dând cumpărătorului puțină de-a-si realiză dreptul său real asupra recoltei numai după despărțirea ei de pământ, este contract de vânzare a unei averi mobiliare, de-aceea și poate să se facă în modul actelor declarate, și nu în modul actelor întărite (92/44).

34. Dar pân la despărțirea de pământ a dependențelor pământului ipotecate sau vândute, dobânditorul nu capătă

asupra lor un *drept real*, în puterea căruia să poată a le lua în stăpânire pe cale legală, ori unde și ori la cine s'ar afla ele (78/216, 81/113, 82/59). Din momentul înse a-l despărțirii lor de pământ, aceste dependențe ale imobilului, dobândesc toată calitatea de mișcătoare (78/216, 82/59).

35. Contractul prin care proprietarul pământului cedează contractantului să lucreze și dobândească tot felul de minerele *din sinul pământului*, așa ca să le scoată pân la isprăvirea și secătuirea lor, trebuie să se socoată că este după natura sa contract de vânzare-cumpărare a unor lucruri mobiliare. (02/36).

36. *In chip notarial trebuie să se facă:*

Actele de împrumut întărite (art. 23 Regulele provizorii); documentele asupra *certificatelor de răscumpărare*. (art. 33 din Regulele provizorii).

37. Cedarea dreptului asupra unei *mine de aur* se face prin acte declarate la Notar, art. 26 din Statutul industriei private pentru căutatul aurului t. VII, ed. din 1886, astăzi art. 431 după ed. din 1893).

38. Se recunoaște proprietar al unui *vas plutitor* numai acela, care este în stăpânirea *documentului corăbiei*, și strămutarea acestui drept de proprietate la altă persoană se face numai prin cedarea acestui document prin adnotare pe el făcută de vânzător, arătând de cine, cui, când și pe ce sumă s'a vândut vasul. (85/47).

39. Pentru vasele de râu nu se cere documentul corăbiesc, care este obligator numai pentru vasele de mare. (89/1).

40. Invoirea de-a da în loc de adnotare pe însuși actul de ipotecă, (art. 1650. t. X p. I) *chitanțe* a parte *pentru plată* (art. 40 din Regulele provizorii și nota de la art. 446 t. X p. I după Contin.)—nu are de loc scopul de-a îngădui ca iscăliturile de pe atari adnotări să nu fie atestate. Atare atestare se cere și pentru notările făcute pe ipotecă relativ la plăți. Numai *cu condiția ca iscăliturile să fie atestate* legalmente pe atari recipise, aceste chitanțe se pot admite de Notari ca dovadă de stingerea dreptului bazat pe un document întărit. (82/84).

Vezi explicațiile la art. 187 (Deciz. 89/71).

41. Cu exceptarea actelor prin cari se stabilește strămutarea sau mărginirea dreptului de proprietate *asupra unor*

averi nemișcătoare, pentru a căror valabilitate se cere neapărat să fie făcute în mod notarial și apoi prefăcute în acte întărite prin întărirea ce le-o dă Primul notar, — toate celelalte acte se pot face, după găsirea cu cale a părților sau în *modul declarativ* sau în *chip casnic* (79/357, 83/42, 77/272 și altele) între acestea este și actul pentru luarea cu chirie a unui local spre-a deschide în el *otel* sau *restaurant* (74/41), de-asemena și contractele de *antreprize* și *furnituri*. (68/788, 71/178).

42. Actele sau se declară spre a fi atestate, conform art. 133—135, 146 și 147 și pe lângă aceasta cu trecerea sau fără trecerea lor în condica de acte (art. 137), sau se fac în mod *notarial* (art. 79 și urm.), după *cum vor găsi cu cale* părțile (art. 21 din Regulele provizorii).

43 *Renunțarea la dreptul de stăpânire pe viață* asupra unei averi nemișcătoare se poate îmbrăcă în forma de act casnic, nedeclarat și neatestat, și pentru valabilitatea acestei renunțări nu e obligatoare întărirea lui de către Primul notar. În adevăr, nici în art. 159, nici în alte articole din Legea notariatului nu se pomenește despre atari acte de renunțare la dreptul de stăpânire viageră și la aceste acte nu au aplicare cerințele articolului 159. Imprejurarei că renunțarea la dreptul de stăpânire viageră are ca efect lărgirea dreptului de proprietate asupra imobilului, nu i s'a dat în Lege notariatului însemnătatea de principiu hotărâtor la deslegarea chestiilor privitoare la forma actelor, — aceste chestii se desleagă de articolul 66 din Lege not. (93/10, 97/94; vezi art. 189 p. 12).

Vezi expl. la art. 77, 97 p. 2, 157 p. 5, 159 p. 13 (cesionarea ipotecelor), 181 p. 4 și 187 p. 2.

La art. 70.

După proiectul din 1863 se îngăduiea oricărei persoane neștiutoare a limbei rusești, să facă în Rusia acte în limbi străine. În potriiva acestei îngăduinți s'a făcut observația că atare îngăduire neîngrădită prin nimic cu greu s'ar putea găsi potrivită. Actul poate să aibă a fi executat nu în acea localitate, unde se face, ci cu totul în alta, unde poate, nu s'ar găsi nime, care să știe acea limbă străină, în care s'a făcut actul. Pe lângă aceasta, după proiect, toate actele asupra proprietăților nemișcătoare trebuie să se înfățișeze

spre întărire la Primul notar al locului unde este imobilul. De aceea se poate întâmpla, de pildă, ca un act de ipotecă asupra unei proprietăți imobiliare, care s'ar afla în ținutul Poșehonsk (gubernia Iaroslavului), să se facă în Petersburg, din pricină că străinul, fie și în supușia Imperiului, nu va fi știut limba rusească, — în limba engleză, — iar persoanele obligate a întări acest act în gubernia Iaroslavului, să se, nimerescă a nu ști limba engleză. De aceea s'a oprit a se scrie în limbă străină actele cari pot avea să fie executate în Imperiu.

Având în vedere că art. 884 t. X, p. 1 Cod. civ. oprește pe notar a primi spre transcriere acte în limbi necunoscute lui, nu s'a mai aflat cu cale a da voie prin lege notarilor să facă acte în limbi străine. Această regulă anevoie ar mai fi de trebuință pentru persoanele cari fac acte în Rusia, pentru că în atari cazuri rare, când actele se fac în limbi străine cu scop ca executarea lor să aibă loc în străinătate, contractanții fără nici o greutate se pot folosi de ajutorul unui traducător cunoscător al limbei străine. (pg. 307).

Vezi expl. la art. 94 p. 3 și 97.

La art. 71.

Dacă s'a depus la dosar traducerea unui document, scris în limba străină, adevărit pentru conformitate de un notar, atunci Tribunalul, fără a declară partea adversă că se îndoește de conformitatea traducerei, nu poate respinge atare traducere numai bănuind că notarul nu cunoaște acea limbă, în care a fost scris documentul original, ci trebuie să procedeze potrivit art. 530 și 540 Proc. civ. spre a se încredința de exactitatea traducerei (73/341).

Vezi expl. la art. 5 p. 2.

La art. 72.

Regulele, stabilite în lege cu privire la identificarea persoanelor, cari iau parte la facerea documentelor și a obligațiilor, cu date precize, adică arătându-le profesia, numele, patronimia și familia, au scop a înlătura îndoielele ce-ar putea să se ivească în privința *identității persoanelor* numite în act, și spre a preîntâmpina la caz de contestare puțință de-a confundă aceste persoane cu altele cari pot avea aceeași familie. Dacă înse la liberarea unui act sau document s'a făcut în această privință vre-o greșeală, de pildă, arătând

o persoană numai cu familia fără a adăogi profesia, numele și patronimia, atunci determinarea identității persoanei, care înfățișează atare document, este de căderea instanței judecătorești, la care se înfățișează documentul, dar însuși documentul nu se poate declara nevalabil numai pentru aceea, că la facerea lui nu s'au observat regulile prescrise pentru acest caz de precauție în lege (78/118).

Despre nearătarea profesiei și cinului proprietarului proprietății: Vezi anexa la art. 154, după Contin. la art. 16.

La art. 73.

1. La constatarea personalității celor ce iau parte la un contract, notarul e obligat a observa cu sfîntenie regulile prescrise în art. 73 și 74. Deși nu trebuie să tăgăduim, că în realitate notarul, întocmai ca și orice persoană particulară, poate să fie făcut să se înșele în privința identității persoanelor ce se prezintă la el, prin reaua credință sau chiar a celor ce se adresează lui, sau prin a unor persoane străine, pe cari se bazează acele persoane. Dar deosebirea în această privință între persoana particulară îndusă în eroare, crezând pe cineva că este cutare personalitate determinată de Codul civil, deși nu este așa, — și notarul, care aflându-se în aceeași eroare, — stă în aceea, că notarul, avînd în vedere obligațiile speciale ale profesiei sale, poate fi *liberat de răspundere* pentru chipul cum a făcut constatarea de personalitate numai dacă va fi în stare a dovedi, că a *observat cu sfîntenie toate regulile* prescrise de lege în privința modului de-a constata personalitatea cuiva și că totuși *și el însuși a fost dus în eroare* (71/105).

2. De la marturii despre identitatea cuiva, notarul poate lua *declarație iscălită* că au mărturisit adevărul cu sinceritate (art. 18 din Regulele provizorii).

3. Pe baza instrucției Tribunalului regional din Petersburg, la constatarea identității unei persoane, care face un act sau cere atestarea lui, când e vorba de persoanele de cari vorbește art. 73, notarul este obligat să arate în declarația scrisă dată de ele *îndeletnicirea lor și mijloacele* prin cari au luat cunoștința de împrejurările asupra cărora și-au dat mărturia.

4. La constatarea capacității juridice, notarul poate să se bazeze pe faptul că persoana care face actul, îi este perso-

nal cunoscută, numat în cazul, când capacitatea juridică a acelei persoane îi este în adevăr și neîndoios cunoscută. Și în acest caz, deși nu mai este obligat să întrebuințeze mijloacele arătate de articolele 73 și 74 spre a se convinge, căci acelea sunt prevăzute pentru persoanele *necunoscute* notarului. Dar el este dator, conform art. 73 din anexa la Regulele provizorii, să arate chiar în atestare că i-au fost personal cunoscute, atât personalitatea cât și capacitatea juridică a celui ce face actul, și această atestare îl face să fie deplin răspunzător pentru adevărul încredințării date. De această răspundere se poate mântui numai dacă dovedește că a fost dus în eroare din cauza unor împrejurări neatărnătoare de vina sau de lipsa lui de precauție (art. 5 și 99 Cod. ped.). În toate cazurile înse, când persoanele, cari fac acte nu sunt cunoscute *personal* notarului, acesta este dator să întrebuințeze mijloacele de-a se încredința arătate în art. 73 și 74 din această Lege și prescise în Regulele provizorii, iar în act sau în atestare, în *atari cazuri*, trebuie neapărat să se arate prin ce dovezi și informații s'a făcut constatarea. Această arătare, cum se vede din înțelesul literal al art. 73, trebuie să se facă, nu numai la caz de lipsă de marturi, cari să adeverească personalitatea celor ce fac actul, dar și când atari marturi sunt (art. 73), fiindcă o dată ce persoanele cari fac actul, sunt personal necunoscute notarului, și el nu poate constata capacitatea lor juridică, prin propria sa mărturie, această arătare a mijloacelor de constatare constituie pentru persoanele particulare o garanție esențială, dându-le puțința de-a controla veracitatea acestor informații, pe baza cărora notarul a făcut constatarea (89/20).

Vezi expl. la art. 64 p. 11, 74, 83 p. 1, 84 p. 1 și 134 p. 2.

La art. 74.

Una din cele mai însemnate chestii, ce se pune când stabilim regulele privitoare la cercul de activitate al notarilor, a fost: ce procedare să se impue pentru constatarea identității persoanelor necunoscute notarului, cari doresc să încheie acte sau cari supun acte la atestare. După legea din 1857, pentru constatarea identității celor ce înfățișează un act spre a fi recunoscut, se dă împuternicire a lua toate măsurile de precauție neoprite de legi. Ori ce abuz, ce s'ar putea strecura din pricina lipsei de precauții în dispozițiile luate de per-

soanele care atestă actele, rămân în răspunderea lor directă» (Cod. civ. art. 880). Este vădit, că legiuitorul prescriind ceva atât de nedeterminat dă prea puțină garanție persoanelor particulare că nu se vor face în numele lor obligații false! Supt numele de măsuri de precauție ne oprite de lege», la noi se înțeleg de obicei certificatele, date de poliție și de alte autorități, cari, în atari cazuri, uneori certifică personalitatea unor oameni, cu totul necunoscuți lor, sau a unor inși cari nici nu se înfățișează personal spre a primi un certificat de acest fel. Iată deci la regulile pentru facerea actelor întărite s'au dat, pentru asemenea caz, reguli mult mai precize. și anume: la iscălirea actului se chiamă marturi, cari trebuie să adevereze, între altele, că persoanele cari au luat parte la încheerea actului sunt aceleași între cari s'a făcut învoiala (art. 809 p. 1). Numărul marturilor se cere după felul actelor ce se fac (art. 810). Martori pot fi oameni cunoscuți și vrednici de crezare și cari mai pe urmă, la întâmplare de nevoie, să poată fi găsiți (art. 812). După ce s'au luat aceste reguli ca bază și după compararea lor cu legiurile străine, s'a stabilit regula ca identitatea persoanelor necunoscute notarului să se constate prin doi martori cunoscuți de notar. Iar, dacă atari martori nu sunt, notarul este în drept a primi și orice *alte dovezi, arătându-le pe larg chiar în act*. Dar hotărârea dacă este îndestulătoare sau nu constatarea, și prin urmare însăși valabilitatea sau nevalabilitatea actului, trebuie să atârne de instanța judecătorească la care va avea a se înfățișa actul, în caz de contestație. Această din urmă regulă trebuie admisă, fiindcă uneori pentru persoanele cari vor a face un act nu în localitatea unde locuiesc permanent, poate fi cu neputință a aduce la notar doi martori cunoscuți de acesta și cari să le adevereze identitatea; iar, pe de altă parte, deslegarea îndoelei relative la puterea dovezilor, eșind cu totul din sfera de activitate a notarului, este de competență exclusivă a Justiției (p. 309). Când nu se poate constata identitatea cuivă prin martori, notarul poate care să i se înfățișeze certificate dela poliție sau de la autoritate: pasport, atestate de slujbă și altele (art. 19 din Regulele provizorii).

Vezi explicațiile la art. 64, 73, 83 și 134 p. 2.

La art. 75.

Această regulă s'a introdus spre a armoniză acest articol cu articolul 667 p. 1, din Codul Proc. civ. cu privire la recuzarea judecătorilor (pg. 310).

1. Înțelesul exact al art. 75 nu lasă nici o îndoială că expresia de «afini» întrebuițată în partea a doua a lui are în vedere numai pe afinii *însuși* notarului și nu și pe ai femeii lui, și, că fixând numai raportul cu el a rudelor femeii de cari se vorbește în jumătatea întâia a acestui articol de bună seamă dovedește, că legea citată vorbește numai despre afinitatea *doiurodnaia*¹⁾ (79/381).

2. Deci notarul poate face actele ce dă sau primește *sora nevestei* sale (79/381).

3. Deși art. 75 nu pomeneste despre *mandatarii* notarului, cari i-au dat procură, dară înțelesul general al acestui articol nu lasă nici o îndoială că oprirea se întinde și asupra cazului, când notarul este mandatarul unei persoane, în numele căreia sau pentru care face un act sau o lucrare notarială (84/39).

4. Persoanele în slujbă în biouroul notarului nu sunt oprite a lua, în calitate de mandatar, parte la facerea sau atestarea unor acte în acest biou. (91/7 Dec. dep. cas. unite).

5. Afinitatea ce se stabilește prin căsătorie nu se desființează prin moartea unuia din soți. (69/143).

Vezi expl. la art. 76 Leg. Not. și art. 1054 Cod. civ.

La art. 76.

Nulitatea *protestului* unei poliți, făcut de același notar, căruia această cambie s'a dat, nu poate sluji de bază pentru a declară nulă însăși cambia (76/209).

La art. 77.

1. Fixarea prin lege a formelor contractelor nu condiționează valabilitatea acestora, dacă în lege nu se coprinde prescrierea categorică de-a face un fel de acte hotărât cu cutari sau cutari expresii și după cutare sau cutare procedură, supt pedeapsă, la di'mpotrivă urmare, ca înseși contractele se vor considera ca nule (72/108).

¹⁾ Pentru înțelesul înrudirii *rodnae, doiurodnae*, cum și a afinității (încuscrirei) vezi Cod. civ. rus tradus la tabela de la finitul Codului și le explicațiile din textul însuși. Nota Trad.

2. Contractele nu au nevoie, de obicei, pentru valabilitatea lor de o formă anumită, afară de'n cazurile când o formă se prescrie prin lege sau când părțile contractante au prevăzut chiar în contract, că pentru ca acesta să poată sluji mai pe urmă ca dovadă în justiție, trebuie să fie săvârșit într'o formă determinată, arătată de lege pentru alcătuirea în toată forma a contractelor (71/794).

3. Omisiunile a felurite formalități la facerea sau atestarea contractelor nu pot ele singure sluji ca motiv unic și necondiționat de-a declara actul nul și lipsit de putere obligatoare pentru cei ce au fost părți în el, dacă în lege nu se află o prescripție categorică de-a face cutare fel de acte în cutare sau cutare mod supt pedeapsă, în caz contrar, de nulitate a înseși învoelelor sau contractelor (73/1376, 69/576).

4. Fără existența condițiilor neapărate pentru nașterea unui contract după natura lui, precum: părți contractante având capacitate juridică, — obiect neexclus din comerțul civil, — liber consimțământ al părților, — nu se poate închipui însași existența unui contract. Dacă nu au ființă aceste condiții, — nu este nici contract, chiar dacă în legea pozitivă acest lucru nu s'a spus categoric. Forma înse nu are așa de absolută însemnătate. Slujind numai spre a dovedi existența condițiilor neapărate pentru existența contractului, ea poate fi foarte felurită. Existența contractului nu atârnă de întrebuițarea anume a cutărei sau cutărei forme și determinarea valorii acestor forme atârnă de împrejurările fiecărui caz special. De aceea, dacă legea, din cutare motiv, în cutare sau cutare caz, dă unei anumite forme atâta însemnătate, în cât în lipsa ei nu recunoaște putere contractului, — atunci acest lucru trebuie să se arate categoric în lege. Codul nostru civil, adăog pe lângă condițiile esențiale pentru valabilitatea contractelor, afară de cele sus înșirate, și legalitatea țelului urmărit prin contract (Corp. legilor t. X. p. I, art. 700—703, 1528, 1529). Relativ la însemnătatea formei în această privință, ne dă numai art. 66 Legea Not. o prescripție neîndoios categorică, — cerând forma întăriturei pentru actele cari constituie o strămutare sau mărgenire a dreptului de proprietate asupra lucrurilor nemiscătoare, *supt pedeapsă de nulitate a contractului, dacă nu se va întrebuiți această formă* (88/37).

5. La orice contract bilateral, în numărul cărora întră și cambiile, trebuie să ia parte două persoana, din cari una ia asupra-și, în anumite condiții, o obligație determinată față de ceealaltă. Intrunirea într'o singură persoană a celor două părți contractante ar fi în potriva înseși noțiunei de contract, care, pe baza art. 1528 t. X p. I, se închee numai prin consimțământul persoanelor contractante. Această cerere a legii nu se poate aduce la îndeplinire, dacă *la contract* ia parte numai *o persoană*, fie *și cu procură încă de la altă persoană*, fiind că în atare caz înțelegere reciprocă nu poate avea loc. De-aceea mandatarul, în numele mandantului său, nu poate încheia contract cu sine însuși, nu-și poate vinde sieși proprietatea mandantului său, nu poate cumpără proprietatea mandantului său, luând parte la facerea actului de cumpărare-vânzare în una și aceeași vreme în numele său în numele mandantului său. Din aceeași pricină nu poate să dea obligații de datorie sie însuși din partea mandantului său. Atare obligație este nulă chiar din clipa când se dă și de-aceea cedarea ei mai apoi către un terțiu nu o poate face valabilă (99/16). Vezi expl. la art. 243.

La art. 78.

Având în vedere prescripțiile legilor judecătorești din 1864 cari determină în general puterea și însemnătatea actelor, independent de modul săvârșirii lor, și admiterea în aceste legi a principiului, că executarea actelor nelitigioase nu trebuie să se facă numai prin judecată,— s'a găsit peste puțină a păstra în Legea Notarilor regulele coprînse în proiect relativ la puterea actelor, cari nu erau conforme cu legile judecătorești din 1864, și încă mai puțin a stabili un mod nou de-a executa actele întărite și cele notariale. Din aceleași considerente, s'au depărtat din proiectul din 1863 acele articole, cari determinau puterea actelor, înse în loc de-aceasta, s'a arătat, că puterea actelor făcute și atestate de notari, se determină după regulele arătate în Codul de proc. civilă (pg. 318)¹).

Vezi explicațiia de la art. 146 (Contestația despre neplata

¹ Iată după legile judecătorești ale Împăratului Alexandru al II-lea. (Codul proc. civ.), actele *declaratate la notar* în modul stabilit au următoarele privilegii față de actele casnice.

banilor prevăzuți într-o obligație de împrumut, atestată de notar).

CAPITOLUL al II-lea

I

La art. 80.

Țelul acestui articol este ca Primul notar să aibă informații: ce acte se vor înfățișează spre întărire și în ce timp s'au făcut atari acte, de oare ce legea a fixat termen special pentru întărirea lor (pg. 319).

Faptul că notarul a înfățișat el personal Primului notar spre întărire un act nu poate ținea locul obligației impuse notarului de art. 80 la Legea not. de-a înștiința pe dată despre săvârșirea oricărui art. (87/31 Dec. pen.).

Vezi art. 36 din Regulele provizorii și expl. la art. 243.

1. După cererea executării actelor și obligațiilor declarate, părătul se citează de judecătorul de pace sau de Tribunalul regional în termenul cel mai scurt și dacă judecătorul de pace găsește întâmpinările lui că nu merită a fi luate în seamă, atunci, dând hotărâre pentru executarea lor pe dată, dă în același timp reclamantului foaie de execuție pentru această hotărâre (art. 74).

2. Chiar la prezentarea spre executare a obligațiilor de datorii făcute prin act declarat, judecătorul de pace și Tribunalul regional nu sunt în drept a refuza reclamantului cererea *de a i se garanta reclamația* (art. 125 și 595).

3. Actele declarate *au putere de dovezi* între părțile cari au luat parte la contracte, cum și între urmașii lor universali și particulari; aceste acte au preferință față de actele casnice și de alte dovezi scrise (art. 457 și 459); ziua declarării lor însemnată pe ele se consideră vrednică de credință (art. 476).

4. Coprinsul documentelor declarate *nu poate fi răsturnat* prin depuneri de marturi (art. 106) afară de'n cazul proceselor în fals (410).

5. Nu se permite a se arăta indoială în privința *identității* actelor declarate (art. 109, 543).

6. În baza unui act declarat se admite *execuția provizorie* a hotărârei (art. 831, 737).

Afară de aceasta, în baza unui act de împrumut nedeclarat, creditorul nu are drepturi egale cu cei cu obligații declarate; nu i se recunosc procentele legale pentru neîndeplinirea lui și la faliment nu capătă plată. (Art. 2039. t. X. p. I, Corpul de legi).

La art. 81.

1. Prin legea din 26 Maiu 1881, s'a complectat art. 91 din Legea generală a ȣeranilor, hotărând că strămutarea dreptului de proprietate când valoarea proprietăţii nu trece peste 300 de ruble, între ȣerani, cum şi de la alte clase sociale la ȣerani, se poate săvârşi la administraţia valostei locului unde proprietăţile se află. Aplicarea în practică a acestei legi, având în vedere greutăţile întâmpinate, s'a găsit apoi prematură, (pripită) şi, pînă ce se vor legifera alte reguli şi se va alcătui o instrucţie corespunzătoare, s'a suspendat aplicarea ei şi spre acest sfârşit s'a făcut publicată cu No. 13, art. 125 din 1883 în Colecţia de legiuiri. Cu toate acestea, toate contractele săvârşite în răstimpul de vreme dela publicarea poменitei legi şi până la suspendarea aplicărei ei, trebuie considerate ca valabile şi obligatorii pentru părţi, pentru urmaşii lor şi pentru dobânditori de drepturi dela ele, dar terţii, cari nu au participat la aceste contracte, dreptul a se apăra după dreptul comun (art. 574 şi 691) în potrive urmărilor ce-ar decurge din acele contracte (92/40 Dec. dep. Cas. unite).

2. Actele, săvârşite după hotărârile Oficiului Gubernial al daraverelor ȣerăneşti, se cercetează şi se anulează de acest oficiu pe baza anexei dela art. 109 din Regulamentul pentru răscumpărare; iar actele, făcute fără participarea oficiului—pe baza Legii Not. şi a Proc. civ. cu observarea obligaţiilor stabilite cu privire la administraţiile fiscale (93/7 Dec. dep. Cas. unite şi 01/5 dep. civ. Cas.).

Vezi expl. la art. 60 p. 6 (anularea şi corectarea actelor privitoare la pămîntul ȣerănesc), 181 (notarea în registru a documentelor date celor ce cumpără la mezat) şi în anexele—mărginiri nouă în privinţa înstrăinărei pămînturilor ȣerăneşti.

La art. 82.

Vezi expl. la art. 74 din Regulele provizorii.

La art. 83.

1. Identitatea părţilor se stabileşte în modul stabilit de art. 73 şi 74, iar în privinţa chestiei capacităţii lor juridice nu se află nici un fel de prescripţii şi numai în Regulele provizorii se arată că notarul, spre a constata capacitatea juridică a părţilor, poate lua dela ele declaraţie iscălită şi pe lângă aceasta să se conducă de articolele din legi, ară-

tate în §§ 22 și 23 din Regulele provizorii. În acest chip notarul are obligația de-a țineă seamă de legiuirile generale în această materie. Dispozițiile în vigoare ale dreptului civil fixează *condițiile generale ale capacității juridice* pentru facerea ori cărui fel de acte și obligații și *condițiile speciale* pentru fiecare din ele. Iar articolele relative la această din urmă materie, ca și când stabilesc alte relații de drept, pot să nu îmbrățișeze cu destulă plinătate și deslușire toate cazurile relative la această capacitate juridică specială. Prin urmare, concluzia relativă la formalitățile la cari trebuie supus un act ce trebuie săvârșit sau atestat, nu trebuie scoasă din vre-o regulă pozitivă, ci din examinarea și compararea felurilor dispoziții și din interpretarea înțelesului lor (81/28).

2. Notarul, la constatarea capacității juridice a părților cari încheie acte sau înfățișează acte la atestare, este dator, ca, pe lângă luarea de declarații iscălite dela părți cu privire la capacitatea lor juridică, dacă va găsi de nevoie a lua atari declarații, — să-și bazeze această constatare sau pe arătările a două persoane lui cunoscute și cari sunt vrednice de credință (art. 73), sau, dacă este cu neputință a se convinge prin acest mijloc despre capacitatea juridică a cuivă din cei ce sunt părți, să pomenească această împrejurare în act: ce alte dovezi sau informații a luat în considerație cu privire la stabilirea capacității juridice (art. 74). Pe lângă asta, în art. 20 din *Regulele provizorii* se arată în genere atât *semnele incapacității juridice* de-a face acte, cum și dovezile prin cari se dovedește una din formele incapacității juridice, — nevrâstnicia. Și anume în articolul citat 20 se trimite la art. 214 și 215 t. X p. I, în cari se arată documentele, prin cari se determină *vrâsta* nevrâstnicilor, și la art. 216 t. X, p. I, prin care se oprește a admite ca dovadă a vrâstei declarația proprie a unei persoane particulare. De aceea *singură luarea* dela persoana, care face un act, a unei *declarații iscălite* că ea are capacitate juridică *nu poate sluji pentru notar ca mijloc legal* de a se încredința *despre vrâstnicia acelei persoane* (75/175).

3. Certificatele mitricale ale consistoriului ce cer numai spre a dovedi căsătoria și înrudirea legiuită, dar pentru a determina propriu zis *vrâsta* pot sluji și alte dovezi, de

pildă: adevărarea dată pe baza mitricelor de către clerul bisericii (72/666), mărturie scrisă de la preot sau de la nănaș (74/114), lista de familie (84/102), certificate de împlinirea serviciului militar (84/101), adevărarea de la consiliul comunal orășenesc bazată pe arătările catagrafice (76/453), chiar și în privința ritualiștilor vechi, ale căror liste catagrafice se țin de poliție (75/230, 310, 80/231).

4. Când condicele mitrical lipsesc sau dacă scrisurile de nașteri sunt îndoiioase, pentru a hotărâ vrăsta, se întrebuintează și martori (79/152, 86/68).

5. Ca dovadă pentru vrăsta *Evreilor* pot sluji certificatele rabinului comunității, bazate pe mărturisiri scrise ale bătrânilor locului (72/666, 74/601). Dar certificatul rabinului despre vremea nașterii, dacă se bazează pe declarația consiliului comunal al orașului, care la rândul ei se bazează numai pe arătarea iăcută de poliție, nu este îndestulător, dacă nu se dovedește și că este cu neputință a căpăta certificat mitrical. (74/616).

6. În baza art. 20 din Regulele provizorii, Notarul, când constată capacitatea juridică a părților, în privința vrăstniciei lor, poate lua de la ele declarație iscălită și, afară de aceasta, conducându-se de regulele din art. 73 și 74 din Legea Not. și de art. 214—221, 223, 770 t. X p. I, 546 și 570 t. XI Legea cambiilor. De aceea, dacă Notarul, la atestarea cambiilor înfățișate lui, s'a condus pentru a se încredința de capacitatea juridică a emitentului cambiei *nu numai de declarația iscălită* a acestuia luată de la ei, dar și de *informația oficială* ce avea la el, constând din hârtii ale tutélei nobiliare, ale judecătorului de pace și ale poliției, atunci trebuie recunoscut că atestarea a făcut-o fără a violă prescripțiile articolului 20 din Regulele provizorii (72/1234).

7. Luarea de declarații iscălite scutește pe Notar numai de răspunderea *penală*; dar singură luarea declarațiilor de la persoana, care face un act, spre a-i constata capacitatea juridică, nu poate sluji Notarului, ca mijloc legal de constatare a capacității juridice, spre a-l liberă pe Notar de *răspunderea bănească*, fiindcă, după înțelesul articolului 31 din Cod. proc. pen. și al art. 7 din Cod. proc. civ., dacă judecata penală nu găsește că fapta cuivă constituie o infracție pe-

nală sau dacă declară că fapta nu se poate impută prevenitului *ca vină*, asta nu înlătură acțiunea civilă de despăgubiri pentru daunele și pagubele pricinuite prin această faptă, și reclamantul nu pierde dreptul de-a intenta acțiunea civilă la Judecata civilă, deși acuzatul n'a fost recunoscut vinovat prin sentința judecăței penale. (70/1132, 75/175).

8. În atestarea *înfățișării* unui act—*de la sine se coprinde* și *constatarea* de către Notar a *capacității juridice* a persoanelor ce sunt părți în act. Notarul nu poate să se justifice prin aceea că el numai a arătat în procesul verbal *modul*, prin care s'a constatat înaintea sa capacitatea juridică, *ne certificând și din partea sa capacitatea juridică a părților*, Legea arată mijloacele ce trebuie să întrebuițeze Notarul spre a constata capacitatea juridică, — și dacă Notarul va constata capacitatea juridică prin niște mijloace cari nu sunt îngăduite de lege, atunci el nu poate fi scutit de răspundere pentru urmările păgubitoare ce-ar avea acel act pentru persoanele particulare de pe urma unei atari fapte nelegale a lui (75/175).

9. Indată ce părțile au găsit de trebuință a declara actul spre atestare, Notarul este dator a observa toate regulile prescrise în lege pentru aceasta, și neobservare lor poate da motiv de-a se cere de la el despăgubiri pentru daunele, pricinuite de el persoanelor particulare prin neîmplinirea exactă a obligației ce legea i-a impus, — *deși declararea unui act* (de pildă a unei cambii) *nu se consideră de lege condiție neapărată* pentru recunoașterea acestui act ca valabil (75/175).

10. Dreptul ce s'a dat Notarului (art. 73, 74 și 83 din Legea Not. și de art. 20 din Regulele provizorii) de-a *certifica el personal* identitatea și capacitatea legală a persoanelor ce cunoaște—nu se întinde la constatarea capacității juridice, când o persoană, deși personal cunoscută Notarului, ia parte la facerea unui act nu în numele ei, *ci în calitate de reprezentant al altei persoane*. În atari cazuri Notarul este neapărat dator a cere să i se înfățișeze dovezile prescrise de lege că persoana care se prezintă, de înfățișează actul are drept să facă actul în numele celui, al cărui reprezentant se numește, și despre documentele înfățișate în acest scop

trebuie să arate în proiectul actului ce urmează a se face (art. 93 din Leg. Not.). De aceea Primul Notar are drept a refuza întărirea unui act de vânzare, în care nu se arată prin ce mijloc s'a încredințat Notarul, că persoana, care a dat consimțământul ca fiul ei nevrăstnic să facă atare act, în adevăr era *curatorul* acestui din urmă, și de aceea Primul Notar are motiv îndestulător de-a declara părților, că această lipsă nu se poate îndrepta (78/254).

11. De oarece în baza art. 83 și 147, Notarii, la atestarea actelor sunt obligați a se încredința numai de identitatea și de capacitatea juridică a celor ce iau parte la facerea actelor, de aceea singură atare adevărire a Notarului despre capacitatea juridică a unei anumite persoane de-a face în numele său actele nu poate sluji ca *dovadă*, că persoana aceasta *are drept* asupra acelei averi, cu privire la care se face actul. (72/1013).

12. Puterea de certificare publică legea o dă numai adevăririi făcute de Notar cu privire la faptele și evenimentele stabilite, dar nu o dă părerei sau presupunerilor Notarului exprimate de el despre niște împrejurări, a căror constatare nu intră în sfera obligațiilor impuse lui. (03/23).

13. Nevrăstnicul, luând supt a sa administrație o avere a lui, este în drept a o da în arendă și a încheia contracte de arendă pentru ea, fără a cere consimțământul curatorului. Atari contracte pot fi declarate nule și neobligatorii și pentru nevrăstnici, dacă se va stabili prin judecată că au fost încheiate spre dauna nevrăstnicilor (Dec. Dep. civ de la 11 Martie 09 în procesul Boguslavscăi cu Mordcovici).

14. Cei osândiți la *pierderea tuturor drepturilor de stare civilă* își păstrează capacitatea juridică pentru facerea de acte asupra averii lor până la punerea în execuție a sentinței. Nobilii nu se lipsesc de dreptul de-a face acte asupra averii în modul stabilit de lege pân ce nu se dă confirmare prea înaltă pentru executarea condamnării rostite de judecată (80/19 Dec. dep. Cas. unite).

15. Pierderea tuturor drepturilor speciale și a privilegiilor nu aduce pierderea drepturilor civile și a dreptului de a dispune de averea lor și de-a încheia contracte civile. (75/555).

16. Colonizații deportați, lipsiți de drepturile de stare ci-

vilă, au dreptul de-a dobândi în condițiile, arătate în art. 423 din statutul deportaților, averi nemiscătoare pe numele lor, în proprietate, de asemenea și dreptul de a dispune de ele; au și dreptul de-a înstrăina această avere a lor prin testament în caz de moarte (06/94).

17. Capacitatea juridică a celor ce fac acte (vrăsta, sexul, starea civilă și altele), ca alcătuind un accesoriu nedespărțit al persoanei care le are, nu se poate judeca altfel decât *potrivit legilor țerei din care acele persoane fac parte*.

Așa de pildă pentru locuitorii oblatiei Basarabiei, majoritatea se socotește la 25 de ani. În această privință nici locul unde se face actul, nici locul unde se află averea, asupra căreia se face actul, ca împrejurări întâmplătoare, nu pot avea vre-o însemnătate, de oare ce capacitatea juridică este un drept personal și nu real (81/183). Vezi art. 1038 și 1054 Cod. civ. Vvrăsta martorilor la facerea testamentului în Basarabia poate fi 14 ani împliniți. căci acolo cei ce au atare vrstă pot face testament pentru ei înșir (74/663 Dep. civ. Cas.)

18. Faptul consimțământului dat de bărbat ca femeea să contracteze o obligație cambială (art. 6 din Legea cambiilor) nu cere formă scrisă și se poate dovedi prin depoziii de martori (93/3).

19. Capacitatea juridică a unei persoane declarate, în modul stabilit în Regatul Polon, *răsipitoare*, trebuie să se considere ca mărgenită nu numai în hotarele acestei țeri, dar și în toate celelalte gubernii ale Imperiului, în acea măsură în care capacitatea răsipitorului se mărginește prin legile locale ale Regatului polon (93/51).

20. Necapacitatea juridică la facerea de acte a unei persoane declarată răsipitoare, începe din momentul declarării că această persoană e răsipitoare, fiind că pe baza înseși hotărârei autorităților competente în privința răsipitoriei, această persoană își are capacitatea mărgenită atât în privința dreptului de-a dispune de averea sa, cât și în privința încheerii oricărei alte obligații. De-aceea obligațiile date oricui după declararea răsipitoriei ei, trebuie considerate ca nevalabile, deși ar fi încheiate înaintea de-a se fi înființat tutelă asupra-i pentru răsipitorie. Neglijențele funcționarilor

cari au datoria a lua măsuri pentru înființarea tutelei, nu pot înapoiă răsipitorului acele drepturi, de cari a fost lipsit în puterea faptului că a fost declarat răsipitor (95 No. 58; 05 No. 42).

21. Cu privire la cei bolnavi la minte Senatul a deslușit, că, pe cât timp o persoană anumită nu a fost declarată nebună, ea se consideră ca având capacitate juridică și actul, făcut în numele ei, se declară valabil (69, 19), iar prin deciz. din 1901, No. 120, s'a deslușit, că în baza legii (art. 368—378 p. I din t. X, Corpul de legi), că pentru constatarea necapacității generale a persoanelor de a face acte juridice și de-a dispune de avere, din pricină de boală a minții, s'a stabilit o procedură specială, pusă supt privegherea prea înaltă a Senatului ocărmuitor. Declararea conformă acestor proceduri a incapacității generale a unei persoane nu are nevoie mai apoi a fi constată în special din nou la fiecare caz, ci toate actele juridice săvârșite personal de atare persoană, după ce-a fost declarată nebună, se consideră ca nevalabile. Nici un fel de întâmpinări în potriva acesteia și nici un fel de dovezi, de oricine și ori unde s'ar înfațișă, nu se iau în considerație, fiindcă, după lege (art. 378) capacitatea generală juridică a unei persoane, declarată nebună, se poate restitui prin aceeași procedură de examinare a acesteia, cum s'a stabilit în art. 368, 371—373 p. I t. X Corpul de legi, și numai după ce va fi declarată printr'o hotărâre de către Senatul ocărmuitor că s'a însănătoșat psihicește (Dec. 79 No. 90, 70 No. 1886, 69 No. 235 și altele).

22. Înțelesul articolului 83 constă, evident, numai în aceea că notarul trebuie să se încredințeze de capacitatea juridică a persoanelor, cari fac un act, întru atât, cât este acest lucru posibil pentru el, și nu trebuie să facă un act în numele unei persoane, de-a căreia capacitate juridică are motiv de-a se îndoi. Dar nici o lege nu dă notarului dreptul și nu-i dă lui căderea de-a stabili ceeace el, din motive naturale, nu poate stabili. Despre starea facultăților mintale ale persoanei care face un act, notarul poate judecă numai de pe semne externe, cari pot fi foarte înșelătoare. Notarul nu poate certifica că testatorul *eră* cu mîntea sănătoasă și cu memoria puternică, — el certifica numai că testatorul *i-a făcut atare*

impresie: el nu certifică *faptul*, ci numai *impresia* ce i-a făcut lui, dar asemenea impresie și încheerile trase din ea de notar cu privire la starea mintală a testatorului pot, fără nici o vină din partea notarului, să nu corespundă de loc cu adevărul, și, prin urmare nu pot să se socoată constatare oficială a stărei reale a facultăților mentale ale testatorului, în potriva căreia să nu fie îngăduită nici un fel de altă contestare decât atacul în fals. Prin urmare, este și peste puțină a îngădui, ca persoanele interesate să poată răsturna încheerea notarului privitoare la sănătatea mentală a testatorului, numai învinuind pe notar de delict în exercițiul slujbei, adică pentru fals. Mărturia notarului și a martorilor la facerea unui testament cu privire la mintea sănătoasă a testatorului, neconstituind, după lege, o dovadă de nerăsturnat, poate fi combătută prin depuneri de martori și prin expertiză (1903/23).

23. Prezumțiile legale, pomenite în art. 911 Cod. civ., cu privire la persoanele declarate incapabile de-a dobândi gratuit averi, nu se aplică la persoanele al căror drept de-a încheia contracte oneroase este mărginit (07/17).

Vezi expl. la art. 26, 73, 84, 90, 147 și 167 p. 4.

La art. 84.

1. Acest articol nu coprinde în el oprire ca persoana care e *martur* la datul unui înscris pentru împrumut, să ia asupra-și și *garantarea* acestuia. (71/1084).

2. Acest articol se rapoartă numai la facerea *actelor notariale*, și nu la atestarea înfățișării actelor. (71/1165).

3. Iscălitura notarului pe un testament notarial se poate considera ca de-opotrivă în putere cu iscălitura unui martur, când se consideră acest testament ca în formă casnică, dacă testatorul a fost personal cunoscut notarului (art. 1050 t. X. p. I). (90/87).

4. La facerea actelor, cari nu fac parte din cele notariale, notarul trebuie să se încredințeze numai de identitatea și de capacitatea juridică a persoanelor cari înfățișează actul, dar nu este obligat a îndeplini acea procedură specială, care s'a stabilit numai pentru facerea actelor notariale. (78/114).

Vezi expl. la art. 113.

La art. 86.

1. Persoana, care știe iscăli rusește, — chiar dacă e a-

alfabetă din punct de vedere științific,— nu poate fi considerată ca neîmplinind condițiile cerute de lege de la marturii actelor; *analfabetismul* în înțeles științific al unei persoane nu o lipsește de dreptul de-a fi martur la facerea actelor. (79/23).

2. Nu poate fi declarat valabil un testament, când între cei trei marturi unul eră nevrăstnic. (91/70).

La art. 87.

1. Țelul, urmărit de articolele 75 și 87 înlăturând pe rude și afini (cuscii) de grade determinate, de la mărturie, este pentru apărarea voinței libere a persoanei, care face actul, de orice înrăurire a celui în folosul cărui actul se face (74/125).

2. Regula din art. 87 Leg. Not. este o lege de înțeles strict și nu se poate interpreta larg, de-aceea,— persoanele cari îndeplinesc în biurulul notarului calitatea de marturi, chemați mereu de el să fie față la facerea actelor și plătiți pentru munca lor nu cu salariu, ci cu plata pe bucată, ce notarul le-o plătește din banii primiți de el de la cei ce fac actul,— nu cad supt prevederile părții I-a din art. 87, din Legea Not. (03/70).

Vezi art. 25 din Regulele proviz. și expl. de la art. 75. 83 p. 12 și 86 și anexa No. 36 la art. 1054 Cod. civ.

La art. 88.

Proiectul de act nu este actul însuși (art. 88 și urm.); este neapărat ca actul să fie trecut în Condica de acte (art. 96) și iscălit (art. 112) (75/794).

La art. 89:

1. Acest articol are aplicare și la atestarea *infățișării* actelor (79/151), în numărul acestora și a cererile de împăcare (99/76).

2. Obligația impusă notarilor prin art. 89 de-a examina condițiile actului și de-a întreba părțile asupra înțelesului și însemnătății actului nu poate fi indentificată cu deslegarea chestiei privitoare la puterea și valabilitatea drepturilor fixate prin contract ale obligațiilor părților contractante întru cât privește interesele lor private și nu lovesc interesele dreptului public. Din coprinsul art. 89 nu se poate scoate încheerea, că notarul, făcând un act notarial, e obligat, supt pedeapsă de răspundere pentru daune, a se încredința de

fința și temeinicia drepturilor stabilite sau cedate prin act și, că pentru a le înțelege esența lor, să între în considerații și comparații amănunțite ale dispozițiilor legii și în interpretarea înțelesului lor exact. Aceste considerații se aplică și la actele săvârșite în regiunea judecătorească a Varșoviei și celor cari trebuie trecute în Indicele alfabetic ipotecar. Pe baza art. 20 din Statutul ipotecelor, constatarea dacă acest contract nu jignește drepturile terților, dacă poate avea urmările ce părțile au în vedere, și dacă nu coprinde redacția actului o parte ce trebuie trecută în Indicele ipotecar, ceva mai mult de cât însuși documentul sau contractul, este dată pe sama autorității ipotecare, iar nu asupra notarilor. (97/41).

Vezi art. 34 din Regulele provizorii despre îndemnul dat părților *de-a se informa* din condicele alfabetice de *popriri*.

La art. 90.

Art. 73 și 79 din proiectul din anul 1866 obligau pe notar să facă actele, atât în cazul când el se îndoiă de capacitatea juridică a părților, în numele cărora se face actul, cum și în cazul când actul nu este în conformitate cu legile. Art. 79 din acel proiect este o modificare în formă a articolului 1529 t. X p. I, care arată categoric contractele, a căror facere este oprită de legi, iar în art. 138 se spune că Primul Notar trebuie să se încredințeze dacă la întărirea actului notarial nu sunt piedeci legale. Nu este nici un motiv temeinic de-a obliga pe Notar să facă sau să atesteze atari acte, cari sunt absolut oprite de legile civile (de pildă de art. 769, 770, 773, 776. 883, 884, 967, 1068, 1374, 1384, 1389, 1394, 1396, 1529, 1630, 2020 și 2021 t. X, p. I Cod. civ. și altele).

Dacă s'ar fi dat putere notarului să arate în act nelegalitatea acestuia, nu ar fi fost de vre-un folos pentru facerea actelor și poate, di'mpotrivă, uneori să fie dat motiv de jalbe de prisos, iar dacă atare act ar fi pus în aplicare, atunci în unele cazuri ar fi putut fi motiv pentru un nou fel de controverse și procese, și în general ar îngreuiă facerea contractelor civile. Pentru aceste pricini, s'a găsit folositor a exprima în lege categoric, că actele, a căror facere este oprită prin prescripții legale, nu pot fi primite de Notar nici la atestare, nici la încheere, nici la întărire. Prin sta-

bilirea aastei regule s'a exclus articolul 150 din proiectul din 1866, de oarece regula coprinsă în acesta, se află și în articolul 776 t. X p. I (art. 59 din Anexa la art. 708 ed. din 1887), nedesființat prin Legea de față (pg. 324).

1. Notarii primind acte ce li se declară *sunt datori a procedă la examinarea înțelesului exact* al acestora spre a constată de este în conformitate cu legea coprinsul actelor, dar nu să se mărgenească numai la aprecierea lor exterioară, căci prin aceasta nu s'ar ajunge la țelul folositor, care a inspirat art. 90, — a apăra pe cei ce încheie convenții sau pe terții de greșeală ori înșelăciune, — pentru care scop între altele s'a și înființat instituția notarilor, (87/27 Dep. pen.). (În cazul judecat notarul fusese găsit vinovat că atestase contracte de vânzare de cereale din anii viitori declarate pe numele unui Evreu și pentru cedare aceluiași Evreu, a unor drepturi de arendare asupra unui ferme (foliware) într'un târgușor).

2. Articolul 90 este obligator la facerea atât a actelor înțarite, cât și a celor notariale sau declarate, cum rezultă, între altele din înțelesul literal al dispoziției din art. 130. (87/27. Dec. dep. pen. Cas).

3. Atestarea unui contract de închiriere a unui local pentru *casă de toleranță* între persoane, cari au înfățișat notarului autorizația de la poliție de-a deschide atare casă, nu este violare a art. 90, atât pentru că articolul se rapoartă nu la declararea contractelor pentru atestare, ci la facerea actelor notariale, cum și din înțelesul general al motivelor din art. 44 din Statutul pedepselor date de judecătorii de pace (87/31 Dec. dep. pen.).

4. Între actele arătate în art. 90 nu se poate număra obligația datornicului cambial de-a plăti *o clauză penală* pentru cazul când n'ar plăti la scadență cambia, nici actul prin care datornicul cambial *dă la mâna creditorului cambial o ipotecă*, ce acest datornic are pe casa unui terțiu, și *polița de asigurare* asupra acelei case, și declară că, pân la plata banilor din cambie, datornicul cambial se lipsește de dreptul de a primi suma aratăată în ipotecă de la datornicul cambial sau de la societatea de asigurare (78/114).

Vezi art. 15, 16 și 31 din Regulele provizorii și explicațiile din art. 26, 64 (despre răspunderea Notarului), 83, 133 p. 1 (luarea de cunoștiință despre coprinderea actului, când

atestează adnotarea de pe el), art. 218 și legile de mărgenire a stăpânirii pământului.

La art. 93.

Când se dovedește Notarul vinovat că, violând art. 93, a tăcut, atât în proiectele de acte cât și înseși actele, despre documentele prezentate la facerea actelor,—judecata e datoare să arate anume: despre ce acte și documente e vorba, de oarece, în caz contrar, nu se dă putința de-a verifica legalitatea afirmării că s'a violat legea numită și a judecă întâmpinările din plângerea învinuitului (87/31 Dep. pen. Cas.).

Vezi expl. la art. 83 p. 10.

La art. 94.

1. Dacă în timpul inspectării modului cum operează Notarul, nu s'au găsit în dosarele lui copii de pe documente, repararea acestei omisiuni, punând după aceea copiile, nu înlătură violarea de către Notar a articolului 94 (87/31 Dep. pen. Cas.).

2. Pentru actele ce trebuie întărite de către Primul Notar, documentele originale, dacă s'au prezentat, se înapoiază persoanelor cari le-au prezentat, dar în dosar se lasă copii atestate de pe ele (art. 35. din Regulele provizorii).

3. Hârtiile, supuse la plata taxei simple de timbru, trebuie să aibă text potrivit cu mărirea coalei timbrate și se fie scrise ceteț. (95/23 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 96.

Cu privire la însuși modul facerii actelor a fost de nevoie să se lămurească următoarea chestie: trebuie să se păstreze regula *facerii actelor prin trecerea lor în Condică* sau a admite procedura obicinuită în alte țeri de a face fiecă act în formă de proces verbal, pe o foaie specială, alăturând procurile și celelalte documente. La examinarea proiectului din 1865 s'a luat în considerație, că păstrarea fiecărui proces verbal, supt formă de dosar special, are neajunsuri vădite și că nu se poate asemăna cu păstrarea actelor în condici. Pierderea și furatul unui proces verbal din dosarul Notarului este cu mult mai puțină de cât pierderea condicilor originale, iar privegherea asupra legalității încheerii proceselor verbale nu este nici de cum ușoară. Păstrarea secretului se garantează prin personalitatea notarului, iar nu prin

modul de-a face actele. În sfârșit, procesele verbale nu prezintă o comoditate deosebită în caz de nevoie de-a compara scrisurile. În afacerile civile nu se îngăduie de loc îndoială cu privire la autenticitatea actului notarial, iar în procesele pentru falșitatea actului, cazuri peste măsură de rare, falșul se constată nu numai prin compararea scrisului, dar și prin instrucția judeciară, la care procesele verbale de examinare și comparare înlocuiesc în totul condica notarială și necesitatea de-a o cere în original. Pe de altă parte, copierea actului, adică trecerea lui în Condica Notarului are însemnătatea capitală, că, *independent de înlăturarea falșurilor în coprinsul actelor*, fixează neîndoios *vremea facerii lor*. Ziua, uneori și ceasul contractului, stau în strânsă legătură cu dreptul ce se naște din contract; uneori vremea facerii unui act este condiție a valabilității lui: în aceste cazuri singura asigurare în potriva falșului este trecerea la vreme a actului în condica notarială. De aceea nu sunt destule motive de schimbă regulile stabilite în legea din 1857, ci a trebuit să se păstreze modul de facere a fiecărui act prin trecerea lui în condică, cu iscălirea lui de către părți și martori, și să se considere ca original numai cel scris în Condică. (pag. 326).

Fără a nega în general folosul păstrării lângă acte a documentelor privitoare la ele, nu putem totuși să nu recunoaștem, că în cazul punerii acestor documente lângă procesele verbale, scrise pe foi libere separate, nu se poate garanta păstrarea lor. Un mare număr de acte se fac fără nici un fel de anexe și facerea actelor prin scrierea lor în în condică poate da o asigurare mai mare a păstrării lor, de cât facerea lor supt formă de procese verbale pe foi separate. Prin urmare s'a găsit folositor a păstră propunerea din proiectul primitiv în privința facerii actelor notariale prin scrierea lor în Condica de acte cu iscălitura părților și marturilor. (pag. 328).

1. Ca să se arate că admit textul proiectului de act, acest proiect *se iscălește* de părți (art. 26 din Regulele provizorii).

2. Art. 96, după care se trece în Condica de acte după ce părțile plătesc taxele, vorbește, de bună seamă, despre taxele de plătit la Primul Notar; iar taxele, pentru actele

de vânzare (art. 199 și 200) se iau de Primul Notar la în-tărirea lor, afară de plata în folosul Notarului. (75/794).

3. În guberniile Regatului polon taxa de timbru, care se plătește în bani efectivi, se ia la facerea actului și apoi toate *duplicatele* de pe acest act se plătesc cu taxă de timbru de mărimea și în chipul cum e stabilit pentru plata còpiilor, adică conform art. 21 p. 13 și art. 45 din Legea timbrului, (03/9 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 97.

După Corpul de legi din 1857 (art. 1542 t. X p. I Cod. civ. și art. 182 t. VII Statutul monetar) socoteala în monedă străină se oprește nu pentru toate actele, ci numai în contractele *interne*, adică în acele în baza cărora plata are a se face în lăuntru Imperiului. Regula este cu totul echitabilă și binefăcătoare. Iar obligația să scrie numai în monedă rusească și acele acte, în baza cărora plata are a se face d'ncolo de graniță, s'ar fi înturnat cu totul numai în folosul străinilor, spre paguba vădită a Rușilor, de oare ce, având în vedere oscilația deasă a cursului banilor, ori ce străin, de teamă ca la data plăței cursul să nu fie schimbat spre nefolosul său, va cere la facerea actului să se treacă în el moneda rusească pe cursul ei cel mai jos. Câte înse vorba de socotirea taxelor cuvenite fiscoi la facerea actelor, în această privință nu se poate ivi nici o greutate, de oare ce în anexa de la art. 182 t. VII din Statutul monetar se dă valoarea normală a monedelor străine în bani rusești (pag. 323).

1. Neobservarea cerințelor articolelor 1540 și 1541 tom. X p. I pentru scrierea contractelor în monedă de argint și pentru întrebuintarea măsurilor și greutăților rusești nu atrage după ea nulitatea contractului și nu'l lipsește de putere obligatoare pentru persoanele cari l'au încheiat (68/740).

2. Art. 97 cerând ca suma în acte să se arate în monedă rusească, nu vorbește nimic despre urmările neîndeplinirii acestei cereri. Din această împrejurare, judecând după analogie cu art. 102, putem concluda, că în atare caz actul, pierzându-și numai puterea de act notarial, nu se declară necondiționat nul, ci păstrează puterea de act casnic. Prin urmare, în baza art. 66 poate sluji cu dovadă a convenției, stabilite prin el (88/37).

3. Art. 1464 t. X p. I cere numai ca în actele de cum-

părare să se arate prețul în moneda rusească, dar de aci nu urmează, că părțile contractante nu ar avea drept prin înțelegere între ele să fixeze plata convenită *în hârtii aducătoare de procent.* (75/810).

4. Art. 97, cerând să se scrie actele *în limba rusească*, are în vedere actele notariale și aplicarea lui nu se poate întinde la actele, a căror declarare nu este obligatoare pentru părți, de pildă la cambii (74/301).

Vezi explicațiile la art. 76 și 249.

La art. 99.

1. Când se scrie suma totală a unei chezășii în *litere*, arătarea în repartizarea acestei sume între doi chezeși se poate face în *cifre* — și nu poate să se considere ca violare a art. 99 (71/1084).

2. Termenul executării unui contract sau a unei obligații poate fi nu numai o dată determinată, dar și sosirea unui eveniment determinat (72/907), de pildă moartea uneia din părți (68/429). Vezi art. 1592 Cod. civ.

La art. 100.

Dacă adaosele între lini într'un act au fost notate de persoanele cari l'au subscris, nu mai este nevoie după aceasta să le mai noteze din nou și notarul la atestare (69/264).

Vezi expl. la art. 31.

La art. 102.

Nerespectarea cerințelor art. 89, 104 și 105 nu atrage după ea nevalabilitatea actului notarial (05/76).

La art. 103.

Pentru a asigura mai mult valabilitatea actelor, acest articol a fost complectat prin regula, că în acte nu se admit răsături, supt pedeapsa trimiterei notarului înaintea instanțelor penale, dacă ele s'au făcut din vina notarului (pg. 329).

La art. 104.

Trecerea actelor *declare* în condica de acte nu este oprită, *ci numai nu e obligatorie.*

La art. 105.

Iscălire testamentului de către marturi nu în prezența testatorului, ci în biuroul notarului, care se află în aceeași casă ca și locuința testatorului, nu poate fi motiv de a anula testamentul, fiind că potrivit articolelor 89, 104 și 105 este lucru de căpetenie și esențial ca *testamentul* să se cetească

de două ori testatorului *față de martori* și să fie iscălit de el, iar apoi iscălitura testamentului de către martori nu în aceeași cameră în care se află testatorul. ci în alta din aceeași casă nu poate avea nici o însemnătate în privința valabilității testamentului (79/23). Vezi expl. la art. 112.

La art. 106.

Dacă testatorul știe carte și boala nu-l împiedecă a-și scrie iscălitura, atunci testamentul (casnic), iscălit de atare testator, chiar de-ar fi și orb, nu poate, numai din această pricină, să fie declarat nevalabil sau în general să dea motiv de a-l ataca din pricina părții lui formale. În lege nu este nici o dispoziție, despre *orbul știutor de carte*, că s'ar pune acest orb pe aceeași treaptă cu analfabetul și că s'ar cere în acest caz să *însărcineze pe cineva să iscălească pentru el* (83/86).

La art. 110.

1. Nici art. 110, nici 111 *nu atinge chestia capacității juridice a surdo-muților* de-a face acte, dar numai arată modul cum trebuie să se încredințeze notarul, că surdomutul în adevăr dorește a face actul și îi pricepe înțelesul și rostul. Modul este altul când surdomutul este știutor de carte și altul când este analfabet. (83/51).

2. Surdomuții și *după ce ajung la 21 de ani* tot sunt considerați ca lipsiți de capacitatea juridică și stau sub interdicție legală, până ce *după examinare*, conform art. 368—372 t. X p. I, nu li se va acorda dreptul de-a se folosi de drepturile civile (83/51).

3. Nu pe toți surdomuții îi supun la examinare. De-aceia capacitatea juridică a surdomutului, după ce ajunge la majoritate, se poate constata nu numai prin examinare, dar și prin alte mijloace, cari pot da convingerea că în cutare vreme acesta avea rațiune și voință (96/44).

4. În toate dispozițiile Codului civil se face *deosebire esențială între surdomuții știutori de carte și între cei analfabeți*, între cei cari pot liber să-și arate ideile și a-și manifestă voința și între cei lipsiți de toate mijloacele pentru aceasta (art. 76 din anexă la art. 708, 381, 2 p. 2 din anexa la art. 694 (notă) t. X p. I, art. 106—112 din Leg. not.) Coprinsul articolului 381, precizând modul înființării tutelei și curatelei asupra surdomuților, înainte și după ce ajung la majoritate, nu cere ca

această procedare să se urmeze pentru orice surdomut supt pedeapsă unor anumite urmări. De aceea trebuie să recunoaştem că surdomuţii *stau* sub tutelă pînă la majoritate, dacă li s'a înfiinţat tutelă, dar înfiinţarea acesteia asupra lor, ca şi asupra celor mici de ani, nu este obligatorie. De asemenea este neobligatorie (Vezi art. 367 şi 368) examinarea tuturor surdomuţilor după ce ajung la majoritate.

În vreme ce surdomuţii *analfabeţi* se consideră (art. 76 din anexa la art. 708 şi 2 p. 2 din anexa dela art. 694) lipsiţi de capacitate juridică, pentru capacitatea surdomuţilor *ştiutori de carte* nu se află în lege nici o mărgenire. Examinarea surdomuţilor are scop a constată nu că sunt surdomuţi sau că s'au lecut de această infirmitate, ci dacă examenul este în stare a-şi exprima liber ideile şi manifestă voinţa. Dar legea nu numai n'a impus nici de cum că astă capacitate se poate constată numai prin examinarea surdomutului, ci d'împetrivă a dat voe a se constată de are atare capacitate direct când fac acte surdomuţi. De-aceea surdomuţii *ştiutori de carte* trebuie, după ce ajung la majoritate, priviţi capabili după dreptul comun, chiar dacă nu va fi stabilită această capacitate prin examinarea lor. Constatarea înse după examinare, că un surdomut *major* şi *ştiutor de carte* trebuie pus sub tutelă în baza art. 381, nu constituie *prin ea însăşi*, un motiv de-a desfiinţa actele făcute de el independent *înnainte* de înfiinţarea curatelei; spre a desfiinţa aceste din urmă acte, trebuie să se dovedească *în special*, că în momentul facerii lor starea surdomutului eră astfel încât se excludeă pentru el putinţa de-a-şi exprima ideile şi a-şi manifestă voinţa (99/116).

La art. 111.

Vezi expl. de la art. 110.

La art. 112.

1. Pentru facerea definitivă a unui contract este neapărat de nevoie *să-l iscălească toţi* cei cări au fost părţi la contract; dar numai scrierea contractului de partea care se obligă prin el, fără iscălitura ei, nu stabileşte încă obligaţia datornicului (71/794).

2. În art. 1050 t. X p. I se arată că iscălitura marturilor certifică identitatea testamentului şi că la înfăţişarea testamentului ei toţi au văzut personal pe testator şi l'au găsit

cu minte sănătoasă și cu memorie sigură, dar această lege nu cere *ca toate acestea să se arate în însăși iscălitura marturilor* și că lipsind această arătare testamentul să fie nevalabil (71/643, 81/79).

3. Art. 1048 p. I-a t. X nu cere ca testamentul să se supue tuturor marturilor spre a-l iscăli *într'aceeași vreme* (75/322).

La facerea testamentului în chip notarial iscălitura copistului, care trece testamentul în Condica de acte, nu se cere (05/76).

(Conform instrucției date de Tribunalul regional din Petersburg, iscălirea actului în Condica de acte de către toate persoanele, cari au luat parte la facerea actului, și de către marturi, trebuie să aibă loc *într'aceeași vreme* și în unul și același loc).

Vezi explicațiile la art. 105 și 83 p. 18.

La art. 113.

1. Cel care face un contract, dacă nu'l poate iscăli din pricină de boală, poate însărcina să iscălească altă persoană pentru el cu încredințarea acestui lucru de către doi marturi (06/101).

2. Articolele 84 și 113 nu se rapoartă la atestarea *declarației actelor*. Această atestare se face de notari după formularul, (dat în anexa la art. 12 din Regulele provizorii, și pe lângă aceasta cu observarea cerințelor, arătate în art. 146 și 147 din Legea Notarilor (71/1165).

3. Prin art. 113, la facerea unui act la notar de către un analfabet, nu se cere ca iscălitura făcută în locul lui de către altă persoană să fie certificată pentru identitatea de către *poliția locală* (71/1165, 12/675 și altele), de oarece nu se pomeniște de nevoea neapărată de-a se aplica art. 882 t. X p. I nici în art. 22, nici în art. 23 din Regulele provizorii (71/1165).

4. În lege nu se spune, că nevrăstnicii, cari n'au ajuns la 21 de ani, nu ar putea, în baza unei împuterniciri *personale* a unor analfabeți, a lua asupra-și procura verbală de-a iscăli pentru ei. Prin urmare iscălirea unui act de către un *nevrăstnic pentru un analfabet*, care face vre-un act, prin sine însăși, nu poate sluji ca motiv de-a declara actul nevalabil, cu atât mai mult, cu cât, făcând astfel de iscălire, ne-

vrâstnicul nu ia asupra-și nici un fel de obligație, iar regula din art. 220 t. X p. I, privitoare la nevalabilitatea obligațiilor, date de nevrâstnici, fiind făcută pentru apărarea intereselor acestora, nu poate să dea bază la declararea de nevalabil a unui act dat de-un vrâstnic (83/118).

Vezi explicațiile la art. 84, 106, 133 și 144.

La art. 114.

În cazurile când actul sau atestarea se face nu în biurul notarului sau nu în camera judecătorului de pace, în act sau în atestare trebuie să se arate categoric unde anume s'au făcut, adică într-o casă și în ce apartament, arătând despărțirea orașului, cartierul și ulița, No. casei, iar, dacă s'au făcut afară din oraș, atunci în ce sat, cătun și altele (Col. de legiuri 1871 No. 68).

Vezi expl. la art. 2 p. 8.

La art. 115.

1. După trecerea actului în Condică și iscălirea lui, notarul dă duplicat, după un formular special (art. 27 și 29 din Regulele provizorii). Vezi expl. la art. 94 p. 3.

2. Articolele 115—127 stabilesc condiții nu identice pentru liberarea de duplicate din Condicele de acte—și pentru liberarea de copii de pe actele notariale. Condițiile în cari se pot da duplicate din Condicta de acte (art. 119),—nu se aplică la liberarea de copii de pe actele notariale (art. 122), de pe cari se pot da copii din Condicta actelor declarate necondiționat atât părților de cari au fost făcute, cât și reprezentanților acestora ori celor ce-au dobândit drepturi de la ele (80/236, 87/26).

3. Din compararea articolelor 115 și 118 este evident că liberarea întâiului duplicat este *obligatorie* pentru notar în puterea legii, iar duplicatele următoare se pot liberă numai *după cererea* persoanelor, determinate în act,—de unde se evidențiază, că liberarea întâiului duplicat este astfel de lucrare a notarului, care face parte din noțiunea facerii unui act, și că, de aceea pentru liberarea de către notar a primului duplicat nu i se dă nici o răsplătire, afară de plata pentru însăși facerea actului. (87/5 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 116.

1. Notarul nu e dator a da duplicat unei anumite persoane, chiar dacă ar avea această însărcinare de-a primi du-

plicatul, dar nu înfățișează adevărate înscris că are atare împuternicire (87/31 Dep. pen. Cas). Vezi expl. la art. 60 p. 2).

2. În baza p. 14 din ucazul de la 15 Noemvrie 1906 administratorul judecător (zemschii naționalnicul), sau funcționarul care-i corespunde, nu poate fi lipsit de dreptul de a primi de la țăranii cereri de-a li se liberă certificate spre a pune zălog imobilele lor, și a trimite Primului notar cererile împreună cu toate informațiile privitoare la pământul-nadel ce vor să pue zălog. Iar Primii notari pot expedii certificatele pentru zălogire, ca să se dea țăranilor, contra recipisă, prin același zemschi-naționalnic sau prin funcționarul care corespunde aceluia, prin care a intrat la Primul notar cererea de-a se liberă certificatele (Circulara Min. Just. de la 19 Ian. 1908 No. 3517).

La art. 118.

Pe baza art. 28 din Regulele provizorii, când se liberează duplicate de pe întâiul duplicat (art. 118) se înseamnă pe fiecare din ele, al câtelea e la număr, adică al doilea, al treilea, și așa mai departe. Aceeași regulă se urmează la însemnarea în Condică a liberării duplicatelor (Art. 126).

Vezi expl. la art. 115 și 122.

La art. 119.

Consimțământul părții adverse la liberarea duplicatului, cum și hotărârea în această privință a Judecăței, sunt importante nu numai la obligațiile bănești, dar și la alte acte. Potrivit acestei idei, articolul 119 s'a alcătuit după modelul art. 932 din Proc. civ., privitor la modul liberării de copii de pe foaia de execuție (pg. 332).

Persoana, care cere prin judecată să i se libereze *duplicatul al doilea*, liberat la început într'un singur exemplar, este datoare a dovedi, că are dreptul de-a-l primi, adică să dovedească, că actul și-a păstrat valabilitatea și puterea și numai că duplicatul liberat de pe el în adevăr s'a pierdut. În acest caz, dacă judecata a luat în considerație atare cerere, și duplicatul al doilea liberat după hotărârea judecăței sau cu învoirea părții protivnice se va înfățișa spre a fi executat, atunci datornicul are datoria de-a dovedi, că s'a satisfăcut a se cere prin urmărire. Iar dacă, de pildă, o copie de ipotecă este dată de Primul notar, iar nu de judecată, adică

fără să se fi observat procedura arătată, atunci reclamantul trebuie să dovedească, că duplicatul prim în adevăr s'a pierdut sau s'a nimicit fără voia lui ; iar părătul, afirmând că a plătit datoria ipotecară, nu este dator a înfățișa dovada plății (87/26).

Vezi expl. la art. 115, de asemenea art. 1039, 1041 și 1042 t. X p. I (ed. 1900) privitoare la duplicatele de pe testamente.

La art. 122.

În art 1041 t. X p. I, ed. 1900 se arată, că în privința liberării de duplicate și copii de pe testamentele notariale, notarul se conduce de articolele 115—120, 122—127 din Legea not. Vezi expl. la art. 115.

La art. 123.

Vezi expl. la art. 124 și 192.

La art. 124.

După proiectul din 1862 liberarea de copii de pe actele trecute în condica de acte notariale, de asemenea și de informațiile de pre ele s'a propus a se îngădui numai, cu autorizația Președintelui Tribunalului regional, afară de persoanelor de cari s'au făcut actele, sau mandatarilor lor, urmașilor și în general aceloră la cari au trecut drepturile. Dacă ar fi fost în ființă atare regulă, nici judecătorul de instrucție, făcând instrucție, de pildă pentru falșitatea unui act, nici judecătorul de pace sau un membru al Trib. regional, examinând dovezile, nu ar fi avut drept a cere copie de pe un act sau a-l examina în condică, fără autorizația Președintelui Tribunalului regional sau fără hotărârea Tribunalului însuși, când poate căpătarea neîntârziată a copiei sau o informație urgentă din condică ar fi neapărat trebuitoare pentru proces, iar biuroul notarului se află la mare depărtare de orașul unde este Tribunalul regional. De-aceea s'a găsit folositor a face excepție dela această regulă pentru persoanele din ramura judecătorească, când au nevoie de-a cerceta condicele sau de-a căpăta copii pentru a-și exercita funcția lor. Afară de aceasta, s'a făcut atare excepție și pentru persoanele particulare, când este consimțământul părților cari au luat parte la facerea actelor, sau dacă este o hotărâre judecătorească (pg. 332).

1. *Inspectorii dărilor* nu au drept a trage informațiile de

cari au nevoie, din Condicele notariale (86/13 Dec. dep. Cas. unite).

2. Informațiile, neapărat trebuitoare spre a pune drept impozitele pe comerț și industrie, arătate în § 44 din instrucția pentru aplicarea Regulamentului pentru impozitul de stat, profesional, notarii sunt obligați a le da Curților financiare în modul arătat la p. 1 din art. 124 Leg. not., adică după ce li s'ar înfățișă certificatele cuvenite (03/12 Dec. dep. Cas. unite).

3. Curțile financiare, cerând dela notar în baza p. 4 din § 44 din instrucția Ministerului de Finanțe, publicată în No. 30 Col. de legiuiri din anul 1899, pentru aplicarea ucazului prea înalt întărit 8/VI 1898, Regulamentul impozitului profesional de Stat, datele neapărat necesare pentru a așeza cu dreptate impozitul profesional în Comerț și Industrie, se supun regulei stabilite în p. 1 din art. 124 Legea Notarilor. Dela sine se 'ntelege, că motivele coprinse în comunicările Curților financiare, prin cari cer să li se dea copii de pe actele notariale sau informații dela notari, trebuie să se considere ca fiind acele certificate, despre înfățișarea cărora de către felurii funcționari s'a vorbit în acel articol al legii (03/12 Dec. dep. Cas. unite).

4. Funcționarii înalți ai Ministerului de Finanțe, însărcinați de Curțile financiare, să culegă informații despre capitalurile băgate în Imperiul rusesc în ipotece, după ce vor înfățișă certificatele scrise, trebuie să fie fără întârziere primiți în arhivele notariale și în cancelariile ipotecare sau în secția întăriturilor, spre a face extrase din condicele de înțărături sau din cele ipotecare și din registre informațiilor statistice pe periodul 1897—1906 cu privire la sumele și termenele ipotecare făcute în cursul acestor zece ani și despre ipotecele achitate înainte de termen. Accestor persoane trebuie să li se dea ce mai largă cu puțință conlucrare ca să poată cât mai curând și mai bine să-și împlinească însărcinarea (Circulara a Min. Justiției dela 11 Oct. 1907 cu No. 48637).

La art. 127.

1. Art. 27 din regulele provizorii și art. 127 din legea notarilor, după cuprinsul lor literal, se rapoartă nu la *actele declarate*, ci la *cele notariale*. Din aceste articole nu se poate

trage încheierea că un contract bilateral, îmbrăcat în formă de act notarial, s'ar recunoaște valabil numai după ce s'ar primi de contractant duplicat dela notar și după ce ar da pentru aceasta recipisă. Primirea dela notar a actului atestat atărnă de socotința persoanelor ce sunt părți în act și, de bună seamă, nu se poate clasifica între formalitățile pentru atestarea actelor, iar *recipisa* celui ce-a primit actul dată *în registrul* notarial slujește numai ca adevărință că actul s'a liberat de notar persoanei cuvenite (79/151).

2. De-acea un contract de închiriere se consideră atestat, măcar că proprietarul imobilului n'a luat contractul original dela notar și nu a dat recipisă în registrul notarial că l'a primit (77/354, 79/151). Vezi expl. la art. 147 și 169 pp. 5 și 7.

La art. 128.

1. Nerecunoscând somația notarială ca având putere egală cu acea formală făcută prin instanța judecătorească, despre care se vorbește în art. 530 t. X p. 1, Tribunalul nu a violat p. 5 din art. 128 Legea not., de oarece prin acest art. se stabilește nu puterea și rostul somațiilor făcute prin notari, ci numai se vorbește de dreptul notarilor de-a atesta, după voința unei părți, somația sa, trimisă altei părți (79/94).

2. La atestarea *cererilor de împăcare* trebuie să se respecte art. 89 din Legea not. (99/76).

3. Hotărârea unui tribunal de arbitri nu se poate declara nevalabilă, pe baza art. 1396 din Proc. civ., pentru că, înscrisul de arbitraj n'a fost declarat pentru atestarea la notar (art. 1374 Proc. civ.), care a atestat numai identitatea iscăliturilor de pe el. (99/113).

Vezi expl. la art. 65 p. 4, 133, 134, 146, 208 p. 6, 241 și 243.

La art. 130.

Vezi expl. la art. 20 p. 2.

La art. 131.

Vezi expl. la art. 37 și 65 p. 4.

La art. 132.

Pentru a recunoaște, în modul statornicit, copia unui act ca atestată, e de neapărată nevoie să fie încredințată: de notar, de judecătorul de pace sau de judecătorul orășenesc; de membrul ținutal al Tribunalului regional; iar în Regatul polon — și de un membru al judecătoriei comunale, iar în

Siberia și de membrii poliției. Copiile liberate de instanțele judecătorești sau administrative, se consideră atestate în modul statornicit. (04/60).

La art. 133.

1. La facerea atestării identității iscăliturii (art. 133—135), Notarii sunt datorii a lua mai întâiu cunoștință de coprinsul actului, ce trebuie atestat în privința iscăliturii, și a refuza atestarea, când actul nu îndeplinește condițiile arătate în articolul 90 (91/40 Dec. dep. Cas. unite).

2. După art. 882 și 919 t. X p. I, pentru a recunoaște valabilă iscălitura făcută *pentru un analfabet* de altă persoană, se cere în orice caz numai ca însăși iscălitura acelei persoane să coprindă în ea arătarea, că a fost făcută după rugăciunea și dorința celui care a dat actul celui care l'a iscălit în locul lui. Nici art. 882, nici art. 919, nu coprind în ele ca și în atestarea făcută de un funcționar polițienesc să se vorbească de asemenea despre consimțământul celui ce a dat actul ca să fie iscălit de altul; di'mpotrivă, numita atestare acolo unde legea o cere, atestază numai iscălitura înlocuitorului, adică împrejurarea că iscălitura persoanei, numită în act a fost în adevăr făcută de persoana, a cărei familie este numită în iscălitură. Dacă mai pe urmă s'ar afla, că persoana, care a iscălit pentru altul un document casnic, a lucrat *fără* consimțământul sau *imputernicirea* aceluia, care se chiamă că dă documentul, atunci atare delict poate fi obiect al unei urmăririi penale în potriua persoanei, a cărei iscălitură în act nu poate fi pusă la îndoială, anume fiind că identitatea ei a fost atestată de poliție (72/446, 75/676).

3. În acele localități, unde s'a introdus Legea Notarilor, atestarea identității iscăliturilor, făcute pentru analfabeți de terții, se poate face atât de *poliție*, cât și de *Notar*; dacă se face la Notar (art. 133, 135 și 147), atunci are aceeași putere obligatoare, ca și atestarea, făcută de poliție (72/1042, 73/1727).

Vezi expl. la 144 și 208 p. 6 și complectarea la art. 2 litera c.

La art. 134.

1. Notarii în general au dreptul, după rugăciunea celor ce li se adresează, a atesta identitatea iscăliturilor lor pe atari acte, cari se pot face, după dorința părților, sau în

formă casnică sau în formă notarială. De la această regulă nu se exceptează *iscălitura în alb pe cambii*. Din faptul, că la atare iscălituri actul însuși constă numai din iscălitură, nu urmează de loc, că atestarea iscăliturii ar însemna totodată și atestarea actului însuși. La atestarea identității iscăliturilor, Notarii sunt datori ca mai întâiu să se încredințeze ei înșiși de identitatea aceloră, cari îi roagă pentru acest fel de atestare, dar nu sunt datori să se încredințeze de capacitatea juridică a acestor persoane de-a da actele iscălite de ele. În aceasta stă și deosebirea fundamentală între lucrarea Notarilor, despre care s'a vorbit la punctul 2, și acea de care s'a vorbit în p 6 din art. 128. Dacă Notarul *cunoaște* în vre un chip oareși care *incapacitatea juridică* a persoanei, care cere să se atesteze identitatea iscăliturii sale pe actul ce dă și dacă el, fără a țineă seamă de această cunoștiință a sa, face o atestare de acest fel, atunci prin aceasta conlucrează la săvârșirea unui act casnic protivnic legilor, și dacă atare conlucrare a fost făcută cu scop rău, atunci constituie o depășire a puterii ce-i este acordată, infracție prevăzută de art. 338 din Codul pedepselor; dacă înse a lucrat din nebagare de seamă, atunci constituie o omisiune care îl supune la pedeapsă conform articolului 411 din Cod. (76/210 Dep. pen. Cas.).

Călcarea de către Notari a obligațiilor impuse de art. 134 și 147 din Legea Notarilor, la atestarea actelor, constatarea personalității și identității persoanelor, cari declară actele și cari își atestă iscăliturile, se poate manifesta în trei chipuri: în forma de lipsă deplină a constatărei numite sau în formă de constatare bazată, din pricina neîngrijirii sau neluării aminte a Notarului, pe date cari nu pot sluji ca dovadă a personalității cuivă, sau, în sfârșit, în formă de constatare într'adins falsă, făcută din motive interesate sau cu alte scopuri. Întâia formă din aceste călcări, constituie o neîmplinire fățișă a unei din cele mai de căpetenie datorii ale Notarului, adică constatarea că actul s'a făcut, declarat sau iscălit în adevăr de persoanele, ce se numesc în el și este prevăzută de art. 1301 și 462 din Cod. ped. A doua formă de călcare (neluarea măsurile prevăzute în lege pentru a se încredința de identitate și personalitate) stă în legătură și în atârnare de dispozițiile cari fixează felul lucrării No-

tarilor la constatarea identității și personalității. Pe temeiul art. 73 și 74 din Leg. Not., de asemenea pe al art. 18 și 19 din Regulele provizorii, Notarul nu este mărgenit la alegerea cutăror sau entăror dovezi despre personalitate, ci i s'a dat dreptul, ca, în fie ce caz concret, să decidă cari din documentele arătate în art. 19 sau *«asemenea acestora»* pot sluji ca mijloc indestulător pentru constatarea identității unei persoane, personal necunoscută Notarului și care nu poate aduce marturi pentru stabilirea personalității sale. Odată ce se lasă la chibzueala Notarului cântărirea valoarei documentelor, admise de art. 19 din Regulele provizorii ca dovadă a personalității, și faptul că în acest articol se arată numai caracterul general al acestor documente, prin enumerarea a câtor-vă din ele, nu se exclude totuși puțința de-a se dovedi în unele cazuri de constatare, neglijențe, omisiuni și neluare aminte din partea Notarului, manifestate prin lipsa de luarea aminte necesară în controlarea atât a fondului acestor documente, cât și a personalității celui ce le înfățișează. Numai prin admiterea ca dovezi despre personalitate a documente sau adevăriri scrise și informații, neînșirate în art. 19 din Regulele provizorii și cari tocmai de aceea cër o cercetare mai cu îngrijire făcută, spre a putea fi puse pe aceeași treaptă cu actele pomenite în acest articol: ca pasportul, atestatul de slujbă, certificatele poliției sau superiorilor; dar și când i se întârșează aceste din urmă documente, Notarul poate să se poarte față de dovezile pentru personalitate cu încredere exagerată și pripită și astfel să comită călcarea regulelor arătate în art. 134 și 147 din Legea Notarilor. Atare cercetare neindestulătoare a dovezilor sau admitere nexaminată a lor, alcătuește lucrarea lipsită de atenție și neîngrijită a Notarului, prevăzută de art. 410 și 466 din Cod. ped., cari se aplică și Notarilor potrivit art. 468 din Cod. ped. Atare lucrare lipsită de atenție și grijă a Notarului este neîndoios când pe un act de cesiune atestează iscălitura unei persoane fără a-i controla cu îngrijire personalitatea, ci bazindu-se numai pe aceea că mai înaintea a fost atestată o procură dată de această persoană și care atunci a înfățișat ca dovadă a personalității sale biletul de locuit, al cărui număr înse Notarul nu l'a pomenit și apoi

la a doua atestare acesta s'a dovedit un om de pae. (90/43 Dep. pen.).

Vezi expl. la art. 133.

La art. 135.

Vezi expl. la art. 133, 134 și 208 p. 6.

La art. 137.

În art. 21, 46 și 47 din Regulele provizorii serie: Pentru asigurarea părților în potriiva urmărilor neprielnice, cari însoțesc pierderea unui act și în deosebi a unei procuri, Notarul e *obligat* a propune oricui aduce un act la atestare, să fie și trecut conform art. 137 Leg. Not. în Condicta de acte. Hartiile se trec din cuvânt în cuvânt în condică și cu arătarea la sfârșit cari vorbe în hârtia aceea au fost scrise peste rânduri sau peste răsătură. La trecerea hârtiilor în Condictă (după formularul arătat în art. 47 din Regulele provizorii) se notează de cine și când au fost prezentate, apoi cel ce-a înfățișat hârtia iscălește în Condictă. Duplicate și copii de pe aceste hârtii nu se dau altfel de cât cu observarea aceluiași regule.

Vezi expl. la art. 90.

La art. 140.

La atestarea că anumite persoane se află în viață, Notarul e dator să arate nu numai ziua, dar și *ceasul*, ba chiar și *minutul*, când s'a încredințat că se află în viață cutare persoană (art. 43 din Regulele provizorii).

Vezi completările la art. 2 lit. c.

La art. 141.

Aproape în toate legislațiile străine s'a încredințat Notarilor dreptul de-a comunica declarațiile unor părți,—după dorința manifestate de acestea,—altor persoane, cu cari aceste părți, din vre-o pricină oareși-care, nu vor să se explice personal, și acest lucru se autorizează, mai ales cu scop de-a putea căpăta dovadă legală că s'a dat la destinație această declarație. La noi în atari cazuri se adresau la poliție; dar e mult mai potrivit să se dea această însărcinare Notarilor, și din acest motiv în Legea Notarilor s'au introdus dispozițiile respective, împrumutate mai ales din Legea austriacă (pag. 335).

1. Art. 141, 148—153, dând voie Notarilor a lua asupra-le însărcinarea de-a face comunicații de la o persoană la alta,

de pildă de la creditor la datornic în temeiul unei obligații spre a-i cere plata datoriei și altele; de asemenea, de-a primi, față de marturi, în păstrare, documente, scrisori și ori-ce fel de hârtii, nu întind această îngăduire și în privința *primirii a unor sume de bani* spre păstrare sau spre a se da de la datornic la creditor. Lipsa din lege a unei opriri categorice de-a primi vărsări de bani în scopurile sus arătate, adică spre păstrare sau spre a-i da celor în drept, nu se poate interpreta în sens larg; cum se dovedește din compararea art. 141, 148—153 cu art. 26 și 27, unde se pomenește de tot felul de Condici și registre, a căror ținere este obligatorie pentru Notari și Primi Notari; în acestea se pomenește între altele, de condici pentru trecerea în ele a taxelor încasate de Notari, de registru-inventar pentru toate documentele aflătoare la ei în păstrare, dar nu s'a impus nici un fel de condică sau jurnal pentru trecut banii lăsați în păstrare și spre a fi dați din partea unei persoane, alteleia în plată pentru niște obligații ceva (72/777).

Vezi expl. la art. 65 p. 4 (primirea plăței cambiilor pentru protestare și 148 (păstrarea).

Notă. Martâinov în legea Notarilor, comentată, arată că Instrucția specială a Tribunalului regional din Petersburg obligă pe Notari a țineă o *condică pentru bani*, în care să treacă orice sume intră la ei, ca funcționari, a căror primire legea o îngăduie, afară de taxe, și totodată le impune să dea celui ce depune bani chitanță tăiată din condică.

2. Somațiile se pot face și pe baza unor acte de datorie *casnice* (75/1053).

3. Somația făcută de Notar din partea unei persoane, alteleia, nu este supusă la taxă de timbru; dacă persoana, care dorește, ca Notarul să facă somație alteleia, nu însăroinează pe Notar din viu graiu, ci i se adresează în scris, atunci hârtia despre acest obiect este supusă la taxa simplă de timbru. Atestarea că s'a făcut somația, atât la datul ei părții care-a dat atare însărcinare Notarului, cât și părții protivnice, precum și constatarea că persoana, căreia trebuie să a se face comunicarea este lipsă, trebuie de asemenea să plătească taxa simplă de timbru (78/13 Dec. dep. Cas. unite).

4. Pe baza instrucției Tribunalului regional din Petersburg.

Notarii pot primi împreună cu somația tot felul de *documente* spre a le predă. Dacă a primit somația *prin poștă*, Notarul o comunică la destinație numai dacă iscălitura celui ce somează este atestată. Răspunsul la atare somație se poate trimite prin poștă, notând despre această operație în registru la rubrica a 5-a și păstrând chitanța poștei.

Vezi expl. la art. 128 și 148.

La art. 144.

După înțelesul literal al art. 144, răspunsul părții adverse se comunică numai când *chiar* această parte cere acest lucru sau consimte la aceasta întărindu-și consimțământul *prin iscălitură*. Această iscălitură, dacă partea este analfabet, se poate face *de altă* persoană, dar nu chiar de Notar, care are numai dreptul de-a atesta iscălitura (90/3).

La art. 146.

1. Când atestarea unui act înfățișat spre atestare nu încapă pe el, atunci se adaugă o foaie de timbru și adnotarea se face așa în cât întâiele cuvinte să se scrie pe chiar actul, iar celelalte pe bucata adăugită; în orice caz, înse, pe această din urmă nu trebuie să se scrie numai iscălitura Notarului (art. 17 Regulile provizorii).

2. Un înscris casnic de împrumut, înfățișat la Notar și atestat de el, se consideră ca document, făcut după regula atestării, a cărui coprins nu se poate combate prin depoziții de marturi, și de oarece afirmarea că nu s'au primit banii cum spună actul, este făgăduirea conținutului, și prin urmare că nu s'au luat bani pe un act de împrumut casnic, atestat, după ce-a fost scris, conform articolului 410 Proc. civ. nu se poate dovedi prin marturi 93/20. Comp. Dec. 67/296, 68/745, 72/704, 900, 76/36, 79/9 și altele).

Vezi expl. la art. 78 (puterea actelor notariale), 147 (personalitatea și capacitatea juridică), 159 p. 4 (anarghiria—exceptio non numeratae pecuniae—la ipotecă) și 241 (aplicarea în Regatul polon a unei procuri, făcută în Imperiu în modul declarativ)—Dec. 93/27).

La art 147.

1. Obligațiile Notarilor în privința atestării actelor se arată în art. 28, 72—74, 83, 89, 90, 99—101, 129, 130, 146 și 147 din Legea Notarilor. Pe baza acestor articole, Notarul se încredințează: 1) de personalitatea și capacitatea juridică a

persoanelor cari sunt părți la atestare; 2) la facerea unui act, despre bună voința părților și dacă pricep înțelesul și rostul actului, și 3) dacă actul nu este oprit de lege și dacă nu coprinde în el ceva protivnic legilor, cari apără modul de guvernare, moralitatea publică sau cinstea persoanelor particulare. Notarul are grijă, de asemenea, ca la arătarea persoanelor și în iscăliturile lor să se scrie numele, patronimia, familia, profesia și domiciliul, să fie actul scris cetet și ca toate albiturile, îndreptările, adaosurile peste rânduri și scurtările să se noteze la sfârșitul actului. După ce aduce la îndeplinire cele mai sus arătate, Notarul face chiar pe act arătare despre atestare (art. 146) și trece atestarea în registrul notarial (art. 129). Cu aceasta lucrarea Notarului se isprăvește în privința atestării actului,—și după aceea însuși actul trebuie declarat că este atestat. *Primirea* de la Notar a *actului* atestat atărnă de socotința persoanelor ce sunt părți în act, și, evident, nu se poate socoti ca făcând parte din *formalitățile atestării* actului, iar recipșa celui ce-a primit actul dată în registrul notarial slujește numai ca a-deverință că actul s'a dat persoanei în drept (79/151).

2. *Liberarea* unui act (*unilateral*) persoanei care l'a prezentat la atestare, închee numai formalitatea înfățișării actului, dar nu isprăvește punerea lui în aplicare; pentru aceasta se cere *predarea* actului de către persoana care l'a făcut acelei persoane care dobândește prin acest act un drept. (67/124, 17/354). Dar când, după facerea actului se face și însăși predarea lui, atunci singură arătarea că actul nu s'a realizat, nu constituie dovadă de nevalabilitatea lui, fiind că dacă un contract, făcut sau declarat în modul stabilit, ar fi pus în atărnare necondiționată de declarația *unei singure din părți* că'l socoate nevalabil, nu ar da nici o siguranță pentru drepturile și obligațiile ce rezultă din el. (69/208).

3. Un contract *bilateral*, iscălit și prezentat spre declarație de amândouă părțile și declarat la notar, nu poate fi găsit nevalabil pentru că una din părți *nu a luat* actul, sau copie de pe el, dela notar, și nu va fi dat *declarație* de primire (79/151, 77/354).

4. A estând un act *unilateral*, notarul nu este obligat a-l atesta neapărat *în prezența părții*, în folosul căreia actul se

face; participarea acestei părți la act se arată prin primirea de către ea a actului de la cel care îl face. (78/114).

5. Art. 89. se aplică și la atestarea *prezentării* actelor (79/151). (Este o notă că mai înainte Senatul era de părere contrară (78/114).

6. La atestarea înfățișării actelor, notarii sunt datori a se încredința de personalitatea și de capacitatea juridică a celor cari iau parte la atestare, de-aceea, dacă nu este la mijloc plângere, din partea persoanelor cari au luat parte, în potriiva faptelor nelegale ale notarului întru împlinirea datoriei lui, nu există motiv *de-a se îndoii că notarul a împlinit la înfățișarea actelor regulile* stabilite de lege. Prin urmare, faptul că notarul n'a arătat pe cambie că ea a fost iscălită de altă persoană, având procură dela un analfabet, nu poate sluji de motiv spre a declară cambia nevalabilă. (73/1188).

7. La atestarea prezentării unei procuri (art. 128, 130, 146 și 147), notarul încredințează, că persoana, care a dat altei persoane procura, este în adevăr aceeași, care se numește, că ea are capacitatea legală și că procura a iscălit-o această persoană, (Vezi expl. la art. 241).

Iar cât privește persoana căreia se dă procura, participarea ei la facerea procurei se manifestează numai prin primirea acesteia, adică printr-o faptă, care poate avea loc după isprăvirea formalității înfățișării procurei. Iar dacă ea nu ia parte la această formalitate, atunci notarul nici nu are motiv și pricina să se încredințeze *despre capacitatea juridică a acelei persoane spre a primi procura*. După art. 146 atestarea înfățișării contractelor, între cari se numără și procurile, se face de notar chiar pe act, *arătând ce persoană le-a înfățișat*; iar după art. 147, la atestarea înfățișării actelor, notarul este dator a se încredința despre personalitatea și capacitatea juridică a persoanelor, *cari iau parte la facerea atestării*. Aplicând aceste reguli la procuri, la înfățișarea cărora de obicei mandatarul nu e de față, se înțelege că arătata obligație a notarului se rapoartă la *mandant*, adică la partea care dă procură, iar nu și la mandatar (87/23).

8. Având acest lucru în vedere, notarul care face atestarea înfățișării unui act prezentat de un mandatar, nu poate fi scutit de obligația de-a se încredința de *capacitatea juridică*

a acestui *mandatar*, supt pretext că s'ar fi constatat această capacitate juridică la atestarea prezentării acestei procure menită lui (87/23).

9. În *procesul-verbal* de atestare a unei procuri, notarul nu este dator *a pomeni toate documentele*, înfățișate pentru facerea atestărei, — între cari și procura, în baza căreia, pe temeiul dreptului dat mandatarului de-a da *procură* altei persoane, s'a dat atare *procură*; deși asemenea arătare nu se face, judecata nu e în drept a pune la îndoială că mandatarul, dând *procură* altuia, a avut acest drept de substituție (76/392).

10. Dacă notarul nu alătură *la procesul-verbal de protest, făcut de el*, constatarea *personalității și capacității* juridice a persoanei care-a prezentat actul la protest, această împrejurare nu face să fie nul însuși protestul și nu face schimb să piarză puterea cambială, de oarec în modelul de protest al unei cambii (notă la art. 1 Legea cambiiilor t. XI p. II No. 17) nu se cere alăturarea acestei constatări (73/1518).

11. Numai *nearătarea* în atestarea *unui înscris de arbitraj* a împrejurărilor cu privire la *capacitatea juridică* a persoanelor pomenite, constituie o omisiune de formalitate și nu dă drept înseși persoanei care a luat parte la facerea înscrisului de-a cere anularea hotărârei arbitrilor. (72/942 și 99/113).

12. Notarii sunt datori să nu primească la făcut și la atestat ori ce soiuri de acte, arătate în art. 1740 și 1743 t. X p. I și art. 291 t. XI din Cod. comercial, înaintea ca persoanele cari iau parte la declararea unui act să nu fi prezentat certificatele comerciale cuvenite sau chitanțe de plata taxelor stabilite pentru certificate, supt pedeapsă, în caz contrar, de-a fi supus la răspunderea prevăzută de art. 468 din Cod. pedepselor (Circulara Min. Just. 1871 No. 275).

După art. 44 din Regulele generale, la atestarea înfățișării actelor, notarul este obligat a se încredința și dacă nu se coprind în act dispoziții protivnice legii.

Cu privire la obligația notarilor de țineă *indice alfabetic* de persoanele cari au fost puse supt tutelă sau curatelă, vezi art. 26 din Legea notarilor (în redacția ei cea nouă).

Vezi despre capacitatea juridică explicațiile de la art. 83 și 134.

La art. 148.

1. Notarul nu are drept a primi bani spre păstrare sau spre

a-i da creditorului din partea datornicului (75/835, 72/777).

2. Persoana obligată a plăti creditorului *suma datorită pe-o ipotecă*, în caz de-a nu cunoaște domiciliul creditorului sau dacă refuză creditorul primirea plătei, trebuie să *depue plata nu la notar*, dar la *Tribunalul regional*, iar persoana care n'a primit la termen suma luată cu împrumut de la ea, în termenul fixat în actul de ipotecă, are drept a *intentă acțiune împotriva datornicului*, dar nu se poate îndreptă cu *jalbă în potrive faptei notarului*, la care datornicul a *depus banii* (72/777).

3. Notarul, primind banii, depuși de cine-vă pe baza unui contract, este o persoană particulară, căreia o parte i-a încredințat banii, și este dator a înștiința pe cealaltă parte, că suma cuvenită ca plată se află depusă la el. Încredințarea banilor la un notar, o dată ce aceștia nu au învoire a primi sume de bani spre păstrare, i-lu, poate avea numai această urmare că ajungerea acestora la persoana căreia trebuie să fie plătiți, rămâne de acolo înainte pe răspunderea celui ce s'a obligat la plată, și al 2-lea, că nu dă drept persoanei ce are a primi această plată, de-a refuză să primească banii numai fiindcă, în loc să fie vărsați la Tribunalul regional, au fost vărsați la notar (75/835).

Vezi expl. la art. 65 p. 4 și 141 p. 1 (banii).

La art. 150.

În proiectul din 1863 se spunea că notarul *nu este oprit* și, prin urmare, că rămânea la chibzuirea lui a face în mod notarial actul despre primirea unui document, chiar dacă cel ce i l'a încredințat spre păstrare a cerut acest lucru. Pe urmă s'a găsit de nevoie a adăogi că documentul se poate înapoiă *pe temeiul unei hotărâri* judecătorești, de oarece se poate lesne întâmpla să se piarză chitanța sau duplicatul sau să fie nimicite într'adins și atunci ar fi fost cu neputința a-și mai primi cine-vă documentul înapoi (pg. 337).

La art. 152.

Când se înapoiază un document ce-a fost dat în păstrare, marturii iscălesc pentru aceasta în registru, supt chitanța celui care primește documentul. Această recipisă se face în fața acelui text din registru unde s'a trecut însemnarea că documentul s'a dat în păstrare (art. 45 din Regulele provizorii).

PARTEA A III-a

CAPITOLUL I-ii

La art 154.

Vezi expl. la art. 192⁴.

La art. 155.

Vezi expl. la art. 43¹.

CAPITOLUL II

Întărirea actelor despre proprietățile nemișcătoare.

Actele de strămutare a dreptului de proprietate pe proprietăți nemișcătoare, de la o persoană la alta, sau de mărgenire a dreptului asupra a atârei proprietăți, pretutindene s'au recunoscut ca așa de importante, în cât în toate Statele se cer formalități speciale, dacă nu pentru facerea actelor, apoi pentru întărirea acestora. În acest scop, există, între altele, instituțiile ipotecare, și actele, privitoare la imobile, după ce se fac în modul fixat de lege, se întăresc prin trecerea lor în Condiciile ipotecare, de către instanța judecătorească, în unele țeri, iar în altele—fără atare instituție—după dispoziția numai a unei persoane, care administrează ipoteca.

După Corpul de legi din 1857, actele, privitoare la averile nemișcătoare, se fac de asemenea într'un mod special, anume modul întăririlor și se trec în condicele de întăriiri, iar, pe lângă aceasta, pentru asigurarea contractelor și obligațiilor, mai ales a celor privitoare la averile nemișcătoare, se țin și la Tribunale, după un sistem special, condice de popri. Ar fi fost nepotrivit a încredința instanțelor judecătorești examinarea și întărirea actelor, privitoare la proprietățile nemișcătoare; fiindcă administrarea ramurei întăririlor ar fi sustras pe membrii instanțelor judecătorești de la îndeletnicirile lor proprii judecătorești privitoare la afacerile litigioase. Atare mod de întărire a actelor privitoare la averile nemișcătoare de către instanțele judecătorești nu se poate privi ca potrivit și fiind că hotărârile instanței asupra facerei sau refuzului de a face un act, în multe cazuri, ar avea a atinge atari chestii, a căror deslegare ar trebui să se

facă pe calea obișnuită litigioasă. Rezolvarea acestor chestii ar putea pricinui greutăți la caz de procese pentru declararea de nul a unui act, fiind că această acțiune s'ar aduce înaintea aceleiași instanțe judecătorești, de care s'a găsit cu putință facerea actului. Nu rare ori s'ar naște îndoiala de are drept sau nu, instanța judecătorească, a răsturnă pe cale judecătorească hotărâri date de ea mai d'înainte lucrând înse ca instanță notarială.

De aceea este mai nimerit a încredința întărirea actelor privitoare la averi nemiscătoare, Primilor Notari. Însăși facerea actelor să se încredințeze celorlalți Notari, cu condiție, înse, ca actele de orice strămutare a dreptului de proprietate pe imobile, după facerea lor la un notar ales de părțile contractante, să se înfățișeze spre întărire la Primul Notar al locului unde se află proprietatea. Primul Notar, după prezentarea actului, să fie obligat: 1) să se încredințeze de realitatea existenței imobilului asupra căruia se face actul; 2) că imobilul nu este supus la opriri; 3) că este în adevăr al persoanei, care își cedează dreptul său asupra aceluia și în sfârșit 4) să treacă acel act în Condicta de acte întărite. Stabilirea acestui chip de-a face și întări actele privitoare la imobile este nimerit și pentru că se potrivește în esență, cu modul întrebuintat pe baza legii din 1857 la facerea actelor după regula întăriturilor. În locul inspectorului, face actul Notarul, dar valabilitatea i-o întărește Primul Notar, în locul unui membru al tribunalului, care în timpul de față examinează și întărește actele întărite, căci, deși legea dă această îndatorire Tribunalului, în fapt înse la toate tribunalele însărcinarea se dă unuia d'ntre membri.

Întărirea actului *de către Primul Notar al locului unde se află imobilul*, asupra căruia se face actul, este de neapărată nevoie spre a înlătură unul din neajunsurile cele mai de căpetenie a facerei de pân'acum a actelor; căci azi îngăduie puțința abuzurilor, ce se întâlnesc în practică, anume vânzarea unui imobil la mai multe persoane, de-asemenea și de a-l ipoteca odată la mai multe persoane deosebite și alte abuzuri. Asemeni abuzuri nu se pot înlătură nici prin regulile pentru punerea în stăpânire, nici prin publicațiile despre trecerea imobilului la altul cine-vă, cari publicații însoțesc punere în stăpânire (t. X p. II art. 1524), de oarece pân

la publicarea în toată Rusia despre facerea actului, totdeauna a trecut multă vreme. Întărirea actelor în chipul sus arătat nu va fi mai anevoios de cât în modul învechit acum, conform legii din 1857, care cere pentru puterea în stăpânire, de asemenea, să se prezinte actul la locul unde se află immobilul. Toată deosebirea esențială între procedarea veche și dispozițiile cele nouă se mărginește la aceea, că până-acuma actul își capătă putere pe dată după săvârșirea lui și înaintea de-a fi fost înfățișat la starea locului, pe când, după proiect, nu va dobândi putere deplină înaintea de-a fi întărit de Primul Notar. Dar în această deosebire și stă mai ales superioritatea sistemului nou față de cel în ființă, de oarece, prin introducerea regulei propuse pentru întărirea actelor la locul unde se află imobilele, se înlătură puțința acelor abuzuri ce-am arătat mai sus.

În sfârșit, pentru ca Primii Notari să-și poată împlini însărcinarea în privința întăririi actelor asupra averile nemisțătoare, ei trebuie să se informeze și din Condicele de popri și din indicele alfabetice, cari de aceea și trebuie să li se încredințeze împreună cu Condicele de întărituri. Potrivit acestor păreri s'au redactat articolele 157—177 din Legea Notarilor (pag. 361).

La art. 157.

1. Trecerea proiectului de act de vânzare în Condica de acte de către Notar și liberarea de către el a duplicatului de pe actul săvârșit nu încheie încă formalitățile (solemnitățile) facerii actului de vânzare, de oarece împlinirea acestor formalități la Notar, nu sunt alt-ceva de cât lucrarea *pregătitoare* a contractului de vânzare-cumpărare, și numai *prin întărirea* lui de către Primul Notar actul *se preface în întăritură* (act întărit) și de la acest moment, conform art. 157 și 158, actul de vânzare se scoate definitiv încheiat (73/1160, 75/267, 04 No. 12, 06 No. 17).

2. De aceea, prin împlinirea formalităților facerii actului la Notar, chiar și după ce s'au primit duplicate din Condica de acte, dar înaintea de întărirea lui de către Primul Notar, nu se dobândește nici un fel de drept patrimonial (73/1094, 75/626, 04 No. 12, 06/17).

3. După facerea actului la notar, nici una din părți nu mai e în drept ca, arbitrar, să se împotrivească la urmările legale

ale vânzării privitor la strămutarea dreptului de proprietate la cumpărător asupra averii înstrăinate și la predarea acestei averi cumpărătorului (05/47).

4. În Legea notarilor se trage graniță lămurită și determinată între *facerea* actului și *întărirea* lui, fiecare din aceste două lucrări, încredințată fiind fiecare din ele altui funcționar și având fiecare din ele însemnătatea ei deosebită. Întăia lucrare se face cu participarea, dela început pînă la sfârșit, a amânduror părților contractante. Personalitatea, capacitatea juridică legală, voința bună și conștiința a părților de-a încheia contractul, vădită prin iscăliturile amânduror părților supt act, și legalitatea însuși actului, — toate aceste condiții de cari atărnă stabilirea înțelegerii părților, îmbrăcată în actul notarial, se constată de notar, chiar la *facerea* actului. Dîmpotrivă *întărirea* actului, prin însăși esența ei, exclude nevoia participărei la ea a voinței amânduror părților. Primul notar întărește nu *un proiect* de act, ci chiar un act săvârșit în chip notarial. La împlinirea acestei formalități consimțimântul părților, definitiv exprimat în acest act și constatat, nu numai că nu este supus la vre-o schimbare, dar nici nu se mai controlează din nou în fondul lui. Tot controlul Primului notar, întru cât privește înțelegerea între părți, se mărginește numai la aprecierea ei din punctul de vedere al *legalității* actului și al *forme* esențiale pentru formalitatea îndeplinirii ei, iar pe de altă parte se reduce la controlul dacă nu au fost dăunate drepturile reale ale terțiilor (86/96).

4 a. De oarece Primul notar este dator după Legea not. (art. 157 și urm.) a primi spre a le întări numai unele acte și numai în privința acestora el este și încasator al dărilor fiscale, de-aceea, primind la întărire un act, el, înaintea de toate, este dator să se încredințeze dacă actul cu pricina este din categoria actelor, ce trebuie întărite de el, cu acest scop el trebuie să stabilească precis natura juridică a învoelei cuprinsă în acel act. Determinând această natură, el nu este de fel legat de numele ce înseși părțile au dat actului. De oarece legile speciale au preferință față de cele generale și de oarece terminologia legilor fiscale nu corespunde în totul cu terminologia legilor civile (Dec. No. 54 din 1895), de-aceea la fixarea naturei juridice a actului ce se

înfățișează spre întărire, Primul notar, înainte de toate, se adresează legilor speciale, cari și determină activitatea, adică la Lege Not. și la Statutul dărilor și numai după aceea la legile civile (08/51).

5. Alcătuirea actului de cumpărare la notar este numai o lucrare pregătitoare pentru contractul de vânzare-cumpărare, deci nu începe îndoială, că cerința legii (art. 1682 t. X p. I) de-a se fixa *în înscrisul de făgăduire de vânzare termenul* pentru săvârșirea actului se adresează la *Primul notar* (72/306, 75/794).

6. Conform art. 134—157 dreptul de proprietate asupra unui *imobil* adjudecat printr'o hotărâre judecătorească nu se poate înstrăina prin *cesionarea foi executive* dată pentru acea hotărâre, fără să se săvârșească un act întărit. Inse cesionarea foi executive unei persoane străine printr'o inscripție pusă de acel act, cărui i s'a dat foaia executivă, nu este oprită de lege, numai întru atâta întru cât condamnarea (despăgubirea) adjudecată sau executarea după natură lor, admite o înstrăinare unilaterală (fără consimțământul celeilalte părți) și fără a face altfel de act statornicit (act de vânzare, înscris de danie și altele) (75/543).

7. Dreptul de proprietate asupra loturilor de pământ, cădate persoanelor din armată căzăcească din Cuban, pe baza legii de la 23 Aprilie 1870, se dobândește de cei din urmă din momentul când li se dau documentele, numite în art. 9 și 10 din pomenita lege, recunoscând faptului liberării documentelor rostul de întărire legală a lor de către administrația țerei (1901/11 Dec. dep. Cas. unite).

Vezi art. 68, 69, 74, 75, 78—83 din Regulele provizorii și expl. la art. 66, 167—169.

La art. 158.

1. Actul, făcut în modul stabilit pentru actele de danie privitoare la un *imobil*, prin care proprietarul, *dăruind* dreptul său de proprietate, și-a păstrat *sieși stăpânirea pe viață* (viageră) asupra imobilului dăruit, este act de danie, iar nu testament (86/14).

2. *Actul de împărțeală* nu se poate privi ca un act, care, prin el însuși, ce-ar întări un *imobil* asupra persoanelor ce iau parte la împărțeala imobilelor arătate în acest act, fiind că împărțeala (partajul) nu constituie o strămutare a dreptului

pe proprietate la alte persoane, ci numai determină ce părți se cuvin din immobil fiecăruia din cei ce și-l împart, pe baza proprietății ce au cu toții în comun asupra acelei averi. De aceea, față de *terții*, actul de împărțeală poate sluji ca prezumție legală că averea este proprietatea celor ce-au luat parte la împărțeală numai întru cât acest fapt se certifică prin acel act sau prin dovada dreptului de proprietate comună, care-a slujit de bază facerei actului de împărțeală (85/32).

3. Actele de împărțeală prin cari o proprietate comună nemișcătoare trece în proprietatea unuia din partași sau se împarte între ei în părți, — face parte din actele pentru cari este de nevoie întărirea de Primul notar, supt pedeapsă de invalabilitate a înseși actelor; *împărțeală casnică* se poate face numai cu privire la averea mișcătoare. (83/18, 79/371, 75/395 și altele).

Vezi expl. la art. 66, 157, 159 p. 12 și 200 p. 13.

4. Din p. 4 art. 158 Leg. Not., e vădit, că termenului act de împărțeală, ce trebuie întărit de Primul notar, legea îi dă înțeles îngust sau 1) de contract prin care proprietate comună se preface în proprietate numai a unuia din copărtași, sau 2) de contract, prin care, o proprietate comună se împarte în părți la toți partașii. Este cu totul limpede, că contractul, prin care comoștenitorii rămân în proprietate comună, și numai unul din ei renunță în schimbul unei plăți bănești, la dreptul său, în folosul celorlalți, nu intră nici în unul din cazurile arătate la p. 4 din art. 158 Leg. Not. De-aci urmează, că atare fel de contract nu poate fi privit ca un act de împărțeală în înțelesul Legii Not., și prin urmare nu i se pot aplica art. 22—24 din Statutul dărilor, întru cât acestea statornicesc impunerea la taxă de timbru pe valoarea întregii averi supuse la împărțeală (08/52).

La art 159.

1. Întărirea de către Primul notar a contractelor de împrumut cu ipotecă asupra unor averi nemișcătoare, deși este, după lege, una din condițiile neapărate de valabilitate a unui atare contract, dar, din cele două părți ce-l alcătuiesc: împrumutul și ipoteca, întărirea este formalitate neapărată numai pentru facerea celei din urmă; căci ipoteca este o măr-

genire a dreptului de proprietate a datornicului asupra imobilului zălogit (art. 1647 t. X, p. I). Contractul de împrumut nu cere pentru valabilitatea sa forma întăriturei (art. 2031 t. X p. I), el se poate face în mod notarial, în mod declarativ sau în mod casnic. Prin urmare, *neîntărirea* de către Primul notar a unui act de împrumut cu zălogire de imobil *lipsește* acest act de orice *însemnătate numai cu privire la asigurarea* datoriei prin o avere nemișcătoare a datornicului, dar *neîntărirea*, prin ea însăși, nu *lipsește* atare act de *orice însemnătate*, ca dovadă a unor întâmplări și fapte ale părților contractante, cari au putut să aibă loc la însăși facerea contractului și cari nu cereau pentru constatarea realității lor întărirea actului de către Primul notar. Și de oarece nici în legile noastre civile, nici în Legea Notarilor, nu se spune despre contractele de împrumut cu zălogirea unui imobil — că numărarea în mâna datornicului de către creditor a sumei date cu împrumut ar fi trebuind să aibă loc neapărat în momentul întăririi contractului de către Primul Notar și că nu ar fi având creditorul dreptul de-a dovedi, că a dat datornicului banii chiar la facerea actului, atunci este vădit că predarea banilor de creditor datornicului poate să aibă loc chiar și la facerea actului, lucru ce atărnă de înțelegerea d'ntre părți, cari au putut a se învoi ca *în-mânarea banilor* să se facă la Notar, la facerea actului. De aceea, dacă un act de împrumut cu zălog de avere nemișcătoare, neîntărit de Primul Notar, nu poate sluji ca dovadă îndestulătoare și neîndoioasă de predarea banilor de către creditor celui ce-a luat de la el banii cu împrumut, totodată asemenea act, dacă, după înțelegere între părți, se află *în mâinile creditorului*, poate conform art. 460 din Proc. civ. să fie admis de judecată ca o dovadă, care, după împrejurările oricărui caz concret, să poată da judecăței convingerea, că datornicul a primit banii. În atari contestații judecata are datoria de-a confruntă asemenea document cu împrejurările, cari au precedat și însoțit facerea lui și cari au urmat după el, — dar judecata nu e în drept a scoate încheere că datornicul n'a primit banii, exclusiv din aceea, că actul nu a fost întărit de Primul Notar, și astfel să-l respingă, ca neavând nici o însemnătate (80/247, 81/121).

2. *Un act de împrumut* cu zălog de avere nemișcătoare,

ăcut în modul notarial și înmănat creditorului ipotecar spre a-l întâri la Primul Notar, dar *neprefăcut în act înțarit*, nu poate sluji *ca dovadă neîndoioasă de facerea împrumutului*, care să pună în sarcina părâtului obligația de-a dovedi că împrumutul nu s'a realizat, în cazul când creditorul i-ar fi intentat acțiune pe baza unui atare act și datornicul ar răspunde că împrumutul nu s'a executat. Determinarea însemnătăței și puterei doveditoare a unui act de acest fel atărnă de găsirea cu cale a judecăței, având în vedere împrejurările fiecărui proces și ținând seamă de gradul de încredere ce-ar inspira dovezile părților (85/111).

3. Un act cu zălog de avere nemișcătoare, *neîniărit* de Primul Notar, *nu pierde însemnătatea lui de act făcut în formă notarială*, și de aceea atare act este supus cercetărei și aprecierii judecăței nu numai în privința modului cum a fost făcut, ci și asupra coprinsului său, spre a se ajunge la dezlegarea întrebărei, dacă dovedește el ori nu cutare sau cutare împrejurare sau pretenție (85/111).

4. Pe baza legiuirilor în vigoare se poate ridica întămpinarea *că nu s'au primit bani pe acte de ipotecă* asupra unor imobile, cari, încheiate în modul stabilit, și atari contestații se judecă după regulile Proc. civ. (88/70).

Vezi expl. la art. 146 p. 2.

Notă. Martăinov arată că'n cazul de care vorbește dec. Senatului ocărm. a primit ca dovadă că pe actul de împrumut cu ipotecă nu s'au primit banii arătați în el ca primiți, între altele, scrisori prezentate de părât, telegrame și un compt al reclamantului (creditorului) cum și duplicat de pe contractul de tovărășie.

5. Datornicul ipotecar poate lua asuprași *obligația de-a achită* pe creditor *păn la concurența sumei întregi a împrumutului* în cazul când suma aceasta nu s'ar putea prinde din vânzarea imobilului ipotecat, și atare obligație se poate încheia *cu ipotecă*. Lipsa în formularul pentru actele de ipotecă a indicației unei atari condiții la ipotecă nu poate avea nici o însemnătate, fiindcă *formularul* este numai *un model general*, în care se arată părțile esențiale constitutive ale actului, dar nu a putut prevedea condițiile secundare, atărnătoare de voința părților (84/5).

6. Un contract de tăiat pădure, încheiat de vânzător, este obligator pentru dobânditorul moșiei, numai când a fost în-

tărit asupra moşiei în modul arătat la p. 3 din art. 159 din Legea Notarilor, de oarece dobânditorul a avut cunoştinţă de acest contract nu se poate dovedi prin marturi (03/45).

7. *Stăpânirea pe viaţă*, de obicei, se înfiinţează chiar de însuşi proprietarul, prin act de danie sau prin testament. Această stăpânire nu dă celui ce stăpâneşte drept de proprietate, ci îl face subiectul unui *drept special asupra unei proprietăţi străine*, împuternicindu-l a-l realiza prin folosirea de acea proprietate. De oarece proprietarul cedând altei persoane dreptul de stăpânire şi folosinţă, strămută în paguba sa, cu privire la această proprietate o parte din *drepturile sale reale*, care, în acest caz, rămâne o formă de proprietate nedeplină. (88/47).

8. De aceea nu putem recunoaşte stăpânului pe viaţă acel drept de liberă dispunere, pe care îl are proprietarul. Prin urmare, se înlătorează puţin *de-a înstrăina dreptul de stăpânire pe viaţă*, adică strămutarea dreptului real, ce are acest stăpânitor la altă persoană, ci se îngăduie numai cedarea folosinţei de acest drept. Nu se îngăduie nici înstrăinarea *silită* a dreptului de stăpânire pe viaţă, prin inventariare (poprire) şi vânzare a acestui drept pentru datorii. (87/82).

9. Neîmplinirea de către Primul Notar, cu prilejul întăririi unui act de împărţeală asupra unei case, a îndatoririlor ce i se impun de p. 3 în art. 53 p. 2, din art. 159 şi art. 178, nu poate avea nici o înrăurire asupra unui drept determinat (dreptul de stăpânire pe viaţă) ce are un terţiu, pe baza acestui act, făcut de Notar (dreptul de folosinţă pe viaţă). (73/1132).

10. Deşi în art. 728 şi 1683 t. X p. 1 se vorbeşte de *în-făţişarea* spre atestare la instanţele de întărituri a înscriselor de vânzare, dar, după promulgarea legii notarilor, această regulă şi-a pierdut puterea obligatorie, fiindcă în această lege între actele cari trebuie întărite de Primul notar, nu se pomeneste nicidecum de înscrisurile de făgăduinţă de vânzare (71/1198).

11. Dacă în înscrisul *de făgăduinţă de vânzare* se va pune condiţie, că vânzătorul proprietăţii *se lipseşte de dreptul de-a o vinde* altuia, sau dacă se va pus la cale să se facă *propire* pe ea, atunci atare înscris de făgăduinţă de vânzare

trebuie făcut în mod notarial și supusă spre întărire la Primul notar (notă la art. 23 din Regulele provizorii).

12. Dacă în documentul prin care răscumpărare o obște loturi de pământ de la boiar se menționează, că s'a dat ȧeranilor dreptul de-a-și pășuna vitele în pădurea boierească, arătându-se categoric hotarele firești și întinderea precis determinată, atunci dreptul de proprietate al boiarului asupra acelei părți de pădure trebuie privit ca mărgenit numai întru atâta, întru cât este neapărat de nevoie pentru neîmpiedecata realizare de ȧerani a *servitutei pășunatului* dată lor. Respectând această învoială, boiarul, pe temeiul dreptului său de proprietate, e slobod a scoate din pământul aflător supt pășune, în folosul său veniturile și foloasele prin toate mijloacele îngăduite de lege, neexceptând chiar cedarea locului de pășune la alte persoane, fără a avea nevoie să ceară voe dela cine-vă (94/22. Dec. Dep. Cas. unite). După ce se va va isprăvi tăiatul complet al unei păduri, drepturile boiarului și ale ȧeranilor se determină după legile privitoare la proprietatea comună (96/44 Dec. dep. Cas. unite; 98/53 Dep. civ. Cas.).

13. Primii notari nu pot notă în registru de daravere ale imobilelor și a le trece în condica de întărituri actele prin cari stăpânii pe viață ai unui imobil, își dau consimțimântul pentru înființarea unei bănci de credit solo-cambial pentru proprietarii acestor imobile, dau Băncei dreptul de-a se plăti cu preferință pentru datoriile solo-cambiale către ea, înaintea de orice alte pretenții, izvorâte pentru ei din dreptul de stăpânire pe viață și renunțând dela însuși dreptul lor asupra acestui fel de stăpânire, în caz de a se vinde imobilul prin vânzare publică (97/94. Vezi art. 66 p. 43).

14. Actele de ipotecă le poate cedă creditorul ipotecar către altă persoană cu *învoirea* datornicului ipotecar. (Vezi în această privință explicațiile de la art. 1653 Cod. civil.) Astfel de cesiune se poate face, după găsierea cu cale a părților, și pe baza art. 66 din Legea notarilor, fie în mod notarial, fie în mod declarativ, fie casnic, de oarece, în baza actului de cesiune a ipotecei, nu se naște un drept nou ipotecar, ci dreptul de zălog stabilit mai înaintea vreme trece la altă persoană și, prin urmare, aceste acte nu se coprind între acele, cari creează un drept asupra unui imobil

și cari din această pricină, trebuie să fie neapărat făcută în formă de întăritură (art. 157—159). Primul notar nu este în drept a refuza notarea cesiunei actelor de ipotecă în registrul de daravere ale imobilelor, dacă atare cesiune s'a făcut în mod notarial. Notările în registrul întăriturilor se pot face nu numai pe baza de acte întărite, dar și pe baza altor acte (art. 187 și 188 Legea not. și art. 39 din Regulele provizorii). De aceea nu este piedecă la trecerea în registrul de daravere ale imobilelor, și a însemnărilor despre cesionarea ipotecelor pe baza de acte, făcute în modul întăriturilor.

În atare caz înse este de neapărată nevoie să se constate în mod legal personalitatea și capacitatea juridică a persoanelor, cari iau parte la cesiune, pentru care scop este de ajuns facerea lor în modul notarial (98/20).

15. Primii notari nu sunt în drept a pretinde, ca instanțele judecătorești să le trimită câte o notiță propitoare pentru fiecare obligație de datorie în parte, când acțiunea se bazează pe mai multe obligații de acestea, fiindcă prin propire se asigură nu fiecare obligație în parte, ci reclamațiile conform sumei din ele, confirmate prin dovezi. De aceea pentru fiecare reclamație trebuie să se facă numai o singură notiță de propire (04/105).

Vezi expl. 53, 66, 161, 167, 168 și 178 p. 2.

La art. 161.

1. Legea nu oprește a supune prin mandatar la întărirea Primului notar duplicatele din Condicele de acte (03/87).

2. Înfrățirea de către un Notar a unui act la întărire este o lucrare făcută în exercițiul funcției și de aceea pagubele pricinuite de Notar prin împlinirea acestei însărcinări, se pot urmări din garanția depusă de Notar (83/111).

3). Neînfrățirea la Primul notar de către cumpărător a documentului de cumpărare la vânzare publică a unui imobil, în lăuntrul termenului de un an nu atrage după ea pentru cumpărător urmări însemnate cu privire la dreptul de proprietate (Circulara Min. de Just., 1879 No. 28.115).

4. Dacă, la încheierea unui contract de împrumut, împrumutatul prezintă creditorului, pentru asigurarea executării obligației la termen, o proprietate a sa nemișcătoare, atunci atare contract, se chiamă ipotecă, și se face în formă întăriturilor. Ca urmare a facerii actului de împrumut în mo-

dul arătat, are loc pentru împrumutat — o mărgenire a dreptului de proprietate, iar, pe de alta, pentru creditor — *un drept real* — de a cere, la caz de neîmplinire a obligației *la termen*, împlinirea ei numai din proprietatea ipotecată. Prin urmare, acest drept, numit *ipotecă* (zalog), constituie un drept desine stător, neatârnat de contractul de împrumut, al cărui termen se fixează de părțile contractate. Pentru crearea acestui drept de ipotecă, ca drept real, legea cere numai respectarea unor reguli determinate, între cari se numără și (art. 161) supunerea actului de ipotecă la întărirea Primului notar din acea regiune juridică, în care se găsește imobilul, în termen de un an, independent de termenul împrumutului, care poate fi și mai mic de un an. Astfel, constituirea acestui drept real de ipotecă nu atârână de expirarea termenului împrumutului, cu atât mai mult, cu cât în această împrejurare se și ivește pentru creditor nevoia neapărată de-a avea acest drept ipotecar. *Întărirea de către Primul notar a actului de ipotecă* poate avea loc și după expirarea termenului împrumutului (88/58).

5. Termenul de un an pentru înfățișarea spre întărire la Primul Notar a duplicatului se socotește din ziua trecerii actului în *condica* de acte (art. 70 din regulile provizorii).

6. Regula din art. 168 t. X p. I, că o boală care împiedică pe o parte de a eși de a casă, este scuză pentru nesăvârșirea unui act în timpul fixat, trebuie să se aplice și la cazurile când e vorba de înfățișat duplicate de pe acte săvârșite (03/87).

La art 162.

Însărcinarea pomenită în art. 161 și 162 de-a înfățișa la întărire duplicat de pe un act notarial se poate da numai *notarului*; iar pentru ca *alte persoane*, afară de înseși părțile, să înfățișeze dublicatul la întărire se cere ori *procură*, sau o *împuternicire* specială pentru a iscăli în petiția cu care se înfățișează duplicatul (art. 76 din Regulele provizorii).

La art. 163.

Art. 68 din Statutul Băncii funciare țărănești cu privire la cumpărarea de pământ prin conlucrarea Băncii pomenite stabilește: că notarul întărind actul de cumpărare după dreptul comun, trimite duplicat din *condica* de acte neîntărite la Primul Notar, alăturând adevărarea arătată în art. 67, și

tot odată comunică secției locale a Băncei agrare țărănești copie de pe duplicatul pomenit.

Prin ucazul de la 9 Noemvrie 1906 (Vezi Statutul Bancei partea II, art. 4): Duplicatul actelor notariale, provitoare la pământurile de nadel, și cari au a fi întărite de Primii notari, se pot trimite de notari la Primul notar prin poștă.

La art. 166.

Pe baza art. 30 din Regulele provizorii, identitatea actelor, săvârșite sau atestate de notar, și puse în aplicare în *Regatul polon* și în marele Ducat *finlandez*, se atestează de Primul notar local.

La art. 167.

1. Dacă, după făcerea actului de cumpărătură la notar, vânzătorul *moare*, atunci Primul notar nu este în drept a-l întări înaintea ca *moștenitori* să-și fi dat *consimțământ* la vânzare (78/254, 73/1094).

2. Primul notar *nu este obligat* a aștepta *consimțiment* nou din partea moștenitorilor, la contract, dacă sunt dovezi, că *vânzătorul, care a murit* după facerea actului la notar, a însărcinat *de bună voe* pe cumpărător să *îndeplinească formalitățile* la întărirea actului de cumpărătură. Același lucru trebuie să zicem și în privința formalităților săvârșirii și întăririi actelor de *danie* sau de *afierosire* a unor proprietăți nemișcătoare (86/96, 87/80).

3. După înțelesul acestei interpretări (86/96), scrierea actului la notar impune părților și celor cari capătă drepturile de la ele (les ayants droit N. Trad.) obligația de a strămuta asupra dobânditorului un drept real. Dar ei nu pot executa acest lucru altfel de cât înlăturând predecile legale, ce poate să întâmpine întărirea actului la Primul notar. Atare piedecă este, de bună seamă, o oprire înscrisă asupra imobilului ce trebuie înstrăinat sau ipotecat, de asemenea și o propire generală pe numele acelor persoane, al căror este după dreptul de proprietate imobilul ce trebuie înstrăinat sau ipotecat (89/28).

4. Instituțiile notariale nu pot face și întări acte pentru dobândirea de către regimente și alte unități militare, a unor proprietăți nemișcătoare (89/130).

5. Primul notar este dator la întărirea unui act, a lua în considerare și a aplica acele legi, cari au fost promulgate

după facerea actului la notar și chiar după ce acesta a fost înfățișat spre întărire la el (00/48, 03/117).

6. Primii Notari sunt obligați, când întăresc duplicate de pe acte de ipotecă *pentru împrumuturi*, date de societățile de asigurare pe ipotecă de case, să se conducă de regulile privitoare la modul de a-și plasa și păstra fondurile, societățile de asigurare pe acțiuni și la acoperirea obligațiilor lor, întrucât aceste reguli privesc datul de împrumuturi. (1901/112).

7. În procesul *Băncei agrare* din gubernia Hersonului, căreia Primul Notar i-a refuzat întărirea unui act de cumpăratură prin care *dobândeă pământ* în ținutul Hotinului, cu autorizația Ministrului de Finanțe,—găsind ca Banca, pe baza statutului său, nu este în drept a cumpăra imobile, Senatul a găsit că refuzul este întemeiat, pe considerantul ca Banca își poate realiza drepturile sale numai pe temeiul statutului ei, că prin statut nu i s'a dat dreptul de-a dobândi imobile de la persoane particulare, afară de cele neapărat de nevoie pentru așezarea Casei Băncei, care excepția de la regulile statutului nu se poate interpreta în sens larg, și că autorizația dată de Ministrul Finanțelor să cumpere imobilul nu are însemnătate hotărâtoare (1901/60).

Vezi art. 77, 85 și 86 din regulile provizorii și în anexe—legile cari mărginesc stăpânirea pământului.

La art. 168.

Pe baza art. 21¹⁷ din Legea urmărilor civile t. XVI, p. II, termenul pentru punerea în aplicare a Condicelor locale pentru propiri s'a fixat la 1 Oct. 1899 (Col. de legi 1899, No. 85, art. 1103). Regulele pentru redactarea articolelor popritoare și a celor liberatoare s'a arătat în anexele de la art. 154 legea Notarilor.

1. Regula din art. 168 Leg. Not. nu lasă îndoială de obligațiile Primului Notar de-a controla dreptul celui ce înstrăinează, dacă imobilul ce e vorba să se înstrăineze este în adevăr al înstrăinătorului și să intre în examinarea puterii doveditoare a documentelor înfățișate lui, nu numai din punct de vedere al formei lor externe, dar și în privința coprinsului lor năuntric. Dar, având în vedere însuși caracterul procedurii întăriturilor, ca procedură nelitigioasă, deducțiile sale în privința existenței cutărilor sau cutărilor drep-

turi ale înstrăinătorului se pot baza pe stări de drept, cari au fost precis statornicite în documentele înfățișate, cari au putere de documente de întărire de drepturi asupra unui imobil și cari prin cuprinsul lor nu însuflă nici o bănuieală că a posedat dreptul ce trebuie întărit (04/9).

a) *Explicații cu privire la neviolarea drepturilor reale ale terților.*

2. *Principiul și limitele mărgenirii dreptului de-a dispune se determină prin cuprinsul și prin data tipăririi* articolului propitor în Buletinul Senatului, în urma ordinului autorității competente, și această mărgenire își păstrează puterea obligatorie până ce se desființează măsura de către aceeași autoritate sau de alta superioară, și pân ce se publică în același Buletin articolul care desființează poprirea (77/193, 1901/76). (Vezi expl. la p. 4 la art. 171).

3. Punerea unei popriri asupra unei averi mărgenește pe proprietar în dreptul lui de-a face acte de *înstrăinare* sau de *ipotecă*, dar nu în dreptul de-a stăpâni și de-a se folosi sau de-a le cedă altei persoane prin *arendare* (76/351). Iar proprietarul nu are drept a da în arendă imobilul ipotecat pe un timp mai lung de cât se fixează în ipotecă (72/1209, 1215).

4. Oprirea, pusă pe imobilul unei persoane, pentru declararea căreia ca *răsipitoare* s'a făcut, în modul statornic, cerere la Senat, capătă putere din momentul *tipăririi* articolului opritor, iar nu din momentul când se va declara răsipitoare prin deciziunea Senatului (71/93). Vezi expl. la art. 83 pp. 15 și 16.

5. După lege, punerea de poprire asupra unui imobil în caz de ipotecare a lui, nu lipsește pe proprietar de dreptul de-a vinde această proprietate, de-aseenea și de a o ipotecă la altă persoană, dacă la facerea actului de vânzare sau de ipotecă se va *vărsa suma* întreagă a *datoriei*, pentru oare s'a făcut poprire, sau dacă se va oferi altă proprietate, în totul de-o-potrivă cu aceea, pentru garantarea datoriei. Cererea proprietarului pentru *înlocuirea garanției reale* prin garanție *bănească*, potrivit art. 615 din Cod. Proc. civ. se acordă și fără consimțământul creditorului ipotecar, dar atare înlocuire a garanției nu este de-o potrivă cu încetarea contractului de împrumut, de oare ce, făcută în marginile în-

găduite de lege, înlocuirea asigurării nu schimbă întru nimic relațiile dintre creditor și datornic, așa cum au fost fixate prin contract, și nu schimbă nici termenele de plată nici mărimea procentelor (75/437).

6. Instituțiile judecătorești, cari au întărit actele de strămutare a unui imobil și cari au ordonat punerea în posesia pe temeiul acestor acte, trebuie să privegheze ca datornicul să-și execute exact obligațiile ce-i sunt impuse prin propirea pentru asigurarea creditorului (Legea Notarilor art. 168, art. 84 din Regulele provizorii pentru Legea Notarilor, și art. 1425 din Cod. proc. civ). Dar această priveghere trebuie să se raporteze numai la datornic, pentru a cărui datorie s'a pus propire pe imobil, și trebuie să aibă loc numai în cazuri de strămutare a dreptului de proprietate de la datornic la altă persoană relativ la imobilul supus propirii sau când acest drept se micșorează (prin ipotecă). La un imobil, care este al mai multor persoane cu drept de proprietate comună, fiecare din coproprietari are o parte determinată din el și de oarece răspunderea pentru datorie cade numai asupra însuși datornicului sau a moștenitorilor lui (t. X p. I art. 1259), în cazul, când pentru datoria unuia din coproprietarii la proprietatea comună, se face poprire asupra imobilului acestuia, această propire privește numai partea ce se cuvine aceluia în imobilul comun și nu se întinde asupra părților comoștenitorilor lui. Legea nu obligă pe nime să stea în comunitate asupra unui imobil, ce se poate împărți, și nu lipsește pe coproprietari de dreptul de a cere împărțeala, chiar și în cazurile, când sunt propiri asupra imobilului întreg, asigurând datoria lor comună, dar prescrie numai ca la facerea loturilor să se aibă în vedere aceste popriri. De-aceea nu este motiv de a împiedeca *împărțeala* unei proprietăți nici în cazul când sunt *datorii* asupra unuia sau mai multor dintre *copartași*, asigurate *prin propiri*. Dacă datornicul, pe-a cărui parte este propire, *nu cedează partea sa* în proprietatea altor comoștenitori (Legea Notarilor art. 158 p. 4 și t. X p. I, art. 1324), nu poate fi vorba ca proprietatea pusă supt propire să treacă la altă persoană, fiind că la împărțeala averei între copărtași, potrivit cu partea fiecăruia, nu se face strămutare a dreptului de proprietate la alte persoane, ci numai se determină par-

tea din proprietate ce este a cutărui sau cutărui din copărași (73/1249).

6. *Datoriile personale ale lui de cujus trebuie plătite cu preferință față de datoriile personale ale moștenitorului.* În cazul când creditorii lui de cujus își arată pretențiile, după ce moștenitorii au intrat în stăpânirea moștenirii, se recunosc valabile toate dispozițiile luate de moștenitori asupra moștenirii dobândite de ei, deși aceste dispoziții ar stă în ipotecarea și chiar în înstrăinarea acestei averi succesoriale. Creditorii aceștia ai lui de cujus își pot îndeți pretențiile de-a fi plătiți cu preferință numai la acele părți ale succesiunii, cari, la intentarea acțiunii din parte-le, încă se mai aflau în stăpânirea moștenitorilor și asupra cărora se va face, în modul statornicit de lege, sequestru sau poprire. Pe lângă asta, acești creditorii, în caz de îndoială, au obligația de-a dovedi că proprietatea indicată de ei a rămas, în adevăr, moștenitorilor de la datornicul lor, de cujus. (86/63, 87/76).

7. *Dacă o parte s'a obligat prin contract, spre asigurarea plăței exactă în fie care an a unei sume determinate a răspunde cu averea sa mișcătoare sau nemișcătoare, arătând pe aceasta din urmă cu precizie, atunci, deși această obligație nu are rostul de ipotecă și nu naște drepturi reale, totuși această proprietate nemișcătoare nu se poate înstrăina fără a oferi în locul ei alta în totul echivalentă, constând, de pildă, în capital producător de procente, pân la concurența sumei anuale a plăței (83/74).*

8. Prescripția articolului 1456 t. X, p. I. pentru adunarea de informații dacă nu cumva a sosit de-adreptul la instanța judecătorească, care face actul, cerere de proprie, trebuie înțeleasă astfel: Primul notar este obligat a aduna atari informații din dosarele arhivei notariale încredințată lui, dar nu din dosarele Tribunalului regional (79/48).

b) *Explicații privitoare la chestia a cui este imobilul,*

9. *Existența dreptului ereditar se poate dovedi la judecată nu numai prin acte, cari adevăresc formal transmisiunea sau trecerea dreptului de la o persoană la alta, dar și prin alte dovezi.* Acest fel de dovezi poate avea loc nu numai când proprietatea s'a dobândit prin stăpânire îndelungată, dar și când dobândirea s'a făcut prin act întărit, dar acesta din vre-o pricină ce-vă nu se poate înfățișa, (79/245 84/53).

10 *Foile de punere'n posesie* în general se pot primi ca dovadă de dobândirea stăpânirii, dar nu sunt dovadă absolută, care să nu poată fi combătută, despre existența stăpânirii (84/55, 110). În scop de a asigura legalitatea și nestrămutarea mutărei dreptului asupra unei averi imobiliare, legea obligă pe Primul notar a se încredința numai dacă partea care înstrăinează sau consimte a-și știrbi dreptul de proprietate, în adevăr, are acest drept.

Această împrejurare se poate dovedi deplin și neîndoios și fără *punerea în stăpânire*, sau prin actul întărit, prin care s'a înfărit asupra-i dreptul de proprietate, sau printr'un testament întărit pentru executare, printr'o hotărâre judecătorească de confirmare în drepturile la succesiune și altele. Dar cererea de-a i se dovedi neapărat punerea în posesie, la întărirea de către Primii notari a unui act asupra unei averi nemișcătoare, este lipsită de bază legală (93/107. Dep. civ. și 96/18 Dec. dep. Cas. unite). Pe aceleași motive, la întărirea de către Primii notari a unui act asupra unei averi nemișcătoare a Cazacilor maloruși (în gub. Cernigovului și Poltavei) nu este nici o bază legală de-a cere de la acești din urmă o punere prealabilă în posesie după Condicelelor de hotărnicie (96/18 Dec. dep. Cas. unite). Primii notari, la întărirea actelor de vânzare și a altor acte de acest fel, de asemenea când dau certificate pentru ipotecare, nu sunt obligați a cere de la stăpâni acte de întărire, cari să dovedească dreptul lor de proprietate asupra acelor proprietăți, nemărgenindu-se *la foile de punere în stăpânire*, făcute, pe baza art. 1209 Proc. civ., după hotărâri judecătorești (1902/12))

11. Pentru moștenitorul care dorește să vândă un imobil, *nu este obligatoriu* să înfățișeze Primului notar o hotărâre judecătorească pentru confirmarea asupra lui a drepturilor la succesiune. După înțelesul art. 167 și 168 Legea Not., pentru atingerea țelului urmărit de lege, obligând pe Primii notari să se încredințeze dacă imobilul este cu drept de proprietate al persoanei, care îl înstrăinează, este de ajuns să fie de față dovezi cari după lege pot convinge că are dreptul de proprietate. Dreptul la moștenirea ce se deschide este al moștenitorilor pe temeiul morții stăpânului de mai vechiu (art. 1254 Cod. civ.) și legea nu stabilește

confirmare obligatorie din partea judecăței în drepturile la succesiune (art. 1408 Proc. civ). Sarcina Primului notar după art. 167 Leg. not., nu stă în aceea ca el să dea vre o hotărâre judecătorească în privința drepturilor sucesorale ale cuivă asupra averei, ei să recunoască numai dacă dovezile înfățișate duc la convingerea că *proprietatea în adevăr* este a stăpânului care o înstrăinează. Atare dovadă poate fi, depildă, certificarea administrației de voloste că vânzătorul țeran proprietar (colonist) a moștenit averea vândută de el, având'o după tatăl său, *după obicei*, Existența unui obicei determinat, conform dec., 91/86 și altora, se poate certifica de funcționari sau prin voturile adunărilor satești (96/116). Vezi expl., la art. 351.

12. *Actele de hotărnicie* trebuie să fie singura dovadă unică și netăgăduită a dreptului de proprietate asupra pământului numai în contestațiile relative la *întinderea* și *hotarele* imobilului, și în această privință, se înțelege de la sine, ele înlocuesc și înlătură toate actele, cari au fost controlate și au servit de bază la fixarea întinderii proprietăței la hotărnicia generală, iar în cazurile. când are loc neînțelegere nu asupra întinderii și hotarelor proprietăței, ci dacă ea este în întregul ei a cutărei sau cutărei persoane, atunci actele de hotărnicie nu se pot lua nici în locul, nici măcar nu pot sluji la complectarea actelor de întărire, *ca dovezi a dreptului de proprietate* pentru acea persoană asupra căreia s'a scris imobilul la măsurătoare, (75/1047) 87/43).

13. Actele hotărniciei generale pot sluji ca dovadă necontestată pentru întinderea și hotarele pământului, dar nu ca dovadă a proprietăței asupra acestuia (78/231, 79/195 87/43) iar actele hotărniciei speciale pot avea însemnătate de dovadă nu numai pentru graniți, dar și pentru drepturile de proprietate (79/132 87/8).

14. Amânarea isprăvirei hotărniciei, speciale nu înrăurește asupra fondului înțelegerilor, cari urmează la alcătuirea de învoeli amiabile, realizarea cărora pe fața pământului se amână pân la liberarea planurilor. (87/8).

15. Înțelegerea, alcătuită prin hotărnicie de bună voe, se execută și se consideră ca dovadă netăgăduită, dacă înse nu

sunt protivnice legilor și dacă nu violează drepturile terților. (84/90).

16. Facerea în timpul hotărâniciei a unei *înțelegeri de bună voe* constituie o lucrare procedurală, prin care se regulează mersul mai departe al înseși lucrării hotărâniciei. iar *aplicarea pe pământ* a învoiei se face printr'un act în privința loturilor la cari se rapoartă învoiala, determinătoare a poziției reciproce a părților (92/75).

17. Nu orice act, care are putere de dovadă judecătorească, poate sluji și ca dovadă a dreptului de proprietate, ci numai acelea cari îndeplinesc regulile stabilite pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra unui imobil (70/678). *Planurile orașelor* nu slujesc ca dovadă pentru dreptul orașului asupra pământurilor arătate în planuri (1900/16).

18. Din actele de întărire fac parte și testamentele (80/56), documentele după statut cari determină hotărârile nadelului țerănesc (70/1217), hotărârile sau dispozițiile instanțelor judecătorești competente, prin cari se recunoaște că imobilul cutare este al cutărei persoane determinate (75/702).

18 bis. Pentru testamentele țerănești, făcute conform notei de la art. 91 din Legea generală despre țerani, nu se cere întărire pentru executare după moartea testatorului. (84/64, 86/61).

19. Dar atare însemnătate nu au atestările instituțiilor polițienesti, volostiale, orășenești și administrative, nici inventarele și alte hârtii cari adevăresc dreptul de proprietate asupra unui imobil (70/1143, 71/340, 72/220, 75/6).

20. Contractele prin cari se dă pământ la persoane străine în folosință pe timp nederminat, constituind în fond cedarea dreptului de proprietate asupra acelui pământ, nu se pot socoti ca având putere de o potrivă cu acele mijloace de a dobândi și întări drepturile de proprietate asupra nemiscătoarelor, cari mijloace sunt fixate prin lege, de-aceea atari *contracte fără termen*, ca necorespunzând regulilor pentru strămutarea dreptului de folosință asupra unei averi nemiscătoare, nu pot fi recunoscute ca obligatorii (75/538).

21. Cu privire la drepturile patrimoniale ale soților în gub. Cernigovuii și Poltavei (art. 1157 Cod. civ.) Senatul a dat următoarele lămuriri:

a) Pentru ca să se admită că o proprietate este a amânduror soților, după înțelesul exact al p. 9 din art. 1157, nu ajunge ca în actul de cumpărare să se arate în calitate de cumpărători, bărbatul și femeia, ci este neapărat de nevoie, afară de aceasta, de asigurarea că proprietatea au cumpărat-o cu banii lor comuni sau cu banii proprii ai femeii (78/243), fără acestea, proprietatea (mișcătoare și nemișcătoare) se privește ca fiind numai a bărbatului (84/135).

b) După înțelesul punctului 2 din art. 1157 în gub. Cernigovului și Poltavei, aflarea în ființă a unei averi după moartea unuia din soți, cari nu au avut la intrarea lor în cătătorie nici un fel de avere, duce la prezumția că proprietatea au dobândit-o prin munca lor comună, chiar dacă în actul de cumpărătoare nu s'ar fi arătat, că ea a fost dobândită cu mijloace comune ale soților. Această prezumție legală se poate dărâma numai aducând dovadă contrară. De aceea, dacă nu se stabilește împrejurarea că soții, la intrarea lor în căsătorie, au avut vre-o avere, judecata nu este în drept a respinge dreptul bărbatului asupra averii nemișcătoare numai pe motivul că actul s'a făcut pe numele femeii (92/5).

c) P. 2 de la art. 1157 se aplică și în acele cazuri, când proprietatea a fost dobândită de soți *pe credit* (92/85).

d) După înțelesul articolului 1157, soții au drept de moștenire unul la averea celuilalt asupra unei proprietăți, a cărei dobândire nu se află în dependență de mijloacele materiale ale soților, de cari au putut dispune înaintea de căsătorie, ci este *rezultatul vieții în comun* și a unei *gospodării comune*, care le-a dat putința de-a lua proprietatea cu mijloace, pe cari nu le aveau la îndemână înaintea de căsătorie. Constatarea neatârării averii câștigate în căsătorie de mijloacele patrimoniale anterioare ale soților, în fiecare caz anumit, este în căderea judecăței, care judecă procesul în fond. Dar trebuie avut în vedere că faptul că soții n'au avut nici o avere înaintea de-a intra în căsătorie nu trebuie să se interpreteze că *adică nu au avut nici un fel de mijloace* de traiu, și recunoașterea dreptului de succesiune pentru soți numai când ar fi constatată atare împrejurare, nu ar corespunde înțelesului general al legii (92/85).

e) Dacă imobilul se găsește dobândit *de amândoi soți cu banii lor comuni*, atunci prin avere rămasă după moartea

unuia din ei trebuie să înțelegem acea parte ce soțul mort are în această avere. De-aceea dreptul soților asupra unei averi *comune* de acest fel, atât când sunt copii (asupra unei treimi), cât și când nu sunt copii (asupra moștenirii întregi), se rapoartă evident *la acea parte din ea*, care formează succesiunea deschisă *după cel ce-a murit* (92/85).

22. Membrii unei *familiii țerânești* cari nu sunt împărțiți între ei, au proprietate *comună*. (72/493).

23. Așezările de fermă și loturile de pământ cedate în *nadel* unui țeran și răscumpărate de acesta, prin conlucrarea sau și fără conlucrarea guvernului, în mărimea cuvenită după numărul sufletelor celui ce-a răscumpărat, nu se consideră ca proprietate personală exclusivă a celui țeran, ci ca *proprietate comună a casei*, adică a totalității membrilor familiei țerânești. De-aceea stăpânul casei poate vinde pământul în calitate de reprezentant al casei, în folosul comun al întregii case (81/161).

Hotărârile *adunărilor satești* nu pot privi pământurile dobândite de țerani *în afară de nadel* în proprietate particulară (67/20).

24. Inscrierea *loturilor caselor țerânești* pe numele stăpânilor de casă, la facerea înscrisului de stăpânire, nu înțărăște acestor persoane drept individual *personal* de proprietate asupra lotului de pământ, căci acest lot este proprietatea întregii case. (82/147).

25. Conform art. 165 din Regulamentul răscumpărărilor și 125 din Regul. pentru împărțirii pământurilor țerânești, pentru dobândirea de către ei, prin *răscumpărare*, a dreptului de proprietate asupra *unui lot separat din pământul comun*, e de neapărată nevoie ca, după vărsarea împrumutului răscumpărării la casieria ținutală, să se aducă adeverință din partea obștei satești că suma vărsată corespunde totalului părților de făcut pentru acel lot, ținându-se seamă de banii vărsați de răscumpărători înaintea vremii în socoteala împrumutului răscumpărării și după ce se face despărțirea lotului după chibzueala obștei. După înțelesul adeverat al acestor legiuiri, pe cât timp încă nu s'au împlinit tot ce arată ele, țeranul nu se poate socoti că a dobândit drept de proprietate separat *personal* asupra lotului, *nu poate primi document pe el și nu-l poate înstrăina*, deci

acest lot nu se poate vinde la mezat pentru plată de datorii (77/341).

Este oprit, când folosința e comună, a cedă lotul din nadel în arendă unei persoane străine fără aprobarea mirului (87/9 Dec. dep. Cas. unite).

26. În opoziție cu deplina egalitate de drepturi a copărtășilor la o proprietate comună în privința administrării și dispunerii de ea (art. 546, 554 și 555 t. X. p 1) în *familia țerânească*, în a cărei proprietate comună intră nadelul de pământ răscumpărat de aceasta, membrul mai în vârstă al familiei este reprezentantul familiei, stăpân dispunător, stăpân al casei, în răspunderea mai de aproape a căruia este obligația facerii regulate a plătilor (84/67). Această situație a stăpânului de casă răspunzător în familia țerânească nu lasă loc la îndoială că are autoritatea necesară de-a alege, după chibzuirea sa, cutare sau cutare mod de a se folosi de pământul nadel al casei sale, fără să aibă pentru aceasta nevoie de învoire din partea membrilor mai tineri ai familiei, datori să se supune la voința capului de familie în toate cazurile când această voință nu iese din marginile gospodăriei raționale cu nadelul. În acest chip, în caz de-a fi încheiat stăpânul casei contract prin care dă în arendă pământul casei, nu are nevoie de-a cere consimțământul celorlalți membri ai familiei pentru încheierea contractului (92/41 Dec. Dep. Cas. unite).

27. La acest drept original al Casei țerânești asupra pământului ei de nadel nu se pot aplica regulile din art. 546 și 554 Codul civil, după care regnă dispunerea de-o proprietate comună trebuie să aibă loc prin înțelegere comună între copărtăși (93/91).

28. Lotul răscumpărat de stăpânul casei din complexul pământului țerănesc comun se consideră ca definitiv trecut în *proprietatea personală* a acestui stăpân al casei și poate fi vândut pentru plata unei condamnări particulare a stăpânului, măcar că *nu i se va fi dat document* asupra acestui loc (art. 165 Regulam. răscump.) (86/58, 90). Vezi legea dela 14 Dec. 1893 despre măsurile de preîntâmpinare a înstrăinării nadelurilor țerânești.

29. Primii notari, — la facerea actelor de vânzare din partea a obștii de țerani foști ai Statului, cari vând din pământul

dat lor de nadel, sau din partea a stăpâni de casă despărțiți, când aceștia, dând loturile lor, —sunt obligați a cere să li se înfățișeze hotărârile legiuite ale adunărilor sătești și în general *documente*, cari să constate atât faptul că pământul *este al obștiilor ori al stăpânilor de casă separați*, cum și că au vărsat plățile cuvenite la Visterie (art. 15 din Legea foștilor țerani ai Statului art. 1—4 din anexa de la art. 15 din Regule). (86/16 Dec. dep. Cas. unite).

30. Pe baza articolelor 311 și 314 din t. IX (art. 400 și 403, ed. I din 1876) *pământurile bisericilor*, cedate clerului bisericesc pentru a se hrăni, se află la nemijlocita dispunere a slujitorilor bisericei (preoți și diaconi) și a altor slujitori ai ei, cari, deși *nu au dreptul* a le vinde, a-le lăsa cuivă ca moștenire sau a le *transmite* în alt chip nici chiar a le pune ipotecă, înse le pot da *în arendă* spre a trage venit anual din ele (70/1374).

31. Pământurile cedate nu bisericilor sau altor instituții duhovnicești, ci pentru *ținterime orășenești*, de către oraș, din pământul său de pășune și ocupate de țințirim, nu se pot asemăna cu pământurile *bisericești* și atare țințirim, despărțit din pășunea *orașului*, nu încetează a fi pământ al orașului, deși are o menire specială — numai pentru îngroparea morților, — de-aceea este scos din folosință și din întrebuințare la alte scopuri, de pildă, pentru scopuri gospodărești (83/23).

32. Dacă o proprietate e dobândită de-un *Evreu* prin prescripție și termenul prescripției s'a împlinit încă înaintea de 3 Maiu 1882, atunci *legea de la 3 Maiu 1882*, care lege oprește pe Evrei de-a dobândi proprietate imobiliară, nu poate împiedică recunoașterea acestui drept, care a fost *dobândit înaintea de promulgarea legii* (88/12).

Vezi: Legea pentru mărgenirea dreptului Evreilor).

33. Ca dovadă a dreptului unui indigen așezat statornic în țara Turchestanului asupra lotului de pământ ce înstrăinează, trebuie să slujească adevărînța scrisă că are drept de stăpânire *dat de administrația țerei*; iar certificatele date de comisiile pentru impozitele pe pământ, de oare ce aceste comisii sunt instituții numai pregătitoare, nu pot avea putere doveditoare pentru întărirea actului pe cale procedurii întăririlor. Iar, dacă certificat «pentru dreptul de

stăpânire» nu a fost dat, atunci acesta se poate înlocui prin certificat de la șeful ținutului, care certificat să se razime pe constatarea congresului judecătorilor poporani. (04/9).

34. Facerea unui act de ipotecă la notar *înnainte de-a fi întărit* de Primul notar, *actul de cumpărătoare* relativ la averea ipotecată cumpărată de datornicul ipotecar, nu este protivnică legii și ipoteca se poate întări de Primul notar, după ce va întări mai întâiu actul de cumpărare, fără a mai aștepta să fie cumpărătorul pus în stăpânire pe proprietatea cumpărată, (81/121).

35. Notarul poate face un *act de cumpărătoare*, dacă-vânzătorul îi înfațișează un document că proprietatea a fost vândută la licitație, chiar dacă *pe acel document nu ar fi adnotarea* Primului notar că s'a notat despre el în registrul de daravere ale imobilelor. (88/15).

Vezi expl. la art. 81, 167 și 192¹.

c) *Explicații cu privire la proprietatea embaticară* (bezmănară sau rusește cu *cinș*, adică *cens*, canon. Nota Trad.). 36. Dreptul de stăpânire asupra unui imobil străin poate fi sau pe viață sau pe termen, dar nu poate fi *vecinic*. Dar unica excepție de la această regulă generală este *dreptul censului* (embaticar), care există în unele localități din partea apuseană a Rusiei și care constă în dreptul *vecinic și ereditar* de-a stăpâni și a se folosi de un pământ străin în schimbul unei plăți către proprietar, determinată și neschimbătoare, numită *cens* (*cinș*, rusește Nota trad.) (80/147).

37. Dreptul embaticar, ca și dreptul de proprietate, se poate înstrăina liber (80/147).

38. La întrebarea: ce urmări atrage după ea cesionarea dreptului bezmănarului către altă persoană *fără consimțământul proprietarului*. Senatul a dat explicarea următoare: chiar dacă am socoti actul privitor la atare cesionare absolut nul, și în acest caz rezultatul anulării lui ar fi *nu desființarea dreptului de bezman* și întoarcerea pământului la *proprietar*, ci numai *anularea cesionării* și *întoarcerea* pământului la embaticarul de mai înainte. Iar dacă în act s'au observat acele condiții, ce sunt cerute neapărat pentru ca atare act să fie valabil între *contractanți*, adică între embaticarul vechiu și cel nou, atunci *maximul* ce-ar putea deduce *proprietarul*, pentru el, din lipsa consimțământului său la cesiune, ar fi

pretenția să se declare acest act ca neînstare de-a-i căleă dreptul său ; cu alte cuvinte, proprietarul are voie să considere pe bezmănarul vechiu ca *nescăpat față de el de obligația* legată de dreptul de bezmănar (99/53).

La art. 168¹.

În circulara No. 7286 din anul 1875 Min. Just. a arătat modul cum să se comunice agrimensurilor ținutali actele notariale despre strămutarea dreptului de proprietate privitor la imobile.

La art. 169.

1. Primul notar, convingându-se de identitatea duplicatului ce i se înfățișează (art. 165), spre întărire la el, se mai încredințează : a) dacă legile civile nu opresc facerea și întărirea actului ; b) dacă imobilul arătat în duplicatul înfățișat lui este în adevăr al părții care îl înstrăinează, și dacă se poate înstrăina fără piedecă, — pentru aceasta se înformează din condicele respective la acte întărite, la popriri și la ridicări de popriri, din registre și indice ; c) dacă duplicatul îndeplinește cerințele articolului 89, deci, dacă notarul a constatat buna voință a părților de-a face actul și dacă părțile au priceput înțelesul și rostul actului (art. 167—169). Convingându-se de toate cele arătate mai sus, după ce primește taxele cuvenite Statului, face chiar pe duplicat *adnotare de întăritură* (art. 169). Prin aceste lucrări *se sfârșește formalitatea (solemnitatea) întăririi actului* (77/354, 78/129 și altele). Apoi Primul notar trece duplicatul în Condica de întărituri, notând în registrul de daravere ale imobilelor, actul în puterea căruia dreptul de proprietate *a trecut* la dobânditor, ia măsurile cuvenite pentru publicarea strămutării dreptului de proprietate, făcând publicații, și liberează primul duplicat (86/96).

2. Vânzarea-cumpărare a unei averi nemișcătoare se privește ca *definitiv* făcută și dreptul de proprietate asupra imobilului ea strămutat de la vânzător la cumpărător din momentul *întăririi* actului de către Primul notar, cu *treccrea* lui în Condica de întărituri și cu notarea acestei treceri în *registrul* întăriturilor, independent de data liberării duplicatului de pe actul întărit în mâinile cumpărătorului (76/203, 78/127, 81/121).

3. Momentul liberării duplicatului de pe act de către

persoana care-a înstrăinat imobilul, persoanei care l'a cumpărat, nu se determină în Regulele din Legea notarilor și despre predarea duplicatului în mâinile dobânditorului nu se face nici o adnotare în registrul actelor întărite. Prin urmare legea n'a dat momentului acestei predări, așa de esențială însemnătate, în cât de el să atârne răspunsul la întrebarea dacă actul de înstrăinare a imobilului a fost definitiv făcut. Dîmpotrivă, legea arată condicele de întărituri și registrul daraverelor imobilelor, ca mijloc de constatare că imobilul este al acelei persoane, pe care aceste condici și registre o arată (art. 167 și 168). Această împrejurare ne convinge că legea dă însemnărilor coprinse în aceste condice și registre rostul de dovadă neîndoioasă despre strămutarea reală a dreptului de proprietate pe imobil la dobânditorul arătat de ele și anume *din momentul trecerii actului în Condica și a scrierei notiței* despre acest lucru *în registrul întăriturilor*, iar nu din momentul când duplicatul de pe actul întărit s'a liberat cumpărătorului. Deducția că dreptul dat prin act trece la dobânditor tocmai în acest moment, se confirmă prin coprinsul art. 177, pe baza căruia, după întărirea actului de înstrăinare a imobilului de-o dată cu trecerea în Condica de întărituri și, prin urmare, nu numai înaintea de a se predă dobânditorului duplicatul, dar și înainte de a *libera* cui-va Primul notar *duplicatul* actului întărit de el, se face adnotare în registrul daraverelor imobilelor ca de un eveniment, care în adevăr s'a săvârșit, că în baza cutărui act dreptul de proprietate asupra imobilului în realitate a trecut la dobânditor (76/203, 583, 71/278, 78/127, 81/121, 87/100).

Notă. Martâinov dă în notă explicarea că Decizia 1867/124 după care vânzarea-cumpărarea se consideră ca definitiv încheiată numai din momentul *predării actului* de către vânzător cumpărătorului, după trecerea lui în condica de întărituri, nu mai are rost, în urma promulgării legii notarilor

4. *Cât timp actul nu este întărit de primul notar*, ori care din părțile contractante *este în drept a refuza* să săvârsească actul. De aceea, primind declarația vânzătorului—că nu vrea să vinde imobilul, sau a datornicului ipotecar—că nu vrea să facă ipoteca, Primul notar nu este în drept a întări actul de cumpărare sau de ipotecă,—chiar dacă vânzătorul sau da-

tornicul ce urmă să dea ipoteca, vor fi primit bani în baza actului și vor fi însărsinat cu primirea duplicatului pe contractantul cumpărător sau creditor ipotecar (75/626, 74/212).

5. Vanzătorul, însărcinând pe cumpărător să înfățișeze actul spre întărire la Primul notar și a primi de la el primul duplicat, nu mai are drept după ce *cumpărătorul va fi primit acest duplicat*, a sere anularea actului, — afară de'n cazul când s'ar fi exercitat asupra lui silnicie și constrângere să dea actul (74/175).

6. După principiul fundamental al dreptului contractelor, ori ce contract, legal încheiat, supune pe contractanți și pe cei ce dobândesc drepturi de la ei la obligația de a-l executa în tot ce s'a stabilit prin el, și se poate anula numai prin înțelegerea mutuală a părților cari s'au obligat (art. 569, 570. 1259, 1543—1545 t. X. p. I.), Legea nu face în această privință nici o excepție pentru vânzarea-cumpărare de imobile, ci impune acestui contract, având în vedere însemnătatea lui deosebită, anumite formalități. De aceea nici vânzătorul, nici cei ce au dobândit drepturi de la el (*les ayants droit* N. Trad.) în răstămpul d'ntre facerea actului (de cumpărare) la notar și întărirea lui de primul notar, *nu au dreptul de-a se sustrage arbitrar* de la urmările legale ale vânzării în privința strămutării dreptului de proprietate pe immobilul înstrăinat și a cedării către cumpărător a stăpânirii asupra lui. Cumpărătorul, din partea lui, are în po-triva vânzătorului acțiune personală care conține dreptul de-a cere executarea obligației ce rezultă din contract, cum și a tuturor clauzelor din el, privitoare la însași vânzarea sau la garantarea ei (de pildă plata de clauză penală), dacă înse el însuși și-a împlinit obligația ce și-a luat asupra-și prin contract. Pe aceste motive *cumpărătorul este în drept a cere să se confirme* asupra sa *immobilul* cumpărat, prin întărirea de către primul notar a actului de cumpărare, numai dacă, pe baza înțelegerii între părți, *duplicatul* din condica de acte se află în mâna *cumpărătorului*. Relația juridică rezultând din această înțelegere nu are nimic comun cu cea ce rezultă din procură sau împuternicire. Cumpărătorul în-fățișând la întărire actul în baza dreptului dat lui pentru aceasta de vânzător, face acest lucru nu în numele vânză-torului, nu în interesul aceluia, nu pe socoteala aceluia, ci

în numele său, în interesul său personal și pe seama sa. Atare asigurare apucând a fi dată cumpărătorului, nu i-o mai poate vânzătorul lua îndărăt, când ar voi. Înlăturând el însuși piedeca întăririi actului, vânzătorul nu mai poate pe urmă să consimță sau nu la împlinirea acestei formalități, care nu mai atarnă de el. Dreptul cumpărătorului de a cere întărirea actului de cumpărare, trebuie să se realizeze în modul arătat în art. 161; acest drept se anulează numai dacă trece termenul de un an fixat în acest articol; iar dacă moare vânzătorul, Primul notar nu are motiv de a aștepta ajungerea la o nouă înțelegere a cumpărătorului cu moștenitorii (86/96). Această regulă se aplică și la ipotecă (1902/28).

6a. Când vânzătorul dă cumpărătorului dreptul de a înfățișa actul spre întărire la Primul notar și a primi de pe el duplicatul prim, asta înseamnă că prin acordarea acestui drept cumpărătorului, vânzătorul nu mai poate împiedeca întărirea actului și a cere anularea lui (08/66).

7. Supt regimul legii notarilor, când actul de vânzare-cumpărare nu s'a putut executa, persoanele cari au luat parte la el, pe baza art. 825 și 1424 t. X p. I, nu sunt lipsite de dreptul *de a face* despre aceasta *arătare* până în termen de *șapte zile din ziua întăririi actului*, sau dacă termenul ăsta a trecut, pot intenta acțiune pentru anularea actului întărit. De acest drept și de celălalt se poate folosi atât vânzătorul care n'a primit de la cumpărător prețul convenit al imobilului (art. 1424), cât și cumpărătorul, care-a plătit suma convenită, dar n'a primit duplicat de pe act, din vină vânzătorului. Atarnă în totul de vânzător a-și asigura primirea prețului, sau în caz extrem a-și asigura la timp anularea actului de vânzare ce nu se poate executa, stabilind la încheierea contractului, că duplicatul atât de pe actul notarial, cât și de pe cel întărit să aibă a se da lui însuși, iar nu cumpărătorului. (76/203; 77/278).

Vezi expl. la art. 127.

8. Articolele 825 și 1244 t. X. p. I. nu se pot interpreta în înțelesul că, după întărirea de către primul notar a actului de vânzare, ar atarnă de capriciul cutărei sau cutări din părți a cere în curs de încă șase zile anularea actului, ca neputându-se realiza. În articolul 825 s'a hotărât, că „dacă vânzarea sau alt act de întăritură nu s'a realizat, din vre o pricină oarecare,

atunci se poate aduce acest lucru la cunoștință primului notar, în lăuntru termenului de șapte zile de la definitivă săvârșire a actului, adică din ziua liberării lui din dosarele întăriturilor, și dacă după atare înștiințare, instanță judecătorească se încredințează, că în adevăr actul n'a putut să se realizeze, atunci notează despre nulitatea actului în condicta de întărituri. Această lege, după cuprinsul ei exact, evident nu consideră că e destul spre a admite că actul nu s'a realizat numai după arătarea cumpărătorului sau vânzătorului că nu vrea să cumpere sau să vândă imobilul, de oare ce cere, că instituția care a făcut actul, să se convingă mai întâiu, că în adevăr actul nu s'a realizat. Dar a se încredința de această împrejurare poate numai în cazul dacă i se aduce dovadă încontestabilă, că actul întărit nu se poate pune în lucrare. Ca atare dovadă, supt procedura notarială, nu poate sluji o declarație unilaterală a cumpărătorului sau vânzătorului, fiindcă, dacă partea ceealaltă nu ar consimți, nu se poate face după această procedură verificarea dovezilor spre a se convinge de temeinicia cererei uneia din părți. De aceea, *pentru a se constată, potrivit articolele 825, că nu s'a pus actul în lucrare, este neapărat de nevoie ca arătarea unei părți să se confirme de către ceealaltă parte*; iar, dacă partea ceealaltă contestă arătarea părții care se plânge, arătând că se învoiește la punerea în aplicare a actului întărit, atunci atare act nu poate fi declarat că nu se poate realiza (87/100 și 99/43).

8 bis. Cele spuse nu sunt în contradicție cu explicația dată de Senat în deciziunile din 1876 cu No. 203 și din 1877 cu No. 278 prin cari, deși a arătat că de dreptul de-a declara Primului notar că actul nu s'a putut pune'n aplicare, pot să se folosească la fel atât vânzătorul, care n'a primit prețul convenit, cât și cumpărătorul, dacă n'a primit duplicatul din vina vânzătorului de pe actul întărit, dar nu a examinat, *în ce mod* trebuie a se face această declarație și *în ce condiții* cererea se poate satisface de către Primul notar (87/100).

9. Articolele 825 și 1407 t. X, p. I și-a păstrat toată puterea și după punerea în aplicare a Legei Notarilor, dovadă că, în modificările făcute în Corpul de legi, nu s'a adus nici o modificare acestor articole (87/100). Dar aceste articole nu se pot interpreta în înțelesul că, după întărirea

actului de cumpărare, ar atârna de arbitrarul unei părți sau alteia de-a cere în curs încă de șapte zile, anularea actului, ca nepus în lucrare (87/100 și 99/43).

9. bis. În ediția nouă din 1877 t. X, p. I, conform cu legile eșite după 1857, în cap. 3 din partea III, despre întărirea drepturilor asupra unui imobil sau despre acte în general, nu se coprink unele legiuiri și s'au pus în anexa de la art. 708, unde se coprink regulele pentru facerea actelor în localitățile unde nu eră aplicată Legea Notarilor, deși unele din punctele din anexa de la art. 708 sunt relative la drepturile civile și nefiind în atârnarea de deosebirea de procedură în aplicare cutărilor sau cutărilor instituții în feluritele părți ale Imperiului, se pot deci aplică pretutindene, adică și acolo unde s'a introdus Legea Notarilor. (88/56).

10. Indată ce actul de cumpărare *a căpătat putere*, — el poate fi anulat de judecată, după cererea vânzătorului, *numai și numai* în cazul, dacă vânzătorul *n'a primit prețul* imobilului vândut; legea nu prevede alt motiv de-a se declară nul actul de vânzare după cererea vânzătorului. (69/208 88/70).

Nu are a face dacă se află actul în mâinile cumpărătorului sau în ale vânzătorului, dacă reclamantul nu dovedește că n'a primit plata, actul de vânzare nu se poate declară anulat, măcar că n'a întrat în mâinile cumpărătorului și, di'mpotrivă, dacă se va dovedi că plata nu s'a făcut, actul de vânzare se poate anulă, chiar dacă s'ar fi și aflând în mâinele cumpărătorului (78/173, 69/208). Intrebarea de s'a plătit sau nu prețul cu care imobilul s'a vândut, — este chestie de fond și nu este supusă la controlul Casației. Dacă în loc de plată, condiția a fost să dea cumpărătorul o ipotecă asupra imobilului, nedatul ipotecii se poate admite ca dovadă de ne plată a prețului vânzării (78/173).

10a. Liberarea duplicatului prim din condica de acte (de pe un act de vânzare) cumpărătorului nu înlătură puțința de a i se intentă acțiune pentru anularea actului întărit din motiv de neprimire de către cumpărător a prețului proprietății vândute (art. 1424 t. X. p I). Faptul neprimirii de către cumpărător a sumei vânzării trebuie dovedit prin acte scrise și nu se poate dovedi prin arătări ale marturilor (08/66).

11. Dacă duplicatul de pe actul notarial, care, după în-

voiala părților, urmă să se dea vânzătorului, a fost înfățișat de acest din urmă Primului notar spre întărire, atunci declarația făcută după aceea *de vânzător* că nu voește să se întărească actul, dacă cumpărătorul se împotrivește, având în vedere art. 569 și 1545 t. X p. I, nu dă nici o bază legală pentru a se lăsa actul neîntărit, fiindcă voința vânzătorului de-a înstrăina imobilul s'a exprimat definitiv în actul notarial și de-aceea nu mai poate suferi schimbare (99/43).

12. Este de datoria instanțelor notariale numai încasarea *taxelor pentru întărituri* mai înainte de întărirea actului, dar nu și hotărârea gradului de răspundere pentru plata lor de cutare sau cutare parte din cele ce fac actul (80/228).

13. Adnotarea despre întărirea duplicatului se face după un formular special. La întărirea duplicatului, Primul notar poate îngădui în duplicat numai *îndreptări* de puțină însemnătate, cari să nu se raporteze la fondul actului. Atari îndreptări trebuie să se noteze atât în textul întăririi, cât și în jurnal. Cu îndreptări mai importante în duplicat, duplicatul nu se întărește (art. 89 din Regulele provizorii). Duplicatul întărit se transcrie în Condicta de întărituri din cuvânt în cuvânt după un formular special. (art. 90 din Regulele provizorii).

14. La anularea actelor *cari nu s'au putut realiza* se aplică regulele din art. 825, 826, 909, 1424, 1648, 2057 și 2062 p. I, t. X. Notiță despre anularea actului se face ori în condictă sau în registru, după cum actul a fost trecut în una s'au în altul, cum și pe actul însuși sau pe duplicatul lui în forma următoare: 1868 Ianuarie 3: «actul de față s'a anulat pe baza articolului cutare din p. I, t. X. (iscălitura notarului)». Această însemnare se face de-a curmezișul actului sau duplicatului, cum și de-a curmezișul actului trecut în condictă sau registru. Anularea unui act care nu s'a pus în lucrare din vre-o pricină oareși care, după cererea părților, se face prin act notarial (art. 37 și 38 din Regulele provizorii).

Vezi expl. la art. 159 pp. 12 și 13 și art. 181 p. I.

La art. 170.

Duplicatul, după trecerea lui în Condictă, se pune în dosar (art. 91 din Regulele provizorii).

La art. 171.

1. Ca unică bază pentru hotărârea întrebărei: cărei din părțile contractante trebuie să se dea duplicatul prim,—trebuie să fie coprinsul însuși actului, făcut la notar (75/1085).

2. Liberarea ori căruia duplicat din condica de întărituri sau ori ce copie din ea se notează în condica de întărituri (art. 92 din Regulele provizorii),

3. Duplicatele de pe actele întărite păstrate în arhiva condicelor de întărituri de la instituțiile vechi judecătorești și copii de pe actele trecute în ele se dau exact după descripțiile articolului 156 (art. 97 din Regulele provizorii).

4. Opririle, ce se aduc la cunoștința Primului notar *după ce-a întărit* actul de vânzare, nu pot fi piedecă la liberare actului în primirea părților în cazul când s'a fost isprăvit cu totul procedura întăririi acestui act (1901/76).

Vezi expl. la art. 119 și 169.

La art. 173.

Vezi capela art. 167 p. 3.

La art. 175.

Vezi expl. la art. 60 p. 2.

La art. 176.

Vezi expl. la art. 60 p. 2.

La art. 177.

Vezi expl. la art. 53.

La art. 178.

1. Primii notari sunt datori a face în registrele daravere-
lor imobilelor adnotări după formularul stabilit de Mini-
strul Justiției, despre ipotecarea imobilelor la Banca agrară
țerănească: *întâiu*, la întărirea actului de cumpărare a im-
mobilului, dobândit de țărani cu ajutor de la Banca agrară
și *al doilea*—după primirea de la consiliul Băncii a copiei
de pe textul propirei (85/77).

2. În registrul de daravere ale imobilelor, se fac notițe
despre *actele ce se întăresc de Primul notar*. Intre aceste acte
nu se numără *procesele verbale de împăciuire* încheate la
instanțele judecătorești cu privire la marginirea dreptului
de proprietate, prin trecerea pe jos și cu calul sau căruța,
asupra imobilelor (89/70).

Vezi expl. la art. 53.

La art. 178¹.

Prin circulara din 26 Dec. 1886 cu No. 34287 a Ministrului Justiției s'a confirmat că Primii Notari au datorie de-a respecta neapărat cerințele articolului 178¹, în care se cuprinde măsura din p. 3 din 21 Dec. 1832, poruncea prea înalte cu privire la plata *rămășițelor*, ce se vor fi adunat asupra unei averi nemișcătoare pe timpul ce-a precedat trecerea immobilului de la un stăpân la altul.

Prin părerea consiliului de Stat prea înalt întărită la 31 Ian. 1889 (Col. leg. 1889 No. 30), s'a prescrip: 1) Plata *rămășițelor* de dări către Stat, ce se vor fi grămădit asupra averei nemișcătoare pentru timpul ce-a precedat trecerea acestuia de la un stăpân la altul, este obligat s'o facă *stăpânul cel nou* al immobilului. Dar această regulă nu se întinde la imobilele vândute la vânzare publică. 2) La fie care *inventar*, la o vânzare publică, se pun în dosar informații despre rămășițele de dări către Stat, către zemstve și orașe sau din alte dări publice de orice fel. 3) În *foile de licitație* trebuie să fie date informații despre cătimea rămășițelor ce s'au adunat din dările arătate asupra immobilului ce se vinde prin vânzare publică; 4) Din suma oferită de cumpărător înainte de toate să plătesc rămășițele numitelor dări, până la ziua vânzării; și 5) În caz de-a se dobândi la vânzarea publică un imobil al unui nobil, de către o persoană de stare nenobilă, stăpânul cel nou este obligat a plăti darea rezultând din obligațiile speciale *nobiliare*, până la împlinirea periodului de trei ani, pentru care s'a calculat această dare după repartizarea în vigoare.

Prin Circulara de la 26 Oct. 1903 cu No. 47879 a Min. Just. i-a propus a se atrage din nou luarea aminte a Primilor Notari asupra îndatoririi neclintite ce au de-a executa cerințele articolului 178¹ Leg. Not., explicate prin Circulara din 26 Dec. 86 cu No. 34287, prin care Primii Notari au fost obligați, pe dată după trecerea actului de strămutare a dreptului de proprietate relativ la imobile în registrul de daravere ale imobilelor,—să dea de știre despre această strămutare administrației respective zemstviiale sau orașenești ori Curței financiare a locului unde se află imobilul, arătând precis atât însuși imobilul, cum și familia și profesia stăpânului celui vechiu și ale celui nou.

La art. 179.

1. Scopul publicațiilor stă în grija ca să între deplin venitul de la actele întărite cuvenit Statului. (pg. 372).

Vezi art. 71, 93—96 din Regulele provizorii și expl. la art. 199 p. 2.

2. Actul restrictiv,—prin care la zălogirea unei case către o persoană particulară sau la o instituție de credit—stăpânul casei a pus condiție recunoașterea tuturor contractelor de închiriere a încăperilor din acea casă, este neobligatoriu pentru stăpânul cel nou al casei, dacă s'ar vinde acea casă prin vânzare publică—nu poate avea putere obligatorie pentru terții cari au încheiat contracte de închiriere cu cel ce-a pus casa zălog,—nici chiar în cazul, dacă numitul act restrictiv, după întărirea lui de Primul Notar, a fost publicat în *Buletinul Senatului* (08/50).

La art. 180.

Banii, cuveniți pentru publicațiile Senatului și pentru tipărirea în ele a declarațiilor, instanțele judecătorești sunt datorate a-i vărsa la casieria locală și apoi a se îndrepta cu cererile lor la tipografia Senatului, alăturând chitanța casieriei despre vărsarea banilor (*Circulara Mins. Just. No 30710 din 1886*).

Vezi art. 98 din Regulele provizorii.

La art. 181.

După proiectul din 1863, Primul Notar întărește între altele *documentele* (dannăia) asupra imobilelor, vândute la vânzări publice. Având în vedere, că după art. 2172, 2173 și 2176 t. X p. I Cod. civ. și după opinia Consiliului de Stat prea înalt întărită la 20 Aprilie 1864 (despre înlocuirea actelor de vânzare prin documente (dannăimi) la liberarea de către oficiale guberniale pentru daraverele țerânești, de certificate de răsumpărare a datoriilor proprietarilor, după înțelegerea lor reciprocă cu creditorii), documentele (dannăia) se dau după hotărârile instanțelor judecătorești cu privire la întărirea unui imobil asupra cumpărătorului,—s'a găsit ne potrivit a supune întărirea acestor acte Primului Notar și de aceea articolul 158 nu vorbește despre documentele (dannăia) privitoare la imobilele cumpărate la vânzare publică. Tot ast-fel, și în art. 159 nu vorbește despre întărirea de către Primul Notar a actelor pentru transformarea unui imobil

în fidei-comis (zapovednoe), fiind că aste acte se fac după regulile speciale, stabilite în art. 467—484 t. X p. I. Cod. civ. și se întăresc, conform art. 481, de către Autoritatea supremă. În loc de aceasta s'a dat însărcinare Primului Notar *a face* despre atari acte *notițe* în registrul daraverilor imobilelor, cu scop, de-a da acestui registru deplinătatea cuvenită și rostul de informație completă despre stăpânirea proprietății teritoriale în regiunea Primului Notar (pg. 372).

1. Ori ce act trebuie să fie expresia exactă juridică a convenției, ce reprezintă și întărește. Nu 'ncepe îndoială, că atât actul de vânzare, cât și documentul de stăpânire (dannaia) arată strămutarea dreptului de proprietate asupra unui imobil la persoanele, cari l'au dobândit prin cumpărare voluntară sau silită, dar este totuși o deosebire esențială dacă dreptul de proprietate s'a strămutat la dobânditorul imobilului prin unul sau prin altul din aceste două mijloace. La vânzarea *voluntară* a unui imobil *înțelegerea între vânzător și cumpărător se poate schimba* și chiar nimiei înainte de *întărirea actului de cumpărare* de către Primul Notar, fiindcă nu este vre-o lege care să poată sili pe vânzător sau pe cumpărător să ducă pân la capăt învoiala lor despre vânzarea și cumpărarea voluntară a imobilului, dacă vreunul din ei și-ar schimba hotărârea. În caz de atare schimbare, ceealaltă parte poate, dacă vrea, a cere de la cea care a refuzat a respecta înțelegerea, desdăunări, dar a o constrânge să iscălească actul sau a o sili să-l supue la întărirea Primului Notar sau în general a face vre-o lucrare, care atârnă personal de ea și la care ea nu se învoește,—nu-i este cu putință. Prin urmare, este cu desăvârșire adevărată și încheierea că dreptul de proprietate asupra unui imobil, cumpărat prin învoială, trece la dobânditor numai când actul despre această cumpărare a fost întărit de Primul Notar. Atare act poate fi numai actul de cumpărare, a căruiă săvârșire pân la întărirea lui definitivă atârnă de voia și consimțământul părților. Cu totul alt-fel se petrec lucrurile la cumpărarea unui imobil *de la o vânzare publică*. În acest caz înțelegerea între părți se exprimă: din partea vânzătorului—prin acele condiții, cari se oferă celor ce vor să cumpere imobilul, iar din partea cumpărătorului prin primirea și executarea acelor condiții. Când, de pildă, instanța sau in-

stituiția, care vinde imobilul prin vânzare silită, arată, că imobilul se va vinde aceluia care va da pe el prețul cel mai urcat, un cumpărător anumit oferă preț mai urcat de cât toți ceilalți cari iau parte la mezat și depune în termenul hotărât toți banii ce se cer de la el. Urmarea nestrămutată a acestor lucrări trebuie să fie întărirea imobilului asupra cumpărătorului, care-a executat toate condițiile impuse lui. După atare întărire, cumpărătorul chiar prin aceasta se face proprietarul imobilului dobândit de el și nu se mai poate îngădui nici o schimbare a înțelegerii dintre părți cu privire la strămutarea dreptului de proprietate.

Prin urmare și actul, prin care se exprimă această strămutare, nu poate fi pus în atârănare de voința părților, ci trebuie să i se dea putere de lege (art. 1507 p. I t. X. Corpul de legi). Evident, că în acest caz trebuie să se dea o *dannaa* un act de stăpânire și nu un act de cumpărare, de oarece pentru datul celei dintâiu nu se cere nici o lucrare care să atârne de voința vânzătorului, iar facerea actului de vânzare întărit este cu neputință fără de aceasta. Toate aceste considerații generale se aplică în totul și la cazurile de înstrăinare a loturilor de pământ al orașului de către administrațiile publice orașenești. Dacă aste loturi se vând prin bună învoire, atunci se înțelege de la sine, că și facerea actului întărit pe un lot vândut prin acest mijloc, trebuie să se supue la aceleași reguli, ce sunt în legi pentru facerea actelor de cumpărare întărite. Dacă înse aceste loturi se vând la mezat, atunci urmările acestuia trebuie să se exprime într'un act, care să fie stabilit pentru exprimarea strămutării dreptului de proprietate asupra imobilului, întărit asupra cumpărătorului dela vânzare publică, adică prin o *dannae*.

2. Pe baza art. 32 și 71 din Regulamentele provizorii, *dannaele* se fac de Notar și se supun Primului Notar nu spre întărire, ci numai spre a fi notate în registrul de întărituri. Înțelesul exact al acestei reguli este că atari acte sunt exceptate de la întărirea Primului Notar și de aceea toate cererile ce-ar face acesta pe temeiul regulilor privitoare la întărirea actelor de vânzare voluntară, ar fi nelegale și neconforme cu legea. Datoria Primului Notar este de-a face notarea despre actul de stăpânire în registrul de întări-

turi, care se țin după formularul determinat și are ființă pentru scopuri anumite urmărite de lege. Ținerea regulată a acestui registru este datoria Primului Notar, care nu poate trece în el ori-ce act, ori cât de nelegal ar fi el alcătuit, numai pentru că ar purta numele de *dannae*, și de aceea acest funcționar nu poate fi lipsit de dreptul, ca, înainte de-a trece atare act în registrul de întărituri, *să controleze, dacă actul ce i se înfățișează este actul de stăpânire* determinat prin lege, adică *actul ce trebuie să se noteze în registru* (80/139).

3. Obligația impusă Băncilor agrare de § 27 din Statutele lor, de-a vinde în curgere de jumătate de an imobilele ce au rămas asupra-le, nu poate fi piedecă la notarea în registrul daraverelor imobilelor a actelor de stăpânire (*dannae*) asupra acestor imobile (78/101).

4. Înțelesul acestei deciziuni (Vezi p. 3) nu lasă îndoială, că pentru strămutarea dreptului de proprietate asupra unui imobil trebuie făcut un act de stăpânire pe numele Băncei, care act se înfățișează pentru a fi notat în registrul de întărituri. Strămutarea dreptului de proprietate asupra unui imobil de la o persoană la alta, pe temeiul art. 707 și 728 t. X p. I, se face prin act întărit, și, fără întărirea convenită a actului strămutarea dreptului de proprietate pe imobil nu se poate considera ca făcută definitiv. Pe baza art. 177 din Legea Notarilor, notarea în registrul actelor întărite se serie după întărirea actului de strămutare a dreptului de proprietate, iar dispozitivul din jurnalul Băncei nu se poate considera ca astfel de notare. Tot ce s'a spus mai sus duce la concluzia, că Primul notar are *dreptul de-a se abține de-a face însemnarea despre actul de stăpânire în registrul daraverelor imobilelor, dacă Banca nu întărise asupra-și dreptul de proprietate asupra imobilului*, și dacă nu se poate considera, ca astfel, proprietară a acestui imobil, încât să aibă dreptul de a-l vinde (art. 1384 t. X p. I). Confirmarea acestei încheeri o găsim în opinia Consiliului de Stat prea înalt întărită la 15 Aprilie 1880 cu privire la modul vânzării imobilelor întârziate cu plata ratelor și cari cad în proprietatea Băncilor Agrare (Col. de legi 1880 No. 43, art. 303), prin care s'a stabilit, că, în caz de-a cădea imobilul întârziat cu plata ratelor, în proprietatea Băncei,

oprirea pentru asigurarea împrumutului garantat de acel imobil se trece pe numele acestei instituții și rămâne pe acest nume până la vânzarea imobilului. Pe baza art. 99 din Regulele provizorii, opririle strămutate se notează de Primul Notar în registrul dosarelor de întărituri pe foaia stăpânului celui nou; în puterea acestei regule, înfățișarea actului de întărire la Primul Notar ca să înscrie ca stăpân nou Banca, în registrul întăriturilor, este absolut necesară, fără de care înscriere nici proprierea însăși nu poate să se facă pe numele Băncei. (80/139).

5. Existența obligației pentru Bancă de-a răspunde cum-părătorului pentru lipsa de pământ față de cel arătat în actul întărit liberat lui, nu se poate face atârănătoare de împrejurarea: în ce mod s'a făcut vânzarea, sau ce fel de act s'a liberat. Atât la vânzarea prin mezat silnic a unui imobil rămas Băncei, cât și la vânzarea acestuia prin bună înțelegere, dând pentru el un act de vânzare întărit, ci act de adjudecare, Banca, proprietară a imobilului, nu poate să nu aibă obligația de-a răspunde în caz de lipsă de pământ la imobilul vândut, dacă nu s'a liberat prin condițiile vânzării de obligația de-a comunica instituției, care a făcut vânzarea silnică sau care a dat actul de adjudecare, *observații despre alcătuirea imobilului vândut, conforme cu realitatea* (84/20).

6. Notarul poate face pe baza unui act de adjudecare un act de vânzare și înaintea de-a fi trecut însemnarea în registrul dosarelor de întărituri (88/15).

7. Efectuarea regulamentată prin prea înalta întărire de la 26 Martie 1869 a actelor pentru pământurile dobândite de țerani în regiunea nord-vestică a țerei, trebuie să aibă loc în modul arătat în anexa de la nota 2 de la art. 100 din regulamentul pentru răscumpărare, pentru facerea actelor de stăpânire și anume, după întărirea hotărâniciei, Oficiul gubernial pentru daraverele țerânești este dator să înștiințeze pe notar despre modificările admise de el în nadelul țerănesc — ca să facă *un act* (dannae) *suplimentar* care trebuie trimis Primului Notar să execute cele prescrise în pp. 11—13 din anexa indicată (86/21 Dec. dep. Cas. unite). Vezi expl. la art. 60 p. 6.

8. Nealăturarea de copie de pe documentele (dannae) date țeranilor pe pământurile dobândite de ei, trimise la Primul

Notar de Oficiul gubernial al daraverelor țerănești, nu poate fi piedecă la notarea lor în registrul daraverelor imobilelor 81/20 Dec. dep. Cas. unite).

9. Conform notei 3 la art. 86 din Regulamentul instituțiilor țerănești (după Contin. din 1879), la *schimburile de pământ între țeranii* proprietari și *alte persoane*, fiecărei din părțile cari au luat parte la schimb se dau acte (*dannae*) în modul hotărât în regulile din anexele de la art. 109 din Regulam. de răscum. (81/1 Dec. dep. Cas. unite).

10 Primul Notar, căruia i s'a înfățișat o *dannae* nu *ca s'o întărească, ci ca s'o noteze*, nu are nici nevoe, nici dreptul de a intra cu acest prilej în cercetarea *legalității dobândirii* pământului arătat în act de către persoana, pe numele căreia s'a dat acesta, ci este dator numai a se încredința de *legalitatea săvârșirii actului*, adică, dacă s'a dat din ordinul unei autorități competente și s'a făcut de-o persoană competentă. Autoritate competentă în acest caz trebuie să socoată acea instituție care a făcut vânzarea (art. 32 din Regulile provizorii), și dacă această instituție, examinând vânzarea făcută de ea prin vânzare publică, a dispus liberarea actului pe imobilul vândut, atunci această măsură, câtă vreme n'a fost desființată în modul stabilit pentru desființarea măsurilor luate de acea instituție, este obligatoare pentru Primul Notar la însemnarea actului în registrul daraverelor de întărituri. În cazul de față vânzarea publică s'a făcut din ordinul administrației unui faliment, pe baza art. 615 și 616 din Codul de procedură comercială (90/100).

11. Actul de întărire pentru o prăvălie în clădirile Statului la iarmarocul (bâlciul) de la Nijegorod, vizate de cancelaria iarmarocului, trebuie, după regula generală, să se noteze de Primului Notar în registrul daraverelor imobilelor. La strămutări următoare a drepturilor de proprietate, privitoare la aceste prăvălii, de la o persoană la alta, de asemenea și la ipotecarea prăvăliei, se aplică regulile obișnuite ale modului întăriturilor (94/57).

12. Notarii nu sunt în drept în țerile *armatelor căzăcești* ca, pe temelul adeverințelor dela administrațiile publice ale stanițelor sau ale slobodelor ¹⁾, ce li se înfățișează, pentru

1) Sate mari alcătuite de obicei dintr'o singură uliță. N. Frad.

faptul că ar fi proprietatea unor persoane particulare construcțiile făcute pe pământul comun,—a săvârși pe numele acestor persoane, după cererile lor acte asupra acestor *construcții* fără de pământul de supt ele. (1900/19 Dec. dep. cas. unite).

Vezi expl. la art. 66 și Regulele proviz. art. 32, 71 și 73.

La art. 182.

În cazul arătat în acest articol opririle făcute se notează în registrul daraverelor imobilelor pe foaia stăpânului celui nou. (art. 99 din regulele provizorii).

La art. 183.

Lipsa de arătat în ipotecă sau în actul de vânzare, privitoare la un imobil, că asupra acestui imobil are drept un terțiu (drept de stăpânire pe viață) nu nimicește acest drept. (73/1132).

La art. 184.

Vezi expl. la art. 178 p. 2.

La art. 186.

Vezi expl. la art. 178. p. 2.

La art. 187.

1. Datornicul ipotecar, dacă a achitat pe creditorul ipotecar, fără să primească dela acesta dovadă de plată, are drept a cere dela creditor să-i dea adeverință în modul arătat în lege pentru această împrejurare, iar, dacă îi refuză, are drept a-i intentă acțiune înfățișând documentele și dovezile, prin cari, după socotința sa, probează primirea de către creditor a plății întregi asupra ipotecei. În caz de-a-i se admite acțiunea ca dovedită, hotărârea judecătorești slujește ca mijloc legal pentru anularea însemnării despre ipoteca [82/84).

2. Art 187 și 188 nu fixează forma în care trebuie să se exprime consimțământul persoanei, în folosul căreia s'a făcut în registru mărgenirea de drepturi, ca însemnarea acea-
stă să se anuleze. Deși după art. 100 din Regulele provizorii, consimțământul la anularea însemnării despre mărgenirea dreptului de proprietate, afară de însemnarea privitoare la ipotecă, trebuie să se exprime într'un act special, făcut la notar. Dar această regulă este dată pentru călăuzirea notarilor în îndeplinirea îndatoririlor lor, și nu are aplicare în instanțele judecătorești la judecarea contestațiilor relative la valabilitatea însuși contractului, care atrage după ea anularea

însemnării mărgenitoare. Atare contract (de pildă renunțarea la stăpânirea pe viață), fiind găsit de judecată că este valabil, se poate executa și de către instituția notariatului pe baza art. 187 [93/10].

3. Pentru valabilitatea unei chitanțe libere că s'a primit datoria garantată prin ipotecă, e destul ca iscălitura de pe chitanță a creditorului ipotecar să fie atestată în modul fixat (82/84). Atare chitanță se poate face în mod casnic, cu atestarea iscăliturii de către notar, fiind indiferent în ce formă și cu ce expresii s'a dat consimțământ la anularea însemnării despre ipotecă, numai să nu lase îndoială asupra înțelesului adevărat al consimțământului dat pentru liberarea imobilului ipotecat de oprirea pusă la facerea ipotecei, declarând că s'a primit datoria deplin (89/71). Vezi expl. la art. 66 p. 30, 148 p. 2, 159 p. 13, și regulile provizorii art. 39—42, 84, 100 și 101.

La art. 188.

Vezi expl. la art. 159 pp. 12 și 13 și art. 187.

La art. 189.

Vezi expl. la art. 181 p. 4,

La art. 192.

1. Primii notari sunt datorii a comunica Băncei de Stat agrare nobiliare, pe dată după întărirea unor acte privitoare la imobilele ipotecate la ea, acte arătate la art. 23, 24 și 26 din legea Băncei,—extrase și informații din registrul de daravere ale imobilelor, iar în alte cazuri—extrase și informații din registrul pomenit se dau Băncei, sau secțiilor ei locale, pe baza art. 192 din legea not. numai după cerere specială pentru fiecare caz (88/56),

2. Informațiile cerute de *consistoriile duhovnicești* pe baza art. 984 t. X p. I depe acțiunile, contestațiile și opririle ce se află asupra imobilelor dobândite de instituțiile duhovnicești, le pot da Primii notari numai dacă sunt condițiile arătate în art. 122 și 124 din Legea Not. Cererile autorităților duhovnicești îndreptate către Primii notari și către Tribunalele regionale în formă de *comunicări* sau *raporturi*, nu se pot privi ca făcute conform legii. Daraverile mănăstirilor și ale tuturor instituțiilor creștinești sunt clasificate ca daraveri de administrație de Stat (art. 1282 Cod. proced. civ.), iar administrațiile de Stat nu intentează acțiuni și nu

răspund în justiție decât prin persoane special înputernicite (Tot acolo art. 1285). Deși această regulă se află pusă între dispozițiile de procedură relative la daraverele civile litigioase, dar nu poate fi îndoială, că este obligatorie și în toate daraverele de natură civilă, de oarece în Lege în această privință nu s'a făcut excepție nici pentru una din aceste din urmă (77/14 Dec. dep. cas. unite).

CAPITOLUL III.

1. În certificatul pentru zălogit, pe de o parte, trebuie să se arate, afară de popriri, toate acțiunile privitoare la însuși imobilul ce urmează a fi dat ca ipotecă și toate urmăriile, cari apasă pe imobil și cari trebuie îndestulate din acest imobil anume; iar pe de altă parte nu trebuie trecute în certificatul pentru zălogire acțiunile și urmăriile, cari privesc *personal* pe proprietarul imobilului și *cari nu sunt garantate în acest imobil* (78/69),

2. De aceea renunțările făcute *de testator* și *legatele*, ce trebuie să se facă din imobilul testat, trebuie trecute în certificatul pentru zălogire (78/69).

3. Informațiile despre faptul că imobilul este al celui ce-l stăpânește și despre dreptul de ipotecă al lui trebuie să se arate pozitiv în certificatul de zălogire fără a se arăta îndoiala relativ la acest drept, iar în caz contrar trebuie să se refuze liberarea certificatului. Primii notari nu trebuie să refuze a sta în relații prin poștă cu instituțiile de credit funciar și în certificate trebuie să arate, în ce No. din Buletinul Senatului s'a publicat informația (8 Dec. 1874 Deciziune circulară generală a Min. Just. 1874 Dec. 9). Vezi expl. la art. 192^a.

4. Primul notar, înainte de-a libera certificat de ipotecă suplimentar asupra unui imobil, care se află ipotecat de mai înainte, este dator, în toate cazurile, a cere să i se înfățișeze *copie* de pe certificatul ce s'a dat mai înainte de pe acest imobil (99/4).

5. Certificatele de zălogire nu pot fi date pentru imobilele orășenești aflătoare într'un oraș al unui stăpân — case și în general ori ce fel de instalații, făcută pe-o bucată de pământ pe care proprietarul stăpânește în calitate de embaticar construcțiile, — spre a fi puse ipotecă la instituțiile

de credit îndelungat separat pe aceste construcții sau cu drept de stăpânire vecinică embaticară asupra pământului pe care sunt construite (06/44).

6. Dreptul de ipotecă asupra unui imobil nu se stabilește numai prin liberarea de certificat de zalogire; acest drept se poate stabili numai după ce persoana, căreia i s'a dat atare certificat, *a încheiat* contract cu Banca sau cu altă instituție. De aceea, imobilul trebuie să se considere ca ipotecat în acea întindere, ce este arătată nu numai în certificatul de zalogire, dar și în obligația împrumutătorului, stabilită după regula din Statutul Societății de Credit. (03/116).

7. Pe baza p. 14 din Ucazul din 15 Noembrie 1906, zemschi-nacialnicul (administratorul rural judecător) sau persoana care împlinește slujba lui, nu poate fi lipsit de dreptul de-a primi de la țăranii petiții, să li se libereze certificate de zalogire (certificate de sarcini) și de-a trimite aceste cereri la Primii notari, cu toate informațiile relative la pământurile de nadel ce vor să ipoteceze. Primii notari pot trimite certificate de zalogire, spre a se da țăranilor în schimbul unei chitanțe, la același zemschi necialnic sau la funcționarul care face acea slujbă, prin cari a sosit la Primul notar cererea pentru certificat de zalogire. (Circulara Minist. de Just. 19 Ian. 08 No. 3517).

La art. 192³.

Pentru toate informațiile cu privire la pământurile-nadel, Primii notari trebuie să se adreseze nemijlocit la administratorul rural judecător competent sau la funcționarul care face această slujbă (Cir. Min. Just. 19 Ian. 08 No. 3517).

La art. 192⁴.

1. *Vechimea (prioritatea, rangul) datoriei*, garantate într'un imobil în baza unui certificat de zalogire, față cu alte datorii, garantate prin același imobil, se fixează *după vremea când s'a făcut propire pentru liberarea de certificat de zalogire*. Acest mod de-a socoti vechimea nu scutește instituția de credit de-a aduce la cunoștință, în timpul cel mai scurt cu putință, după ce-a dat împrumutul, acele propriiri ce au fost puse după oprirea de-a mai liberă certificate de zalogire. Propirile aflate trebuie să fie avute în vedere de către Bancă la primirea imobilului ca zalog. Banca e datoare a întrebuința împrumutul nu numai pentru

propirile arătate în certificatul de zalogire, dar și la cele ce-au urmat după aceea. Aceste reguli se aplică la ipotecă prin certificate date *atât după, cât și înainte* de promulgarea legii din 16 Martie 92 despre certificatele de zalogire (Col. leg. 1892 No. 41, art. 429). Pentru liberarea de certificat pentru un împrumut *suplimentar* asupra aceluiași imobil, deși acest împrumut s'ar face la aceeași instituție de credit, de la care s'a luat și împrumutul cel d'ntăiu, trebuie un certificat *suplimentar* de zalogire, iar de pe vremea facerii popririi în baza acestui nou certificat se determină vechimea (rangul) împrumutului suplimentar. Obligația arătată mai sus de-a aduce la cunoștință cele din urmă opriri — o are Banca și la împrumutul suplimentar (93/53).

2. Înainte de-a da împrumut, instanța de credit trebuie să facă știute opririle, puse de notar sau primite de el în *aceă zi*, din care, după regula în ființă la instituția de credit, a început a fi cu putință a liheră din instituția numită împrumutul. Punerea în cunoștință despre pomenitele popriri se face sau prin primire de informații dela Primul notar nemijlocit la instituția de credit, sau prin informații date de Primul notar celui care vrea să pună imobilul ipotecă.

Opririle, puse sau primite de Primul notar după ziua sus pomenită, se iau în considerație de instituția de credit la liberarea împrumutului sau a unei părți din el, dacă dovezi de atare propire s'ar găsi la această instituție înainte de liberarea reală a împrumutului întreg sau a vreunui rest din el. Regulele sus arătate se aplică și la împrumuturile suplimentare (94/4).

PARTEA A IV-a

CAPITOLUL I

La art. 194.

Acest articol, având în vedere repartizarea cheltueleur la facerea unui act, nu prejudecă chestia, în ce cazuri cheltueleur luate de-o parte asupra sa la facerea actului, trebuie pe urmă să fie înapoiate de ceealaltă parte (69/276).

Vezi expl. la art. 201.

CAPITOLUL II

La art. 195.

1. Contractele de *renunțare* de la *stăpânirea pe viață* pe o avere mișcătoare sau nemișcătoare în folosul oricui ar fi, coprinzând în ele o învoială relativă la avere, sunt supuse la plata taxei de timbru proporțional, fără a ținea seamă, dacă astă cedare de drept s'a făcut *gratuit*, sau cu o *p'ată convenită*. Calcularea cătimei taxei de timbru trebuie să se facă după regulile din art. 32 și 24 din legea timbrului; dacă înse plata prevăzută în act întrece suma calculată după acest articol, atunci taxa trebuie să se ia din suma plăței (Col. leg. 1879 No. 139).

Vezi art. 35 din Legea timbrului, ed. 1903.

2. Actele și documentele făcute în numele administrației apanajelor pe contracte de avere — trebuie să plătească taxa proporțională de timbru. (04/98).

3. Având în vedere art. 170 și 195 Legea not., obligația de-a adună informații pentru prețeluirea legală a averilor nemișcătoare, la luarea taxelor de timbru, și la caz de-a se face un act de strămutare a dreptului de proprietate asupra a atari imobile, prin acte întărite, trebuie încredințată Primilor notari, cari au răspunderea deplină în această privință. Această răspundere nu exclude pentru Primul notar puțința, având în vedere împrejurările, să adune, de unde se cuvine, informații despre valoarea averii înstrăinate și toate autoritățile, nu numai cele fiscale, dar și cele comunale și particulare, cum și persoanele, sunt datoare în acest caz a conlucra cu Primul notar, iar, dacă refuză, pot fi siliți în modul stabilit de lege (89/24 Dec. dep. Cas. unite.)

Vezi expl. la art. 200 și Regulele provizorii art. 32 p. 6.

La art. 197.

Aseastă regulă se bazează pe aceea că notarii au numai dreptul de-a face pregătitor actele pentru strămutarea sau mărgenirea drepturilor de proprietate asupra averilor nemișcătoare, și prin urmare se poate ușor întâmpla, ca Primul notar să 'ntâmpine greutate la întărirea unui duplicat din condica de acte, și în acest caz persoana care a făcut actul ar îndurâ pagubă însemnată cu hârtia de timbru (pg. 376).
Vezi expl. la art. 199 p. 2.

La art. 198.

1. *Copiile* de pe documente, pe cari notarul le-a luat de călăuză la facerea vre unei atestări, dar nu a unor acte, făcând parte din hărțile de expediare a afacerilor unui funcționar, nu sunt supuse la plata de taxa timbrului (Col. leg. 1879 No. 139)¹⁾.

2. Înainte de a face vre o copie după un contract care nu va fi plătit taxa timbrului sau nu o va fi plătit deplin sau de-a face o atestare chiar pe însuși contractul, Notarul, conform art. 111 din legea timbrului, este dator a observa, ca însuși actul sau contractul să fi plătit deplin taxa de timbru cuvenită (Col. leg. 1879 No. 139). Vezi expl. la art. 94 p. 3. Vezi art. 163 și 164 Legea timbrului Col. ed. 1903.

3. Actele, scrise nu pe hârtie timbrată sau pe hârtie timbrată, dar nu cu valoarea cuvenită, nu se primesc la atestare (art. 4 din Regulele provizorii).

4. Amenzile (ștrafurile) pentru neplata taxei de timbru la acte trebuie să se urmărească chiar la prezentarea acestor acte, de instanțele administrative și de funcționari, independent de chestia dacă se vor declara sau nu acele acte, nule (87/26). Dep. pen. Cas.).

5. Actul, a cărui facere chiar este oprită de legea penală, nu trebuie supus la plata timbrului, dar această reguie nu se aplică la actul, care răspunde în totul cerințelor legii, fiind că ambele aceste acte au fost puse în legătură într'un contract, deși nu în legătura indisolubilă (87/26 Dep. pen. Cas.)

6. Cedarea a orice procură trebuie să se facă prin altă procură; iar dacă mandatarul are de la mai multe persoane, fie și în parte de la fie-care, câte o procură, dar privitoare la unul și același obiect și cu limite identice ale împuternicirii, în acest caz, mandatarul, dorind a se folosi de dreptul ce i s'a dat de a-și substitui pe altul, poate face a i se atesta o procură, singură, comună, plătind taxa timbrului, după numărul foilor întrebuințate pentru serisul ei (87/59).

7. Violarea regulelor despre taxa timbrului se acopere prin prescripție: 1) în privința funcționarilor — când de la

1) Vezi p. 25 § 165 din enumerarea alfabetică a hărților, actelor și documentelor impuse la taxă de timbru și a celor scutite de ea.

data violărei au trecut cinci ani și 2) în privința persoanelor particulare și a instituțiilor — când hârtiile, contractele și obligațiile făcute cu violarea legii timbrului și-au pierdut prin prescripție puterea lor, iar la contractele fără termen — când de la data violărei au trecut zece ani, (art. 179 Legca timbrului ed. 1903).

La art. 199.

1. Numirea de taxe de cancelarie (de trei ruble) a fost înlocuită prin o numire mai dreaptă și mai puțin confuză : de dare de pe acte, căci numirea veche ar fi putut da loc părerei că taxa asta s'ar fi luat în folosul cancelariei, când ea intra la vistierie (pg. 376).

2. La facerea documentelor pentru pământul înstrăinat către Stat din stăpânirea privată, administrațiile de Stat plătesc taxe simplă de timbru, 80 de copeice, pe fiecare foae, taxa pe act de 3 ruble la fiecare act și banii pentru publicații (95/9 Dec. dep. Cas. unite).

3. În guberniile baltice se scutesc de taxa de cancelarie pe act : 1) în Curlanda, învoelele de ori-ce fel, la cari iau parte țerani ; 2) în Estonia — toate contractele de cumpărare, încheiate de țerani pentru cumpărat loturi funciare (de pământ) ; 3) în insula Oesel — toate contractele țăranilor pentru dobândirea sau cedarea dreptului de proprietate și drepturilor de fermaj ; 4) în partea rămasă a gub. Livoniei — aceleleași contracte, exceptând contractele pentru dobândire de imobile în orașe, și 5) în Estonia și Livonia — obligațiile date de țerani spre a asigura partea neplătită din prețul de cumpărare, când cumpără ei în proprietate loturi de pământ, dat în arendă vecinică (en ammodiation. Nota Trad.).

Vezi art. 32 p. 96, 363; Regulele provizorii art. 72.

La art. 200.

1. Taxele la facerea actelor întărite se iau la întărirea actului de către Primul notar (art. 199 și 200 Leg. not.), exceptând plata în folosul notarului însuși, care se ia la facerea actului (75/794).

2. În lege nu se spune că taxele la actele de vânzare întărite au a se prezenta odată cu proiectul actului de cumpărătoare, prin urmare, judecata, examinând neînțelegerea născută asupra acestui lucru, este în drept a se conduce

de acea regulă, care, după adevărarea unui anumite arhive notariale, se obicinueşte în ea (75/267).

3. Despre mărimea taxelor de la actele întărite privitoare la imobilele vândute la vânzare publică. Vezi art. 259 din Legea dărilor.

4. Pe baza p. 4 din art. 28 Legea timbrului (art. 37 din ed. din 1893, iar după cea din 1903, art. 28) se priveşte ca *sumă* din actul pentru o avere vândută la mezat, şi depe care *sumă* urmează a se lua *taxa timbrului* pe scrisul *actelor*, în totdeauna *preţul*, pe care s'a întărit această avere asupra cumpărătorului, *fără a ţineă ntr'o vre-o seamă*, dacă *preţul* ăsta *întrece* sau nu *atinge* preţeluirea legală a imobilului după art. 38 din aceeaşi lege (art. 47 din ed. din 93) (88/6 Dec. dep. Cas. unite).

5) Dacă *al doilea creditor ipotecar* opreşte pentru sine imobilul, ca preţ, cu care l'a dobândit trebuie să se privească numai suma cuvenită pentru achitarea întâeei ipeteci cum şi pentru acoperirea rămăşiţelor ce sunt asupra proprietăţii şi cheltueile cu vânzarea ei şi la acest preţ, nici într'un caz, nu se poate socoti suma pe care o garantează ipoteca a doua şi pentru care creditorul a luat'o asupra-şi (85/8).

6. Taxele de la actele de întărire nu se pot lua la cedarea *construcţiilor* aflătoare pe *pământ*, în folosinţă cu termen (81/47 Dec. dep. Cas. unite).

7. La *împărţeala* unei proprietăţi între copărtaşi corepunzător părţilor succesoriale ale fiecăruia din ei *nu este strămutare a dreptului de proprietate* de la unele persoane la altele, ci numai determinarea părţilor cari de mai înainte erau ale cutărui sau cutărui din ei (73/1249, 79/2).

8. Strămutarea dreptului de proprietate are loc numai când unul din copărtaşi *cedează partea sa* altuia (73/1249).

9. Actele de împărţea, făcută de către copărtaşi străini, în stăpânire comună, nu sunt supuse la taxa pentru actele întărite nici într'un caz, neexceptând şi pe acelea, când unii din copărtaşi *plătesc* altora *sume* de bani pentru prisosuri (părtaage avec soute N. Trad.). (Col. leg. 1884 No. 41).

10. *Obstiile orăşeneşti* nu sunt scutite de plata taxelor de întărire (80/228).

11. La întărirea actelor de cumpărare asupra unei pro-

prietăți, care *ese din slăpânirea individuală* prin o măsură a Statului, nu se iau taxe (art. 87 Regulele provizorii).

12. Regula scutirii de plată pentru actele de întărire în caz de schimb de imobile, pentru a desființă amestecul de părțicele, la hotărniciiile prin bună înțelegere, nu se poate întinde și la *schimbul de loturi spre a rotunzi hotarele unui imobil fidei-comisar* (88/68).

13. Actele de strămutare gratuită a unor imobile, prevăzute de art. 172 din Statul dărilor din 1893 (iar după ed. din 1903, art. 225) pot fi întărite în condițiile prevăzute de art. 1388 din codul civ. și prin urmare trebuie să plătească taxele stabilite pentru strămutarea gratuită, dela valoarea întreagă a imobilelor înstrăinate, exceptând împrumutul dat dobânditorilor pe ipotecă pentru aceste imobile de instituții de credit. Iar dacă asupra imobilelor dăruite apasă o datorie a dăruitorului în folosul celui ce-a primit darul, atunci de pe suma acestei datorii trebuie să se ia taxa în mărime de 4 la sută, conform notei dela art. 154 din Statutul dărilor și numai dela valoarea rămasă a imobilului dăruit se iau taxele conform regulelor din art. 172—176 din acest statut ¹⁾ (95/6 Dec. corp. Cas unite).

14. Ministrul Finanțelor are drept a autoriză, în cazurile, ce le găsește vrednice de luat în seamă, amânarea sau împărțirea în rate a taxelor de întărire, dar nu pe mai mult de 5 ani. (t. V. nota la art. 271 Statutul dărilor ed. 1903).

Pentru rămășițele taxelor de întărituri, vezi expl. la art. 64 p. 20.

CAPITOLUL III.

Taxa pentru locul unde se încheie actele s'a păstrat pe bazele determinate în Corpul de legi din 1857, dându-se determinări mai precize și actelor simple, dela cari se ia taxa, și mărimei taxei. S'a găsit îndestulător, în loc de-a înșiră tot felul de acte, a pune plata taxei, ca regulă generală, dela toate actele făcute de notări și dela cele înfățișate lor

¹⁾ Art. 154 și 172—176 au fost înlocuite în Legea dărilor din 1903 prin art. 203 și 225—229.

spre atestare sau pentru protest, exceptând numai actele, supuse întăririi, și procurele necomerciale.

Ca să nu se dea prilej notarilor de-a cere taxă dela obligații și contracte, nesupuse la aceasta după lege, ca, de pildă, de la contractele pentru vânzarea certificatelor de răscumpărare, sau pentru cari taxa s'a plătit la facerea lor la început sau la atestare, — s'a lămurit că taxa nu privește acele obligații și contracte, cari sunt scutite de această taxă prin lege sau cari au plătit această taxă (pg. 377).

1. Mărimea taxei în folosul orașului dela actele făcute de notari, le-a pus legea în atârnare directă de câtimea taxei de timbru luată de Stat dela documentele cu pricina, și de aceea actele scutite pe baza legii de taxa timbrului nu sunt supuse la taxa către oraș (89/21).

2. Taxa orașului se fixează în art. 887—892 t. X. p. 1, cari dispoziții nu s'au desființat nici până acuma, ci numai s'au concentrat în art. 201 din Legea Notarilor, la interpretarea căreia acele articole trebuie ținute în seamă (83/1 Dec. dep. cas. unite).

2a. La taxa către oraș se supun toate acele acte, de cari se vorbește în art. 201, chiar și în cazul, când acestea d'nr'o pricină sau alta nu se întăresc de Primul notar (80/40).

2b. Din actele întărite de Primul notar, au a plăti taxa locală, acele de la cari această taxă se ia la atestarea lor de notari, dacă ele în baza unor condiții speciale trebuie făcute în modul actelor întărite. În particular la această dare sunt supuse contractele și învoelele pentru datul în arendă al averilor nemiscătoare, cu privire la primirea sau fixarea ca banii să se primească înaintea mai mult decât pe un an, dacă după dorința părților se vor face în modul întărit (08/40).

3. *Procurele comerciale* nu sunt supuse la taxă (88/1 Dec. dep. Cas. unite și 76/558).

4. La facerea *înscrișurilor de făgăduire de vânzare* se ia taxa în folosul venitului orașului în toată mărimea ei (74/668, 80/21).

5. La cedarea certificatelor de răscumpărare nu se ia taxa orașului de pe adnotările de pe ele făcute pentru cedare (art. 50 Regulele provizorii).

6. Dela adnotările pe contractele de strămutare a drep-

urilor și obligațiilor din ele către terții nu trebuie să se ia taxa în folosul orașului (02/19 Dec. Dep. Cas. unite).

7. La fixarea localității în care documentul trebuie să se considere făcut sau adus la atestare și în venitul căreia se varsă taxa orașului,—trebuie să se ia în seamă *locul unde se află biurul notarului*, care face actul—deși actul va fi fost făcut «a casa la cine-va» (art. 114), nu în acel loc, unde se află biurul (79/227, 82/16 Dec. Dep. Cas. unite).

8. Judecătorii de pace în îndeplinirea îndatoririlor de notari sunt datori a încasa taxa în folosul orașului (82/16 Dec. Dep. cas. unite).

9. Sumele adunate de judecătorii de pace în puterea art. 201 și 207, trebuie să se verse la administrațiile zemstviale locale, în cazurile când atestările, de la cari se iau, s'au făcut în sate (Circulara Min. Just. 1871 28 Ian. No. 242 și 23 Maiu 1871 No. 259).

10. Taxele, de cari se vorbește în acest articol, întră la venitul orașului *prin mijlocirea notarilor*, și nu se iau *de-a dreptul* de administrațiile comunale orășenești, cum eră înaintea de punerea în lucrare a Legii orășenești din 1870 (81/58).

11. Pe baza art. 194 din Legea Not., cheltueile notariale. în numărul căroră întră și taxa dela actele notariale pentru locul unde se fac (p. 2 art 193 Leg. Not.), prin urmare și taxa în folosul orașului (art. 201),—cad pe părțile contractante potrivit răspunderii stabilite prin art. 194. De aci întâii nemijlociți plătitori ai taxei orașului sunt persoanele cari fac contractul. Dacă notarul a scăpat din vedere luarea taxei, sau dacă a luat-o în câtime mai mică decât trebuie, după lege, apoi atare scăpare din vedere sau greșeală nu face pe contractanți să scape de plata taxei, fiind că de folosul neplăteii sau plăteii nedepline se folosesc acei cari urmau să plătească taxa, adică contractanții, iar nu notarul. Cu toate acestea, notarii nu pot fi scutiți, în cazurile de acest fel, de orice răspundere, fiindcă, înaintea de facerea actelor notariale (art. 65, 79) și liberarea de duplicate (art. 115, 120), notarul e dator a lua toate măsurile spre a încasa dările stabilite dela persoanele cari iau parte la facerea actului (art. 95, 96 și 206), și dacă el nu a luat atari măsuri, atunci trebuie să răspundă pentru urmările faptelor sale, și este cu

puțință să i se ceară lui despăgubire (art. 64). Inse, în orice caz, *răspunderea bănească a notarului* pentru neplată sau plată nedeplină *este suplimentară, adică dacă datornicii direcți—contractanții—se dovedesc insolabili sau dacă urmărirea lor este cu neputință din vre o pricină*. Din examinarea și compararea sus citatelor legi ese încheerea, că pentru taxele în folosul orașului vor răspunde înaintea de alții, persoanele cari au fost părți la act. Această încheere se confirmă și prin legile privitoare la cazurile analoage de neîncasări de taxe dela averile succesorale (88/21).

12. Taxa de 1% stabilită în folosul orașului Novocercasc sunt datori a o plăti toți cei din alte orașe, atât persoanele fizice, cât și cele juridice, neexceptând nici administrațiile fiscale. (05/88).

Vezi expl. la art. 64 p. 17 (deficite), 203 (clauză penală) și Regulele provizorii art. 48—50.

La art. 202.

Pentru concordarea acestui articol cu art. 887 t. X, p. I, Cod. civ. (art. 123 din anexa la art. 708 după ed. din 1887), după care, de la ipotecele pe imobile se ia un sfert procent taxă numai când se face cerere de urmărire pe baza lor, în acest articol s'a spus: *exceptând acele acte din acestea de la cari această taxă etc.* (p. 387).

1. De la *actul de stăpânire* (dannaia) pentru un imobil dobândit la vânzare publică *nu se ia* taxa pentru locul unde se face (81/58).

2. Taxa de la *ipotecele* pe imobile trebuie să se ia la locul unde aceste acte se prezintă spre executare, de oare ce propriu zis pe lucrarea notarială la facerea acestor acte sau la anularea însemnărilor despre ipotecă, nu s'a pus taxa pentru locul unde se fac lucrările notariale (82/16 Dec. dep. Cas. unite).

3. Taxa stabilită prin art. 201 pe actele întărite de Primul notar, se ia pe baza exactă a art. 169 (Regulele provizorii art. 88).

4. Taxa orașului nu se ia de la actele de împărțeală supuse la întărirea Primului notar, relative la averi nemișcătoare și mișcătoare (04/55).

La art. 203.

Despre mărimea și modul calculărei taxei, Corpul de legi

din 1857 coprinde regule izolate, foarte nedepline (Cod. civ. art. 887, 890), de altfel cu totul asemenea prin bazele lor cu regulile mai complete pentru calcularea taxelor de timbru. De aceea s'a găsit mai nimerit, în loc de a repetă atari regule, să se determine câtimea taxei proporțional cu prețul hârtiei timbrate, cerută pentru acte. Prețul acestei hârtii până la anul 1861 eră în mijlociu $1/5$ (sau $8/40$) procent de la suma, pentru care eră scris actul. Dacă înse din taxa de $1/2$ procent, luată de notari de pe acte (Cod. civ. art. 887), se scade 25 la sută pentru notar, ce se dau în folosul lor, (art. 894 Cod. civ.), rămân $3/8$ (sau $15/40$), care, cu o deosebire mică, este egală cu îndoitul prețului hârtiei de timbru. Iar $1/40\%$ ce lipsește se acopere din sporirea taxei de timbru, pe baza Prea înaltului ucaz de la 30 Dec. 1871 (pag. 378).

Pe baza art. 203 Legea not., în redacția ei nouă (10 Iunie 1900), taxa în folosul locului unde se fac actele notariale, trebuie să se ia în câtime egală cu taxa de timbru sporită prin legea de la 30 Mai 1905 (Dec. adunării generale dela 22 Sept. 1908 după propunerea Ober-procurorului).

La art. 205.

1. Taxa stabilită prin art. 201—205 se ia, la datul hotărârei, asupra obligațiilor înfățișate la urmărire și cari au fost făcute în modul declarativ, dacă n'a fost luată deplin, și de la ipotecile pe imobile, în mărimea stabilită prin lege; pe această bază de la actele casnice simple și dela cambiile nedeclarate și protestate, cari au pierdut puterea de cambii și cari se egalează cu actele casnice, nu trebuie să se ia această taxă (82/16 Dec. dep. cas. unite, 88/19 Dec. dep. Cas. unite).

2. Judecătorii orășenești, zemschii nacialnicii și judecătorii de voloste sunt datori a încasă taxele arătate în art. 204 și 205 dela obligațiile de împrumut prezentate la urmărire (05/18 Dec. Dep. Cas. unite).

3. Taxa arătată întră la veniturile locului unde se face lucrarea declarării protestului sau urmărirea. (82/16 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 208.

La facerea contractelor de țerani spre a dobândi sau înstrăina loturi de pământ, ei nu trebuie să fie împovărați cu obligația de-a plăti notarilor sume însemnate bănești pentru facerea

actelor. În particular, notarii în atari cazuri nu trebuie să ia de la țerani plată mai mare de cât cea hotărâtă prin tariful în ființă. (Circulara Min. Justiției 26. Maiu 08 No. 28629).

1. Pentru *informațiile* ce dă *unei bănci* despre cambiile protestate—notarul este în drept a lua *plată* în folosul său; dreptul notarului de a lua plată se întinde la ori ce activitate funcțională a acestuia; de această plată nu se exceptează nime, în folosul căruia asemenea lucrare se face, iar drept condiții esențiale spre a dobândi plata slujește ori înțelegerea cu el ori tariful. Dacă înse procurarea de către notar de informații neplătite unei bănci se deduce din obligația lui de-a face acest lucru, atunci nu putem să nu observăm că legea nu face nici o deosebire între acele lucrări, cari sunt obligatorii, și acele, cari sunt neobligatorii pentru notar, înțelegând că pentru el ori ce lucrare, ca a funcției sale, este obligatorie, și că facere de lucrări fără plată, fie ele în folosul unei persoane fizice sau juridice, nici art. 208, nici în genere Legea not. nu impune (80/179).

2. Notarii sunt *datori* a procura Băncii de Stat și sucursalelor ei informații despre cambiile protestate și au drept a primi pentru această plată, după înțelegere ori după tarif, iar neînțelegerile asupra acestei chestii se judecă definitiv de Tribunalul regional (85/19. Dec. dep. Cas. unite).

3. Deși opinia consiliului de Stat prea înalt întărită la 8 Maiu 90 (Tariful provizoriu al notarilor sau al celor ce împlinesc slujba de notari) pentru complectarea taxei notarilor fixată lor pentru comunicarea de către ei Băncii de Stat și sucursalelor ei, a informațiilor privitoare la protestele de cambii, dându-le 10 capeice de fie care informație despre protest, nu privesc de-a dreptul pe Băncile Comunale. Dar dreptul notarului de-a lua plată se întinde asupra oricărei lucrări relative la funcția sa, și plata pentru o lucrare neprevăzută de tarif, se fixează de Tribunal, pe baza art. 216. De aceea Tribunalul are drept a pune 10 capeice plată și pentru informațiile comunicate de notar unei Bănci particulare (98/75).

4. În Legea notariatului s'a stabilit un mod special pentru plângerile ce au a face persoanele particulare în privirea faptelor nelegale ale notarilor (art. 60 și 62). Acest mod se aplică și la plângerile contra faptelor nelegale ale nota-

rilor prin luare de plată de la persoanele particulare pentru slujbele ce le-a făcut ca notar (art. 208), dar cu restricția, că contestația relativ la câtimea plăței cuvenită notarului se judecă definitiv de Tribunalul regional (art. 215). Iar acest mod s'a stabilit exclusiv pentru persoanele cari se adresează la notar, dar nu pentru însuși notarul, care, pe baza art. 1 din Proc. civ., este în drept a cere de la persoanele particulare plata ce i se cuvine de la lucrările făcute de el în slujbă, după procedura ordinară. De aceea Curtea de Apel nu este în drept a lăsa neexaminată reclamația notarului cu privire la plată ce trebuie să ia de la Banca de Stat pentru slujba ce i-a făcut comunicându-i informații privitoare la cambiile protestate (94/33).

5. Din art. 208—210 și 212, relativ la tariful plăței Notarilor, art. 16 și art. 1305 Cod. ped. nu este cu putință a trage încheerea că Notarul nu poate dovedi că el a fost înțeles să i se facă plată sau recompensare *mai urcată de cât tariful*, altfel de cât prin adeverință scrisă de la persoana care i-a făcut plata, că i-a fost făcută pe temeiul unei înțelegeri de bună voe. (78/65).

6. După înțelesul art. 161, Notarul *nu este obligat în baza funcției sale a primi însărcinarea de-a înfățișa un act la Primul Notar spre întărire*. În tariful pentru plata Notarilor această lucrare nu se pomeneste între lucrările notariale. De-aceea nu este motiv de-a cere să treacă plata pentru atare lucrare în Condica în care trece taxele ce intră la Notar. Înțelegerea Notarului cu clientul în privirea întăririi unui act este supusă legii despre închirierea de servicii și trebuie făcută în scris, și nu poate fi dovedită prin arătări de marturi (78/65).

7. Coprinsul tarifului notarilor nu lasă îndoială că lucrarea funcțională a Notarului, determinată în p. 2 art. 128 și în art. 133—135 din Leg. Not. că facerea „atestării identității unei iscălituri“, e prevăzută anume la art. 6 din tarif, și că nu poate cădea supt determinarea celorlalte articole ale acestuia. Practica, *clasificând atestarea identității iscăliturilor pe contractele* făcute în mod casnic, cu atestarea contractelor, de care se vorbește la art. 3 din tarif, este lipsită de ori ce bază. Supt numele de „atestarea contractelor“ se poate înțelege numai atestarea *înfațișerei* contractelor sau

atestarea actelor înfățișate, prevăzută la p. 6 din art. 128 și în art. 146 și 147, care se deosebește cu totul de atestarea identității iscăliturilor, la care fel de atestare se rapoartă p. 2 din art. 128 și art. 133—135 din Leg. Not. Deosebirea esențială între aceste două feluri de atestare stă în aceea că la atestarea înfățișării actelor, Notarul este dator a se încredința nu numai de identitatea persoanelor, dar și de capacitatea juridică a celor ce sunt părți la săvârșirea acestei atestări (art. 147), pe când la atestarea identității iscăliturilor, Notarul este obligat numai a se încredința de identitatea persoanelor ce iscălesc, neatingându-se de capacitatea lor juridică. Din pricina acestei deosebiri în modul atestării, acele acte nefăcute la Notar, la cari Notarul a atestat numai iscăliturile persoanelor ce au fost părți în ele, sunt lipsite de unele privilegii acordate de lege actelor, înfățișate spre atestare, atât întru cât e vorba de puterea dovezilor scrise în justiție, cât și la procedura concursurilor (falimentelor). A face una sau alta din aceste atestări, după regulile din Leg. Not., atârnă de *socotința* părților, cari aleargă la atestare, luându-și asuprași toate urmările neprielnice ale atestării actelor după o procedură sau după alta. De-aceea Notarii când li se adresează cu cererea de-a face atestarea identității iscăliturilor pe-un contract, făcut nu la Notar, deși acest act ar putea, dacă părțile ar dori, să fie supus la înfățișare după procedura atestării actelor înfățișate, nu este de loc în drept a le refuza atestarea numai în ce privește identitatea iscăliturilor de pe acel act supt cuvânt că actul ar trebui să fie neapărat atestat în calitate de act declarat. Atare refuz este cu atâta mai nelegal cu cât, după art. 3 din tarif pentru atestarea declarării unui act, plata este, potrivit valorii actului, nu mai puțin de 1 rublă, pe când pentru atestarea numai a identității iscăliturilor pe contractele casnice, plata este după art. 6 din tarif, fixată la 10 copeice de fie-care iscălitură. Pentru aceste motive Senatul a arătat, că plata Notarilor pentru atestarea identității iscăliturilor pe contractele făcute în mod casnic, se fixează în art. 6 din tarif. (96/55).

Vezi art. 5 și 6 din Regulele provizorii cu privire la Judecătorii de pace.

Notarii sunt opriți a-și *întruloca biurourile* și a se înțelege

să conducă afacerile încredințate lor pe bază de societate.
(Col. leg. 1869 No. 58).

La art. 209.

După Corpul de legi din 1857 Notarilor și mijlocitorilor de la bursă li s'a dat ca salar și ca cheltueli de cancelarie 25% din taxa luată de ei în folosul orașelor. Dându-le Notarilor un cerc de activitate mai larg, munca Notarilor trebuie, urmându-se pilda altor țeri, să se prețeluească, pentru feluritele lor lucrări, printr'un tarif, dându-le de altfel fiecărui, în fie-care caz aparte, și dreptul de-a se înțelege cu părțile ce se adresează la ei pentru plată fixată de bună voe. Tariful fixat pentru fiecare lucrare în funcția lui de Notar este în fond un impozit pe actele ce se fac, și de oare ce după art. 54 și 56 t. I din legile fundamentale ale Statului, înființarea și desființarea impozitelor se poate face numai cu propria iscălitură prea înaltă, acest tarif nu se poate hotărâ alt-fel de cât pe cale legislativă și după ce se supune la prea înalta aprobare de către Consiliul de Stat (pag. 378).

La art. 210.

La discuția asupra acestui articol, s'a găsit de nevoie a împuternici pe Ministrul Justiției, după înțelegere cu Ministrul de Finanțe și cu Controlorul de Stat, a stabili regulile speciale pentru supravegherea ca regulile arătate în acest articol să se respecte ca dând o garantare însemnată că Notarii își vor împlini obligațiile lor (pg. 380).

Vezi expl. la art. 14.

La art. 214.

Vezi expl. la art. 64.

La art. 215.

1. Contestațiile ce se pot naște cu privire la câtimea plătei cuvenite Notarului, se judecă *definitiv* de acel Tribunal regional, căruia Primul Notar este supus și această hotărâre nu este supusă la vre-o cale de atac (70/1726).

2. Contestația cu privire la câtimea plătei datorite unui Notar, pentru plata fixată prin contract în schimbul lucrărilor lui, necoprinsă în tarif, (de pildă pentru c'a stăruit la Primul Notar pentru întărirea unor acte de întărituri, nu se poate dovedi prin *depoziții de marturi* (78/65).

Vezi expl. la art. 208 și 216.

La art. 216.

Contestațiile despre câtimea plăței ce se cuvine Notarului, se judecă de Tribunalul regional, *în toate cazurile fără excepție*, iar câtimea plăței pentru lucrări neprevăzute în tarif, se determină conform articolului 216 (89/36 Dec. dep. Cas. Unite).

Vezi expl. la art. 208 și tariful plăței Notarilor în anexă.

La art. 217.

Prin circulara de la 24 Dech. 1886 cu No. 34286 a Min. Just. s'a întărit datoria de-a respecta riguros acest articol și art. 854 din Cod. proc. civ. cu privire la neabaterea de la regula stabilită că 25 de rânduri pe hârtia de timbru trebuie să se socoată ca o față (pagină). Neobservarea acestei reguli aduce după ea nu numai micșorarea taxei de cancelarie, dar și a taxei timbrului, când se liberează particulelor duplicate, informații sau alte hârtii.

Vezi expl. la art. 199 p. 2.

PARTEA A CINCEA.

La art. 218.

1. Prin modificările, arătate în art. 219—270, nu se desființează în regiunea judeciară a Varșoviei aplicarea art. 88 și 89 din Legea not., cari statornicesc obligația notarilor în ce privește observarea de către ei asupra coprinsului actelor ce fac, iar aplicarea art. 90 este condiționată de regula coprinsă în art. 247 (97/41). Vezi expl. la art. 37 și 89 p. 2.

2. În regiunea judeciară a Varșoviei notarul nu este obligat, la facerea unui act de ipotecă, a atrage părților luarea aminte, asupra împrejurărilor că dreptul cedat prin contract, după coprinsul documentelor înfățișate, nu este în realitate al celui ce-l cedează (97/41).

La art. 219.

Schimbarea în lista notarilor, aflători pe lângă Tribunalele regionale și a judecătorilor de pace din regiunea Curței de apel a Varșoviei, este publicată în Col. de leg. din 1889 No. 59 pg. 832.

1. Hotărârile pregătitoare ale Tribunalelor regionale, date de

ele în calitate de autoritate ipotecară asupra plângerilor în privința secțiilor ipotecare de pe lângă judecătorii de pace, trebuie, ca și celelalte hotărâri parțiale, să fie supusă la apel către Curtea de Apel, după procedura fixată în Proc. civ. (82/31 și 84/139).

2. Toți notarii din guberniile Regatului Polon, aflători pe lângă cancelariile ipotecare ținutale, pot să-și îndeplinească obligațiile funcției lor nu numai în hotărârile aceluia ținut, asupra căruia se întinde competența cancelariei, ci în toată regiunea Tribunalului regional, în care notarii au locuința (84/37).

3. Toți notarii din guberniile regiunii judeciare a Varșoviei, aflători pe lângă cancelariile ipotecare atât ale Tribunalelor regionale, cât și pe lângă Judecătorii de pace, sunt supuse Tribunalului regional (84/37 și 139).

Vezi expl. la art. 256. p. 6.

La art. 220.

1. Judecătoriile comunale au drept a atesta actele și în acele localități unde sunt notari (85/15 Dec. dep. cas. unite).

2. *Judecătoriile comunale au drept*, conform art. 220 și 221 din Leg. not. a atesta actele casnice ale analfabeților (99/105).

La art. 221.

1. În regiunea judeciară a Varșoviei atestarea duplicatelor din condicele mitricale, păstrate la bisericile catolice, face parte din atribuțiile judecătorilor de pace; dacă atari duplicate au a se prezenta la departamentul heraldic al Sen. eccl. (93/16 Dec. dep. Cas. unite).

2. Pornirea proceselor privitoare la răspunderea disciplinară a funcționarilor cari țin condicele de stare civilă, este în căderea congreselor de judecători de pace, iar aceste procese se judecă de Tribunalele regionale. Funcționarii numiți mai sus se supun, pe calea disciplinară, la pedepsele arătate în art. 916—920 Cod. ped. ed. 1847 (94/25 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 225.

Vezi expl. la art. 15.

La art. 231.

Vezi expl. la art. 34.

La art. 233.

Vezi expl. la art. 41.

La art. 240.

În regiunea judeciară a Varşoviei judecătorul de pace nu poate respinge cererea moştenitorilor de-a da autorizare notarului să facă *inventar*, când această cerere se face de toţi moştenitorii şi dacă notarul ales de ei consimte să ia asupra-şi facerea inventarului (85/23).

Vezi expl. la art. 241, 243 şi 256 p. 6.

La art. 241.

1. Având în vedere că procedura fixată prin Legea Not. pentru *atestarea înfăţişării actelor* în general (art. 65 p. 4). şi a *procurelor* în special (art. 128 p. 6) nu se întinde şi la regiunea judeciară a Varşoviei, şi că, de aceea, pentru *procurele* formale (adică necasnice) în această regiune rămâne numai o singură formă — *cea notarială*, — împuternicirea dată unei persoane, care nu este avocat, pentru a purta procese înaintea instanţei judecătoreşti, conform art. 247 Proc. civ. se poate adevăra numai prin procură notarială, iar nu cu atestarea numai a *iscăliturii*. Regula din art. 1985 Cod. civ. al Regatului Polon pentru datul de procuri supt formă de act particular, trebuie să se considere ca desfiinţată relativ la conducerea afacerilor înaintea instanţelor judecătoreşti şi ca păstrându-şi puterea numai pentru daraverele *extrajudiciare* (83/58).

2. Art. 1 şi 2 din Statutul ipotecar din 1818, cerând pentru contractele ipotecare făcute prin mandatar, împuternicire în formă oficială, de bună seamă au de scop a nu îngădui procuri curat *casnice*. Iar o procură, făcută după modul *declaraţiei* în Imperiu, în forma stabilită de art. 128, 146 şi 147 Legea Not. îşi păstrează puterea în Regatul Polon, iar art. 1 şi 2 din Statutul ipotecar nu obligă să se îmbrace atare procură în formă de act notarial (93/27).

Vezi expl. la art. 243 şi 256 p. 6.

La art. 243.

În regiunea judiciară a Varşoviei *soţia* nu poate să fie *mandatara* soţului său prin procură nenotarială, ci numai cu iscălitura lui atestată de notar, fiindcă potrivit dec. 83/58 la Regatul polon nu se întinde modul stabilit de Legea not. pentru atestarea declarării actelor în general (art. 65) şi a *procurelor* în special (art. 128 p. 6) şi de aceea pentru *procurele* formale, adică necasnice, rămâne numai o formă —

cea notarială (art. 79 și urm.). Dar asta nu se rapoartă la adevărarea din partea bărbatului că dă consimțământul cerut de art. 182 Cod. civ. din 1825. Aceasta învoire nu este împuternicire deplină, ci are înțelesul de autorizare, de consimțământ al soțului, ca soția sa să stea în judecată spre a-și apăra drepturile ei, de-aceea nu se cere ca atare învoire să se îmbrace în formă de act notarial și este de-ajuns să se fi atestat iscălitura soțului pe petiție sau pe un act casnic din care înse să se vadă neîndoios consimțământul soțului, ca femeia să-și conducă procesul ei în justiție (93/45).

Vezi expl. la art. 77.

La art. 249.

O cerere unilaterală în limba rusă, care, conform art. 18 din statutul ipotecar din 1818, trebuie trecută în condica ipotecară, de asemenea și proiectul de articol ce trebuie trecut în indicele ipotecar, nu se poate traduce de secretar din limba rusă în limba locală (77/12 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 253.

Chiar în momentul când persoanele interesate înfățișează un document, secretarul secției ipotecare trebuie să-i lămuirească de în dată, că documentul alăturat în condică nu se poate înapoia și că de-aceea, dacă se prevede necesitatea de-a înfățișa acest document mai apoi la altă instanță judecătorească ori administrativă, ar fi mai potrivit să anexeze în condica ipotecară nu originalul, ci numai o copie atestată de pe el (1900/22).

La art. 254.

Privegherea asupra activității în slujbă a secretarului secției ipotecare este datoria judecătorului de pace respectiv, care și răspunde de neîmplinirea acestei obligații, după regulile ordinare stabilite de lege (95/17 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 256.

1. Plângerea în potruva judecătorului de pace că a refuzat întărirea unui act de strămutare a dreptului de proprietate asupra unui imobil neipotecat, din *guberniile* în regiunea judeciară a Varșoviei, se dă Tribunalului regional, și nu congresului judecătorilor de pace, (84/37 și 139).

2. În regiunea judeciară a Varșoviei, președintele Tribunalului regional și judecătorul de pace pot refuza, pe baza art. 256, întărirea unui act numai în cazul când este o ho-

tărare a judecăței care oprește înstrăinarea imobilului în chestie. Ei nu pot întări un act, din însuși conținutul căruia se vedește nelegalitatea lui și care în general nu corespunde cu cerințele art. 90 din Legea Not. (87/60).

3. Astfel de copii de pe aviz se comunică instituției judecătorești *în cercul căreia se află imobilul* și prin care se poate face înstrăinarea, adică ținând seama de natura imobilului, sau Tribunalului regional, al cărui Președinte trebuie să întărească actele relative la imobile, conf. p. I din art. 256, sau judecătorului de pace local, care întărește actele privitoare la imobilele, arătate în p. II art. 256 (93/46).

4. Un act neîntărit, pe baza art. 256 Leg. not., privitor la strămutarea unui drept real, nu are nici o putere și, în caz de a se înfățișa atare act la întărire, după trecerea termenului de un an fixat în art. 257 Leg. not., nu se mai poate întări. Plângerile, în daravera întăririi actelor de acest fel, se dau în contra președintelui Tribunalului regional—la Curtea de apel—dar contra judecătorului de pace—la tribunalul regional în termen de două săptămâni, prin persoanele, împotriva activității cărora se face plângerea. Actele de strămutare sau știrbire a dreptului de proprietate asupra unui imobil neipotecat, în posade și târgușoare, când mărimea lor nu trece de o uvolocă¹⁾ trebuie să se prezinte spre întărire la judecătorul de pace, independent de valoarea construcțiilor aflătoare pe el (87/60).

După art. 11 din statutul ipotecar din 1818 titlurile juridice, cari dau numai un drept personal,—după trecerea lor în condica de ipotece, constituie un drept real și chestia apartinerii, în atare caz, a imobilului litigios persoanei pe numele căreia este trecută ipoteca,²⁾ trebuie să se hotărască pe baza legilor ipotecare. Neînvestirea actului, care e baza dreptului, în forma cerută de art. 256 și 257 Leg. not., prin ea însăși, nu poate fi piedecă la recunoașterea că imobilul ca pricină este proprietatea acestei persoane (92/20).

6. Din legiuirile în vigoare în regiunea Varșoviei (Statutul ipotecar art. 52, 146 și altele) nu se poate deduce, că s'ar cere la înstrăinarea pământurilor și averilor către vistierie,

¹⁾ uvoloca este de 19 desiatine.

²⁾ adică imobilul ipotecat.

înființarea de ipotecă pe-o proprietate neipotecată, în același timp cu plată din visteria a despăgubirii către stăpâni sau înainte de plată, sau că s'ar cere să se înființeze în acest caz o ipotecă asupra proprietății, pentru care plata s'a făcut stăpânilor.

După articolele 219, 239, 240 și 241 Leg. not. după înstrăinarea unor proprietăți neipotecate făcută pentru trebuința Statului sau publică, e de nevoie a se face acte notariale cari să slujească drept documente întăritoare a atare proprietate pe numele Statului, iar atestarea acestor acte se cere numai de art. 256 și 257 Leg. not. De aceea actele pentru întărirea la Stat a imobilelor neipotecate, înstrăinate de stăpânii lor privați, trebuie să fie făcute în mod notarial (94/19 Dec. dep. Cas. unite).

7. După înțelesul exact al acestei legi cu privire la averile nemișcătoare cari cad supt aplicarea art. 256 din ucazul, prea înalt întărit, pomenit mai sus, trebuie să se considere notar aflător la cancelaria ipotecară a locului unde este proprietatea ipotecată, notarul de pe lângă cancelaria ipotecară a judecătorului de pace local, iar nu cel de pe lângă a Tribunalului regional, fiind că daraverele numitelor proprietăți imobiliare sunt de competența judecătorilor de pace. (1900/90).

8. Actul pentru strămutarea dreptului ce are cineva asupra unui imobil neipotecat, aflător în ținutul Varșoviei, act făcut la notarul de pe lângă cancelaria ipotecară a vre unui din Jud. de pace din orașul Varșovia și care act cade supt aplicarea prea înaltului ucaz de la 19 Februarie 1864, sau în general care nu trece peste întinderea de o uvolocă (egală cu 19 desiatine. Nota Trad.), are puterea cuvenită în înțelesul art. 256 Leg. not. și fără a fi întărit de judecătorii de pace din regiunea Varșoviei (Dec. 14 Ian. 09 în procesul lui Obluschi).

La art. 257.

Vezi expl. la art. 256 p. 4.

La art. 258.

Copiile, cerute de acest articol, de pe acte nu plătesc nici un impozit (87/60).

La art. 265.

Actele notariale, făcute în străinătate și înfățișate în guberniile Regatului polon spre a se înscrie în condica de ipotece

sunt supuse la plata taxei în folosul caselor orășenești și comunale în câtime de 50% din taxa de timbru, ce se cuvine Vistieriei (84/33 Dec. dep. cas. unite).

La art. 266.

Notarii și secretarii secțiilor ipotecare, descoperind neplată la vreme a taxelor succesoriale, trebuie să supue pe vinovați la plata nu numai a dărilor ordinare de timbru, dar și la amendă îndoită cât taxa din Statut (84/2 Dec. dep. cas. unite).

La art. 267.

Vezi expl. la art. 209 și la tariful din 1876 pentru circumscripția regiunii Varșoviei.

La art. 268.

Notarii din guberniile Regatului polon, afară de Notarii din orașul Varșovia, sunt obligați a plăti taxe: 1) pentru întreținerea instituțiilor de pace judeciare; 2) pentru întreținerea stabilimentelor de binefacere ale consiliului de prevedere comunal al orașului Varșovia; 3) pentru întreținerea școalelor primare, și 4) pentru sporirea mijloacelor caselor orășenești, exceptând depozitele pentru instrumentele de pompierie (05/29 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 269.

Vezi expl. art. 249 și 265.

La art. 270.

Aplicarea în Tribunalele regiunii Varșoviei a *stilului nou* la calcularea termenelor judecătorești trebuie să aibă loc în fiecare caz, când acesta este mai prielnic părților (88/11).

La art. 279.

De oare-ce în guberniile baltice, pe baza art. 279 din Legea Not., actele asupra averilor nemișcătoare se pot face nu numai în mod notarial, dar și casnic, trebuie să ajungem la încheierea, că, în baza art. 278 din Statutul judecăților de voloste, *Judecătoriile de voloste* pot atestă ori ce fel de contracte pe sume nu peste 300 de ruble, între acestea și contracte pentru strămutarea proprietății unui *imobil* (1900/31 Dec. dep. Cas. unite). Vezi expl. la art. 352 p. 2.

La art. 281.

Vezi expl. la art. 2. p. 6.

La art. 285¹.

Vezi expl. la art. 199 p. 3 (contractele țăranilor sunt scutite de taxa actelor) și art. 352 p. 2 (taxele de întărire).

La art. 288.

Vezi expl. la art. 295.

La art. 296.

În acele secții de întărituri, unde nu sunt secretari speciali (art. 288), șeful secției întrunește în persoana sa și funcția de secretar al secției de întărituri. Șefii acestor secții trebuie să aibă dreptul, ce, după art. 295, au secretarii, de-a face lucrări notariale, privitoare la actele, ce trebuie întărite în acele secții de întărituri. Regula din art. 295 s'a făcut pentru ușurința persoanelor cari se adresează la secțiile de întărituri și nu este nici un motiv să fie lipsiți de atari îndemănări în daraverele ce au în acele secții unde nu sunt secretari. (95/16 Dec. dep. cas. unite).

La art. 302.

Rezervele din nota de la art. 302 relative la păstrarea puterii Statutelor instituțiilor de credit au numai înțelesul, că rămân în vigoare acele măsuri speciale, cari, neraportându-se la partea solemnă a întăririi drepturilor, coprind în ele indicații speciale cu privire la mijloacele și particularitățile constituirii drepturilor ipotecare în folosul Societăților de credit.

Inse după promulgarea legii din 9 Iulie 89 (art. 271 și urm.) pentru uniformizarea modului de procedură în daraverele de întărituri în toate cele trei gubernii baltice, în general, toate regulile în această materie, câte erau coprinse în legiunile de mai înainte și în statutele speciale, între acestea și § 116 din Statutul Soc. de Credit estonian din 1802 cu privire la modul constituirii ipotecelor ce se dau Societății, și-au pierdut puterea (96/12 Dec. dep. cas. unite).

La art. 309.

Șefii secțiilor de întărituri în guberniile baltice nu sunt în drept să refuze trecerea în condica de întărituri a unei servituți care apasă un imobil, punând înainte că imobilul, în folosul căruia s'a înființat servitutea, nu este trecut în acele condici, fiindcă dreptul real împreunat cu servitutea se consideră stabilit și intrat în vigoare pentru amândouă părțile, adică pentru stăpânitorii imobilului dominant și ai celui obligat, nu înainte de trecerea servituții în condica de întărituri; iar în lege nu spune, că partea nu poate a cere acest lucru, dacă imobilul său (cel dominant) nu este trecut în condici (04/110).

La art. 311.

Senatul (1901 No. 94) a lămurit, că șeful unei secții de întărituri și congresul judecătorilor de pace au refuzat petiționarului facerea unei împărțeli a lotului de pământ orășenească cu redevență, pe care el îl ținea ca plătitor de redevență, în două unități funciare, — fiindcă atare împărțeală poate avea loc numai cu consimțământul administrației orășenești, ca reprezentanta proprietarului direct al lotului. Această hotărâre a congresului este cu desăvârșire conformă cu legile, fiindcă, precum a recunoscut Senatul în dec. No. 54 din 1900, cel ce ține cu redevență un lot în guberniile baltice nu are drept a înstrăina din lotul său supus redevenței, o parte, fără învoirea proprietarului direct al pământului — de oare-ce *împărțire reală* a drepturilor și obligațiilor, ce izvorăsc din ținerea fără termen a unui lot, plătitor de redevență, între mai multe persoane, nu o îngăduie legea, dacă nu va da consimțământ proprietarul.

La art. 316.

Imprumutul merit a fi date stăpânului unui fidei-comis nobiliar al neamului, pe baza opiniei consiliului de Stat prea înalt întărită la 15 Martie 1906 (Col. leg. 1906 No. 70) și conform art. 17 din acest din urmă, se garantează ipotecar, prin trecerea proprietății în condica de întărituri. Pentru trecerea acestei însemnări nu se cere consimțământul special exprimat al persoanei, în potriua căreia se ndreaptă întărirea, de oarece însemnarea se face din ordinul președintelui comisiei și este după lege o cerere nelitigioasă (07/2).

La art. 317.

Însemnarea trecută în registrul de întărituri pentru asigurarea reclamației dreptului de proprietate asupra unui imobil oprește vânzarea lui publică, dacă vânzarea fusese fixată după cererea creditorilor personali ai proprietarului, și nu o oprește, dacă este fixată după cererea creditorilor ipotecari, ale căror drepturi au fost asigurate prin ipotecă mai timpuriu decât această însemnare (06/89).

La art. 323.

Măsurile luate de comitetele conservatoare ale pădurilor, înainte de vânzarea unui imobil, măsuri prin cari, pe baza prescripțiilor pentru cruțarea pădurilor, stăpânii de mai înna-

inte au fost mărgeniți în dreptul lor de a se folosi de pădure, și, în particular, măsurile de constrângere contra foștilor stăpâni să împădurească artificial întinderea nelegal despădurită nu trebuie să se treacă, după cererea comitetelor de conservare a pădurilor, în indicele ipotecare și nici însemnările respective, în registrele daraverelor imobilelor, excepând numai măsurile comitetelor conservatoare de păduri pentru împădurire pe socoteala stăpânilor după devize întărite de comitete și cu garantarea unei sume precize (06/45).

La art. 325.

Art. 325 este o regulă numai formală relativă la ținerea condicelor de întărituri și slujește de călăuz ce anume trebuie să se treacă din cuprinsul ipotecei înseși în însemnare, în partida din registru, prescriindu-se că notița trebuie să cuprindă indicații asupra mărimii procentelor convenite, în cazul, firește, când această mărime se arată în ipotecă. În același art. 325 se vorbește și despre clauza penală, dacă în act este clauza aceasta și mărimea ei. Dar din art. 325 nu urmează de loc, că, dacă mărimea procentului nu se spune, apoi ipoteca să nu se treacă în condica de întărituri (98/82).

La art. 333.

Funcționarii Ministerului de Finanțe, însărcinați de Curțile financiare să scoată informații despre capitalurile investite în Imperiul rusesc în ipotece, după ce înfățișează pentru aceasta imputernicire scrisă, trebuie să fie de îndată primiți în arhiva notarială sau ipotecară și în cancelaria ipotecară sau în secția de întărituri, ca să-și facă alegere din condicele de întărituri sau ipotecare și din registrele de informații statistice pe timpul dela 1897 — 1906 cu privire la sumele și termenele ipotecelor făcute în această perioadă de zece ani și despre cele ce s'au stins înaintea de termen. Acestor persoane trebuie să li se dea cea mai mare conlucrare cu putință spre a-și duce la bun sfârșit cât mai răpede însărcinarea lor (Circulara Min. Just. de la 11 Oct. 1907 cu No. 48637).

La art. 336.

1. Înlocuirea prin altele a foilor ipotecare ale Băncii mobiliare agrare livoniene întărite la început pe aceeași sumă, nu are rostul unei întăriri a dreptului de ipotecă și la această schimbare nu se cere consimțământul stăpânului proprietății ipotecate ca înlocuirea foilor să se facă. Atare înlocuire

este numai urmarea învoelilor făcute, în afară din secția de întărituri, pentru a da stăpânului proprietății un fond pentru stângerea datoriilor. Prin urmare, încheind atare învoială, stăpânul imobilului a consimțit chiar prin aceasta la facerea schimbului (92/98).

2. În guberniile baltice, o fermă, neîntărită pe numele datornicului în condicele de întărituri, nu se poate scoate la vânzare publică pentru a plăti urmărirea pornite de persoane particulare (94/81).

La art. 339.

Înțelesul precis al art. 339 nu îngăduie îndoială, că în el nu se înțelege altă ceva decât capacitatea obișnuită juridică a unei persoane anumite de-a face acte juridice, în afară de chestia dacă poate face actul înfățișat spre întărire. Acest lucru se vede din aceea chiar că, în caz de a se face cereri din viu graiu, capacitatea juridică a petiționarului se constată de secretarul secției de întărituri, adică chiar în momentul lucrării de întăritură, când nu poate fi încă vorba de este conform cu legea ori nu actul pe care se razimă cererea, și însași dezlegarea cererei în fond atârână nu de secretar, ci de șeful secției de întărituri, în modul arătat în art. 350 și urm. (92/94).

La art. 340.

1. Cerința legii (art. 343) în privința depunerii de traduceri în rusește atestate nu se învinde la actele ce au fost întărite¹⁾ înainte de reforma judecătorească în guberniile baltice., — în cazurile când aceste acte, pe baza p. 1 din art. 340, se înfățișează la secția de întărituri numai cu prilejul întăririi, al cărei fond se învederează din adnotarea sau declarația specială făcută pe act în limba rusească (93/1). Vezi expl. la art. 336 și 351.

2. Constatarea consimțământului persoanei, în potriva căreia se îndreaptă privirea (p. 2. art. 340), se poate înlocui prin hotărâre judecătorească, dacă dreptul asupra proprietății nemișcătoare se bazează pe un act sau contract, și persoana sau autoritatea, căreia i s'a acordat dreptul, vrea

¹⁾ Textul are „ucreplennâie“ întăriteși în parantez „ingrossirovanâih“ dela germ „ingrossieren“. Tot „ingrossirovannâih“ este în p. 1. la art 336 la Jurisprud. I.N.

să întărească dreptul ăsta, iar partea protivnică nu dă consimțământ la întărire, și din această pricină i se intentează acțiune, spre a ajunge la întărirea dreptului fără consimțământul celeialalte părți. Dacă se admite acțiunea, întărirea judecătorescă, potrivit p. 2 din art. 340 Leg. Not. ține'n totul loc de consimțământ la întărirea dreptului acelei persoane, în potriua căreia acțiunea a fost intentată și însăși întărirea se admite (94/7 Dec. Dep. Cas. unite).

3. Secțiile de întărituri din regiunea baltică pot primi la întărire declarațiile societăților locale de credit rural cu privire la stingerea unei datorii fără a comunica originalele ipotecelor (obligatiilor) (96/12 Dec. dep. Cas. unite).

Vezi expl. la art 302 și 352 p. 2.

La art. 341.

Vezi expl. la art. 336, 340, 351.

La art. 343.

Vezi expl. la art. 340

La art. 344.

Vezi expl. la art. 336 și 340 p. 2.

La art. 350.

Vechimea (rangul) examinărei și apoi a întăririi, se determină prin data întrării suplicei sau cererei în secția de întărituri. De la această regulă nu se exceptează suplicele cari cer însemnări pentru garantarea reclamațiilor; de aceea șeful secției are drept, examinând o suplică intrată mai de timpuriu de la o persoană pentru întărirea asupra ei a unui anumit imobil, să nu ție în seamă o suplică de la altă persoană intrată mai târziu, cerând să se facă însemnare pentru garantarea unei reclamație asupra aceluiasi imobil. (03/37).

Vezi expl. la art. 339.

La art. 351.

După legile locale din guberniile baltice, întărirea în drepturile unei succesiuni și cu colaborare a judecăței se face numai în cazuri determinate, prevăzute în partea a VI-a, Cartea 3 și în alte articole din partea a III-a din Corpul de legi locale, sau în cazul când moștenitorii socot acest lucru de neapărată nevoie pentru ei (art. 2019 Cod. proc. civ.), iar dacă aste condiții lipsesc, cum se vede din art. 1698, 1703 și 2065 partea a III din Corpul de legi locale, succe-

siunea se consideră ca trecută la moștenitor din ziua morții lui de cujus și a primirii ei tacite de către moștenitor care-a intrat în stăpânirea averii succesorale. De aceea, la înțărirea averii succesorale asupra moștenitorilor sau a celor ce-au dobândit drepturile lor de la aceștia, petiționarii pot înfățișa toate documentele, cari dovedesc luarea ei în stăpânire prin fapte, și arătarea făcută de ei cu privire la informațiile ce se află în dosarele secției de întărituri trebuie examinată conform art. 341 și 351 Leg. Not. de către șeful secției de întărituri, cari e dator a constata dacă informațiile indicate sunt dovadă îndestulătoare pentru intrarea petiționarilor în stăpânirea averii succesorale (95/22).

Vezi expl. la art. 168 p. 11.

La art. 352.

1. Dacă în coprinsul unui act nu se află nimică „*vădit protivnic legii*” (p. 4. art. 352) și cererea bazată pe act pentru facerea întăririi satisface toate celealalte prescripții (art. 352), șeful secției de întărire nu e în drept a refuza întărirea drepturilor bazate pe acest act, supt cuvânt că actul nu ar fi corespunzând, după părerea sa, a șefului secției de întărituri adică, cutărei sau cutărei legi, cutărui sau cutărui regulament, care totuși nu au în ele exprimată categoric oprirea de-a face actele în chestie. Întărirea drepturilor, bazate pe-un anumit act, se poate refuza pe motiv că actul este contra legii, numai când învoiala exprimată prin act, fiind categoric oprită de prescripțiile pozitive ale legii, este *vădit* nelegală, în toate celealalte cazuri, când nu se poate constata atare nelegalitate evidentă a învoelei, iar necorespunderea ei cu legile se deduce numai din sensul ei, șeful secției de întărituri nu este în drept a refuza facerea întăririi și nelegalitatea acestui act se poate dovedi de cei interesați, pe calea ordinară judeciară (92/94, 04/8).

2. Aplicarea p. 4 din art. 352 la procedura întăriturilor se poate face numai când nelegalitatea actului este evidentă, când atare nelegalitate se poate susține prin trimiterea la o dispoziție precis exprimată în lege, care să nu ceară spre a fi stabilită interpretarea înțelesului legii (04/8).

3. Regulele din p. 4 din art. 352 are în vedere înaintea de toate coprinsul năuntric al actelor în privința relațiilor

ce statornicesc ele între contractanți, dar nu partea lor externă, forma în care sunt îmbrăcate actele (04/8).

4. Numai arătarea în contractul care înființează o stăpânire pe viață, că se acordă stăpânului pe viață toate drepturile publice legate cu atare stăpânire nu poate sluji de motiv spre a declara acest contract nul pentru a refuză trecerea lui în condica de întărituri (15/41).

5. Șeful secției de întărituri nu este în drept a refuză întărirea unei obligații, prin care o persoană particulară ia asuprași datoria fiului său la societatea de credit, supt cuvânt că, «societatea nu a avut drept să primească la ipotecă atari proprietăți, pe cari nu a dat împrumuturi pe foi ipotecare», dacă în Statul societății nu se coprinde oprirea categorică de-a face atari contracte (92/94).

6. Tot astfel nu e în drept a refuză întărirea unui imobil orașenesc asupra petiționarului, la care acesta a ajuns prin testament, întărit de judecătoria de voloste, supt cuvânt că „autoritatea judecătorei de voloste este mărgenită în hotărârile regiunii judeciare ale volostei și de aceea ori ce hotărâre a judecății de voloste, protivnică acestei regule, este nelegală», fiindcă în lege nu se coprinde oprirea categorică pentru judecătoriile de voloste de-a primi facerea testamentului unui țeran, în care se coprind dispoziții ale acestuia privitoare la un imobil aflător afară de hotarele judeciare ale volostei (04/8).

7. Legea de la 8 Iunie 1893 (vezi art 218 și 223 din Statutul dărilor) (aceste articole corespund cu art. 268 și 271 din Statutul dărilor ed. din 1903) și art. 285¹ și nota la art. 340 din Statutul dărilor), schimbând termenul urmăririi taxelor de întărituri, tot o dată a modificat esențial obligațiile secției de întărituri și ale șefului acesteia. Odată cu desființarea termenului pentru plata taxei actelor întărite la vremea săvârșirii lor, taxele de întăritură nu mai au a fi plătite la secțiile de întărituri la facerea cererei pentru întărire și chiar prin această secția e scutită de obligație ce-i impunea p. 3 din art. 340 de-a încasa taxele.

Acuma p. 3 din art. 340 trebuie să-l înțelegem în sensul că o dată cu declarația pentru întărire trebuie să se prezinte și dovadă că taxele s'au plătit. În privința actelor notariale calcularea și încasarea taxelor pentru întărituri s'a dat în

seama notarilor, chiar la facerea acestor acte (art. 285¹). Prin urmare, notarilor, iar nu secțiilor de întărituri, trebuie să se înfățișeze în privința acestor acte informațiile și dovezile cerute pentru prețeluirea legală a proprietăților (art. 207 și urm. din Statutul dărilor). Șeful secției întăriturilor, pe baza art. 218 din Statutul dărilor, este obligat numai a se încredința de s'a plătit de cel ce înfățișează un act la întărit, acea taxă ce-a fost fixată la facerea actului de notar, ca atârând de autoritatea și de răspunderea lui, după legea contabilității. Această dispoziție se aplică în totul și la actele casnice ce se înfățișează la întărire, în privința căror, potrivit articolului 218 din Statutul dărilor, calculul taxelor cuvenite are a-l face Curtea financiară. Obligația de a se încredința de s'a făcut plata taxelor pentru întărirea actelor în cătimea cuvenită, o are șeful secției de întărituri numai în privința celorlalte acte casnice, pentru cari părțile nu s'an adresat pentru facerea socotelor la Curtea financiară și pentru cari, prin urmare, nu s'a dat hotărârea autorității competente. Pentru toate celelalte acte, șeful secției de întărituri, dacă descopere o nelegalitate în calcularea taxelor pe act, este dator a proceda în modul stabilit pentru cazul când se descopăr călcări ale datoriilor slujbei, dar el nu este în drept a refuza pe acest motiv lucrarea întăririi actelor (94/7 Dec. dep. cas. unite).

Vezi expl. la art. 336 p 2.

8. Secția ipotecară la examinarea actelor, trebuie să se ție în marginele articolului 20 din Statutul ipotecar și nu este în drept a stărni chestii cari es din aceste limite (07/87).

La art. 361.

Pe baza art. 938, 939 și 941, Cod. proc. civ., o hotărâre judecătorească se pune în executare prin înfățișarea *originalului foi de execuție*, afară de cazul, când originalul s'a pierdut, furat sau distrus, iar copiile de pe foaia executivă, dată de secția de întărituri, chiar dacă ar avea înscriere întărită, nu pot sluji ca bază pentru executarea sentinței prin portări. În acest caz cererea art. 361 Legea not. ca să se pună în condica de întărituri *originalele* actelor și documentelor—nu se poate întinde și la foile executive, cari, în atari cazuri, după întărirea ipotecei pe numele următorilor, trebuie în-

napoiate, iar la condica de acte trebuie să se alătore copii atestate de pe foile de execuție (92/108).

Vezi expl. la art. 363.

La art. 363.

Act întărit în gubernile baltice, conform art. 360—363, se numește actul dat de secția întăriturilor despre facerea întăriturei, prin care se constituie un drept nou, nearătat în condicele de întărituri. Taxa pe act se pune numai pe actele întărite, iar pentru încasarea acestei taxe în cealelalte cazuri, de pildă la facerea întăririi, care schimbă sau anulează în totul sau în parte un drept, întărit mai înainte vreme (în cazul de față — s'a înfățișat o însemnare scrisă și iscălită pe obligație că creditorul consimte, după primirea plătei depline, să se stângă obligația din condicele întăriturilor — nu poate fi vorba, afară de cazurile prevăzute în art. 325 din Statutul dărilor, adică la amânarea ipotecelor și la cedarea unui drept zastavnic (97/46 Dec. dep. cas. unite).

La art. 370.

1. După înțelesul p. c. din art. 8 din Regulele provizorii din legea pentru reformarea oficiilor darăterelor țerănești în guberniile baltice (Iulie 9, 1889), comisarul pentru daraverele țerănești este competent a se încredința de legalitatea numai a acelor contracte de cumpărare prin cari un boer vinde la membri din obștia volostei loturi de pământ țerănesc în arendă vecinică. De aceea șeful secției de întărituri nu este în drept a refuza întărirea actului de vânzare de către un țeran altuia a unei ferme țerănești numai fiindcă numitul act de vânzare nu este atestat de comisarul daraverelor țerănești (96/94).

2. Observarea regulei, arătată în p. c. din art. 8 din regulele provizorii din 8 Iulie 1889, este obligatorie numai la *întăia* înstrăinare de către boierii din gubernia Curlandei, pe baza legii din 6 Sept. 1863, a pământuri țerănești cu arendă vecinică atât țaranilor cât și la persoane din alte categorii sociale (96/21 Dec. dep. Cas. unite).

La art. 371.

Punctul 1 din art. 371 nu coprinde de loc în el cerința, ca declarațiile persoanelor cari au drepturi înscrise în condicele de întărituri asupra proprietății principale, cu privire

la consimțământul lor de-a se despărți lotul țăranesc ce se vinde de la răspunderea ipotecară a moșiei, să fie neapărat exprimată. Atare cerere nu se coprinde în celelalte legi privitoare la întărirea drepturilor asupra unui imobil (92/121).

La art. 373.

Vezi expl. la art. 379.

JURISPRUDENȚĂ LA ANEXE

La 1 din anexa de la art. 154 (p. 5) (după Contin. din 1906).

Prin punere de propire se asigură nu obligații separate, ci reclamațiile potrivit cu capitalul lor, confirmat prin dovezi. Conform cu această regula fundamentală, art. 618 din Cod. proc. civ. stabilește obligația de-a pune în fiecare articol propriitor, între altele, suma pretenției, adică suma reclamației, înlăturând regula veche care puneă poprire pentru fiecare obligație, în parte. De-aceea propirea pentru asigurarea unei reclamații, bazată pe mai multe obligații bănești, se poate face printr'un singur articol (04/105).

La 6 de la anexa de la art. 192¹ notă.

Din cuprinsul art. 5 și 6 a regulelor privitoare la certificatele pentru zalogire, că liberarea lor de către Notar (sau de autoritatea ce-i ține locul) a unui certificat suplimentar relativ la un imobil ipotecat, se poate da în toate cazurile numai după ce mai întâiu se înfățișează copia de pe certificatul de zalogire, în baza căruia proprietate stă ca zalog, adevărită și investită cu iscălitura acelei instituții, ce-a primit proprietatea ca zalog pe baza certificatului primitiv. De la această regulă generală, legea nu face nici o excepție. Deși în nota de la art. 4 din aceste reguli s'a stabilit următoarele: „Liberarea de copie de pe certificatele de zalogire spre a se putea zalogi pentru suma ce-a rămas liberă din valoarea proprietății la prețeluire, — s'a desființat, înse, cum se vede din citatele de supt această notă (Col. leg. din 1892, 429 II), această notă privește *acele copii* de pe certificate de zalogire, cari s'au dat înainte de punerea 'n aplicare, la 1

Iulie 1892, a regulilor despre certificatele de zalogire, de către autoritățile administrației financiare, după cererea antreprenorilor și furnizorilor, spre a pune partea slobodă din valoarea fixată pentru clădirea la prețeluire, ca garanție la alte antreprize și furnituri la Stat. (Vezi nota la art. 64 din Regulamentul de antreprize și furnituri din 1893). Aceste copii de pe certificatele de zalogire, pe baza cărora clădirile, în partea slobodă din valoarea lor după prețeluire, puteau fi puse zalog,—nu trebuie confundate cu *alte copii* ale certificatelor de zalogire, cari, în temeiul art. 5 din Regulele de la 16 Martie 1892, se dau de instituția, la care proprietatea este pusă zalog și care, urmează să fie înfățișate la Primul Notar spre a căpăta de la acesta un certificat suplimentar. Pentru acest scop legea cere absolut în toate cazurile să se înfățișeze aceste din urmă copii. De-aceia Primul Notar, înaintea de-a liberă certificat suplimentar pentru o proprietate, care se află pusă zalog, este dator, în toate cazurile, a pretinde să i se înfățișeze lui copia de pe certificatul de zalogire dat înaintea vreme asupra acestei proprietăți (99/4).

După anexa de la art. 192¹ vine următoarea circulară explicatoare:

*Circulară Min. Just., de la 12 Noem. 1898 cu No. 30317
despre certificatele de zalogire.*

Consiliul de Stat, examinând propunerea Ministrului de Finanțe cu privire la acordarea, de către instituțiile pentru credit îndelungat, de împrumuturi, primind ca zalog loturi de pământ cu construcții pe ele, aflătoare în stăpânirea împrumutaților cu dreptul de folosință fără termen, ereditară, și cu dreptul de-a dispune de ele, și, dându-și părerea sa asupra acestui lucru, prea înalt întărită la 26 Maiu 97 (Col. leg. 1897, art. 997), a mai găsit de dorit, spre a înlătura nedumeririle relative la liberarea certificatelor de zalogire de către Primii Notarii asupra numitelor proprietăți și relativ la facearea de popriri și celealalte, ca Ministrul Justiției, în înțelegere cu Min. de Finanțe, să dea instituțiilor respective instrucții privitoare la aplicarea în aceste cazuri a legiuirilor comune despre punerea la zalog a imobilelor. Pentru executarea

acestei însărcinări a Consiliului de Stat eu, în înțelegere cu Min. de Finanțe, găsesc de nevoie a lămuri cele ce urmează:

1. Certificatele de zalogire pentru bucăți de pământ în orașe, cu construcții pe ele, cum și pentru cele din localitățile din apropierea orașelor, pentru cari localități a autorizat Min. de Finanțe să se dea împrumuturi, pe baza preciză a părerei Consiliului de Stat prea înalt întărită la 16 Dec. 1896 (Col. leg. 97, art. 87), cari loturi se află în stăpânirea împrumutaților cu drept de folosință fără termen, ereditară, și cu drept de-a dispune în schimbul unei plăți fixate și neschimbătoare sau cens (canon—la bezmăn. Nota Trad.)—se dau stăpânilor de construcții.

2. În certificatele numite trebuie să se dea următoarele lămuriri: a) arătarea proprietarului lotului de pământ, ce se propune spre zalogire la o instituție de credit, împreună cu construcțiile de pe el, cari construcții sunt cu drept deplin de proprietate ale celui ce ia împrumutul; b) arătarea suprafeței lotului, hotarele, și construcțiile de pe el; c) arătarea actului, pe baza căruia împrumutatul stăpânește cu dreptul de folosință fără termen și ereditară lotul ce vrea să ipoteceze sau să arate o adeverire specială dată de administrația comunală orășenească sau de altă instituție, în a căror administrație, cu drept de proprietate, se află acel pământ; d) consimțământul proprietarului în privința zalogirii lotului numit cu clădirile de pe el la una din Instituțiile de credit, când atare consimțământ este de nevoie pentru cedarea către altă persoană a dreptului de folosință fără termen și ereditară; e) mărimea plătei anuale sau censului pentru folosirea de lotul ce se pune zalog, termenul plătei și cătimea rămășiților din aceste plăți, și f) arătarea, că lotul propus să fie zalog, cum și construcțiile făcute pe el, nu se pot înstrăina fără act întărit.

3. La certificatul de zalogire se alătură planul lotului ce se pune ipotecă, împreună cu adeverința upravei orășenești sau a instituției ce-i ține locul, că nu este supusă clădirea de pe planul arătat la dărâmare pentru lărgit ulițele sau pentru alte nevoi ale orașului și că această clădire este, după Condicele de impozite, scrisă asupra celui ce ia împrumutul.

4. Despre liberarea în mâna stăpânului construcțiilor făcute pe pământul aflător în folosință fără termen, a certifi-

catului pentru zălogire, Primul notar face însemnare în numele proprietarului construcțiilor în Condica de întărituri și în Condica de opriri, lucru despre care se arată în certificat.

Ca adaos la aceasta, cred de folos să arăt, că la examinarea acestui lucru în Consiliul de Stat s'au exprimat în chestia, când anume dreptul de folosință fără termen asupra loturilor nu poate fi înstrăinat fără a se face act întărit, — următoarele considerații: «În Codul civil nu sunt indicații generale cu privire la modul strămutării dreptului de folosință ereditară fără termen. Numai practica judiciară a dezlegat această întrebare în sensul că este obligatorie întrebuințarea modului întăririi la strămutarea acestui drept (Dec. Dep. Cas. 92/116 și adunarea generală 81/47). Dar pe de altă parte sunt în lege regulile particulare pozitive, cari autorizează aplicarea altei proceduri la înstrăinare. Astfel, conform notei de la art. 193 din Statutul taxelor din anul 1893 în guberniile apusene, în orașele cu stăpân și în orașelele cu stăpân, nu se cere de la stăpânii caselor și altor construcții, dacă nu este împreunat cu această stăpânire sau dacă nu li s'a cedat și dreptul de proprietate asupra pământului, pe care se află construcția, nu se cere, afară de contracte iscălite de proprietarul pământului, nici nî fel altul de acte întărite. De-asemena nu se iau taxe, când aceste construcții și case se vînd sau trec altfel la altă persoană. Întocmai așa locuitorii din orașele boerești și din orașelele boerești din gubernia Basarabiei, cari nu au încheiat cu stăpânii pământului contracte pentru relațiile reciproce, au voe să vînză casele și pometele lor înfățișînd numai stăpânului învoiala cu cumpărătorul și atunci foaea de vânzare capătă putere legală, ca și cum s'ar fi făcută la actele întărite (art. 11 din anexa II la art. 322 notă t. IX, din 1876).¹⁾ Primirea asestor proprietăți ca zălog ar fi mare risc pentru Bănci, de oarece aceste din urmă n'ar fi garantate că proprietatea ipotecată este în adevăr a celui ce se împrumută și fiind că ea ar putea apoi trece la altă persoană fără știrea și consimțîmîntul Băncei».

Despre cele de mai sus aduc la cunoștință, spre a se lua măsurile cuvenite.

¹⁾ În t. IX din ed. mai nouă este art. 9 și art. 80. Vezi și art. 713^a Cod. civ. (din 1912) care desființează acest mod de vânzare.

Anexe cari nu sunt în ediția oficială (din 1892)

Regulele și modul punerii în aplicare a legii notariatului

(Prea înalt întărite la 27 Iunie 1867, col. leg. 1867 No. 59)

1. Legea notarilor prea înalt întărită la 14 Aprilie 1866 se pune în aplicare în toate localitățile, unde s'au deschis instituții judecătorești organizate pe baza întocmirilor judecătorești din 20 Noembrie 1864.

2. Fixarea datei de la care notarii și Primii notari intră în fiecare localitate în exercițiul slujbei lor, se lasă la chibzuirea Ministerului de Justiție. Despre ziua când aceste slujbe încep activitatea, se publică în gazetele locale guberniale și în Buletinul Senatului.

3. Asupra Primilor notari se întinde aplicarea articolelor 8—10 din Legea prea înalt întărită la 19 Oct. 1865 pentru punerea în aplicare a Intocmirei instanțelor judiciare.

4. În toate orașele, târgurile, posadele și satele, unde nu se vor numi notari, până la numirea lor intră în slujba de notari (art. 2 din Legea notariatului), de la termenul arătat în art. 2, judecătorii de pace locali.

5. Regulele, privitoare la întocmirea năuntrică și la conducerea treburilor în arhivele și biurourile notariale, se fixează prin instrucții, făcute de Tribunalele regionale aplicând articolele 167—171 și 173 din Întocmirea instanțelor judecătorești. Până la aproharea acestor instrucții Ministrul Justiției are drept a da regule provizorii asupra materiilor pomenite.

Ori cât de amănunțit ar fi arătate în Legea notariatului obligațiile notarilor, tot nu s'ar putea da în ea toate amănuntele procedurii și în general felul de lucrării, cari trebuie neapărat date de călăuză notarilor, celor cari ar face slujba de notari și Primilor notari. Atare amănunțiri se pot arăta numai în instrucții speciale cari trebuie făcute în modul cum se fac instrucțiile date instanțelor judecătorești. Dar, de oarece alcătuirea lor ar putea să se târăgăneze și totuși până atunci e nevoie pentru cei ce fac slujba de notari să aibă regulo călăuzitoare, de-aceea s'a dat drept Ministr. Justiției să dea aceste regule, pe aceleași baze, pe cari i s'a dat să facă regulele pro-

vizorii, privitoare la întocmirea năuntrică și la modul de procedare la instituțiile judeciare, *păn se vor alcătui* de acestea *instrucții speciale* pentru ele. Însăși, de oare ce înșiși notarii nu-și pot face lor atari instrucții, de-aceea s'a crezut de nevoie a da această însărcinare Tribunalelor regionale (pg. 496).

6. Din ziua punerii în aplicare într'o localitate determinată a Legei Notariatului, toți notarii mai vechi și mijlocitorii, afară de mijlocitorii de la burse, de mijlocitorii curței, de notarii de la burse, de mijlocitorii pentru vânzări de corăbii și de mijlocitorii pentru asigurări în potrive primejdiilor mării, încetează exercitarea funcțiilor lui.

7. După trecere de trei luni de la timpul publicării aplicării efective într'o localitate anumită, a Legei notariatului, actele întărite asupra imobilelor aflătoare în acele localități, se pot face numai pe baza Legei notariatului.

8. Pentru imobilele, din cari o parte se află în localități, unde încă nu s'a introdus Legea notarilor, iar alta într'o regiune, unde aceasta s'a introdus, actele se fac și se întăresc numai în această din urmă regiune după regulile pomenitei Legi, dar în registrul dosarelor de întărituri se trec numai acele părți din imobil, cari se află în regiunea acelu Tribunal, pe lângă care se află arhivă notarială.

În Legea de la 1866 nu s'a determinat cazul facerei de acte asupra imobilelor aflătoare în gubernii deosebite. În atari cazuri e mult mai legal să se lase la socotința părților înseși cari încheie actul, să'l înfățișeze spre întărire la unul din Primii notari; dar, fără nici o îndoială, pentru a aplica regulile Legei notariatului sunt de neapărată nevoie mărgenirile arătate în art. 8 (pg. 499).

«La alcătuirea proiectului s'au făcut următoarele propuneri, dacă imobilul se află în regiunile a atari Tribunale regionale, pe lângă cari sunt deschise arhive notariale, atunci, admițind regula că în atari cazuri actul se întărește de ori care di'ntre Primii notari respectivi, trebuie să se stabilească neapărat un mijloc. care, pe de-o parte, să dea puțință notarului a se încredința, în modul arătat în Legea notarilor: în articolele 167 și 168, că nu sunt piedeci la întărirea actului, iar pe de alta, să nu înlătore puțință de-a îndeplini cerințele Legei, ca pentru oricari strămutări sau știrbiri ale dreptului de proprietate asupra imobilelor, să se facă însemnări în registrele respective de întărituri. Pentru acest mo-

tiv s'a propus să se dea voe, ca, după înfățișarea duplicatului din Condica de acte, Primul notar, să dea celui ce înfățișează duplicatul certificate speciale pentru a primi de la celelalte arhive notariale, supt a căror autoritate se află acel imobil, încredințări că, din partea lor, nu sunt piedeci la întărirea actului și apoi, după primirea acestor încredințări, să întărească el actul. Iar, după întărirea actului, copii depe duplicatul lui s'ar fi supus celorlalți Primi notari, ca să le treacă în condicele lor de acte întărite. Tot odată, spre a împiedecă facerea de contracte asupra acelor imobile, privitor la cari sunt acte înfățișate la întărire, s'a propus a se stabili, ca Primul notar, dând adeverință că nu sunt piedeci la întărirea actului, de îndată să noteze acest lucru în registrul său de dosare întărite. Această însemnare ar fi slujit în atare caz ca piedecă la facerea de acte, pân nu se va înfățișă copie de pe duplicatul acelui act, prin care s'a dat încredințare că nu sunt piedeci la întărire, sau pân ce se va înfățișă un certificat special că arătatul act nu s'a întărit. Pe urmă, înse, s'a găsit cu cale că nu trebuie pus în legea despre *modul de aplicare a Legei notariatului* regule speciale cum să se urmeze când se face vânzarea unui imobil sau se fac alte acte privitoare la imobile, aflătoare în diferite regiuni, când în toate Legea notariatului s'a pus în lucrare și că în lege trebuie să se arate numai cum să se procedeze când imobilul se află parte într'o regiune unde s'a introdus această lege și parte în alta în care legea nu s'a introdus (pg. 499 și 500).

«Pentru cazul de *împărțeală* a atari imobile, din cari *unul* se află în întregime așezat într'o localitate, unde legea s'a *introdus*, iar altele în regiuni unde Legea *nu s'a introdus*, nu-l desleagă categoric regulele notariale, dar din considerațiile din art. 24 și 78 din Regulele provizorii, Senatul a ajuns la încheere, că nici în art. 8 din Regulele pentru aplicarea Legei not., nici în alte regule privitoare la ramul notarial, nu se coprinde oprire de a se face acte de *împărțeală* cu privire la atari imobile la secțiile de întărituri după regulele din partea a III-a cartea a 2 t. X p. I (74/594).»

9. Actele privitoare la imobile, făcute după modul de mai înainte, la secțiile întăriturilor, dar încă neînfațișate spre a se face punerea în posesie, se înfățișează, după in-

introducerea Legii notariatului, la Primul notar al locului unde e immobilul, ca să fie trecută în Condica locală de întărituri și pentru a se face despre ele însemnări în registrul daraverelor de întărituri după regula generală, dar fără să se ia taxele pentru întărituri și pe lângă asta duplicatul asupra immobilului se dă pe hârtie simplă.

Tariful provizoriu pentru plata notarilor și a celor cari împlinesc funcția da notari.

(Intărit prea înalt decret la 27 Iunie 1867)

(Art. 208 și 209 din Legea Notariatului)

Tariful plății notarilor s'a numit provizoriu în înțelesul că s'a întemeiat întâiași dată și mai apoi, după ce se va face experiență cu el, poate și trebuie să fie îndreptat și completat (pg. 501).

1. Pentru facerea de acte notariale (art. 79 din lege) se iau:
 dela actele în valoare nu peste 500 de ruble . . 2 ruble
 dela actele în valoare dela 501—1000 de ruble . 3 "
 dela actele în valoare peste 1000 de ruble . . . 4 "
 afară de aceasta și $\frac{1}{10}$ procent (10 capeici dela 100 de ruble)
 din valoarea actului.

Suma răsplătirei pentru actele *notariale* va fi de mare ajutor notarilor, cari acuma se mulțumesc și au puțința de a trăi numai din plată pentru atestarea așa numitelor acte declarate. De aceea a fost neapărat de nevoie să se fixeze cât se poate mai mică plata lor pentru actele notariale ce vor face. Ne convinge de acest lucru împrejurarea foarte însemnată, că, dacă câtimea plătei notarilor ar fi mare, asta ar îmboldi pe persoanele particulare să se ferească de a face actele la notari și astfel ar secă unul din izvoarele nu neînsemnate de venit pentru visteria Statului, care venit constă din taxa timbrului (pg. 501).

2. Pentru atestarea obligațiilor de împrumut, a cambiilor și a protestelor acestora (art. 128 p. 6 și art. 146 din Leg. Notariatului):

când suma obligației sau cambiei
 nu trece de 500 de ruble 50 de capeici
 când suma obligației sau a cambiei trece peste
 500 de ruble 1 rub.
 și pe lângă aceasta $\frac{1}{10}$ procent (10 capeici la 100 de ruble)
 de la suma obligației sau cambiei.

După Codul din 1857 notarii și mijlocitorii primeau ca plată a muncii lor, cum s'a spus în art. 894 Cod. civ., ca salar și ca despăgubire pentru cheltueile, de cancelarie 25 la sută din suma adunată de ei în folosul orașului de la actele declarate la ei. Afară de aceasta după certificarea notarilor din Petersburg, ei primeau o răsplătă specială de la persoanele cari le cer conlucrarea. Mărirea acestei răsplăți se întinde de la 1 rublă cincizeci de copeici până la trei ruble pe fiecare act. De-aceea, la fixarea tarifului plății viitorilor notari pentru acele lucrări ale lor, cari corespund cu ale notarilor de azi și cu ale mijlocitorilor, s'a părut cu puțință a se primi norma sus arătată pentru plată, pe de-o parte spre a nu împovăra cu cheltuieli exagerate pe membrii obștei, cari aleargă la ajutorul notarilor, iar pe de alta, cu scop ca prin o plată prea mică, față de muncă, să nu se mai simțā nime atras a îmbrățișā slujba de notar (pg. 502).

1. Asupra chestiilor: 1) ce plată este în drept notarul a luā de la o cambie adusă la protest, dar neprotestată? 2) de la cine să se ia această plată: de la instituția de bancă prin care se prezintă cambia la notar sau de la plătitori? și 3) au notarii drept a cere la protestarea unei cambii sau la primirea plății pe ea fără protest, afară de taxa stabilită în art. 2 pentru protest, încă și plata după art. 16 din același tarif pentru lucrări făcute afară de birou? Senatul a găsit, că primirea plății pe cambia prezentată la notar pentru protest, ca și protestul însuși, cum și somația verbală care îl precede, este, neîndoios, lucrare funcțională a notarului. Inse, pe baza art. 208 din Legea not., pentru orice lucrare în exercițiul funcției se dă drept notarului a luā plată. De-aceea trebuie să recunoaștem că notarul este în drept a primi plată și pentru primirea plății pe o cambie prezentată spre protestare.

După legea—citată mai sus, art. 208—lucrarea funcțională a notarului se plătește sau pe baza înțelegerii lui cu persoanele ce s'au adresat la el, sau, în lipsă de atare înțelegere, după tariful stabilit în modul arătat în art. 209 din Leg. not. sau în sfârșit, pentru o lucrare necoprinsă în tarif—după hotărârea Tribunalului, având în vedere lucrările prevăzute în tarif și munca făcută de notar în cazul acela (Tot acolo, art. 216).

Dar în tariful provizoriu pentru plata notarilor și a celor ce fac slujba de notari, prea înalt întărit la 27 Iunie 1867, nu s'a prevăzut plată pentru cambiile prezentate la protest. De-aceea și călăuzindu-se de hotărârea Senatului dată în Adunarea generală a dep. cas. din 1885 cu No. 19, Senatul a declarat că fixarea plății notarilor pentru primirea de cambii spre protestare nu atârnă de Senat. Trecând apoi la deslegarea întrebării a doua, Senatul găsește, pe baza art. 208 și 211 din Legea not., că plata notarului se face de acele persoane sau instituții, cari i se adresează să le facă cutare sau cutare lucrare funcțională. Această regulă se confirmă și prin art. 212 din Leg. not., de- asemenea și prin § 19 din sus citatul tarif. Astfel, obligația de-a plăti pe notar o au acele persoane, în folosul cărora se face o anumită lucrare funcțională de notar. Și de oarece protestul unei cambii se face în interesul deținătorului acesteia, urmează că primirea de către notar

a banilor spre a-i da celui ce-a prezentat cambia se face în folosul acestui din urmă, prin urmare acesta este dator a plăti pe notar pentru slujba făcută. Trecând, în sfârșit, la a treia chestie, Senatul găsește, că protestul unei cambii făcut de notar, după însăși natura lui intimă (t. XI p. II, ed. 1893 din Legea cambiilor art. 56 și anexa la nota de la art. 1 formularul 17 și 18,) este o lucrare, care se face afară din biurul notarului. De-aceea, având în vedere, că pentru protestul unei cambii s'a fixat plata notarului în § 2 din tariful e la 27 Iunie 1867, este neapărat să recunoaștem, că prin această răsplată se isprăvește toată câtimea plății pentru facerea protestului. De-aceea notarul pentru facerea de protest al unei cambii nu este în drept a pretinde, afară de plata stabilită în § 2, și plată pe baza § 16 din tarif, ca pentru o lucrare făcută în afară de biuro. Nu incupe, totuși, îndoială, că § 2, citat din tarif se aplică la acest caz, dacă protestul se face afară din orașul sau localitatea în care se află biurul notarului, fiind că § 17 din tarif prevede plată pe versta și pe zi de 24 de ceasuri, dacă notarul este afară din întinderea orașului, atunci, și în acest caz, pe lângă plata pentru însuși protestul propriu zis trebuie să se adăogă potrivit § 17) plata pentru călătoria notarului la locul unde locuiește persoana împotriva cărei se face protestul. Că este drept a împreună în plata notarului pentru lucrarea prevăzută în tarif (la § 11), cu cea prevăzută de § 17, a recunoscut Senatul în adunare generală a departamentelor de Casație în 1887 prin deciz. No. 5, în privința executării de către notar a unei somații din partea unei persoane către alta (art. 141--145 Legea not.), locuind afară din oras. Hotărând, astfel, în modul arătat chestiile supuse lui, Senatul, tot odată nu se poate opri de-a examina și chestia ce se pune în practică în privința plății de făcut notarului pentru c'a procurat banii primiți pe cambie, instituției care i-a încredințat-o spre a o protesta.

În această privință Senatul găsește că procurarea banilor de către notar, la locul unde domiciliază cel ce-a prezintat cambia la protest, nu este neapărat legată cu însuși protestul, care este obligația notarului, și deci că trebuie plătit deosebită. De-aceea, și având în vedere, că procurarea banilor, ca, impunând părăsirea biuroului, este lucrare din cele prevăzute în art. 16 al tarifului, și deci trebuie recunoscut că plata după acest punct din tarif, notarul este în drept a o primi pentru că a dat banii încasați pe cambie la cel în drept a-i primi. Pe baza acestor considerații, Senatul a hotărât: 1) Se recunoaște că notarii au drept a primi plata, arătată la întâia chestie; 2) se recunoaște că la protestul unor cambii notarii nu sunt în drept, a lua afară de plata stabilită prin art. 2 din tarif, încă și plata după art. 16 din același tarif, și 4) se recunoaște, că răsplată din urmă, notarii sunt în drept a o primi pentru că au dus la cei în drept, afară din biurul lor, banii primiți în baza unei cambii încredințată lor spre a o protesta. (19)1/107).

2. Notarii și cei cari împlinesc slujba de notari la atestări și proteste a înscrisurilor de împrumut și a cambiilor, au drept ca, independent de taxa stabilită, permanentă, de 1 rublă, să mai ia încă și $\frac{1}{10}$ procent de la suma efectivă a obligației numai când această sumă trece peste 500 de ruble. În această caz taxa de $\frac{1}{10}$ procent se ia de la suma reală a

obligației sau cambiei, iar nu dela cea urmărită sau micșorată pentru rotunjirea socotelei (05/115)).

3. Pentru atestarea contractelor arătate în punctele 1, 2 și 4 art. 1534 t. X. p. 1 Cod. civ. (art. 128 p. 6 Leg. Not.):
 pentru acte în valoare nu peste 500 ruble 1 r.
 pentru acte în valoare pela 501—1000 de r. . 1 r. 50 cap.
 pentru acte în valoare peste 1000 ruble 2 r.
 și peste aceasta $\frac{1}{10}$ procent (10 cop. dela 100 de ruble)
 de la valoarea actului.

Actele cari trebuie să fie clasificate, după munca întrebuințată la ele de notari, între actele notariale și între obligațiile de împrumut, declarate la atestare, și anume contractele, arătate în art. 1534 cod. civ. (p. 6. art. 128 Legea Not.) deși puse în Legea Not., într-o categorie cu obligațiile de împrumut (p. 6 art. 128 și art. 140 Leg. Not.), dar munca, trebuitoare pentru atestarea lor, este neasemănat mai mare decât ceea ce se cere pentru atestarea obligațiilor de împrumut. Chiar prin valoarea lor, contractele de împrumut pe imobile, cele de antreprize sau de locațiune de opere, în cea mai mare parte, întrec biletele la ordin și cambiile. Dar, independent de aceasta la contracte în deosebi, conform art. 130 din Legea Not., trebuie să se aplice regula din art. 90 din Legea Not., care cere ca notarul să refuze facerea unui act, în coprinsul căruia se află ce-vă protivnic legilor cari apără forma de guvernământ, morala publică sau cinstea prsoanelor particulare și în general cari fac ce-vă oprit de lege. De aceea, pentru atestarea a atari contracte se ia pe jumătate mai puțin decât plata fixată pentru facerea actelor notariale. Tot odată s'a propus a se face regulă că plata notarilor nu trebuie să treacă nici într'un caz peste 200 de ruble, ori cât de mare să fie suma din contract. Această regulă s'a găsit de nevoie neapărată, fiindcă altfel cheltuelile cu facerea actelor pe sume însemnate ar fi fost prea mari, deși munca la facerea acestora nu numai că nu întrece munca, însoțită cu facerea a atari acte pe sume însemnate, dar uneori e și incomparabil mai puțină decât a celor din urmă. Dar apoi s'a recunoscut, că nu este echitabil a scuti contactele de valoare mai mare de plata taxei proporționale, deoarece pentru acte necomplicate, dar de mare valoare, contractanții se pot lesne învoi cu notarul să-i plătească mai puțin decât tariful (pg. 503). Vezi expl. la art. 208 p. 6 (atestarea iscăliturilor pe contracte).

4. Pentru facerea și atestarea actelor și contractelor (art. 1 și 3), la care valoarea obiectului nu se poate determina, plata se ia, atât pentru acte cât și pentru contracte, ca pentru valoarea 1000 de ruble. Când înse nu se ajunge la înțelegere între contractanți și notari în privința plății pentru munca lui la învoeli în deosebi complicate, dar prețul cărora

nu este determinat, atunci el poate, cu aprobarea tribunalului, a primi și plată mai mare decât cea datorită după tarif.

În privința actelor și contractelor, al căror obiect nu este supus prețurii, ca să se calculeze plata notarilor di'ntru'nțaiu s'a părut cu puțință a lua norma admisă pentru acte și contracte de 500 de ruble, ca plata cea mai mică, după cum art. 891 Cod. civ. calculează taxa în folosul orașului, dela contractele, cari după lege se pot încheia fără a fixa suma contractuală. Dar mai apoi s'a găsit de folos a avea plată de la actele, a căror valoare nu se poate determina, asemănându-le cu cele a căror valoare nu este mai mică de 1000 de ruble, dar, cu condiție ca notarul, în cazul când nu ajunge la înțelegere de bună voie cu contractanții în privința plății dela contracte cu deosebire de grele, dar a căror valoare nu este determinată, poate, cu aprobarea Tribunalului, să ia plată mai mare decât după tarif (pg. 504).

5. Pentru atestarea conformității unei copii (art. 132 din Legea Not.) se iau 25 de copeice pentru foaia întâia și câte 10 copeici dela foile următoare, socotind 25 de rânduri drept o față de foaie (o pagină. Nota trad.)

Pe baza art. 132 din Leg. Not., la atestarea conformității copiilor documentelor înfățișate notarului, acesta este obligat a compara cu originalul și a nota în atestare de cine i s'a înfățișat documentul copiat, dacă s'a luat copie după original sau de pe altă copie și dacă în original sau în copia primă nu erau ștersături, adause peste rânduri cuvinte tăiate și orice alte particularități.

Astfel, munca notarului la atestarea conformității unei copii, în deosebi la cele mai lungi, nu va fi de puțină însemnătate, și prin urmare mărimea plății pentru aceasta nu poate fi mică. De aceea s'a părut cu puțință a pune plata 50 de copeice foaia întâia și câte 10 copeice fiecare din foile următoare; iar pentru a împiedeca scrișul prea îndesat, cu scop de-a scăpa de această taxă, s'a hotărât ca 25 de rânduri au a se privi ca o pagină, cum s'a hotărât, în art. 854 din Cod. proc. civ.

Pe urmă s'a găsit folositor a mărgeni plata pentru atestarea conformității copiei la 25 de copeici pentru foaia întâia pe lângă aceasta să se dea de fiecare din foile următoare câte 10 copeici, de oarece pentru copiatul hârtiilor la instanțele judecătorești, conform art. 854 din Cod. proc. civ., se plătește câte 20 de copeici de foaie (pg. 504).

6. Pentru atestarea identității iscăliturilor (art. 134 Leg. Not.) câte 10 copeice de fiecare iscălitură.

Plata pentru atestarea iscăliturii s'a mărginit la 10 copeice, de oarece acum se plătește poliției pentru această lucrare dela 3 până la 10 copeice (pg. 504). Vezi expl. la art. 203 p. 6 (plata pentru atestarea iscăliturilor pe contracte).

7. Pentru facerea sau atestarea procurilor, a scriselor de împăcare și a petițiilor pentru împăcare, de asemenea și pentru hotărârile de arbitraj (art. 128 p. 7 Legea Not.).

o foaie	1 r.
mai multe foi: pentru întâia foaie	1 r.
și pentru foile următoare câte	50 cap.
Pentru alte atestări:	
pe foaia întâia	50 cap.
pentru foile următoare	20 cap.

Deși după art. 2308 Cod. Civ. la atestarea unei scrisori de imputare trebuie să se ia seama să nu fie falsă și să o atesteze numai în privința că este iscălită în adevăr cu mâna mandantului, sau dacă asta nu știe carte, că, după voința și porunca lui, a fost iscălită de altă persoană. Dar notarul este dator, de asemenea, a se încredința, dacă în procură nu se cuprinde ceva protivnic legilor cari apără ordinea de Stat, moralitatea publică sau cinstea persoanelor particulare. De aceea atestarea procurilor nu poate fi pusă pe aceeași linie cu atestarea identității iscăliturilor, și prin urmare este de neapărată nevoie a spori într-o câțva plată pentru această lucrare. Pentru atestarea procurilor se plătește de obicei în cancelăriile instanțelor judecătorești dela 1 rublă până la 3 ruble. Se înțelege dela sine, că dacă o procură e scrisă pe mai multe foi, odată cu sporirea prin aceasta a muncii de controlare, trebuie să se sporească și însăși plata notarului. Același lucru se poate spune și în privința atestării înscrisurilor de împăcare și a petițiilor de împăcare, de asemenea și despre înscrisurile de arbitraj (art. 128 p. 7 Leg. Not.) și de aceea plata pentru ele trebuie să fie de o potrivă cu cea pentru atestarea procurilor.

De aceea s'a găsit de folos ca pentru facerea atestărilor de împăcare și pentru înscrisurile de arbitraj, să se hotărască plata nu peste 1 rublă de foaie, și 50 de copeice pentru fiecare din foile următoare afară de întâia; pentru alte atestări să se fixeze 50 de copeice pentru foaie întâia și câte 20 pentru cele următoare (pg. 505).

8. Pentru atestarea datei înfățișării unui document (art. 136 Legea Not.) — 25 de copeici.

Atestarea timpului înfățișării documentului (art. 136 Legea Not.), ne cerând o muncă deosebită din partea notarului, nu face la nevoie să se mărească plata (pg. 505).

9. Pentru trecerea în Condica de acte a felurite hârtii (art. 137 Leg. Not.) — câte 2 copeice de fiecare rând din Condica de acte.

Articolul 137 din Legea Not. învoeste pe Notari a trece în condica de acte orice hârtii după dorința celui ce le înfățișează ei la fixarea unei

plăți notarilor pentru această lucrare nu se vede altă scăpare, de cât a hotărâ o plată pe fiecare rând, adică după rândurile din condica de acte, căci hârtiile aduse ca să fie trecute în condică nu pot fi de aceeași mărime și deci nu se poate hotărâ di'nainte cât să se plătească pentru fiecare din ele. Intocmai așa nu se poate lua ca bază nici numărul paginelor nici numărul rândurilor din aceste hârtii, de oarece și una și alta atărnă în totul de gradul îndesărei scrisului. Mai apoi s'a propus a se mărgeni la fixarea plăței pe fiecare rând, nehotărând câte silabe să coprinză fiecare rând (pg. 506).

10. Pentru atestarea că anumite persoane se află în viață (art. 139 Leg. Not.), cari primesc pensia dela Visteria Statului:

pân la 30 de ruble pe an	3 cap.
peste 30 pân la 300 de ruble pe an	10 »
peste 300 de ruble pe an	20 »
în toate celelalte cazuri, afară de pensie	50 »

La fixarea tarifului plăței pentru atestarea că se află în viață anumite persoane (art. 139 Leg. Not.) s'a avut în vedere, pe de o parte, ca această formă a activității notariale se va manifesta de preferință, dacă nu exclusiv, la atestări de aflarea în viață a persoanelor car primesc pensii, iar, pe de altă parte, de oarece pentru cea mai mare parte din acești oameni, pensiile neînsemnate ce primesc, le slujesc nu ar ar ca unicul mijloc de traiu, și că despărțirea din pensie chiar și unei părți nu mare în folosul notarului, și, pe lângă aceasta, nu odată pe an, ci de mai multe ori, s'ar putea simți foarte dureros în bugetul acestor persoane. Prin urmare, echitatea cere a se luă de la cei ce primesc pensii neînsemnate, o plată nu mare potrivit cantumului pensiei.

Iar cât privește atestarea aflărei în viață a altor persoane, în celelalte cazuri, apoi, față de acestea, nu mai este pricină asemenea celor arătate mai sus, de-a le impune plată cât mai mică (pg. 506).

11. Pentru facerea unei somații din partea unei persoane către alta și pentru datul de adeverință pentru această lucrare (art. 141, 144 și 145 Leg. not.)—50 de cop.

12. Pentru a coprinde în adeverință întâmpinarea făcută de partea ceealaltă, așa cum se arată în art. 142 din Leg. Not.—50 de copeice.

La facerea somației din partea unei persoane, alteia, independent de aceea dacă Notarul va da adeverința osebă, stabilită prin art. 142—145 Leg. Not., va trebui să piarză timp spre a vizită pe acea parte, căreia trebuie să i se facă somația. (pag. 507).

Pentru o somație în lăuntru orașului sau în alte localități, unde se află biuroul, Notarul trebuie să fie plătit după art. 11—12 din tarif,

fără să se aplice art. 16 din tarif, iar pentru facerea unei somații afară din oraș—i se va da afară de plata pentru lucrarea notarială și plata pe verstă și pe zi de 24 de ceasuri (87/5 Dec. dep. cas. unite).

13. Pentru primirea spre păstrare a unor documente, afară de hârtii-monedă, și alt-fel de hârtii (art. 148 Leg. Not.)—în parte pentru fie-care document câte 25 de copeice, iar pentru un pachet pecetluit—câte 50 de copeice pe lună. Această plată se ia înaintea pe șase luni.

Regulele plății pentru păstrarea de documente se bazează pe regulele Bancei de Stat relativ la primirea spre păstrare a depozitelor, cu singura deosebire, că nu s'a prevăzut nici o plată pentru păstrarea de documente bănești, de oarece Notarii nu sunt obligați a primi spre păstrare sume de bani (pag. 507).

14. Pentru facerea de cercetări cu privire la data facerii sau atestării unui act și cu datul de adevărită pentru acest lucru—50 de copeice.

În acest articol s'au prevăzut cazuri de cercetare și de liberare de adevărită despre vremea când s'a făcut un act sau când s'a atestat. De oarece, fără nici o îndoială, facerea a atare cercetare după registru nu va însemna pentru Notar muncă deosebită, de-aceia s'a prevăzut plata nu mare. Potrivit acestei considerații, pentru ori ce cercetare s'a pus 50 de copeice, nefăcând deosebire între o cercetare simplă și o adevărită scrisă despre vremea când s'a făcut sau atestat un act (pag. 507).

14¹. Pentru comunicare la Banca Statului, biurourilor și sucursalelor ei, conform notei de la art. 124 din Leg. Not. (după Contin. din 1889) pe fiecare lună, listă despre cambiile și obligațiile înregistrate și protestate, notarii primesc plata câte 10 copeice pentru fiecare cambie sau obligație înregistrată sau protestată la ei (Părerea Consiliului de stat prea înalt întărită la 8 Maiu 1890. Col. de lege 1890 No. 70, art. 671).

15. Pentru liberarea de ale doilea și următoarele duplicate (art. 118 Leg. Not.)—câte 1 copeică de fiecare rând.

Pentru liberarea duplicatelor ale doilea și următoare sau a așa numitelor duplicate, de asemenea și pentru copii de pe acte, se fixează câte 1 copeică pe rând (șir). Întru aceasta s'a ținut socoteală, că, în afară de munca însuși Notarului cu verificarea duplicatului sau copii date și cu atestarea lor, el este dator a purta cheltueele pentru prescriere (pag. 507).

Pentru liberarea duplicatului Primii Notari sunt datori a se mulțumi numai cu plata fixată în art. 1 din tarif (87/5 Dec. dep. Cas. unite).

16. Pentru o lucrare, făcută de Notar în afară de biuroul său (art. 144 Leg. Not.), afară de plata arătată în articolele precedente:

în capitalele țerei	3 r.
în capitalele guberniei	2 r.
în capitalele de ținuturi și în ținuturi	1 r.

Pe baza art. 144 din Legea Not., Notarul are drept a face acte și acasă la acele persoane, cari se vor rugă pentru atare lucru. Deși tot odată se stabilește, că atare cerere se îngăduie numai din partea persoanelor, cari nu au puțința de-a se prezenta la biurul Notarului din pricină de boală sau din alte pricini vrednice de luat în seamă, dar nu încapă îndoială, că, urmând obișnuința de-a chema pe notari la sine acasă, persoanele particulare se vor folosi nu arare ori de dreptul dat lor de art. 144 și, cum se înțelege de la sine, vor găsi totdeauna motive în aparență bine întemeiate. Având în vedere atare lucru, și de-asemena că Notarul nu poate rămâne fără plată pentru o lucrare, făcută de el în afară de ceasurile menite pentru ocupațiile sale, este necesar a fixa o plată osebită pentru această lucrare. Stabilind mărimea acestei plăți nu se poate să nu se ia în considerație puțința ca Notarul să piarză vreme cu așteptatul,—cum se întâmplă astăzi nu rar—pășind la facerea cutărei sau cutărei lucrări, iar în deosebi neapărata nevoie ca Notarul să facă în aceste cazuri cheltuele cu trăsura, căci a merge fără aceasta, ar fi obositor, cum și pentru a nu pierde timpul, pe lângă că va fi nevoie a duce cu el toate condicele în cari trebuie trecute actele sau atestările. Afară de aceasta, în atari călătorii Notarul trebuie să-și ia un scriitor al său. Neapărat de la această regulă trebuie să exceptăm acele lucrări, la plata cărora s'a ținut în seamă această inprejurare, că adică Notarul nu le poate face altfel de cât părăsind biurul. În sfârșit, având în vedere deosebirea la cheltuelele cu trăsura și în general cu mijloacele de traiu în capitalele țerei și în alte localități ale Imperiului, s'a făcut deosebire și între mărimea plăței notarilor din Capitale, și a celor din alte orașe (pag. 508).

17. Pentru călătorie în afară de marginile orașului se ia câte 10 copeice pe vârstă, iar cu drumul de fier plata pentru loc în clasa a II-a pentru ambele drumuri și afară de aceasta pentru vremea întrebuințată cu călătoria în afară de orașe, în regiunea acestuia:

din capitalele țerei	5 rub.
din capitalele guberniei	3 "
din celealalte localități	2 "

dacă înse se va întrebuița pentru călătorie nu mai mult de douăzeci și patru de ceasuri; în caz contrar, pentru fie cari zi de douăzeci și patru de ceasuri, deși necomplectă, plata zilei se socotește ca și pentru ziua întâia.

Având în vedere puțința ca pe notar să-l cheme și'n afară de orașul, în care i se află biuroul, aplicându-se art. 862 din Cod. proc. civ., s'a fixat plata pentru călătoria afară din oraș. S'a hotărât a se plăti pentru călătoria afară din oraș, în afară de întregimea taxelor prevăzute în acest articol, pentru călătorii afară din Capitalele Țerei 5 ruble, afară di'ntr'o capitală de gubernie, 3 ruble, și din celealalte localități a 2 ruble, dacă pentru călătorie nu s'a întrebuițat mai mult de o zi de 24 ceasuri—la di'mpotrivă pentru fiecare zi necomplectă se ia ca pentru una deplină. Atari deosebiri între plata pentru călătorii în oraș și afară din oraș dă puțința de a micșorâ plata pentru lucrările de făcut în oraș, neexpunându-l nici pe notar la pagubă pentru călătoriile afară din oraș (pg. 509).

18. Banii pentru cheltueele de drum nu se trec în socoteala generală a plăților primite de notar, din cari pentru complectarea garanției, dacă ajung în cursul unui an la suma determinată de Legea Notarilor, se oprește $\frac{1}{3}$.

Acest articol s'a alcătuit aplicând regula arătată în nota de la art. 14 din tariful portăreilor (pag. 509).

19. Notarul poate cere înaintea plata arătată în art. 16 și 17, chiar la chemarea lui să facă un act sau să-l atesteze în afară de biuroul său.

Acest articol stabilește, pentru mai mare garantare a Notarilor că nu vor fi luați în zădar de la ocupațiile lor, afară din biurou. La fixarea tarifului pentru plățile Notarilor n'a fost cu neputință a lămuri mărimea plăței pentru conducerea mersului procedurii la facerea proiectului de împărțeală a unei moșteniri, care, conform art. 1413 din Proc. civ., poate fi încredințat Notarilor.

Nu s'a putut, fiind că nu este cu puțință a prevedea toată munca împreună cu această lucrare. În aceste cazuri plata trebuie să se determine, după art. 216 din Leg. Not., de către Tribunal, ținând seamă de munca depusă de Notar (pag. 509).

Vezi expl. la art. 208 și 216.

REGULE

(Col. leg. 10 Ag. 1867 No. 33 art. 322)

I) Păstrarea zălogurilor (garanțiilor) depuse de notari; II) Complectarea zălogurilor; III) Pregătirea și ținerea Condicelor de trecut tax-ile luate de notari, de cei cari fac slujba de notari și de Primii notari; IV) Revizuirea și atestarea Condicilor pentru trecerea taxelor; V) Contabilitatea notarilor, a celor ce le țin locul și a Primilor notari; VI) Predarea taxelor.

I. Păstrarea zălogurilor (garanțiilor).

1. Zălogul, depus pe baza art. 8 din Legea Notarilor, prea înalt întărită la 11 Aprilie 1866, după ce mai întâiu se constată realitatea lui în ședință dispozitivă a Tribunalului și față de persoana, care a dat cererea să fie numită notar, se închide într'un pachet osebit, pe care se scrie suma zălogului și de cine este depusă.

2. Pe pachetul cu zălogul se pune pecetea Tribunalului regional.

3. Pentru primirea zălogului se-dă, cu iscălitura președintelui și a secretarului Tribunalului, chitanță cu arătarea în ea a datei și arătând ce valoare s'a primit ca zălog.

4. Pachetul cu zălogul se poate păstra la Tribunalul regional în casa lui de bani, pân la întărirea în funcția de notar a celui ce-a depus zălogul.

5. După întărirea notarului în funcție și după ce-a depus jurământul, conform. art. 26 din Legea Not., zălogul se trimite la Casieria locală, după localitatea unde este Tribunalul, regională și ținutală sau gubernială ca și celealalte depozite.

6. Aceeași procedare se urmează (art. 1—5) și în privința zălogurilor, puse de notar pe baza art. 11 din legea Not. Prezența Notarului la Tribunalul regional la pecetluirea în pachete osebite a acestor zăloguri nu este obligatorie.

II. Privigherea ca zălogurile să se completeze.

7. Oprirea din plata primită de notari pentru a mări zălogurile puse de ei, potrivit art. 210 din Leg. Not., se face chiar de înșiși notarii, făcând despre această însemnare în condica pentru trecerea taxelor, la încheerea lunară a acestor condici.

8. Sumele scăzute astfel se varsă de notari la casieriile ținutale sau guberniale ca depuneri ale Tribunalului regional nu mai puțin de o dată pe lună.

9. Taloanele chitanțelor pentru suma primită de la notar se trimit de casierie la Tribunalul regional local.

10. Chitanțele casierilor pentru primirea sumelor arătate se înfățișează de Notari la examinările condicilor lor, iar după încheerea anului se înfățișează împreună cu condica în care se trec taxele, la Curtea respectivă de control.

Vezi compl. la art. 12.

11. Privigherea ca opririle arătate în art. 7. să fie bine făcute, se face atât la examinarea condicilor notariale, cât și de către Curțile de control, cari înștițează despre neregulele ce-ar descoperi Tribunalul regional competent.

III. Facerea și ținerea condicelor pentru taxe.

12. Condicele pentru trecerea taxelor luate de Primii notari și de cei cari fac slujbă de Prim notar pe baza Leg. Not., se fac de înseși aceste persoane și înaintea de începutul fiecărui an se supun în fiecare an pentru atestare la Curtea locală de control, ca să le examineze și să-și pună pe ele pecetea.

După înțelegere între Miniștrii de Finanțe, de Justiție și Controlorul de Stat, Curțile de control sunt scutite de-a face revizuirea socotelor notarilor în orașele unde s'a introdus regulamentul orășănesc din 1870 (Ucaz circular al Senatului ocărnuitor 14 Oct. 1874 și Dec. dep. Cas. unite 91/21). Vezi expl. la art. 20

Notarii și cei cari le țin locul, având biuouri în sate, sau în orașe în cari s'a introdus regulamentul orășănesc din 16 Iunie 1870, înfă-

țișează condicele menite la înregistrarea taxelor luate de ei, înainte de începutul fiecărui an, spre atestare și punerea pecetei, cei din urmă, la administrația ținutală zemstvală, iar cei din urmă — la administrația orășanească locală (Col. leg. 1876, No. 67).

13. Condicele trebuie să fie numerotate pe fețe și șnuruite. Formularul condicelor se dă la No. 1—3.

14. Dacă se va umplea condica înainte de împlinirea anului, atunci, fără a aștepta acest termen, se dă altă condică, în modul arătat la art. 12.

15. Condicele se țin după regulile generale ale contabilității.

16. Cel ce varsă taxa scrie în condică chiar cu mâna lui și anume în litere, arătând suma banilor vărsați și iscăind cu numele și familia.

17. Dacă nu știe carte cel ce plătește taxa, atunci după cererea lui scrie altul pentru el.

18. Notarul, cel ce face slujba de notar și Primul notar, cum și cei cari fac slujbă sub autoritatea lor sau în slujba biuroului, nu au drept a scrie în condică pentru neștiutorii de carte.

IV. Revizuirea și atestarea condicelor pentru trecerea taxelor.

19. Condicele pentru trecerea taxelor se examinează în fiecare lună.

20. Examinarea condicelor notarilor se face, a) în orașe — de un delegat al dumei orășanești sau al primăriei; b) în târguri și slobozii — de un delegat ales de locuitorii locului și de stăpânul târgului sau sloboziei, sau de mandatarul acestuia sau de un slujbaș al administrației financiare, sub a căror administrație stă localitatea, c) în sate — de statostele local și de perceptor, împreună cu capul volostei.

21. Condicele primilor notari se examinează de ședința Tribunalului regional respectiv.

22. Afară de examinarea la timp hotărât, condicele în cari se trec taxele se examinează în tocmai pe baza art. 58 Leg. Not. și a art. 70 din Regulamentul pentru intrarea veniturilor, facerea cheltueilor, contabilitatea și darea socotelor de către casele încasatorilor speciali de taxe.

23. La examinare trebuie întâișate: 1) condicele în original,

atât cele pentru trecerea taxelor, cât și cele pentru acte simple și cele pentru actele întărite, de-aseemenea și registrele (art. 26 și 24 Leg. not.). La examinare, la termene fixe, condicele pentru trecerea taxelor trebuie încheiate conf. art. 50 și urm. din Statutul general al contabilităței. (l. VIII p. II) și 2) chitanțele de vărsarea banilor la locurile în drept.

24. La examinare trebuie să fie de față persoana ale cărei condici se examinează.

25. La examinare se controlează:

a) dacă toate condicele și documentele (art. 23) s'au înfățișat la examinare; b) dacă șnururile sunt neatinse, de asemenea pecetea și foile condicelor, dacă sunt toate și tefere, dacă nu se află în condică și în documente răsături, scris peste rânduri, și în deobște dacă s'au ținut condicele și documentele cu regula cuvenită și în chipul cerut c) dacă totalurile parțiale și generale pe fețe sunt adevărate, de-aseemenea și pentru transporturi. Acest control se face verificând sumele; d) dacă la toate articolele de venituri este declarația scrisă cuvenită din partea plătitorilor.

e) Dacă toate articolele veniturilor sunt scrise la fel din condicele de acte simple sau din condicele de acte întărite și din registre, la vremea lor, și dacă se arată rămășițele de capitaluri din perioada precedentă, așa cum s'au aflat la examinarea făcută atunci, și dacă s'a arătat exact la examinarea de față rămășița în numărătoare din capitaluri.

f) Vărsarea la timp a taxelor la casierie, la dumă sau la primărie și altele și dacă sunt chitanțe de vărsarea lor, g) dacă cassa este întreagă de față; h) dacă făcutu-s'a bine oprirea pentru împlinirea garanței notarului, și de-aseemenea, dacă taxele se iau bine și conform cu legea.

26. După isprăvirea examinării se face în condica de trecere a taxelor, supt încheerea lunară sau anuală, următoarea înscriere;

In cutare zi, luna și an, această condică s'a examinat și nu s'au descoperit nici un fel de omisiuni sau abateri dela regulile stabilite (ori că s'au găsit cutare...).

27. Supt această notă iscălesc toate persoanele, cari au luat parte la examinare.

28. In caz de greșeli și îndreptări în condică, se adaugă la sfârșitul feței arătarea lor amănunțită, de pildă: în această

condică la articolul de la *cutare* număr, în rândul al treilea după *cutare* cuvânt, *cutare* vorbe au fost tăiate și în locul lor s'a scris mai sus *cutari* cuvinte; în al doilea rând s'au pus în paranteze și tăiat *cutari* cuvinte; la examinare s'a aflat că vorbele tăiate în locul întâiu au fost scrise din greșeală, iar ceea ce e scris în locul lor este conform cu documentele, iar cuvintele tăiate în al doilea loc, s'au aflat în adevăr de prisos și așa mai departe.

29. Dacă se află răsături cari însuflă bănuială; de pildă, când se va afla că suma s'a scris peste o răsătură, în atare caz afară de arătarea acestora în însemnare, examinatorii sunt datori a păși la cercetare amănunțită, a descoperi pricinele și, încheind un act oșebit, să-l îmfațizeze Tribunalul regional, iar copie de pe el să trimită la Curtea de control.

Vezi compl. la art. 12.

30. În același chip (art. 29) se urmează și în cazurile, când se descopăr neregularități în ținerea socotelelor, lipsă la bani și alte infracții însemnate asemenea acestora.

31. Despre ce se descopere la o examinare pe neașteptate făcută de un funcționar al controlului, se închee un act oșebit, după regulile stabilite pentru examinarea pe neașteptate a caselor perceptorilor speciali,

V. Darea de seamă

32. După trecerea fie cărei luni, nu mai târziu de cât pân în ziua a 20 a lunei următoare după cea când s'a făcut examinarea, primii notari supun la Curțile de control, listă de veniturile statului adunate de ei, după formularul dat mai jos (No.4). Tot după acel formular și la aceleași termene se supun liste și la Curțile de control.

33. Pe lângă liste se alătură chitanțele casierilor pentru sumele vărsate la casierie și o informație scurtă despre acte după formularul anexat (No. 5).

34. Notarii și cei cari le țin locul, de-asemena Primii notari la 1-iu al fie cărei luni depun la dumele respective sau la alte instituții economice, după formularul anexat (No. 6), listă de câtimea taxei întrate la ei, în puterea art. 201 și 202 din Leg. Not.

35. După trecerea anului, condicele pentru trecerea taxelor,

de asemenea condicele de acte *întărite*, se supun spre revizuire la instituțiile locale de control.

Notă. Revizuirea condicelor de acte *întărite* trebuie isprăvită de instanța de control și condicele înapoiate la Arhiva Notarială nu mai târziu de cât pînă în trei luni dela data când au fost aduse la revizuire. Certificatele și liberarea de duplicate din condicele de acte *întărite*, în timpul când acestea se află la instanțele de control, se fac la aceste din urmă de către Primul notar al Tribunalului regional, aflător în același oraș cu instituția de control.

Vezi compl. de la art. 12 și expl. la art. 20.

VI. Predarea taxelor

a) Predarea dărilor de la acte întărite.

36. Primii notari, aflători în orașele capitale de gubernie, predau dările adunate de ei de la actele *întărite* (art. 199 și 200 Leg. Not.) în întregime, nu mai puțin de cât de două ori pe săptămână, la casieriile locale guberniale.

37. Primii notari aflători în capitale de ținut, predau dările adunate de ei de la actele *întărite*, în întregimea lor, nu mai puțin de două ori pe săptămână, la casieriile locale ținutale, sau, la caz de vre-o măsură specială a Curților fiscale, le trimit de a dreptul prin poștă la casieriile guberniale.

38. Dacă suma dărilor adunate în cursul lunei este mai mică de 50 de ruble, atunci se predă casieriei la sfârșitul lunei.

39. Sumele adunate se predau sau se trimit la casierie împreună cu o listă pe scurt, după formularul aci alăturat (No. 7).

40. Pentru sumele predate, casieriile dau sau trimit Primilor notari chitanțe tăiate din jurnalul veniturilor.

41. La trimiterea prin poștă, conform art. 37 din acest regulament, a sumelor adunate, Primii notari primesc de la poștă chitanțe pe timbru fără a plăti pentru ele darea statornicită.

42. Plata către autoritatea poștală a taxelor de asigurare pentru veniturile Statului trimise, arătate în articolul precedent, se face de Primii notari din numerarul sumelor numite, însemnând despre aceasta în lista pomenită în art. 39.

1) Vezi regulile primirii și cheltuirii sumelor, intrate la instanțele ordinare judecătorești, de asemenea și darea socotelor despre aceste sume (Col. leg. 1886 No. 41).

b) Predarea taxelor de la acte, după locul facerii lor.

43. Sumele adunate pe baza art. 201 și 202 din Leg. Not. se predau în întregime, la sfârșitul lunii, cu lista arătată în art. 34, la duma locală sau la primărie sau la administrația economică, ținând seama la cari venituri au a înțră aceste venituri, conform art. 207 Leg. Not. Vezi mai sus art. 20.

44. Pentru primirea banilor se dau chitanțe, cari se înfățișează la examinarea condicilor de trecut taxelor și după trecerea de un an se prezintă împreună cu condicele, la revizuire la Curtea de control.

Vezi art. 12 completare și explic. la art. 20.

c) Predarea sumelor adunate pentru liberarea din Arhiva notarială de duplicate, copii și alte hârtii și pentru pusul pecetei.

45. Sumele adunate pe temeiul art. 217 Leg. Not. se predau de Primii notari la Casieria locală conform art. 36—42 din regulamentul de faţă.

46. Taloanele chitanțelor de primirea, după art. precedent, a sumei arătate în articolul precedent, le trimite casieriile la Tribunalul regional competent.

Condica

No. 1

Pentru trecut taxele, ce intră la notarul *cutare* (numele și familia)
in *cutare* loc (numele orașului sau ținutului).

pe anul.....

No. curent	Luna și ziua	No. supt care s'a trecut în registru articolului corespunzător	Copriinsul pe scurt al actului sau atestărei cu arătarea numelor persoanelor cari au luat parte la facerea lor, sau cari au dat documente spre păstrare, și declarațiile scrise ale celor ce au plătit taxele.	Suma din acte	Valoarea coalei de timbru intrebuintată pentru duplicatul prim sau pentru act.	catimea primită	Plata notarului
------------	--------------	--	--	---------------	--	-----------------	-----------------

Condică.

No. 2

pentru trecerea taxelor, intrate la jud. de pace al cutărui *ocol*, din
cutare ținut, din cutare gubernie, pentru atestarea actelor

pe anul 19.....

No. curent	No. registrului	Luna și ziua	Cuprinsul pe scurt al actului, declarat la atestare, arătând de cine și cui s'a dat actul, și declarația scrisă a celor ce au plătit taxe	Suma din act	Catimea primită
					Taxa locului unde se face actul
					Plata pentru atestare

Condică

No. 3.

pentru trecut taxele, intrate la primul notar al Tribunalului regional
din *cutare* loc

pe anul 19.....

No. curent	Luna și ziua	No. supt care art. responsabil s'a trecut în registru	Copriusul pe scurt al actului, arătând cine l'a dat și cui, și declarațiile celor ce plătesc taxe	Suma din act	Valoarea hârtiei de timbru întrebuințată pentru primul duplicat	darea depe acte simple	Darea depe actele întărite	Pentru liberarea duplicatului, copiei și a altor hârtii	Pentru pusul pecetei	Taxa locului unde se face actul	Pentru publicare în Bul. Senatului
------------	--------------	---	---	--------------	---	------------------------	----------------------------	---	----------------------	---------------------------------	------------------------------------

No. 4.

al Primului Notar al Tribunalului regional din *cutare loc* pentru *cutare lună*
pe anul 19_____

§§ și art. calculului	Numirea veniturilor	Suma taxei intrate						Insemnare despre predarea sau trimiterea sumelor la Casierie și despre numerarul rămas
		Dela începutul anului până la luna samei		In luna dărei socotelei		Total		
		R.	Cop.	R.	Cop.	R.	Cop.	
	<i>După bugetul Min. Just.</i>							
§ 1. art1	Pentru tipăritul a-nunțului in Buletinul Senatului. .	00	00	00	00	00	00	
	<i>După bugetul departamentului dărilor indirecte</i>							
§ 8 art1	Darea dela actele întărite. .	00	00	00	00	00	00	
§ 8. art2	Darea dela actele simple.	00		00				
	Suma. . .							
	Afară de aceasta in depozitul Tribunalului regional se află din taxele de cancelarie (pentru liberare de duplicate, copii.) și pentru pusul peceței.	00	00	00	00	00	00	
	Total . .	00	00	00	00	00	00	

Din acestea s'a dat la casierie la cutare zi, lună și an. 00 r. 00 cop.

La 1 al lunei nu este rămasă, sau este de 00 rub. 00 cop.

No. 5.

No. curent	No. registrului	Luna și ziua	De cine, cui, pentru ce proprietate și ce act	Suma din act	Valoarea hârtiei de timbru pentru pri- mul duplicat	Darea de pe acte	Darea de la actele întărite	Taxa de cance- lari (pentru dat duplicat, copii)	Pentru pusul pecetei	Pentru publicarea in Buletinul Senatului	De la ce dată și cu ce No. e chitanța casieriei				
1	1	3 Ian.	Act de cumpărare a unei case a polcov- nicesei Luiza Ivanoa- vna Taube, aflătoare fiind casa in Peters- burg, desp. Liteinaia, cuartalul al 4-lea, No. 7, in stradela Bascov	7000	200	3	2800	0	—	90	0	30	1	50	4 Ian. No. 280

Raport lunară

No. 6

a notarului (sau jud. de pace) *cutare.*

No. curent	Luna și ziua	No. supt care artico- lul corespunzător s'a treuit în registru	Coprinsul pe scurt al actului sau al atestărei, arătând numele persoanelor cari au luat parte la facerea lor	Suma actului	Valoarea hârtiei de timbru, pentru du- plicatul prim sau pentru act	Câtă taxă s'a luat dela act pentru lo- cul facerei lui

Fixarea mărimii zălogurilor depuse de notari¹⁾

(art. 8 Legea not.)

In capitalele țerei	10.000	ruble de arg.
» capitalele de gubernii	6.000	» » »
» orașele din ținut în cari sunt trib. regionale	4.000	» » »
» celealalte orașe din ținuturi . .	2.000	» » »

Nota 1. Zălog (Garanție) se primesc numai bani numărătoare, sau hârtii de Stat aducătoare de procent.

Nota 2. Hârțiile de Stat aducătoare de procent se primesc pe cursul stabilit pentru primirea lor ca garanție la Banca Statului.

Nota 3. La termenele fixate pentru hârțiile de credit se dau Notarului cupoanele ca să-și încaseze procentele²⁾, după ce va arăta la casieria ținutuală sau gubernială chitanța Tribunalului regional de primirea zălogului (§ 3 din Regulamentul păstrării zăloagelor), pe care casieria notează timpul când i s'au dat cupoanele, iar de primirea lor Notarul dă chitanță pe comunicarea Tribunalului regional, cu care s'a înaintat însuși zălogul (§ 5 din Regul. p. păstrarea zălogurilor). Pentru hârțiile aducătoare de procent cari nu au cupoane și dobânzile se plătesc de casieriile înseși, aceste procente, după ce Notarul înfățișează chitanța sus pomenită a Tribunalului regional, i se dau în modul stabilit în §§ 1—31 din anexa 3 la art. 120 din instrucția dată Casierilor; iar dacă procentele de la hârțiile aducătoare de dobândă, dar neînregistrate cu cupoane, nu se dau de însăși casieria, atunci casieria, după ce Notarul face declarație, alăturând chitanța pomenită a Tribunalului regional, procedează conform art. 110 din regulile în vigoare ale comptabilității pentru administrațiile dispunătoare, punând în socoteală Notarului cheltueile cu trimiterea procentelor prin poștă.

Nota 4. Dacă dorește Notarul, arătată de el Tribunalului regional și comunicată de acest din urmă Casieriei unde se păstrează zălogul, procentele cuvenite dela hârțiile de Stat puse zălog se pot socoti la complectarea zălogului notarului. În acest caz comunicarea Tribunalului regional slujește ca ordin pentru casierie de-a primi de la instituția respectivă de credit procentele, după primirea cărora acestea se adaog la zălog, iar Notarului i se dă chitanță de câtimea procentelor ce s'au adaogit la zălog, iar talonul chitanței se trimite la Tribunalul regional.

1) Pentru unele regiuni s'au stabilit alte câtimi pentru zăloage, în deosebi pentru regiunile din Rusia asiatică, garanțiile sunt mai mici. Nota Trad.

2) Casieria e datoare a liberă Notarului numai acele cupoane, cari nu au fost socotite în zălog împreună cu capitalul (Circulara Min. Just. 23 Iul. 1869).

Nota 5. Când se întrebuințează garanția Notarului alcătuită din hârtii de Stat aducătoare de procente, pentru acoperirea unei condamnări rostită contra lui, se aplică regulile din art. 1072—1076 din Proc. civ. și părerea prea înalt întărită la 23 Ian. 1867 a Consiliului de Stat, despre certificatele de răscumpărare și despre certificatele aducătoare de venit permanent de $5\frac{1}{2}\%$, când acestea sunt puse zălog.

Nota 6. Pentru banii numărătoare puși de Notar ca zălog, de-ase-menea pentru bani puși de el, potrivit art. 210 Leg. Not. din 14 Aprilie 1866, ca zălog complinitor, nu sunt procente; dar Notarul, poate, în locul banilor vărsați de el, sau în locul procentelor adăogite la zălog (*nota 4*), depune pentru suma lor întreagă sau pentru orice parte din ei, hârtii de Stat aducătoare de procente, cari se primesc pe baza notei 2. Aceste hârtii se prezintă Tribunalului regional, care le predă casieriei, la care se păstrează zălogul, cu cererea să le primească zălog și cu invitația să libereze, în locul acestora, Notarului din banii în numerar depuși o sumă egală cu cea drept care hârtiile trebuie să fie permise.

Regule provizorii și formulare pentru călăuzirea judecătorilor de pace, notarilor și primilor notari la aplicarea Legii notariatului.

(Col. leg. 1867 No. 91 art. 802).¹⁾

I. Regulele pentru judecătoria de pace.

1 În localitățile, unde nu sunt notari, judecătorii de pace au drept să facă numai atestări :

a) ale declărării obligațiilor de împrumuturi pentru scriere și termen (t. X, p. I art. 1673, 1677, 2036 și 2056);

b) ale contractelor, arătate în art. 1534 t. X p I;

c) ale protestelor de felurite feluri;

d) ale înscrisurilor și petițiilor de împăcare; de-ase-menea a învoelilor de-a se supune la arbitraj, pomenite în art. 1359 1361 și 1374 Cod. proc. civ. și

e) atestarea procurilor, arătate la p. 2, art. 248 Proc. civ. (Vezi art. 2, 128, pp. 6 și 7 și art. 146 Legea Not.).

¹⁾ Art. 1, 3 și 21 din Regule au fost completate și modificate (Col. leg. 1869 No. 3); art. 32 a fost completat cu note (Col. leg. 1874, No. 28), iar art. 98 modificat (Col. leg. 1877 No. 40). Ediția din urmă a p. I din t. X a eșit în 1900, unde este și un indice comparativ al articolelor.

Notă Pentru apărarea părților în potriiva urmărilor neprielnice, împreunate cu pierderea unui act, judecătorul de pace este dator a propune celui ce înfățișează un act la atestare, să lase la dosarele judecătorului de pace, copie de pe act. Această copie se scrie pe hârtie simplă și se vizează pe foi atât de cel care-a înfățișat (declarat) actul cât și de judecătorul de pace.

2. Judecătorii de pace, spre a însemna atestările făcute de el, trebuie să ție numai un registru și un indice alfabetic (art. 26 pp. 1 și 4 și art. 28 Leg. Not.), după formularul staționat pentru notari, și afară de aceasta o condică pentru trecerea în ea a taxelor (Vezi Ucazul Senatului, 10 Aprilie 1867, formularul No. 2).

3. La facerea atestărei, judecătorii de pace observă regulile stabilite în articolele 129—131, 146, 147, 201, 206 212—214 din legea Not. și 803 din p. I. t. X, Cod. civ. și cu art. 23 din regulile de față.

4. Actele scrise nu pe hârtia timbrată sau pe timbru, dar nu de valoarea cuvenită, exceptând pe cele scutite de taxa timbrului, nu se primesc la atestare (art. 141 t. V. Statutul dărilor).

5. Pentru atestarea actelor. arătate în art. 1 din regulile de față, judecătorii de pace primesc plată pe baza art. 2—4 și 7 din tariful provizoriu al plăței notarilor și ale celor ce împlinesc slujba de notari.

6. Judecătorii de pace au de asemenea drept a lua plata arătată în art. 14, 16 și 17 din tariful provizoriu al notarilor.

7. În caz pe moarte a unui notar, de liberare din slujbă, sau de depărtare din funcție (art. 11, 12 și 41 Leg. Not.), dacă la locul unde se află biroul lui nu este alt notar, judecătorul de pace local intră pe dată în exercițiul obligațiilor ce-i dă art. 2 din Legea Not.

Notă. În toate orașele unde se va numi un notar, judecătorul de pace local are gata registrul cu alfabetul și condica de taxe.

Vezi expl. la art. 2.

8. Când pe baza art. 41 din Leg. Not. se iau condicele și registrele notarului, judecătorul de pace este dator a face în fiecare condică și în fiecare registru, de îndată după articolele cele din urmă scrise în ele, o înscriere despre șnur și pecete, dacă sunt întregi, și despre numărul fețelor scrise.

Inscripția se iscălește de judecătorul de pace arătând și data când s'a făcut inscripția.

9. În caz de moarte sau de liberare din slujbă a judecătorului de pace, registrele și condicele de taxe după Leg. Not. se iau și se trimit la Arhiva notarială de către judecătorul de pace al ocolului vecin după regulile statornicite pentru condicele și registrele notarilor (Vezi art. 41 din Leg. Not. și art. 8 din Regulamentul de față).

Registrele notariale ale jud. de pace se atestă de congresul de pace (Circulara Min. Just. din Martie 1885 No. 7429).

II. Regulele pentru Notari.

10. În caz de-a se deschide vacanție în funcția de notar, Tribunalul regional face publicație, chemând pe cei ce doresc a lua această funcție, și, dacă în locul unde este Tribunalul nu se găsește alt notar, înștiințează Ministerul Justiției despre ocuparea provizorie a slujbei, conform art. 7 din Legea notarială.

11. După ce se întărește un notar în slujbă, acesta este dator a trimite de în dată la Arhiva notarială, puse pe o singură foaie, întipăritura pecetei sale și un exemplar din iscălitura sa, arătând unde i se află biuroul (Vezi art. 25 din Legea Not.).

12. În caz de concediu sau boală a notarului, persoana care trebuie să-l înlocuească (art. 30 și 40 Leg. Not.) trebuie să fie indicată de notar într-o petiție osebită la adresa Președintelui Tribunalului regional, alăturându-i declarația scrisă a acelei persoane că se 'nvoește a îndeplini funcție de notar.

13. O dată cu măsurile pentru înlăturarea unui notar din funcție sau cu depătarea lui din slujbă, se dă de știre despre acest lucru judecătorul de pace local, al locului unde este biuroul, ca să îplinească obligațiile ce-i dă art. 41, din Leg. Not.

14. În cazul arătat în art. 34 din Leg. Not., condicele și registrele cu toate anexele lor cuvenite (Conf. art. 94, 148 și p. 2 art. 154, Leg. Not.) se trimit la arhiva notarială cu un raport special și cu inventar în două exemplare, din cari unul se înapoează notarului, cu chitanța pe el a Primului

notar că a primit condicele arătate în inventar și registrele cu anexele cuvenite ale lor.

15. Actele scrise nu pe hârtie timbrată, sau pe hârtie timbrată, dar, nu de valoarea cuvenită, exceptând pe cele scutite de taxa timbrului, nu se primesc la atestare (art. 141 t. V. Statutul taxelor și art. 873 t. X p. I după Contin.).

16. Notarii trebuie să privegheze să nu se coprinză într'un act dispoziții despre materii felurite, ci ca pentru fiecare din aceasta să se facă act osebit (art. 162 t. V Statutul dărilor și 803 p. I, t. X.)

17. Când într'un act înfățișat la atestare (art. 146 Leg. Not.) atestarea nu are loc unde să înceapă, atunci se lipește la act o foaie de timbru de 20 de copeici și se face inscripția așa ca vorbele de la început ale ei să se înscrie pe însuși actul, iar celelalte pe foaia adăogită. În ori ce caz, pe această din urmă nu trebuie să fie numai iscălitura Notarului.

18. De la martorii, pentru identitatea persoanelor necunoscute notarului (art. 73 Leg. Not.), notarul poate lua declarație scrisă că mărturia lor este adevărată.

Vezi expl. la art. 73 și 134.

19. Dacă notarul nu se poate încredința de personalitate cuivă prin martori (art. 73 Leg. Not.) notarul poate cere să i se aducă certificat de la poliție sau de la altă autoritate, pasport, atestat de slujbă și altele (art. 74 Leg. Not.).

Vezi expl. la art. 134.

20. La încredințarea despre capacitatea juridică a părților (art. 83 și 147 din Leg. Not.), notarul poate lua de la ele declarații scrise pentru acest lucru și afară de aceasta să se conducă de regulile din art. 73 și 74 Leg. Not. și de art. 183, 184—186, 189, 191—193, 214—221, 223, 376, 381, 770—773, 779—786, 788, 1394, 1402, 1405, 1436, 1440, și 2048 t. X p. I, art. 546 și 570 t. XI (Legea Cambiilor, după Contin. art. 240 t. XIV, Codul pentru preântimpinarea delictelor și Părerea Consiliului de Stat preînalt întărită la 19 Fevr. 1861 relativă la înstrăinarea, strămutarea prin moștenire și punerea zălog ori în arenda a pământurilor și moșiilor boerești (t. IX Anexă specială).

Vezi expl. la art. 73 și 83 (capacitatea juridică).

21. Actele de orice fel, afară de cele pentru strămutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate pe imobile. (Comp.

art. 158—160 Legea not.) *sau* se declară la atestare, conform art. 133—135, 146 și 147 din Leg. not., și pe lângă aceasta cu trecerea sau fără trecerea lor în Condica de acte (art. 137 Leg. not.) *sau* se fac în mod notarial (art. 79 și urm. Leg. not.), după cum doresc părțile.

Notă. Pentru apărarea părților de urmările neprielnice, unite cu pierderea unui act și în deosebi a unei procuri, notarul este dator a propune ori cărui declarator a vre unui act la atestare, să'l treacă în Condica de acte potrivit art. 137 din Legea not.

22. La facerea de către notari, pe baza art. 66 din Leg. not., a actelor de strămutare sau de micșorare a dreptului de proprietate pe avere nemiscătoare, acte cari trebuie apoi întărite de Primul notar, de asemenea și la facerea de atestări asupra altor acte, cari nu au să fie întărite de Primul notar, afară de regulile date în Legea not. se aplică art. 46, 76, 103, 111, 114—118, 183—186, 277, 281, 294, 309—311, notele de la art. 377, art. 412, 436, 485, 488, 493, 503, 506, 509, 514—516, 518, 519, 521, 522, 541, 542, 546, 548, 549, 555, 556, 580, 698—702, 709, not. la art. 728, 729, nota 2 la art. 733, (p. 2), 741, 742, 771—774, 776, 778, 786, 788—793, 795—798, 802—804, 806, 808, 881, 989, 1314, 1374—1377, 1528—1530 și 1562 p. I. t. X, după Cont., art. 282—285, 287, 288, 308—312, 321—332, 343, 347 și 348 t. XIV. Legea cenzurei, după Contin.

23. În afară de sus arătatele reguli, notarii se mai călăuzesc la facerea actelor și a atestărilor :

a) la a actelor de *cumpărare-vânzare*, de art. 1381—1396, 1402, 1425—1433, 1434, 1436, 1442, 1447, 1448, 1450—1454, 1460—1468 t. X p. I după Contin.

b) la a actelor de *ipotecă*, de art. 1627—1635, 1638—1641, 1643, 1644, 1646 și 1653 t. X p. I, după Contin.

c) la a actelor de *promisiune de vânzare*, de art. 1679—1684 t. X. p. I, după Contin.

Notă. Dacă în zapisele de făgăduință de vânzare se va pune condiție că făgăduitorul vânzării se lipsește de dreptul de-a trece imobilul asupra altei persoane înainte de expirarea termenului zapisului de făgăduință de vânzare; sau dacă va fi învoială de-a pune propire, atunci acest zapis trebuie să se facă în mod notarial și să se supue la întărire la Primul notar.

d) la a *actelor de danie*, de art. 485, 967—970, 975, 977, 978, 980, 984, 986, 988 și 993 t. X p. I (după Contin.) și t. IX. (Anexă specială, după Contin. la Regulamentul răscurm-părărilor art. 5, nota);

e) la a *actelor de zestre*, de art. 1001 și 1005—1008 t. X p. I, după Contin.;

f) la a *actelor de împărțeață*, de art. 997—999, 1315, 1320—1325, 1328—1331, 1336—1339 și 1344 t. X p. I (după Contin.) și art. 175 t. XI Cod. comerc.;

g) la a *actelor de separație a fiilor dându-li-se partea lor*, de art. 994 și 996—999 t. X p. I după Contin.;

h) la a *contractelor de închirire și pentru datul în arendă a imobilelor*, de art. 1691—1695, 1697, 1699—1704 t. X p. I, după Contin., și de Părerea Consiliului de Stat prea înalt întărită la 19 Fevr. 1861 cu privire la înstrăinarea, cedarea prin succesiune și punerea ca zălog și în arendă a pământurilor și averilor nobililor (pomeșcicilor t. IX, Anexa specială).

Notă. Contractele numite în art. 1703 p. I t. X, se fac în mod notarial și se supun la întărirea Primului notar.

i) la a *contractelor de antreprize și furnituri*, din art. 1738—1743, 1745, 1895, 1898 și 1901 t. X p. I, după Contin.;

k) la a *contractelor de gaj pe avere mișcătoare*, de art. 1663—1666, 1669—1671, 1677, 1678, a 2048 t. X p. I.

l) la a *scrisorilor casnice de împrumut cu gaj de avere mișcătoare* (art. 1672 t. X p. I), de art. 1663—1666, 1673, 1677, 1678 și 2048 t. X p. I.

m) la a *obligațiilor de împrumut* de art. 2020, 2022, 2025—2027, 2029, 2036, 2040, 2041, 2043, 2048, 2056, 2058, 2059—2062 t. X p. I.

Notă. Actele de împrumut întărite (art. 2034 t. X p. I) trebuie făcute în mod notarial.

n) la a *contractele de închiriere de opere sau de locație personală*, de art. 2201—2204, 2209—2212, 2214, 2219, 2221, 2222, 2224 și nota la art. 2247 t. X p. I după Contin.;

o) la a *procurelor necomerciale* de not. de la art. 762 și de

articolele 2291—2294, 2296—2310, 2312, 2314—2319, 2325 și 2329 t. X p. I, după Contin.;

p) la a *cambiilor și protestelor lor*, de art. 540—543, 545, 546, 547, 548, 555—563, 570, 587—594, 597—642, 667—675 și anexa la art. 540 t. XI (Legea cambillor).

Vezi expl. la art. 65 (plata pe cambii);

q) la a *contractelor de depozit*, de art. 2100, 2101, 2104 și 2111 t. X p. I.

r) la a *contractelor de asociație*, de art. 2132, 2135, 2145, 2152 și 2167 t. X p. I.

s) la *actele de cumpărare de vase marine*, de art. 1419 t. X p. I și de art. 801—817 Cod. com. t. XI p. II, după Contin.

t) la a *contractelor de clauză penală*, de art. 1583 t. X p. I.

24. Notarii nu fac actele ce trebuie întărite de Primii notarii, dacă sunt privitoare la proprietăți imobiliare, aflătoare în localități unde încă nu s'a introdus Legea notariatului.

25. Ca încredințare că marturii la facerea unui act nu cad supt prevederile punctului 5 din art. 87 din Leg. not., notarul poate să le ceară declarație scrisă despre acest lucru.

26. După ce se declară înțelegerea asupra textului proiectului de act (art. 96 Leg. not.), acest proiect se iscălește de părți.

27. După ce se trece actul în Condica de acte și după ce se iscălește (art. 96, 112 și 113 Leg. not.) notarul dă duplicat de pe el (art. 115 Leg. not.).

28. La liberarea duplicatelor de pe duplicate (duplicatov vâipisei) (art. 118 Leg. not.) se înseamnă pe fiecare din ele, al câtelea e acesta la număr, adică al doilea, al treilea și așa mai departe. Aceeași regulă se păzește la însemnarea despre duplicate în condică (art. 126 Leg. not.).

29. Formularele duplicatelor și còpiilor de pe acte (art. 115, și 122 Leg. not.) se anexează după aceste reguli provizorii.

30. Identitatea actelor, făcute sau atestate de Notar și cari au a fi puse în execuție în Regatul polon și în Marele Ducat filandez, se atestă de Primul Notar local (art. 736 t. X p. I).

31. În cazurile, când în Codul civil (art. 277, 309, 311, 381, 772, 778—781, 783, 784, 788, 790, 792, 793, 984, nota 2 la art. 1329, 1336, 1376, 1388, 1393, 1394, 1429, 1432, 1460, 1461, 1463, 1629, nota la art. 1630, 1638, 2048 și 2152 t. X p. I. după Contin.) se cere pentru facerea actelor autori-

zarea sau consimțământul unei instituții, autorizarea și consimțământul trebuie să le prezinte cei cari sunt părți la facerea actului.

Facerea și întărirea actelor de dobândire *de către străini* a unei proprietăți funciare în ținuturile Simferopol, Eupatoria, Teodosia, Ialta, Perecop, și Dneprovsc, de-asemena și în prefectura Cherci—Enicale nu se îngăduie fără a se întâiși certificat dela guvernatorul Tauriei sau de la prefectii de Sevastopol și de Cherci—Enicale după competență. (Col. leg. 1869. No. 102 și 1874 No. 55).

Vezi: Legile pentru mărgenirea drepturilor de stăpânire asupra pământului în regiunea apuseană.

Regulele pentru facerea actelor, cari stabilesc dreptul de proprietate, de stăpânire sau de folosință pe proprietăți nemișcătoare, așezate, în marginile *reionului fortificațiilor*, se arată în art. 719 p. I, t. X (ed. din 1887).

32. La facerea de acte (*dannâih*) asupra unui imobil, cumpărat la vânzare publică, sau pe pământuri, dobândite de țerani în proprietate (art. 109 Regulamentul răscumpărilor din 19 Fevr. 1861), se păzesc următoarele regule:

a) Autoritățile și persoanele cari fac vânzare publică de imobile pe baza regulelor din p. a II-a t. X Corpul de legi, dând cumpărătorului-ordonanță de întărire asupra proprietății vândute (art. 2172 t. X p. II), comunică unuia din Notarii locali pentru facerea actului, păzind regula din art. 2173 t. X p. II.

b) După această comunicare, Notarul face act notarial. Primul duplicat se scrie pe hârtie de timbru, potrivit cu valcarea proprietății (art. 195 Leg. Not.) și, dacă la întărirea vânzării nu s'a vărsat dările pe întărituri, duplicatul nu se dă mai înainte de înfățișarea chitanței pentru vărsatul acestor dări la casierie sau la autoritatea unde s'a făcut vânzarea.

Primii Notari nu sunt datori a se încredința de exactitatea plăței făcută la Notar cu privire la taxele de timbru pentru *actele* înfățișate spre a se notă în registrul daraverelor imobilelor. Răspunderea pentru nepăzirea regulelor acestei dări trebuie să cază pe Notarul care-a făcut actul (90/19 Dec. dep. cas. unite).

Vezi expl. la art. 181 p. 10 (notarea actului de cump. la mezat a unui imobil).

c) În același chip se fac și actele pe pământurile dobândite de țerani în proprietate (art. 109 Regulamentul răscumpăra), păzindu-se și regulele de la pp. 2 și 3 din art. 6 și

notele de la el t. IX Regulamentul răscumpărării (după Contin. din 1863).

Punctul c din art. 32 din Regulele provizorii privește cazurile de înstrăinare a unui pământ care era al stăpânului de mai înainte vreme al țăranilor temporar-obligați și dobândit de ei prin răscumpărare, trecând în proprietatea lor comună. Iar, dacă pământul, răscumpărat de-o obște sătească întreagă, deși ou un singur act, stă *în stăpânire familiară* (vă podvornom vladenie), — atunci se consideră ca proprietate a caselor (familiilor) țărești separate și de-aceia mai pe urmă, la înstrăinarea de pământ pentru necesitatea Statului, nu este de ajuns a face un singur act comun, ci trebuie neapărat să se facă în p r te acte după numărul curților, cari iau parte la înstrăinare (96/20. Dec. dep. cas. unite).

d) La vânzarea unui imobil prin vânzare publică, pe baza regulilor din Instituțiile judecătorești din 20 Noem. 1864, actul se face în mod notarial pe baza copiei de pe ordonanța membrului permanent al Congresului judecătorilor de pace sau a Tribunalului regional (art. 1164 Cod. proc. civ.), înfățișată Notarului de către cumpărătorul imobilului. Imobilul vândut se arată în act întocmai pe baza inventarului, după care s'a făcut vânzarea (art. 1165. Cod. proc. civ.).

Nota lui N. K. Martâinov. Ia modul arătat la p. 6 din art. 32 din Regulele provizorii, trebuie să se facă, după părerea noastră, actele de răscumpărare a patrimoniului neamului (rétrait lignager. N. Trad.) (art. 1346 și urm. t. X p. I și art. 1443 Cod. proc. civ.). Bază la facerea actului slujesc copiile de pe ordonanța judecăței privitoare la răscumpărare, copia de pe actul întărit al stăpânului anterior și adevărînța că răscumpărătorul a plătit suma hotărâtă de judecata. Apoi documentul de răscumpărare se notează, după dreptul comun, de către Notar în registrul de întărituri. De-aceiași părere este Gurland (Chestii și probleme juridice p. I, pag. 144).

e) Toate actele (dannăia) se înfățișează în termenul arătat la art. 161 Leg. Not. la Primul Notar nu spre a le întări, ci numai spre a le notă în registrul întăriturilor.

Nota 1. Formularul acestor acte se de mai departe.

Nota 2. Proprietățile nemiscătoare vândute *prin vânzare publică*, cari fuseseră ipotecate la bănci particulare sau ale unor societăți ori la societăți de credit orășenești și particulare, se fac ori prin *acte de vânzare întărite* ori prin acte de vânzare neîntărite (dannăia), după regulile din statutele societăților sau băncilor urmăritoare. Dacă înse în statutul societăței sau băncei nu se determină precis forma actului de cumpărare, atunci asupra imobilelor vândute de ea *la vânzare*

publică se fac acte după regulile dela punctele *a* și *b* din articolul de față. (Col. leg. 1874 No. 28).

Vezi art. 579, 589, și 593 t. X p. I, ed. 1887 și expl. la art. 161, 181 și 178¹ Leg. Not. *despre rămășițe din taxe.*

33. *Actele de vânzare a certificatelor de răscumpărare* (art. 2, anexa la art. 109 t. IX, din regulamentul răscumpărării), se fac notarialicește, după cererile autorităților. Înțaiul duplicat se scrie pe foae de timbru de 1 rublă, și impozit pentru ele nu se ia (art. 728 nota 2 t. X p I, după Contin.).

Imprumuturile pentru răscumpărare numai atunci se pot crede proprietate separată mișcătoare a boierului, când i s'a *liberat* efectiv, dar cât timp nu s'au isprăvit socotelele și nu s'a făcut liberarea lor, stăpânul nu poate socoti imprumuțul pentru răscumpărare ca o avere mobilă a sa, despărțită de moșie (79/264).

34. Pentru a apăra părțile de urmările neprielnice ale facerei actelor pe imobilele ce se află supt propire, Notarul propune celui ce face un act să se informeze din condica alfabetică despre propiri, înainte de-a face actul.

Vânzătorul immobilului, ascunzind că acesta este supt propire, sequestru sau tutelă, atât cumpărătorului, cât și Notarului, nu poate fi urmărit pe baza art. 1700 Cod. ped., dacă n'a avut încă loc întărirea actului de către Primul Notar, de oare-ce actele de vânzare făcute de Notar, constată numai înțelegerea între părți asupra strămutărei dreptului de proprietate de pe un imobil și, pân la întărirea lui de Primul Notar, nu slujește ca adevărire că vânzarea în adevăr s'a săvârșit, și deci cumpărătorul și Notarul au puțința, în temeiul art. 34 din Regulele provizorii, să se informeze înainte de săvârșirea actului, din condicele alfabetice despre propriiri (94/5. Dep. pen. Cas.).

35. Cu actele, ce trebuie întărite de Primul notar, documentele originale, dacă atari au fost înfățișate, se înapoiază persoaneior ce le-au înfățișat, iar la dosar să lasă copii de pe ele, atestate (art. 94 Leg. Not.).

36. Despre facerea ori cărui act de strămutare sau mărgenire a drepturilor de proprietate asupra averilor nemiscătoare, cum și despre celealalte acte, ce-ar fi întărite de Primul notar, notarul trebuie să comunice de în dată Primului notar (art. 66 și 80 Leg. Not.).

37. La anularea actelor cari nu s'au putut realiza se aplică regulile din art. 825, 826, 909, 1424, 1648, 2057 și 2062 p. I t. X.

Notă Modul anulării procuurelor s'a arătat în art. 2331 p. I t. X. după Contin. Despre anularea procuurelor se vestește notarul care a atestat-o sau făcut-o, ca să facă în Condică însemnarea cuvenită.

Vezi expl. la art. 60, 127 și 147 p. p. 2 și 3 Leg. Not.

38. Însemnarea pentru anularea unui act se face în condică sau registru, după cum actul însuși a fost trecut în condică ori în registru, cum și pe însuși actul sau duplicatul după formularul următor: 1866 Ian. 3 actul de față, pe baza *cutărui* articol din p. I t. X. se anulează (*Iscălitura notarului*). Această însemnare se face de-a curmezișul actului sau duplicatului, trecut în condică sau registru.

Notă Despre anularea unui act, care din vre-o pricină nu s'a putut realiza după dorința părților, se poate face act osebit notarial.

39. *Ipoteca plătită* se înfățișează la Primul notar, ca să anuleze însemnarea despre zălog. (art. 187 Leg. Not.). Vezi expl. la p. 13 art. 159 Leg. Not.

40. În înscricția creditorului că i s'a plătit ipoteca (art. 1650 t. X. p. I.) trebuie să dea consimțământ la anularea însemnării despre zălog (art. 187 Leg. Not.) Această înscricție trebuie atestată de notar, iar în locurile unde Leg. Not. nu s'a introdus încă, de administrația polițienească sau de notarul ori de mijlocitorul local.

Vezi expl. la art. 187 (Chitanță).

41. Despre anularea însemnării despre ipotecă se poate, face, dacă părțile doresc, și act notarial.

42. În cazurile arătate în articolele 1651 și 1652 p. I, t. X. hani cuveniți în bază ipotecei se prezintă la Tribunalul regional, ca să dea ordonanță de anularea însemnării despre zălog (art. 187 Leg. Not.).

43. La atestările că anumite persoane sunt în viață (art. 140 Leg. Not.), notarul este obligat a arăta nu numai ziua, dar și ceasul chiar și minutul, când s'a încredințat că o persoană este în viață.

44. La atestarea declarării actelor (art. 147 Leg. Not.), notarul este obligat a se încredința și dacă nu se coprind în acte dispoziții protivnice legilor.

45. La înapoierea unui document dat spre păstrare (art. 152 Leg. Not.) marturii cari sunt față la ea iscălesc despre aceasta în registrul notarului, supt chitanța celui care a primit documentul. Această chitanță se scrie în dreptul aceluia articol din registru unde s'a trecut primirea documentului spre păstrare.

46. Hărțile numite în art. 137 din Leg. Not. se trec în condica de acte din cuvânt în cuvânt și arătând la sfârșit ce cuvinte sunt în hârtie scrise peste rânduri sau pe ștersături.

47. La trecerea hărților în condică se arată de cine și când au fost aduse, în forma următoare: 1867 Dec. 10 negustorul Ivan Semenovici Petrov, locuitor în Petersburg, pe Fontanca No. 46, mi-a înfățișat, mie, notar din Petersburg, *cutare* (numele familia și locul unde se află biuroul) ca să trec, conform art. 137 Leg. Not., în condica de acte hârtia următoare (se prescrie hârtia cu toate iscăliturile). Apoi cel ce-a înfățișat hârtia iscălește în condică.

Notă. Duplicate și copii de pe aceste hărți se dau numai notând cele arătate în articolul de față.

48. La urmărirea dărei statornicite în art. 201 din Leg. Not. se aplică regulile din art. 887—892 p. I, t X după Contin.

49. De la actele întărite de primul notar, această dare se ia numai în cazurile arătate în art. 202 din Leg. Not. și numai la întărirea acestor acte.

50. La cedarea certificatelor de răscumpărare, darea, stabilită în art. 201 Leg. Not., nu se ia (nota 2 art. 728 p. I, t X după Contin).

51. Plângerile împotriva notarilor (art. 60 Leg. Not.) se scriu pe hârtie de timbru de 40 de copeice coala. Vezi legea timbrului, art. 14 p I (t. V. ed. 1903).

52. Pentru primirea plângerei, dacă petiționarul dorește, i se dă chitanță, arătându-se data când plângerea s'a dat.

53. Plângerile împotriva faptului că jalba data notarului nu a fost înaintată în termenul prevăzut de art. 62 Leg. Not., se dă de a dreptul la Tribunalul regional.

III Regulele pentru Primii notari

54. În ziua deschiderii unei arhive notariale i se trimite câte un exemplar de iscăliturile și câte o întipăritură de pe pecetea de la Primii notari de la celelalte arhive (art. 46 Leg. Not.).

55. Registrele și condicele Primului Notar (art. 47 Leg. Not.) se pregătesc de el cu bani dați după state pentru cheltuielile de cancelarie și i se liberează șnuruite, vizate pe foi de secretarul Tribunalului regional și cu iscălitura unui membru al aceleiași Tribunal.

56. Condicele de întărituri, registrele pentru duplicate și pentru copii și jurnalele (art. 47 Leg. Not. pp 1, 2 și 5) se țin de Primii notari conform formularelor anexate mai jos.

57. Pentru orașele Petersburg și Moscva condicele de întărituri și registrele daraverelor imobilelor se alcătuiesc aparte pentru fiecare despărțire a orașului (art. 51 Leg. Not.)

58. Toate hârtiile adresate către arhiva notarială, afară de cele date personal Primului notar, intră la registratură generală a Tribunalului regional, unde se înregistrează într'un registru oșebit de intrare (al cărui formular se anexează mai jos), iar hârtiile de bani și mandatele poștale intră întâiu la cassa Tribunalului și, după ce se înregistrează la venituri, banii se dau la registratură.

59. Hârtiile intrate în registratură la arhiva notarială se liberează nu mai târziu de cât în ziua ce urmează după intrarea lor, iar cele urgente chiar pe dată.

60. Toate hârtiile intrate se adnotează de Primul notar și se trec la jurnal (p. 5 art. 47 Leg. Not.)

61. Hârtiile, relative la unul și același dosar, se coase în el. Este oprit a țineă un colector general pentru toate hârtiile.

62 Sumele de bani ce trebuie vărsate personal de cei ce fac actele pentru asigurarea opririlor și achitarea rămășiților se înfățișează Primului notar cu o petiție pe hârtie de timbru de 40 de copeice. Legea taxelor de timbru art. 14 p. I. (t. V. ed. 1903). Petițiile, după ce le adnotează notarul, se dau celor ce au de vărsat banii la casa Tribunalului regional, ca să se treacă în condica sumelor particulare ale Tribunalului regional, apoi petițiile, cu iscălitura pe ele a primitorului, se înapoiază Primului notar.

Vezi regulile pentru primirea și cheltuirea sumelor ce intră la instanțele judecătorești ordinare (Col. leg. 1886 No. 41.)

63. Sumele cuvenite pentru plata dărei de pe acte, se varsă în casa Tribunalului regional cu ordinul Primului notar și se trec în condica taxelor Primului notar.

Vezi tot acolo.

54. Predarea sumelor de bani la vistierie și apoi repartizarea, liberarea și trimiterea celor în drept a sumelor particulare conform ordinului Primului notar, dat Casei Tribunalului regional, se fac după regulile generale ale contabilității și după regulile speciale pentru această, publicate cu ucazul din 10 Aprilie 1867 al Senatului (Formularul ordinelor se dau în anexă).

Vezi tot acolo.

65. Hărțile ce se trec în registrul de eșire al hărților (formularul registrului se dă ca anexă).

66. Primii notari stau în relație de-a dreptul cu autoritățile.

67. Scriitorii dela arhiva notarială se supun în totul Primului notar și pentru omisiunile sau lucrările lor nelegale în daraverele încredințate lor au răspundere potrivit legii.

Vezi expl. la art. 59. Leg. Not.

68. Actele notariale spre a se preface în acte întărite (art. 157 Leg. Not.) se înfățișează la Primul notar cu petiția scrisă pe hârtie timbrată de 40 de copeice coala.

Notă. Actele (dannăia) pentru pământurile răscumpărate de țerani se înfățișează cu petiție pe hârtie simplă (art. 6 p. 4 t. IX Regulam. răscump. după Contin.).

69. De primirea actului, Primul Notar, după cererea petiționarului, e dator a da chitanță.

70. Termenul de un an pentru înfățișarea duplicatului la arhiva notarială (art. 161 Leg. Not.) se socotește din ziua trecerii actului în condica de acte.

71. Actele pentru imobilele cump. la vânzare publică ori pentru pământurile țărănești răscumpărate, cum și actele pentru prefacerea proprietăților în fidei-comise se înfățișează Primului Notar nu ca să le întărească, ci ca să le noteze în

registru de întărituri (art. 181 Leg. Not.). De pe aceste acte (art. 181 Leg. Not.) Primul Notar oprește în arhivă copie, iar originalul se'napoiază înfățișătorului lor, notând pe ele, cu iscălitura sa, timpul când le-a notat în registru și câtimea de dare încasată de la acte, de-asemena și banii luați pentru tipărirea anunțului, în cazul când legea a cerut încasarea a atari taxe. La liberarea actelor se păzesc regulele din art. 179 Leg. Not. și din art. 6, 24 și 25 din t. IX Regulam. răs. (după Contin.).

Acest articol nu dă de loc indicație despre copiile de pe acte (dannăia) că se fac de instituțiile țerănești cu mijloacele bănești ce acestea au la îndămnă ori dacă se fac cu cheltueala țeranilor. (81/20 Dec. dep. Cas. unite).

72. De la actele pentru imobilele vândute la vânzare publică se ia darea fixată pe acte (art. 199 Leg. Not.).

Vezi expl. la art. 199 p. 2.

73. Foile de execuție după întăririle judecătorești relativ la strămutarea dreptului de proprietate asupra imobilelor se înfățișează la Primul Notar, ca să le noteze în registru de întărituri.

74. Actele privitoare la proprietăți nemișcătoare făcute pe baza art. 85. din Leg. Not. se înfățișează în termenul fixat de art. 915 t. X p. I, la întărirea Primului Notar.

75. Actele, făcute în Regatul polon și în Marele ducat finlandez, ca să capete putere de acte întărite în Imperiu, trebuie înfățișate Primului Notar. La întărirea acestor acte Primii Notari se călăuzesc de regulele din art. 736—738 și 741 t. X p. 1.

76. Însărcinarea pomenită în art. 161 și 162 din Leg. Not. de-a înfățișa duplicatul unui act notarial la întărire se poate da numai Notarului (art. 161 Leg. Not.); pentru a putea înfățișa duplicatul la întărire, celealalte persoane, afară de înseși părțile, au nevoie de procură, sau de-o împuternicire specială de iscăli pentru ele în petiția cu care se înfățișează duplicatul. (Comp. art. 2321 p. I, t. X).

77. Pentru a procură dovezi despre cine este proprietarul unui imobil (art. 168 Leg. Not.), de-asemena ca să capete pentru întărire consimțământ din partea instituției de credit la care imobilul este zălogit, Primul Notar dă certificat,

conform art. 452 Proc. civ. La aceste certificate se aplică regulile din art. 453—455 Proc. civ.

78. Întărirea actelor asupra a imobile, aflătoare în regiunile a mai multe Tribunale regionale, lângă cari sunt deschise arhive notariale, se încredințează Primului Notar al unuia din Tribunalele regionale în cauză, după dorința părților cari fac actul, păzindu-se regulile următoare (art. 79—84).

79. După înfățișarea duplicatului (art. 161 Leg. Not), Primul Notar dă înfățișătorului copie de pe acesta și certificate în baza cărora să aducă de la celelalte arhive notariale, în a căror regiune se află imobilul, încredințări că nu sunt piedeci la întărirea actului (art. 167 și 168 Leg. Not.).

80. Adevărarea că nu sunt piedeci la întărirea actului se scrie pe copia de pe duplicat numită în articolul precedent, care se înapoiază înfățișătorului. Primul Notar, dând adevărarea, este dator, chiar când o liberează, să noteze acest lucru în registrul daraverelor de întărituri.

81. Despre piedecile ce se ivesc relativ la întărirea actului, Primul notar care a dat adevărarea, este dator a înștiința pe Primul Notar, la care s'a înfățișat actul spre întărire.

82. După întărirea actului, copii atestate de pe duplicatele din Condicele de întărituri se înfățișează Primilor Notari, cari au dat adevăririle pomenite la art. 80, ca să le treacă în condicele de întărituri și să facă adnotare despre aceasta în registrul de daravere ale imobilelor (la partida imobilului Nota Trad.) (art. 169 Leg. Not.).

83. Înainte de înfățișarea copiei și duplicatului sau a adevărării că actul a fost lăsat neîntărit, însemnarea făcută în registru, conform art. 80, nu se anulează, și, înainte de anularea ei, Primul Notar nu întărește acte asupra aceleiași imobil.

84. Banii depuși la întărirea actului, spre garantarea reclamației, în baza căreia este propire asupra imobilului (art. 775, 1388, 1456—1458 t. X p. I), se trimit după arătarea Primului Notar la autoritatea care a pus propirea.

Vezi expl. la art. 172 Statutul dărilor.

85. Primul Notar nu trebuie să întărească acte făcute de Notar cu călcarea regulilor stabilite pentru ele.

86. La întărirea actelor, Primul Notar aplică regulile din

notele de la art. 763 și art. 774—776, 1456—1459, 1630, not. la 1643, 1647 și 1703 t. X p. I, după Contin.

87. La întărirea actelor de vânzare pe imobile, cari es din stăpânirea particulară în baza unei dispoziții a guvernului, nu se iau dări și duplicatul se scrie pe hârtie simplă de timbru de 20 de copeice. (art. 580 t. X, p. I, art. 180 și 384 t. V, Statutul dărilor. Vezi și Legea timbrului, art. 13 și 16 (t. V, ed. 1903).

88. Taxa stabilită în art. 201 Legea not. pe actele întărite de Primul notar (conf. art. 202 Leg. not.) se iau exact pe baza art. 169 din Leg. not.

89. Inscricția pentru întărirea duplicatului (art. 169 Leg. not.) se face după formularul dat mai jos. La întărirea duplicatului Primul notar poate îngădui numai îndreptări de puțină însemnătate în el, cari să nu atingă fondul actului, și despre cari trebuie să se arate atât în inscripție cât și în jurnal (p. 5 art. 37 Leg. not.); dacă e vorbă de îndreptări mai însemnate, duplicatul nu se întărește.

90. Duplicatul întărit să prescrie în Condica de acte (art. 162 Leg. not.) din cuvânt în cuvânt, conform formularului dat mai jos.

91. Duplicatul, după ce s'a trecut în Condică, se pune în dosar (art. 170 Leg. Not.).

92. Darea unui duplicat din Condica de acte sau a copiilor de pe el se notează în condica de acte (art. 126 și 171 Leg. not.).

93. Anunțurile despre coprinsul actului, relativ la strămutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate asupra imobilelor, cum și comunicările cu cari se trimit la tipografia Senatului (art. 179 Leg. not.) se scriu pe hârtie de timbru de 40 de copeice, după formularele anexate la art. 761 t. X, p. I, după Contin. și la art. 1823 t. X, p. II, observându-se regulile din art. 1814, 1819—1823, 1827 și 1834 t. X p. II, (conform art. 1831 p. II t. X, după Contin.).

94. Banii trebuitori pentru tipăritul acestor anunțuri, și banii pentru asigurarea trimiterei se urmăresc pe baza art. 169 Leg. not.

Notă. Anunțurile determinate în art. 170 Leg. not. nu se tipăresc în Buletinul Senatului, când se dau acte țaranilor temporar obligați, pentru primirea de către ei în proprietate a pământurile din nadelul lor (Comp. art. 761 t. X p. I, după Contin.).

95. Dacă un imobil trece la un datornic al fiscului, al cărui nume este trecut în condicele de opriri, sau despre care sunt adnotări în registrul de daravere ale imobilelor, atunci, odată cu întărirea actului de dobândire nouă a unui imobil, se dă știre acelor autorități, la cari s'a produs datoria către fisc, ca să se ia măsura convenită spre a înnoi urmărirea adunate din socotele. (Comp. p. 3 art. 761 t. X, p. I).

96. De pe actele, cari privesc instituțiile de credit ale Statului, Primul notar, este obligat a trimite, cui e în drept, copii conforme, prin prima poștă. (Comp. art. 762, t. X, p. I).

97. Duplicate din condicele de întărituri ale instituțiilor vechi judecătorești ce se păstrează în arhiva notarială și copii de pe actele trecute în aceste condici se liberează în tocmai după arătările art. 156 Leg. Not.

98. Pe lângă comunicarea către notar despre timpul executării punerii în posesie asupra unui imobil (art. 180 Leg. Not.) trebuie să se alăture și chitanța vistieriei că s'au vărsat 3 ruble necesare pentru tipăritul publicației despre acest lucru.

99. În cazul arătat în art. 182 din Leg. Not. opririle transferate se notează în registrul de daravere ale imobilelor pe foaia (la partida. Nota Trad.) stăpânului nou (Comp. art. 54 Legea Not.).

100. Consimțământul la anularea însemnării de mărgenire a dreptului de proprietate (art. 187 Leg. Not.), afară de însemnarea de pe zălog, trebuie să se arate și într'un act oșebit făcut la notar (comp. art. 188 Leg. Not.).

Vezi expl. la art. 66 și 187.

101. Modul anulării însemnărilor despre zălog s'a arătat mai sus (art. 39). Despre plata unei datorii ipotecare Primul notar notează în condica de întărituri unde este trecută ipoteca, și dă de știre tipografiei Senatului despre desființarea opririi.

Notă Dacă ipoteca s'a făcut, după regulile vechi, nu în acel loc, unde se află imobilul, atunci, pentru a face însemnarea de plată pe baza ei în condică de întărituri și pentru a desființa proprierea, se face plata la acea autoritate sau la acel Prim notar al regiunii, unde ipoteca s'a făcut.

Vezi expl. la art. 187.

102. În privința facerii de plângeri în potriiva Primilor notari se urmează regulile, arătate mai sus, în art. 51—53.

ANEXA No. 1.

Formularul Indicelui alfabetic al Notarului*(art. 26 p. 4 Legea Notariatului)***INDICE ALFABETIC AL BIUROULUI**

Notarului (cutare) din Petersburg
pe anul 1868

Numele și familiile persoanelor pentru cari s'au făcut acte s'au atestări și No. registrului,	
<i>Antonov, Ivan, înscris de împrumut. Reg. No. 25</i>	A.
	B.
	C.

ANEXA No. 2.

Formular de act notariat.

Anul una mie opt sute șase zeci și opt, Septemvrie douăsprezece (*dacă e nevoie*: la cutare ceas) s'au înfățișat la mine *cutare* (numele patronimia și familia), notar în Petersburg, în biuroul meu, aflător în cutare loc (despărțire, uliță și No. casei), *cutare* (profesia, numele, patronimia, familia și locuința) personal cunoscut mie și având capacitate juridică legală de-a face acte și *cutare* necunoscut mie. zicându-și *în cutare chip* (profesia, numele) însoțit de marturii personal cunoscuți mie, cari mi-au adeverit identitatea și capacitatea juridică legală de-a face acte *a cutăruia* (familiei) marturii, *cutare* (profesia, numele, patronimia, familia și locuința) și *cutare* (de asemenea) declarându-mi că *cutare* și *cutare* (familiile). închee contract *despre cutare lucru*, cu următoarele condiții (toate condițiile contractului).

Proiectul acestui act s'a citit părților contractante (sau mi s'a înfățișat mie de ele) de față cu sus numiții marturi și, după ce l'au găsit bun și m'am încredințat, că de bună voea lor doresc a face acest act și că pricep înțelesul și rostul lui, s'a

trecut în condica de acte, din care li s'a cetit din nou în același chip. Duplicat se va da amânduror părților, iar exemplarul principal pe hârtie de timbru *de cutare valoare, cutăruia*. Taxa în folosul orașului s'a primit *atâta și atâta* (în litere). Apoi vin iscăliturile: 1) ale părților contractante, 2) ale marturilor și 3) a notarului, care a făcut actul.

Nota 1. La facerea actelor, cari urmează să fie întărite de Primul notar, în loc de cuvintele, «*duplicatele trebuie să se dea*» și celealalte, înaintea de iscălituri se scrie: «Duplicatul pe foae de timbru de 20 de copeice trebuie să se libereze *cutărui* sau *cutărei*, iar, după ce va fi întărit pân în termen de *un an*, de Primul notar, se va da pe foae de timbru cuvenită *cutăruia*».

Nota 2. Contractele de vânzare și zălog sau ipotecă a imobilelor se prescriu în act (după vorbele: «cu următoarele condiții», aplicând formularele, anexate la art. 1420, 1431, 1505, 1643 și 1669 t. X, p. I după Contin.; iar pentru obligațiile de împrumut întărite, aplicând formularul dat la art. 2034 t. X, p. I ca anexă.

ANEXA No. 3.

Formular de (titlu de posesie) act de stăpânire (dannăia) pe immobilul dobândit la vânzare publică după regulile judeciare.

(Art. 1164 și 1165 cod. proc. civ.).

Anul una mie optsute șasezeci și opt, Septemvrie douăsprezece zile, s'au înfățișat la mine, *cutare* (numele, patronimie și familia), Notar în Petersburg, în biuroul meu, aflător *în cutare loc, cutare* (profesia, numele, patronimia, familia și locuința), cunoscut personal mie sau: necunoscut mie, împreună, cu marturii *cutare* și *cutare*, cunoscuți mie și cari adevăresc personalitatea lui, și mi-a cerut, să-i fac actul de stăpânire, cu copie atestată a hotărârei Tribunalului regional din Petersburg din 1868 Septemvrie 11, despre întărirea asupra lui *cutare*, a unei case cumpărate la vânzarea publică, care-a avut loc la 11 Septemvrie 1868 la Tribunalul regional, care casă a fost *a cutărui-a*, locuitor *în cutare loc*, iar măsurile pământului casei și alte amănunte se copiază din inventarul casei. Această casă s'a întărit asupra *cutăruia*, pentru *cutare* sumă. Proiectul acestui act s'a cetit *cutăruia* (adică celui ce primește actul de stăpânire) de față cu sus arătații marturi și, după ce s'a găsit bun, s'a trecut în condica de acte, din

care s'a cetit din nou în acelaș chip. Duplicatul se va da pe hârtie de timbru de cutare *valoare, cutăruia*, care trebuie să-l și înfățișeze la Arhiva Notarială din Petersburg, ca să fie notat în registrul de daravere ale imobilelor. Dările pentru actul de stăpânire, în *cutare*, câtime, s'au vărsat la Tribunalul regional la întărirea vânzării. Apoi iscăliturile: 1) persoanei care primește actul de stăpânire, 2) marturilor și 3) notarului.

ANEXA No. 4.

Formular de act de stăpânire pe pământ, dobândit ca proprietate de țăranii obligați vremelnice.

(T. IX Legea Stărilor sociale, anexă specială, contin. 1863, art. 110).

Anul una mie optsute șasezeci și opt, Septemvrie douăsprezece, în urma comunicării Oficiului Gubernial din Petersburg al daraverelor țărești către mine, *cutare*, (numele, patronimia și familia), Notar în Petersburg, în biurolul meu, aflător în *cutare loc*, (despărțirea, ulița și No. casei), pe baza art. 6 și 110 din Regulamentul de răscumpărare de către țăranii (t. IX. Corpul de legi, după Contin.). s'a făcut acest act de stăpânire pentru țăranii din gubernia Petersburgului, ținutul Lugului, volostea Zapolscaia, din obștia satească din Cșanițcaia, satul Bolșii Utorgoșei, în număr de 317 suflete de catagrafiți de parte bărbătească, asupra pământurilor de așezare și de câmp prin răscumpărare dela fostul lor stăpân, Consilierul de Stat Vasile Nicolaevici Panteleev, în proprietatea lor comună, cedată lor prin diplomă legiuită, și anume: loc cu case și grădini, 32 desiatine; de arat, 609 desiatine; de cosit fân cu tufăriș, 627 desiatine; de pășune cu pădure de lemne, pământ bun de arat cum și fânăț, 540 desiatine 55 stânjeni; mlaștină cu mușchiu, unde crește pădure, 16 desiatine 900 de stânjeni pădure cu teren pietros cu copaci mărunți 18 desiatine 200 stânjeni; supt drumul mare 18 desiatine 1509 stânjeni; supt uliți și alte drumuri 7 desiatine, 1600 stânjeni; supt râulețe 5 desiatine 200 stânjeni; iar pette tot 1873 desiatine 1174 stânjeni, cu toate clădirile aflătoare pe acest pământ și cu toate ale lui, cum sunt arătate pe plan, cu 42266 ruble 66 copeice, care sumă a fost hărăzită împrumut țăranilor

de guvern și trebuie numărată stăpânului. Duplicatul se va da pe coală de timbru de 20 de copeice, care duplicat trebuie să se înfățișeze la arhiva notarială din Petersburg, spre a fi notată în registrul de daravere ale imobilelor. Nu se va lua dare. După aceea iscălitura notarului. (Locul peceței).

Notă. Luându-se după acest formular, se scriu actele de stăpânire: I-ii, pentru nemișcătoarele dobândite la vânzare publică după regulile din p. II t. X Corpul de legi, și al 2-lea, la certificatele de răscumpărare, cu deosebirea, înse că, pentru cele dintâi acte, după ce se dă textul actului, se scrie: „Duplicatul urmează a se da pe foaie de timbru (*de cutare valoare, cutăruia*), care trebuie să-l înfățișeze la arhiva notarială din Petersburg spre a se notă în registrul de daravere ale imobilelor. Dările pentru act (în cutare câtime) s'au vărsat (în cutare loc). Apoi iscălitura Notarului. În actele de al doilea fel, adică la certificatele de răscumpărare, după ce se arată coprinsul actului se scrie: „Duplicatul urmează s se da pe coală de timbru de 1 rublă, *cutăruia*. Dare nu se ia.“ Apoi iscălitura Notarului.

ANEXA No. 5.

Formular de de duplicat din condica de acte.

(art. 68 și 115 Leg. Not.).

Duplicat din condica de acte (sau din *cutare* parte a condicei de acte) a Notarului din Petersburg *cutare* pe anul 1868.

Pag. 00 No. 000.

Anul una mie opt sute și celealalte (actul se transcrie în întregime din condica de acte, nelăsând afară nici iscăliturile).

Duplicatul actului este din cuvânt în cuvânt la fel cu actul original, trecut în registru în 1868 la No. 00 și dat *cutăruia* la *data cutare*.

Iscălitura Notarului

(Locul peceței).

ANEXA No. 6.

Formular de copie de acte.

(Art. 122 Leg. Not.).

Copie de pe actul, trecut în condica de acte a Notarului din Petersburg *cutare*, în anul 1866.

Pag. 00, No. 000.

Una mie opt sute și celealalte (actul se transcrie întreg din condica de acte, fără a lăsa afară iscăliturile).

Această copie este la fel din cuvânt în cuvânt cu actul original, trecut în registru în 1868 la No. 00 și dat *cutăruia* în anul 1868 la 3 Ianuarie.

Iscălitura Notarului

(Locul pecetei).

Notă. Copiile date de Primul Notar se scriu folosindu-se tot de acest formular.

ANEXA No. 7.

Formular de atestarea conformității unei copii.

(Art. 132 Leg. Not.).

Eu, jos iscălitul, adevăresc contormitatea acestei copii cu originalul, înfățișat mie, *cutare* (numele, patronimia și familia), Notar în Petersburg, în biuroul meu, aflător *în cutare loc* (despărțirea, ulița și No. casei), *de cutare*, (profesia, numele, patronimia, familia și locuința). Comparând eu această copie cu originalul, în acesta nu s'au aflat ștersături, scris prîntre rînduri, cuvinte șterse și nici alte particularități (iar dacă s'au aflat, să se arate cari anume). 1868 Fevruarie 2. După registru No. 25.

Iscălitura Notarului

(Locul pecetei).

ANEXA No. 8.

Formularul pentru atestarea indentității unei iscălituri

(Art. 133 Leg. Not.).

Eu, jos iscălitul, adeverez, că *isălitura cutare* pe acest act s'a făcut chiar cu mâna lui de față cu mine¹⁾ (numele) patronimia și familia), notar în Petesburg, în biuroul meu aflător *în cutare loc* (despărțirea, ulița, și No. casei) de cu-

¹⁾ Sau în loc de vorbele «făcută chiar cu mâna lui de față cu mine» recunoscută în fața mea, iar la sfârșit, după vorbele *personal cunoscut mie*, „făcute de el chiar cu mâna lui”.

tare (profesia, numele, patronimia, familia și locuința) personal cunoscut mie ¹⁾. 1868 Ianuarie 25. După registru No. 3-a.
 Iscălitura notarului
 (Locul peceței).

ANEXA No. 9.

Formularul de atestare a timpului când s'au înfățișat niște documente.

(Art. 136 Leg. Not.).

Eu, jos iscălitul, adevăresc, că în anul una mie opt sute șase zeci și opt Iulie două, la ceasul unul după amiază, acest document mi s'a înfățișat mie (numele, patronimia și familia) notar în Petesburg, în biuroul meu, aflător *în cutare loc* (despărțirea, ulița și No. casei) de către cutare (profesia, numele, patronimia și locuința). 1868. Iulie 2. După registru No. 550.

Iscălitura notarului
 (locul peceței)

Notă Dacă inse documentul, pe baza art. 137 Leg. Not., după dorința celui ce l' înfățișează, se trece în condica de acte, atunci, după ce se arată locuința înfățișătorului, se adaugă „după dorința lui s'a trecut (la cutare dată) în condica de acte la No. 40.”

ANEXA No. 10.

Formular pentru atestare că anumite persoane sunt în viață.

(Art. 139 și 140 Leg. Not.).

Eu jos iscălitul, am dat această atestare că la anul una mie opt sute șasă zeci și opt, Septemvrie cinci, la două ceasuri și trei zeci de minute după amiază, s'a înfățișat la mine, ²⁾.

¹⁾ Sau „înfățișându-se la mine însoțit de cutari marturi cunoscuți personal mie (le dă profesie, numele, patronimia, familia și locuința). In acest caz atestarea o iscălește și marturii; sau „arătându-mi pentru identitate cutari dovezi”.

²⁾ Sau mi s'a înfățișat (de pildă un mic de vrăstă) sau eu cutare, m'am dus la cutare, personal cunoscut mie (sau necunoscut), după cererea cutăruia ca să certific aflarea în viață a cutăruia, ceea ce am și constatat la cutare timp. — Iar dacă adevărește despre cineva necunoscut notarului, atunci se adaugă, fiind cutari marturi personal cunoscuți mie, cari mi-au adevărit personalitatea cutăruie. Apoi iscăliturile.

cutare (numele patronimia și familia, notar în Petesburg, în biuroul meu *in cutare loc* (despărțirea, ulița și No. casei), *cutare*, personal cunoscut mie, sau însoțit de marturi *cutari* (profesia, numele, patronimia, familia și locuința) personal cunoscuți mie, cari au adevărit personalitatea lui, și a cerut să-i dau certificat că s'a înfățișat înaintea mea ca să certific aflarea lui în viață. Apoi iscăltturile: 1) a persoanei, a căreia aflare în viață se certifică, și 2) ale marturilor (dacă au fost) 1868 Septemvrie 5.

După registru No. 350.

Iscălitura Notarului

(Locul peceței)

ANEXA No. 11.

Formular de atestare a somației făcută de o parte alteia

(Art. 141—145 Leg. Not)

Eu, jos iscălitul, adevăresc prin aceasta: 1-iu că în anul una mie opt sute șasezeci și opt, Septemvrie două la trei ceasuri după amiază, din însărcinarea dată mie, *cutăruia* (numele, patronimia, familia), notar în Petersburg, în biuroul meu, în *cutare loc* (despărțirea, ulița No. casei) *de cutare* (profesia, numele, patronimia, familia și locuință) stăpânul casei (din despărțirea *cutare*, ulița și No.) eu, am adus la cunoștința *cutăruia* (profesia etc.) în locuința lui, că el dela cinci ale lunii curgătoare să golească (să evacueze) apartamentul ocupat de el în casă numită și al 2-lea că *cutare* (profesia etc.) *din cutări* pricini a refuzat executarea acestei cereri¹⁾. Iscălitura persoanei, căreia i s'a făcut somația. Anul 1868, Septemvrie 2.

Iscălitura Notarului

(Locul peceței)

¹⁾ Sau al 2-lea, *cutare* (profesia etc.) a refuzat a primi această somație din pricina că e bolnav.

ANEXA No. 12.

*Formular de atestarea declarației unor acte*¹⁾.

(Art. 146 Leg. Not.)

Anul una mie opt sute șasezeci și opt, Septemvrie cinci, acest aet mi s'a declarat, *cutăruia* (numele, patronimia și familie) notar în Petesburg, în biuroul meu *în cutare loc* (despărțirea ulița și No. Casei), *de cutare* (profesia, numele, patronimia, familia și locuința) mie personal cunoscut și având capacitatea juridică legală de a face acte²⁾.

Taxa pentru venitul orașului s'a încasat *atâta* (în litere). După registru No. 348.

Isclitura notarului

(Locul peceței)

Nota 1. Inscrisurile de antrepriză înfățișate la atestare, actele casnice de împrumut și cambiile trebuie emise după formularele, date la art. 1742, 1673 și 2036 p. I. t X și la art. 540 din Legea cambiilor pe II la t. XI.

Nota 2. La atestarea procurelor necomerciale după cuvintele «și având capacitate juridică legală de-a face acte» se scrie: «cu acest prilej, eu notarul încredințez că procura aceasta s'a isclit chiar cu mâna lui de *cutare* (înfățișătorul actului).

ANEXA No. 13.

Formularul trecerei unui articol în condica de întărituri

(Art. 169 Leg. Not.)

Anul una mie opt sute șasezeci șapte, Noemvrie douăsprezece, s'a înfățișat înaintea mea *cutare* (numele patronimia, și familia) notar în Petesburg, în biuroul meu aflător *în cutare loc*, cunoscuți mie personal etc, (a se copia până la cuvintele: «acest proiect s'a cetit contractanților»). Acest act, s'a făcut *de cutare* notar, s'a întărit de Primul notar, *la cutare dată*, luându-se dare *de la cutari atâta*, și s'a

¹⁾ Acest formular s'a compus în formă de neschimbat, conform ordinului Senatului ocărnuitor din 12 Aug. 1868, (Col. leg. 1868 No. 78.

²⁾ Sau cu *cutari* (profesie etc.) marturi personal cunoscuți mie și cari m'au încredințat (de personalitatea lui și de capacitatea lui juridică legală.

hotărât să se dea duplicatul prim pe foae de timbru *de cutare preț, cutăruia*.

Notă. Dacă duplicatul notarial, a fost corectat s'au schimbat, la întărirea lui la Primul notar sau completat, atunci se trece în condică în forma lui schimbată.

ANEXA No. 14.

Formular de adnotare pusă de Primul notar pe duplicatul unui act.

(Art. 169 Leg. Not.)

Anul una mie opt sute șasezeci și șapte, Dechemvrie cinci duplicatul de față s'a întărit, luându-se: darea pe act de 3 ruble, darea de întărire 00 ruble, pentru duplicat 00 cop., pentru publicația 00 ruble. Duplicatul prim se va da pe foae de timbru *de cutare preț*.

Iscălitura Primului notar.

Nata 1. Dacă duplicatul din condica de acte la întărire va fi suferit completare sau schimbare, atunci după vorbele „*duplicatul s'a întărit*” se scrie; „cu următoarele schimbări sau completări” (se prescriu deplin).

Nota 2. Pentru consimțire la îndreptări nu mari în duplicat, Primul notar să ia dela părți declarație iscălită chiar pe duplicat.

ANEXA No. 15.

Formular de duplicat din condica de întărituri.

(Art. 171 Leg. Not.)

Duplicat din condica de întărituri din arhiva notariala a orașului Petesburg, despărțirea Admiralității pe anul 1868.

No. 1 pag. 00, No. 000.

Anul una mie etc. (actul se transcrie în întregime din condica de întărituri)

Acest duplicat este la fel din cuvânt în cuvânt cu actul trecut în condica de întărituri, trecut în registrul din 1868. la No. 00 și dat *cutăruia, la cutare dată*.

Iscălitura notarului.

(Pecetea Primului Notar)

ANEXA No. 16.

Formular de jurnal al Primului Notar

(art. 5 p. 47 Leg. Not.).

JURNALal Primului Notar al Tribunalului regional din Petersburg
Pe anul.....

No. cor. al Dos.	Vremea in- trării	Numirea a- facerei	Măsura luată de Primul Notar	Când s'au tri- mis cele ceas
		Hârtii intrate pentru dosar		

ANEXA No. 16.

INDICE ALFABETIC

No. Dosa- rului	famiile, numele și patronimia persoanelor cari au luat parte la afacere	
		A
		B
		C
		D

ANEXA No. 17.

Formular al condicei de întărituri
(art. 50—52 Leg. Not.).

CONDICA DE INTARITURI
a arhivei notariale din Petersburg

No. 4.
PARTEA INTAIA
ținutul Lugului
Pe anul 18.....

Numărul de ordine	Când s'a în- tărit actul	Coprinsul actului	Cui și când s'a dat duplicat sau copie

ANEXA No. 18.

Formular de registru pentru duplicate și copii, date din
Arhiva Notarială
(Art. 40 Leg. Not.).

REGISTRU
de duplicatele și copiile date din arhiva notarială
din Petersburg
Pe anul 18.....

No. de ordine	Luna și ziua liberării du- plicatului sau copiei	Numele patro- nă, familia și proesia per- soanelor, pen- trucari s'aufă- cut actele.	Arătarea coprinsului ac- tului, vremea facerii sau întăririi lui, câtimea ta- xelor plătite, arătarea nu- mărului și feței unde se află actul în condica de întărituri sau în cea de acte.	Chitanța perso- nelor căror s'a dat duplicat sau copii, arătând numele, patrono- mia, familia, pro- fesie sau starea socială a primi- torilor.

ANEXA No. 19.

*Formular de registru pentru hârtiile intrate la
Primul Notar*

REGISTRU

pentru hârtiile ce intră în arhiva notarială din Petersburg
Pe anul 18.....

No. de ordine	anul, luna și data intrării	Numirea și No. hârtiei; numirea instituției sau persoanei de care a fost trimisă	Numărul și numele anexelor	Chitanța celui ce-a primit hârtia

ANEXA No. 20.

Formular de registru al Primului Notar pentru hârtiile ce es.

REGISTRU

de hârtiile ce es din Arhiva Notarială din Petersburg
Pe anul 18.....

No. de ordine	anul, luna și ziua expedierii	Numirea și No. hârtiei, al instituției sau persoanei, căreia ea s'a adresat	Numărul și numirea anexelor	Chitanța celui ce-a primit hârtia spre a o da la destinație

ANEXA No. 21.

Formular de indice la registrul de daravere ale imobilelor.

(art. 55 Leg. Not.).

INDICEla registrul de daravere ale imobilelor Arhivei notariale
din Petersburg. No. sau partea**ȚINUTUL LUGULUI**

Familia, numele și patronimia proprietarului	Pagina (față) din registru
	A
	B
	C
Numirea imobilului	Pagina registrului
In indicele proprietăților orășe- nești se scrie, în loc de numi- rea moșiei, No. proprietății	A
	B
	C
	D
Familia, numele și patronimia persoanelor, în folosul cărora s'au făcut în registru adnotări de mărgenire a dreptului de proprietate	Pagina registrului
	A
	B
	C
	D

Primul notar (cutare) al Tribunalului regional.

Luna, ziua, anul
No.

După registrul pentru duplicate No. . . .

Suma actului. . . .

Valoarea hârtiei de timbru, întrebuințată pentru duplicatul prim . . .

(Locul Pecetei)
Cassei

ANEXA No. 22 ¹⁾.

Formular al ordinului notarului pentru înregistrarea taxelor la venit.

ORDIN

Cassei Tribunalului regional (cutare).

În afacerea (cutare)

Urmează să primiți cu trecere în Condica de taxe ale Primului notar:

	Rub.	Cop.
Din dări de la acte .		
Dări dela întărituri .		
Pentru datul duplicatelor, copiilor sau altor hârtii		
Pentru pusul pecetei.		
Taxă după locul unde se fac actele .		
Pentru tipărit publicația în Buletinul Senatului		
Total		

Îscălitura Primului notar.

S'a primit ~~atata~~ (în litere) și s'a trecut în Condica de taxe a Primului notar la cutare dată supt No.

Îscălitura casierului sau a primitorului.

Notă. Acest ordin se înapoiază Primului notar.

¹⁾ Vezi Col. de leg. 1866, No. 41.

De la Primul notar (*cutare*)
al Tribunalului regional (*cutare*).

Luna, ziua, anul
No.

(Locul pecetei)

ANEXA No. 23.

Formularul de ordin al Primului notar pentru înregistrarea taxelor la cheltueli.

ORDIN

Către Cassa Tribunalului regional (*cutare*).

Din sumele vărsate la cassă cu petiția (*cutare*) și trecute în Condica sumelor particulare ale Tribunalului regional (la *cutare* dată) supt No. (*cutare*), în daravera (*cutare*) trebuie să se dea (*cutării*) (*atâta*), sau trebuie să se trimită (*în cutare loc, atâta*). Iscălitură Primului notar.

Notă. 1) Pe baza a astfel de ordine se fac la cassă asigurații și se dau taloane în modul stabilit. 2) Acest ordin rămâne la Cassă.

Formular de condică de acte (art. 26, 29 și 30 din Leg. not.)

Condică de acte a Notarului <i>cutare</i> (<i>numele și familia</i>), de la <i>cutare loc</i> (<i>arată orașul sau ținutul</i>) Pentru actele pe proprietăți nemișcătoare ¹⁾			
No. de ordine	No. registrului	COPRINSUL ACTULUI	Cui și când s'a dat duplicatul sau copia

¹⁾ În cealaltă condică (Vezi p. 2 art. 28 Leg. not.), în loc de aceste cuvinte, se pune: *Pentru acte neprivitoare la averi nemișcătoare.*

Nota 1. Condicele de acte pot fi împărțite, având în vedere îndemânarea, în câte-va părți, dar cu condiție: I-iu, ca fie-care parte să fie vizată și șnuruită potrivit cu art. 28 din Legea Not., și al II-lea, ca în titulatură numărul părților condiceii să se arate în litere, supt numirea Condiceii.

Nota 2. Condicele și părțile lor se înfățișează Tribunalului regional, potrivit articolului 28 din Lege, numai legate și cu liniatura gata.

Nota 3. Numărul rândurilor pe fie-care față se admite de 75. Aceste rânduri trebuie să fie liniate.

Nota 4. Numele colonelor se înseamnă numai la fața întâia a condiceii sau părței de condică.

Nota 5. Odată cu înfățișarea condiceii la Tribunalul regional (art. 27 Leg. Not.) să înfățișează cu ea chitanța de plată a dărei hotărâte pentru fie-care față a condiceii. (art. 29 leg. Not.).

Formular de registre notariale¹⁾

(art. 28 Leg. Not.).

Pe anul 18.....

Registrul Notarului cutare (numele și familia), din cutare loc
(arată orașul sau ținutul).

No. de ordine	Anul luna și ziua	Numele, patronimia, familia și locuința persoanelor pentru cari s'au făcut actele și s'au atestat, sau s'a făcut protest	Coprinsul actului sau atestărei; câtimea taxei vărsate pentru facerea lui și arătarea numărului actului din condica de acte sau din partea de condică	Chitanța iscălită de persoanele, căror s'a dat duplicatul sau atestarea, arătând numele, patronimia, familia, profesia sau starea primitorilor

¹⁾ Formularul registrelor notariale s'a complectat cu următoarele reguli: 1) Numărul fie cărui articol (fie-cărei bucăți) trecut în registru, după șirul scrierei și trebuie să fie pus odată cu scrierea articolului în registru. 2) În caz de necesitate reală, ținând seamă de câtimea însemnată de daravere, registrul notarial poate, cu autorizarea președintelui, să se împartă în două părți, dar cu condiție, I-iu: ca amân-

Nota 1. Registrele trebuie să fie lungi de 8 versoci și late de 5 versoci. Ele se înfățișează la Tribunalul regional pentru vizat (art. 27 Leg. Not.) nu altfel de cât liniate și legate.

Nota 2. Arătarea, în colona a patra, a numărului actului din Condica de acte, sau din partea condicei, după ce se trece coprinsul actului, se face în modul următor: „*Actul acesta este scris în condica actelor privitoare la nemiscătoare (sau acte de cari nu privesc nemiscătoare) supt No. cutare*“. Dacă înse condica este împărțită în părți, atunci se spune în ce parte).

Regulele pentru alcătuirea și ținerea registrelor de daravere ale imobilelor după formularul cel nou.

1. Registrul de daravere ale imobilelor se ține conform modelului data aci mai jos și deslușit în articolele de mai jos.

Registrul de formă nouă este numai o continuare a registrului de mai înainte, și de aceea, fie ce condică ținută după regulele de mai jos formează o parte nouă din tot registrul de daravere ale imobilelor și primește numărul corespunzător.

2. Imobilele se trec în registrul de formă nouă al daravelor imobilelor în cazurile următoare : 1). când asupra unui imobil trecut într'un registru de formă veche, trebuie să se facă o adnotare nouă și 2) când un imobil trebuie trecut întâiași dată în registru. În întâiul din cazurile arătate, imobilul, cu toate acele însemnările privitoare la el, cari mai au putere, se trece în registrul de formă nouă, iar foaea

două părțile să fie făcute, vizate și șnuruite în forma arătată pentru registre; al II-lea, ca în amândouă părțile să fie una și aceeași numerotație, toate numerele păreche ale căreia să fie, în regulă, trecute în una din părți, iar toate cele nepăreche în cealaltă, și al III-lea, ca numărul bucăților scrise în una din părți niciodată să nu intreacă cu mai mult de cu un număr, numărul bucăților din cealaltă parte. (Col. de leg. din 1868 No. 102).

⁴⁾ Aceste regule intrărite de Min. de Justiție la 31 Mai 1891 și puse în aplicare la 1 Ian. 1892 în arhivele notariale din regiunea Chievului (Col. de legi din 1891 No. 66, art. 699) au fost, de la 1 Ian. 1894, puse în aplicare în arhivele notariale din regiunile judeciare ale Petesburgului, Moscvei, Odesei. (Col. de legi din 1893 No. 179 art. 1361).

Notările despre nelegalitățile descoperite la revizuirea arhivelor cuprindul introducerii registrelor de formă nouă, s'au arătat în circulara Min. Just. No. 28892 17 Noemvrie 1893.

veche se închee, arătând numărul și partea registrului unde s'a strămutat imobilul.

3. Foaia din registrul de formă nouă al daraverelor imobilelor menită pentru o proprietate nemișcătoare este alcătuită din patru secții. În întâia secție se trec informațiile, privitoare la proprietăți, într'a doua — proprietarul, în a treia — mărgenirile dreptului de proprietate, în a patra — zăloagele, datoriile, și alte pretenții bănești, garantate prin propiri. Fiecare secție coprinde în ea trei coloane: 1) pentru a arăta numerele curente ale secției, a 2-a) pentru însemnările trecute în aceea secție, și a 3-a) pentru note.

4. Fiecare imobil se trece în registrul de daravere ale imobilelor la un număr curent special al registrului. În caz de a se înființa o parte nouă la registru, în aceea se urmează numerotația parței anterioare. Numeratia nu se schimbă după deschiderea unei foi pentru vre o proprietate.

5. Numărul de fețe, lăsate pentru fiecare secție, se determină de Primul notar după câttmea adnotărilor ce hănuește că vor fi de făcut, înse, ori cum, pentru cele două secții d'întăiu trebuie să se lase — nu mai puțin de câte o față, iar pentru a treia și a patra, nu mai puțin de cât câte două fețe pentru fiecare.

6. Dacă în vreuna din secții nu mai rămâne loc slobod, atunci trecerea însemnărilor pentru această secție se face la fețele de rezervă ale registrului, făcându-se în amândouă locurile trimitere la fețele vechi și la fețele nouă. Numărul foile de rezervă, de lăsat la sfârșitul fie cărui registru, se hotărăște de Primul notar în câtime nu mai mică de douăzeci.

7. În *întăia* secție a registrului se arată cu privire la un imobil urban — sectorul sau cvartalul, ulița, numărul, iar, dacă registrul este făcut pe despărțiri ale orașului, atunci și despărțirea; cu privire la imobile satești — numele, alcătuirea, locul unde este și întinderea.

În *întăia* secție a registrului se arată informațiile căpătate conform art. 168¹ Leg. Not., de la agrimensorul guberniei, cu privire la locul unde este imobilul după planurile măsurătoarei (hoărniciei) generale sau speciale.

8. Dacă un imobil rural are după acte mai multe nume, atunci se înseamnă toate în registru. Dacă imobilul se alcătuește din mai multe bucăți, cari poartă nume deosebite,

atunci se înseamnă în registru și numele acestor bucăți. Dacă lipsește numirea imobilului, se arată cu numirea satului cu biserică, satului simplu, staniței și altele, lângă care se află, de asemenea se arată și alte caractere cari slujesc la determinarea imobilului și se pot scoate din act, precum: un lac sau un râu ce se află pe moșie, un drum de fier ce trece prin ea, o șoseă etc.

9. La un imobil, trecut în registrul de daravere de întârituri, se poate adăogi în registru, dacă dorește proprietarul, o bucată nouă de pământ. Însemnarea ce se face cu acest prilej, în secția întâia a registrului, afară de informațiile arătate în articolele 7 și 8, se arată fața și partea registrului de formă veche sau numărul și partea din registrul de formă nouă, de unde se strămută bucata adăogită, dacă a fost și înaintea de aceasta trecută în registru.

10. În *întâia* secție se înseamnă bucățile separate de moșie, arătând actul care slujește de bază la separare, prețul arătat în act, de asemenea numărul și partea de registru, unde se trec bucățile separate.

11. În *a doua* secție se arată profesia, cinul, numele, patronimia, familia sau porecla proprietarului, chipul cum a dobândit atât însăși proprietatea, cât și bucățile nouă unite mai apoi cu imobilul (art. 9) și prețul cumpărării.

Afară de aceasta, în *a doua* parte a secției, se înseamnă declarația de insolubil a proprietarului imobilului.

12. La caz de strămutare în întregul său a unui imobil, trecut în registrul de formă nouă, la un proprietar nou, foaia veche din registru (adică partida) nu se isprăvește și imobilul nu se strămută pe o foaie nouă (la o partidă nouă), ci proprietarul cel nou se înseamnă pe aceeași foaie.

13. În *a treia* colonă a secției a doua se înseamnă vremea întrării proprietarului în stăpânire atât asupra imobilului însuși, cât și asupra bucăților nouă alipite la imobil. De asemenea se notează închiderea dosarului privitor la insolabilitatea persoanei care-a rămas proprietară a imobilului.

14. În *a treia* secție se înseamnă: 1) Liberarea de certificat pentru moșia menită a fi prefăcută în fidei-comis, și proprierea pusă din pricina acestui caz pe el; 2) Proprierea pusă la caz de înființare a fidei-comisului; 3) Actul pentru

înființarea fidei-comisului sau porunca prea înaltă pentru înființare de maiorat;

4) Proprirea pe imobil în caz de reclamație privitoare la dreptul asupra imobilului, de contestație contra testamentului și în caz de împărțală prin justiție;

5) Liberarea de certificate că nu sunt propriiri la întărirea unui act pe imobile aflătoare în mai multe regiuni judecătorești;

6) Mărgenirea dreptului de proprietate, precum cedarea folosinței pe viață în folosul unor persoane străine, a dreptului de participare particulară (redevențe, servituți și altele), exceptând zălogurile, reclamațiile bănești și alte pretenții bănești, asigurate în imobil prin propriiri;

7. Contractele de arândă, făcute în modul întăriturilor și propirilor ce se pun la încheierea contractelor de arândă cu primire de bani pe mai mult de un an înainte;

9. Actele de proprie a înstrăinării imobilului.

15. În secția *a patra* se înseamnă:

1. Zăloagele și propirea pe asemenea caz;

2. Liberarea de certificat pentru imobil, când se oferă ca zălog și propirea pusă în acest caz;

3. Propire pe imobilul primit de către instituțiile de credit și de către Stat ca zălog.

4. Propiri pe spre a asigura reclamațiilor bănești, a urmăririi în baza unor hotărâri ale judecății civile și pe baza condemnărilor judecății penale, a unor urmăriri făcute de fisc și altele.

16. În caz de anulare sau de schimbare a vre unei însemnări, se notează despre aceasta în dreptul acelei însemnări, în coloana însemnărilor, dacă înscricția este deosebit de grea, în această colonă se arată numărul însemnării celei nouă despre anulare sau schimbare.

17. Însemnările în fiecare secție se înzestrează cu numere curente pe secție. Fiecare însemnare, trecută în registru, dacă e privitoare nu la întregul imobil, ci asupra unei părți, trebuie să se arate, la ce parte anume a imobilului se raportează.

18. În însemnările de pe acte, trecute în condicele de acte întărite, se arată numărul și fața condice respective; în însemnările de pe acte, supuse Primului notar, nu spre întărire, ci nu mai spre a fi trecute în registrul de daravere

ale imobilelor, la trecerea însemnărilor de popriri, cum și la anularea lor, se arată articolul din jurnal, tot așa la însemnările pentru celelalte mărgeniri ale dreptului de proprietate, dacă aceasta se face nu pe baza unui act trecut în condică de acte, se arată arată articolul jurnalului.

19. Neatârnat de trecerea în registrul de daravere ale imobilelor a articolelor propitoare și desființătoare de propiri, pe baza art. 17 din anexă dela art. 616 (notă) Proc. civ., după Contin. din 1890, Primul notar, la fie care dată, când e dator, în caz de facere de act sau din altă pricină, a aduce la cunoștință propirile ce sunt puse pe imobil, să treacă toate propirile particulare rămase asupra imobilului în secțiile respective ale registrului de formă nouă, arătând anul, numărul și articolele din Buletinul Senatului sau anul și numărul articolului după Colecția locală de articole propitoare.

20. Pe duplicatele și actele, liberate de Primul notar, trebuie să se noteze: în ce parte a registrului și la ce număr este scris imobilul, de asemenea în ce secție și la ce număr sunt trecute în registrul de daravere ale imobilelor însemnările corespunzătoare.

21. Alcătuirea registrului de daravere ale imobilelor în forma lui nouă și ținerea lui conform regulii arătată mai obligatoare nu numai pentru Primii notari, ci și pentru instanțele, pe lângă cari se află secții de întărituri.

22. Regulele de față se vor pune în aplicare treptat în arhivele notariale și în instituțiile de întărituri de organizație veche, pe baza unei dispoziții speciale, în fiecare caz al Ministrului Justiției.

Anexă la art. 1.

Registru de daravere ale imobilelor din ținutul Iamburg,
partea 7.

No. 25

Moșie lângă satul Nicolsc.

SECȚIA I-a

pag. 27.

No.	Numele și alcătuirea moșiei	Note
1 a)	La vila satului Nicolsc o bu. ată de pământ de 5300 desiatine	Vezi No. 5 ³⁾
b)	Lângă satul Ragulovo o bucată de pământ de 150 de desiatine cu o moară la râul Hrevița . Strămutat dela partea a 5-a pg. 89 ²⁾ (Isc. Prim. Not.).	Vezi No. 4 ³⁾
2	S'a alipit pământul necultivat Poloschi de 225 de desiatine în vila satului Nicolsc. S'a strămutat aci din partea a 7-a din acest registru No. 13. (Isc. Prim. Not.).	
3	Pământul necultivat Poloschi (No. 2), cum se vede din raportul agrimensurului guberniei, se află în vila din ținutul Iamburg, însemnându-s. la vila satului Nicolsc, după indicele alfabetic al arhivei hotărânciei supt lit. N, No. 94 cu câtimea de pământ de 225 de desiatine. (Isc. Prim. Not.).	
4	S'a înstrăinat o bucată de pământ lit. b. (No. 1) cu 2650 de ruble către asesorul de colegiu Ivan Prohorovici Petrov cu actul de cumpărare, întărit la 13 Aprilie 1892. Conдика de întărituri din 1892 p. I. pag. 68 No. 31. S'a strămutat cu No. 43 în aceastași parte din registru. (Isc. Prim. Not.).	
5	S'a separat din bucata lit. a (No. 1) 2000 de desiatine pentru Consilierul titular Semen Nicolaevici Varghin prin actul de împărteală, făcut cu rotmistrul Vladimir Nicolaevici Varghin și întărit la 2 art. 1892. Conдика de întărituri din 1892 p. III, pg. 25 No. 11. Strămutat la No. 54 în aceastași parte a registru-lui. (Isc. Prim. Not.).	

¹⁾ Toate bucățile, cari intră în compunerea moșiei se arată la prima înscriere cu litere osebite.

²⁾ În trimerile la alte părți ale registrului nu este nevoie să se arate—forma veche sau nouă a registrului, de oare-ce, cu introducerea registrului de formă nouă se va urmă numerația veche a părții registrului.

³⁾ Notele No. 5 și 4 au însemnate completătoare cu privire la însemnările No. 1 și 2, din care pricină și sunt legate prin trimiterea, pusă în colona notelor față de însemnările mai vechi. (No. 1 și 2).

No. 25.

SECȚIA a II-a

pag. 30.

No.	PROPRIETAR	Note
1	<i>Antonov.</i> —Fedor Vasilievici, general-maior, dobânditor al amânduror bucătelor din secția I-a No. 1 (lit. a și b) prin act de cumpărare făcut în Petersburg la Curtea civilă, la 15 Maiu 1862, de la Consilierul de stat Andrei Illici Lopatin cu 52.000 de ruble. Strămutat din partea a 5 la pg. 89. (Isc. Prim. Not.).	Punerea în stăpânire la 5 Aprilie 1863 (Isc. Prim. Not.).
2	<i>Varghin.</i> —Nicolai Stepanovici, inginer tehnolog, dobânditor al imobilului prin act de cumpărare de la Antonov, întărit la 24 Ianuarie 1892. Condica de întărituri 1892, pg. 1, g. 32 No. 17. (Isc. Prim. Not.).	Punerea în stăpânire la 12 Fevr. 1892 (Isc. Prim. Not.).
3	<i>Varghin.</i> —Nicolai Stepanovici inginer tehnolog, dobânditor al pământului necultivat Poloschi (secția I No. 2) prin act de cumpărare, întărit la 22 Fevruarie 1892, de la locotenentul Petre Ivanovici Semenov cu 5.200 de ruble. Condica de întărituri 1892 p. I-a, pag. 73, No. 37. (Isc. Prim. Not.).	Punerea în stăpânire la 13 Mart. 1892 (Isc. Prim. Not.).
4	<i>Varghinii.</i> —Vladimir Nicolaevici, căpitan de cavalerie în retragere, Semen Nicolaevici consilier titular și Andrei Nicolaevici, cetățean de onoare, moștenind imobilul prin testament, câte $\frac{1}{3}$, dela Niculai Stepanovici Varghin, întărit pentru executarea la 5 Octomvrie 1893. Articolul din Jurnal No. 247 din 1893. (Isc. Prim. Not.).	Punerea în stăpânire la 18 Noemvrie 1893 (Isc. Prim. Not.).
5	<i>Varghin.</i> —Vladimir Nicolaevici, căpitan de cavalerie în retragere, dobânditorul de la moștenitorul cetățean de onoare Andrei Nicolaevici Varghin, a părții aceluia ($\frac{1}{3}$) din imobil, prin act de cumpărare, întărit la 1 August 1894, cu 25.000 de rub. Condica de întărituri din 1894, p. 2, pag. 78 No. 43. (Isc. Prim. Not.).	Punerea în stăpânire la 7 Noem. 1894 (Isc. Prim. Not.).
6	<i>Varghin.</i> —Vladimir Nicolaevici, căpitan de cavalerie în retragere, făcându-se singur proprietar după separarea părții din imobil pentru Consilierul Semen Nicolaevici Varghin, prin actul de împărțeală, făcut cu Consilierul titular Semen Nicolaevici Varghin și întărit la 2 Oct. 1894. Condica de acte întărite 1894 p. 3 pg. 25 No. 11. (Isc. Prim. Not.).	Punerea în stăpânire la 7 Noem. 1894 (Isc. Prim. Not.).
7	<i>Varghin.</i> —Vladimir Nicolaevici a fost declarat datornic insolubil prin hotărârea Tribunalului regional din Petersburg la 12 Maiu 1895. (Isc. Prim. Not.).	

No. 25.

SECȚIA a III-a

Pag. 33.

No.	Mărgenirea dreptului de proprietate	Note
1	Dat în arendă polevnicului în retragere Mihail Ivanov, pe 2 ani, de la 1 Martie 1892, cu plata înainte a tuturor banilor arende, în sumă de 3.000 de ruble, prin act, întărit la 15 Ianuarie 1892. Condiția de întărituri din 1892, p. 1, pg. 22, No. 13. Articol de oprire pentru dări din partea ținutului Iamburg 1893, No. 18. (Isc. Prim. Not.).	
2	S'a dat dreptul de trecere pe jos și nu pe jos prin câmpie și locul necultivat Poloschi (secția I-a No. 2) în folosul moșiei vecine «Ozeretcoe», prin actul întărit, la 7 Ianuarie 1892. Condiția de acte întărite din 1892 p. 1, pg. 3, No. 2. Strămutat din p. a 7-a a acestui registru No. 13 ¹). (Isc. Prim. Not.).	
3	S'a pus propire, după hotărârea Tribunalului regional, din 17 Septembrie 1893, pentru asigurarea reclamației Consilierului de Stat Pavel Nicolaevici Muhin pentru dreptul de proprietate pe 2 desiatine 500 de stânjeni din moșia Nicolscoe. Articol de oprire pentru dări din țin. Iamburg. [1893, No. 237. Art. jurnalului No. 203, anul 1893. (Isc. Prim. Not.).	Desființat. Col. de articole de desființare de poprii pentru țin. Iamburg 1891 No. 117. Articolul jurnalului din 1893 No. 323 (Isc. Prim. Not.).

No. 25.

SECȚIA a III-a

Pag. 34.

No.	Mărgenirile dreptului de proprietate	Note
1		
3		

¹) Mărgenirea la dreptul de proprietate notată la No. 2 asupra locului necultivat Poloschi eră în ființă încă înainte de a o fi dobândit Varghin, și a fost strămutată odată cu trecerea acestui loc necultivat în secția I-a la No. 2.

No. 25.

SECȚIA a IV-a

Pag. 35.

No.	Zăloage, datorii și pretenții, garantate prin popriri	Note
1	S'a făcut zălog pentru asigurarea împrumutului de la negustorul din Țarscoeselo, gilda a 2-a, Ivan Semenovici Petrovski, 20.000 de ruble, cu opt la sută pe termen de 1 an, cu ipotecă, întărită la 10 Aprilie 1892. Condiția de întărituri 1892 p. II, pg. 3, No. 2. Articol de poprire pentru dări țin. Iamburg 1892, No. 37. (Isc. Prim. Not.).	S'a stins. Col. de art. desființatoare de popriri pentru dări din țin. Iamburg 1893 No. 3 Art. al jurnalul. din 1893 No. 133 (Isc. Prim. Not.).
2	S'a pus poprire, după hotărârea tribunalului regional din Novgorod dela 22 Maiu 1892. spre garantarea acțiunei orășancei din Riga Pelaghia Ivanovna Procofieva pentru suma de 5000 de ruble, cu % de la 1 Iulie 1890. Col. de art. popritoare de dări țin. Iamburg 1892 No. 70, Articolul jurnalului din 1892 No. 205. (Isc. Prim. Not.).	S'a desființat. Col. de art. desființatoare de popriri pentru dări 1893, No. 72 Art. jurnalului din 1892 No. 136 (Isc. Prim. Not.).
3	S'a dat certificat de zălogire spre a fi pus zălog la instituțiile de credit, 17 Iunie 1893 No. 56. Col. de art. popritoare pentru dări din partea ținutului Iamburg. 1893 No. 59. (Isc. Prim. Not.).	
4	S'a făcut zălog pentru asigurarea împrumutului dat de Banca funciară din Petersburg-Tula în sumă de 16.000 de ruble de la 1 Iulie 1893 pe termen de 54 $\frac{1}{2}$ ani, cu condiția de plată a $\frac{1}{8}$ procent pe fie ce jumătate de an înainte. Col. de art. popritoare pentru dări pentru ținutul Iamburg, 1893, No. 65. (Isc. Prim. Not.).	

No. 25.

SECȚIA a IV-a

Pg. 36.

No.	Zăloguri, datorii și pretenții, garantate prin popriri	Note
1	-----	
2	-----	
3	-----	

Legi restrictive în privința străinilor.

a) *Legi civile* (t. X p. I. ed. 1900). art. 698, nota 3 cu anexe și nota 4.

Vezi, nota 3 și 4 de la art. 698 Cod. civ. trad. Min. Just.

Regulele provizorii pentru dobândirea de imobile rurale în proprietate, cu ipotecă și în arendă în cele nouă gubernii apusene: a Chievului și vezi-le în Cod. civ. trad. Min. Just. la anexa de la art. 693 nota 2 pag. 501).

Regulele prov. pentru stabilirea în gub. Volhiniei: a persoanelor de origine nerusă, vezi-le tot în Cod. civ. rus tradus pg. 504.

b) *Legea stărilor sociale* (t. IX. ed. 1889).

830. Străinii pot dobândi, atât prin cumpărare, cât și prin moștenire, testament, act de danie, cesiuni de la Stat etc., ori ce fel de averi mișcătoare și nemișcătoare. 1860 Iunie 7 (35880) art. 3.

Nota 1. În caz de dobândire a unei moșii pe cari se află țerani aflători în relații obligatorii cu boierii, străinii sunt datori, ca și supușii ruși, cari nu fac parte din nobilimea ereditară, pe baza riguroasă a art. 3 din anexa notei de la art. 88, ca, odată cu încheierea actului de dobândire a imobilului, să lase țăranilor așezați pe moșie în proprietate pământul de pe lângă casă și grădina cum și pământul de câmp și celelalte ugodii, cari alcătuiesc după diploma legală nadelurile lor. 1865 Martie 28 (41957) art. 1.

Observație. Această notă a devenit inutilă după ce s'au isprăvit relațiile de atârnare provizorie în care se mai aflau la 1865 țăranii improprietăriți. *Nota Trad.*

Nota 2. (după contin. din 1906). Excepțiile de la acest art. 830, stabilite pentru țara Turchestonului și pentru oblastiile Acmolinscului, Semipalatinscului, Semirecenscului, Ura'ului și Turgaiului sunt arătate în Regulamentele pentru administrarea acestor localități (Corpul de legi, t. II) (a). Dobândirea de pământuri în oblastiile Amurului și Priporiei de persoane, neaflătoare în supusia rusească, se oprește (b). Restricții speciale relative la dobândirea de către străini în proprietate sau în stăpânire temporară și folosință a imobilelor afară din porturi și orașe în unele gubernii ale zonei apusene a Rusiei și în câte-va localități din țara Caucazului se fixează în regulele anexate la această notă (c).

(a) 1866 Iun. 12 (3814) Regul. art. 262 notă; 1889 Maiu 23 (6039); 1891 Martie 25 (7564) Regl. art. 136, Comp. 1897 Dec. 26, col. leg. 1898, 380, art. 2; 1899 Iunie 11, Col. leg. 1363, art. 1.—(b) 1892 Iunie 18 (8755) III.—(c) 1887 Martie 14 (4286); 1898 Maiu 29, Col. leg., 943.

c) *Regulele provizorii despre dobândirea de către străini ca proprietate sau ca stăpânire și folosință temporară asupra proprietăților nemiscătoare în câte-va gubernii din partea apuseană a Rusiei (Anexa la art. 830, la nota 2 t. IX Legea stărilor sociale, ed. din 1899).*

1. În guberniile Varșoviei, Calișului, Cheltului, Lomjei, Lublinului, Petrocovului, Ploțului, Radomului, Suvalchi și Sedleț, precum și în guberniile: Basarabiei, Vilnei, Vitebscului, Voliniei, Grodnului, Chievului, Covenului, Curlandei, Minscului și Podoliei, supușii străini nu pot dobândi, nici printr'un fel de mijloc, nici pe baza oricăror legi generale sau locale, afară de orașele-porturi și de alte localități cu populație orășanească (afară de cazurile arătate în art. 3 din această anexă) drept de proprietate pe averi nemiscătoare, de asemenea nici dreptul de stăpânire și folosință pe averi nemiscătoare, despărțit de dreptul de proprietate în general, și în particular decurgând din contract de închiriere și arendă. 1887 Martie 14 (4286) art. 1.

Nota 1. În guberniile Varșoviei, Calișului, Cheltului, Lomjei, Lublinului, Petrocovului, Ploțului, Radomului, Suvalchi și Sedleț supușii străini sunt opriți și de-a administra averi nemiscătoare, aflătoare afară din localitățile orășanești, în calitate de mandatar sau directori (dispu-nători). Tot acolo art. 1 nota 1.

Nota 2. Margenirea de drepturi statornicită prin acest articol (1) pentru supușii străini cu privire la stăpânirea și folosirea de averile nemiscătoare aflătoare în afară de porturi și de alte localități orășanești, nu se întinde la cazul închirierii de case, apartamente ori vile pentru folosință temporară și pentru locuință personală.

2. Cu privire la garantarea pentru străini a dreptului de a li se plăti de preferință datoriile se observă regulele arătate în nota de la art. 1129 Proc. civ. Tot acolo art. 2.

3. Cu privire la dreptul de moștenire al străinilor asupra averilor nemiscătoare aflătoare afară din porturi și orașe, au putere în localitățile arătate în art. 1 din această anexă; mărgenirile următoare: 1) moștenirea după lege, în linie dreaptă coborătoare și între soți, la averea rămasă după un supus străin se îngăduie numai dacă moștenitorul eră așezat în Rusia înaintea de 14 Martie 1887; 2) în toate celelalte cazuri de moștenire după lege, cum și în caz de suc-esiune testamentară, supusul străin este dator ca în curs

de trei ani de la data dobândirii de către el a drepturilor asupra averii, s'o vază unui supus rus ; 3) pentru neobservarea măsurii statornicite la punctul 2 din acest articol din legea de față, imobilul, după ordinul autorității guberniale se ia în tutelă și se vinde la vânzare publică de către administrația gubernială, iar suma căpătată la vânzare, după ce se scad din ea cheltuelile vânzării pentru tutelă (sequestru) și vânzare, se dă moștenitorului. Tot acolo art. 3.

Notă. În caz de vânzare pe baza punctului 3 din acest articol (3) a unui imobil în guberniile Varșoviei, Calișului, Cheltului, Lomjei, Lublinului, Petrocovului, Plotului, Radomului, Suvalchi și Sedleț se aplică regulile pentru garantarea prin imobile și urmărirea de la ele a pretențiilor nelitigioase și administrative în guberniile Regatului polon (1897 Mai 29 Col. leg. 805, I) și II.

4. Aplicarea dispozițiilor mărgenitoare, arătate la punctele 2 și 3 din articolul 3 din anexa de față, se aplică la caz de dobândire de către străini a dreptului de proprietate pe averi nemișcătoare prin acte, săvârșite înainte de promulgarea ucazului împărătesc de la 14 Martie 1887, dacă numitele persoane au și intrat în stăpânirea acestor proprietăți. 1887 Martie 14 (4286) art. 4.

5. Contractele și actele făcute în modul statornicit și în termenele hotărâte, pe baza cărora supușii străini au dobândit în localitățile, numite în art. 1 din această anexă, înainte de promulgarea ucazului împărătesc de la 14 Martie 1887, stăpânirea sau folosința pe averi nemișcătoare afară din localitățile de porturi sau de orașe, nu se pot, după trecerea so-roacelor arătate în ele, nici să se înnoiască, nici să se prelungească (afară de contractele, arătate în nota 2 de la art. 1 și în art. 2 din această anexă). Tot acolo art. 5.

6. Puterea și lucrarea măsurilor din articolele de mai sus se întinde deopotrivă și asupra societăților, comerciale și industriale, cum și asupra tovarășiilor înființate pe temeiul legilor străine, chiar dacă au capătat autorizație de-a lucra între hotarele Rusiei. *Tot acolo* art. 6.

7. Ori ce fel de învoeli, făcute prin călcarea sau ocolirea regulilor din această anexă, se declară nevalabile. *Tot acolo* art. 7.

8. Dacă o învoială din cele pomenite în articolul di'nainte (7) se va descoperi de către autoritățile locale centrale sau

guberniale, atunci, după ce adună științele neapărate, pe cari sunt obligați a le pune la îndemâna numitelor autorități, atât autoritățile judecătorești, cum și toate celelalte autorități colegiale și funcționarii, Gubernatorul general, sau gubernatorul, după competență, prin persoane în special împuternicite într'acest scop (în guberniile Varșoviei, Calișului, Chelțului, Lomjei, Lublinului, Petrocovului, Ploțcului, Radomului, Suvalchi și Sedleț—prin procuratorie), intentează la judecata competentă acțiune pentru anularea învoelei făcute sau a actului săvârșit. Aceste procese se judecă în modul hotărât pentru procesele administrației fiscale. *Tot acolo* art. 8, 1889 Iul. 9 (6189) Regule art. 3.

Notă. Gubernatorului Voliniei i s'a dat vremelnicește dreptul de a surghiuni pe cale administrativă din hotarele guberniei Voliniei pe supușii străini cari, călcând regulele din această anexă, se găsesc de fapt stăpânind proprietăți nemișcătoare afară din localitățile urbane ale guberniei Voliniei pe temei de învoeli din viu graiu și în general prin învoeli neformăluite sau după ce s'a dat sentința judecătorească pentru anularea învoelelor încheiate de ei pentru stăpânirea și folosirea de aceste proprietăți. 1895 Martie 19 (11477) Regul. al comitetului de Miniștri art. 4.

1. *Din localitățile urbane sau orășanești* fac parte acele târgușoare cari stau supt regulamentul orășanesc, că având administrații de orășeni sau că fiind trecute între orașe. În atari târgușoare *străinii* pot dobândi avere nemișcătoare (91/20 Dec. dep. cas. unite). Iar *posadele satești* (sloboziile), înființate în regatul polon pe baza Prea înaltului ucaz de la 1 Iunie 1869, nu pot fi recunoscute ca localități orășanești (91/23 Dec. dep. cas. unite).

2. Regulele speciale statornicite prin legea de la 14 Martie 1887 cu privire la dobândirea de *către străini* a proprietăți nemișcătoare în regiunea apuseană a Rusiei au în vedere populația orășanească, ca teritoriu, intrând după planuri în hotarele orașului, iar nu ugoziile funciare, pe cari orașul le are în a sa folosință. Supt nume de localitate orășanească legea aceasta înțelege numai suprafața, menită pentru a se ridica pe ea clădiri orășanești, ocupată de case de locuit orășenești, dar nu pământurile, aflătoare afară din așezământul de gospodării orășenești. Aceste pământuri sunt legate numai juridicește cu locuitorii orășeni, ale căroră sunt, înse, după

menirea lor, înfățișează un teren de stăpânire rurală ca și celelalte pământuri rurale. De aceea întinderea dreptului străinilor la dobândirea averii nemiscătoare în afară de limitele așezământului orășnesc, luat în înțelesul sus arătat, ar fi fost deopotrivă cu îngăduirea pentru ei de-a se așeza în însușirea de stăpânituri de pământ, ceea ce ar alcătui o călcare vădită a înțelesului adevărat al legii (93/33 Dec. dep. cas. unite).

Legi mărginitoare (restrictive) despre pământurile țărănești

Părerea consiliului de Stat prea înalt întărită la 14 Decembrie 1894 despre câteva măsuri spre a preîntâmpina înstrăinarea pământurilor țărănești de nadel.¹⁾

Consiliul de Stat, examinând regulele propuse de Ministrul Treburilor din Lăuntru cu privire la măsurile pentru a preîntâmpina înstrăinarea pământurilor țărănești, și-a dat părerea:

I. Pentru schimbarea și complectarea legiuirilor, respective, să se admită următoarele regule:

1) Vânzarea de pământ-nadel de către obștii întregi sătești se îngăduie numai pe temeiul unei hotărâri (prigovor) asupra acestei chestii dată de obștie, cu două treimi cel puțin din numărul total al țăranilor cu drept pe vot în adunare, și întărită de Oficiul Gubernial sau de Oficiul Gubernial pentru daraverele țărănești, după competență. Dacă valoarea pământului înstrăinat trece de 500 de ruble, atunci, pentru vânzare lui se cere, afară de această, autorizația Ministrului Treburilor din Lăuntru după înțelegere cu Min. de Finanțe, sau în cazurile, când pământul se înstrăinează pentru scopuri de exploatare minieră,—și după înțelegere cu Ministrul Proprietăților Statului.

Aplicarea mărgenirei stabilite prin regule de față nu se

¹⁾ Această lege s'a încorporat în Anexa specială de la t. IX Corpul de legi ed. 1902, anume: în Cartea II—în art. 18—20, 66, 211 (notă), în cartea II—art. 62, 81—84, 106, 108, 113, 114, 120—122, în cartea III—art. 271, în cartea IV—art. 154 și în cartea V—art. 36—38, înse, în vederea practicei, se dă aici în redacția ei primitivă.

întinde la cazurile : 1) de schimburi pe baza art. 86 din Regulamentul instituțiilor țărănești și la schimburile de la hotărnicie și 2) la cedările de pământ, în puterea hotărârilor mirului, în folosul clerului parohiilor din nou înființate (nota 2 la art. 162 Regulam. răscumpărării, după Contin. din 1890). Aceste schimburi și cesiuni se fac după regulile în ființă.

2) Bucățile de pământ-nadel, dobândite de țăranii individual sau cari se află în folosința lor ereditară, pe casă (familie), se pot înstrăina prin dăruire sau vânzare silită, pentru rămășițe de la plățile de răscumpărare (Regul. răscumpărări. articolele 133—138) numai la persoane înscrise sau cari se înscriu în obștia satească.

Aplicarea mărgenirii stabilită prin regulile de față nu se întinde la cazurile : 1) de schimb pe baza art. 86 din Regulamentul instituțiilor țărănești și la schimburile de la hotărnicie și 2) de înstrăinare a unui pământ nadel pentru scopuri industriale. În acest din urmă caz bucățele de nadel se pot vinde și la persoane din alte stări sociale, dar nu alt cum de cât cu autorizare specială, dată de Ministrul Treburilor din Lăuntru, după înțelegere cu Min. de Finanțe și cu Controlorul de Stat după competență.

3) Se oprește obștiilor țărănești și țăranilor individual a da pământuri nadel ca zălog la persoane particulare, chiar dacă împrumutul de răscumpărare a acestor pământuri ar fi stins. Urmărirea acestor pământuri în puterea hotărârilor instituțiilor judecătorești și vânzarea lor pentru îndestularea pretențiilor izvorând din ipotecă, făcută în modul statornicit, înnaînte de promulgarea legii de față, este singura îngăduită.

II. Pentru modificarea și completarea Regulamentului de răscumpărare s'a hotărât:

Înnaînte de plata deplină a împrumutului de răscumpărare, împărțirea între stăpânii de case și răscumpărarea înnaînte de termen de către aceștia a bucăților lor din pământul dobândit de obștie, nu se îngăduie altfel decât cu învoirea obștiei, în condițiile arătate în hotărârea (prigovorul) adunării satești respective.

III. Aplicarea regulilor arătate în secțiunile I și II, nu se întinde la guberniile Regatului polon, nici la guberniile balteice, nici la guberniile și oblastiile (țările) regiunii caucaziene și ale Rusiei asiatice (Col. de legi 1894, No. 15, art. 94).

1. Pământurile țărănești de nadel, înstrăinate silit pentru necesități ale Statului sau publice, nu sunt supuse la aplicarea legii din 14 Dechemvrie 1893. Atare înstrăinare este condiționată de aplicarea la acest caz a ucazului Prea înalt iscălit și nu se mai cere adevărarea organelor administrației inferioare (98/18 Dec. Dep. cas. unite).

2. Legea de la 14 Dechem. 1893 are în vedere numai pe țăranii și nu poate fi aplicată la cazuri de vânzare pentru datoriile proprietarilor locurilor din piață, cari li s'au împărțit în târgușoarele fiscoiului din regiunea Nord-Vestică (în 1867) Evreilor, cari nu fac de loc parte din clasa țărănească (94/10 Dec. Dep. Cas.).

3. Se îngăduie vânzarea de bucăți din pământul țărănesc de nadel nu numai persoanelor înscrise sau cari se vor înscrie în acea obștie satească, căreia este cedat acel nadel, dar și în general țăranilor cari fac parte din orice altă obștie (99/15 și 1900/48 Dec. dep. cas. unite).

4. Având în vedere forma comună de stăpânire, pământul țărănesc de nadel, în 1883, răscumpărat de stăpânii de casă a parte în proprietate, individuală, dar neales pentru fie care la o parte din complexul nadelului mirului, iar apoi în 1885, cumpărate la vânzare publică de un membru al aceleiași familii țărănești (de femeia țăranului proprietar), își păstrează însușirea de pământ nadel, supus aplicării legii din 14 Dec. 1893 (99/29 dec. dep. cas. unite).

5. Aplicarea legii de la 14 Dec. 1893 se întinde la pământurile foastei armatei căzăcești din Novorosiisc, dăruite Cazacilor pe temeiul Prea înaltei porunci din 3 Dec. 1868 (1902/94).

Legi restrictive privitoare la Evrei (t. IX. Legea stărilor sociale, ed. 1899. art. 780-785 și anexa la art. 791¹⁾).

780. Evreii în regiunea unde au voie a locui în general, de asemenea și pretutindeni unde le este îngăduit a sta permanent, pot dobândi proprietate nemiscătoare de ori ce fel, afară de moșie cu țăranii, a căror stăpânire se oprește Evreilor.

1) Vezi mai jos. Hotărârea Comitetului de Miniștri, prea înalt întărită la 10 Maiu 1903 cu privire la propirea temporară de a face acte întărite în numele și pentru folosul Evreilor.

1835 Apr. 13 (8054) § 12; 1836 Maiu 21 (9203); 1853 Iun. 4 (27322); 1857 Ian. 14 (31400); 1858 Mart. 27 (32921); 1861 F. 19 (36674) I, art. 3; 1862 Apr. 26 (38214).

Nota 1. In cele zee gubernii apusene se oprește tuturor Evreilor fără excepție a dobândi pământ dela boieri și de la țerani, de asemenea și de-a dobândi și lua ca ipotecă proprietăți, dobândite pe baza Legei din 5 Martie 1864 (40656a Col. deplină de legi 1866) relativă la ușurările, privilegiile și împrumuturile bănești, acordate la cumpărarea de moșii ale Statului sau particulare în guberniile apusene, și pe baza Instrucției dela 23 Iulie 1865 (42328a Col. deplină de Legi 1867) despre modul vânzării pământurilor Statului în guberniile apusene persoanelor de origină rusă. 1864 Mart. 5 (40656a Col. deplină de legi, 1866) art. 26; Iulie 10 (41039) Prea înaltă poruncă; 1865 Iul. 23 (42328a Col. deplină de legi 1867) art. 26; 1867 Martie 24 (44338a). Hotărârea Comitetului de Miniștri.

Nota 2. S'a dat poruncă prea înaltă: ca în guberniile unde au voie să se așeze permanent Evreii, că se oprească provizoriu facerea în numele Evreilor de acte de cumpărare și de ipotecă pe averi nemiscătoare, aflătoare în hotarele orașelor și târgurilor. 1882 Maiu 3 (834) hot. Consil. Min. art. 2—4.

Nota 3. (După Contin. din 1906). Până la revizuirea pe cale legislativă a măsurilor privitoare la Evrei, în guberniile, cari nu intra în limitele așezărilor generale ale Evreilor, se oprește facerea din partea sau în folosul Evreilor, a ori ce acte de folosință de averi nemiscătoare: 1) cari ar sluji la întărire asupra-le a drepturilor de proprietate, stăpânire și folosință de averi nemiscătoare, aflătoare afară din orașe și târguri, și 2) cari le-ar da puțința a da bani cu împrumut primind ca garanție atari proprietăți. 1903 Maiu 10 (22932) Hot. Comit. Miniștri.

Nota 4. (După Contin. 1906) In localitățile arătate în nota 4 (după Contin. 1908), se acordă Evreilor aceleași drepturi, ca și în orașe și târguri, de-a dobândi averi nemiscătoare, în marginile suprafeței locuite, cum și dreptul de-a le administra și de-a dispune de ele. Dezlegarea îndoelilor în privința fixării marginilor suprafeței colonizate a atari localități (art. 779), nota 4 după Contin. din 1906) se încredințează oficiilor locale guberniale sau oficiilor guberniale pentru daraverele țerânești, după competență. 1903 Maiu 10 (22933) Hot. Comit. Min. art. 2.

781. (după Contin. 1906). In guberniile apusene de pe lângă graniță și în gubernia Basarabiei, pe întinderea de cincizeci de verste dela graniță, Evreii se supun la toate legiurile relative la locuirea persoanelor arătate, în vigoare în limitele regiunilor unde așezământul Evreilor este îngăduit. 1904. Iun. 7. Col. leg. (1173) I, art. 1.

Notă. (După Contin. 1906). În hotarele zonei de cincizeci de verste

de la graniță, oprirea stabilită în notele 1 și 2 de la art. 779 pentru Evrei de-a se mută di'ntr'o localitate sătească în alta, privește numai stabilirea Evreilor în localitățile sătești ale zonei arătate, după 6 Iun. 1904. Tot. acolo, art. 2.

782. În oblastia armatei Donului, pân la revizuirea generală a legilor în ființă privitoare la Evrei, se oprește Evreilor a dobândi în proprietate și a țineă în locație atari proprietăți. 1880 Maiu 22 (60970) art. 1.

Nota 1. Contractele privitoare la dobândirea de către Evrei a proprietăți nemiscătoare în oblastii, investite supt forma de acte legale pân la 22 Maiu 1880, deasemenea și contractele de inchiriere sau de arendare, încheiate în modul stabilit innainte de vremea arătată, rămân în vigoare. Tot acolo art. 3.

Nota 2. (după Contin. 1906). Aplicarea regulilor, arătate în acest art. 762 nu se întinde la acei Evrei, cari s'au așezat în fostul ținut al Rostovului (Vezi art. 780 nota 3) și în comandamentul orașului Taganrog innainte de publicarea legii despre unirea numitului ținut și a numitului comandament orașenesc în oblastia armatei Donului 1887 Maiu 19 (4466), 1887 Maiu 19 (4466) I. art. 21. — (Vezi 1903 Maiu 10 (22932) Hot. Comit. Min.

783. În hotarele oblastiei Cubanului și Terului, pân la revizuirea generală a măsurilor relative la Evrei, este oprit Evreilor a dobândi în proprietate sau a luă cu chirie sau cu arendă averi nemiscătoare. Oprirea arătată în acest articol pentru Evrei de-a luă în arendă averi nemiscătoare și de-a le dobândi cu drept de proprietate nu se aplică la cazurile: 1) de luare cu chirie sau în arendă de către Evrei, înscriși în obștiile locale, a proprietăți aflătoare în acele localități unde sunt înscriși. (Vezi art 780, nota 3, după Contin. din 1906) și 2) strămutarea la Evrei prin moștenire a averilor nemiscătoare, dar persoana care capătă moștenirea nu este scutită de aplicarea instrncțiunilor în privința stabilirei și locuirei permanente în aceste oblastii, precum sunt arătate în Statutul paspoartelor (art. 68 anexa la art. 9 p. 1, ed. 1903). 1892 Iun. 18 (8745) I p. 4, 5. — Comp. 1903 Maiu 10 (22932) Hot. Comit. Min.

Notă. Contractele pentru dobândire de proprietăți nemiscătoare, investite în acte legale innainte de promulgarea legii explicate în acest art. (783) din legea de la 18 Iunie 1892 (8745), de asemenea și contractele de inchiriere sau arendare de către ei a atari proprietăți, încheiate în modul stabilit innainte de această vreme, rămân în putere. Tot acolo, art. 4, nota.

784. Evreii în lăuntrul hotarelor regiunii unde au locuință permanentă pot lua cu chirie sau cu plată de redevență, afară de pământuri și felurite feluri de ugedii, stabilimente de gospodărie, mori, hanuri și altele. Pentru a lua să ție loturile cu redevență și alte stabilimente gospodărești, Evreii se primesc atât la proprietățile Statului, cât și la cele boierești, numai pe baza de contracte în toată forma. Regulele pentru arendarea la Evrei a povernelor și a cârciumelor se dau în Legea dărilor de pe accize. În moșiile cu țerani supuși, este oprit Evreilor a fi administratori sau comiși sau a lua de la boieri cu oțcup (à ferme), veniturile ce aceștia au de la țerani, și a fi slujbași în folosul moșierilor. 1835 Apr. 13 (8054) § 64; 1839 Dec. 27 (13032) art. 4; 1840 Iunie 12 (13547); 1855 Dec. 5 (29902); 1861 Febr. 19 (36674), II art. 1; Iulie 4 (37197) art. 106—108, 242; 1863 Mart. 18 (39386); August 24 (39998); Sept. 2 (40025).

Nota 1. În proprietățile particulare, dobândite în guberniile apusene pe baza legii de la 5 Martie 1864 (40656 a, Col. deplină de legi 1866), privitoare la ușurările, privilegiile și împrumuturile bănești, acordate la cumpărarea de moșii ale Statului sau particulare în guberniile apusene pentru persoanele de origine rusească, legea din 23 Iulie 1865 (42328a, Col. deplină de legi, 1867), Evreii pot fi arendași sau administratori la conducerea moșiilor, a uzinelor de făcut zahăr din sfeclă, a fabricelor de sticlării etc., la cari administrații trebuie cunoștinți tehnice și oarecare capital circulant, dar Evreii nu pot lua în arendă sau administrare nu numai moșii întregi, dar nici ugodii separate rurale cari intră în alcătuirea aceloră. 1864 Mart. 5 (40656 a, Col. deplină de legi, 1866), art. 27; 1865 Iul. 23 (42328a, Col. deplină de legi 1867) art. 26; 1867 Dec. 8 (45257).

Nota 2. S'a poruncit prea înalt: în guberniile unde Evreii au drept a locui permanent, se suspendă provizoriu atestarea contractelor de luare cu arendă de către Evrei a averi nemîșcătoare aflătoare afară de hotarele orașelor și târgurilor, cum și a proceurilor prin care li se dă dreptul de-a administra aceste averi. 1882 Mai 3 (834) Regl. Comit. Min. art. 2, 3.

Nota 3. (după Contin. 1906). Evreilor pomeniți în nota 3 (după Cont. din 1906) de la art. 779, li se dă drept, în timpul cât vor fi afară din orașele și târgurile așezate în regiunea unde Evreii au voie să locuiească, a încheia contracte de luare cu arendă a imobilelor pentru locuitul lor și pentru a practica meserii și comerț. 1904 Aug. 11. Col. legi, 1377, Uc. nominal, art. 2; (1905 Iun. 16 Col. leg. 1141).

785. O proprietate nemîșcătoare, nelocuită de țerani, dacă a ajuns prin moștenire la Evrei afară din acele locuri, unde

stăpânirea acestora se îngăduie Evreilor, aceștia sunt datori să o vândă în curs de 6 luni. Această regulă se aplică la Evreii străini, cari dobândesc prin moștenire imobile în Rusia. 1835 Apr. 13 (8084) § 14, 120.

Anexă la art. 791 (nota 1): art. 7, 8 și 9
(Legea stărilor sociale).

7. Negustorii din gilda întâia din Evrei, cari s'au înscris în orașele aflătoare în afară de regiunea unde așezarea Evreilor este îngăduită, pe baza regulilor arătate în Statutul paspoartelor (art. 12 p. 1), se folosesc de dreptul de a dobândi proprietate nemiscătoare în Imperiu, afară de moștile cu țerani supuși pe ea (art. 88, nota, anexa: art. 3 și 4), de asemenea și de toate drepturile privitoare la comerț, antreprize, instalare de fabrici și uzine, la întemeiere de comptuare bancherești, de cari se bucură negustorimea antotona rusească în privința dobândirii de certificate industriale, cari dau drepturile de neguțitori din gilda întâia (art. 532 din această Lege a Stărilor sociale), împlinind și toate obligațiile impuse neguțitorilor din gilda întâia, dar fără a avea și privilegiile, cari sunt în folosul locuitorilor acestor orașe, în cari sunt înscrși. Dreptul de proprietate și de a dispune de o proprietate imobiliară, dobândită în numele orașe, nu se iau dela Evrei nici atunci când ei, după ce sau mutat în ele, vor fi stat mai puțin de zece ani în gilda întâia și deci vor fi nevoiți a se întoarce la locul de petrecere permanentă a Evreilor (legea paspoartelor art. 12 p. 1). 1859 Martie 16 (34248) art. 1, 4; 1891 Fev. 19 (36674) I, art. 3, 4; 1891 Martie 25 (7574) părerea Cons. de Stat, XIII, art. 1, notă; 1898 Iunie 8, Col. leg. 964, părerea Cons. de Stat, IV, art. 1.

Notă. S'a poruncit prea înalt: ca o măsură vremelnică, pân la revizuirea legiurilor în vigoare cu privire la Evrei, arătate în acest art. (7), Evreilor negustori din gilda întâia și membrilor familiei lor, neînscrși încă, pân la ziua promulgărei hotărârei Comitetului de Miniștri prea înalt întărită la 22 Ianuarie 1899, în negustorimea orașului Moscva și în a orașelor din gubernia Mosevei, să li se dea drept să se așeze cu locuință permanentă și să-și ia certificate industriale și certificate că fac parte din clasa negustorilor, cari certificate dau dreptul de-a profesă negustoria de gildă întâia (art. 532 din această

Lege a stărilor sociale), în orașul Moscva și în orașele din gubernia Moscvei nu altfel, de cât cu autorizație specială pentru fiecare caz din partea Ministrului Finanțelor, după înțelegere cu guvernatorul general al guberniei Moscva. 1899 Ian. 22 Col. de legi, 408, Hot. Comitetului de Miniștri, art. 1, 5.

8. În orașele Nicolaev și Sevastopol Evreilor cetățeni onorați ereditari, și personali, cari exercită comerț fiind înseriși în ghildă, și neguțătorilor din amândouă ghildele, li se dă dreptul de-a practica meserii, comerț, antreprize și de-a dobândi, după regulile generale, stabilite în acele localități menite pentru locuință permanentă pentru Evrei. Acest drept nu se aplică la Evreii, puși supt urmărire, de instanțe judecătorești sau de privegherea polițienească, nici la cei cari au fost certați de justiția penală. 1866 Mart. 24 (43139) art. 4; 1886 Iun. 12 (3814) Părerea Cons. de Stat XII art. 2; 1896 Maiu 14 (12936) manifest, XIII, art. 5.

9. Drepturile comerciale și industriale ale Evreilor, înscrise în orașul Riga, se determină prin măsurile generale privitoare la Evrei. Evreii din Riga, deși nu au acolo dreptul de cetățenie, pot totuși dobândi în orașul Riga și în mahalalele lui proprietate nemișcătoare, se pot ocupa cu comerț mic și cu alte profesii, de-aemenea au și dreptul de-a se înscrie în negustoria din ghildă și a intra comiși comerciali și vânzători în prăvălii, după aceleași reguli ca și Evrei din alte gubernii. În caz de-a dori să se ocupe cu meserii, pot, cu autorizația autorității locale, înființa un țeș (o braslă) special, mixt, sau intra în țekele mici, aflătoare în ființă în orașul Riga. 1841. Dech. 17 (15126); 1858 Maiu 12 (33148) art. 1; 1865 Fevr. 9 (11779) regl. art. 13, 14, 20, 32—46, 55, 60—64; 1870 Martie 23 (48175) 1; 1876 Ian. 25 (55501) Ucaz nominal.

Regulamentul prea înalt întărit al Comitetului de Miniștri privitor la oprirea provizorie de-a face din partea Evreilor sau în folosul lor ori-ce fel de acte întărite în guberniile în cari ei nu au drept de-a locui permanent.

(Col. de legiuri 21 Maiu 1903 No. 50, art. 579).

Comitetul de Miniștri, ascultând propunerea Ministrului de Interne de la 3 Aprilie 1903 cu No. 2125, privitoare la

oprirea provizorie de-a face din partea sau în folosul Evreilor în guberniile cari nu fac parte diu regiunea unde ei au drept de-a se așeza statornic,—nici un fel de acte întărite, a hotărât: pân la revizuirea pe cale legislativă a măsurilor privitoare la Evrei, se oprește în guberniile cari nu fac parte din regiunea unde au drept a locui statornic, de-a face acte întărite din partea lor sau în folosul lor: cari ar sluji spre a le întări drepturi de proprietate, de stăpânire (posesie) și folosință pe averi nemișcătoare, aflătoare afară din orașe și 2) cari le-ar da puțința de-a da bani cu împrumut garantat în atari proprietăți.

Domnul Împărat, în 10 de Maiu 1903, a binevoit a întări prea înalt hotărârea Comitetului de Miniștri.

Hotărârea Comitetului de Miniștri prea înalt întărită cu privire la schimbarea regulilor provizorii de la 3 Maiu 1882, despre locuința Evreilor afară din orașe și târguri.

(Col. de legi 1903 No. 50 art. 580).

Comitetul ¹⁾ Miniștrilor, ascultând: 1) propunerea fostului Ministru de Interne, dela 27 Martie 1902 cu No. 1828, cu privire la schimbarea regulilor provizorii din 3 Maiu 1882 despre locuirea Evreilor afară din orașe și târguri, și 2) raportul Ministrului de Interne către directorul daraverelor Comitetului Miniștrilor, dela 27 Apr. 1903 cu No. 460, cu informații suplimentare privitoare la această, a hotărât:

1) Să supune la cercetarea *prea Înaltei Sale Majestăți*, o listă de localitățile rurale în guberniile din regiunea unde Evreii au drept a locui, în cari se poate îngădui, ca excepție dela regulile în vigoare din 3 Maiu 1882, locuirea liberă a Evreilor:

2) În localitățile rurale artătate (art. 1) să se acorde Evreilor atât în orașe cât și în târguri, dreptul de a dobândi proprietăți nemișcătoare, în hotarele întinderii locuite din aceste localități rurale, cum și dreptul de a le administra și a dispune de ele. Dezlegarea îndoelilor cu privire la fixarea granițelor ariei locuite din localitatea rurală (art. 1) se încredințează

¹⁾ Consiliul.

oficiilor guberniale sau oficiile guberniale pentru daraverele țerânești, după competență și 3) să dea drept Ministrului de Interne, când va găsi de nevoie, să aducă în Comitetul Miniștrilor propuneri pentru complectarea corespunzătoare a listei, întru cât trebuința va cere, spre complectarea listei de localități pomenite în art. 1 din lista de față.

Domnul Împărat a binevoit a încuviința prea înalt hotărârea Comitetului, iar proiectul de localități rurale în guberniile din regiunea unde Evreii au drept a locui să o supue examinării și întăririi Maestăței Sale în ziua de 10 Maiu 1903¹⁾.

Nota. Este legea de la 11 Iunie 1891. p. 5, despre oprirea țerei lor de-a dobândi ferme țerânești în Regatul Polon.

Formulare de acte și atestări

Formular de act de cumpărare.

Vezi Cod. civ. art. 1381-1467.

Model de act de vânzare de pământ pentru construit cale ferată.

Anul 1895 luna ziua s'a înfățișat la mine
notar în Petersburg în biuroul meu *cutare*
desp., pe Nevski Prospect, No. mie personal cunoscuți și având capacitate legală juridică de a face acte, *cutari*, V. și P. lucrând în calitate de împuterniciți, înfăiul, al administrației orășenești comunale cu însărcinare din partea Upravei orășenești anul 18

¹⁾ *Lista de localitățile rurale în guberniile din regiunea unde Evreii au dreptul a locui, în cari localități rurale se poate îngădui ca o excepție dela nota 1 dela art. 779, locuirea slobodă a Evreilor, după Contin. 1906, anexă la art. 779 (nota 4) Legea stărilor sociale).*

Gubernia Basarabiei. în ținutul Benderului (Tighinei): Romanovca; în ținutul Achermanului (Cetăței Albe). Artăiz, Tarutino; ținutul Balți: Cornești-gară, Cornești—trecătoare, Pârlița, Unghenii; ținutul Orheiului: Bravici, Cinișăuți; ținutul Sorococi: Zgurița. (Nu mai dau celealalte localități rurale din gub. Vilnei; gub. Vitebsc; gub. Chievelui; gub. Covenului, gub. Moghilevului; gub. Podoliei; gub. Poltavei; gub. Tauriei; gub. Hersonului, gub. Cernihovului.

cu No. bazată pe hotărârea Consiliului comunal dată în același an, iar al doilea — al Administrației Căilor ferate cu procură dată de directorul acelei căi ferate, declarată la notarul la *cutare* dată, după registru la No. 970, locuind în *cutare loc*, însoțiți de marturi necunoscuți mie personal (*cutari*) locuitori arătându-mi pentru adevărarea personalității lor paspoartele, liberate cu No. și mi-au declarat, că ei V și P. fac un act de cumpărare cu următoarele condiții: Dîntre ei V., pe baza însărcinării sus numite, a vândut Statului, înfățișat prin împuternicitul deplin al Direcției căii ferate P., pentru construirea numitei căi ferate un pământ care este al administrației comunale orășanești din necultivat, dobândit în baza Prea înaltei porunci arătate, în *orașul* în *cutare loc*, în mărime de *atâtea* desiatine și *atâția* stâneni pătrați însemnat pe planul făcut cu No. ; administrația orășanească comună a luat pentru această bucată de pământ bani de argint. ruble, iar cheltuelile pentru facerea acestui act se trec în socoteala Statului. Înainte de aceasta, bucată această n'a fost nimănui vândută, nici ipotecată, nici cedată după lege și e nesequestrată, iar dacă cineva, din vreo pricină oarecare, va ataca administrația comună orășanească se obligă a apăra interesele Statului, cum trebuie, după lege. Pentru facerea actului mi s'au înfățișat mie, notarului, documentele pomenite în el, în originale. Acest proiect de act s'a cetit, (și așa mai departe după formular).

*Model de act de cumpărare pe un imobil vândut
de un executor testamentar.*

Anul 1895, luna , ziua , s'a înfățișat la mine , notar în Petersburg, în biuroul meu. executorul testamentar, mie personal cunoscut al *cutărui* (profesia, numele, patronimia și familia testatorului), testamentul fiind întărit pentru executare la Tribunalul regional din Petersburg la *cutare* dată, înfățișându-ne pentru constatarea personalității sale un pasport liberat de la cu No. și cu *cutare*, personal cunoscut mie și având capacitate juridică legală de-a face acte, locuind în *că-*

tare loc, însoțit de *cutari* marturi, cunoscuți mie personal, locuind în *cutare loc* și declarându-mi că ei V. și B. fac un act de vânzare cu următoarele condiții: V, executorul testamentar, pentru executarea sus numitului testament, a vândut lui B. proprietatea testatorului N. o casă de piatră cu toate construcțiile și cu locul, a cărui întindere în lărgime este de stânjeni, iar în lungime de stânjeni, aflător în *cutare loc*, cu No. în vecinătate cu stăpânirile cutărilor persoane. Proprietatea a dobândit'o N. de la M. prin act de cumpărare, făcut în *cutare an*, etc. la notar în *cutare loc* și întărit de Primul notar în același an. V. a luat de la B. pentru proprietatea vândută ruble de argint, iar cheltueile pentru facerea acestui act s'au pus în socoteala cumpărătorului. Această proprietate este ipotecată la Societatea de credit din orașul în anul 18 . . . pe timp de patrusprezece ani pentru suma de ruble, din care datorie mai este acuma în ființă din capitalul rămas. . . . ruble. Această datorie se strămută asupra cumpărătorului B. în socoteala sumei de cumpărare cu toate obligațiile făcute la împrumut. Pân la data de față, arătată proprietatea nu este vândută, nici zălogită, nici cedată, afară de ipotecarea la sus numită Societatea de credit și nu este întărită cuivă pri'ntr-un act, iar, dacă oareși cine va ataca ori din ce pricină ar fi, cumpărătorul B este dator a se apăra singur de atacător și de pagubele ce-ar putea urma din aceasta. S'a cetit părților art. 254 t. V. din Statutul dărilor în 1903. Acest proiect s'a cetit părților contractante și etc., potrivit formularului.

Formular de act de vânzare a unui imobil.

Formularul general al ori cărui act notarial, iar după aceea . . . cu declarația că ei, G. P și D. fac un act de vânzare cu următoarele condiții: din ei, G. a vândut lui P și D în proprietate comună lor, celui di'ntăiu—un sfert, iar celui de al doilea—trei sferturi, proprietatea sa nemișcătoare, liberă de zalog și propire, N. aflătoare în. gubernia ținutul. care-a dobândit'o de la prin act de cumpărare făcut la notarul A. în anul 18 . . . întărit de Primul notar al Tribunalului regional din în

cutare an, coprinzând desiatine de pământ cu construcții, păduri, ape, alte ugodii și dependențe, învecinătate cu pământurile necultivate. Gh. . . . a luat pe această proprietate bani de argint ruble, iar cheltueele ca facerea acestui act cad în socoteala cumpărătorului. Aceasta vânzare se face cu condiția că vânzătorul se înlătură de la răspunderea modului cum vor eși procesele ce sunt asupra pomenitei proprietăți și în general de la răspundere pentru toate urmările vânzării. Art. 254 t. V. Statutul dărilor din 1903 s'a cetit părților. Acest proiect s'a cetit

Model de chitanță pentru arvună asupra unui imobil, făgăduit spre vânzare cu participarea Băncei funciare țerănești.¹⁾

Orașul Chiev. Anul una mie opt sute nouăzeci și șapte..., eu, supt iscălitul proprietar de pământ în gub. ținutul am făgăduit să vânz ȣeranilor din gubernia , ținutul volostea , din pământul proprietate a mea în ținutul volostea , în cătime de desiatine stânjeni, care va fi cumpărat de ei de la mine cu ajutorul Băncei funciare țerănești cu prețul de ruble. Am primit dela acești țerani, în socoteala prețului pământului arătat, ca arvună la încheerea învoelei ruble. Drept care mă oblig a face act întărit pe pământul numit pe prețul de nu mai târziu de cât în după primirea înștiințării că Banca funciară țerănească a admis să dea împrumutul cerut de la ea cu zălogirea pământului.

Model de proiect pentru cumpărare de pământ cu participarea Băncei funciare țerănești:

Anul una mie opt sute nouăzeci luna în noi jos iscăliții am încheiat între noi învoiala următoare: Eu vând pământul meu aflător în gubernia Chievului, în ținutul , volostea , care se hotărăște cu pământurile în cătime de

¹⁾ Vezi Statutul Băncei func. țer. în privința modului de-a dobândi pământ prin conlucrarea ei.

desiatine și . . . stânjeni pătrați, din cari pământ de lucru . . . , fânaț . . . , pădure de lemn de construcție . . . , pădure de lemn de foc . . . , iar în totul pământ roditor . . . , desiatine și . . . stânjeni cu preț de . . . ruble și . . . copeice pe desiatină de pământ roditor,— învoindu-mă a primi în socoteala acestei sume: a) arvună de . . . ruble, b) din împrumutul de la Banca funciară țerănească, după întărirea actului de vânzare . . . ruble; c) . . . ruble, ce au a se plăti de cumpărători d'înr'o dată, cari trebuie vărsate la Secția din Chiev a Băncei funciare țerănești și cari mi se vor liberă mie, conform art. 74 din Statutul Băncei funciare țerănești. Ceea-ce mai rămâne după aceasta: . . . ruble, m'am învoit să le repartizez pe . . . termene, în părți egale, dându-mi obligații. Dacă împrumutul dela Banca funciară pe proprietatea de vândut nu se va autoriza pentru suma sus arătată . . . , atunci banii ce nu vor ajunge, cum și cele . . . ruble pomenite ce au a mi se plăti, cumpărătorii mi le vor plăti după întărirea actului de vânzare de către Primul Notar, vărsând acești bani în această secție (sucursală) a Băncei. Dacă în curs de 3 luni din ziua când vor primi știre de la Secția Băncei să depue la ea actul de cumpărare, cumpărătorii nu vor face la Secție restul de plată ce mi se cuvine sau dacă nu mă voi fi învoit să le dau pri'ntr'un act osebit, amânarea plăței acestui rest, atunci actul de vânzare se privește ca nerealizat pe baza art. 74 din Statutul numit. 2) Noi jos, iscăliții, . . . stăpâni de casă cumpărăm sus arătatul pământ de la stăpânul lui . . . , cu conlucrarea Băncei funciare țerănești, cu . . . ruble, plătindu-l în chipul sus arătat și dând obligațiile bănești prescrise la punctul întâiu, după întărirea actului de vânzare pentru sus arătată moșie și, depunerea lui la Secția din Chiev a Băncei funciare țerănești. În caz, dacă vânzarea nu s'ar realiza din pricini, neatărnătoare de noi, sau de vânzător, atunci arvuna se va înapoia cumpărătorilor. Iar dacă actul de vânzare nu se va face în curs de . . . de la data primirei de către vânzător a înștiințării că împrumutul e autorizat, la caz de-a refuza el facerea actului de vânzare, atunci arvuna trebuie să se înapoieze cumpărătorilor îndoită. Iscăliturile.

Model de obligație pentru alcătuirea unei tovărășii spre a dobândi pământ cu participarea Băncii funciare țărănești.

Noi, jos iscăliții, țerani stăpâni de case din gubernia ținutul, volostea, în totul stăpâni de casă, având de gând să cumpărăm împreună de la proprietarul de pământ desiatine cari fac parte din în ținutul, cu împrumut de la Banca funciară țărănească pe termen de . . . ani, ne-am înțeles între noi să alcătuim pentru cumpărătura numită, pe baza art. 63 din Statutele Băncii numite, o tovrărășie, și prin aceasta ne obligăm cu chezeșie reciprocă unul pentru altul, a face exact plățile la termenele fixate și în cătimea fixată asupra împrumutului, ce ni se va da de la Bancă. Drept care ne și iscălm. Anul 18 . . luna . . . ziua . . .

Iscăliturile trebuie atestate de Administrația Volostei (art. 63, Statutul Băncii funciare țărănești).

Model de declarație scrisă dată Băncii funciare țărănești la cumpăratul de pământ cu participarea acesteia.

Anul una mie opt sute . . luna . . ziua . . , noi, jos iscăliții . . . din gubernia . . . , ținutul . . . , volostea . . . am dat această declarație scrisă Băncii funciare țărănești că, noi, cumpărând cu conlucarea acestei Bănci de la cutare stăpân de pământ, moșie alcătuită din . . în gubernia . . , ținutul . . , în cătine de . . desiatine și . . stj. patr., cerând privitor la această cumpărătură împrumut de la numita Bancă în mărime de . . ruble, pe termen de . . . Pământul sus numit, îl vom zălogi cu toate construcțiile făcute pe el, și ce s'ar mai face, cu pădurea ce crește pe el și cu altă avere la Banca funciară țărănească, pentru împrumutul luat de la ea, obligându-ne: 1) A plăti pe fie ce an la termenele statornicite plățile cuvenite Băncii țărănești asupra arătatului împrumut fără de nici-o rămășiță câte pe jumătate de an în curgere de socotind din ziua, în care se va da hotărârea Consiliului Băncii funciare țărănești pentru fixarea împrumutului 2) A nu înstrăina nici într'un chip și, fără încuviințarea Băncii funciare țărănești, a nu da în ținere cu redevență

sau cu arendă pământul sus arătat cumpărat . . . în tot timpul pînă la stingerea deplină a datoriei către Bancă. 3) Pînă la plată deplină a împrumutului dat nouă . . . de Bancă, să nu tăiem pădurea ce crește pe pământ fără învoirea Băncei, ci a o apăra de tăiere de către alții, iar în caz de-a se strică pădurea prin foc, să dăm pe dată de știre secției din Chiev a Băncei. 4) Cât timp pământul va fi zălogit să îngăduim ca împuterniciții Băncei să cerceteze pământul și averea aflătoare pe el. 5) La întîmplare de neplată a . . . rate anuale, nimic nu va împiedică pe Bancă de-a vinde prin vânzare publică pământul zălogit la ea, cu toată averea de pe el. După cererea Băncei vom putea fi depărtați de la stăpînirea și folosința numitului pământ și 6) Atît în folosința de pământul cumpărat, cum și în privința înstrăinării lui, să ne supunem la toate regulile privitoare la pământurile zălogite la numita Bancă.

*Model de act de cumpărare a unei averi nemișcătoare
cu conlucrarea Băncei funciare țerănești.*

Anul . . . s'au înfățișat înaintea mea, notar în Chiev, în biuroul meu, aflător în cutare loc, A și B, personal cunoscuți mie și avînd capacitatea juridică legală de-a face acte, din aceștia cel din urmă lucrînd pentru sine și cu procură pentru țeranii din același sat cutari, cari au alcătuit împreună cu el, B, o tovărășie pentru cumpărat pământ cu ajutorul Băncei funciare țerănești, atestată de administrația volostă . . . în acest an, cu No. . . , înfățișată mie în original, întovărășiți de martori personal cunoscuți mie declarându-mi, că ei, A și B, fac un act de cumpăratură cu următoarele condiții: din ei, A, a vîndut tovărășiei sus pomeniților țerani bucata proprie a sa de pământ, ce-a dobîndit el de la V, pun act de cumpărare, făcut în cutare loc de cutare notar și întărit de . . . pământ aflător în gubernia . . . , ținutul . . . volostea . . . , lângă satul . . . , în întindere, cum se arată în acest act de cumpărare, de . . . desiatine și . . . stj. pătr., cu ugoțiile și cu pădurea, avînd hotare cu pământurile cutăror stăpîni. Această vânzare s'a făcut pentru suma de . . . ruble, asupra căreia s'a plătit din mijloace proprii . . . ruble; iar pentru plata sumei rămase s'a autorizat

tovărășiei un împlumut de Banca funciară țerănească în câtime de . . . ruble, pe termen de . . . , cu condiție ca pământul cumpărat să fie zălogit la Banca funciară țerănească și că tovarășia care l'a dobândit se obligă a plăti exact acestei Bănci ratele la termen asupra împrumutului în curgerea termenului sus arătat câte . . . ruble, la fiecare jumătate de an cu chezeșie solidară unul pentru altul. În această bucată de pământ dobândesc: B . . . desiatine, V . . . desiatine și ceilalți câte . . . desiatine. Până acum acest pământ n'a fost al nimărui, nici zălogit nici cedat prin nici un fel de acte; dacă cineva ar ataca din vre-o pricină ce-va acest pământ, atunci vânzătorul și moștenitorii lui vor avea a apăra pe numita tovarășie de atacători și de pagubele ce ar putea urma în aceasta, cum se cuvine după lege. (Aci se copiază documentele înfățișate la facerea actului de cumpărare). Proiectul acestui act s'a cetit . . . Duplicatul pe coală de 80 de capeici timbru trebuie trimis Primului notar de pe lângă Tribunalul regional . . spre întărire.

*Model de act de stăpânire (de titlu de posesie) (dannâiia)
asupra unui imobil dobândit la vânzare publică.*

Anul 18 . . . s'a înfățișat la mine Notarul N. din Bălți, în-biuroul meu . . . cutare doamnă . . . locuitoare în . . . personal necunoscută mie, înfățișând spre a-și dovedi personalitatea un certificat dat . . . , însoțită de martori . . . personal cunoscuți mie, locuitori în . . . și mi-a cerut să-i fac un act de stăpânire, având copie atestată de pe hotărârea membrului permanent . . . al congresului judecătorilor de pace, dată la . . . acest an, pentru întărirea asupra doamnei a dreptului, dobândit de ea la vânzarea publică, făcută de acel congres la . . . în anul 18 . . . , asupra jumătăței lui N, în averea nemișcătoare, aflătoare în orașul . . . în uliță . . . la No. . . , fiind în stăpânire comună cu P, și constând, cum se vede din copia inventarului, făcută de portărelul de pe lângă pomenitul congres al judecătorilor de pace la 4 Aug. 1893, di'ntr'o bucată de pământ în lățime de . . . stj. iar în lungime de . . . stj., iar peste tot de . . . stj. pătrați, împreună cu casa și hambarul de lemn, hotărându-se cu (se va scrie de pe inventar). Acest

drept a fost întărit asupra doamnei . . . pentru . . . ruble de la care sumă, dările pentru întăritură . . . ruble s'au luat la întărirea vânzării. Acest proiect de act s'a cetit, în fața sus pomeniților martori și, după aprobarea lui, s'a trecut în condica de acte, din care s'a cetit din nou în același chip. Duplicatul pe hârtie de timbru în valoare de . . . ruble, trebuie să se dea doamnei . . . , pe care ea trebuie să-l înfățișeze la Arhiva notarială din . . . ca să se treacă în registrul de daravere ale imobilelor.

Model de act de stăpânire (dannăia) pe un imobil, dobândit de-o instituție de credit la vânzare publică.

Anul 18 . . . , în urma adresei Băncii de Stat nobiliare funciare dela 20 Iulie acest an. cu No. 6395, către mine . . . notar, primită la aceeași dată în biourul meu, aflător în cutare loc, și pe baza art. 32 din Regulele provizorii ale Notariatului, s'a făcut acest de stăpânire nobilului . . . M, asupra proprietății nemiscătoare dobândită de el la vânzare publică, făcută în cutare loc de numita Bancă, proprietate care a fost a lui K., aflătoare în gubernia . . . , în ținutul . . . , coprinzând în ea pământ liber de nadeluri țerânești, după certificatul de zalogire dat de Primul notar . . . de pe lângă Tribunalul regional . . . anul 18 . . . cu No. . . împreună cu toate bucățele aducătoare de redevență, cu păduri, cu grădini de pomi, cu construcții, cu vite, cu instrumente agricole, și cu alte dependențe, hotărându-se cu pământurile țeranilor . . . Acest imobil este zălogit la Banca de Stat nobiliară funciară pentru împrumutul No. . . dat în câtime de . . . ruble pe termen de . . . , începând din luna . . ziua . . anul 18 . . . Imobilul a fost scos în vânzare pentru neplata la vreme a ratelor, și a fost întărit asupra lui M. pentru suma de . . . ruble, trecând asupra lui în socoteala acestei sume ce apasă asupra imobilului din numitul împrumut rămașița din capitalul datorit pe ziua de 1 Noemvrie acest an în suma . . . ruble, cu toate obligațiile, făcute la acest împrumut, conform Statutului și regulamentului Băncii (să se serie și celealalte condiții puse față de Bancă). Dările pentru întăritură . . . ruble sau luat de la Bancă

de la suma de . . . ruble, reprezentând prețeluirea legală a imobilului și s'au vărsat la casierie cu chitanța de la . . . cu No. . . . La facerea acestui act de de stăpânire s'a înfățișat certificatul dat lui de gubernatorul general al guberniilor Vilnei, Covenului și Grodnului la 18 pentru dobândirea de moșie în numitele gubernii. Duplicatul acestui act pe coală de timbru în valoare de ruble, urmează a se da lui M., care trebuie să-l înfățișeze Arhivei notariale din . . . spre a se face notare în registrul de daravere ale imobilelor.

*Model de act de stăpânire pe pământ expropriat
pentru utilitate de Stat*

Anul . . . In urma cererii gubernatorului din . . luna . . ziua . . anul 18 . . cu No. . . către mine notar din . . . , primită în biuroul meu, (în cutare loc), s'a făcut acest act de stăpânire pentru administrația drumurilor de fier ale Statului cu privire la înstrăinarea unui pământ, după prețeluire, pentru drumul de fier, din stăpânirea țeranului cutăruia din gubernia . . . ținutul . . . , volostea . . . , satul . . , în cătîme de . . . st. pătrați, aflător lângă același sat în hotarele arătate pe planul ridicărei din 1898, aflător în procedura prețeluirii copiată împreună în cererea pomenită a gubernatorului. Despăgubirea cuvenită pentru acest pământ în cătîme de . . . ruble s'a vărsat la comisia de prețeluire cu adresa . . No. . . . Duplicatul pe coală de timbru de 80 de copeice trebuie dat Administrației căilor ferate ale Statului, care duplicat va fi înfățișat Arhivei notariale spre a se notă în registrul de daravere ale imobilelor. Dările pentru întăritură nu se vor lua.

Model de act de danie a unei averi nemișcătoare

Anul una mie opt sute . . s'au înfățișat la mine, N. . . notar, în biuroul meu, aflător, în cutare loc, A și B, personal cunoscuți mie și având capacitate juridică legală de a face acte, locuitori în . . . însoțiți de marturi personal cunoscuți mie . . . locuitori în . . . , și mi-au declarat, că ei, fac un act de danie cu următoarele condiții: din ei A, a

dăruit lui B, proprietatea nemisăcătoare a sa proprie, dobândită de el, constând di'ntr'o casă de piatră cu două etaje, cu toate construcțiile de pe lângă ea și cu pământul de supt ele și cu curtea, având pământul în lățime . . st., iar în lungime . . st. iar peste tot . . st. părați, fiind în hotar cu imobilele cutăror persoane, dobândit de vânzător de la . . prin actul de cumpărare, făcut la cutare . . . notar în cutare loc și întărit la Primul notar . . . Această danie se face cu următoarele condiții: 1) Asupra donatarei B se strămută datoria ce apasă asupra immobilului sus arătat, către Societatea de credit urban, în cătimea rămasă de . . ruble din împrumutul luat la cutare dată pe cutare termen. 2) Donatara B este datoare a da donatorului A în toată viața lui cutare apartament din numita casă pe . . ruble pe an. 3) Pân la moartea donatorului este oprită a înstrăina sau zalogi proprietatea dăruită și 4) În caz de strămutare a sus arătatului immobil după moartea donatarei B la moștenitorii ei. Asupra acestor din urmă se întinde puterea articolului 976 t. X p. I. Dania de față B o primește în condițiile sus arătate. Valoarea proprietății dăruite, părțile o prețuesc în conștiință la . . . ruble. Pân la data de față această proprietate n'a fost nimărui vândută, nici zălogită afară de Societății Creditului Urban din . . și nu a fost cedată prin vre-o întăritură. Art. 250 din Statutul dărilor s'a cetit părților. Proiectul acestui act . . .

*Model de act de împărțeală de ascendent pe o proprietate
immob. de baștină (a neamului)*

Formularul general al actelor notariale, și apoi . . . A, având immobilul de baștină cutare, ajuns în stăpânirea lui prin actul de împărțeală făcut în cutare loc, la cutare dată, aflător în gubernia . . , ținutul . . . , lângă satul . . . în care se află pământ slobod de nadeluri țerănești . . . desiatine, a dat partea fiului său B, parte din acest immobil în întindere de . . . desiatine, arătată pe planul făcut de agrimensorul M la cutare dată, la literile S și D, cu construcțiile, pădurile, apele și alte ugòdii.

Părțile au fixat prețul după conștiința lor, la . . . ruble.

Până la această dată, această proprietate n'a fost vândută nimănui, nici zălogită nici cedată prin vre un act. Art. 205 t. V., Statutul dărilor, s'a cetit părților. Proiectul acestui act . .

Model de act de facere de parte asupra unei case

. . . A și B încheie între ei un act de facere de parte în următoarele condiții: A, din complexul proprietății nemiscătoare, dobândite de el, așezată în cutare loc, alcătuită din . . . și ajunsă la el prin cutare act, făcut în cutare loc, la cutare timp, a făcut parte fiecei sale B, o casă de piatră cu două etaje cu construcții pe lângă ea și cu pământul de supt construcție și cu curte, în întindere de . . . , în hotare cu . . . , cari construcții și pământ se află în orașul . . . pe ulița . . . la No. . . Această facere de parte s'a făcut cu condiția, ca B, luându-și imobilul separat pentru ea, să se înlătore de la participare la moștenirea imobilă rămasă după tatăl ei A, oricare ar fi acea moștenire după moartea lui. Prețul proprietății separate prin acest act s'a declarat, în conștiință, de . . . ruble . . .

Model de act de zestre

Forma obișnuită de act notarial, și apoi . . . A a dat zestre fiecei sale B în bani . . . , ruble și o casă de piatră a sa, dobândită de el cu toate construcțiile de lângă ea și cu pământul, a cărui întindere în lățime este de . . . stânjeni, iar în lungime de . . . stânjeni, aflându-se în ulița . . . , supt No. . . în hotare cu . . . , dobândită de el de la . . . prin act de cumpărătură, făcut la . . . notar, în cutare timp, întărit de Primul notar . . . Luând arătata zestre, B, pentru ea și pentru urmașii ei, renunță la participare mai departe în moștenirea după tatăl ei. Prețul proprietății dată zestre se determină de părți, în conștiință la . . . ruble. Pân la data de față această proprietate n'a fost vândută nimănui, nici zălogită și nici întărită cuivă prin ceva acte. Art. 205 t. V., Statutul dărilor, s'a cetit părților. Proiectul acestui act s'a cetit și așa mai departe.

Model de act asigurator al zestrei¹⁾ bănești..

Forma generală de act notarial cu declarația că ei A și B, soții V, fac înscrisul de față, prin care A dintre ei garantează pentru sine și urmașii săi, zestrea primită, de soția sa B, de la părinții ei, Gh. ruble de argint, prin immobilul său propriu aflător în gubernia Cernigovului în ținutul alcătuit din desiatine de pământ, construcții și alte ugodii, dobândit de la D, prin act de cumpărare făcut la N. notar la cutare dată și întărit de Primul notar Păn la data de față immobilul n'a fost vândut nimănui, nici zălogit, nu este în contestație și nici supt propire, proiectul acestui act s'a cetit

Model de act de împărțeață.

Anul una mie opt sute s'au înfățișat înaintea mea notar în Moscva, în biuroul meu aflător în cutare loc, personal cunoscuți mie și având capacitate juridică legală de a face acte, cutari locuind în însoțiți de marturi cunoscuți mie personal locuind în declarându-mi că ei, A, B, V. fac un act de împărțeață pe următoarele baze: ei, A. B. și V. confirmați în drepturile de moștenire în părți legale în proprietatea nemișcătoare aflătoare în gubernia ținutul rămasă după moartea tatălui lor Această proprietate, cum se vede din actul de stăpânire, liberat lui de cujus de. Curtea Tribunalului civil la cutare timp, cu No. . . . și coprinde pământ slobod de nadeluri țărănești desiatine, cu construcții, păduri, și alte ugodii și se hotărește cu pământurile Prin actul de față numitul pământ, după înțelegere între părțile contractante, trece în întregime în stăpânirea pe viață a lui A, și în proprietatea lui B și V, în părți egale pentru fie care din aceștia, adică desiatine de fie care, măрге-

¹⁾ Definiția actului de asigurare a zestrei bănești, *venovaia zapisi* (pridano obezpečitel'naiia în gub. Cernigovului și Poltavei). Vezi-o la art. 1001 Corpul de legi t. X, p. I., în secția despre *Riadnaia zapisi*.

nindu-se partea lui B. cu pământurile și
 cealaltă parte cu pământurile, iar A se
 obligă, pentru tot timpul stăpânirii sale, cât va trăi, să plă-
 tească din veniturile moșiei, lui B și lui V câte
 ruble fiecăruia pe fiecare an. Cu această împărțeală păr-
 țile sunt mulțumite și se obligă pentru ele și pentru ur-
 mașilor a nu porni contestații împotriva împărțelei. Prețul
 proprietății împărțite părțile îl hotărăsc în conștiință la . .
 . . ruble. Acest proiect de act s'a cetit

*Model de act de împărțeală în temeiul unui proiect
 întărit de Tribunalul regional.*

. . . . s'au înfățișat la mine, notar în Petersburg, în biu-
 roul meu persoanele personal cunoscute mie și
 având capacitate juridică legală de a face acte. A lucrând
 în calitate de tutore asupra averii și persoanei nobilului mic-
 de ani B., pe temeiul ucazului Tutelei nobiliare din . . .
 cu No . . . înfățișat mie în original, și V . . . locuitori.
 . . . însoțiți de marturii necunoscuți mie personal,
 G și D, arătând spre încredințare cu privire la personalitatea
 lor cutare documente și locuind și mi au de-
 clarat că ei, A și V., pe temeiul proiectului de împărțeală,
 alcătuit în luna ziua . . . anul 18 . . întărit de Tri-
 bunalul regional din în luna ziua . . .
 acest an, fac act de împărțeală a averii nemișcătoare, rămasă
 lui B și V moștenire după moartea tatălui lor, nobilul . .
 după hotărârea Tribunalului regional din luna ziua
 anul 18 . . iar decujus a dobândit-o prin actul de partaj
 de ascendent, act făcut de și întărit de Primul
 notar . . . în anul Această proprietate se alcă-
 tuește : a) dînr'o bucată de pământ viran slobod de
 zălog și de poprire, în lățime de stânjeni, în lungime
 de stj., iar peste tot de stj. patr. este aflătoare
 în orașul pe ulița supt No . . . în hotare cu .
 . . . și b) dînr'o casă de piatră cu două etaje cu pământul
 de supt ea și cu curte, în întindere de stj. patr. aflătoare
 în același oraș, în aceeași uliță, la No . . . în hotare cu
 zălogită la Banca funciară în puterea certificatului de ză-
 logire dat de Primul notar al Tribunalului regio-

mal din . . . cu No. . . pentru suma de . . . ruble de la anul 18 . . luna . . . ziua . . . pe . . . ani, din care împrumut mai este datorie din capete, la luna . . . ziua . . . anul 18 . . . ruble. În timpul de față, potrivit pomenitului proiect de împărțeală, sus numita bucată supt litera «a» — trece în proprietatea lui B, micul de ani, iar casa de pământ de la lit. «b» — în proprietatea lui V. cu condiție, că el ia asuprași datoria sus arătată că este asupra acestei case la Banca funciară din . . . cu toate obligațiile luate la facerea împrumutului, și B. mai dă spre a egală partea sa în averea împărțită . . . ruble. Părțile sunt mulțumite cu această împărțeală și nu au drept a porni contestații. Prețul proprietății împărțite îl fixează în conștiință la . . . ruble. Acest proiect de act s'a cetit . . .

Model de testament obișnuit.

Forma obișnuită a actelor notariale . . . Averea mișcătoare a testatorului și cea nemișcătoare agonisită de testator, ori câtă ar fi și ori unde s'ar afla, socotind și banii numărătoare, hârtiile aducătoare de dobândă și obligațiile de la datornici, într'un cuvânt tot, ce în ziua morței va fi al lui și ori la ce ar avea drept după lege, testează în stăpânire pe viață femeii sale . . . , iar în proprietate fiilor și ficelor lui (cutăror) în părți de o potrivă. În caz de a trece femeea testatorului în a doua căsătorie, stăpânirea ei pe viață încetează. Proiectul de act s'a cetit testatorului în temeiul art. 105 din Leg. Not., fără să fie de față marturii, și, după aprobarea lui etc. conform formularului La facerea acestui testament, am fost marturi și adevărim, că testatorul se află cu minte sănătoasă și memorie tare și că el ne-a declarat că testamentul i s'a cetit și a iscălit în fața noastră. Iscăliturile marturilor și notarului.

Model de testament, făcut afară din birou.

Duplicat din Condica de acte a Notarului din Moscva pentru acte, cari nu sunt privitoare la averi nemișcătoare, pe anul 18 . . .

Fața 00, No. 00.

Una mie opt sute . . . , după chemare, am mers eu, . . . Notar, având biurou în . . . , la cutare, personal cunoscut mie și având capacitatea juridică legală de-a face acte . . . , în locuința lui . . . , unde el, de față cu moștenitorii personal cunoscuți mie . . . locuind în . . . a declarat, că, aflându-se cu minte sănătoasă și cu memorie tare, face, pentru caz de moarte a sa, următorul testament: 1) O casă de piatră cu construcții și cu pământ, aflătoare în orașul . . . pe ulița . . . supt No. . . o testează în proprietate celui mai tânăr din fii săi A., cu această condiție, ca pân la majoritate, această casă să se afle în stăpânire vremelnică a fiicei testatorului B. 2) Proprietatea nemișcătoare, aflătoare în gubernia . . . , ținutul . . . , lângă satul . . . coprinzind . . . desiatine de pământ cu construcții și cu alte ugodii, o testează fiului său celui mai mare, V., pe care îl obligă că pân'ntr'un an din ziua morței sale, a testatorului, să dea nobilei G., iar, dacă ea nu va fi în viață, moștenitorilor ei . . . ruble, și să verse la Societatea de credit urban din . . . pentru stângerea datoriei, ce apasă casa, testată lui A., fratele lui V., . . . ruble., 3) Casa de piatră din orașul . . . ulița . . . la No. . . o testează femeii sale D. În caz înse de-a intra ea în altă căsătorie, dreptul de proprietate asupra acestei case încetează și casa trece în deplină proprietate a fiilor săi, ai testatorului. 4) Toată averea mișcătoare, afară de capitaluri, care s'ar află în locuință în ziua morței lui, va intra în proprietatea femeii sale numite mai sus, D. 5) Vila de lângă orașul . . . în ulița . . . supt No. . . , testează să se vândă și din capitalul prins de pe ea să se dea executorului testamentar mai jos numit, pentru munca la executarea testamentului de față, . . . ruble, iar suma rămasă să se fie proprietatea fratelui testatorului E. 6) Din capitalul, ce se va află după moartea sa, a testatorului, testează: a) fiicei sale B. . . . ruble b) Institutului tehnologic din Petrograd ruble, ca să înființeze din dobânda acestui capital trei stipendii celor mai buni la învățătură și la purtare d'ntre studenți, fără a face deosebire de confesie; c) Azilului «Iesla» din Petersburg pentru copiii clasei muncitoare . . . ruble, care capital să se depue la Banca Statului ca depozit pe vecinicie și procentele dela el să se întrebuințeze la nevoile Azilului, și c) Societăței

imperiale filantropice pentru nevoile ei . . . ruble. 7) Restul de capital ce va mai fi, după împlinirea celor de sus, se va împărți între fiii testatorului în părți egale. 8) Testatorul roagă pe . . . să fie executor testamentar, iar tutoare peste minorul A să fie . . . și 9) Testamentele făcute înaintea de această dată se anulează prin acesta. Proiectul acestui act s'a cetit testatorului de față cu sus numiții martori, iar, după aprobarea actului și încredințarea că el vrea de bună voe să facă acest act și că-i pricepe înțelesul și rostul, s'a trecut în Condica de acte, din care iarăși s'a cetit în același chip. Duplicatul pe coală de timbru de 80 de capeici trebuie dat testatorului . . . iar din ziua morții, în curgere de un an, testamentul trebuie să se înfățișeze la Tribunalul regional competent, spre întărire pentru executare. Iscălitura testatorului. La facerea acestui testament am fost martori și încredințăm, că testatorul se află cu minte sănătoasă și cu memorie tare și că testamentul l'a iscălit el cu mâna s'a chiar (iscăliturile marturilor). . . Notarul N.

Acest duplicat, este asemănător din cuvânt în cuvânt cu actul original trecut în registrul de pe anul 18 . . . supt No. . și dat lui . . . Notarul N. (Locul pecetei).

*Model de certificat de stăpânire asupra unui imobil
întărit pe baza dreptului de stăpânire îndelungată
(a stăpânirii pentru prescripție).*

Anul 18 . . . s'a înfățișat la mine, . . . Notar în Odesa, în biuroul meu din . . . persoana personal cunoscută mie . . . locuind în . . . , însoțită de martorii personal cunoscuți mie (cei doi martori și locuința lor) și mi-au înfățișat pentru a face certificatul, copie atestată de pe hotărârea Tribunalului regional din . . . , dată în luna . . . ziua . . . anul 18 . . . , că i se recunoaște dreptul de proprietate pe temeiul stăpânirii îndelungate asupra unei averi nemîșcătoare, alcătuită dînr'o casă de piatră, cu pământul de supt ea și cu curte, în lățime de . . . stj. și în lungime de . . . stj., aflătoare în orașul . . . , ulița . . . No. . . , în vecinătate cu nemîșcătoarele: . . . Valoarea acestui imobil o socote de . . . ruble și declară, că nu este zălogită și că e neasigurată.

Dărilor pentru întărire . . . ruble de la suma de prețurile orașenească . . . au fost vărsate la Casieria ținutală din . . . în acest an, cu No. . . Proiectul acestui act s'a cetit . . . de față cu suspomeniții martori și după aprobarea acestuia s'a trecut în Condica de acte, din care s'a cetit din nou în același chip. Duplicatul pe coală de timbru în valoare de . . . ruble se va da . . . care este dator a-l înfățișa la Arhiva Notarială din . . . spre a se face însemnare în Registrul de daravere ale imobilelor.

Model de ipotecă pe avere nemișcătoare

Anul una mie opt sute . . . s'au înfățișat înaintea mea, Notar din Cursc, în biroul meu A, B, C, D., cunoscuți personal de mine și având capacitatea juridică legală de a face acte, locuind în . . . și lucrând: cei dintâi doi, A și B, în numele lor, al treilea C, în calitate de curator al numiților A și B nevrăstnici și de tutore pe averea și persoana copiilor mici de ani: E și F, pe baza ucazurilor . . . Tutelei nobiale din . . . cu No. . . , iar al patrulea D. în calitate de mandatar al lui G, pe baza procurei, declarată la notarul din . . . , după registru la No. . . , înfățișată mie în original, însoțită de marturi personal cunoscuți mie . . . locuind în . . . și mi-au declarat, că ei A, B, C și D. cu autorizarea Senatului ocărmuitor, arătată prin Ucazul de la . . . acest an, cu No. . . la adresa Gubernatorului din . . . , fac ipotecă în următoarele condiții: din ei A, B și C, cel din urmă curator al celor doi dintâi și tutore al micilor de ani E și F, au luat de la D. . . ruble, cu procentele arătate, cu plata acestor pe jumătate de an, înaintea, pe termen de . . . ani din ziua întăririi acestei ipotece. Iar pentru acești bani pân la acel termen au zălogit lui D o casă de piatră cu toate construcțiile de pe lângă ea și cu pământul, dobândită de nevrăstnicii de acum A și B și de micii de ani E și F în baza testamentului casnic al tatălui lor . . . din luna . . . ziua . . . anul 18 . . . , întărit pentru executare prin hotărârea Tribunalului regional din . . . , dată în anul 18 . . . , luna . . . ziua . . . , iar la testator a ajuns de la . . . prin actul de cumpărare, făcut în anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . la notarul din

. . . la cutare dată, întărit de Primul notar . . . în același an. Imobilul este în orașul . . . , în despărțirea . . . , ulița . . . No. . . în vecinătate cu proprietățile . . . , supt cari casă, construcții și curte, se află, cum spune actul de cumpărare pomenit, pământ în lățime de . . . stj., iar în lungime de . . . stj., iar peste tot . . . stj. pătrați. Iar dacă ei A, B, E și F nu vor plăti acești bani dați lor cu împrumut la termenul fixat sau nu vor plăti procentele în întregime la unul din termenele fixate, D este liber, în cazul întâiu, ca, după termenul hotărât, iar în cazul din urmă fără a mai aștepta ca termenul să treacă, să facă declarația acestei ipotece celor în drept și să primească îndeostulare, cum poruncesc legile. Numita proprietate se află zălogită la Societatea de Credit urban pentru împrumutul dat în anul 18 . . . luna . . . , ziua . . . pe termen de . . . ani, în sumă de . . . ruble, din care împrumut în timpul de față mai este datorie din capital de . . . ruble și rămășiți la termenul de . . . în acest an, din procente . . . ruble; pentru vărsarea căroră după Statul Societății de Credit se face ușurarea de . . . din aceștia an, cu plată de amendă jumătate procent pe lună din ziua întârzierii, de-aceea Societatea de Credit urban potrivit § . . . din Statutul său are preferință față de ipoteca de față de-a-și împlini rămășițele deplin. Innainte de această ipotecă, proprietatea asta n'a fost vândută nimărui, și n'a fost zălogită afară de la Societatea de la Credit Urban, și n'a fost întărită cuivă prin nici un act. Proiectul acestui act s'a cetit. . . .

*Model de act pentru scoatere de supt propire a unei
păduri aflătoare pe-o moșie.*

Forma obișnuită a actelor notariale . . . cu declarația că el, A, face actul cu următorul coprins: în baza actului de ipotecă, făcut la notarul N. în anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . , întărit de Primul notar . . . din același an, imobilul . . . , al lui B și aflător în gubernia . . . , ținutul . . . , lângă satul . . . , alcătuit din . . . desiatine de pământ felurit, slujește ca asigurare a sumei de . . . ruble, luată împrumut de B de la A, cu procentele arătate, pe termen de . . . ani din ziua întăririi ipotecei. In vremea

de față, A primind de la B . . . ruble în plata acestei ipotece, se liberează de zalog și propire toată pădurea de pe numita moșie, dar cu condiție, ca proprierea să rămâne mai departe pe pământul de supt pădure. Proiectul acestui act s'a cetit de notar în fața marturilor sus arătați, după ce s'a aprobat și s'a încredințat că el de bună voe dorește a face acest act, că îi pricepe înțelesul și rostul, a fost trecut în condica de acte, de care s'a cetit din nou în același chip. Duplicatul pe coală de timbru de 80 de copeice trebuie să se dea lui A, care trebuie să'l înfățișeze la Arhiva notarială din . . . ca să se copieze în Condica de întărituri și să se noteze în Registrul daraverilor imobilelor. Taxa pentru venitul orașului s'a luat în sumă de 80 de copeice.

(Iscăliturile)

Model de act pentru liberarea unei părți dintr'un imobil de supt propire.

Forma generală a actelor notariale . . . Pe temeiul actului de ipotecă, făcut de Notarul N. din . . . în anul . . . , luna : . . , întărit de Primul notar . . . în același an, proprietatea . . . a lui B, aflătoare în Gubernia . . . , ținutul . . . , lângă satul . . . , alcătuindu-se din . . . desiatine de pământ, slujește de asigurare sumei de . . . ruble luată cu împrumut de B de la A pe . . . ani din ziua întăririi ipotecei. În timpul de față A consimte să libereze de propire din zalogul pomenit . . . desiatine aflătoare în hotare cu proprietățile . . . , lăsând ceealaltă parte din moșie ca asigurare a întregii sume luată cu împrumut.

Model de adnotare pentru plata asupra unei ipoteci.

Anul 18 luna ziua eu, jos iscălitul cutare, pe baza acestei ipoteci, am primit achitarea deplină și consimt să se ridice propirea și să se anuleze însemnarea despre zalogire (Iscălitura).

Model de declarație că se dă Băncii dreptul de a fi achitată de preferință față de o ipotecă.

Administrației Băncii Funciare din
din partea lui . . . , locuitor în . . .

Declarație.

Ca zălog la Banca funciară din . . . s'a pus proprietatea lui V, cetățean de onoare ereditar, aflătoare în gubernia . . . ținutul . . . , orașul . . . , ulița . . . , No. . . , alcătuită din pământ cu construcții. Această proprietate se află la mine zălogită prin act de ipotecă, făcut de Notarul . . . în anul 18 . . , luna . . . , ziua . . . , întărit de Primul notar . . de pe lângă Tribunalul regional din . . . în același an, pentru suma de . . . ruble. Propierea făcută în temeiul acestei ipotece s'a trecut în Colecția locală de propiri supt No. . . . Acuma eu declar că consimt să se facă zălogirea numitei proprietăți la Banca funciară din . . . pentru suma de . . . mii de ruble¹⁾; pe lângă aceasta, nevrând a primi în timpul de față plata întreagă pentru actul meu de ipotecă dau Băncii funciare din . . . conform § . . . din Statutul ei prea înalt întărit, dreptul de a-și primi achitarea deplină a datoriei către ea de preferință față de cea către mine în baza ipotecei mele.

Model de act pentru punerea de propire pe o proprietate spre asigurarea unui împrumut.

Forma obișnuită de act-notarial . . . cu declarația, că ei, A și B, fac actul de față prin care unul din ei, A, fiind dator lui B, . . . ruble fără procente, cu termenul la cerere, în baza unei înscris de împrumut, declarat la Notar în . . . din anul 18 . . , luna . . . , ziua . . , la No. . . din registru, consimte să se pună pentru această sumă propire

1) Sau «ne dorind în timpul de față a primi plata deplină pe ipoteca mea, dau Băncii funciare din . . . , conform § . . . din Statutul ei prea înalt întărit, dreptul de a fi achitată de preferință în întreaga datorie către Bancă față de cea ipotecară către mine, dar, cu condiție, ca, la liberarea împrumutului să se oprească și să mi se dea mie în plată asupra ipotecei mele suma de . . . ruble.»

pe proprietatea sa nemișcătoare « », aflătoare în gubernia . . . , ținutul . . . , lângă satul Proprietatea constă din pământ; . . . desiatine slobod de nadeluri țărănești având pe el construcții și alte ugodii, pe care l'a dobândit în anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . , prin act de stăpânire întărit, cu No. Înainte de data de față această proprietate nu a fost vândută, nici zălogită și nici întărită cuiva prin vre un act. Proiectul acestui act s'a cetit

*Model de testament dând stăpânirea pe viață asupra
averei de baștină (rodovoe imenie).*

Forma obișnuită a actelor notariale testează proprietatea sa de baștină, aflătoare în cutare loc, rămasă lui-cu dreptul de succesiune legală de la cutare, cu toate dependențele acelei proprietăți, fără nici o excepție, în stăpânire pe viață femeii sale cutare, iar după moartea ei proprietatea trebuie să treacă la moștenitorii legali ai testatorului.

*Model de act pentru înființarea de drept de
stăpânirea pe viață.*

Forma obișnuită a actelor notariale cu declarația, că ei, A și B, fac un act cu următoarele condiții; din ei A a dat lui B în stăpânirea pe viață, bucată sa de pământ ce are ca proprietar, în întindere de desiatine și stj. pătrați, aflătoare în gubernia ținutul lângă satul hotărându-se cu pământurile și care a ajuns la el de la prin act de cumpărare, făcut la Notarul din în anul 18 , luna , ziua întărit de Primul notar din în același an. Valoarea acestui act, luând ca bază prețeluirea legală, căci lipsese prețeluire superioare și pământul nu aduce nici un venit, s'a fixat la ruble. Până la această dată bucată asta de pământ n'a fost nimănui vândută, nici zălogită, nu este în contestație sau supt propire.

Model de act de renunțare la dreptul de stăpânire pe viață.

Forma obișnuită de act notarial . . . cu declarația că ea, A, prin actul de față, renunță de dreptul dat de B, prin testament întărit spre executare de către Tribunalul regional din . . . în acest an, de-a stăpâni pe viață proprietatea nemiscătoare ce se află în gubernia . . . ținutul . . . lângă satul . . . , constând din . . . desiatine de pământ slobod de nadeluri țerânești. Pământul a ajuns la de cujus prin actul de danie făcut în anul 18 . . . supt No. . . Valoarea acestui act se fixează la suma de . . . ruble. Proiectul acestui act, s'a cetit doamnei A, de față cu sus numiți martori, și după ce l'a aprobat și a încredințat că-i pricepe înțelesul și rostul, s'a trecut în condica de acte, din care s'a cetit din nou în același chip, Duplicatul pe coală de timbru, în valoare de . . . trebuie dat doamnei A, care e datoare al înfățișă la Arhiva Notarială din . . . ca să se treacă în Condica de întărituri și să se noteze în registrul de daravere ale imobilelor.

Model de contract de arendă a unei moșii sau a unei ferme.

I.

Anul 1895, luna . . . , ziua . . . , noi, jos iscăliții (profesia, numele, patronimia și familia), locuitori în cutare loc, am încheiat între noi următorul contract: 1) Eu, A., din moșia mea sau toată moșia în întregimea ei care este a mea (sau a mandatului meu cutare), aflătoare în cutare loc, având cutari hotare, am dat-o în arenda lui B. cutare parte (să se arate: numele, hotarele, întinderea) cu tot anume ce se află pe ea: clădiri, uzine, fabrici, de la cutare până la cutare dată, pentru plata de . . . ruble pe an, de plătit înaintea la aceste termene. . . 2) În complexul moșiei arendate intră de asemenea inventarul (zestrea) viu și mort al moșiei, arătat cu amănuntul în inventarul alăturat pe lângă acest contract făcut cu iscălițurile noastre în două exemplare. 3) Arendașul B. poate să se folosească de pădurea ce crește pe moșie, numai și numai pentru trebuințele înseși moșiei și pentru ținerea în bună stare a construcțiilor aflătoare pe ea, dar nu pentru vânzare. 4) Dreptul de a pescui în apele de pe moșie, se dă arendașului B, cu aceleași mărgeniri cu

cari are acest drept și proprietarul. 5) Eu B., mă oblig: ca banii arenzei, cuveniți de la mine, cum și ori ce fel de dări și prestații ce sunt pe moșie să le plătesc deplin și la vremea lor; să țin în orândueală construcțiile, apărându-le de foc și de dărâmare; fără consimțământul proprietarului nu voi face la ele nici o schimbare, care le-ar putea micșora valoarea; voi urmări mai departe sistemul de agricultură introdus de mai înainte pe moșie și tot astfel pentru gospodărie, nu voi prefăcă pășunea în arătură și nici dîmpotrivă; construcțiile ce voi face din nou le voi lăsa în folosul proprietarului și, după isprăvirea termenului, voi da moșia cu toate dependențele ei, în aceeași stare, în care le-am primit. 6) Nu se îngăduie cedarea moșiei date pe mâinile altora, fără de învoirea proprietarului. 7) Acest contract s'a făcut în 2 exemplare, din cari originalul trebuie să fie la A, iar copia la B. Iscăliturile.

II.

Anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . , noi, jos iscăliții, A și B, am încheiat contractul de față cu următoarele condiții. 1) Eu, A, am dat lui B în arendă pe . . . ani, socotiți de la anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . , până la aceeași dată a anului 19 . . proprietatea mea nemișcătoare aflătoare în gubernia . . . ținutul . . . , coprinzând în ea desiatine de pământ de felurite soiuri, mai mult sau mai puțin, cât se va găsi la fața locului, în hotare cu , cu toate clădirile, uzinele, fabricile, cu zestrea vie și moartă, conform inventarului osebit, și cu celealalte ugodii, pentru plata de ruble, pe an, cu facerea plăței pe câte o jumătate de an înainte, la 1 Ianuarie și 1 Iulie în fiecare an; în ori ce caz nu cu întârziere mai mare de zece zile de păsuire. 2) Arendașul B. este dator: a ține sistemul trienal de gospodărie, neprefăcând pășunile în arături, având totdeauna cel puțin cai și capete de vite cornute; să ție moșia în bună orândueală, să plătească dările funciare și altele și să asigure în fie ce an pe socoteala sa construcțiile pe o sumă nu mai mică de ruble. 3) Reparația construcțiilor, a podurilor și a îngrăditurilor trebuie să se facă pe socoteala arendașului. 4) Transformarea construcțiilor și rădicarea de construcții nouă se poate face numai cu

învoiala proprietarului A. 5) Tăiatul pădurei de pe moșie arendașul îl poate face numai pentru încălzit și pentru reparat construcțiile, și numai în locurile arătate de stăpânul moșiei, care este în drept a pune pază osebită și a năimi pe socoteala s'a proprie strajă pentru paza pădureii să nu se taie. 6) Arendașul are dreptul de a-și pășuna vitele în pădure și de a vâna pește în bălțile moșiei. 7) Vânzarea fânului, paielor și a bălegarului îi este oprită arendașului. 8) Dacă s'ar strică din construcții din pricină de foc, stăpânul este dator a le face din nou până în șase luni și a micșora pe acel timp câștul moșiei cu . . . procente din despăgubirea dată de asigurare. 9) Construcțiile făcute de arendaș pe moșie vor rămâne după sfârșitul răstâmpului de arendă, în folosul stăpânului A, fără nici o despăgubire de plătit. 10) Arendașul primește moșia semănată pe o întindere de . . . desiatine cu semănături de toamnă, de aceea la sfârșitul contractului trebuie să lase stăpânului tot atâta întindere semănată cu semănături de toamnă. 11) Dacă stăpânul va dori în timpul verei să locuească la acea moșie, arendașul este dator a-i cedă în casă stăpânească locuință constând din . . . camere, de asemenea grajd pentru . . . cai și șură pentru trăsura. 12) În caz de a nu fi exact cu plățile sau cu paza oricărei alte condiții din acest contract, arendașul B va fi supus la plata de clauză penală în folosul proprietarului, în sumă de . . . ruble și afară de aceasta lucrarea acestui contract, dacă va voi așa stăpânul, va încetă. 13) Pentru asigurarea împlinirii exacte a acestui contract, arendașul B, dă stăpânului A, ca zalog . . . ruble sau cutari hârtii aducătoare de procent. 14) Cedarea moșiei în arendă altei persoane atât în întregime, cât și în părți, cum și cedarea în administrație, fără consimțământul proprietarului, nu se îngăduie. Contractul se va păzi cu exactitate, originalul îl va avea stăpânul, iar copia arendașul. Iscăliturile.

Model de contract de arendă a unei bucăți de pământ separate

Anul 18. . luna . . . , anul . . . , noi, jos iscăliții (profesia, numele patronimia și familia) locuitori în cutare loc, am încheiat între noi următorul contract: 1) Eu, A, am dat lui

B, în arendă o bucată de pământ proprietate a mea (sau a mandantului meu), aşezată în cutare loc, în întindere de-atâtea desiatine (sau de stânjeni pătraţi), hotărându-se cu cutări. . . . , pe termen de . . . ani, începând de la cutare dată, pentru plată de . . . ruble pe an, cari au a se plăti înaintea la cutare termene. 2) Arendaşul B poate să facă pe această bucată agricultură sau să tragă alte foloase şi îndemânări, după cum va găsi cu cale, fără nici un amestec al proprietarului, poate face pe pământul arendat clădiri de locuit sau nu de locuit, cari la sfârşitul arendei vor rămâne în folosul proprietarului (sau cari vor fi rădicate în cutare termen de arendaş) şi a înfiinţa fabrici, uzine, folosindu-se de drumurile şi de apa de pe acel pământ. 3) Eu, B, sunt dator a plăti la termen şi deplin banii arenzii cuveniţi de la mine, de-asemena a răspunde toate dările şi prestaţiile, ce se vor cuveni de la pământul arendat de mine. 4) Drepturile sale din acest contract arendaşul B, le poate cedă în totul sau în parte hotărâtă, altor persoane, fără consimţământul prealabil al proprietarului, dar cu condiţia, ca banii arenzii să fie plătiţi deplin şi la termen.
(Îscăliturile).

Model de contract de închiriere de apartament (locuinţă)

Anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . , noi, jos iscăliţi. A şi B, am încheiat contractul de faţă cu următoarele condiţii : 1) Eu A, am dat lui B cu chirie apartamentul No. 5 în al doilea etaj din casa mea, aflătoare în . . . strada . . . , No. . . , alcătuit din . . . camere, antret şi kuhne (bucătărie) cu magazie pentru ţinut lemne, cu mansardă şi cu dreptul în comun de-a se folosi de spălătorie, pe termen de la . . . luna . . . anul 18 . . . , până la atâtea a lunei . . . anul . . . , adică pe . . . ani, cu plata de . . . ruble pe an, cu facerea plăţii la . . . ale lunei, înaintea. 2) La nefacerea plăţii chiriei la vre-unul din termenele statornicite, chiriaşul B, va plăti clauză penală de . . . ruble pentru fiecare zi de întârziere. 3) Chiriaşul este dator a ţineă apartamentul curat şi în bună stare, a face reparaţiile apartamentului şi atenanţelelor ce se ţin de el, pe socoteala lui ; gunoiul şi apele murdare (loturile) le va duce la locul menit, va spăla rufele în spălătoria

comună, va avea cea mai mare pază cu focul, noaptea în curte și în atenanțe nu va umbla fără fânar (felinar) în regulă, va avea grijă ca servitorii și cei ce locuiesc în apartament să aibă bilete de locuit legale și înscrise la timp, despre cei ce se vor muta în locuință sau vor pleca din ea, va da de veste portarului șef sau stăpânului casei. 4) În caz de-a se înstrăina casa, acest contract, dacă stăpânul va dori astfel, va avea să 'nceteze. 5) După trecerea timpului pe care este închirierea, B este dator a da apartamentul în stare bună, răspunzând pentru orice vătămare cu atâta cât va fi valoarea adevărată a ei; iar îmbunătățirile făcute vor rămâne n' folosul stăpânului fără nici o plată. 6) Cedarea dreptului dat prin acest contract se poate face numai rămânând B răspunzător față de proprietar pentru plata exactă a arenzei. Acest contract se va păzi cu sfințenie. Originalul este la A, iar copia la B.

Model de contract de închiriere a unei proprietăți mișcătoare.

Anul 18 . . . luna . . . , ziua . . . Noi, jos iscăliții (profesia, numele, patronimia și familia) am încheiat acest contract cu condițiile de mai jos: 1) Eu, A. am dat lui B în închiriere următoarele lucruri ale mele (sau încredințate mie spre a le da cu chirie, și anume (să se descrie amănunțit toate mișcătoarele), pe termen de la cutare sau cutare vreme, cu condiție să plătească pe lună (sau pe toată vremea) atâtea ruble. 2) Eu, B, luând lucrurile arătate în deplină bună stare, mă îndatoresc a le înapoiă nevătămăte lui A și a-i plăti banii hotărâți pentru folosirea de aceste lucruri la termenul hotărât; în caz de a le vătăma, stricăciunile sau distrugerea numitelor lucruri, să le pun din nou în stare bună sau să le plătesc, socotindu-le de cutare valoare (arată prețul fiecărui din lucruri). Iscăliturile.

Model de împrumut de avere.

Anul . . . , luna . . . , ziua. Eu, jos iscălitul, adevăresc prin această că am luat dela cutare mașina de treerat proprietatea lui (se arată firma și alte caractere) pentru folo-

sînța în curs de atîta vreme, cu condiția, ca la sosirea termenului arătat, sunt dator a i-o înapoiă lui teafără și în stare bună deplină, iar la caz de vre-o stricăciune — s'o repar pe socoteala mea, iar, dacă mi-ar fi cu neputință să pun mașina stricată în starea cuvenită, să plătesc lui N. valoarea mașinei de treerat după factură, și anume cu . . . ruble. Iscălitura.

Model de declarație scrisă despre depozit.

Anul . . . , luna . . . , ziua . . . Eu, jos iscălitul (rangul sau profesia, numele patronimia și familia), am primit dela cutare spre păstrare hîrțile aducătoare de procente ale lui (să se arate cu amănuntul și cu litere : numirea hîrțiilor, valoarea lor nominală, numerele, anul emisiunii, cătimea cupoanelor și valoarea totală a hîrțiilor), sau cutare bilete de credit (să se arate numărul și valoarea fiecărui bilet, numărul, anul emisiunii și suma totală) sau cutare monedă sunătoare (felul monedelor, numărul lor, anul când au fost bătute și valoarea totală), iar peste tot suma de . . . (cu litere), cari hîrtii aducătoare de procent (bilete de credit sau monede), eu, cutare, mă oblig a le înapoiă, cutăruia, la cea d'întăia cerere, iar, dacă nu ași îndeplini această obligație, mă supun la răspunderea impusă de legi. Iscălitura.

Model de înscris de împrumut casnic.

(Anexa la art. 2036 Corpul de legi t. X p. I)

Anul una mie opt sute . . . , luna . . . , ziua, eu, jos numitul, (profesia, numele și celealalte), am luat de la cutare bani de argint atâtea ruble, cu atîta procent, pe termen pân' la cutare vreme, adică : anul viitor sau cel de față la cutare lună și cutare zi, când sunt dator a plăti toată suma deplin, iar, dacă nu voiui plăti, atunci este liber, cutare, a cere urmărire și a proceda potrivit legii.

Model de înscris de cedare (cesiune prin gir) pe un înscris de împrumut.

În locul meu plătiți pentru acest înscris de împrumut orașanului Petre Vasilievici Miloslaovski. Eu am primit de la el plata deplină. 1896 Septemvrie 4.

*Model de declarare spre știință pentru neplata la termen
a unui împrumut.*

Anul una mie opt sute . . . , luna . . . , ziua . . . , acest înscris de împrumut, nefiind plătit la termen, fiind înfățișat mie cutare . . . notarul din . . . , în biroul meu, aflător în cutare loc, de către orașanul B., locuitor în . . . , personal cunoscut mie și având capacitatea juridică legală de-a face acte. Dare pentru venitul orașului s'a luat 00 ruble. No. registrului, 0000 Notar N. (Locul pecetei).

Notă. Pentru formulare de cambii, de proteste, vezi Legea Cambiilor rusă (tradusă în ediția Min. Just).

Model de înscris de împrumut cu gaj de avere mișcătoare.

(Anexă la art. 1673 Corpul de legi t. X p. I)

Anul 18 . . . , luna . . . , ziua . . . , eu, jos iscălitul cutare, profesia, numele, patronemia și familia, am luat dela cutare bani de argint atâtea ruble, cu cutare procent, cu termen pân' la cutare vreme, adică, în anul viitor sau curgător, în cutare lună și zi, iar pentru acești bani pân' la termenul arătat am pus gaj lucrurile proprii ale mele, cu cutare nume și calitate, în totul de valoare de atâtea ruble, cu inventar amănunțit al lor, de pe care am copie la mine, cutare, făcut cu iscăliturile convenite și cu pecete. Iar, dacă eu cutare, acești bani dați mie cu împrumut nu-i-ași plăti toți la termen, cutăruia, atunci este liber ca după termen să înfățișeze unde trebuie acest înscris de împrumut, spre a porni urmărire și a primi plata, cum poruncesc legile.

*Model de inventar, făcut la punerea ca gaj (zalog) de
avere mișcătoare.*

Inventarul averii mișcătoare, pusă zalog (gaj) de Consilierul Filip Feodorovici Cușcev la locotenentul în rezervă Hrisanf Adamovici Danilevșchii pentru înscrisul de împrumut, declarat la cutare notarul, la 7 Septembrie 1894 la No. 2720 după registru, averea aflătoare în locuința lui Cușcev, în cutare loc :

No. de ordine	Arătarea lucrurilor puse zălog	Prețul	
		Ruble	cop.
1	Serviciu de masă de argint de proba 84 pentru douăsprezece persoane, alcătuit din douăsprezece părechi de cuțite, furculiți și linguri cu literele F. C.	80	—
2	Un inel de aur de proba 56, cu literele F. C. și cu piatră de briliant, în greutate de 6 carate cu apă curată	220	—
3	Piano cu coadă de lemn de palisandru cu 7 octave din fabrica Bekker, cu No. 920	30	—
Total . . .		600	—

Valoarea lucrurilor arătate în acest inventar se determină la șase sute de ruble.

Consilierul de colegiu Filip Feodorovici Cușcev, — Locotenentul Hrisanf Adamovici Danilevski.

La inventar și prețeluire au fost marturi:

Model de act de făgăduință de vânzare.

Anul 18 . . luna . . , ziua . . , noi, jos iscăliții A și B, am încheiat contractul de față cu următoarele condiții: 1) Eu, A., am vândut lui B. averea nemișcătoare rămasă după moartea tatălui meu C. . . , așezată în gubernia . . , ținutul și alcătuită din desiatine de pământ, cu construcții, cu păduri și cu alte ugodii, pentru suma de . . ruble, iar pentru suma rămasă, odată cu facerea actului de cumpărătură, B, trebuie să-mi de-a act de ipotecă, pe termen de . . ani, din ziua întăririi acesteia. 2) Actul de vânzare pentru această vânzare trebuie făcută la Notarul N. din . . după întărirea mea, A, în drepturile de succesiune, dar, în ori ce caz nu mai târziu de cât pân în doi ani de la data de astăzi. 3) Cheltuețele pentru facerea actului de cumpărare trebuitoare le vor purta părțile în jumătate. 4) În actul de cumpărare trebuie să se coprinză condiția curățirii (purgării), făcând-o obligatoare pentru mine vânzătorul și pentru urmașii miei, și pentru păstrarea puterii contractului, făcut

la Notarul N, la cutare dată, cu No. . . din registru, prin care numita proprietate s'a dat în arendă orașanului Gh. pe . . ani. 5) Pentru călcarea acestui contract partea vinovată va plăti părții celei corecte . . ruble clauză penală.

Model de chitanță pentru arvună.

Anul 18 . . ; luna . . , ziua . . , eu, jos iscălitul, A, am făgăduit lui B, pentru suma de . . ruble, proprietatea mea nemișcătoare, aflătoare în orașul . . , ulița . . , la No. . , alcătuită di'ntr'o casă de lemn și din magazie cu pământ supt ele și cu curte, în întindere de . . stânjeni pătrați, mă oblig să fac act de vânzare pentru această vânzare cu cheltueala mea pân în curs de . . luni de la data de astăzi. Proprietatea este zălogită la Banca funciară din . . pentru suma de . . ruble. De-aceea, asupra cumpărătorului urmează să se treacă în socoteala sumei sus arătate a cumpărătorei, rămășița din capetele datorite din acest zalog în suma ce se va cuveni după socoteala Băncei, la data facerei actului de vânzare. Pentru asigurarea acestei vânzări și în socoteala prețului hotărât am primit eu, A, de la B, ca arvună una mie de ruble, pentru care dau chitanță.

Notă. Model de chitanță de arvună pentru pământ vândut cu ajutorul Băncei funciare țerânești este dat mai sus.

Modele de contracte de vânzare de avere mișcătoare

I

Anul 18 . . luna . . , ziua . . , eu, jos iscălitul, cutare am vândut cutăruia lucrul propriu al meu (sau al mandantului meu), constând din cutari lucruri (să se arate calitatea, felul, câtimea și alte semne deosebitoare sau însușiri), pentru cutare sumă, ce am primit, de la cumpărătorul . . deplin. Iscălitura.

II

Anul 18 . . , luna . . , ziua . . Noi, jos iscăliți (cutari) am încheiat între noi următorul contract de vânzare-cumpărare cu următoarele condiții: 1) Eu, A, am vândut lui B.

din recolta acestui an, 1905, aflătoare pe moșia mea (cutare), cincizeci de mii de puzi de ovăz, cu prețul de 00 copeice pudul, iar peste tot pe suma . . ruble, în socoteala căreia, la iscălirea acestei învoeli, am primit . . . ruble, iar suma rămasă . . ruble, mi se va plăti la cutare termene și în orice caz nu mai târziu de la cutare dată. 2) Primirea ovăzului cumpărat și trimiterea lui, în socoteala cumpărătorului, de la moșia mea la locul destinat trebuie să aibă loc în cursul lunii . . din acest an 1895. 3) Pentru asigurarea executării exacte a acestui contract vom răspunde unul altuia clauză penală de . . ruble. Îscăliturile.

*Model de contract, făcut în modul întăririi, despre
vânzarea unei păduri pentru tăiat.*

Forma obișnuită a actelor notariale . . . cu declarația, că și A și B fac contract cu următorul coprins: 1) Dintre ei, A, având cutare moșie, aflătoare în cutare loc, ajunsă la el dela V prin act de cumpărare, făcut la cutare notar . . . a vândut lui B din această moșie spre tăiere toată pădurea în localitatea . . . în întindere de . . . desiatine, cu cutare megieșii 2) Termenul tăierii pădurei se hotărăște pe cinci ani, socotindu-l dela această dată, în curgerea cărui termen cumpărătorul are drept a face tăierea pădurei, a pregăti lemnul și materialele lemnoase cum va găsi cu cale. 3) Căratul lemnului trebuie să se facă iarna pe ori unde, afară de peste ogoarele semănate, iar în celălalt timp al anului pe drumurile în ființă. 4) Pământul de supt p durea tăiată, îndată ce se cară de acolo lemnele și materialele lemnoase intră în folosința stăpânului moșiei. 5) Cumpărătorul, dacă va găsi de nevoie, poate săpă în pădure fântâni, construi case și alte clădiri; dar nu are drept a scoate rădăcinile, a destilă dohot și a face mangel (cărbuni de lemn). 6) Recolta fânului de pe poienile din pădurea vândută este a vânzătorului A. 7) Vânzarea aceasta s'a făcut pentru sumă de . . . ruble, în socoteala căreia A a primit . . . ruble, iar suma rămasă B. se obligă a o plăti la cutare termene. 8) Pân' la plata deplină a sumei întregi cumpărătorul nu este în drept a lua din pădure mai mult de jumătate din lemnul cumpărat. 9) La cutare dată vânzătorul A trebuie să dea

cumpărătorului B, bilet de plutire pentru lemnele din sus numita pădure. 10) Dar lemnele tăiate și necărate în cursul sorocului învoit și construcțiile neluate rămân în folosul proprietarului A fără plată. 11) Instrăinarea moșiei se poate face numai cu respectarea puterii acestui contract, despre care lucru trebuie să se facă adnotare în registrul de dare-vere ale imobilelor și să se facă propire în suma de . . . ruble¹⁾ 12) Contractul se va executată cu sfîntenie. Iar pentru călcarea lui, partea vinovată va plăti celei nevinovate . . . ruble clauză penală. Proiectul acestui act s'a cetit . . .

Model de contract pentru cedarea dreptului de proprietate pe o lucrare literară.

Anul 18 . . , luna . . . , ziua : . . . Noi, jos iscăliții, cutari, am încheiat între noi contractul de față pentru cedarea dreptului de autor cu următoarele condiții: 1) Eu, A, alcătuiind un manual sau am scris cutare carte traducând din cutare limbă în cutare, cutare lucrare), am cedat lui B, dreptul de proprietate asupra acestei lucrări. 2) Pe temeiul acestui drept, B poate da la lumină această lucrare a mea în câtimea de exemplare și cu așa preț, cum va găsi mai potrivit pentru el. 3) Eu, B, pentru această cesiune sunt dator a plăti lui A cutare sumă la termenele arătate mai jos: la iscălirea acestei învoeli atâta și la primirea manuscrisului, definitiv gata de tipar (sau după tipărirea cărței, dar nu mai târziu de cutare dată), rămașița sumei. 4) Dreptul asupra ediției a doua și asupra a toate cele următoare este al lui B, cu condiție, că la fiecare ediție nouă, odată cu eșirea ei la lumină, B este obligat a-mi plăti mie A cutare sumă. (Iscăliturile).

Model de contract de cedare a dreptului asupra unei singure ediții.

Anul 18 . . , luna . . . , ziua . . . Noi, jos iscăliții, am încheiat între noi învoiala ce urmează mai jos: 1) Eu, A.

1) Fără această condiție dela p. 11, contractul se poate face și în modul casnic ori declarat.

am cedat lui B dreptul de-a scoate la lumină a doua ediție din lucrarea mea cu titlul . . . 2) A doua ediție din această lucrare trebuie să fie tipărită în câtimea de-atâtea exemplare, din cari atâtea, după tipărire, mi se vor da mie, A, iar cele-alalte se vor vinde cu cutare preț (exemplarul). Eu, B, iau asupra-mi cheltueile tipăririi ediției a doua, sunt obligat a începe tipăritul din vreme, cu această socoteală, ca să iasă cartea în vânzare nu mai târziu de cutare dată. După aceea sunt dator a plăti lui A, cutare sumă, în cutari termene (sau a plăti lui A câte atâtea procente din prețul nominal al cărței, după numărul exemplarelor vândute și treptat cu vânzarea lor, la cutari termene). 4) Eu, A, iau asupra-mi corectura din urmă, cea de autor, a ediției și fără consimțământul special al lui B, eu nu sunt în drept a scoate la lumină o ediție nouă, a treia, a cărței, pân ce nu se vor desface cu totul exemplarele din ediția a doua, dar îmi rezerv dreptul de-a răscumpăra de la B exemplarele nevândute pe cutare preț. 5) Pentru a garanta această învoială, noi, A și B, vom răspunde unul către altul clauză penală în valoare de . . . ruble.

(Iscăliturile).

Model de chezeșie în formă de act osebit pentru plata la termen.

Orașul . . . , Anul . . . , luna . . . , ziua . . . Eu, jos iscălitul, cutare, iau obligația de față, că pentru obligația de împrumut dată cutăruia, în cutare vreme, pentru cutare sumă, și pentru cutare termen, chezeșuesc că se va face plata la termenul hotărât, cu toate urmările statornicite de lege la chezeșia pentru termen.

(Iscălitura).

Model de chezeșie simplă.

. . . iau asupra mea chezeșia pentru cutare contract sau obligație, dată de cutare, cutăruia, la cutare dată, pentru cutare sumă, cu termen la cutare vreme după înfățișarea obligației (sau după întâmplarea cutare.

Model de inscripție de cheazășie.

- 1) Pentru plata acestui împrumut sunt chezaș. Iscălitura.
- 2) Pentru plata la termen a acestui împrumut sunt chezaș. Iscălitura.
- 3) Pentru plata la termen și după termen a acestui împrumut sunt chezaș. Iscălitura.
- 4) Pentru plata *cutărei sume* din acest împrumut sunt chezaș. Iscălitura.

Nota. Vezi Cod. civ. rus. art. 1555—1562.

Model de obligație prin clauză penală

(Cod. civ. art. 1573, 1574, 1583).

Orașul . . . , anul . . . , luna . . . și data. Eu, jos iscălitul, cutare, am dat această obligație de clauză penală cutăruia, că, dacă, pe temeiul cutărui document nu voi plăti cutăruia, cutare sumă, (sau nu voi împlini condițiile cutărui contract, declarat în cutare loc), în atare caz voi răspunde față de N. pentru neexactitatea mea, plata clauzei penale de atâtea ruble (sau mă oblig a plăti câte atâtea pentru fie ce zi de întârziere). Iscălitura.

Model de procură generală, deplină.

(Cod. civ. 2291—2294, 2296, 2297, 2306, 2307, 2308, 2310, 2317, 2318, 2325, 2329).

Domnule,
N. N. (numele și patronimia).

Neavând putința de a mă ocupa personal cu administrarea averilor nemișcătoare ale mele, aflătoare în cutare loc, cum și cu conducerea daraverelor mele, prin procura de față Vă împuternicesc: a administra toate proprietățile mele nemișcătoare (cutari), a le da pe acesta în totul sau în părți în arendă cu prețul și cu condițiile ce veți găsi mai prielnice pentru mine; să vindeți pentru tăiere pădurea mea; la caz de nevoie a pune moșiile mele ipotecă la instituții de credit

și la particulari; deasemenea a da în numele meu ori ce fel de obligații de împrumut și cambii pe ori și ce sumă (sau nu peste cutare sumă); a face orice fel de contracte și învoeli casnice, declarate la notar sau notariale, între acestea și învoeli de arbitraj, de împăcare, de clausă penală și altele; a lua parte la împărțeala unei averi succesoriale, a primi banii ce mi se cuvin și ori ce fel de avere, cum și ori ce fel de hârtii, documente și corespondență; a iscăli de primire în numele meu, unde va fi nevoie; a apăra toate drepturile mele personale și patrimoniale la toate instituțiile, fără excepție, fie administrative, fie publice și înaintea funcționarilor, atât din viu graiu, cât și în scris; a da din partea mea orice fel de hârtii, între cari și petiții, declarații, opoziții, apeluri, întâmpinări, apeluri parțiale și jalbe în Casație; a începe ori ce fel de acțiuni, a introduce pe terții, a porni urmărire penală în potriua celor ce-mi vor încălca drepturile, a face declarații de atac în fals și a răspunde la orice contestații, a stărui pentru punerea mea în stăpânire, pentru asigurarea reclamațiilor mele și pentru executarea sentințelor date cu execuție provizorie; a lua parte la desbateri înaintea judecăților, la administrațiile de falimente, cu drepturi de a alege curatori și a fi ales a urmări pe temeiul de foi de execuție; a face somații prin notari și a primi adevăruri de facerea lor și în general a execută și a întreprinde toate lucrările necesare pentru apărarea intereselor mele. Plenipotența de față în întregime sau în parte, puteți s'o cedați altor persoane, după chibzueala D-voastră, cu drept de a da și ei altora procura în baza acesteia. Și tot ce veți face D-voastră sau împuterniciții D-voastră în puterea acestor procuri,—eu voi aproba și nu voi contesta sau răsturna. Orașul anul , luna , ziua Această procură este dată cutăruia (profesia, numele, patronimia și familia). Iscălitura

Model de procură general pentru condus daraverele înaintea instituțiilor judecătorești și administrative.

Domnule,

N. N. (numele și patronimia).

Vă împuternicesc a conduce daraverele mele la autoritățile competente judecătorești, administrative, comerciale, hotăr-

nicești, spirituale, comunale, de corporație și altele și înaintea funcționarilor; a face învinuiri, acțiuni de sine stătătoare sau cereri reconvenționale; a da petiții, reclamații, somații, răspunsuri, explicații, opoziții la sentinți date în lipsă și alte hârtii, a vă prezenta la instanțele judecătorești și a apăra interesele mele în calitate de reclamant, de pârât, de terțiu sau de pârâș; a arăta bănuiala în privința adevărului unor acte, a face contestații pentru falsuri și a răspunde la atari contestații; a cere revizuirea proceselor și casarea sentințelor cari vor fi dobândit putere de lege, a cere asigurarea reclamațiilor prin mijloacele date de lege și a cere execuțiile provizorii; a da unde se cuvine jalbe parțiale, de apel, de casație și altele; a primi și a înfățișa documente originale, copii, raporturi, planuri de hotărnicie, condicii, duplicate mitricale, certificate, adeverințe, copii de pe hotărâri, sentințe condamnătoare și jurnale, foi de execuție și alte hârtii; a cere să fie arestați personal datornicii și să fie declarați insolvabili (neplatnici); a arăta mijloace de urmărire și în general de executare a hotărârilor; a lua parte la inventarieri, la prețeluri și la vânzări publice a averilor și la alte lucrări de executare; de asemenea la caz de nevoe a primi în locul meu averea datornicilor mei nu peste suma reclamației; a lua parte cu drept de vot în adunările generale ale creditorilor, în concursuri (la falimente) și în administrații de falimente), a urmări cheltuețele judecătorești și cele pentru purtarea proceselor, a isprăvi procesele prin împăcare sau prin tribunale de arbitri, a încheia acte de împăcare și de arbitraj, a primi banii adjudecați și a cedă această procură în totul sau în parte altor persoane, cu dreptul de-a cedă și ele în totul sau în parte această procură altora. Ori-ce se va face pe temeiul acestei procuri, voi primi de bun și nu voi contesta sau combate (anul, luna, ziua). Această procură este dată cutărui (profesia, numele, patronimia și familia). Îscălitura celui ce dă procura.

Model de procură pentru condus daraverele înaintea instituțiilor de pace sau judeciaro-administrative.

Domnule,

N. N. (numele și patronimia)

Vă rog să stăruiti la instituțiile judecătorești de pace (sau la instituțiile judecătorești organizate în baza legii din 12 Iulie 1899) în toate daraverele mele civile și penale (sau în cutare proces). Pentru acest scop, Vă împuternicesc deplin a da petiții, declarații și alte hârtii, a intentă acțiuni, a face recuzări și contestații pentru fals și a răspunde în potri va acțiunilor, a introduce în procese terții, a da mulțumire ori nemulțumire pe hotărări și ordonanțe, a introduce plângeri parțiale, apeluri, recursuri și opoziții, a primi copii, rapoarte, documente, foi de execuții și alte hârtii de acest fel, a face ori ce fel de urmăriri și a fi față la procedura de executare a sentințelor și în general a apăra interesele mele din viu graiu și în scris, a primi banii adjudecați mie și a cedă această împuternicire altor persoane. Mă încrez D-voastră pentru toate acestea și nu voi contestă sau contrazice ce veți face. Procura este dată cutăruia. Iscălitura.

Model de procură, dată pe baza dreptului de-a da altora procură.

Domnule

N. N. (numele și patronimia)

Pe baza procurei, dată mie, cu drept de-a o cedă altora, de cutare și declarată în cutare loc, Vă împuternicesc deplin a porni acțiune în potri va cutăruia, cerând de la el, în baza cutărui document, în folosul mandantului meu cutare sumă cu procentele ce s'au adunat, de-asemenea cu cheltueile judecătorești și cu cele pentru purtarea procesului. Întru acest scop aveți drept . . . (mai departe ca în modelele de procuri date în urmă, arătând în esență drepturile date). Anul . . . luna . . . , ziua . . . Această procură este dată cutăruia . . . Iscălitura: . . . lucrând pe baza procurei sus arătate (profesia, numele, patronimia și familia).

*Model de procură pentru primit dela Bancă un împrumut
cu zălogirea unei proprietăți.*

Domnule

N. N. (Numele și patronimia)

Stăpânind în cutare loc, cutare immobil, ajuns la mine prin cutari acte de întărire, și dorind a face la Banca funciara din . . . , punând zălog numita proprietate nemișcătoare, un împrumut, vă îputernicesc prin aceasta, Domnule, să faceți la acea Bancă punând zălog toată proprietatea sau o parte din ea, împrumut a atari sume de bani ce s'ar găsi trebuitoare — în bani numerar sau în scrisuri ipotecare ale Băncei; a primi atari împrumuturi și a le garanta prin zălogirea numitei proprietăți nemișcătoare, dintr'o dată, în timpuri felurite și complimentar la împrumuturile și zăloagele, ce-au fost făcute pe termene și cu condiții după Statutul acestei Băncei; a face schimbări de zălog, a înnoi împrumuturile și a le stânge cu totul sau în parte, liberând toată proprietatea, sau parte din ea, de supt zălogire; a da consimțimânt la pusul, la schimbarea și înnoirea propirilor pentru împrumuturi primite sau pentru cari s'a hotărât Banca a le acorda; a se înțelege cu creditorii și cu contractanții în toate daraverele personale și în cele privitoare la averea nemișcătoare pomenită spre a anulă sau micșoră sumele din reclamațiile lor, din pretenții și datorii și pentru anularea drepturilor lor, izvorând din contracte asupra acestei averi nemișcătoare, sau spre a da Băncei dreptul de-a urmări de preferință pentru împrumuturile, ce vor fi date de Bancă, față de atari acțiuni, datorii, pretenții și drepturi ale acestor persoane pe baza contractelor, acțiunilor și învoelexlor, a primi înseși împrumuturile, hotărâte a fi date cu zălogirea arătatei proprietăți nemișcătoare, și ori ce sume bănești în numerar sau în înscrisuri ipotecare ale Băncei, înapoiate de Bancă din cele reținute (oprite) la liberarea împrumuturilor, și a iscăli chitanțe de primirea lor, — iar pentru toate acestea a da felurite declarații, a iscăli inventare și prețeluri, a stăru să i se dea certificate de primă zălogire și de suplimentare, pentru a stăru în judecată la acțiuni nouă, la contestații, urmăriri și propriiri făcute din nou și la primirea de împrumuturi, să facă pe ele și pe celealalte acte, planuri și documente, privitoare

la numita proprietate nemișcătoare, cuvenitele adnotări și a da Băncei ori ce fel de obligații, declarații scrise, contracte de clauză penală, asupra a felurite sume și cu condiții după chibzuirea D-voastre, înscrisuri și ori ce alte hârtii; a complectă, a schimba și a anulă ori ce contracte, convenții și învoeli, încheiate asupra pomenitei proprietăți: a încheia contracte de asigurare a acestei proprietăți, a le schimba și înnoi și a da drept să lase facerea acestor contracte înseși Băncei la acele Societăți de Asigurare, cu cari Banca stă în relații, a lichida și a primi după înțelegere cu Banca despăgubiri de pe urma focului; a cere consimțământul Băncei pentru a încheia contracte nouă privitoare la numita proprietate nemișcătoare, pentru zălogirea sau vânzarea proprietății întregi sau a unei părți din ea, pentru a face împărteală și în general pentru toate lucrările cari au nevoie de consimțământul Băncei, cu privire la această proprietate nemișcătoare și la toate dependențele ei, pentru acest scop a se învoi pentru stângerea sau strămutarea asupra dobânditorilor ei celor noi a întregii datorii sau a unei părți din ea, din datoria către Bancă și spre a-i da ei, Băncei, dreptul de-a fi plătită de preferință față de împrumuturile și contractele cele nouă; a primi de la Bancă, de la autorități și de la persoane particulare documente, copii, informații, planuri și ori ce fel de hârtii de afaceri. În general, vă împuternicesc prin aceasta a face toate operațiile și actele permise de Statutul și de regulamentele Băncei funciare . . . Vă împuternicesc de-asemena a cedă această procură, în întregime sau cu mărgeniri, altor persoane; iar ceea ce veți face D-voastră și împuterniciții D-tre, eu aprob și nu voi contestă sau contrazice. Anul . . . , luna . . . , ziua . . . Această procură s'a dat . . .

Model de act de împăcare

Orașul . . . , anul . . . , luna . . . , ziua . . . Noi jos iscăliții, cutari, dorind a sfârși prin pace procesul ce se urmează între noi la cutare instanță, despre cutare lucru, am încheiat acest act de împăcare cu următoarele condiții: (se arată cuprinsul înțelegerii) . . . Ca urmare a încheierei acestui act (sau după ce va avea loc cutare lucru, de pildă plata), actul de față, împreună cu petiția iscălită de noi (sau numai de

unul din noi cutare) se va înfățișa la cutare instanță, ca să se închidă dosarul sus pomenit (învoiala se poate asigura prin clauză penală), Iscălitura.

Model de petiție pentru împăcare.

Cutărui Tribunal (sau cutărui judecător de pace)

Petiție

Având în vedere că între noi s'a făcut înțelegerea definitivă de împăcare, arătată în actul de împăcare alăturat pe lângă aceasta, în cutare pricină, cu cutare . . . , am hotărât să isprăvim procesul prin împăcare, și de-aceea, pe baza art. 1360 și 1366 din Proc. civ., prea plecați rugăm Tribunalul regional din cutare (cutare congres sau înalta voastră nobleță) să se înceteze procesul numit și a-l socoti sfârșit pe totdeauna. Anul . . . , luna . . . , ziua . Iscăliturile.

Vezi expl. 1 dela art. 128 din Leg. Not.

Model de învoială pentru arbitraj.

Orașul . . . , anul . . . , luna . . . , ziua . . . Noi, jos iscăliții (profesia, numele, patronomia și familia celor ce iau parte la învoiala și anume: a împricinaților și a mijlocitorilor aleși de ei), am încheiat aceasta învoială de arbitraj cu următoarele condiții: 1) Noi, A și B, ne-am înțeles să supunem neînțelegerea iscată între noi despre cutare lucru (să se arate pe larg în ce stă neînțelegerea), să o supunem la cercetarea și hotărârea Tribunalului de arbitri. Pentru acest sfârșit, conform art. 1367 Cod. civ., am ales mijlocitori pe cutari C. D, E și ne obligăm a ne supune la hotărârea lor fără de nici o împotrivire; 2) Neînțelegerea noastră trebuie judecată în cutare termen, în cutare loc; 3) Acest act, noi, A și B, ne obligăm a-l executa cu sfințenie și nestrămutat, dacă înse cineva dintre noi se va da îndărăt dela executarea hotărârei mijlocitorilor, atunci, afară de la executarea acestei hotărâri, se va supune, în folosul părții protivnice, la clauză penală în câtime de . . . ruble. (Afară de aceste condiții, se pot pune la cale și altele, de pildă, cu privire la conducerea judecăței, la pă-

strarea documentelor, la chipul de a lămuri procesul față de mijlocitori etc). Iscăliturile înpricinaților.

Noi C, D și E, consimțim. a primi mijlocirea arătată în acest act de mijlocire. Iscăliturile mijlocitorilor.

Model de hotărâre a arbitrilor (a mijlocitorilor).

Anul . . . , luna . . . , ziua . . . Noi, jos iscăliții (profesie, numele, patronimia și familia), mijlocitori în judecata de arbitri, aleși de cutare (înpricinații) prin act de arbitraj, făcut la cutare dată, declarat la această dată în cutare loc (locul unde se judecă procesul), ca să judecăm neînțelegerea, ce s'a iscat între A și B în cutare lucru. La cercetarea darăverei am găsit următoarele: (să se arate pe larg pricina neînțelegerei, pretențiile și dovezile aduse, arătările părților și spusele cutăror marturi (de au fost marturi), am găsit, că . . . (să se arate considerentele și încheerile la cari au ajuns mijlocitorii). Pe baza celor sus arătate și conducându-ne de art. 1387—1389 din Cod. Proc. civ., noi, în conștiință, am hotărât: (coprinsul hotărârei). Apoi urmează iscăliturile mijlocitorilor, iar după ce s'a adus la cunoștiința părților hotărârea, ele au adeverit prin iscălitura lor pusă mai jos, că hotărârea li s'a adus la cunoștiință).

Model de certificat (spravka) din registrul notarial.

Eu, jos iscălitul, notar cutare, având biuroul meu în cutare loc, am dat informația de față lui cutare A. (profesia, numele, patronimia, familia, locuința), mie personal cunoscut, că în biuroul meu, la cutare dată, în registru la No. . . s'a trecut atestarea cutărui act, declarat din partea lui A, și s'a luat cutare taxă. Actul s'a dat în schimbul chitanței lui A, la cutare dată. Anul . . , luna . . , data : . . No. registrului. Iscălitura și pecetea Notarului.

Model de chitanță pentru primirea unui document sau a unui pachet spre păstrare.

Eu, jos iscălitul, Notar cutare, având biuroul meu în cutare loc, am dat această chitanță lui A. (profesia, numele, patronimia, familia, locuința), personal cunoscut mie, care s'a în-

fățișat în biuroul meu (sau în locuința cutăruia, în cutare loc), că am primit de la el, A, spre păstrare, pe atâta vreme, un pachet (să se descrie forma lui de pe di' năfară și particularitățile), sau cutare document (coprinsul pe scurt, timpul și locul când a fost făcut sau atestat). Iscălitura Notarului.

La primirea acestui pachet (sau document) spre păstrare au fost marturi cutari (iscăliturile).

Anul . . , luna . . , ziua . . N-rul din registru . . Iscălitura și pecetea notarului.

Model de încheere lunară a Condicei de taxe.

Peste tot în cursul lui Dechemvrie 189 . . , s'au scris atâtea articole, în sumă de . . . ruble . . . copeice, ca venit al orașului s'a încasat . . . ruble, . . . copeice, cari s'au dat la administrația orășenească, sub chitanța dela cutare dată cu No. . . . hârtie timbrată s'a întrebuințat de . . . ruble . . . copeice . . ; ca plată pentru notar, după tarif, au intrat . . . ruble, . . . copeice, din cari s'au despărțit pentru sporirea garanției și s'a vărsat la Casieria din . . . cutare sumă, cu chitanța de la cutare dată cu No. . .

Iscălitura notarului.

Peste tot în cursul acestui an, în această condică s'au trecut atâtea articole pe suma de . . . ruble . . . copeice, vărsată la administrația orășenească din . . . cu chitanța No. . . și plată a notarului după tarif . . . ruble, . . . copeice, din cari cutare sumă s'a întrebuințat la sporirea garanției notarului și s'a vărsat la Casieria din . . . cu chitanțele No. . .

Iscălitura notarului.

Modele de inscripție încheetoare în condicele notariale.

In registru : In acest registru s'au trecut (sau se coprind) atâtea (cantitatea) articole. Dechemvrie treizeci și una, din anul . . .

Iscălitura notarului.

In condica de acte : In această condică de acte se coprind atâtea (în litere) acte. Dechemvrie treizeci și una. Anul . .

Iscălitura notarului.

Model de inventar pentru condicele și dosarele depuse spre păstrare în Arhiva notarială, pe baza art. 14 din Regulele provizorii.

Inventar de condicele cutărui notar pe anul . . .		
No. de ordine	NUMIREA CONDICELOR	No. foilor
1	Registrul în care s'au trecut atâtea articole, de la No. 1 până la 3045	400
2	Condică de acte pentru acte privitoare la imobile, în care s'au trecut atâtea acte	120
3	Condică de acte neprivitoare la imobile, în care s'au trecut atâtea acte	100
4	Indice alfabetic	600
5	Lista documentelor, primite spre păstrare	20
	Peste tot atâtea Condici, cu atâtea foi	

Iscălitura Notarului

Condicele arătate în inventarul de față s'au primit în arhiva notarială din . . . în Ian. . . anul

Iscălitura Primului Notar.

Iscaștura Primului Notar.

Inventar al cutărui notar pe cutare an . . .			
No. de ordine	No. registrului	NUMIREA DOSARELOR	No. foilor
1	26	Despre facerea actului de vânzare pe cutare proprietate	6
2	108	Despre facerea actului de dănie cutăruia	8
3	305	Despre facerea unui act de stăpânire cutăruia	5
		Peste tot atâtea dosare cu atâtea foi	

Iscălitura Notarului.

Dosarele arătate în inventarul de față sau primit la arhiva notarială din . . . în Ianuarie . . . zile, anul

Iscălitura Primului Notar.

**Tabelă, care fixează prețuirea legală a pământurilor
pentru calcularea taxelor.**

Gub. BASARABIEI

Prețul pe desiafină Rubl.
ținuturi:

al Hotinului:

Intăia regiune: moșii în volostele Clișcăuți și Grozeni	90.00,
A doua regiune: moșii, așezate pe râul Prut . .	60.00,
A treia regiune: celealalte părți ale ținutului . .	70.00;
al Sorocăi	65.00;

al Orheiului:

Intăia regiune: partea de miază noapte pân la râul Răut și drumul poștei din orașul Orhei la o- rașul Bălți	45.00,
A doua regiune: ceealaltă parte din ținut . . .	60.00;
al Bălților:	

Intăia regiune: moșii, pe lângă râul Prut . . .	45.00,
A doua regiune: partea rămasă din ținut . . .	55.00;
al Chișinăului:	

Intăia regiune: moșii aflătoare pe lângă râul Prut .	35.00,
A doua regiune: partea rămasă din ținut . . .	55.00;
al Benderului (Tighinei):	

Intăia regiune: partea de miază noapte a ținutu- lui pân la râul Botna și drumul de la târgul Căușanii-noi la orașul Accherman (Cetatea Albă).	35.00,
A doua regiune: cealaltă parte a ținutului . . .	25.00;
al Acchermanului (Cetăței albe):	30.00;
al Ismailului	25.00.

UCAZUL SENATULUI OCARMUITOR

din 6 Noemvrie 1896

pentru introducerea de la 1 Decemvrie 1869 în Oblaștia
Basarabiei a Legei notariatului

(Col. de legi. 1869 No. 102)

Din porunca Maestăței Sale Imperiale, Senatul ocăr-
muitor, ascultând propunerea Ministerului Justiției din
1 Noemvrie acest an cu No. 17192, cu următorul
cuprins:

«Pe temeiul art. 42 din Regulele prea înalt întărite
«la 10 Martie 1869, date ca supliment la hotărârea
«pentru punerea în aplicare a legilor judeciare,
«Primii notari și notarii pot să-și înceapă lucrarea,
«după găsierea cu cale a Ministrului Justiției, la cât-
«vă timp după deschiderea instituțiilor nouă jude-
«cătorești, și, de la acea dată încetează primirea la
«instanțele judecătorești de organizație veche petiții
«în daraveri, de competența notarilor. Prin urmare,
«fixând termen pentru intrarea în activitate a notari-
«lor și Primilor notari spre a-și îndeplini fucțiile lor
«în oblastia Basarabiei, cu începere dela 1 Decem-
«vrie 1869, și, având în vedere, că, de la deschiderea
«biurourilor notariale și a arhivelor notariale, insti-
«tuțiile judecătorești acuma în ființă nu mai au drept
«a primi acte spre atestare sau facere, și că de-ase-
«menea trebuie să-și înceteze și instanțele polițienești
«lucrarea lor cu privire la atestarea actelor și pro-

«curelor, și ținând seamă de înțelesul riguros al art. «6 din Regulele din 27 Iulie 1867, deasemenea și «notarii sau mijlocitorii (maclerii), — Ministrul Justiției a găsit de neapărată nevoie de-a statornici următoarele regule, pe cari le-a supus Senatului cărmuitor, atât spre a le publică după cuvință, cât și «spre a le aduce la cunoștința autorităților și persoanelor competente ca să le pună în aplicare: 1) «Legea notariatului prea înalt întărită la 14 Aprilie «1866 se pune în aplicare în oblastia Basarabiei de «la 1 Dechem. 1869. 2) De la aceeași dată notarii și «mijlocitorii (maclerii) în ființă, exceptând pe cei arătați «în art. 6 din Regulele prea înalt întărite la 27 Iulie «1867, nu vor mai primi spre atestare nici un fel «de acte și în general își vor încetă activitatea, iar «biurourile lor se vor închide. 3) De la aceeași dată «instanțele polițienești și comisarii de stanuri din aceeași oblastie nu vor mai primi spre atestare acte «și procuri. 4) De la aceeași dată încetează în vechile «instituții judecătorești ale oblastiei și la Tribunalul «comercial din Chișinău, primirea de petiții și reclamații: «a) pentru atestarea sau facerea ori cărui fel de «acte (afară de cele arătate în art 1436 din Codul «comercial); b) pentru a dat certificate de prețeluire, «și c) pentru a pune și a desființă propiri. 5) Lu- «crările pentru facerea și atestare actelor, pentru li- «berarea de certificate de prețeluire, pentru pus și «desființat propiri, neisprăvite la Tribunalul comer- «cial, se fac pân la capăt după procedura veche. «6) De la 1 Martie 1870, actele de întărire a pro- «pietății pe averi nemișcătore, aflătoare în oblastia «Basarabiei, nu trebuie să se mai facă la secțiile de «întărituri din celealalte gubernii».

INDICE CRONOLOGIC

la Legea Notariatului, ed. din 1914

Anii, lunile, ziua și numărul legiilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiilor	Articol. din Legea Notarilor
1775 Noem. 7 (14392)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 1, 4.	— Mart. 10 (29834)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 9.
1762 Apr. 8 (15379)	128.	1825 Fevr. 17 (30235)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.
1797 Aug. 17 (18098)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.	art. 3 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 15, 16.
1890 Apr. 30 (19402)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 1, 5.	art. 8 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 15, 16.
— Dech. 19 (19698)	128.	art. 10 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.
p. II, art. 4, p. 3; 7, 30.	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.	— Dech. 19 (8)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.
p. II, art. 57.	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 5.	1828 Maiu 22 (2048)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 5.
1807 Maiu 21 (22530)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 5.	— Iulie II (2150)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.
1812 Noem. 30 (25281)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 5.	art. 3 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 5.
1813 Fevr. 6 (25332)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.	art. 4 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 17.
1817 Sept. 3 (27041)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 17.	art. 1 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 15.
1821 Dech. 28 (28850)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 17.	art. 2 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.
art. 1 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 14.	extrase, art. 5	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 13, 14.
art. 2 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.	formular E	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 5.
1822 Mart. 27 (28983)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 17.	1830 Maiu 3 (3050)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.
art. 1 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 1, 4, 13, 14.	— Iulie 2 (3772)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.
art. 2 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 10.	1831 Fevr. 18 (4370)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.
	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4; anexa II la art. 154, p. 5; No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.	art. 3, p. 1.	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.
art. 3 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 13, 14.	— — 2.	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 6.
art. 7 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.	1832 Iulie 25 (5464)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 7.
1824 Fevr. 12 (29786)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.	§ 2 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 9.
		1834 Dech. 12 (7651)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 10.
		1837 Iunie 3 (10304)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4; anexa II la art. 154, p. 5; No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.
		§ 11 . . .	
		1839 Maiu 19 (12327)	

Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor
1840 Fevr. 21 (13198)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4; anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2, și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.	1866 Apr. 11 (43186)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 15.
— Apr. 29 (13426)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 9.	Leg. art. 1 . . .	1.
1843 Iunie 30 (16992)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 10.	2 . . .	2a.
1845 Ian. 2 (18586)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 10.	3 . . .	3.
— — (18581) . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 11.	4 . . .	4.
1846 Ian. 19 (19634)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 13.	5—7 . . .	5—7.
1857 Mai 14 (31842)	Anexa la art. 154, p. 5: art. 4, 9—11.	8 . . .	8.
— Dec. 9 (32535)	Anexe I la art. 154, p. 5: art. 15.	9—15 . . .	9—15.
1858 Dec. 18 (33919)	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 3 și nota; 4.	17—26 . . .	17—26.
1860 Mai 31 (35847)	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.	27 . . .	27.
Ucaz nominal art. 2 . . .		28—43 . . .	28—43.
1861 Fevr. 19 (36657)		45 . . .	45.
art. 1 . . .		47—50 . . .	47—50.
art. 32, notă:		53 . . .	53.
art. 8 . . .		54—56 . . .	54—56.
— — — (36659)	81, nota 2.	58 . . .	58.
art. 5, nota 2.		60 . . .	60.
6, 23—26, 109, 110 . . .		61—66 . . .	61—66.
— — — (36661)	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.	67—79 . . .	67—79.
— — — (36674)		81 . . .	81.
I		— nota . . .	—nota 1.
1862 Ian. 19 (37888)		82—90 . . .	82—90.
— Fevr. 6 (37950)		91—93 . . .	91—93.
Leg., art. 107 .		94—123 . . .	94—123.
— — 12 (37970)		125—128 . . .	125—128.
III, art. 4 . . .		129—153 . . .	129—153.
— Aug. 9 (38360)		154 p 1-3 . . .	154 p. 1—3.
1863 Noem. 11 (40259)		155	155.
		156	156; anexa I la art. 154, p. 5; art. 15
		157	157.
		158	158.
		159	159.
		160	160.
		167	167.
		168	168.
		172	172.
		176—178 . . .	176—178.
		179	179.
		181—192 . . .	181—192.
		193—195 . . .	193—195.
		196—198 . . .	196—198.
		199	199.
		200	200.

Anii, lunile, ziua și numărul legiurilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiurilor	Articol. din Legea Notarilor
202	202.	— 57	57.
204—206 . .	204—206.	— Apr. 5 (46935)	81, nota 1.
208 și 209 . .	208 și 209.	— — 7 (46941)	Anexa I, la art. 154,
210—217 . .	210—217.	art. 1	p. 5: art. 4, 10, 15, 17.
— — — (43187)	65.	1870 Fevr. 24 (48060)	43 ¹ , 44.
art. 1412, 1415.		stat. complim.	265
— Noem. 24 (43888)		— Dec. 11 (49002)	81, nota 2.
1867 Mart. 31 (44418)	81, nota 2,	1871 Mart. 8 (49335)	Anexa I, la art. 154,
— Maiu 16 (44590)		— Iun. 23 (49750)	p. 5: art. 15, 16.
art. 7.		Uc. Imp. art. 4	4 notă; 8, notă.
— Iun. 27 (44768)	1, notă	1873 Mart. 20 (52034)	192 ¹ , 196—198.
art. 5.	209, notă	1874 Apr. 17 (53379)	201, notă
— — (44770)	1, notă	— Oct. 28 (53992)	
— Noem. 3 (45135)	Anexa I, la art.	art. 2	1875 Fevr. 19 (54401)
Regl. prov.	154, p. 5: art. 15;	Leg. art. 242	252
— — 27 (45214)	Anexa II, la art.	Regl. art. 1	218
	154, p. 5: No. 2	art. 2	219
	și nota.	» 3	220
art. 1	154, p. 4	» 4	221
— 2	154, nota 1, 192 ¹	» 5-8	222—225
— 3	154, nota 1, 192 ²	» 10-17	227—248
— 4	154, nota 1, 192 ³	» 18-31	235—248
	154, nota 1, 192 ⁴	» 32	250
	154, nota 1, 192 ⁴	» 33	251
— 4 nota	anexa I la art. 154,	» 34	234, 253
	p. 5: art. 16; anexa	» 35-37	254—256
	II la art. 154, p. 5:	» 39	258
	No. 3 și nota.	» 42-44	262—264
art. 5	154, nota 1.	» 45-50	265—270
— Dec. 9 (45260)	7, notă.	1876 Apr. 15 (55791)	168 ¹
art. 11.	181.	— Iun. 17 (56105)	220, notă.
1868 Ian. 16 (45400)	65, 201 ¹	art. 3	249
I, art. 7.	Anexa I, la art. 154,	art. 4	234, notă
III.	p. 5: art. 16	— Iul. 1 (56152)	221, notă.
— Iun. 30 (46061)	Anexa I, la art. 154,	— Aug. 6 (56286)	
art. 1	p. 5: art. 15.	art. 2	267
art. 3	128.	— — — (56287)	261
— Noem. 25 (46480)	65.	anexă	221, notă.
art. 1	46.	1877 Noem. 12 (57866)	Anexa I, la art. 154.
— 2		1878 Oct. 23 (58944)	p. 5: art. 11
1869 Ian. 27 (46695)		1880 Maiu 19 (60955)	
I, art. 46		art. 2	

Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor
1881 Maiu 5 (127) Păr. Cons. Stat. I; regl. art. 3	Anexa II la art. 154. p. 5: No. 2 și nota.	— Maiu 26 (4491) — Noem. 10 (4787)	154 201, notă. Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4, 5 și nota.
— Dech. 28 (5751)	Anexa I, la art. 154, p. 5; art. 4; anexa II la art. 154, p. 5; No. No. 2, notă; 3 și notă; 4; 5 și nota	1888 Iun. 14 (5352)	43 ¹ .
Uc. imp. art. 1-3 Leg. art. 1-16	81, nota 1.	— Dech. 5 (5611) IV, art. 43 ¹	44
1882 Dech. 21 (1259) art. 3	178 ¹	— — 12 (5630) Păr. Cons. Stat. VII	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 15, 16, Anexa I la art. 154, p. 5: art. 15, 16
1883 Fevr. 8 (1373)	81, nota 1; anexa II la art. 154, p. 5; No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota	VIII . . .	124
— Apr. 26 (1522) Org. art. 154	7, notă.	1889 Fevr. 6 (5762) art. 124.	— notă.
— — (1524)	Anexa II, la art. 8 ¹ , notă 2: art. 1.	— notă Iun. 26 (6131) I, art. 1-8	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4 Anexa I la art. 154, p. 5: art. 3, 4, 9, 10, 14-16; Anexa II, la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota. Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 9. 154; anexa II la art. 154, p. 5: art. 2, 10, 11, 14, 15; anexa II la art. 154 p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota. Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4. Anexa I la art. 154, p. 5: art. 3. Anexa I la art. 154, p. 5; art. 4, 11, 12; Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.
I art. 1-5	81, nota 2 și anexa II; art. 2-6.	9 . . .	
II	81, nota 2 și anexa II; art. 7.	10 . . .	
1884 Ian. 24 (1980)	154, p. 4.	11 . . .	
— Maiu 1 (2187) VI	264 — notă.	12, 13 . . .	
Oct. 26 (2467) Hot. comit. Min. I.	66, nota 1.	14 . . .	
1885 Iun. 3 (3961) Leg. art. 23 și nota	154.	15 . . .	
1887 Mart. 4 (4270)	84, nota 2: anexa I la art. 81. nota 2: art. 1. Anexa I, la art. 81, nota 2: art. 2-14		
art. 1-13	16		
— Apr. 24 (4370) I, art. 16.	59		
II, art. 59 ¹	59 ¹		
— — — (4371) III . . .	51 226		

Anii, lunile, ziua și numărul legiilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiilor	Articol. din Legea Notarilor
1889 Iul. 9 art. 16.	Anexa I la art. 154, p. 5; art. 11, 18; Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 3 și nota; 4; 5 și nota.	1889 Iul. 9 (6188) Leg. I, A. . . art. 34 . . . art. 35-42 . . . » 43 . . .	274. 286-293. 294. Anexă la art. 294.
— — nota	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 11; Anexa II la art. 154, p. 5; No. No. 3 și nota; 4; 5 și nota; 6.	» 44-50 . . . » 361 . . . » 362 . . . » 362, anexă (VIII): art. 1-39	295-301. 272. 273. 302-340
» 17 . . .	154; anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 9-11, 14-16, 19; anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.	art. 40-58 . . . » 60 . . . » 62 . . . » 63 . . . » 64-67 . . . Iul. 9, (6188) regl. I, A, art. 362, anexă (VII) art. 68. . .	341-359. 361. 363. 364. 365-368.
I, art. 18-26	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 20-28. Anexa I la art. 154, p. 5: art. 9-11, 14-16.	— p. 2, anexă. art. 69-76 . . » 363-374 . . — — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	369. Anexă la art. 369, p. 2: nota 2. 370-377. 274-285. 271.
» 27 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 9-11, 14, 16, 18, 23; anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 5 și nota.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	2 a. 58 154, nota 1. Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.
» 28 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 14.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	271.
» 38 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 14, 18, 23.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	2 a.
» 41 . . .	154, notă 2.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	58
» 42 . . .	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 9-11, 14-16; anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 3 și nota; 4; 5 și nota.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	154, nota 1.
II	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, 9-11, 14-16; anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 3 și nota; 4; 5 și nota.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.
III, art. 1.	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 15, 16.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	79.
IV, art. 6	26, 154.	1890 Iun. 13 (6943) I, art. 2 . . . — Noem. 6 (7161) I	2 a.
» 7 . . .	27, nota.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	43 ^r , 44.
» 8 . . .	123, nota.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota.
» 9 . . .	26, nota.	— — — (6189) regl. art. 93 — — 12 (6196) regl. Regl. art. 4, 19. » 35 . . . Leg. art. 112 . .	

Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor
— — 17 (7289)	Anexa la art. 369,	— Dech. 20 (11157)	43 ¹ , 44.
II . . .	p. 23; nota 3.	1895 Iun. 5 (11799)	81, nota 2.
1891 Fevr. 25 (7496)	Anexa la art. 81,	— Noem. 27 (12195)	2 a.
art. 1 . . .	nota 2: art. 11, 13, 14	Statut. art. 68-73	43 ¹ , 44.
— Iun. 3 (7776)	41.	1896 Ian. 22 (12464)	154, nota 2, anexa
— Dech. 24 (8186)	43 ¹ , 44.	1897 Maiu 5 (14050)	I la art. 154, p. 5:
— — — (8188)	293.	I . . .	art. 18, 23.
1892 Fevr. 17 (8344)	375.	— Dech. 29 (14835)	43 ¹ , 44.
— Mart. 16 (8428)	Anexă la art. 192 ¹ ,	IV . . .	128, notă.
I, art. 1 . .	notă: art. 1.	1898 Mart. 2 (15097)	128, notă.
„ 2 . . .	Anexa la art. 192 ¹ ,	II . . .	66, nota 2.
„ 3 . . .	nota: art. 2	— Iun. 2 (15493)	47, 66, nota 2.
I, art. 4	Anexa II la art. 154,	regl. proviz. art.	325, p. 2.
„ 5—11	p. 5: No. 3 și nota;	50, notă	203.
„ II . .	anexă la art. 192 ¹ ,	1899 Fevr. 15 (16490)	262; 285 ¹ .
— Dech. 7 (9128)	nota: art. 3.	I . . .	43 ¹ , 44.
— — 26 (9197)	Anexa II la art. 154,	— Maiu 25 (16949)	221, notă.
1893 Iun. 8 (9756)	p. 5: No. 3 și notă;	Leg. art. 16—19	43 ¹ , 44.
IV . . .	anexă la art. 192 ¹ ,	art. 20	66, nota 1.
V . . .	notă: art. 4.	— Iun. 7 (17120)	43 ¹ , 44.
VI . . .	Anexă la art. 192 ¹ ,	Statut, art. 3	221, notă.
1894 Ian. 25 (10262)	p. 5: No. 3 și notă;	1900 Iun. 10 (18782)	43 ¹ , 44.
I . . .	anexa la art. 192 ¹ ,	Păr. Cons. Stat.	26.
— Maiu 30 (10682)	notă: art. 4, notă.	VIII, art. 203.	66, nota 1.
— Iun. 6 (10767)	Anexa II la art. 154,	Statut.	43 ¹ , 44.
Statut art. 88,	p. 5: No. No. 2 și	— — — (18795)	221, notă.
89, 91.	notă; 3 și nota; 4;	I . . .	43 ¹ , 44.
— — — (10775)	5 și notă.	1901 Iun. 4 (20239)	221, notă.
	Anexa I la art. 81,	art. 1, 2	43 ¹ , 44.
	nota 2: art. 3.	— Dech. 25 (20900)	26.
	262.	statul	66, nota 1.
	285 ¹ .	1902 Maiu 27 (21504)	43 ¹ , 44.
	340, notă.	Păr. Cons. Stat.	26.
	43 ¹ , 44.	XI,	66, nota 1.
	221, notă.	1903 Mart. 17 (22663)	43 ¹ , 44.
	154.	I . . .	221, notă.
	81, nota 2.	— Noem. 22 (23551)	43 ¹ , 44.
		1904 Fevr. 9 (24024)	375.
		1905 Fevr. 28 (25899)	Anexă la art. 369,
		— Iun. 16 (26438) I,	p. 2; nota 4.
		art. 22.	Anexa I la art. 154,
			p. 5: art. 9.

Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiuirilor	Articol. din Legea Notarilor
1905 Oct. 27 (26851) art. 1	4, 7.	— — 14 (33743) art. 55	217 ¹ ; nota 1 la art. 154, p. 5: art. 4, notă.
1906 Apr. 22 (27787) art. 1	Anexa la art. 369, p. 2: nota 5.	— Noem. 3 (34326) hot. consil. Min.	217 ² , notă.
1908 Iul. 3 (30655) 1, VIII; chit.	43.	1911 Apr. 24 (35091) art. 201	201.
— Dec. 21 (31309) 1 p. 14		» 207	207.
1909 Apr. 11 (31681) III	43 ¹ , 44.	— Maiu 24 (35263) I, A, art. 52	52
— Maiu 24 (31911) art. 1	217 ¹ ; anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, notă; anexă la art. 369, p. 2; nota 6.	» 80	80
art. 4	217 ² , anexa I la art. 154, p. 5: art. 4, notă; anexă la art. 369, p. 2; nota 6.	— Maiu 24 (35263) I, B, art. 52 ¹ —52 ²	169—171. 52 ¹ —52 ² .
— Iun. 17 (32143) II	261.	» 198, notă	198, notă.
1910 Mart. 21 (33216) art. 2 nota 1.	2a, nota 1.	— 208, notă.	208, notă.
— Apr. 11 (33340)	66, nota 1.	— — 26 (35304) I art. 43, notă,	161, notă.
— Maiu 2 (33413) regl. consil. milit.	66, nota 3.	II	43, notă.
— Iun. 10 (33694) I, art. 60 ¹ .	60 ¹	— — 29 (35363) art. 340 ¹	161, notă.
art. 155, notă	155, notă	» 364 ¹	340 ¹ .
II art. 43 ¹ , notă	43 ¹ , 44.	— — 29 (35370) leg. V, art. 2.	179, notă; 217 ¹ ; anexa I la art. 154, p. 5; art. 4, notă; anexa la art. 363, p. 2; nota 7.
III art. 43 ¹ , notă	43 ¹ , notă	» X, art. 2	154.
— Iun. 10 (33713) I, art. 161	43 ¹ , 44.	leg. art. 123	
art. 162	161.	— Iun. 13 (35432) IV art. 2, nota 2.	161, nota.
» 164—166	162.	1912 Mart. 23 (Col. leg. 534) I, VI, art. 295; X.	2a, nota 2.
» 173—175	164—166.	— Iun. 6 (Col. leg. 964) regl. art. 31	280, nota 2.
» 257	173—175.	— — 15 (Col. leg. 1003) B. V. art. 1431	Anexă la art. 369 p. 2; nota 8.
» 259	257.	C, art. 2.	53, 180, 181
» 260	259.	— Iun. 16 (Col. leg. 1109) regl. art. 8	2.
» 360	260.		90 ¹ .
» 362	360.		
II, art. 161, notă	362.		
» 172 ¹	161. nota.		
III.	172 ¹ .		
	163.		

Anii, lunile, ziua și numărul legiurilor	Articol. din Legea Notarilor	Anii, lunile, ziua și numărul legiurilor	Articol. din Legea Notarilor
— — 23 (Col. leg. 1120) XI	218.	1913 Mart. 14 (Col. leg. 519)	195, notă.
— — — (Col. leg. 1147) I, art. 12	93, notă.	— Iun. 26 (Col. leg. 1194) leg. II	2; 58; anexa I la art. 81, nota 2; art. 11, 13, 14.
19 art. 26	53, notă; 159.	leg. XV	53, 180, 181.
— Iul. 5. (Col. leg. 1448) art. 13	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 4.	B, art. 4	58.
— Dech. 20 (Col. leg. 2302).	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 2 și nota; 3 și nota; 4; 5 și nota	Leg. art. 5	Anexa I la art. 81, nota 2: art. 11, 13, 14.
— — 24 (Col. leg. din 1913, 7) art. 4	158, notă.	7, p. 1	46, 298; anexa II la art. 81, nota 2: art. 7; anexa II la art. 154, p. 5: No. 6.
		1914 Aug. 18 (Col. leg. 2284) Prea inn. Poruncă.	

INDICE COMPARATIV

al articolelor din Legea Notarilor ed. 1914, corespunzătoare articolelor aceleiași legi din 1892.

A. Arătarea, la ce articole din legea din 1914, corespund articolele aceleiași legi din 1892.

Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914	Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914
1.	1.	4.	4.
— notă.	desființată (prin Contin. din 1912).	— notă.	— nota.
— (după Contin. din 1912)	1. notă.	— 2 (după Contin. 1912)	4.
2. (după Contin. 1912)	2, 2 a.	5—25	5—25.
— nota 1 (după Contin. 1912)	2 a, nota 1.	26	26.
— — 2 (după Contin. 1912).	— 2.	— Compl. (după Contin. 1912)	— nota.
3.	3.	— 2 (după Contin. 1912)	26.
		27—41.	27—41.

Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914	Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914
42	42.	92	92.
— nota	desființată (după Contin. din 1912).	93	93.
43	43.	— notă (după Contin. 1912).	93, notă.
— nota (după Con- tin. din 1912).	— notă.	94—127	94—127.
43 ^a (după Contin.- 1912).	43 ^a .	128	128.
— nota (după Cont din 1912).	— notă.	— notă (după Cont 1912)	— notă.
44 (după Contin. 1912).	44.	129—153	129—153.
45—47.	45—47.	154 (ed. și Contin. 1912)	154.
47. Compl. (după Cont. din 1912)	47.	— nota 1.	— nota 1.
48—51.	48—51.	— 2. (după Cont. 1912)	— 2.
52—52 ^a . (după Con- tin. 1912).	52—52 ^a .	— 3 (după Coh- tin. 1912)	— 1.
53	53.	155	155.
— notă (după Con- tin. diu 1912).	— notă.	— nota (după Con- tin. 1912)	— notă.
54—60.	54—60.	156—158	156—158.
60 ^a (după Contin. 1912).	60 ^a .	159 (ed. și Cont. 1912)	159.
61—65.	61—65.	160	160.
66	66.	161 (după Contin. 1912)	161.
— notă 1—3 (după Contin. 1912).	— notă 1—3.	— notă după Con- tin. 1912)	— notă.
67—79.	67—79.	162 (după Contin. 1912)	162.
80 (după Contin. 1912)	80.	163	desființată (după Contin. 1912).
81 (după Contin. 1912).	81.	— notă	
— nota 1 (după Contin. 1912).	— nota 1.	164—166 (după Con- tin. 1912)	164—166.
— 2 (după Con- tin. 1912)	— 2.	167	167.
82—89.	82—89.	168	168.
90	90.	— notă	dată. afară (după Contin. din 1912).
90, notă	inloc. prin Cont. 1912.	168 ^a	168 ^a .
90 ^a (după Contin. 1912).	90 ^a .	169—171 (după Con- tin. 1912)	169—171.
91	91.	172	172.
		172 ^a —175 (după Con- tin. 1912)	172 ^a —175.
		176—178 ^a	176—178 ^a .
		179	179.

Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914	Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914
— notă (după con- tin. 1912)	— notă.	226	Desființat.
180		227—256	227—256.
— notă		257 (după cont. 1912)	257.
— 2 (după contin. 1912)	Date afară.	258	258.
181—194	181—194.	259—261 (după con- tin. 1912)	259—261.
195	195.	262 (ed. și contin. 1912)	262.
196	196.	263—279	263—279.
197	197.	280	280.
198	198.	— nota 1	— nota 1.
— notă (după con- tin. 1912)	— notă.	— 2 (după contin. 1912)	— nota 2.
199	199.	281—285	281—285.
— notă (după con- tin. 1912)	— notă.	285 ¹ (după contin. 1912)	285 ¹ .
200	200.	286—292	286—292.
201 (după cont. 1912)	201.	293 (după contin. 1912)	293.
— notă	— notă.	294—324	294—324.
201 ¹	201 ¹ .	325 (după cont. 1912)	325.
202	202.	326—339	326—339.
203 (după cont. 1912)	203.	340	340.
204—206	204—206.	— notă (după cont. 1912)	— notă.
207 (după cont. 1912)	207.	340 ¹ (după contin. 1912)	340 ¹ .
208	208.	341—359	341—359.
— notă (după con- tin. 1912)	— notă.	360 (după contin. 1912)	360.
209—217	209—217.	361	361.
217 ¹ (după contin. 1912)	217 ¹ .	362 (după contin. 1912)	362.
217 ² (după contin. 1912)	217 ² .	363	363.
— notă (după con- tin. 1912)	— notă.	364	364.
218	218.	364 ¹ (după contin. 1912)	364 ¹ .
218 ¹ (după contin. 1912)	218 ¹ .	365—373	365—373.
219	219.	374 (după cont. 1912)	374.
220	220.	375 (după cont. 1912)	375.
— notă	— notă.	376	376.
221	221.	277	377.
— notă (după con- tin. 1912)	— notă.	Anexa I la art. 81.	Anexa I la art. 81,
222—225	222—225.	nota 2; art. 1—14	nota 2; art. 1—14.

Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914	Articolele din legea notarilor, ediția din 1892	Articolele din legea notarilor, ediția din 1914
Anexa II la art. 81, nota 2; art. 1-7	Anexa II la art. 81, nota 2; art. 1-7.	Anexă la art. 192 ¹ , nota: art. 1-5	Anexa la art. 192 ¹ , notă: art. 1-5.
Anexa I (după cont. 1912) la art. 154, p 5: art. 1-17	Anexa I la art. 154 p 5: art. 1-17.	art. 6 (după contin. 1912)	„ 6.
„ 18	— 18.	„ 7	„ 7.
— notă	Anexa II la art. 154, p 5: No. 6.	— notă (după con- tin. 1912)	„ 8-10.
„ 19-28	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 19-28.	„ 8-10.	„ 11.
Anexa II (după cont. 1912) la art. 154, p 5: No. No. 1-5.	Anexa II la art. 154, p 5: No. No. 1-5.	— notă	dat afară (după contin. 1912).
nota	nota.	Anexa la art. 294	Anexa la art. 294.
No. 6.	No. 7.	Anexa la art. 369, p. 2: tarif.	Anexa la art. 369, p. 2: tarif.
— notă	— notă.	nota 1-3	nota 1-3.
		— 4-8 (după con- tin. 1912)	— 4-8.

B. Arătarea la cari articole din legea notarilor din 1892 corespund articolele din aceeași lege din 1914.

Articolele din legea de la 1914	Articolele din legea de la 1892	Articolele din legea de la 1914	Articolele din legea de la 1892
.	1.	— notă	26, notă
— notă	— nota 2 (după contin. 1912)	27-41	27-41.
2	2 (după contin. din 1912).	42	42.
2 a	— nota 1, (după contin. 1912).	43	43.
— nota 1	— nota 2 (după contin. 1912).	— notă	— notă (după con- tin. 1912)
— 2	3.	43 ¹	43 ¹ (după contin. din 1912)
3	4.	— notă	43 ¹ (după contin. din 1912)
4	— nota 2 (după contin. 1912).	44	44 (după contin. 1912)
— notă	— notă.	45	45
5-25	5-25.	46	46
26	26 și compl. (după contin. din 1912)	47	47 și compl. (după contin. 1912)
	și nota 2 (după con- tin. 1912).	48-51	48-51
		52-52 ³	52-52 ³ (după con- tin. 1912)

Articolele din legea de la 1914	Articolele din legea de la 1892	Articolele din legea de la 1914	Articolele din legea de la 1892
53	53	158	158
— notă	— notă (după cont. din 1912)	— notă	nouă.
54—60	54—60	159	159 (ed. și după contin 1912)
60 ¹	60 ¹ (după contin. 1912).	160	160
61—65	61—65	161	161 (după contin. 1912).
66	66	161, notă	161, notă (după contin. 1912)
— notă 1—3	— notă 1—3 (după contin. 1912).	162	162 (după contin. 1912).
67—79	67—79	164—166	164—166 (după cont. 1912).
80	80 (după contin. 1912).	167	167
81	81 (după contin. 1912).	168	168
— nota 1	81, nota 1 (după contin. 1912)	168 ¹	168 ¹
— 2	81, nota 2 (după contin 1912).	169—171	169—171 (după con- tin. 1912).
82	82	172	172
83—89	— nota (după cont. 1912).	172 ¹ —175	172 ¹ —175 (după contin. 1912)
90	83—89	176—178	176—178
90 ¹	90	179	179
91	90 ¹ (după contin. din 1912).	— notă	— notă (după cont. 1912).
92	91	181—194	181—194
93	92	195	195.
— notă	93	— notă	nouă.
94—127	— nota (după cont. 1912).	196	196
128	94—127	197	197
— notă	128	198	198
129—153	— notă (după cont. 1912).	— notă	— notă (după cont. 1912).
154	129—153	199	199
— nota 1	154 (ed. și după cont. 1912) și nota 3 (după cont. 1912)	200	200
— 2	154, nota 1.	201	201 (după contin. 1912)
155	— nota 2 (după contin. 1912)	— notă	201, nota.
— notă	155	201 ¹	201 ¹
156	155, notă (după con- tin. 1912)	202	202
157	156	203	203 (după contin. 1912)
	157	204—206	204—206
		207	207
		208	208

Articolele din legea de la 1914	Articolele din legea de la 1892	Articolele din legea de la 1914	Articolele din legea de la 1892
208, notă	208, notă (după contin. 1912)	360	360 (după contin. din 1912).
209—217	209—217	361	361
217 ¹	217 ¹ (după contin. 1912)	362	362 (după contin. din 1912)
217 ²	217 ² (după contin. 1912)	363	363
— notă	217 ² , notă (după contin. 1912).	364	364
218	218	364 ¹	364 ¹ (după contin. 1912)
218 ¹	218 ¹ (după contin. 1912).	365—373	365—373
219	219	374	374 (după contin. 1912)
220	220	375	375 (după contin. 1912)
— notă	— notă	376	376
221	221	377	377
— notă	— nota (după cont. 1912)	Anexa I la art. 81, nota 2: art. 1, 14	Anexa I la art. 81, nota 2; art. 1—14
222—225	222—225	Anexa II la art. 81, nota 2: art. 1—7	Anexa II la art. 81, nota 2; art. 1—7
227—256	227—256	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 1—18	Anexa I (după con- tin.) la art. 154, p. 5; art. 1—18
257	257 (după contin. 1912)	Anexa I la art. 154, p. 5: art. 19— 28.	Anexa I (după cont. 1912) la art. 154, p. 5: art. 19—28
258	258	Anexa II la art. 154, p. 5: No. No. 1— 5, notă.	Anexa II (contin. 1912) la art. 154, p. 5: No. No. 1—5 notă.
259—261	259—261 (după contin. 1912)	No. 6	Anexa I (după con- tin. 1912) la art. 154 p. 5: art. 18, notă.
262	262 (ed. și după contin. 1912)	No. 7	Anexa II (după con- tin 1912) la art. 154, p. 5: No. 6
263—279	263—279	Anexă la art. 192 ¹ , notă: art. 1—5	Anexa la art. 192 ¹ , notă: art. 1—5
280	280	„ 6	Art. 6 (după cont. 1912).
— notă 1	— nota 1	„ 7	Art. 7 și nota (după contin. 1912).
— 2	— 2 (după contin. 1912)	„ 8—11	Art. 8—11
281—285	281—285	Anexa la art. 294.	Anexa la art. 294.
285 ¹	285 ¹ (după contin. 1912)	Anexa la 369, p. 2, tarif și nota 1—3	Anexa la art. 369, p. 2: tarif și nota 1—3.
286—292	286—292	— 4—8	—4—8 (după cont. 1912).
293	293 (după contin. 1912)		
294—324	294—324		
325	325 (după contin. 1912)		
326—339	326—339		
340	340		
— nota	— nota (după con- tin. din 1912).		
340 ¹	340 ¹ (după contin. din 1912).		
341—359	341—359		

INDICE ALFABETIC

LA LEGEA NOTARIATULUI

Abateri în funcție. — Vezi: **salariați particulari, răspundere.**

act de asigurare a zestrei, dat de ginere pg. 361.

act de împărțală (partaj), formular. pg. 361.

act de separație a fetei care dă mulțumire pe zestrea ce i se dă și renunță la altă moștenire, art. 158, formular. pg. 360.

acte: Modul facerii lor, art. 66;—actelor casnice art. 66; al actelor întărilor art. 154; acte de stare sociale, civilă, de slujbă și de hotărnicie art. 81; al actelor făcute peste graniță: în expediție, pe corăbii, art. 82 și art. 74 din Regulele proviz.; acte contrare legilor, art. 90; acte din partea surzilor, muților, orbilor și surdomuților, art. 106—111; acte din partea analfabeților, art. 113; acte ce se fac afară din biroul notarului art. 114; acte la cari nu s'au realizat și nule, art. 169 jur. 7 și urm.; renunțarea de la stăpânirea pe viață a unei averi art. 66, 187; act că s'a achitat ipoteca art. 187; acte notariale, form. pg. 311. Vezi: **hotărnicie (acte), taxe (la acte).**

acte (faceria lor), art. 60, Jur. 6; 181, Jur. 7.

acte, îndreptarea lor, art. 60, Jur. 6; art. 181 Jur. 7.

acte întărite: act de împrumut întărit, act. Regule proviz. art. 23 (pg. 293); acte întărite, art. 66, 154 și urm., Vezi: **punerea 'n posesie.**

acte legale pentru nadelurile țerânești art. 168 Jur. 18.

- acțiune de despăgubiri** pentru pagubele pricinuite de notari, art. 64. Vezi: **plângere**.
- administrația volostelor**: contracte de vânzare pe pământ între țerani pân la 300 de ruble, art. 81. nota 1. și Jur. 1.
- adnotarea** în registrul actelor întărite: art. 159, jur. 13, art. 169, 178, 181, 182, 192³; adnotare despre anularea unui act, Regulele proviz. art. 38.
- adnotări** despre greșeli în condicele notariale art. 31; în acte, art. 100.
- afinii** (rude prin înscusire) notarului, arr. 75; ale persoanei ce e parte la un act, art. 87.
- agramați**. V. **analfabeți**.
- agrimensori** (măsurători de moșii) **guberniali**, art. 168¹; trebuie să dea Primilor notari informațiile cerute, art. 168¹.
- ajutorul** Primului notar, art. 43¹, 155 nota.
- albitari** în acte, art. 100—102; — în registre, art. 31.
- alegerea** de către Notar a persoanei care să îndeplinească slujba în vremea lipsei lui, art. 39, Regule proviz art. 12.
- amânarea** protestului, jur. la art. 37. Vezi: **cambie**.
- amendă** pentru călcarea legii timbrului, art. 59, 198 Jur. 4. Vezi: și art. 1529 Cod. civ. Jurisprud.
- analfabetismul martorului** art. 86 Jur. 1; Vezi: **analfabeți**.
- analfabeți**, art. 113, 133 Jur. 2 și 3. Vezi: **agramați**, (cu știință puțină de carte).
- ani**. V. **vrastă**.
- antreprize și furnituri** art. 66 Jur. 41. Vezi: Legea specială pentru acestea în Vol. în care este și Cod. civ. trad. în ed. Min. Just.
- anularea** unui act, art. 169 Jur. 7 și urm.; însemnare despre aceasta: Regulele proviz. art. 37; anularea unei procuri, notă la art. 37 din Regulele proviz. (pg. 293); a unui act privitor la păm. țerănesc, art. 60 Jur. 6; însemnare despre zălog și alte mărgeniri ale dreptului, art. 187.
- apanajele** (administrația, departamentul lor) — vânzare de loturi cu redevență la persoane de condiție țerănească pg. 82.
- arbitraj** (înscris de), art. 147 Jur. 11; Formular, pg. 389.

arendă (chirie) art. 66 Jur. 18 și 24; art. 83 Jur. 13, art. 99 Jur. 34, art. 160. Vezi și formulare pg. 371 (I), pg. 372 (II), pg. 373, pg. 374 și 375. Vezi: **Legi restrictive relative la Evrei și la străini.**

• **articol** pentru desființare de propire—anexa la art. 154 pg. 98.

arvună (chitanță de); formular, pg. 352.

asociație (deplină) cu răspundere neliminată. Vezi: *Cod. com.*

asociație. Vezi: *Cod. civ. și Cod. com.*

atestare că s'a împlinit prescripția pg. 365.

atestarea actelor; neglijență la ea, art. 134.

atestarea condiceii de taxe, anexe pg. 283, și art. 12.

atestarea (legalizare, certificare): regulile generale, art. 128—

131; atestarea cōpiilor de pe acte întărite, art. 132 și

anexa 7 la Regulele provizorii pg. 315;—îndentității

iscălirei. art. 133 — 135 și anexa 7 la Regulele provi-

zorii, pg. 315; — timpului prezentării unor documente,

art. 126—138 și form. pg. 316—afărei în viață a cuiva,

art. 139 și 140 și pg. 316; — somației unei părți către

alta art. 128, 141—145 și pg. 317; — actelor declarate,

form. pg. 318 și art. 146, 147; — iscăliturii Notarului

și Primului Notar, art. 166; învoială de clauză penală

pentru neîmplinirea contractului, art. 64 jur. 10; atestări

făcută de Jud. de pace, art. 2, — procuvelor advoca-

ților, form. pg. 383 și urm. Vezi art. 2297 Cod. civ.

aur (explorări de mine de): art. 62 Jur. 87.

autor dreptul de autor, modele de contract pentru cedarea acestui drept, pg. 381.

avere mișcătoare art. 66 Jur. 10 și urm; formular de punerea ca gaj a unei averi mișcătoare, pg. 377; formular de vânzare a unei averi mișc. pg. 379: I și II.

averea soților în gub. Cernigovului și Poltavei, art. 168 Jur. 81.

împăcăciune (scrisoare de) art. 158, formular pg. 388.

împărțeală (moștenirii), art. 158; între ținani, art. 66 Jur. 22.

împrumut: act de împrumut întărit. Regule proviz. art. 28. (pg. 293).

împrumut (obligație de), formular pg. 375, 376, 377.

încheerea condiceii de notar, art. 34, 35, formular, pg. 391.

închiriere. V.: **arendă.**

încredere (vrednic de) Vezi: **vrednic de încredere.**

- indeplinitor** al funcției de notar, răspunderea lui, art. 39, 59 Jur. 11.
- îndreptări** în acte și condici, 31, 100—102.
- înnapoierea taxelor luate mai mult** (în plus), art. 60 jur. 4 și 5 în Statutul taxelor art. 272 și 273.
- întâmpinarea** făcută de persoanele căror li s'a comunicat o somație prin notar, art. 144.
- înțelegerile de bună voe:** procesele verbale, cari mărginesc dv. de propr. pe imobile nu se întăresc de primul notar, când stabilesc dreptul de trecere cu piciorul și altfel, art. 178 jur. 2.
- însemnare, v. adnotare.**
- înstrăinarea** moșilor la Stat, art. 256 jur. 6; taxe la atare înstrăinare, art. 190 jur. 2; Regule proviz. art. 32 c.
- însușirea** de către notar a unor bani, art. 59 jur. 5.
- întărirea** actelor de întărituri, art. 157 și urm., Vezi: **pro-pire, Regatul polon.**
- întăritura** la acte de vânzare, art. 158 și urm.; modele de acte de vânzare la imobile pg. 349 și urm. Vezi: **acte întărite.**
- întărituri:** Condica de întărituri a notarilor, art. 47 și urm., art. 169, 303 și urm.; formularul condicei pg. 321 la anexa 17 dela Regulele proviz. (pg. 293); întărituri (taxele) art. 169, 200 300, și urm.) (V.: **Statutul taxelor**) urmărirea, lipsurilor de la taxe, art. 64 jur. 28; depunerea taxelor pg. 287. Instituțiile de întărituri din gub. baltice art. 286 și urm. Vezi: **tariful.**
- întipăritura** pecetei Notarului, art. 25, 165, 227; a pecetei Primului notar și a ajutorului lui, art. 46.
- întregirea** garanției notarului, art. 11 și 12.
- baltice** (guberniile): organizarea notariatului, art. 271 și urm.; traducerea în rusește a actelor încheiate acolo, art. 340 jur. 1, art. 343; păsuiri pentru plata taxei la acte, art. 363 jur. 3; taxele dela actele întărite art. 351 etc. (Vezi: *Statutul taxelor*, etc.). Vezi: **Jud. de voloste.**
- bancă** — informațiile ce-i dă notarul despre cambiile protestate, art. 208. Vezi: **rangul** (preferința) **datoriilor, al propirilor, Statutul Băncii nobiliare.**
- banca funciară țerănească.** Vezi: **Statutul ei** și aci formularele pg. 352—356.

- banca nobiliară** — informații din dosarelor arhivei notariale, art. 192 jur. 2.
- banca funciară.** v. **banca.**
- banca statului.** v. **banca.**
- banii** — primirea lor de notar spre a-i păstra sau da, art. 141 jur. 1 și art. 148; primirea plăței pe cambii, art. 65 jur. 4.
- Basarabia.** Vrăsta marturilor la testament, art. 83 jur. 17, Tabela de prețeluirea legală a desiatinei de pământ pe baza căreia se iau taxele de pe acte pg. 393; p. embatic. V.: art. 713¹ Cod. civ. rus.
- bănescă** (răspundere a notarului), art. 64,
- bănești (amenzi, ștrafuri)** pentru călcarea legii timbrului, art. 59.
- bezman.** v. **embatic.**
- bilet de locuit al notarului.** art. 6.
- bir,** inspector de biruri — informații ce ia din Condicele notarilor, art. 124.
- biourourile de notari** nu se pot uni mai multe pe baze comerciale, art. 5 și 6.
- biuroul notarului** — timpul cât e dator notarul a lucra la biurou, art. 37; oprirea slujbașilor din biurou a fi marturi la acte, art. 87; facerea de acte în afară din biurou, art. 114; facerea de acte pe numele slujbașilor din biurou, art. 75, jur. 4, etc.
- blanc** — iscălitura în blanc pe-o cambie, — atestare acestei iscălituri de către notar, art. 134 jur. 1.
- boala notarului** art. 40, Regule proviz. art. 12; a Primului notar art. 43; a părții care ia parte la act, art. 113 jur. 1, art. 161 jur. 6; a celui ce primește duplicatul, art. 172.
- bolnavii la minte** v. **lipsiții de minte.**
- Buletinul Senatului** — publicații despre strămutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate asupra imobilelor, art. 179; publ. despre punerile în posesie, art. 180.
- bună voia** celor ce sunt părți la facerea unui act, art. 64 jur. 1, art. 89.
- bună voie:** înțelegere de — la hotărnicii, art. 168, jur. 16; însemnarea despre ea în registrul de întărituri, art. 181; înțelegerea aceasta, scutită de taxa orașului, art. 201¹.
- cambie** — declararea ei, art. 83 jur. 9; consimțământul so-

- tului, art. 83 jur. 18. Vezi: **bancă**, **iscălitură în alb** (blanc), **protest**.
- cancelarie** (taxe de cancelarie), art. 195 și urm.; depunerea taxelor (VI) pg. 287; taxele luate de secțiile de întărituri, anexă la art. 369, pg. 103.
- capacitatea juridică**, a celor ce încheie acte, art. 73, 83, Regulele proviz. art. 20; a marturilor, art. 86, 87; — la declararea actelor, art. 147.
- carte**: știință slabă de carte la marturii unui act notarial, art. 86 jur. 1.
- casnice** (acte). Vezi: **acte casnice**, **chitanțe**.
- Cazacii** din gub. Cernigovului și Poltavei — stăpânesc pământurile pe baza condicelor de hotărnicie, art. 168 jur. 10.
- călcarea legii timbrului**—v. **urmărirea notarului**, **amendă**.
- cedarea unei ipotece**, art. 159 jur. 114; **cedarea drepturilor** acordate cuivă prin procură, art. 198 jur. 6, form. p. 386.
- censual** (dreptul) v. **embatic**.
- cercul de activitate al Not.** art. 65 și urm.; al Primilor notari, art. 154 și urm.
- Cernigov** (gubernie) **Poltava** art. 162. jur. 21. v. **Cazaci**; **averea soților**.
- certIFICATE** pentru imob. oferite ca zălog (garanție) și la cele ce se prefac în fidei-comise, art. 192¹ și urm.
- certificate de rescumpărare**. Regulele provizorii (pg. 293 și urm.) art. 33, 50.
- certificate pentru zălogirea imob.** (pusul ca garanție), art. 192¹—192⁴ și anexa art. 192¹ (nota) leg. not. pg. 99 etc.
- cetirea proiectului de act** la părțile ce încheie un act, art. 95; **cetirea actului**, art. 104, 105.
- cheltueile notariale**, art. 193, 194.
- cheltuirea banilor de către notari**, art. 59 jur. 5.
- chemare** v. **publicație**.
- chezășie**: formulare, pg. 382 și 383; **chezășie** și **marturi** la împrumut, art. 84, jur. 1.
- chitanță** în registrul notarului, art. 28; de primire de documente spre păstrare, art. 149; **chitanța casnică**, dovada de plata datoriei ipotecare, art. 187.
- cifrele** în actele notariale, art. 99.
- clauza penală**, art. 64 jur. 10; dare în folosul orașului la

- declararea la notar a unui contract de clauză penală, art. 201, 207; formular pg. 383.
- comercială** (procură), art. 201 jur. 3.
- companie** (Soc. pe acțiuni). V. **Soc. pe acțiuni, asociație.**
- complectarea** garanției notarului, art. 11, 12.
- concediul** notarului, art. 39 și Regulele proviz. (pg. 293) art. 12.
- condică de acte** a notarului art. 29, 30, 34, 96; trecerea proiectului de act în condica de acte, art. 96; a actelor declarate la notar 104, a altor hârtii, art. 137 și Regulele proviz. art. 21, 46, 47; formularul Condicei de acte pg. 325. Trecerea în ea a hârtiilor nepotrivnice legilor, art. 137. Regulele proviz. art. 21, 46, 47. Încheierea condicei de acte de notar: formularul pg. 91.
- condice**, luarea lor și a pecetilor dela notari, art. 41, Regule proviz. (pg. 293), art. 7—13.
- condicele** notarului, inscripție de încheierea lor la sfârșitul anului, art. 20, 34, 35.
- condicele** notarului, art. 26 și urm.; ale Primului notar: Condicele pentru taxe, art. 32 (III) pg. 283; revizuirea lor (IV) pg. 284; ștersături și scrisuri peste rânduri, art. 31; păstrarea condicelor, art. 33; luarea condicilor de la notari, art. 41, Regule proviz. art. 7—9, 13 și 14.
- condici locale de propiri**, art. 168.
- condițiile** cerute ca să poată cineva fi numit în slujba de notar, art. 5 și urm.; condițiile ce trebuie să îndeplinească un act notarial, art. 88—90.
- connivență** la vânzare publică, art. 90 (art. 2592 Cod. civ.).
- consimțământul** soțului ca soția să dea cambie, art. 83 jur. 18; — ca femeea să conducă un proces în Regatul polon, art. 243.
- consistoriul** duhovnicesc (spiritual) — informații date lui din dosarele Arhivei notariale, art. 192 jur. 2.
- constatarea** capacității juridice art. 73, 74, 83; a identității, art. 134; a dreptului de proprietate pe averea imobiliară, art. 168; despre somația ce s'a făcut prin notar, art. 145.
- construcțiile** ca averea mișcătoare și nemișcătoare, art. 66 jur. 9 și urm.

- contracte** — declararea lor art. 146 și urm. Vezi: acte, a-rendă, nevalabilitate, protivnicie legilor.
- convenții privitoare la succesiune.** (t. V Corpul de legi, ed. 1903, Statutul taxelor, dărilor).
- côpii** de pe actele notariale, art. 115 și urm.; de pe titlurile de stăpânire ale țăranilor (dannâiia), art. 181 jur. 8;— de pe documente cari slujesc ca bază pentru acte, art. 94, Regule provizorii, art. 33; atestarea còpiilor, art. 132; liberarea de còpii, art. 60, 156; taxa de timbru dela còpii, art. 198; formular de copie de act. Anexa la Regulele proviz. (pg. 293) pg. 314 No. 6.
- corabie**, act de proprietate pe corabie; căpitanul de corabie și salariații — cărmuirea lor; actele privitoare la corabie; bodmeria Vezi: Codul comercial trad. Min. Just.
- corectarea actelor**, art. 60 jur. 6, art. 181 jur. 7.
- corespondența notarului** — pg. . . ; plata taxelor poștale, art. 17 jur. 2. Vezi **raportul** făcut de notar despre actele ce face — către Primul notar etc.
- credit** (soc. de) V. Bancă, **statutul creditului.**
- creditori ai Notarului** — când au drept asupra garanției acestuia, art. 14.
- curator** — capacitatea lui juridică, art. 83 jur. 10.
- danie.** art. 158, 200, jur. 13; formular, pg. 358.
- dare'n judecată a notarului**, art. 59.
- darea de socoteli** — a Primului Notar, art. 56, 57, form. pg. 290; — a notarului, art. 58, 94 jur. 1; pg. 291. (art. 274 și urm. din Statutul taxelor).
- datoriile** (bănești) ale Notarului. art. 14.
- declararea actelor** — puterea actelor declarate art. 78, jur. 2; atestarea că un act a fost declarat, art. 146 și urm.
- declarația scrisă și semnată de marturi pentru identitate**, art. 73; capacitatea juridică, art. 83 jur. 6 și urm.; declarația aceasta din partea celui care împlinește provizoriu funcția de notar, Regulele prov. art. 12; a celui ce expediază mărfuri, art. 90 jur. la art. 1529 Cod. civ.).
- decorarea notarului** cu un ordin, ca răsplată pentru activitatea lui, art. 17. jur. 1.
- delapidare de bani de către notar**, art. 59 jur. 5.
- depart. apanajelor** (adminstrația palatului) — înstrăinare de

- pământuri în Tarscoe Selo, Peterhof și Gatcina. Art. 81.
 Leg. Not. nota 2 și urm. și pg. 84 (II).
- dependențe** (accesorii) ale averii nemișcătoare, art. 66 jur. 2. și urm.
- deportați**—coloniști, art. 83. jur. 16.
- depozit**, (chitanța de), formular pg. 376.
- desființare de propire** (articol pentru) — regulele alcătuirii lor—anexă la art. 154. pg. 93.
- despărțirea părții** unui copil de un ascend.: actul pg. 359.
- determinarea vrăstei**, art. 83 și urm.;—capacității juridice și a identității, art. 73, 74, 83, 134.
- diplome statuare**, art. 168 jur. 18. (acte legale: ustavnâia gramotâi).
- documente**—cari slujesc ca bază unui act, art. 94; Reg. prov. art. 35; declararea unui docum. art. 147 jur. 9. Primirea de docum. spre păstrare, art. 148 și urm.; la somațiile notariale art. 141 jur. 4. Vezi: **Trecerea în condica de acte**.
- dovada vrăstei**, identității și capacității juridice art. 73 și urm. art. 83, Regulele proviz. (pg. 393) art. 20; dovada dreptului de proprietate, art. 168 jur. 9 și urm.
- dreptul de propietate** (real) art. 168 jur. 9 și urm; servitute, art. 66 jur. 24, 159.
- drepturi** (lipsirea de drepturi), art. 83. jur. 114 și urm., art. 87.
- drepturi reale**. V. reale (drepturi) ale terțiilor.
- drepturile de functionar** ale notarului, art. 17, 18.
- duhovnicesc** v. **consistoriul duhovnicesc**.
- duplicate** din condica de acte art. 69, 115 și urm. 156;—de pe act întărit art. 170 și urm.; form. de dupl. pg. 314. Regulele proviz. art. 27, 29 și pg. 314. Trimiterea duplicatelor la Primul notar prin poștă, art. 163 (desființat în 1910).
- embatic** (bezman, cinșevoe pravo) — art. 168 jur. 36 — 38, 192³ jur. 5; p. Basarabia. etc. v. art. 713¹ Cod. civ. rus.
- Evreii** — dovada vrăstei lor, art. 83, jur. 5; arenda la moșii cu țerani obligați, art. 90 și art. 1529 Cod. civ.(jur.); stăpânire (posesie) pentru prescripție, art. 168 jur. 32; legi restrictive în priviuța stăpânirii pământului și a drep-

- tului de a locui. pg. 342 — 346, pg. 346 — 347, 347: 348 — 349.
- examenul** pentru slujba de notar, art. 15.
- executivă** (foae). art. 157, jur. 6, art. 361.
- executorul testamentar**, art. 90 și art. 1529 Cod. civ. cu jur. lui.
- expediția**: act în vreme de expediția (campanie), art. 82.
- explorare de aur**, art. 66 jur. 37.
- extrase** din actele trecute în condicele notariale, art. 123, 124, form. pg. 314; declarație despre propiri art. 168;— din dosarele arhivei notariale, art. 190—192.
- extrase** din dosarele arhivei notariale art. 190, 192.
- fabrici** art. 66 jur. 14; art. 90 (jur. la art. 1529 Cod. civ., art. 1642 Cod. civ.); instrumentele ca dependențe ale fabricelor, art. 66. jur. 14.
- facerea** și întărirea actelor întărite, art. 157, 159, 169 jur. 2 și urm. Vezi: **momentul**.
- facerea** unui act declarat, art. 146 și urm.; puterea actelor declarate art. 78, 146 jur. 2; momentul isprăvirei definitive, art. 127. 147, 169 jur. 7 și urm.
- făgăduință de vânzare** (act) art. 66 jur. 25; art. 159 jur. 10 și 11; art. 201. jur. 4, formular pg. 378.
- făgăduință de zestre** e valabilă dacă e făcută în scris. după legl. ter. (Dec. 72/130).
- feudale** (proprietăți) (lennâia). Vezi (anexa la art. 1, nota 1, Statutul despre admin. moșiilor Statului în gub. apusene și cele baltice. Corpul de legi, t. VIII. p. 1, ed. 1893).
- fidei-comise** (imobile): certificate despre moșiile ce au a fi prefăcute în fidei-comise, art. 192¹ și urm.
- fidei-comise** (zapovedoc imenie) art. 181, 192¹ și urm. Vezi: certificat (atestare).
- Finlanda** — atestarea iscăliturii notarului pe actele ce au a se pune în aplicare în Finlanda. Reg. proviz. (pg. 293) art. 30.
- finlandeză** (monedă)—valoarea ei după tabela de la indice la monede.
- foae de execuție** art. 157. jur. 6, art. 361.
- formular** pentru jurământul secretarului și ajutorului de secretar din secțiile de întărituri pg. 102 în anexa la art. 294; formulare de acte și atestări art. 77 și pg. 349;

duplicate și copii pg. 314, și Regulele prov. art. 29;
al condicelor pentru taxe, socotele și rapoarte pg. . .

Vezi: **acte, formulare.**

formular. Vezi și **model.**

formulare (modele) de acte și atestări, pg. 349.

gajarea unei averi mișcătoare, art. 377.

garanția notarului, art. 8 — 14 și pg. 282 și urm.; fixarea
mărimei zălogurilor (garanțiilor) notarilor, pg. 292;
sporirea și păstrarea garanțiilor notarilor art. 200 și
pg. 282 (II); urmărirea desdăunărilor datorite de notar
din garanție, art. 64, jur. 12; depărtarea notarului din
slujbă până la complectarea garanției art. 11; jud. de
pace, cari fac slujbă de notar, nu depun garanție art. 10.

Gatcina v. departamentul palatelor.

gradele de înrudire, art. 75 din legea Not. și art. 1054.
din Cod. civ.

greutăți, măsuri și monede străine, art. 70, 71, 97.

greutăți rusești, art. 97.

guberniali (agrimesori) art. 168¹.

hanuri art. 90 (Cod. civ. art. 1529).

hârtii. Vezi: **documente acte.**

hotarele localității în care notarul poate lucra, art. 21, 22.

hotărnicie (acte de) — ca dovadă a dreptului de proprietate,
art. 168 jur. 12 și urm.

farmaroc (prăvălii la), art. 181 jur. 11.

identitatea și constatarea ei, art. 73 și urm. 134, 139, 147,
Regulele proviz. pentru aplicarea legii notariatului,
art. 18, 19.

incompatibilitatea funcției de notar cu profesia de avocat,
art. 19; cu slujbă la Stat sau publică, art. 5. Vezi:
traducător jurat; — purtării notarului cu funcția ce
exercită. Vezi: art. 59¹.

indice alfabetic art. 26; formularul lui la pg. 311; formular
al indicelui la registrul darurilor imobilelor pg. 323;
al notarului (Vezi: formularul) pg. 311, pentru actele
și lucrările făcute pg. 320; indicele alfabetic al celor
insolvabili și al celor puși supt curatelă art. 26. pg. 6,
Legea not.

informații despre prețeluirea legală a nemișcătoarelor, art.
195 jur. 3; despre cambiile protestate, art. 208.

- inscripția** de încheiere a Condicelor la împlinirea anului, art. 34, 35.
- instituțiile p. întărituri** în gub. baltice. art. 286 și urm.
- instrucții** relativ la vânzarea pământurilor Statului în guberniile apusene la persoane de origine rusească Ucazul nem. din 19 Ian. 1866 No. 2296.
- instrucțiile** date de trib. regional notarilor sunt obligatorii pentru aceștia, art. 20, jur. 1.
- instrumentele** ca dependențe (anexe) (accesorii) ale fabricilor art. 66 jur. 14.
- interpretarea** legii de către notar, pg. 64 jur. 3.
- ipotecă**, plata pe ea, art. 187.
- ipotecă** (act întărit de), art. 159, 161 jur. 4, formular: pg. 366; achitarea ipotecei, art. 187; contestarea relativ la neprimirea banilor trecuți ca luați cu împrumut garantat prin ipoteca, art. 159 jur. 4; rangul (preferința) datoriiilor ipotecare, art. 192⁴; cedarea unei ipoteci, art. 159 jur. 14.
- iscălitura** celor ce iau parte la facerea unui act, art. 70, 72, art. 98, art. 112; a unui bolnav, art. 113, jur. 1; pe proiectul de act. Regulele prov. (pg. 293) art. 26; a marterilor actului și al notarului, art. 105 și 112; traducerea iscăliturilor străine, art. 70, 71, 98; puterea iscăliturii notarului pe testament art. 84. jur. 3; scrisul testamentului notarial, art. 112 jur. 4; atestarea identității iscăliturii, art. 133—135; a iscălituri date în alb, art. 134. Vezi: **analfabeți**, **iscălitură pentru altul**.
- iscălitur pentru altul**, art. 106, 113, 133 jur. 2; nevrâstnicia lui, art. 113 jur. 4.
- judecată** despre faptul că nu s'ar fi primit banii arătați în actul de ipotecă, art. 159 jur. 4; același lucru pentru banii arătați în actele de obligație declarate, art. 146 jur. 2.
- judcătorii de pace** — obligațiile lor în chestii notariale, art. 2, 7 nota: ei nu depun garanție, art. 10; primesc plată pentru lucrările de notariat: Regulele proviz. (pg. 293) art. 5 și 6; luarea taxelor în folosul orașului unde se face actul, art. 20 jur. 8 și 9; rămășițuri, art. 57 jur. 3 și 4.
- Jud. de voloste** în gub. baltice pot atestă acte de vânzare pentru immob. pân la 300 de ruble. Jur. la art. 279.

- jurământul** notarului, art. 16. Formularul jurământului pg. 102; Jurăm. secretarului și ajut. de secr. la Secția înțărît. pg. 102, anexa pg. 102 la art. 294.
- jurnal** al Primului notar: Reg. proviz. și form. pg. 320.
- lămuririle** Trib. regional obligatorii notar, art. 20 jur. 1.
- legea din 16 Maiu 1881**, compl. la art. 91 din Legea generală a țăranilor relativ la vânz. de păm. pân la 300 de ruble prin acte înt. de adm. volasteior — desființată prin legea dela 1883 No. 13 art. 25; art. 81 jur. 1.
- legea din 1883 No. 13** art. 125 a suspendat aplicarea legii din 26 Maiu făcută spre compl. articolului 91 din Legea gen. a țăranilor relativă la vânzarea de păm. țăran. pân la 300 de ruble prin acte făcute la admin. de voloste, lăsând în vigoare actele ce apucaseră a se face: art. 81 jur. 1.
- legea notarilor.**—Regulele provizorii pentru aplicarea ei, pg. 293 și urm. Introd. ei în Bas. la 1 Dech. 1869 pg. 394.
- lepădarea** de dreptul de stăpânire viageră (pe viață), art. 66 jur. 43, form. pg. 371.
- liberarea sau depărtarea** notarului din funcție, art. 11, 12, 16; luarea de la el a condicelor și a pecetei, art. 41 și Reg. prov. p. aplic. legii not. (pg. 293), art. 7—9 și 13.
- liberă** (voință)—v. **bună voință**.
- limbă străină**, art. 70, 71, 97; martorii sunt obligați a ști limba rusească, art. 87; neobligativitatea ei pentru cei ce iau parte la un act, art. 91; scrisul actelor în limba rusă, art. 97. Vezi: **traducere**.
- limitele V. hotarele.**
- lipsa** notarului de la slujbă, art. 38.
- lipsirea de drepturi**, art. 83 jur. 114 și urm., art. 87.
- lipsiții de minte** nu pot fi martori la acte art. 87 al. 1, nici fi parte la ele: art. 83 jur. 21 și 23.
- literară** (proprietatea). v. **dreptul de autor**.
- Lituania.** Vezi: **Regiunea apuseană a Rusiei**.
- locale** Bas. (legi), art. 83, jur. 17.
- locație personală** (de servicii)—regule generale (Cod. civ. rus. și Cod. civ. rus; numirea căpitanilor de corabie, a mateloților, a oamenilor de serviciu, Cod. com.—a corăbiilor pentru poveri, Cod. com. V. **arendă**, **chirie**.
- locație de servicii V. nălmire** personală.

- locuința** (domiciliul) celor ce iau parte la un act, art. 72; locul unde este biurul notarului determină orașul în al cărui folos se ia taxa pentru locul facerei unui act, art. 201 jur. 7.
- loturile** țărănești ale familiei (casei), art. 32 punctul c.
- luarea** condicelor și pecetilor de la notar, art. 41 și Regule proviz. (pg. 293) art. 7—13.
- majorii** cari iau parte la facerea actelor, art. 83.
- maloruși** (Cazaci) v. **Cazaci maloruși** (Ruși mici, Ucranieni) (în gub. Cernigov și Poltava).
- mandantul** notarului, art. 75 jur. 3.
- martori** la un act notarial, art. 84—87, 104 și urm.
- mașine**, ca dependente, accesorii, ale fabricelor, art. 66 jur. 14.
- mărginirea** dreptului de proprietate, art. 159, 182, 183; acte, cari mărginesc dreptul de proprietate, art. 38 și urm.; măsuri de restrângere a întăririi pământurilor țărănești pg. 340. Vezi: **procesele-verbale de împăciuire**; mărginirea dreptului de-a stăpâni pământ în regiunea apuseană a Rusiei (Poloni) (Cod. civ. anexa la art. 693 nota 2) Evrei, (pg. 342—349), străini (pg. 339).
- mărirea** garanțiilor notarilor, pg. 292.
- măsurători** guberniali de moșii, art. 168¹; trebuie să dea Primului notar informațiile cerute, art. 168¹.
- măsuri** străine, art. 70, 71, 97.
- măsuri** rusești, art. 97.
- membrii** ținutali ai trib. regional—obligățiile lor relativ la lucrări notariale, art. 2.
- membru al dumei Statului**—incompatibilitatea acestei demnități cu slujba de notar, art. 5 jur. 3.
- mic de ani** (minor), art. 83.
- mijloacele** de-a constata capacitatea juridică și identitatea persoanelor art. 73 și urm; art. 83 și Regulele provizorii p. aplicarea legii not. art. 30.
- mine de aur**, art. 66, jur. 37.
- minor** (mic de ani), art. 83.
- moartea** notarilor, art. 13; Regulele provizorii pentru aplicarea legii not. art. 7—9; moartea vânzătorului înainte de întărirea actului de vânzare, art. 167.
- modul** facerei actelor, art. 66; plângere în potriva faptelor

notarului, art. 62, 63 și Regulele proviz. art. 51 — 53, 102. Vezi: **raporturile notarului cu autoritățile.**

momentul isprăvirei definitive a unui act declarat, art. 127, 147, 169 jur. 7, și urm.

monopol — condiție în contract, art. 90 și art. 1529 Cod. civ. (jur.).

monedă rusească, art. 97.

monedă străină — valoarea ei la fixarea taxei timbrului, când actul e scris în monedă străină:

una rublă corespunde cu:

266.68 penni finlandezi,

266.68 centime franceze,

25.37 pense engleze,

253.95 heleri austriaci,

216.00 pfenigi ai Imperiului german,

128.00 cenți olandezi,

192.00 ore daneze, suedeze, norvegiene,

51.45 cenți ai Statelor-Unite,

11.71 plăști turcești,

103.23 seni iaponezi.

(anexă la art. 44 din Statutul taxelor de timbru t. V, ed. 1903).

moșii cu țărani obligați, art. 1028 Cod. civ. și legi restrictive privitoare la Evrei (pg. 342—349) la străini (pg. 339).

mut, art. 106, 110, 111; — martur la un act, art. 87.

nadel: pământurile nadel ale țăranilor, pg. 340 art. 1082¹ Cod. civ.

năimire personală v. **locatie**.

nealienabilitatea pământurilor țărești pg. 340.

neam: moșie a neamului (rodovoe) — V. Cod. civ. art. 967 și anexa lui; art. 101¹ și anexa lui; art. 533. Vezi: **răscumpărare**.

neînstrăinabilitatea pământurilor țărești. (V. **inalienabilitatea** păm. țăran.).

nebăgare de seamă la atestarea actelor, art. 134.

nebunii nu pot fi marturi, art. 87.

neglijență la atestarea actelor, art. 134.

neoneroasă (gratuită) strămutare a proprietăților, — taxele: Vezi: **Legea taxelor**.

nemișcătoare (avere). V. acte întărite, Regiunea apuseană, regiment, dependente (de un imobil).

nepotrivire. v. incompatibilitate.

nerealizarea unor acte și adnotarea despre anularea lor, art. 169 jur. 7 și urm. și Regule proviz. art. 37 și 38. Vezi: **momentul.**

nevalabilitate (nulitate) a lucrărilor notarului, art. 75—77; a actelor, art. 90 (jur. la art. 1529 Cod. civ.), —a testamentului din pricină că marturii n'au fost majori, art. 86. jur. 2.

nevraștnicii luând parte la declararea unui act. 83; marturi nevraștnici la facerea unui testament, art. 86 jur. 2; nevraștnici ca iscălitori în locul unui analfabet sau bolnav, art. 113 jur. 4.

Nijegorod: iarmarocul (bâleiul, târgul) de acolo, art. 181 jur. 11.

nobil art. 83 jur. 14.

nobiliară (Bancă, avere). V. art. 1058 Cod. civ. și Banca **nobiliară.**

notar: examen pentru slujba de notar, art. 15.

notar (răspunderea lui bănească), art. 64.

notar: trebuie să fie supus rusesc, art. 5.

notari: cercul lor de activitate, art. 65 și urm., Cercul de activitate al Primului Notar, art. 154 și urm.

notari (legea lor). V. **Legea notarilor** (legea de față).

notarial (ramul), în regiunea judeciară a Varșoviei, art. 218—270; în guberniile baltice, art. 271 și urm.; notarial (act)—forma lui—Regulele proviz. (anexa 1 pg. 293)

notarială (arhivă)—numirea și înființarea lor, art. 42 și urm.

notariale (cheltueli), art. 193, 194.

notarul are drept a alege persoanele ce recomandă să-i fie locul în timpul cât el este bolnav sau în concediu, art. 39; Regule proviz. art. 12.

notarul: bilet de locuit p. el, art. 6.

notarul — numirea lui și obligațiile, art. 1—41; drepturile lui ca funcționar, art. 17, 18; starea socială și origina, art. 6; recompensarea lor cu un ordin (decorație), art. 17; acordarea de concediu, prelungirea concediului, art. 39; liberarea și depărtarea lui din slujbă, art. 16; moartea notarului, art. 13; incompatibilitatea funcției

de notar cu profesia de avocat, art. 19, 75 jur. 3; notarul nu poate face parte din vre-un partid politic (art. 5 jur. 1); cercul de activitate al notarului, art. 65 și urm.; notarul trebuie să explice părților înțelesul și rostul actului ce fac, art. 89; ceasurile cât e obligat notarul a lucra în biuro, art. 37; cazul numirii notarului de către Stat, art. 7. Vezi: boală, bani, raport făcut de notar, condici, traducător jurat, răspunderea notarului, raporturile notarului cu autoritățile, notarul ales membru în duma statului etc.

numărul registrului, art. 69.

numirea în slujbă a notarului în general, art. 67.

numărul, arătarea lui cu litere în actele notarial, art. 99.

obligatorii lămuririle date de Trib. regional notarilor sunt obligatorii pentru ei, art. 20, jur. 1.

oraș: întinderea orașului, definiția: dec. Sen. ocârm. (93/33) la Legi restrictive cu privire la străini lit c. din anexa de la art. 830. nota 2. privitor la art. 8, (93/93 dec. dep. cas. unite pg. 339)—taxă în folosul orașului. art. 201—207.

orășenească taxă dela acte în folosul orașului art. 201—207.

orășenești: judecători — obligațiile lor în daravere notariale, art. 2.

opise (inventare): Condice de opise art. 66 jur. 5 și 6.

orbi, art. 106; nu pot fi martori la un act, art. 87.

ordinul primului notar. formular pg. 324, 325, la anexele de la Regulele provizorii pentru aplicarea Legei not.

pace: înțelegerile de pace.

pagube. v. urmărire, răsplătire, desdăunare.

pariuri art. 90 Leg. not. și jur. la art. 1529 Cod. civ.

partaj (împărțeală) **de ascendent** art. 158.

partaj, art. 158; între ținani, art. 66 jur. 22.

partid politic — notarul nu poate face parte din el, art. 5 jur. 1; nici Primul notar, art. 43 jur. 1; ajutorul Primului notar, art. 43 jur. 1.

Pastele provoslavnice (serbătoare), art. 37.

pădure, vânzarea ei, art. 66 jur. 28 și urm.; art. 90 și art. 7, art. 1295 cod. civ. rus. Servitute la pād. art. 159 jur. 12.

pământ ținănesc, vânzare pân la 300 de ruble, se putea face prin acte încheiate la admin. volostei. Suspendarea

- acestei regule în 1883, art. 81 jur. 1. Vezi: Legea din 26 Mai 1881. compl. la act 91 din Legea gen. a țăranilor.
- pământuri țărenești v. țărenești** (pământuri).
- pământuri țărenești** (nealienabilitatea lor) pg. 340.
- părtaș** (tovarăș cu parte într-o societate). V. Companie pe acțiuni, societate pe acțiuni (Cod. comercial).
- păstrare**, chitanțe de păstrare a în depozit, pg. 376.
- păstrarea condicelor și pecetiei**, art. 33; a banilor, art. 65, jur. 4—5; art. 141 jur. 1; art. 148 jur. 1—3; a documentelor, art. 148 și urm.
- persoane de origine polonă în Regiunea apuseană a Rusiei**
— Vezi anexa la Legea stărilor sociale.
- pășunat**, (servitutea de), art. 159 jur. 12.
- pecetea notarului**, art. 24, 25, 33, 41, Regulele proviz. (pg. 293) art. 11; a Primului notar, art. 45.
- Peterhof v. Gateina v.: administrația palatelor.**
- plata** notarului art. 200 jur. 1, art. 208 și urm.; pentru lucrări neprevăzute în tarif art. 216; pentru că a dat informații despre cambiile protestate art. 208 jur. 1 pentru 1-iu duplicat, art. 115 jur. 3; plata Primului notar, art. 217 Vezi: **tariful notarilor.**
- plata** — în baza unei ipoteci. Vezi: **chitanță**; plata pentru pagube.—Vezi: **urmărire, despăgubire.**
- plata** pe ipotecă art. 187; pe cambie încasată de notar, art. 65 jur. 4; pe alte obligații, art. 141 jur. 1, art. 148.
- plângere** (jalbă) a not. în potriva refuzului de-a-i se da concediu art. 39 jur. 1 și 2; în potriva întăririi unui act de către notar, art. 60—62, 176; în potriva lucrărilor nelegale ale notarului, ale Primului notar, ale ajutorului acestuia, art. 60—63, Regule proviz. art. 51—53, 102. Vezi: **mandatari, taxe.**
- poliția**—atestarea actelor de către ea, art. 2.
- polonă** (origine)—mărginirea drepturilor în privința persoanelor de această origine în guberniile apusene din Rusia. V. **Regiunea apuseană.**
- polonă** persoane de origine polonă — anexe la Legea stărilor sociale. Vezi: **pământuri țărenești, administrația apanajelor.**
- Poltava** (gub.), drepturile patrimoniale ale soților, art. 168 jur. 21. v. **Cernigov și ulitocinaia zapisî.**

Poltava (gubernie)—V. **Cazaci**.

Poltava (gubernie) V.: averea soților, art. 168, jur. 21.

posesie (punerea în) V.: **punerea în posesie**.

postală; taxa—pe corespondența notarului, art. 17 jur. 3; trimiterăa duplicatelor prin poșta, art. 163 (desființat).

prăvălii la iarmaroace (bâlciuri), art. 181 jur. 11.

predarea taxelor—pg. 287 etc., form. (pg. 290).

prelungirea concediului său de către notar, art. 39 jur. 3.

prescripția: atestare (certificat) că s'a împlinit timpul de stăpânire pentru prescriere asupra unui imobil, pg. 365; prescripția pentru răspunderea notarului, art. 59 jur. 1 și 2.

preferința (rangul) datoriilor ipotecare, art. 192¹.

prescurtări în act: explicarea lor la sfârșitul actului, art. 100.

prețeluirea legală a pământurilor Statului, art. 195, pg. 393 (în Basarabia) pentru fixarea taxelor ce urmează a se lua la facerea actelor de vânzare întărite.

prețeluire legală, art. 195. Tabelă pentru ținuturile Basarabiei, pg. 393.

prețul imobilului ce se înstrăinează, art. 90 (jur. la art. 1529 Cod. civ.), în monedă rusească, art. 97 jur. 3.

primii-notari—drepturile lor ca funcționari și obligațiile lor, art. 43 și urm.; răspunderea lor pentru călcarea Statutului timbrului, art. 59; cercul de activitate al Primilor notari, art. 154 și urm.; adunare de informații despre prețeluirea legală, Vezi art. 195. Vezi: **plata**.

primirea banilor. Vezi: **bani**.

prinsoare V.: **pariuri**.

privegherea asupra notarilor și primilor notari, art. 20, 57 și urm.

procesele-verbale ale înțelegerilor de pace, cari restrâng dreptul de proprietate asupra imobilelor. (trecerea cu piciorul și altfel), art. 178. jur. 2.

procură: declararea procurei, art. 147 jur. 7—9; scutirea ei de taxa orașului, art. 202; notare pentru anularea ei în Regule proviz. art. 37 notă (pg. 397 și urm.) Vezi: **Regatul polon**.

profesia (condiția) persoanelor cari sunt părți la un act, art. 72.

proiect de act notarial, art. 88, 89, 92, 93, 95; îl iscălesc

cei ce iau parte la facerea actului: în Regule provizorii (pg. 293).

promisiune de vânzare: v. făgăduință de vânzare.

proprietate literară V. autor (dreptul de).

propiri (Condici locale de). art. 168.

propiri, articol în cōdică pentru desființarea lor — anexa la art. 154, pg. 98 (No. 6).

propiri (Condice locale de) art. 168, — ca piedeci la întărirea unui act, art. 167. 182 și urm.; propiri din pricina împrumuturilor luate de la instituții de credit art. 192⁴; certificate de propiri, art. 168; regulele alcătuirii articolelor propitoare și ale desființării lor — art. 154 și anexa la art. 154, pg. 85 și urm. form., pg. 93 și urm. Vezi: **ipotecă**.

protest — atestarea înfățișării lui, art. 146 și urm.; protestul cambiilor, art. 37 131; datul de informații Băncii cu privire la protestul cambiilor, art. 208 jur. 1; identitatea și capacitatea juridică ale persoanelor ce fac protest, art. 147 jur. 10; formular de protest (Legea cambiilor).

protivnice legilor (acte), art. 90. (V. Cod. civ. art. 1529 și jur.)

publicații pentru chemarea celor ce voese a intra în slujba de notari și Regule proviz. (pg. 293), art. 10; publicații spre a face cunoscute urmărirea ce trebuie plătită, din garanția notarului, art. 13; publ. despre strămutarea sau mărgenirea dreptului de proprietate asupra nemișcătoarelor, art. 179; despre punerea'n stăpânire (posesie), art. 180.

punerea în posesie, ca dovadă a dreptului de proprietate, nu este obligatoare la întărirea actelor de proprietate, art. 168 jur. 10 și 11; însemnare despre punerea în posesie în registrul actelor întărite, art. 181; publicație art. 180.

puterea actelor notariale și a celor declarate, art. 78, 146; a actelor notariale făcute, dar neîntărite, art. 159; în Regatul polon, a procuurelor declarate în Imperiu art. 146 jur. 2.

raportul notarului către Primul Notar că a făcut un act întărit, art. 80 și Regulele proviz.: art. 36; (art. 66 și 80 Legea Not.).

raporturile notarului cu instanțele jud. și adm., art. 65 jur.

2; ale Primului Notar: Regulele proviz. (pg. 293) art. 66.

rămășag v. pariuri și prinsoare.

rămășiți asupra Notarilor, art. 57, 64 jur. 28 și urm.; asupra Primilor notari, art. 57.

rămășiți asupra averilor nemișcătoare, art. 178¹. Jur. 1.

răscumpărarea imobilelor de baștină (ale neamului) Regl.

prov. (pg. 293 și urm.) art. 32, nota la al. d.

răsipitori, art. 83 jur. 19 și 20, art. 168 jur. 4.

răspunderea notarului în general art. 57 și urm.; ca funcționar, art. 65, jur. 1; pentru călcarea legii timbrului, art. 59 și Regulele proviz. pentru aplicarea legii not. (pg. 293) art. 32 jur. 6; pentru pagubele pricinuite prin faptele sale, art. 64;— pentru prelungirea concediului său, art. 39 jur. 3; pentru faptele persoanelor cari împlinesc slujba de notar. înlocuindu-i, art. 39, 59 jur.

11. Vezi: **Capacitatea, identitatea, Regatul polon.**

răspunderea bănească a notarului, art. 64.

răspunsul la somație făcută prin notar, art. 144.

reale (drepturi) ale terțiilor, art. 168.

recoltă — vânzarea ei, art. 66, jur. 23 și 24.

refuzul Primului notar de-a întări un act, art. 173 și urm.; despăgubiri din partea Notarului fiind că a refuzat a face un act. art. 61.

Regatul polon, regule speciale pentru notariat în regiunea judeciară a Varșoviei, art. 218 și urm.; atestarea iscăliturii notarului pe acte, executat în Reg. polon, — Regulele proviz. (pg. 293) art. 30; puterea procurilor declarate la notar într-o cât e vorba de Imperiul rus, art. 241, jur. 2; tariful plăței notarilor, (Col. leg. 1876 No. 80 art. 864: mărimea garanțiilor lor, pg. 272; întărirea actelor notariale privitoare la imobile art. 256; foi de execuție ca bază pentru întărirea actelor de vânzare jur. la art. 361; consimțământul soțului ca fameea să conducă un proces, art. 234; capacitatea juridică, a răsipitorilor după legile Regatului polon, art. 83 jur. 10; răspundere disciplinară a funcționarilor cari țin condicile de stare civilă, art. 221 jur. 2. Serbătorele art. 37. Mărgenirea dreptului de-a stăpâni pământ

turi țerănești, Păr. Cons. de Stat prea înn. întărită la 11 Iunie 1891.

regiment, nu poate dobândi avere nemișcătoare, art. 167 jur. 4.

regiunea apuseană a Rusiei art. 90 notă: legi restrictive: anexa la art. 690 (nota 2) p. I t. X Corpul de legi: Col. deplină p. 1866, titlul 41, compl. la titlul 39 No. 40656a); Ucazul Sen. Ocârm. din 3 Apr. 1864; Par. Cons. de Stat prea înn. înt. 6 Ian. 1894 (Col. de leg. din 1894 No. 115, art. 840); Ucazul Senatului dela 19 Ian. 1866 No. 2296; Anexa la art. 1, nota 1 din Statutul administrării moșiilor Statului în regiunea apuseană și în gub. baltice, Col. de legi t. VIII, p. I, ed. 1893, t. IX legea stărilor soc. ed. 1899, art. 780—785 și anexa la art. 791 — (mărgenirile relative la Evrei), pg. 342, 346; 346—347; 347, 348.

Regiunea judeciară a Varșoviei. V. Regatul polon.

registrul notarului, art. 27, 28, 34, formularul lui pg. 326; registrul Primului notar, formularul lui, pg. 322; din anexa la regulile provizorii pentru aplicarea legii notariatului; registrul pentru daraverele imobilelor, art. 47 și urm. 181 și urm., formulare pg. 322—335; locuri albe, ștersături, scris peste rând și adnotări, art. 31; însemnare despre anularea unui act: regulile provizorii art. 37, 38 (pg. 293, etc.).

regulele (regulamentul) **provizorii** pentru punerea în lucrare a legii not. pg. 293 și urm.

relațiile notarului și ale Primului notar cu instanțele jud. și adm. art. 65, jur. 2; Regulele proviz. p. aplicarea legii not. (pg. 293 etc.), art. 66.

renunțarea la stăpânirea pe viață, art. 66, jur. 43; form. pg. 371

renunțare, act de renunțare a fetei, în schimbul zestrei, la orice alte pretenții asupra moștenirii viitoare, formular pg. 360. V.: art. 1002 Cod. civ. rus).

restrictive (legi): în priv. străinilor, pg. 336; în priv. țeranilor, pg. 340; în priv. Evreilor, pg. 342—348.

revizuirea condicelor notariale, art. 58; a condicelor pentru încasarea taxelor, art. 36;—a modului cum se fac lucrările în biurul notarial. art. 94 jur. 1; regulile pentru atestarea și revizuirea condicelor pg. 284 (IV).

- rudele** notarului, art. 75; ale persoanei care ia parte la facerea unui act, art. 87 și urm. Vezi art. 1054 Cod. civ.
- rusească** (limba) la facerea unui act, art. 97; necunoașterea limbei rusești de persoana care ia parte la facerea unui act art. 91; cunoașterea limbei rusești de către marturul la un act, art. 87. V.: **traducere**, supușia rusească a notarului art. 5.
- rusești**: măsuri și greutăți rusești în acte, art. 97.
- salariați particulari** (nefuncționari publ. — răspunderea lor pentru abateri săvârșite în slujbă, art. 59 jur. 10 și 11.
- scriitori** din arhiva notarială, răspunderea lor: Regulele previzorii (pg. 293) art. 67.
- secretul**: păstrarea secretului în daraverele încredințate notarului, art. 23, 123, 124.
- scris** peste rânduri în acte și condici, art. 31, 100, 102.
- semnătură** V.: **iscălitură**.
- separare**: înscris de separare a părții unui copil, făcută de ascendent—art. 158, formular pg. 359 și 360.
- serbători**, art. 147.
- servitorii** notarului și ai biuroului, art. 87.
- servitute**, art. 66 jur. 24, art. 159.
- servitute** asupra unui imobil străin, art. 66 jur. 24, art. 159.
- servituți**, art. 159 jur. 12, art. 309 jur. 1.
- slujbaș** (drepturile de slujbaș) ale notarului, art. 17, 18.
- slujbașii** din biurul notarului nu pot fi martori la acte, art. 87.
- slujbă de stat**: funcția de notar, art. 17, 18.
- socotele** (darea lor de către Primul notar), art. 56, 57; de notar, art. 58, 94, jur. 1, formular pg. 290, V.: și art. 274 și urm. din Statutul taxelor.
- somație prin notar** art. 128, 141 — 145.
- soț** — consimțământul lui ca femeea să dea cambie, art. 83 jur. 14—
- soții** (averea lor) în gub. Cernigovului și Poltavei, art. 168 jur. 21.
- soții** — drepturile lor asupra averii în gub. Cernigov și Poltava, art. 168 jur. 21. Vezi: **consimțământ**.
- spiritual**. V.: **consistoriul duhovnicesc** (spiritual).
- stabilimente industriale și de fabrică**, art. 66 jur. 14; art. 1642 Cod. civ. jur. 2.

starea de jos (de birnic) a notarului, art. 6.

Stat: banca Statului. V.: **Banca**.

Statul—înstrăinarea moșiilor lui, art. 256, jur. 6; taxele la înstrăinarea către Stat a moșiilor particulare, art. 199, jur. 2; vânzarea moșiilor Statului în regiunea apuseană. (V. legi restrictive în gub. apusene ale Rusiei); dobândirea de loturi ale familiilor țerănești. Regule proviz., art. 32 pg. 293.

statutele băncilor și societăților de credit, art. 90 (art. 1529 Cod. civ.).

străină (monedă)—valoarea ei la fixarea taxei timbrului, etc.

Vezi: monedă străină.

străinătate (acte făcute în), art. 82.

străine: măsuri, greutate și monete, art. 70, 71, 97.

străinii — V.: legi restrictive.

stăpânire pe viață (rezervată la dăruirea unui imobil) — art. 158 jur. 1, 159, 183, formular pg. 370; renunțare la dr. de stăp. pe viață, art. 66 jur. 43, form, pg. 371.

subsemnătura v. iscălitura.

succesiune, art. 168 jur. 11; obligațiile lui de cujus V.:

Statutul taxelor. V.: convenții.

succesiune V.: convenții privitoare la succesiune.

suma din act — arătarea ei cu litere, art. 99.

supușie rusească: notarul trebuie s'o aibă, art. 5.

surdomutul, art. 106, 110, 111.

surdul, art. 106—109;—martur la un act, art. 87.

șnurul la condicii, art. 69.

ștersături, art. 31, 100, 102.

știință de carte slabă la marturii unui act notarial, art. 86 jur. 1.

tabela despre valoarea monedelor filandeze și străine—Vezi: în indice, la monede; tabela prețului desiatinei în ținuturile Basarabiei, spre sluji la punerea taxelor ce se iau la actele de vânzare, pg. 393.

taină. V.: secretul.

tarif de plata notarilor, art. 216 și anexele 8 și 9; la taxele ce iau secțiile de întărituri (în gub. baltice); tariful taxelor de cancelarie. Vezi: plata notarilor.

taxa de la acte, art. 199, 363 și Regulele proviz. art. 72, (Sta-

tutul Băncei func. țerăn. t. XI p. II, Statutul Creditului p. VIII ed. 1993 și contin. pe 1906), art. 73.

taxe de la acte, art. 195 și urm., pg. 272 etc.; plângere pentru înapoierea taxelor prea mari luate, art. 60 jur. 4 și 5; taxe de cancelarie la secțiile de întărit. anexă la art. 369 p. 2 (pg. 103).

taxe la notar, art. 96 jur. 2; în folosul orașului, art. 201 — 207; mărimea taxei de timbru, pg. 272 etc.; taxa de timbru în Regatul polon, art. 265; răspunderea notarului pentru neluarea taxei fixată în folosul orașului, art. 66 jur. 28. Vezi: **taxe**.

tălcuire. V.: **interpretare**.

termenul dat notarului spre a-și complecta garanție (după ce este plătită din ea vre-o condamnare), art. 11, 12; pentru liberarea garanției notarului sau urmașilor lui, art. 13.

termenul pentru întărirea unui act întărit, art. 161 și Regulele provizorii, art. 70; plângere împotriva faptelor notarului, art. 61; arătarea termenului cu litere în acte. art. 99.

terții — apărarea drepturilor terților la întărirea actelor, art. 108.

traducător jurat: compatibilitatea acestei slujbe cu cea de notar, art. 5 jur. 4.

traducerea coprinsului actului, art. 91; — iscălituri din limbă străină, art. 98; — în rusește a actelor făcute în gub. baltice, art. 285.

trecerea cu piciorul și altfel peste o proprietate nemișcătoare. Vezi: **procesele-verbale de împăcare**.

tribunalul regional: lămuririle lui sunt obligatorii pentru notari, art. 20, jur. 1.

tribunalul regional. Dreptul de priveghere asupra notarilor, art. 20, 57 și urm.

testament — art. 81, 105, 106, 112, jur. 2—4, art. 168 jur. 18; nevalabilitatea unor dispoziții testamentare, art. 90 jur. relativă la art. 1529 în Cod. civ., formulare: pg. 363—365.

timbru (taxa de) la acte art. 195 și urm., art. 90 jur. 38 și 41; — la copii, art. 198; — la somația notarială, art. 141

jur. 3. V.: duplicat, răspunderea notarului, amendă (ștraf).

timpul cât e dator notarul a lucra în birou, art. 37; — până când trebuie înfățișat un document, art. 136; adevăririi că la cutare timp o persoană este în viață, art. 140; Regule proviz. art. 43; — facerii declarației unui act notarial, art. 67, 127; — liberării unui act, art. 68; — întăririi unui act de Primul notar, art. 169, jur. 2.

titlu de stăpânire (dannâia) deosebirea ei de actul de cumpărare, art. 181 jur. 1; formularul titlului de stăpânire (al dannâiei), pg. 356, 357, (anexa 3 și 4 la Regl. prov. p. aplicarea legii notarilor, pg. 293); notarea titlului de stăpânire în registrul de întărituri, art. 101, 181; scutirea lui de taxa orașului, art. 202 jur. 1; călcarea legii timbrului la facerea titlului de posesie — Regule prov. art. 32 jur. 6; Vezi: **Fiscul** (Statul).

transeucazienă (regiune): încredințarea obligațiilor de notar, judecătorilor de pace — art. 7 notă: trimiterea prin poștă a duplicatelor spre întărire, art. 163, (desființat) nota 1.

trecerea în condica de acte și de hârtii, neprotivnice legilor, art. 137, Regulele proviz. art. 21, 46, 47.

Țarscoe Selo V.: Gateina și administrație palatelor, apanaje.
tutela — art. 90 (art. 1529 Cod. civ.).

țerânească (Banca funciară). Vezi: **Statutul ei**, formulare de contracte în cari Banca dă concurs, pg. 352, 354, 355.

țerânești (pământuri) — art. 60 jur. 6; art. 66, jur. 16 și urm., art. 90 și art. 1529 Cod. civ. cu jur. lui.; art. 168 jur. 22 și urm.; legi restrictive cu privire la înstrăinarea pământurilor țerânești — pg. 340; înstrăinarea pentru utilitatea Statului a păm. țerânești aflătoare în stăp. de familii, a parte, Reg. prov. art. 32; testamentele țerânești — art. 1082; Cod. civ. Vezi: **adm. de voloste**.

ținutali (membri). V.: **membrii ținutali**.

ugodii — folosința de ele și răscumpărarea lor, art. 159.

ulitceinie (acte): (numai în gub. Cernigovului și Poltavei) prin cari cineva vinde moștenirea sa sau partea ce i se cuvine dintr'o moștenire către alt comostenitor sau la străin, art. 66, jur. 27; și art. 710 Cod. civ. nota 1. Cod. civ.; anexa la art. 235 din Statutul dărilor și taxelor, jur. 3 a.

unirea mai multor biurouri notariale pe baze comerciale, art. 5 jur. 6; funcția de notar și cea de traducător-jurat, art. 5 jur. 4; profesia de notar și cea de avocat, art. 10; funcția de notar și însărcinarea de membru al Dumei Statului art. 5 jur. 3.

urmărirea de la notar a amenzii pentru timbru art. 59; — pagubelor art. 64.

Varșovia (regiunea judeciară). V.: **Regatul polon.**

vas plutitor, art. 66 jur. 38 și 39; căpitan de vas plutitor, —năimirea lor. V. Cod. com.

vânzare, formulare pg. 342; de pământuri țerănești pg. 340 și art. 370 --377 în gub. baltice; vânzare de pădure și de recoltă, art. 66 jur. 28, 34; art. 90 (Cod. civ. 1529); vânzarea de bună voie: deosebirea ei de cea silită, art. 181 jur. 1. Vezi: **vânzare publică.**

vânzare publică, art. 66 jur. 1; art. Vezi: 336 jur. 2 pg. 258; înțelegere (convenție la o vânzare publică) art. 90 (și Cod. civ. art. 1529). Vezi: **termen.**

viza pe foi, art. 69.

voie V.: **bună voie.**

vrâsta persoanelor ce iau parte la facerea unui act, art. 83 jur. 2 și urm.

vrednic de încredere: dacă e vrednic de încredere cel ce dorește a face slujba de notar (în caz de concediu al titularului) art. 39.

vremea. V.: **timpul.**

zaprodajnaia zapiși. V.: act de fagăduință de vânzare.

zastavnice (acte). V.: **zastava.**

zastava și zastavnoe pravo (polon. zastaw) la art. 363 jurispr. 97/46 Dec. dep. Cas. unite. în Polonia și Lituania și în provinciile baltice. O formă veche de zalogire a imobilelor, când creditorului i să dădea în stăpânire și folosință immobilul, pân la plata datoriei. Eră o combinație: vânzare cu act de răscumpărare. Venitul immobilului îl luă creditorul drept dobânzi. În Codul Napoleon introdus în Polonia, i s'a zis *autichrèse*. Nemțește se chiamă *Pfandbesitz*. În zastavă dădeau regii Poloniei domeniile coroanei la nobili, dar răscumpărarea, adică plata datoriei nefăcându-se, aceste imobile au ajuns proprietăți ereditare depiine. Pocuția a fost dată în

zastow domnilor vechi ai Moldovei. Zastava servea la răsplatirea slujbelor făcute regelui și țerei. Era și mijloc de a face vânzări mascate de averi imobiliare nobiliare la nobili și de-a masca împrumuturile cu camătă.

Creditorul cu zastava putea cedă altuia imobilul, dacă se prevedeă așa în act.

Ipoteca s'a introdus în Polonia în al XVI-lea veac în locul zastavei.

zalogire: certificate pentru imobile ce au a fi puse ca zalog (garanție), art. 192 și urm.

zalogirea (certificate pentru) **imobilelor v. certificate p. zalogire.**

zestre (act dat de ginere p. asigurarea zestre) pg. 361.

TABLA DE MATERII

LA

LEGEA NOTARIATULUI EDIȚIA Of. din 1914.

PARTEA A I-a.—*Organizarea ramului notarial, art. 1—64* (notă)

CAP. I. Notarii, numirea și obligațiile lor, art. 1—41.

CAP. II. Arhivele notariale și Primii Notari, art. 42—56.

CAP. III. Privegherea asupra Notarilor, Primilor Notari și a ajutorilor lor și răspunderea acestora, art. 57—64 (notă).

PARTEA A II-a.—*Cercul de activitate și modul de lucrare al Notarilor art. 65—153.*

CAP. I. Regule generale, art. 65—78.

CAP. II. Modul facerii actelor notariale, duplicatele din condica de acte și copiile de pe acte, art. 79—127. I. Modul facerii actelor notariale, art. 79—114. II. Duplicatele din condicele de acte și copiile actelor notariale, art. 115—127.

CAP. III. Facerea atestărilor, art. 128—147. I. Regule generale, art. 128—131. II. Atestarea exactității unei copii, art. 132. III. Atestarea identității iscăliturii, art. 133—135. IV. Atestarea vremii când s'au înfățișat niște documente, art. 136—138. V. Atestarea că o persoană se află în viață, art. 139, 140. VI. Atestarea somației făcută de o parte alteia, art. 141—145. VII. Certificarea actelor declarate, art. 146, 147.

CAP. IV. Primirea de documente de către Notari, spre păstrare, art. 148—153.

PARTEA A III-a.—*Cercul de activitate și modul de lucrare al Primilor Notari*, art. 154—192¹.

CAP. I. Cercul de activitate al Primilor Notari, art. 154—156.

CAP. II. Întărirea actelor asupra proprietăților nemișcătoare, art. 157—192.

CAP. III. Datul de certificate asupra unei proprietăți, oferite ca zălog sau prefăcută în fidei-comis, art. 192¹—192⁴.

PARTEA A IV-a.—*Cheltueile notariale*, art. 193—217² (notă).

CAP. I. Cheltueile notariale în general, art. 193, 194.

CAP. II. Taxele Statului pe acte, art. 195—200. I. Taxele timbrului, art. 195—200 I. Despre taxele de timbru, art. 195—198 (notă). II. Taxele pentru întăriri, art. 199 și nota, 200.

CAP. III. Taxele de pe actele notariale după locul unde se fac, art. 201—207.

CAP. IV. Plata Notarilor și Primilor Notari, art. 208—217² (notă). I. Plata Notarilor, art. 208—216. II. Plata Primilor Notari, art. 217—217² (notă).

PARTEA A V-a.—*Ramul notarial în guberniile din regiunea judecătorească a Varșoviei și în gubernia Holmului*, art. 218—270.

PARTEA A VI-a.—*Ramul notarial în guberniile baltice*, art. 271—377.

I. Regulele organizării instituțiilor de întărituri în guberniile baltice, art. 286—301.

II. Regulele provizorii despre modul facerii dosarelor de întărituri, art. 302—377. 1. Condicele de întărituri, art. 303—335. 2. Facerea dosarelor de întărituri, art. 336—369. 3. Modul întăririi contractelor de cumpărare asupra loturilor țerănești arendate vecinic, art. 370—377.

ANEXE

la Legea Notarilor, ed. of. din 1914.

La art. 81, nota 2. I. Regulele facerei actelor asupra pământului și asupra loturilor cu redevență de valoare nu peste cincisute de ruble, vândute de direcția apanajelor la obștii săteti și la persoane izolate de condiție sătenească, art. 1—14. II. Regulele privitoare la modul facerei documentelor (dannâia) pe proprietăți nemiscătoare în orașele Tarscoe Selo, Peterhof și Gateina, înstrăinate fără plată de administrațiile palatelor în proprietate particulară. art. 1—7.	
La art. 154, p. 5. I. Regulele, de păzit la punere și desființarea de popriri pe proprietăți, art. 1—28 . pg.	85
II. Formularele pentru opriri și desființări de popriri pe averi nemiscătoare »	85
No. 1. Formular de paragraf propitor »	93
No. 2. Form. de paragraf propr. de pe cari se dau certif. p. zălogire »	94
No. 3. Form. de anumit. p. propr. compl. »	94
No. 4. Form. de modif. a unui paragraf propitor . . . »	93
No. 5. Form. de paragraf propitor în urma schimb. stăpânului proprietăți »	97
No. 6. Form. de paragraf desființător de poprire . . . »	98
No. 7. Form. de adresă de la o autorit., către Primul notar și Formular de paragr. propitoare sau desființatoare de popriri »	98
La art. 192 ¹ , notă. Regulele certificatelor pentru zălogit, art. 1—11 »	99
La art. 294. Formularul jurământului pentru funcția de Secretar la secțiile de întărituri și pentru ajutorii acestora »	102
La art. 369, p 2. Tariful pentru luarea taxelor de cancelarie de către Secțiile de întărituri »	103

TABLA DE MATERII

LA

JURISPRUDENȚA LA LEGEA NOTARIILOR

Pag.

și alte lămuriri privitoare la legea not.	105
PARTEA I-a. Cap. I-ii. Jur. la art. 1	105
» 2	105
» 3	107
» 4	107
» 5	107
» 6	108
» 7	108
» 9	108
» 11	109
» 13	110
» 14	110
» 15	111
» 16	111
» 17	112
» 19	112
» 20	113
» 21 și 22	114
» 23, 25, 26, 27, 28	115
» 30, 31	116
» 34, 36	117
» 37, 39	118
» 40, 41	120
Cap. II. Jur. la art. 42, 43	122
» 43 ¹ , 44, 46, 47	123
» 49, 53, 56, 57	124
Cap. III. Jur. la art. 58, 59	127
» 60	127
» 61, 62, 63, 64	129

PARTEA II-a. Cap. I-ii. Jur. la art. 65	139
» 66	140
» 70	148
» 71, 72	149
» 73	150
» 74	151
» 75, 76, 77	153
» 78	155

Notă la pag. 155 și 156: privilegiile actelor declarate
de notar față de cele după legile judeciare ale Imp.

Alex. II 155-156

Cap. II. I. Jur. la art. 80	156
» 81, 82, 82	157
» 84, 85, 86	164
» 87, 88, 89	165
» 90	166
» 93, 94, 96	168
» 97	170
» 99, 100, 102, 103, 104, 105	171
» 106, 110, 111, 112	173
» 113	174
» 114, 115, 116	175
» 118, 119	176
» 122, 123, 124	177
» 127, 128, 130, 131, 132	179
» 133, 134	180
» 135, 137, 140, 141	183
» 144, 146, 147	185
» 148	188
» 150, 152	189

PARTEA III-a. Cap. I. Jur. la art. 154, 155 190

Cap. II. Intărirea actelor despre pro- prietăți nemiscătoare (notițe istorice)	190
la art. 157	192
» 158	194
» 159	195
» 161	200

la art. 162, 163 (acest art. s'a	
desființat la 1910)	201
» 166, 167	202
» 168	203
» 168 ¹ , 169	215
» 170	221
» 171, 173, 175, 166, 177,	
» 178	222
» 178 ¹	223
» 179, 180, 181	223
» 182, 183, 184, 186, 187.	230
» 188, 189, 192	231
Cap. III. Liberare de certif. de zălogire	
și de prefăcut imobile în	
fidei-comise.	232
la art. 192 ¹	232
» 192 ² , 192 ⁴	233
PARTEA IV-a. Cap. I-iu. Jur. la art. 194	234
Cap. II. » 195, 197	235
» 198	236
» 199, 200	237
Cap. III. Taxele pentru locul unde se	
vor face actele not.	239
la art. 201 ¹	240
» 202, 203	242
» 205, 208	243
» 209, 210, 214, 215	247
» 216, 217	248
PARTEA a V-a. Jur. la art. 218, 219	248
» 220, 221, 225, 231, 233.	249
» 240, 241, 243	250
» 249, 253, 254, 256.	251
» 257, 258, 265	253
» 266, 267, 268, 269, 270,	
279, 281, 285 ¹	254
» 288, 296, 302, 309	255
» 311, 316, 317, 323	256
» 325, 333, 336	257
» 339, 340	258

	Pag
la art. 341, 343, 344, 350, 351.	259
» 352	260
» 361	262
» 363, 370, 371	263
» 373	264
<i>Jurisprudențe la anexe</i>	265
anexa 1 la art. 154 (p. 5)	
(Contin. 1906)	265
anexa la art. 192 (n) notă. La art. 7	265
Circ. Min. Just. 12 Noem. 1898 No. 30317 despre certif. de zălogire	266

ANEXE CARI NU SUNT IN Ed. Ofic. (1892)

Regulele și modul punerii în aplic. a legii not. (Prea înnalt întărite la 27 Iun. 1867 No. 59)	269
Tarif proviz. p. plata notarilor	272
(înt. prea înn. la 27 Iunie 1867)	
Regule, liste și formulare privitoare la legea not. (Col. leg. 10 Aug. 1867. No. 32 art. 322):	
I. Păstrarea zălogurilor (garanțiilor) depuse de notari .	282
II. Complectarea zălogurilor	283
III. Facerea și ținerea condicelor pentru taxe	283
IV. Reviz. și atestarea condicelor p. trecerea taxelor .	284
V. Dare de seamă	286
VI. Predarea taxelor	286
a) Predarea dărilor de la acte întărite	287
b) Predarea taxelor de la acte, după locul facerii lor .	288
c) Predarea sumelor adunate pentru liberarea din Arhiva not. de duplicate, copii și alte hârtii și p. punerea peceței	288
Condica No. 1	288
Condica No. 2 și No. 3	289
Raportul sumei lunare No. 4	290
Raport No. 5	291
Raport lunar No. 6	291
Fixarea mărimii zălogurilor depuse de notari	293

Regule proviz. și formulare p. călăuzirea judecătorilor de pace, notarilor și primilor notari la aplicarea Legei not. (Col. leg. 1867 No. 91, art. 802)	293
I. Regule p. judecătorii de pace	293
II. Regule p. notări	298
III. Regule p. Primii notari	305
Formularul Indicelui alfab. al not. (art. 26 p. 4 legea not.) anexa No. 1	311
Formular de act notarial, anexa No. 2	311
Formular de titlu de posesie (dannălia) (art. 1164 și 1165 Cod. civ.), anexa No. 3	312
Formular de act de stăp. pe păm. dobândit ca propr. de țerani obligați vremelnic (t. IX Legea Stărilor sociale, anexa specială. Contin. 1863, art. 110), anexa No. 4	313
Formular de duplicat din Cond. de acte (art. 68 și 115 Leg. not.), anexa No. 5	314
Formular de copie de acte, (art. 122, leg. not.), anexa No. 6	314
Formular de atestare a conformității unei copii (art. 132 leg. not.), anexa No. 7	315
Formular p. atestarea identității unei iscălituri (art. 133 leg. not.), anexa No. 8	315
Formular de atestare a timpului când iau înfățișat niște documente (art. 136 Leg. not.), anexa No. 9	316
Formular p. atestare că anumite persoane se află în viață (art. 139 și 140 Leg. not.), anexa No. 10	316
Formular de atestare a somației făcute de o parte alteia (art. 141—145 Leg. not.), anexa No. 11	317
Formular de atestare a declarației unui act (art. 146 Leg. not.), anexa No. 12	318
Formularul trecerei unui articol în condica de întărituri (art. 169 Leg. not.), anexa No. 13	318
Formular de adnotare pusă de Primul notar pe duplicatul unui act (art. 169 Leg. not.), anexa No. 14	319
Formular de duplicat din Cond. de înt. (art. 171 Leg. not.), anexa No. 15	319
Formular de jurnal al Primului not. (art. 5 p. 47 Leg. not.), anexa No. 16	320
Indice alfabetic, la Jurnalul Prim. not. anexa No. 16	320

	Pag.
Formular al condiceii de întărituri a Arh. not., anexa No. 17	321
Formular de registru p. dupl. de copii din Arh. not. anexa No. 18	321
Formular de reg. pentru hârtii intrate la Primul not., anexa No. 19	322
Formular de reg. a Prim. not. pentru hârtii ce es, anexa No. 20	322
Formular de Indice la Registrul de daravere ale imobilelor, anexa No. 21	323
Formular de ordine al Prim. not., p. înregistr. taxelor la venit, anexa No. 22	324
Formular de ordin al Prim. not. pentru înregistrarea venitului taxelor la cheltueli, anexa No. 23	325
Formular de condică de acte	325
Formular de registre notariale	326
Regule p. alcătuirea și ținerea registrelor de daravere ale immob. după form. nou	327
Formular de registru de daravere ale immob. s. I	332
„ „ „ „ s. II	333
„ „ „ „ s. III	334
„ „ „ „ s. IV	335
Legi restrictive în priv. străinilor	336
a) Legi civ. (t. X p. I ed. 1900) art. 628 nota 3 cu anexe și nota 4	336
Regule prov. p. dob. de immob. în gub. apusene	336
Regule prov. p. stabilirea în gub. Voloniei a persoane neruse	336
b) Legea stărilor sociale (t. IX, ed. 1889) art. 830	336
c) Regule proviz. despre dobândirea de imobile de către străini ca propr. (anexa la art. 830, la nota 2. t. IX legea stărilor sociale, ed. din 1890)	337
Jurisprudența la aceste regule	339
Legi mărginitoare (restrictive) despre păm. țărănești	340
Legi restrictive privitoare la Evrei (t. IX legea stărilor sociale, ed. 1898, art. 780—785 și anexa la art. 791 ¹).	342
Anexa la art. 791 (nota 1): art. 7, 8, 9, (Legea stărilor sociale) Relativ la Evrei	346

Regulamentul prea înn. întărit al Comit. de Min. pân la oprirea proviz. de-a face din p. Evreilor sau în folosul lor orice fel de acte întărite în guberniile în cari ei nu au drept a locui permanent (Col. deleg. 21 Maiu 1903 No. 50 art. 579)	347
Hot. Comit. de Min. înt. la 3 Maiu 1882 despre locui- rea Evreilor afară din orașe și târguri (Col. leg. 1903 No. 59 art. 580)	348
<i>Formulare de acte și atestări</i>	349
<i>Formular de act de cump.</i> (Cod. civ. art. (1381—1467). Model de act de vânz. de păm. p. construit cale ferată	349
Model de act de cump. un imobil vândut de un executor testamentar	350
Formular de act de vânzare a unui imobil	351
Model de chitanțe p. arvună pe un imobil făgăduit spre vânz. cu participarea Băncei func. țerăn.	352
Model de proiect de cump. de păm. cu particip. Băn- cei func. țerăn.	352
Model de obligație p. alcătuirea unei tovărășii spre a dobândi păm, cu particip. Băncei func. țerăn.	354
Model de declarație de la Banca func. țerăn. la cump. de păm. cu particip. acestora	354
Model de act de cump. a unei averi nemișcătoare cu conlucr. Băncei func. țerăn.	355
Model de act de stăp. (dannâia) asupra unui imobil dobândit la vânzare publică	356
Model de act de stăpânire (dannâia) de imob., dob. de-o instituție de credit la vânz. publ.	357
Model de act de stăp. pe păm. expropiat p. utilitatea Statului	358
Model de act de danie a unei averi nemișcătoare	358
Model de act de împărțeală de ascendent pe o proprie- tate imob. de baștină (a neamului)	359
Model de act de facere de parte asupra unei case	360
Model de act de zestre	360
Model de act asig. al zestreii bănești	361
Model de act de împărțeală	361

Model de act de împărțeală în temeiul unui proiect întărit de Trib. regional	362
Model de testament obișnuit	363
Model de testament, făcut afară din biurou	363
Model de certificat de stăp. asupra unui imobil, în- tărit pe baza dreptului de stăp. îndelungată (a stăp. p. prescripție)	365
Model de ipotecă pe avere nemișcătoare	366
Model de act p. scoatere de supt propire a unei pă- duri aflătoare pe-o moșie	367
Model de act p. liberarea unei părți de supt propire.	368
Model de adnotare p. plată asupra unei ipoteci	368
Model de declarație că se dă Băncei dreptul de a fi achitată de preferință față de-o ipotecă.	369
Model de act p. punerea de poprire pe o proprietate spre asigurarea unui împrumut	369
Model de testament dând stăp. pe viață asupra averii de baștină (rodovoe imenie)	370
Model de act pentru înființarea de drept de stăpânirea pe viață	370
Model de act de renunțare la dreptul de stăp. pe viață.	371
Model de contract de arendă a unei moșii sau a unei ferme I	371
Idem II	372
Model de contract de arendă a unei bucăți de pământ separat	372
Model de contract de închiriere de apartament (locuință).	374
Model de contract de închiriere a unei proprietăți miș- cătoare	375
Model de act de împrumut de avere	375
Model de declarație scrisă despre depozit	376
Model de înscris de împrumut casnic, (anexa la art. 2036 Corpul de leg. t. X p. I)	376
Model de înscris de cedare (gir) pe un înscris de îm- prumut	376
Model de declarare spre știință p. neplata la termen a unui înscris de împrumut	377
Modul de împrumut cu gaj de avere mișcătoare (anexa la art. 1673 Corpul de legi t. X p. I)	377

	Pag.
Model de inventar, făcut la punere cu gaj (zalog) de avere mișcătoare	377
Model de act de făgăduință de vânzare	378
Model de chitanță pentru arvună	379
Model de contract de vânzare de avere mișcătoare I.	379
II.	379
Model de contract, făcut în modul întăririi, despre vânzarea unei păduri pentru tăiat	380
Model de contract p. cedarea dreptului de proprietate (dr. de autor) pe o lucrare literară	381
Model de contract de cedare a dr. asupra unei sin- gure ediții	381
Model de chezășie în formă de act osebit p. plata la termen	382
Model de chezășie simplă	382
Model de inscripție de chezășie	383
Model de obligație cu clauză penală (Cod. civ. art. 1572, 1579, 1583)	383
Model de procură generală, deplină	383
Model de procură generală p. condus daraverele în. instituțiilor jud. și adm.	384
Model de procură p. condus daraverele în. instituțiilor de pace și judiciare-administrative	386
Model de procură, dată pe baza dr. de-a da altora procură	386
Model de procură p. primit de la Bancă un împrumut cu zalogirea unei proprietăți	387
Model de act de împăcare	388
Model de petiție p. împăcare	389
Model de învoială p. arbitraj	389
Model de hot. a arbitrilor (a mijlocitorilor)	390
Model de certificat (spravka) din registrul notarial . .	390
Model de chitanță p. primirea unui document sau a unui pachet spre păstrare	390
Model de încheere lunară a Condiceii de taxe	391
Model de inscripție încheetoare în condicele notariale.	391
Model de inventar p. condicele și dosarele depuse spre păstrare la Arhiva not., pe baza art. 14 din Re- gulele proviz.	392

	Pag.
Tabela care fixează prețuirea legală a pământului p. calcularea taxelor în gub. Basarabiei	393
Ucagul Senatului ocârmuitor pentru introducerea Legi not. la 1 Dech. 1869 în oblaștia Bas. Vezi: O lămurire pg. 450 ¹⁾	394
Indice cronologic la Leg. not. ed. din 1914	396
Indice comparativ al art. din Legea not. ed. 1914 coresp. cu art. aceleiași legi din 1892	403
A. Arătarea la ce art. din legea din 1914 corespund articolele aceleiași legi din 1892	403
B. Arătarea la cari articole din Legea not. din 1892 corespund articolele din aceeași lege din 1914	406
Indice alfabetic la Leg. notariatului	409
Jurisprudența la Leg. not. (tablă de materie)	440
Anexe cari nu sunt în ed. oficială (1892) (tabla de materii).	443
O Lămurire în loc de Prefață	450
Explicarea prescurtărilor	455
Erata	455

¹⁾ Acest Ucaz nu este luat din Martâinov, ci din „Codurile judeciare din 20 Noem. 1864” cu explicațiile Senatului ocârm. Ed. a unsprezecea complectătoare de *I. P. Anisimov*. Petersburg și Moscova. 1877.

LĂMURIRE

IN LOC DE PREFAȚĂ

Legea Notarilor s'a introdus în Basarabia în anul 1869 (Col. leg. No. 102 din 1869) prin Ucazul Senatului ocârmuitor (pg. 394 din acest volum) și anume de la 1 Dech. 1869 cu particularitățile arătate în Ucaz.

Din acel ucaz se vede ce instanțe sau funcționari erau înainte vreme însărcinați cu lucrări notariale în Basarabia.

Vedem că introducerea Legii Notarilor a fost precedată de introducerea Codurilor judeciare ale lui Alexandru al II-lea din 20 Noemvrie 1864. Introducerea acestora s'a făcut în 1869. (Col. leg. No. 39) supt formă de Păreră prea înalt întărită la 1 Aprilie 1869 a Consiliului de Stat. Introducerea Codurilor judecătorești s'a făcut, ca prețutindeni aiurea'n Rusia, pe baza regulamentului de la 19 Oct. 1865 și a regulilor complimentare de la 1869, 10 Martie. Basarabia se subordonează juridicește Curței de Apel din Odesa.

La 1869 s'a introdus Codurile judecătorești și tot în acest an și Legea Notarilor, care a început a funcționa regulat de la 1 Martie 1870.

Se'nțelege că introducerea s'a făcut numai în Basarabia ce se află la 1869 supt Ruși: în ținutul vechiu al Ismailului, care mai apoi s'a desfăcut în Comandamentul orașului Ismail și ținutul Cahulului (numite întâiu Leova¹), nu s'a

¹ Ucaz Sen. ocârm. 26 Sept. 1830 (Col. leg. No. 3953. Numele de Leova a ținut pân la 1835 (art. 3 Ucaz din 18 Dech), când s'a mutat capitala la Cahul, dela Leova și ținutului i s'a zis Cahul.

introdus, căci acesta eră la România din 1856 Aprilie 19 (30, 411) art. 20, 21. (Tractatul de la Paris):

În 1878, prin tractatul de la Berlin, Basarabia mică s'a înapoiat Rusiei. Prin legea de la 24 Ian. 1879 No. 52 (Col. leg.) s'au introdus Codul ped. rus și Statutul pedepselor date de jud. de pace, deci legiuirile penale ruse, cari, pentru fapte săvârșite supt stăpânirea românească aveau a se aplică numai dacă s'ar fi dovedit mai blânde de cât legile penale române supt cari s'au fost săvârșit abaterile.

Pentru daraverele civile juridice patrimoniale, pân ce se vor luă măsuri legale speciale, aveau a se judecă după legea supt care au luat naștere, adică după legile românești, dacă au luat naștere supt dominația română.

Neapărat cele cari aveau să ia naștere supt dominația rusească aveau a se judecă după legile rusești, căci dacă legile românești ar fi rămas în vigoare, nu eră nici o nevoie să arate despre cele ce au luat naștere supt alte legi, că se vor judecă după acelea. Iar legiuirile speciale ce se făgăduiau aveau să caute un mijloc ca și afacerilor patrimoniale născute supt dominația română să li se aplice tot legiuirile rusești. În baza Legilor fundamentale ale Impărăției rusești art. 47, 48, 79¹⁾ Basarabia mică îndată ce-a făcut parte din Impărăția rusească, se supusese regimului juridic rusec.

Iată de ce a trebuit spre a se abate de la această regulă generală, să se legifereze ce anume a rămas în vigoare din legiuirile românești.

Prin Ucazurile din 1878 au avut Rușii grijă să arate că lasă în vigoare instituțiile judecătorilor de pace românești, dar au introdus congresele judecătorilor de pace. Au lăsat în vigoare organizația comunală și cea județeană, cu consiliu județean și comitet permanent.

Pentru afacerile patrimoniale, contracte etc., am arătat ce măsură au luat. Pentru tutele, au păstrat consiliile de familie și tutorii, dar le-au dat în competența Judecătorilor de pace și a congreselor lor. Despre tutele se ocupă legea de la 8 Fevruarie 1879.

Tot în leg. No. 52 din 1879, 24 Ianuarie, se mai prevede la art. 2, că din momentul alipirei Basarabiei mici

¹⁾ Vezi P. S. la urma acestei lămuriri.

la Rusia, afacerile pendinte înaintea instanțelor judeciare române se suspendă și pot fi redeschise numai cu observarea formelor prescrise în lege și numai în cursul prescripției de zece ani.

Din această dispoziție rezultă că pentru afacerile în chestie s'a introdus Procedura civilă rusă, căci numai de această «lege» poate fi vorba. Iar vorba de prescripția de zece ani completează indicația de mai sus că, în baza legilor fundamentale, s'a introdus Codul civil rusesc pentru afacerile născute după alipirea acestei părți la Rusia.

La 10. Februarie 1879 s'a introdus și în această parte a Basarabiei Legea Notarilor, care de la 1869 eră introdusă în celelalte ținuturi ale Basarabiei.

De altfel nicăeri în Rusia nu s'a introdus Legea Notariatului acolo unde nu erau mai întâiu introduse Codurile judecătorești din 1864 ale lui Alexandru al II-lea. Introducerea Legei Notariatului în această parte este încă o dovadă—dacă ar mai fi nevoie—că în Basarabia mică s'a introdus Codul civil rusesc, afară din materiile expres exceptate.

Volumul de față coprinde Legea Notariatului, textul legii după ed. oficială din 1914 cu anexele din ediția oficială.

Dar, fiindcă aplicarea Legei Notarilor, ca și a ori cărei legi, nu se poate face fără a avea de călăuză «Regulamentul (regulele) provizoriu, pentru aplicarea Legei Notariatului», care, deși din anul 1867 (Col. leg. No. 91, art. 802) cu modificările din 1869 și 1877) și declarate provizorii, au rămas în vigoare pân la alipirea Basarabiei la România și sunt deci în vigoare și azi,—l'am dat și pe acesta.

De-asemena, fără motivele și explicările istorice din „Expunerea de motive a legii“ și fără jurisprudența Senatului ocârmuitor, care n'a lăsat nici o obscuritate înțelesului articolelor, aceasta Lege nu se poate nici înțelege, nici aplica; de-aceea am dat toată jurisprudența din Legea Notariatului comentată de *N. V. Martâinov*, ediția din 1909, căci n'am avut alta mai nouă.

Am dat de-asemena formularele condicelor și actelor, precum și regulamentele privitoare la felurite chestii, de-asemena și fragmente din legiuri fără de cari legea nu se poate aplica și cari nu sunt încă traduse.

Am dat și Indice amănunțit, urmând pe Martâinov, așa ca

să se poată lesne găsi articolele, jurisprudența, etc. relative la o chestie.

Imi pare rău că volumul acesta, început din anul 1920, a trebuit să se întrerupă așa de mult în cât abia va fi gata și în mâinile magistraților, advocaților și împricinaților cu începerea anului nou judeciar din Septemvrie 1921.

IOAN NĂDEJDE

Juriconsult de drept rusesc la Înalta Curte
de Casație și Director al Biroului
de traducere din rusește

P. S. Iată cele câte-vă articole citate mai sus din t. I-ii partea I-a. *Legile fundamentale ale Imperiului. VIII Despre legi:*

47. Împărăția rusească se cărmuește pe baze ferme de legi, întocmiri și Statute emanând dela Puterea autocrată.

48. Legile se aplică în Împărăție sau uniform în toată puterea lor, sau cu modificări locale în unele părți ale ei. Întinderea acestor modificări, localitățile, unde se admit și legătura lor cu legile generale, se determină în special prin legi, întocmiri și Statute (Vezi Codurile de dispoziții militare și de marină, Codurile de legiuiri locale și în Corpul de legi generale feluritele excepții dela regulile generale).

53. Legile se dau supt formă de Coduri, Statute, întocmiri, diplome, regulamente, instrucții, manifeste, ucazuri (decrete), păreri și rapoarte ale Consiliului de Stat cari s'au învrednicit de prea înaltă întărire.

Notă. Prea înalte porunci de natură administrativă se mai dau supt formă de rescripte și ordine.

62. Nime nu poate să se apere punând înaintea că n'a cunoscut legea, când aceasta a fost promulgată în modul stabilit.

63. Legea, promulgată în modul stabilit, trebuie să fie executată cu sfîntenție și fără vre-o atingere, de toți și de fiecare, atât de supuși, cât și de străinii, trăitori în Rusia, intru cât îi poate privi, fără deosebire de profesie, rang și sex.

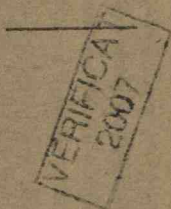
65. Legile trebuie să se aplice după înțelesul lor precis și literal, fără nici o modificare sau extindere. — Toate autoritățile, neexcepțînd nici pe cele mai înalte administrații, trebuie să-și bazeze în orice caz hotărârile lor pe cuvintele precize ale legii, nemodificându-le nici cu o literă, fără a face mai întăiu raport Maestăței Sale Imperiale, și neîngăduind nestatornicia înșelătoare a interpretărilor cu dela sine putere. — Inse dacă intru ceva, din pricina de deosebiri în înțelesul literal între legiuiri, s'ar întâmpină greutate în alegerea și aplicarea

legei la chestia examinată; în atare caz, când nu ar putea împăca înțelesul literal al unei legi cu al alteia, însăși necesitatea impune în deosebi instanțelor celor mai înalte, să urmeze spiritul general al legislației și să se oprească la înțelesul cel mai corespunzător acestuia.

73. Desființarea unei legi în ființă se face în același mod, cum s'a arătat mai sus pentru facerea legilor. — O lege generală și adusă la una știința tuturor se desființează numai prin altă lege generală. Un ucaz, dat cu iscălitura proprie a Maestăței Sale, nu se desființează altfel decât prin alt ucaz de-asemena iscălit cu mâna proprie a Maestăței Sale.

79. Legile, date în special pentru vre-o gubernie sau pentru vre-un fel de oameni nu se desființează prin o lege nouă generală, dacă în această din urmă nu se stabilește ritos atare desființare. Tot astfel este și pentru privilegiile personale.

Notă. Aceste articole sunt luate din Corpul de legi t. I-iu ediția din 1897. Iar însuși tomul I-iu este din 1892. Alt Corp de legi mai nou nu am avut, dar pentru trebuințele speciale de cari poate fi vorbă la chestia logilor în vigoare în Basarabia mică e destul.

EXPLICAREA PRESCURTĂRILOR

- Unde va fi pus în parantez simplu (pg. cutare) fără altă indicație e vorba de Codurile judeciare, ed. II-a a cancelariei de Stat, pg. cutare.
- 87/5 înseamnă Deciziunea 5 din anul 1887 a Dep. civ. de casație.

Altfel se spune, când e vorba de deciziunea adunării generale a departamentelor de Casație : Dec. adun. gen. a departamentelor de Cas.

„Leg. Not.“ înseamnă Legea Notariatului, adică legea de față.

„Reg. prov.“ înseamnă Regulamentul (Regulele) provizor pentru punerea în aplicare a legii Notariatului.

„Jur.“ înseamnă „jurisprudența“ și 1, 2, etc., după Jur. arată supt ce număr este dată deciziunea Senatului la jurisprudența privitoare la Legea Notariatului ori la anexele ei.

ERATA

La pg. 143 la jur. 18 dela art. 66 în loc de «împărătești» trebuie «boierești» și tot așa ori unde s'ar vorbi de orașe și târguri împărătești.

La pg. 155 la nota 1 jos trebuie: după «casnice» semnul „“.

La pg. 223 rândul 5 din sus în loc de 1832 trebuie 1882.

La pg. 232 supt Capitolul III trebuie «La art. 192¹. Liberarea de certificate pentru imobilele ce-au a fi puse zălog (garanție) sau prefăcute în fidei-comise».

La pg. 239 la «Capitolul III» trebuie: «Taxele pentru locul unde se face actul».

La pg. 240 deasupra lui «1» trebuie: **La art. 201.**

La pg. 291 la form. No. 6 trebuie «lunar» nu «lunară».

La pg. 315 la anexa No. 8 trebuie la titlu: «identității», nu «indentității».
